فہرست ابواب شیخ الاسلام

فہرست ابواب تیسیر القاری جلد پنجم

فہرست ابواب تیسیر القاری جلد پنجم

فہرست ابواب سیر الاسلام

فہرست ابواب سیر الاسلام

فہرست ابواب تیسیر القاری حصہ ہفتم

فہرست ابواب تیسیر القاری جلد پنجم

فہرست ابواب شیخ الاسلام

فہرست ابواب تسہیل الاسلام

فہرست ابواب تیسیر القاری جلد پنجم

فہرست ابواب تیسیر القاری جلد پنجم

فہرست ابواب تیسیر الاسلام

فہرست ابواب شرح کتاب الاسلام

تمت فہرست شرح کتاب الاسلام
بعون اللہ الملک العلام
وآخر دعوانا ان الحمد
للہ رب العالمین والصلوٰة والسلام
علی رسولہ وآلہ واصحابہ اجمعین

فہرست ابواب تیسیر القاری سے جلد پنجم

فہرست ابواب تیسیر القاری جلد پنجم

فہرست ابواب تیسیر القاری جلد پنجم

فہرست ابواب تیسیر القاری جلد پنجم

فہرست ابواب تیسیر القاری جلد پنجم

باب [illegible] فضل فاتحة الكتاب

در بيان فضيلت سورهٔ فاتحه حدثنا [illegible] قال حدثني [illegible] ابن سعيد [illegible] الحمد لله [illegible]

[illegible] عن ابي سعيد بن المعلى رضي الله عنه قال كنت اصلي [illegible]

فدعاني النبي صلى الله عليه وسلم فلم اجبه [illegible]

[illegible] يا رسول الله اني كنت اصلي [illegible] رسول خدا [illegible]

[illegible] قال الله تعالى استجيبوا لله وللرسول اذا دعاكم لما يحييكم [illegible]

[illegible] رسول خدا [illegible]

[illegible] دعوت رسول خدا [illegible] دعوت خدا است [illegible] دعوت رسول [illegible]

[illegible] استدلال [illegible] رسول خدا [illegible]

[illegible] احكام شرعيه است [illegible] آن در تفسير [illegible]

[illegible] اعظم سورة في القرآن [illegible]

[illegible] اعظم سورة من القرآن [illegible]

[illegible] الحمد لله رب العالمين [illegible] السبع المثاني والقرآن العظيم [illegible]

[illegible] آن [illegible] قرآن [illegible]

باب [illegible] حدثنا [illegible] عن [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] والكتاب [illegible]

كتاب [illegible]

[illegible]

فضائل القرآن

المشرق مينا استم ... ثم قرء تلك الاعقد ... قال لي رسول الله صلى الله عليه وسلم ...

... قدمنا المدينة ذكرناه

للنبي صلى الله عليه وسلم ... فقال ما كان يدريه

انها رقية ... ثم قال قد اصبتم اقسموا واضربوا

لي معكم بسهم ... قال ابو معمر حدثنا عبد الوارث قال

حدثنا هشام قال حدثنا محمد بن سيرين قال حدثني معبد بن سيرين عن ابي سعيد الخدري بهذا

باب فضل سورة البقرة حدثنا

محمد بن كثير قال اخبرنا شعبة عن سليمان عن ابراهيم عن عبد الرحمن عن ابي مسعود عن النبي

صلى الله عليه وسلم قال من قرء بالآيتين ح وحدثنا ابو نعيم قال حدثنا سفيان عن منصور عن ابراهيم

عن عبد الرحمن بن يزيد عن ابي مسعود رضي الله عنه قال قال النبي صلى الله عليه وسلم من قرء

بالآيتين ... من آخر سورة البقرة في

ليلة كفتاه ...

وقال عثمان بن الهيثم ... حدثنا عوف عن محمد بن سيرين عن ابي هريرة رضي الله عنه قال وكلني رسول الله صلى الله عليه وسلم بحفظ زكوة رمضان ...

... يحثو من الطعام ... فاخذته فقلت لارفعنك الى رسول الله صلى الله عليه وسلم ...

... فقص الحديث ... فقال اذا اويت الى فراشك فاقرء آية الكرسي ... لن يزال عليك من الله حافظ ولا يقربك شيطان حتى تصبح

وقال النبي صلى الله عليه وسلم صدقك وهو كذوب ذاك شيطان ...

الجزء الحادي عشر ... الإسلام

كتاب الجهاد

... بيت المقدس ...

فادخلنا عليه ...

... اقرب نسبا الى هذا الرجل الذي يزعم انه نبي ...

باب فضل سورة الكهف بیان فضیلت سورهٔ کهف حدثنا عمرو بن خالد قال حدثنا زهير قال حدثنا ابو اسحق عن البراء قال كان رجل يقرأ سورة الكهف [illegible] حصان مربوط بشطنين [illegible] فتغشته سحابة فجعلت تدنو وتدنو وجعل فرسه ينفر فلما اصبح اتى النبي صلى الله عليه وسلم فذكر ذلك له فقال تلك السكينة تنزلت بالقرآن [illegible] قرآن [illegible] رحمت [illegible] روایت [illegible]

[illegible]

باب فضل سورة الفتح حدثنا [illegible] عن زيد بن اسلم عن ابيه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يسير في بعض اسفاره وعمر بن الخطاب يسير معه ليلا [illegible] فسأله عمر بن الخطاب عن شيء فلم يجبه رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] ثم سأله فلم يجبه [illegible] نزرت رسول الله صلى الله عليه وسلم ثلاث مرات كل ذلك لا يجيبك [illegible] قال عمر فحركت بعيري ثم تقدمت امام الناس [illegible] فما نشبت ان سمعت صارخا يصرخ بي [illegible] فقلت لقد خشيت ان يكون نزل في قرآن [illegible] وجئت رسول الله صلى الله عليه وسلم فسلمت عليه فقال لقد انزلت علي الليلة سورة لهي احب الي مما طلعت عليه الشمس [illegible] ثم قرأ انا فتحنا لك فتحا مبينا [illegible] آفتاب [illegible]

باب فضل قل هو الله احد [illegible] فيه عمرة عن عائشة رضي الله عنها

[illegible]

[illegible]

عن عبد الرحمن بن عبد الله بن عبد الرحمن بن أبي صعصعة عن أبيه عن أبي سعيد الخدري رضي الله عنه أن رجلا سمع رجلا يقرأ قل هو الله أحد يرددها [illegible]

[illegible]

النبي صلى الله عليه وسلم فذكر ذلك له [illegible]

فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم والذي نفسي بيده إنها لتعدل ثلث القرآن [illegible]

[illegible]

أبو معمر قال حدثنا إسماعيل بن جعفر عن مالك [illegible]

[illegible]

عن النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

الجزء الحادي عشر شيخ الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

عن ابی سعید الخدری قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ... [illegible]

... [illegible] ... قرآن ... [illegible]

... [illegible] ...

باب فضل المعوذات ... [illegible]

... [illegible] ...

الجزء الحادی عشر من الاسلام

کتاب الجهاد

... [illegible] ...

الجزو الحادی ... الاسلام

کتاب الجهاد

تا آنکه در حدیث ذکر ... حدیث ... در فضل سوره کهف ... [illegible]

... سکینه لازم ... سکینه ... [illegible]

... [illegible]

[illegible]

[illegible] بیرون [illegible] ظاہر [illegible] مشہور شدند و بعضی از ایشان قال ابن الماجد [illegible] عبد الله [illegible]

[illegible] بن شہاب گفت ابن الماجد و حدیث کرد مرا [illegible] عبد الله بن عباس [illegible]

[illegible] **باب** من قال لم یترک النبی صلی الله علیہ وسلم الا ما بین الدفتین

[illegible] گفته است که آنحضرت پیغمبر خدا [illegible] قرآن [illegible] که میان [illegible] جلد قرآن است حدثنا

[illegible] بن سعید قال حدثنا سفیان عن عبد العزیز بن رفیع قال دخلت انا و شداد بن معقل على ابن عباس فقال له شداد بن معقل

[illegible] گفت عبد العزیز بن رفیع در آمدم من و شداد بن معقل بر ابن عباس [illegible]

صلی الله علیہ وسلم من شیء [illegible] گفت مر ابن عباس را [illegible] پیغمبر خدا چیزی [illegible]

[illegible] قال ما ترک الا ما بین الدفتین گفت نگذاشته است مگر آنکه میان دو دفتین است قال و دخلنا

على محمد بن الحنفیة [illegible] گفت عبد العزیز [illegible] محمد بن حنفیه [illegible] فقال ما ترک الا ما بین الدفتین

[illegible] گفت نگذاشته است مگر چیزی که میان دو دفتین است

[illegible] که [illegible] باطل گویند که در قرآن [illegible] علی

[illegible] رضی الله عنه بعد از حضرت [illegible] صلی الله علیہ وسلم [illegible] در وقت رحلت آنحضرت [illegible]

[illegible] فی [illegible] حدیث [illegible] **باب**

فضل القرآن على سائر الکلام در بیان فضیلت قرآن بر باقی کلامها [illegible] حدیث مرفوع است

[illegible] فضل [illegible] خدا [illegible] بر خلق [illegible] تعالی **حدثنا** هدبة بن خالد

[illegible] قال حدثنا همام قال حدثنا قتادة قال حدثنا انس عن ابی موسى رضی الله عنهما عن النبی

صلی الله علیہ وسلم قال مثل الذی یقرأ القرآن کالاترجة [illegible] قال کسی که میخواند قرآن را

[illegible] ترنج است [illegible] مسلمان مخلص است [illegible] آن [illegible] است اترج بضم همزه و سکون تا

[illegible] تشدید جیم و تخفیف آن [illegible] جیم نون ساکن [illegible]

همزه [illegible] است [illegible]

[illegible] طعمها طیب و ریحها طیب [illegible] آن خوش است و بوی آن خوش [illegible]

[illegible] القرآن کالتمرة طعمها طیب ولا ریح لها [illegible] قرآن را مانند خرما است که چاشنی آن

خوش است و بوی ندارد [illegible] صفت حمیده [illegible]

[illegible] و مثل الفاجر الذی یقرأ القرآن کمثل الریحانة ریحها طیب وطعمها مر و مثل [illegible]

[illegible] قرآن را مثل ریحانه است که بوی خوش دارد و چاشنی آن تلخ است [illegible]

[illegible] و مثل الفاجر الذی لا یقرأ القرآن کمثل الحنظلة

طعمها مر ولا ریح لها [illegible] قرآن را مانند حنظل است که چاشنی آن تلخ است و بوی

[illegible] حدیث [illegible] **حدثنا** مسدد حدثنا یحیی عن

سفیان قال حدثنی عبد الله بن دینار قال سمعت ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله

الجزء الحادی عشر [illegible]

کتاب [illegible]

[illegible]

الجزء الحادي عشر [illegible] الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible] قال انما احدكم [illegible] من [illegible] الامر [illegible]

[illegible] صلوة العصر و مغرب الشمس [illegible]

مثل اليهود والنصارى [illegible]

[illegible]

[illegible] من العصر الى المغرب [illegible]

[illegible]

باب [illegible]

[illegible] **حدثنا** [illegible]

[illegible]

باب من [illegible] القرآن [illegible]

[illegible]

حدثنا [illegible]

... رسول الله صلى الله عليه وسلم ... ما اذن الله لشيء ما اذن ...

[illegible]

حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان عن الزهري عن ابي سلمة عن ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال ما اذن الله لشيء ما اذن لنبي ان يتغنى بالقرآن وقال صاحب له يريد يجهر به

[illegible]

باب اغتباط صاحب القرآن

حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري قال حدثني سالم بن عبد الله ان عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول لا حسد الا على اثنتين رجل آتاه الله الكتاب وقام به آناء الليل

[illegible]

كتاب الجهاد

[illegible]

وآناء النهار و مردی که عطا کرده است خدا او را مالی [illegible]

[illegible] حدثنا علي بن إبراهيم قال حدثنا روح قال حدثنا شعبة عن سليمان

قال سمعت ذكوان عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا حسد

إلا في اثنتين رجل علمه الله القرآن فهو يتلوه آناء الليل وآناء النهار [illegible]

فسمعه جار له فقال ليتني أوتيت مثل ما أوتي فلان فعملت مثل ما يعمل [illegible]

[illegible] ورجل آتاه الله مالا فهو يهلكه في الحق [illegible]

[illegible] فقال رجل ليتني أوتيت مثل ما أوتي فلان فعملت مثل ما يعمل [illegible]

باب خيركم من تعلم القرآن وعلمه

[illegible]

حدثنا حجاج بن منهال قال حدثنا شعبة قال أخبرني علقمة بن مرثد سمعت سعد بن عبيدة

عن أبي عبد الرحمن السلمي عن عثمان رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال

خيركم من تعلم القرآن وعلمه [illegible]

[illegible]

قال وأقرأ أبو عبد الرحمن في إمرة عثمان حتى كان الحجاج قال وذاك الذي أقعدني مقعدي هذا [illegible]

[illegible]

حدثنا أبو نعيم قال حدثنا سفيان عن علقمة بن مرثد عن أبي عبد الرحمن السلمي

عن عثمان بن عفان رضي الله عنه قال قال النبي صلى الله عليه وسلم إن أفضلكم من تعلم القرآن وعلمه

[illegible]

حدثنا عمرو بن عون قال حدثنا حماد عن أبي حازم عن سهل بن سعد رضي الله عنه قال أتت النبي صلى الله عليه

وسلم امرأة فقالت إنها قد وهبت نفسها لله ولرسوله [illegible]

[illegible]

پس گفت تحقیق ... [illegible]

[illegible]

الف حین ... [illegible] ... ما ملکت من القرآن

[illegible]

[illegible] ١٢ [illegible]

[illegible]

باب [illegible]

[illegible] رسول الله [illegible]

[illegible] صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible] الاسلام

[illegible] كتاب الجهاد

[illegible]

[illegible] حدثنا عبد الله

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم

[illegible]

[illegible] حدثنا [illegible]

[illegible] عن عبد الله رضي الله عنه قال قال النبي صلى الله

[illegible]

[illegible] حدثنا [illegible]

[illegible] حدثنا [illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

باب القراءة على الدابة

[illegible] حدثنا حجاج بن منهال قال حدثنا شعبة قال اخبرني ابو اياس

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

الاسلام

الجزء الحادي عشر [illegible]

باب تعليم الصبيان القرآن [illegible]

حدثنا موسى بن اسمعيل قال حدثنا ابو عوانة عن ابي بشر عن سعيد بن جبير قال ان الذي تدعونه المفصل هو المحكم [illegible]

[illegible] قال وقال ابن عباس توفي رسول الله صلى الله عليه وسلم وانا ابن عشر سنين وقد قرأت المحكم [illegible]

حدثنا يعقوب بن ابراهيم [illegible] سعيد بن جبير عن ابن عباس [illegible] جمعت المحكم في عهد رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] المفصل [illegible]

باب نسيان القرآن وهل يقول نسيت آية كذا وكذا [illegible]

[illegible] الا ما شاء الله [illegible]

حدثنا [illegible] عن عائشة [illegible] سمع النبي صلى الله عليه وسلم رجلا يقرأ في المسجد فقال يرحمه الله لقد اذكرني كذا وكذا آية [illegible]

حدثنا [illegible] عن هشام [illegible] وقال اسقطتهن من سورة كذا [illegible]

[illegible]

حدثنا أحمد بن أبي رجاء قال حدثنا أبو أسامة عن هشام بن عروة [illegible]

[illegible] عائشة قالت سمع رسول الله صلى الله عليه وسلم رجلا يقرأ في سورة بالليل [illegible]

[illegible] فقال يرحمه الله لقد أذكرني كذا وكذا آية [illegible]

[illegible] سورة كذا وكذا [illegible]

[illegible] حدثنا أبو نعيم قال حدثنا [illegible]

[illegible] منصور عن أبي وائل عن عبد الله رضي الله عنه قال قال النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] بئس ما لأحدهم يقول نسيت آية كيت وكيت بل هو نسي [illegible]

باب من لم ير بأسا أن يقول

سورة البقرة وسورة كذا وكذا [illegible]

[illegible] سورة البقرة وسورة [illegible]

[illegible] وسورة النساء وكذا في القرآن كله [illegible]

[illegible]

حدثنا عمر بن حفص قال حدثنا [illegible]

الأعمش قال حدثني إبراهيم عن علقمة وعبد الرحمن بن يزيد عن أبي مسعود [illegible]

[illegible] رضي الله عنه قال قال النبي صلى الله عليه وسلم الآيتان من آخر سورة البقرة

من قرأ بهما في ليلة كفتاه [illegible] حدثنا أبو اليمان قال أخبرنا شعيب عن الزهري

[illegible] عروة بن الزبير أن المسور بن مخرمة وعبد الرحمن بن عبد القاري أخبراه

[illegible] الخطاب رضي الله عنه [illegible]

[illegible] عمر بن الخطاب يقول سمعت هشام بن حكيم بن حزام يقرأ سورة الفرقان في حياة

رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] لم يقرئنيها رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] القرآن [illegible]

[illegible] آنحضرت [illegible] سوره را [illegible]

[illegible] رسول [illegible]

[illegible] الفرقان [illegible] رسول خدا تحقيق [illegible]

حروف لم تقرئنيها [illegible]

سوره فرقان [illegible] يا هشام اقرأ فقرأ عليه القراءة [illegible]

پس خواند [illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] رسول خدا [illegible] نازل كرده شده است [illegible] ثم قال اقرأ يا عمر [illegible]

گفت [illegible] پس خواندم [illegible]

وسلم هكذا انزلت [illegible] نازل كرده شده [illegible]

ان القرآن انزل على سبعة احرف فاقرؤوا ما تيسر منه [illegible]

[illegible] قرآن [illegible]

[illegible] هشام عن ابيه عن عائشة رضي الله عنها [illegible]

[illegible] يقرأ من الليل [illegible] لقد اذكرني [illegible]

[illegible]

باب [illegible]

[illegible]

[illegible] القرآن [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

حدثنا ابو النعمان حدثنا مهدي [illegible]

[illegible] بن ميمون [illegible] عبد الله [illegible]

فقال رجل قرأت المفصل البارحة [illegible]

[illegible] هذا كهذ الشعر [illegible]

[illegible] اني لاحفظ القرناء التي كان يقرأ بهن النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] ثماني عشرة سورة من المفصل [illegible]

[illegible]

دو باب که تبیین رسول خدا که مفصل نامیده شود واست [illegible] ابن [illegible] از مفصل شمرده
مفصل [illegible] گفته [illegible] و غیر [illegible] واست و سوره [illegible]
لیس در سوره [illegible] است چنانکه گوید [illegible] مراد [illegible]
[illegible] داود [illegible] در کتاب [illegible]
[illegible] **حدثنا** [illegible]

قال حدثنا [illegible] عن موسى بن ابي عائشة عن سعيد بن جبير عن ابن عباس في قوله تعالى لا تحرك
به لسانك لتعجل به [illegible] القرآن [illegible] رسول الله
صلى الله عليه وسلم [illegible] گفت ابن عباس [illegible] رسول خدا [illegible]
[illegible] قرآن [illegible] به لسانه [illegible] آنحضرت [illegible]
[illegible] آنحضرت [illegible] حرکت
[illegible] فانزل الله [illegible] العامه [illegible]
[illegible] در سوره [illegible] لا تحرك به لسانك لتعجل به ان علينا جمعه وقرآنه
قال علينا ان نجمعه في صدرك [illegible] گفت ابن عباس مراد [illegible]
[illegible] فاذا قرأناه فاتبع قرآنه [illegible]
[illegible] فاذا انزلناه فاستمع [illegible]
ثم ان علينا بيانه قال ان علينا ان نبينه بلسانك [illegible]
[illegible] آنحضرت [illegible]
[illegible]
[illegible] باب [illegible] القراءة [illegible]
[illegible] **حدثنا** مسلم بن ابراهيم قال حدثنا جرير بن حازم الازدي [illegible]

قال حدثنا قتادة قال سألت انس بن مالك رضي الله عنه عن قراءة النبي صلى الله عليه وسلم
گفت قتادة [illegible] انس بن مالك [illegible] قراءت پیغمبر [illegible]
آنحضرت [illegible]
[illegible] **حدثنا** عمرو بن عاصم قال حدثنا همام عن قتادة قال سئل انس بن مالك
رضي الله عنه كيف كانت قراءة النبي صلى الله عليه وسلم فقال كانت مدا [illegible]
[illegible] الله الرحمن الرحيم [illegible] بسم الله [illegible] الرحمن [illegible]
[illegible] الرحيم [illegible]
[illegible]
باب الترجيع [illegible] حروف حرکات [illegible]

حدثنا آدم بن ابي اياس قال حدثنا شعبة قال حدثنا ابو اياس معاوية بن قرة المزني قال سمعت عبد الله بن مغفل رضي الله عنه قال رأيت النبي صلى الله عليه وسلم يقرأ وهو على ناقته او جمله وهي تسير به وهو يقرأ سورة الفتح او من سورة الفتح قراءة لينة يقرأ وهو يرجع

كفت عبد الله ديدم پيغمبر خدا را كه مى خواند در حالى كه آنحضرت سوار بود بر شتر خود يا بر شتر، شك راوى است، ومى شتافت به او در حالى كه آنحضرت قرآن مى خواند سورهٔ فتح يا از سورهٔ الفتح. قرآن خواندن نرم ... حضرت مى خواند ... ترجيع مى كرد

باب حسن الصوت بالقراءة للقرآن
در بيان خوش آوازى بخواندن قرآن

حدثنا محمد بن خلف ابو بكر قال حدثنا ابو يحيى الحماني قال حدثنا بريد بن عبد الله بن ابي بردة عن جده ابي بردة عن ابي موسى رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال له يا ابا موسى لقد اوتيت مزمارا من مزامير آل داود

فرمود آنحضرت ابو موسى اشعرى را اى ابا موسى تحقيق داده شدى تو مزمارى در حسن صوت بخواندن قرآن از حسن صوتهاى داود ... لغت بمعنى غنا است ومراد اينجا حسن صوت است ... مراد از داود عليه السلام ... معلوم نشد كه ابوذر ولاد ... حسن صوت بود ... ابن عباس روايت كرده كه داود ... آواز زبور ... مى خواند ... مجلس ...

باب من احب ان يسمع القرآن من غيره
در بيان كسى كه دوست دارد شنيدن قرآن از غير خود

حدثنا عمر بن حفص بن غياث قال حدثنا ابي عن الاعمش قال حدثني ابراهيم عن عبيدة عن عبد الله قال قال لي النبي صلى الله عليه وسلم اقرأ علي القرآن قلت عليك اقرأ وعليك انزل قال اني احب ان اسمعه من غيري

گفت ابن مسعود فرمود پيغمبر خدا بخوان بر من قرآن را گفتم آيا قرأت كنم بر تو و حال آنكه بر تو نازل كرده شده قال اني احب ان اسمعه من غيري فرمود بدرستيكه من دوست مى دارم كه بشنوم قرآن را از غير خود

باب قول المقرئ للقارئ حسبك
گفتن خواننده بر قرآن خوان را بس است ترا

حدثنا محمد بن يوسف قال حدثنا سفيان عن الاعمش عن ابراهيم عن عبيدة عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال قال لي النبي صلى الله عليه وسلم اقرأ علي قلت يا رسول الله أأقرأ عليك وعليك انزل قال نعم فقرأت سورة النساء حتى اتيت الى هذه الآية فكيف اذا جئنا من كل امة بشهيد وجئنا بك على هؤلاء شهيدا قال حسبك الآن فالتفت اليه فاذا عيناه تذرفان

گفتم اى رسول خدا آيا بخوانم بر تو و حال آنكه بر تو نازل كرده شده است فرمود آرى پس خواندم سورهٔ نساء را تا آنكه رسيدم باين آيت فكيف اذا جئنا من كل امة بشهيد ... پس چگونه است حال ... گواهى ... فرمود بس است ترا الآن ... پس نگاه كردم بسوى آنحضرت ناگاه ديدم كه هر دو چشم او ميريزند اشك را

باب في كم يقرأ القرآن
در بيان آنكه در چه قدر مدت بخواند قارى تمام قرآن را وقول الله عز وجل فاقرأوا ما تيسر منه

و در بيان قول خدا پس بخوانيد آنچه آسان باشد از قرآن ... باين آيت استدلال كرده ...

الجزء الحادي عشر من تيسير القاري

كتاب الجهاد

وقد مكة ... من ... زمزم
كردند ... گذشته بود
از ما ... حدثنا مسدد قال حدثنا يحيى
عن شعبة ... عن ابي ... عن
عبد الرحمن ... سمعت ... تقول خرجنا
مع رسول الله صلى الله عليه وسلم ...
... گفت ... ميرفتيم ...
... گمان ... حج ...
... فلما قدمنا ... امر رسول الله
... من لم يكن ... ان يحل
صلى الله عليه وسلم من لم يكن معه هدي
اذا طاف بالبيت وسعى بين الصفا والمروة ان يحل
... آنكه ... در ...
... عمرة ...
... حلال ... عائشة ...
... لحم بقر فقلت ما هذا
... گفتند ...
فقلت ما هذا ... گوشت ...
فقال نحر رسول الله ... گفته ...

الجزء الثاني عشر

پاره دوازدهم شروع شد

كتاب الجهاد

[illegible]

الجزء الثاني تيسير الاسلام

كتاب الجهاد

... قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ...

... داود عليه السلام ...

... حدثنا سفيان عن يحيى عن محمد بن عبد الرحمن عن ابي سلمة عن ...

... قال احمد بن عثمان ... عن يحيى بن ...

... عن ابي سلمة ... عن عبد الله بن عمرو ...

... قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اقرأ القرآن في شهر ...

... قال احمد ... عن يحيى عن ...

... عن ابي ... عن عبد الله قال ...

حدثنا ... عن الأعمش عن ... [illegible]

[illegible]

... حدثنا ... [illegible]

... قال حدثنا الأعمش عن إبراهيم ... [illegible]

صلى الله عليه وسلم ... [illegible]

[illegible]

... حدثنا ... [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني ... الإسلام

[illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر

كتاب الجهاد

[illegible]

کتاب النکاح

بدانکه نکاح در اصل لغت بمعنی وطی است و اطلاق آن بر تزویج از آنکه سبب وطی است یعنی از قبیل اطلاق اسم مسبب بر سبب است [illegible] حقیقت در وطی است [illegible] حقیقت در عقد است [illegible] در کلام عرب [illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم باب الترغیب فی النکاح لقول الله تعالیٰ فانکحوا ما طاب لکم من النساء الآیة

این باب در بیان رغبت دادن در عقد نکاح است و استدلال کرده بر این مطلب باین آیه کریمه [illegible] مذهب [illegible]

حدثنا سعید بن ابی مریم قال اخبرنا محمد بن جعفر قال اخبرنا حمید بن ابی حمید الطویل انه سمع انس بن مالک رضی الله عنه یقول جاء ثلثة رهط الی بیوت ازواج النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

الجزء الثانی عشر من تیسیر القاری شرح صحیح البخاری

باب [illegible]

[illegible]

... سنت ... است ... اسلام ...

... بیشتر ... عاقل ... است ...

... النساء ... نکاح ...

[illegible]

باب قول النبي صلى الله عليه وسلم من استطاع منكم الباءة فليتزوج [illegible]

[illegible] لأنه أغض للبصر وأحصن للفرج [illegible]

[illegible] وهل يتزوج من لا أرب له في النكاح [illegible]

حدثنا عمر بن حفص [illegible] حدثنا الأعمش [illegible]

[illegible] علقمة قال كنت مع عبد الله فلقيه عثمان بمنى فقال [illegible]

[illegible] يا أبا عبد الرحمن إن لي إليك حاجة [illegible]

[illegible]

[illegible] يا أبا عبد الرحمن في أن نزوجك بكرا [illegible] ما كنت [illegible]

[illegible]

[illegible] فلما رأى عبد الله أن ليس له حاجة إلى هذا [illegible]

[illegible]

[illegible] يا علقمة [illegible]

[illegible]

[illegible] يا معشر الشباب من استطاع منكم الباءة فليتزوج

[illegible] ومن لم يستطع فعليه بالصوم [illegible]

[illegible]

[illegible] باب من لم يستطع

[illegible] حدثنا عمر بن حفص بن غياث [illegible]

[illegible] حدثني عمارة عن عبد الرحمن بن يزيد قال دخلت

[illegible]

[illegible] كنا مع النبي صلى الله عليه وسلم شبابا لا نجد شيئا

[illegible]

[illegible] يا معشر الشباب من استطاع الباءة [illegible]

[illegible]

[illegible] و تا زمیکه شب او خواب [illegible]

[illegible] پس گسیکه اعراض کند از طریقه من پس نیست از تابعان من [illegible]

[illegible] اعراض است و اگر همین است یعنی اقبال و اتصال است [illegible]

[illegible] اسلام است [illegible] اسلام و نیز دلالت دارد بر آنکه ترک [illegible]

[illegible] و اگر علما را اختلاف است در نکاح حنفیه گویند [illegible]

[illegible] مشغول کردن نکاح برای عبادات افضل است

[illegible] علیه السلام بقول خود [illegible]

[illegible] اشکال میگوید که تنافی قائل نیست [illegible]

[illegible] احتیاج [illegible] مذهب ایشان نیست انتهی [illegible]

[illegible] شافعیه گویند که از جمله عبادات است [illegible]

[illegible] موجب تحصین [illegible] حفظ نظر و تحصیل فرزند صالح [illegible]

[illegible] معصوم برای دعا و درون بهشت [illegible] از مستحبات [illegible]

[illegible]

آنحضرت صلی الله علیه وسلم ترغیب در نکاح کرده [illegible]

[illegible] نکاح کرده [illegible] صحیح [illegible]

[illegible] امر استحباب است [illegible] علی الوجوب

[illegible] انس [illegible] قال

[illegible] عائشة رضی الله عنها عن قوله تعالی وان خفتم الا تقسطوا فی الیتامی

[illegible] این آیت [illegible]

[illegible] عدالت نکنید [illegible] ما طاب لکم من النساء پس نکاح کنید [illegible]

[illegible] مثنی و ثلث و ربٰع [illegible]

فواحدة او ما ملکت ایمانکم [illegible] عدالت [illegible]

[illegible] ذلک ادنی الا تعولوا [illegible]

[illegible] الیتیمة تکون [illegible]

[illegible]

[illegible] از سنت [illegible]

[illegible] یقسطوا [illegible] الصداق پس

[illegible] عدالت کنند [illegible]

[illegible] من النساء [illegible] این حدیث

باب قول النبي صلى الله عليه وسلم من استطاع منكم الباءة فليتزوج

حدثنا عمر بن حفص ... حدثنا الأعمش ...

عن علقمة قال كنت مع عبد الله فلقيه عثمان بمنى فقال يا أبا عبد الرحمن إن لي إليك حاجة

فقال عثمان هل لك يا أبا عبد الرحمن في أن نزوجك بكرا تذكرك ما كنت تعهد

فلما رأى عبد الله أن ليس له حاجة إلى هذا ...

... وهو يقول أما لئن قلت ذلك لقد قال لنا النبي صلى الله عليه وسلم

يا معشر الشباب من استطاع منكم الباءة فليتزوج ومن لم يستطع فعليه بالصوم فإنه له وجاء

باب من لم يستطع الباءة فليصم

حدثنا عمر بن حفص ...

قال عبد الله كنا مع النبي صلى الله عليه وسلم شبابا ...

يا معشر الشباب من استطاع الباءة ...

الجزء الثاني عشر

الجزء الثاني ... الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

باب ... [illegible]

[illegible]

قال ابن عباس ... [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني من شيخ الاسلام

اگر هجرت است صلی الله علیه وسلم ... اقامت کردند ... داشت ...

در هجرت ... است ... سلیمان ... علیهما السلام ...

[illegible]

... من لم يستطع فعليه بالصوم فانه له وجاء

باب كثرة النساء

[illegible]

حدثنا ابراهيم بن موسى ... قال حدثنا هشام بن يوسف ان ابن جريج اخبرهم قال اخبرني عطاء قال حضرنا مع ابن عباس جنازة ميمونة بسرف فقال ابن عباس هذه زوجة النبي صلى الله عليه وسلم ...

[illegible]

فاذا رفعتم نعشها فلا تزعزعوها ولا تزلزلوها ...

[illegible]

... كان عند النبي صلى الله عليه وسلم ...

[illegible]

حدثنا مسدد قال حدثنا يزيد بن زريع قال حدثنا سعيد عن قتادة عن انس ان النبي صلى الله عليه وسلم كان يطوف على نسائه في ليلة واحدة وله تسع نسوة

[illegible]

وقال لي خليفة ...

[illegible]

... يزيد بن زريع قال حدثنا سعيد عن قتادة ان انسا حدثهم عن النبي ...

حدثنا علي بن الحكم الانصاري ... عن رقبة عن طلحة اليامي عن سعيد بن جبير قال قال لي ابن عباس هل تزوجت قلت لا قال فتزوج فان خير هذه الامة اكثرها نساء

[illegible]

[illegible] است صلی الله علیه وسلم ... [illegible] ... داشت [illegible]

[illegible] ... [illegible]

... رضوان الله علیهم باب من هاجر او عمل خیرا لتزویج امرأة فله ما نوى [illegible]

... [illegible]

حدثنا یحیی بن قزعة قال حدثنا مالك عن یحیی بن سعید عن محمد بن ابراهیم بن الحارث التیمی عن علقمة بن وقاص عن عمر بن الخطاب رضی الله عنه قال قال النبی صلی الله علیه وسلم العمل بالنیة وانما لامرئ ما نوى [illegible] فمن كانت هجرته الی الله ورسوله فهجرته الی الله ورسوله ومن كانت هجرته الی دنیا یصیبها او امرأة ینكحها فهجرته الی ما هاجر الیه [illegible]

باب تزویج المعسر الذی معه القرآن والاسلام [illegible]

[illegible] ... اسلام است [illegible] ... عن النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

... [illegible]

حدثنا محمد بن المثنی قال حدثنا یحیی قال حدثنا اسماعیل قال حدثنی قیس عن ابن مسعود رضی الله عنه قال كنا نغزو مع النبی صلی الله علیه وسلم لیس لنا نساء فقلنا یا رسول الله الا نستخصی فنهانا عن ذلك [illegible]

الجزء الثانی من تیسیر الاسلام

كتاب النكاح

[illegible]

باب ما یكره من التبتل والخصاء

[illegible]

پس تجویز نکاح فرمود ظاهر است [illegible] خواهد بود پس تجویز نکاح [illegible]
[illegible] معلوم شد که [illegible] حرام است [illegible]
قطع نسل است [illegible] حرام است [illegible]
[illegible] حرام است [illegible]
کرده امر باب قول الرجل لاخیه انظر ای زوجتی شئت حتی انزل لک عنها [illegible]
[illegible] مذکور [illegible] نظر کن [illegible]
[illegible] روایت کرده است این قول
عبد الرحمن بن عوف حدثنا محمد بن کثیر عن سفیان عن حمید الطویل قال سمعت انس
بن مالک [illegible] عبد الرحمن بن عوف [illegible] عبد الرحمن
عوف [illegible] النبی صلی الله علیه وسلم بینه وبین سعد بن الربیع الانصاری [illegible]
میان عبد الرحمن بن عوف و میان سعد بن ربیع انصاری [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني من تيسير القاري شرح صحيح البخاري

كتاب النكاح

از خصوصیت النبي ... آنچه مکروه است ... حدثنا احمد بن يونس قال حدثنا ابراهيم بن سعد قال اخبرنا ابن شهاب سمع سعيد بن المسيب يقول سمعت سعد بن ابي وقاص يقول رد رسول الله صلى الله عليه وسلم على عثمان بن مظعون التبتل ولو اذن له لاختصينا میگفت سعید بن مسیب شنیدم سعد بن ابی وقاص را میگفت رد کرد رسول خدا بر عثمان بن مظعون سوال او را که اراده کرد انقطاع و ترک تزوج کرده بود و اگر اجازت میداد او را ... است که آنحضرت نهی کرده است از این فعل ... الا آنکه ... اذن داده ... و اراده انقطاع ...

انزا یرید آیه ما خصی میکردیم خود را ... قول سعد بن ابی وقاص است ... میگفت اگر اذن میداد او را مراد ما انقطاع میکردیم لیکن عدول کرد از ... بجهت مبالغه ... که اختصا میکردیم ... از شرح المشکوة قرطبی گفته ... تا قطع ... بالاختصا میکردیم ... قطع دو عضو ... است که ... نسل است ... اصل ... است ...

منقص ... حرام است بالاتفاق ... اباحت تبتل ... کرد درست باشد در جواب میگوید که اختصا لازم است از این جهت که ... آنرا گویا این قایل گمان کرده که تبتل ... از آن ... از آن تارک ... است ... جواب آنست که کمال تبتل مستلزم اختصا است ... درست باشد ... جواب ... ابن قول سعد بن ابی وقاص ... اگر اذن ... انقطاع از نسا ... دنیا ... میکردیم تا ... اباحت تبتل ... گمان ... تعبیر ... اختصا ... تمید السنن ... شیخ ... الدین نقل کرده که این ... جواب قرطبی و نووی ... جواب آنست که ... استیذان عثمان بن مظعون ... در روایات ... بیان معنی است

انه قال یا رسول الله انه یشق علینا العزوبة فی المغازی ... گفت عثمان ای رسول خدا ... این است که دشوار می آید بر ما ... بودن در غزوات ... یا رسول الله اتاذن لی فی الاختصاء ... خصی شوم پس ... فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا ولكن عليك يا ابن مظعون بالصيام ... این حدیث را ... ذکر کرده است ابن عبد البر ... و آورده است طبرانی از حدیث عثمان بن مظعون روی انه قال یا رسول الله انی رجل یشق علی العزوبة فاذن لی فی الخصاء قال لا ولكن عليك بالصيام حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب

عن الزهري قال اخبرني سعيد بن المسيب انه سمع سعد بن ابي وقاص يقول لقد رد ذلك يعني النبي صلى الله عليه وسلم على عثمان ولو اجاز له التبتل لاختصينا اين حديث را بطريق ابو اليمان از ... الحكم بن نافع باسناد سابق آورده حدثنا قتيبة بن سعيد قال حدثنا جرير عن اسمعيل عن قيس قال قال عبد الله كنا نغزو مع رسول الله صلى الله عليه وسلم وليس لنا شيء فقلنا الا نستخصي فنهانا عن ذلك ... بود هيچ ... با ما چیزی ... پس گفتیم آیا خصی نشویم ... منع کرد آنحضرت ... رخصت داد ما را که ... نکاح کنیم زنان را ... معلوم میشود که ابن مسعود نکاح متعه را ...

[illegible]

متقوا کی براہی [illegible]

[illegible]

[illegible]

… طلاق … [illegible]

[illegible] عائشه [illegible] … اين معنى [illegible]

[illegible] قال ابن عباس [illegible]

[illegible] صلی الله عليه وسلم [illegible] ابن ابی مليكه [illegible] ابن عباس [illegible]

عائشه رضی الله عنها [illegible]

[illegible] ابن عباس [illegible] عائشه [illegible]

[illegible] رضی الله عنها

[illegible] رسول الله [illegible]

[illegible] رسول خدا [illegible]

[illegible] قرآن [illegible]

[illegible] رسول الله صلی الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

الجزء الثانی من شرح الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

از پیش فدا اسماء کی [illegible] حدیث میگوید [illegible] ابن العربی نقل کرده که آنحضرت شک نکرده [illegible]
آنکه خوابهای انبیا هم وحی است لیکن تجدید دین کرده که این خواب ابتداست یا التعبیر [illegible]
کو رواج شود فاش چنانکه [illegible] خواب پیش از نبوت باشد و اگر بعد از نبوت بود [illegible]
معانی آنست که کلام ایشان [illegible] آن رفت دوم آنکه [illegible] باشد اگر در دنیا [illegible]
سیوم آنکه این کلام محمول بر صورت شک واقع شده است و این نوعی از بلاغت است [illegible]
شک با یقین می باشد [illegible] غیر محقق [illegible] بصورت شک می آید [illegible]
لائق اعتبار میکنند مطابقت حدیث بترجمه آنست که آنحضرت تزویج کرد عائشه را و او بکر بود [illegible]
النبیات در جواز نکاح [illegible] یعنی غیر بکر گفته اند ثیب زن [illegible] میگویند کذا قال [illegible]
نقل کرده مرد را ثیب نیز میگویند که زن خود را جماع کرده باشد و زن را [illegible] میگویند [illegible]
باشد و ثیب فعیل است از ثاب [illegible] غالب آنست که عود میکند [illegible] او را ثیب [illegible]
و گفت ام حبیبه بنت ابو سفیان که داخل از ازواج مطهره است قال لنا النبی صلی الله علیه [illegible]
[illegible] لا تعرضن علی بناتکن [illegible] عرض مکنید بر من دختران خود [illegible]
خطاب با ازواج مطهره است و از اینجا معلوم میشود [illegible] صاحب دختران بوده [illegible]
ثیبات [illegible] فتح اول و سکون [illegible] و کسر راء و سکون [illegible]
[illegible] النبی [illegible] قال [illegible]
[illegible] فقفلنا مع النبی صلی الله علیه وسلم [illegible] جابر بن عبد الله [illegible]
[illegible] غزوه [illegible] تبوک [illegible]
[illegible]
[illegible] قال [illegible] الله صلی الله علیه وسلم [illegible]
[illegible] قلت ثیبا [illegible]
[illegible]
قال [illegible] جابر [illegible]
[illegible] وقت شب [illegible] العشاء یعنی اول شب [illegible]
[illegible]
[illegible]

الجزء الثاني من شرح الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

الجزء الثانی من تیسیر [illegible] الاسلام

کتاب الجهاد

[illegible] حدثنا آدم قال حدثنا شعبة قال حدثنا محارب قال سمعت جابر بن عبدالله [illegible]

[illegible] صلی الله علیه وسلم [illegible] گفت تزویج کردم پس فرمود مرا رسول خدا ما تزوجت [illegible]

[illegible] تزویج کردم [illegible] فقال مالك وللعذارى [illegible]

[illegible]

باب [illegible]

[illegible]

باب [illegible] حدثنا ابو الیمان [illegible]

الجزء الثاني من تشريح الاسلام

كتاب الجهاد

باب الجهاد

[illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] حدثنا [illegible] قال [illegible]

[illegible] قال النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] ابراهیم علیه السلام [illegible]

[illegible] ابراهیم [illegible] الحدیث

[illegible] اسمعیل علیه السلام [illegible]

الجزء الثانی عشر شیخ الاسلام

[illegible] حدثنا [illegible] صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] المسلمین [illegible]

الجزء الثاني من تيسير الاسلام

كتاب الجهاد

دالالیل اسہاسے ... کہ ... لسان ... [illegible]

باب من ... لا امة ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

حدثنا قتيبة حدثنا عبد العزيز بن ابي حازم عن ابيه عن سهل بن سعد الساعدي قال جاءت امرأة الى رسول الله صلى الله عليه وسلم فقالت يا رسول الله جئت اهب لك نفسي [illegible] فنظر اليها رسول الله صلى الله عليه وسلم فصعد النظر فيها وصوبه [illegible] ثم طأطأ رأسه [illegible] فلما رأت المرأة انه لم يقض فيها شيئا جلست فقام [illegible] فقال يا رسول الله صلى الله عليه وسلم ان لم يكن لك بها حاجة فزوجنيها [illegible] فقال هل عندك من شيء [illegible] قال لا والله يا رسول الله [illegible] قال اذهب الى اهلك فانظر هل تجد شيئا [illegible]

[illegible]

القرآن [illegible]

[illegible]

[illegible] باب الاكفاء في الدين [illegible]

واجب است ودر حلال نيست [illegible] تزويج كند [illegible]

[illegible]

حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري قال اخبرني عروة بن الزبير

عن عائشة رضي الله عنها ان ابا حذيفة بن عتبة بن ربيعة بن عبد شمس وكان ممن شهد بدرا مع النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] سالما وانكحه بنت اخيه هند بنت الوليد بن عتبة بن ربيعة [illegible]

[illegible] وهو مولى لامرأة من الانصار [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شرح الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

الجزء الثاني مستخرج الاسلام

كتاب الجهاد

سیکند ربی حی علی سا ابی لبیب ...

الجزء الثاني عشر من شرح الاسلام

كتاب الجهاد

جمع الاول سنان [illegible] واعلم [illegible]

[illegible]

يعني [illegible] عمر بن [illegible] مسعود [illegible]

[illegible] صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] رسول الله [illegible] الناس [illegible]

[illegible] صلى الله عليه وسلم [illegible] الترمذي [illegible] ابي هريرة [illegible]

[illegible]

گفت ابن شهاب خبر داد مرا عروه که پرسید عائشه را از معنی این آیت اگر بترسید اینکه عدالت نکنید در یتیمان قالت یا ابن اختی هذه الیتیمة تکون فی حجر ولیها گفت ای خواهرزاده مراد یتیمه ایست که می بود در کنار ولی او و ولی رغبت میکرد در حسن او و در مال او و میخواست که نکاح در آرد آن یتیمه را و کم کند مهر او را فنهوا عن نکاحهن الا ان یقسطوا لهن فی اکمال الصداق پس منع کرده شدند از نکاح آن یتیمان مگر آنکه عدل کنند در کامل گردانیدن مهر ایشان و امر کرده شدند بنکاح زنان دیگر قالت واستفتی الناس رسول الله صلی الله علیه وسلم بعد ذلک گفت و طلب فتوی کردند مردم رسول خدا را بعد ازین پس نازل کرد الله تعالی ویستفتونک فی النساء الی قوله وترغبون ان تنکحوهن پس فرستاد خدا این آیت که یستفتونک تا قول او وترغبون ان تنکحوهن فانزل الله لهم ان الیتیمة اذا کانت ذات جمال ومال رغبوا فی نکاحها ونسبها تحقیق یتیمه وقتیکه بود صاحب جمال و مال رغبت میکردند در نکاح او و نسب او یعنی در امثال او و نحو دیگر یا تفسیر میکند عائشه آیت را فی اکمال الصداق در تمام دادن مهر او و اذا کانت مرغوبة عنها فی قلة المال والجمال ترکوها واخذوا غیرها من النساء ... و چون بود غیر مرغوب در کمی مال و جمال میگذاشتند آنرا که غیر مرغوب بود و میگرفتند غیر آن یتیمه از زنان قالت فکما یترکونها حین یرغبون عنها گفت عائشه پس چنانکه ترک میکنند آنرا هنگامی که بی رغبتی میکنند از آن پس نیست مر ایشان را اینکه نکاح کنند بوقت رغبت در آنها الا ان یقسطوا لها ویعطوها حقها الاوفی فی الصداق مگر آنکه عدالت کنند مر آنها را و بدهند حق آنها را کامل تر در مهر [illegible] مطابقت حدیث بترجمه گفته اند مردی که ولی یتیم باشد او را است که تزویج کند و [illegible] که در صداق باین تقریر مطابق است بجزء دوم ترجمه و بجزء اول کنایت یا گفته خالی از تکلف نیست و مؤلف رح بسیار است که دو ترجمه میکند و حدیث موافق یک ترجمه می باشد

باب ما یتقی من شؤم المرأة

وقوله تعالی ان من ازواجکم واولادکم عدوا لکم در بیان چیزی که اجتناب کرده میشود از شوم زنان و شوم یعنی ضد یمن در اصل بهمزه است لیکن بدل کرده اند شوم را یعنی همزه را واو و دو کلمه اند [illegible] آیت اشارت است باینکه شوم در بعضی زنان میباشد دلالت ماده بر آن کلمه من که بمعنی تبعیض است و تشبیه نماید که از معنی شوم در نسبت همین کراهت است و مع تخصیص شوم بآیت

حدثنا اسمعیل

قال حدثنی مالک عن ابن شهاب عن حمزة وسالم ابنی عبد الله بن عمر عن عبد الله بن عمر رضی الله عنهما ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال روایت است از عبد الله بن عمر که تحقیق رسول خدا فرمود الشوم فی المرأة والدار والفرس یعنی شومی در زن و در سرای و در اسب است بعضی گفته اند که شومی سرای تنگی و بدی همسایه آنست و شومی اسب آنست که سرکش و بدفعل و کودن باشد و جهاد بر وی نکنند و شومی زن عقیم و گرانی مهر و ناموافقی شوهر است و غرض ازین آنست که اگر چنین باشد ترک آن بایکرد و از قبیل طیره و بدشگونی نیست

حدثنا محمد بن منهال

قال حدثنا یزید بن زریع قال حدثنا عمر بن محمد العسقلانی عن ابیه عن ابن عمر رضی الله عنهما قال ذکروا الشوم عند رسول الله صلی الله علیه وسلم روایت است از ابن عمر گفت ذکر کردند مردمان شوم را نزد عالم پیامبر [illegible]

فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم إنما الشؤم في ثلث في الدار والمرأة والفرس [illegible]

[illegible] حدثنا عبد الله بن يوسف قال أخبرنا مالك عن أبي حازم عن سهل بن سعد [illegible] أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إن كان في شيء ففي الفرس والمرأة والمسكن [illegible]

[illegible] حدثنا آدم قال حدثنا شعبة عن سليمان التيمي قال سمعت أبا عثمان النهدي عن أسامة بن زيد رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال ما تركت بعدي فتنة أضر على الرجال من النساء [illegible]

باب الخيل لثلاثة [illegible]

حدثنا عبد الله بن يوسف قال أخبرنا مالك [illegible]

[illegible]

كتاب الجهاد

[illegible]

الجزء الثاني عشر الإسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

قال الله تعالى فانكحوا ما طاب لكم من النساء مثنى وثلاث ورباع

[illegible]

جمعی عن دست ... بود که ... اہل باشد ... فرمود ... [illegible]

قالت عائشة ... گفت ... سوق ... [illegible]

قلت حیا لعمها من الرضاعة دخل علی ... [illegible]

... فقال نعم الرضاعة تحرم ما تحرم الولادة پس فرمود ... حرام میکند ... [illegible]

شیخ ابن حجر گفته ... کتاب ... [illegible]

... عائشه ... حجاب ... آنحضرت ... [illegible]

... حل لنا ... حدثنا ... [illegible]

جابر بن زید عن ابن عباس رضی الله عنهما قال قیل للنبی صلی الله علیه وسلم الا تزوج ابنة حمزة ... [illegible]

گفته شد مر پیغمبر خدا را ... دختر حمزه ... [illegible]

... قال انها ابنة اخی من الرضاعة ... [illegible]

... ابن ابی طالب ... آنحضرت ... [illegible]

... الاحکام نکاح ... [illegible]

شعبة قال سمعت قتادة قال سمعت جابر بن زید ... [illegible]

... [illegible]

... حدثنا الحکم بن نافع قال اخبرنا شعیب عن الزهری قال اخبرنی عروة بن الزبیر ان زینب ابنة ابی سلمة اخبرته ... [illegible]

ان ام حبیبة ابنة ابی سفیان اخبرتها ... ام حبیبه ... امهات المؤمنین ... [illegible]

زینب بنت ابی سلمه ... قالت یا رسول الله انکح اختی بنت ابی سفیان ... [illegible]

نکاح کن خواهر مرا که دختر ابی سفیان است فقال او تحبین ذلک ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... قال النبی صلی الله علیه وسلم ... [illegible]

... [illegible]

بنت ابی سلمة ... [illegible]

قال بنت ام سلمة ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

انها لابنة اخی من الرضاعة ... [illegible]

الجزء الثاني عشر ... الاسلام

كتاب ... [illegible]

[illegible]

شیر داده است مر او را سلمی را ثویبه [illegible] فرمود مالک و لا اخوانک پس عرض کنید بر من دختران خود را و نه خواهران خود را حلالت است باز [illegible] قال عروة و ثویبة مولاة لابی لهب کان ابو لهب [illegible] ثویبه واو ابو لهب است آزاد کرده بود او را و در روایت دیگر [illegible] شده که وقتی آزاد کرد او را آنحضرت صلی الله علیه وسلم [illegible] ثویبه [illegible] در خانه برادر [illegible]

ابو لهب از خوشی این بشارت او را آزاد کرد [illegible] النبی صلی الله علیه وسلم [illegible] ثویبه [illegible] از اسلام او و اختلاف است فلما مات ابو لهب اریه بعض اهله بشر حیبة [illegible] وقتی که مرد ابو لهب نموده شد [illegible] او را در خواب به بدترین احوال [illegible] از اهل [illegible]

[illegible] لکسر [illegible] سکون [illegible] مسکنت و احتیاج [illegible] روایت [illegible] بخاری [illegible]

[illegible] ماذا لقیت [illegible] ابو لهب [illegible]

[illegible] مفعول محذوف است [illegible] روایت عبد الرزاق [illegible]

[illegible] ثویبه [illegible] امام [illegible]

[illegible] عبد الرزاق [illegible]

[illegible] روایت [illegible] ابن [illegible]

[illegible] حدیث [illegible]

[illegible] دلیل [illegible]

[illegible] دلیل [illegible]

[illegible]

[illegible] حدیث معلوم شد [illegible]

امن قال لا رضاع [illegible] حولین [illegible] رضاع [illegible]

[illegible] والوالدات یرضعن اولادهن حولین کاملین [illegible]

[illegible] رضاع است [illegible] دو سال [illegible]

[illegible] امام اعظم ابو حنیفه [illegible]

[illegible] دو سال [illegible] رضاع است [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شرح الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

درآن حدیث حدثنا ابو الولید قال حدثنا شعبة عن الاشعث عن ابيه عن مسروق عن عائشة رضي الله عنها ان النبي صلى الله عليه وسلم دخل عليها وعندها رجل [illegible]

[illegible]

من اخوانكن [illegible]

[illegible]

حدثنا عبد الله بن يوسف قال اخبرنا مالك عن ابن شهاب عن عروة بن الزبير عن عائشة [illegible] ان افلح اخا ابي القعيس [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني في شرح الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

كتاب النكاح

صلى الله عليه وسلم را معرفة بالله كه صحبت پس هرگاه او رسول خدا انکار نمود آنحضرت انکار کرد
کردم از اذن او را وبر امر او را اذن له پس امر کرد مرا بفراق او پس گفتم او را اگر خواهی ... باب
شهادة المرضعة این باب در بیان شهادت مرضعه است برای مقاع آیا این مسئله قابل قبول است روایت
کرده شده است از ابن عباس رضی الله عنهما وطاؤس که روا است یعنی تمام است شهادت یک زن اگر
مرضعه باشد و سوگند داده شود با شهادت و این قول زهری واوزاعی واحمد و اسحق است ...
روایت کرده شده است که تجویز کرده است شهادت یک زن در رضاع ...
اما بعد از نزد رفع اگر گواهی دهد معتبر نیست اند روایت کرده شده است از عمر بن الخطاب رضی الله عنه
مقبول نیست در این مگر شهادت دو مرد یا یک مرد و دو زن و همین است قول ابی حنیفه و اصحاب او و مالک
گفته شهادت دو زن بی مرد مقبول است و طائفه گویند کمتر از چهار زن روا نیست روایت کرده ام
این را از عطاء و شعبی و قول شافعی همین است **حدثنا** علي بن عبد الله قال حدثنا اسمعيل
بن ابراهيم قال اخبرنا ايوب عن عبد الله بن ابي مليكة قال حدثني عبيد بن ابي مريم عن عقبة بن الحارث
قال وقد سمعته من عقبة لكني لحديث عبيد احفظ گفت عبد الله بن ابی ملیکه شنیده ام این حدیث
را از عقبه لکن من حدیث عبید را حافظ ترم قال تزوجت امرأة گفت عقبه تزوج کردم زنی را فجاءتنا
امرأة سوداء پس آمد نزد ما زنی سیاه فام فقالت ارضعتكما پس گفت این زن شیر داده ام
هر دو شما را فاتيت النبي صلى الله عليه وسلم فقلت تزوجت فلانة بنت فلان پس آمدم
نزد پیغمبر ... تزویج کرده ام فلانه یعنی ام یحیی دختر ابی اهاب را فجاءتنا امرأة سوداء فقالت لي
اني قد ارضعتكما وهي كاذبة پس آمد نزد ما زنی سیاه پس گفت تحقیق من شیر داده ام شما را
هر دو ... پس گفتم تصدیق ادعای کند ...
آنحضرت ... الفات ... پس آمدم آنحضرت را
از جانب ... آنحضرت ... كاذبة ... رسول خدا تحقیق این زن دروغ گوست ...
كيف بها وقد زعمت انها قد ارضعتكما دعها عنك ... گفت که تحقیق
... آنحضرت بطریق احتیاط ...
گواهی یک زن ... شهادت ...
... اسمعيل باصبعيه السبابة
والوسطى ... ایوب ...
آنحضرت ... **باب ما يحل من النساء وما يحرم**
در بیان آنکه آنچه از انساب حلال است نکاح آن و حرام است وقوله تعالى حرمت عليكم امهاتكم وبناتكم
واخواتكم ... الآية ... الاخت ... قول خداست که حرام کرده شد

[illegible]

الحمد الفاتحة شیخ الاسلام

کتاب النکاح

[illegible]

قال الله تعالیٰ والمحصنات من النساء الا ما ملکت ایمانکم [illegible]

[illegible]

وقال ابن عباس [illegible]

[illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر من شرح ... الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

دخول کرده باشد یا نه و این فتوی جمهور است شرط نیست و قال ابن عباس الدخول والمسيس واللماس هو الجماع یعنی مراد به دخول و مس و لمس کردن همین جماع است و این مذهب ابی حنیفه و قول اصح شافعی است و من قال بنات ولدها من بناته فی التحریم و کسی که گفت دختران پسرزن از دختران زن است یعنی در حکم تحریم [illegible] لقول النبی صلى الله عليه وسلم لام حبيبة لا تعرضن على بناتكن حلائل ولدك الا بناء از جهت فرمود پیغمبر خدا ام حبيبه را که عرض مکنید بر من بنات خود را [illegible] و دلالت این قول بر آنکه بنات ولد زن در حکم بنات زن داخل است که بنات عام است شامل است بنات بنات را و بنات ابناء را حلائل الابناء یعنی حکم بنات ابناء حکم زنان ابناء دارد در حرمت و هل تسمى الربيبة و ان لم تكن فى حجره و آیا نامیده میشود دختر زن اگر چه نباشد در کنار شوهر بطریق استعمال آورده اند آنکه این مسئله مختلف فیه است یعنی حد کنار بودن شرط است یا نه جمهور علما برآنند که شرط نیست و در آیت خارج است مخرج عادت و این اتفاق مذهب مخالف ظاهر نیست از آنکه بطریق تنبیه بحجت دلالت دارد بر شرط گردد و آنکه اگر در حجر نباشد حرام نیست و دفع النبی صلى الله عليه وسلم ربيبة له الى من يكفلها و سپرد پیغمبر خدا ربیبه خود را بکسی که کفالت وی کند خوار [illegible] کمال آن کار را حجت آورده و اشاره بر آنکه بودن در حجر شرط نیست که این ربیبه در حجر سلمه بود و کسی که کفالت فرمود تو فیل ارضی الت این قول مفید معنی است و تمام ببیند که آنحضرت او را سپرد و فرمود تو دایه من این بود را وقتی دیگر آمد و مرد چه حالی دارد و گفت بزداد [illegible] است که فقیر سید داد و را از آنجا معلوم شد که آنحضرت از بنت ربیبه خود برآورده است [illegible] و سمى النبى صلى الله عليه وسلم ابن ابنته ابنا و نامید پیغمبر خدا پسر دختر خود را پسر خود در حدیث ابی بکره [illegible] گذشته است اشاره به آنکه در باب حسن بن علی بن ابی طالب رضی الله عنهما این قول را دلیل آورده بر آنکه اولاد بنات اولاد است و همچنین بنات اولاد

حدثنا الحميدي قال حدثنا سفيان قال حدثنا هشام عن ابيه عن زينب عن ام حبيبة رضي الله عنها قالت قلت يا رسول الله هل لك في بنت ابي سفيان گفت ام حبيبه دختر ابی سفیان که داخل ازواج مطهرات است گفتم ای رسول خدا آیا هست ترا در دختر ابی سفیان رغبتی قال فافعل ماذا فرمود پس چه کار کنم گفتم دختر اوست یعنی آن تنکحها قالت نعم رغبت دارم که نکاح کنی وی را قال اتحبين فرمود آیا دوست میداری که نکاح کنم خواهر ترا قلت لست لك بمخلية گفتم نیستم من ترا خالی گذارنده و احب من شركني فيك اختي و دوست‌ترین کسی که شریک باشد مرا در تو خواهر من باشد قال انها لا تحل لي فرمود خواهر تو حلال نیست مرا قلت بلغني انك تخطب گفتم رسیده است مرا که تو خطبه میکنی قال ابنة ام سلمة قلت نعم فرمود آیا دختر ام سلمه را گفتم آری قال لو لم تكن ربيبتي ما حلت لي گفت اگر نبودی وی دختر ام سلمه [illegible] حلال نبودی مرا یعنی اگر از حرمت ربیبی حرام است [illegible] ارضعتني واياها ثويبة شیر داد مرا و پدر او را ابو سلمه ثویبه داد ابولهب و وی برادر رضاعی من است فلا تعرضن على بناتكن ولا اخواتكن پس عرض کنید بر من دختران خود را و نه خواهران خود را و قال الليث حدثنا هشام درة بنت ابي سلمة گفت لیث حدیث کرد ما را هشام و گفت درة دختر ابی سلمه یعنی نام او درة گفته و در بعضی روایت زینب است

باب وان تجمعوا بين الاختين الا ما قد سلف در بیان آنکه حرام است جمع

الجزء الثاني من شرح الاسلام

كتاب الجهاد

و سوار [illegible] صدقة [illegible] و الكلمة الطيبة صدقة [illegible] خطوة يخطوها الى الصلوة صدقة [illegible] الاذى عن الطريق صدقة [illegible]

باب كراهية السفر بالمصاحف الى ارض العدو [illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] بالقرآن الى ارض العدو [illegible]

الجزء الثاني عشر من تيسير القاري

كتاب الجهاد

درمیان دو خواهر در عقد مگر چیزی که پیش ازین گذشته یعنی در ایام جاهلیت **باب** **حدثنا** عبد الله بن يوسف قال

حدثنا الليث عن عقيل عن ابن شهاب ان عروة بن الزبير اخبره ان زينب ابنة ابي سلمة اخبرته ان ام حبيبة

قالت قلت يا رسول الله انكح اختي ابنة ابي سفيان روایت است از ابن شهاب که عروه بن زبیر خبر داد او را که زینب

دختر ابی سلمه خبر داد او را که ام حبیبه گفت گفتم ای رسول خدا نکاح کن خواهر مرا که دختر ابی سفیان است قال و

تحبين قلت نعم لست لك بمخلية واحب من شاركني في خير اختي فقال گفت آیا دوست میداری این را گفتم آری نیستم

برای تو منفرد و تنها و دوست ترین کسی که شریک باشد مرا در خیر که دوست تر است خواهر

من است فقال النبي صلى الله عليه وسلم ان ذلك لا يحل لي پس فرمود پیغمبر خدا تحقیق این حلال نیست مرا قلت يا رسول

الله فوالله انا نتحدث انك تريد ان تنكح درة بنت ابي سلمة گفتم ای رسول خدا بخدا سوگند ما یکدیگر سخن میکنیم که تو

میخواهی نکاح کنی دره دختر ابی سلمه را قال بنت ام سلمة فقلت نعم دختر ام سلمه را گفتم آری فقال

قال فوالله لو لم تكن في حجري ما حلت لي گفت بخدا سوگند اگر نبودی در کنار من حلال نبودی مرا انها لابنة اخي من

الرضاعة ... دختر برادر من است از شیر ... ثويبة ... فلا تعرضن علي بناتكن ولا اخواتكن **باب** لا تنكح

المرأة على عمتها نکاح کرده نشود زنی بر عمه او ... در حدیث باب ولا بين المرأة وخالتها

... **حدثنا** عبدان قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا عاصم عن

الشعبي سمع جابرا رضي الله عنه قال نهى رسول الله صلى الله عليه وسلم ان تنكح المرأة على عمتها او خالتها ...

رسول خدا ... نکاح کرده شود زنی بر عمه او یا بر خاله او ... حدیث آنست که منع کرده ...

... اگر هر دو بیک عقد نکاح کنند هر دو

... باطل است ...

... وقال داود وابن عون عن الشعبي عن ابي هريرة ...

... روایت کرده ...

... **حدثنا** عبد الله

بن يوسف قال اخبرنا مالك عن ابي الزناد عن الاعرج عن ابي هريرة ان رسول الله صلى الله عليه وسلم

قال لا يجمع بين المرأة وعمتها ولا بين المرأة وخالتها ...

... **حدثنا** عبدان قال اخبرنا عبد الله قال

اخبرني يونس عن الزهري قال حدثني قبيصة بن ذؤيب انه سمع ابا هريرة يقول نهى النبي صلى الله عليه

وسلم ان تنكح المرأة على عمتها والمرأة على خالتها ... ابو هریره منع کرد ... نکاح کرده

... فنرى خالة ابيها بتلك المنزلة ... کلام زهری است ...

... لان عروة حدثني عن عائشة قالت حرموا ...

كرده اين ماجه از طريق عبد الرحمن ... از مالك ... وابن ... روايت كرده ... مسلم ... ابو داود ... ترمذي ... نسائي ...

... **حدثنا** عبد الله بن ... قال حدثنا سفيان بن عيينة ...

النبي صلى الله عليه وسلم ...

الجزء الثاني من شرح الاسلام

كتاب الجهاد

من الرضاعة ما يحرم من النسب گفت عائشه حرام گردانيده از رضاع چیزی که حرام است از نسب [illegible]

باعتبار [illegible] و نسب [illegible] مقرر باشد [illegible] گفته [illegible] صحیح نیست [illegible]

[illegible] **باب** الشغار [illegible]

یعنی [illegible] الشغار [illegible]

[illegible] **حدثنا** عبد الله بن يوسف قال اخبرنا مالك عن نافع عن ابن عمر [illegible]

رسول الله صلى الله عليه وسلم نهى عن الشغار [illegible] رسول خدا [illegible]

والشغار ان يزوج الرجل ابنته على ان يزوجه الآخر ابنته ليس بينهما صداق [illegible]

[illegible]

باب [illegible]

حدثنا [illegible]

[illegible]

باب [illegible]

حدثنا [illegible] قال اخبرنا ابن عيينة قال اخبرنا عمرو [illegible] ابن عباس رضي الله عنهما [illegible]

تزوج النبي صلى الله عليه وسلم وهو محرم [illegible]

[illegible]

كتاب الجهاد

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

كتاب الجهاد

[illegible]

الجزء الثاني من شرح الاسلام

كتاب الجهاد

... ان رسول الله صلى الله عليه وسلم ...

... عن ابن عباس ...

[illegible]

الجزء الثاني [illegible] الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

حل [illegible] عائشه رضي الله عنها قالت [illegible] رسول [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

كتاب النكاح

و اینچ کرده اند از قتل و غیره بلا کنند اولا آشکر و ختیاران گفت کہ قتل و شرک حق مشرکان و قاتلان است و جواب گفته اند که تعقبه و سبب نزول دلالت دارد بر تخصیص و قول مستقل کہ بعد از این می آید فقوموا ایاہ و بعد ذلک تیز دلالی است بر این معنی فافهم قد حل فیه الثیب و لکن الا البکر پس در آمد عموم نسانیک برده سید و دیگر بوده سید در بعضی نسخ قال ابو عبد الله قد حلت فیه الثیب والبکر ابو حمید اہد کہیت مولفہ است تمام بہا نہ مؤلف حکم صغیرہ حکم بہم یکی است و قائل و کہ لا تنکحوا المشرکین حتی یومنوا خطاب مر اولیا امر کردہ است زنان مشرک را انکحوا خطاب کردہ است حصہ اولیا را ربط کردہ است انکاح مشرکان را و لسیات مسلمانان را یعنی مرگو و پدکہ این آیت نسوخ شدہ است بقول تعالی والمحصنات من الذین اوتوا الکتاب من قبلکم و خطاب عام است اولیا و غیر اولیا پس استدلال تمام نیست و لکن یا انکحوا الایامی منکم درین کہ بہم وجہ استدلال ظاہر نیست مفسران گفته اند معنی آیت انیست اے مسلمانان تزویج کنید کسی را کہ زن نیست او را آزاد و مرد ان مقبلان و صالحان از بندگان و کنیزان وکسی کہ درو صلاح است از غلامان و جواریان و آیا می جمع ایم است شامل است مرد و زن را پس صحیح نیست کہ مردان معنی طلبان باشند و اگر گوئی لازم می آید کہ مرد ان را ہم اولیا باشند کہ نکاح گفته کہ مردان محتاج اند با جماع پس حکم با قیاست بر زن حق گفت این دعوے است محتاج بر بیان

انتہے حدثنا یحیی بن سلیمان قال حدثنا ابن وهب عن یونس ح قال وحدثنا احمد بن صالح قال حدثنا عنبسة قال حدثنا یونس عن ابن شهاب قال اخبرنی عروة بن الزبیر ان عائشة زوج النبی صلی الله علیه وسلم اخبرته تحقیق عائشہ رضی الله عنہا خبر دادہ اوست عروه را ان النکاح فی الجاهلیة کان علی اربعة انحاء کہ نکاح در زمان جاہلیت بود بر چہار نوع فنکاح منها نکاح الناس الیوم پس نکاحی بود از نکاحہا مانند مردم کہ متعارف است امروز یخطب الرجل الی الرجل ولیته او ابنته بیان نکاح متعارف است خطاب میکرد مردی بسوی مردے ولیہ را مثلا کہ دختر برادر او را او است یا دختر او است فیصدقها ثم ینکحها پس مہر معین میکرد و بعد ازان نکاح میکرد و نکاح نکاحی دیگر بود کہ کان الرجل یقول لامرأته اذا طهرت من طمثها بود مردی کہ میگفت مر زن خود را وقتی کہ پاک میشد از حیض خود ارسلی الی فلان بفرست بجانب خود را یعنی نزد فلان مرد فاستبضعی منه پس طلب کن جماع از وی مباشعہ اتی المجامعة مشتق است از بضع بمعنی الفرج ویعتزلها زوجها ولا یمسها ابدا دور میشد از وی شوہر او ومساس نمیکرد او را ہرگز حتی یتبین حملها من ذلک الرجل الذی تستبضع منه تا آنکہ ظاہر شد حمل آن زن از آن مردی کہ جماع میکرد از وی فاذا تبین حملها اصابها زوجها اذا احب پس وقتیکہ ظاہر شد حمل او رسید سے شوہر او وقتی کہ خواہش کردی و انما یفعل ذلک رغبة فی نجابة الولد و جز این نیست کہ میکرد این کار را برای رغبت در نجابت و اصالت فرزند ظاہرا بمردی نجیب میرفت و زنا میکرد فکان هذا النکاح نکاح الاستبضاع پس بود این نکاح نکاح استبضاع و نکاح آخر یجتمع الرهط ما دون العشرة و نکاحی دیگر بود و جمع میشدند گروہ مردم کمتر از دہ فیدخلون علی المرأة کلهم یصیبها پس میرفتند در آمد بر زن ہمہ مردم میرسیدند او را و جماع میکردند فاذا حملت و وضعت ومر علیها لیال بعد ان تضع حملها پس وقتی کہ حمل گرفتی و بنہادی و گذشتی بر وی چند شب بعد از وضع حمل ارسلت الیهم فلم یستطع رجل منهم ان یمتنع حتی یجتمعوا عندها فرستادی آن زن بسوی

الجز الثاني في شرح شرعة الاسلام

الجزء الثاني عشر تيسير القاري

كتاب النكاح

...اسے در مال این بیان متصل است بما قبل این حدیث بترجمه ماخوذ است از قوله تعالى ذلك بما ذكر دلالت دارد که مراد ولایت است نه ... لها قول **باب عرض الانسان ابنته او اخته على اهل الخير**

عبد الله بن محمد قال حدثنا هشام قال اخبرنا معمر قال اخبرنا الزهري قال اخبرني سالم ان ابن عمر اخبره گفت زهری خبر داد مرا سالم پسر عبد الله که ابن عمر خبر داد او را ان عمر حين تايمت حفصة بنت عمر من خنيس بن حذافة السهمي که گشت عمر بن خطاب بنگاه بیوه شد حفصه دختر عمر از شوهر خنیس بن حذافه سهمی وكان من اصحاب النبي صلى الله عليه وسلم من اهل بدر توفي بالمدينة و بود خنیس از اصحاب پیغمبر خدا از حاضران بدر فوت کرد در مدینه فقال عمر لقيت عثمان بن عفان پس گفت عمر ملاقات کردم عثمان بن عفان را رضی الله عنه فعرضت عليه فقلت ان شئت انكحتك حفصة پس عرض کردم بر وی پس گفتم اگر خواهی نکاح کنم ترا حفصه را قال ساء نظر في امري پس گفت عثمان نظر خواهم کرد در کار خود ... پس درنگ کردم شبها فقال قد بدا لي ان لا اتزوج يومي هذا پس گفت ظاهر شد مرا که تزویج نکنم ... فلقيت ابا بكر فقلت ان شئت انكحتك حفصة ... این حدیث تمام گذشته مقصود ... اینجا همین است

باب روایت است **حدثنا** احمد بن ابي عمرو قال حدثني ابي قال حدثني ابراهيم عن يونس عن الحسن فلا تعضلوهن

یعنی روایت است از حسن در تفسیر قوله تعالى فلا تعضلوهن قال حدثني معقل بن يسار انها نزلت فيه گفت حسن حدیث کرد مرا معقل بن یسار که این آیت نازل شده در حق او قال زوجت اختا لي من رجل گفت معقل تزویج کردم خواهری را که مرا بود بمردی فطلقها حتى اذا انقضت عدتها جاء يخطبها پس طلاق داد آنمرد آنرا تا آنکه چون گذشت عدت آن آمد بجا تا خطبه میکند آنرا فقلت له زوجتك وفرشتك واكرمتك فطلقتها پس گفتم مرا او را تزویج کردم ترا و فرش گردانیدم ترا و اکرام کردم ترا باین نسبت پس طلاق دادی او را ثم جئت تخطبها پس آمدی که خطبه میکنی او را ... والله لا تعود اليك ابدا ... و كان رجلا لا باس به وكانت المرأة تريد ان ترجع اليه ... فانزل الله تعالى هذه الآية پس فرستاد خدا این آیت را فلا تعضلوهن ... فقلت الآن افعل يا رسول الله پس گفتم اکنون میکنم ای رسول خدا قال فزوجها اياه پس تزویج کرد او را

باب اذا كان الولي هو الخاطب ... در بیان آنکه ... همچون خطبه کننده ... و تزویج کند ... کند اگر این ابن عم قاضی باشد تزویج کند ... **وخطب المغيرة بن شعبة** امرأة هو اولى الناس بها فامر رجلا فزوجه ... پس امر کرد مغیره مردی را پس تزویج کرد ... وقال عبد الرحمن بن عوف لام حكيم بنت قارظ اتجعلين امرك الي قالت نعم فقال قد زوجتك ... گفت آن زن آری وکیل خود کردم ترا پس گفت عبد الرحمن بن عوف بتحقیق تزویج کردم ترا یعنی برای خود

کتاب الجهاد

اگر سفر برای قتال فرض عین بود و کم از مسافت قصر باشد ... اگر فرض کفایت بود اختلاف است ...

باب ... آنچه گفته شده ... آنچه ... شش ... است ... بعد التحقيق ... صورت ... گرده ... تحقیق آنست که ...

الجواب الثانی عشر فی الاسلام

[illegible]

[illegible] مطابق [illegible] [illegible]

[illegible] حمد کرده [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] تحقیق [illegible]

[illegible] الست [illegible] [illegible]

[illegible] قول [illegible] قول [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] رسول الله [illegible] رسول [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] اسلام [illegible]

[illegible]

باب الجهاد

... سک من القرآن فرمود پس تحقيق تزويج كردم ترا اين زن را بچیزی که با تست از قرآن یعنی بیاد ده اورا آن مقدار قرآن ... این حدیث بترجمه بیان وجه است که در حدیث عایشه در حدیث مسطور مذکور شد

باب انكاح الرجل ولده الصغار لقوله تعالى واللائي لم يحضن فجعل عدتهن ثلاثة اشهر قبل البلوغ — در بیان جواز نکاح کردن مرد اولاد خورد سال را ...

... لقوله تعالى واللائي يئسن من المحيض من نسائكم ان ارتبتم فعدتهن ثلاثة اشهر واللائي لم يحضن ... یعنی حیض ظاهر نشود عدت ایشان از طلاق سه ماه است واللائي لم يحضن ... یعنی همچنین است عدت ... استدلال به جواز نکاح صغار ... نکاح پیش از بلوغ ... عدت بعد از نکاح جدا شد ... استدلال کرده اند ... پس چگونه تمام شود این استدلال ... حدیث عایشه ...

حدثنا محمد بن يوسف قال حدثنا سفيان عن هشام عن ابيه عن عائشة رضي الله عنها ان النبي صلى الله عليه وسلم تزوجها وهي بنت ست سنين وادخلت عليه وهي بنت تسع ومكثت عنده تسعا — روایت است از عایشه که تحقیق پیغمبر خدا تزویج کرد او را و حال آنکه او دختر شش ساله بود ... دختر نه ساله بود ...

باب تزويج الاب ابنته من الامام — در بیان تزویج کردن پدر دختر خود را با امام. وقال عمر خطب النبي صلى الله عليه وسلم الي حفصة فانكحته ...

حدثنا معلى بن اسد قال حدثنا وهيب عن هشام بن عروة عن ابيه عن عائشة رضي الله عنها ان النبي صلى الله عليه وسلم تزوجها وهي بنت ست سنين وبنى بها وهي بنت تسع سنين — روایت است از عایشه که تحقیق پیغمبر خدا تزویج کرد او را و حال آنکه وی دختر شش ساله بود ... قال هشام وانبئت انها كانت عنده تسع سنين ...

باب السلطان ولي ... لقول النبي صلى الله عليه وسلم زوجناكها بما معك من القرآن

حدثنا عبد الله بن يوسف قال اخبرنا مالك عن ابي حازم عن سهل بن سعد رضي الله عنه قال جاءت امرأة الى رسول الله صلى الله عليه وسلم فقالت اني وهبت من نفسي ... فقال رجل زوجنيها ان لم يكن لك بها حاجة قال هل عندك من شيء تصدقها ...

... است ... حل ... قال ... عن ابن عباس ... لا يخلون رجل بامرأة ... خلوت نکند مرد ... ماذی محرم باشد فقام رجل ... يا رسول الله ... متعينان ...

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

كتاب [illegible]

[illegible] باب [illegible]

[illegible]

روایت از عائشه رضی الله عنها دختر را که یتیم بود در پرورش خود داشت و ... [illegible] ... این نکاح را آنحضرت رسول الله صلی الله علیه وسلم ... [illegible] ... آنحضرت نکاح وی را واحد

حدثنا اسحق قال اخبرنا یزید بن هارون ... [illegible] ... عن القاسم بن محمد ... عبد الرحمن ... [illegible] ... حدیث کرد

... [illegible] ... عبد الرحمن ... حدیث کرده ... [illegible] ... نکاح کرد ... [illegible]

... [illegible] ... آنحضرت معلوم کرد و آنحضرت ... [illegible] ... نکاح او را باب تزویج الیتیمة لقوله وان

خفتم ان لا تقسطوا فی الیتامی فانکحوا ما طاب لکم ... [illegible] ... در تفسیر این آیت گفته اند اگر ترسید

... [illegible] ... نکاح کنید ... [illegible] ... زنان ... [illegible]

... [illegible] ... صاحب مال و جمال است ... [illegible]

... [illegible] ... حقوق ... [illegible] ... حقوق ... [illegible] ... کردید

زنان دیگر را سوای یتیمان تزویج کنید ... [illegible] ... حقوق ایشان ... [illegible] ... قال للولی زوجنی فلانة ...

بر قول او تزویج الیتیمة یعنی درین باب این مرد حکم بیان میکند ... [illegible] ... ولی خود ... تزویج کن

... [illegible] ... فقال ... [illegible]

... [illegible] ... است ... [illegible]

قبول ... [illegible] ... جائز است گفت

... [illegible] ... نکاح ... [illegible]

عن النبی صلی الله علیه وسلم ... [illegible] ... این حدیث ... [illegible] ... حدثنا ابو الیمان

قال اخبرنا شعیب عن الزهری ح وقال اللیث حدثنی عقیل عن ابن شهاب قال اخبرنی عروة بن الزبیر انه

سال عائشة رضی الله تعالی عنها قال لها یا امتاه ... [illegible] ... عائشه ... [illegible]

و ان خفتم ان لا تقسطوا فی الیتامی الی قوله ما ملکت ایمانکم ... [illegible] ... تفسیر این آیت ... قالت عائشة

یا ابن اختی ... [illegible] ... هذه الیتیمة تکون فی حجر ولیها فیرغب فی جمالها ومالها

... [illegible] ... میل میکند ... [illegible] ... و تزویج میکند ... [illegible]

ویرید ان ینتقص من صداقها ... [illegible] ... فنهوا عن نکاحهن الا ان یقسطوا لهن فی اکمال

الصداق ... [illegible] ... نکاح ... [illegible] ... ایشان ... [illegible]

... [illegible] ... وامروا بنکاح من سواهن من النساء ... [illegible] ... نکاح ... [illegible]

... [illegible] ... قالت عائشة استفتی الناس رسول الله صلی الله علیه وسلم ... [illegible]

... [illegible] ... فانزل الله ویستفتونک فی النساء الی قوله وترغبون ... [illegible]

... [illegible] ... این آیت ... [illegible] ... ایشان ان الیتیمة

اذا کانت ذات مال وجمال رغبوا فی نکاحها ... [illegible]

كتاب الجهاد

الجزء الثاني ... شيخ الاسلام

...

باب اذا قال ...

قال ما لي اليوم في النساء من حاجة ...

قال ما عندي شيء قال اعطها ولو خاتما ... قال ما عندك من القرآن ...

... قال فقد ملكتكها بما معك من القرآن ...

باب لا يخطب ... حتى ينكح او يدع

...

الجزء الثاني عشر من تيسير القاري

كتاب الجهاد

حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا غندر قال حدثنا شعبة عن محمد بن زياد عن ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال عجب الله من قوم يدخلون الجنة في السلاسل

شگفت کرده خدای تعالی یعنی خوشنود شده از گروهی که در آیند بهشت را در زنجیرها یعنی در آیند به اسلام با کراهیت و درآیند بهشت را ... اسیر باشند در دست کفار ... و رغبت ایشان بسوی اسلام ... ایشان ... در زنجیر ... کفار ... اسلام ... بهشت ... [illegible]

... از ابی عتیق عن الزهری ... ثابت کرده بود درین باب ... در ذکر خطبه است ... عقد نکاح کرده اند شیب ... ابن ... الزهری ... قال سمعت ابن عمر رضی الله عنهما ... زید بن اسلم ...

حدثنا قتیبة قال حدثنا سفیان عن زید ... مراد از طرف مشرق ... مدینه است ... ابن عمر ... انه قدم رجلان من المشرق ... النبی صلى الله علیه وسلم ان من البیان لسحرا ...

... خطبه ... فتعجب الناس لبیانهما فقال رسول الله صلى الله علیه وسلم ... این حدیث را ... پیغمبر ... از بیان سحر است ... وابن ... روایت کرده ...

در باب ... از عبد الله بن یوسف از مالک ... گفته حسن صحیح ... خطبهای فصیح خواندند ... قوم با سران قبیله آمده بودند کمال فصاحت ... یا رسول الله انا سید تمیم والمطاع فیهم ... معاصب ... حدیث ... فقال الزبرقان والله یا رسول الله ... لقد علم خیر ما قال ... ان من البیان لسحرا ... بیان مراد فصاحت و بلاغت ...

سحر دانند که ... استمالت ... و وجه شبه این است ... سحر صرف ... حقیقت ... و در اصل لغت سحر بمعنی صرف است ... ابو داؤد از عبد الله بن بریدة حدیثی مرفوع آورده که ان من البیان سحرا وان من العلم جهلا وان من الشعر حکما وان من القول عیالا ... صعصعة بن صوحان ... گفته صدق نبی الله صلى الله علیه وسلم اما قوله ان من البیان سحرا ... اما قوله ان من العلم جهلا ... اما قوله ان من الشعر حکما مراد ... مواعظ و امثال ... اما قوله ان من القول عیالا ... کلام خود را ... ابن ... حدیث ...

باب ... [illegible]

الجزء الثانی عشر من الاسلام

اوجه این است که گویم خطبه خوانده آن دو مرد نزد رسول خدا صلی الله علیه و سلم بود و آن خطبه خواندن نزد وی واقع
رسم قدیم است چنانکه آنحضرت هم در بعضی اوقات که بیان حکمی میکرد خطبه میخواند و برای استمالت در رغبت
در اجابت و اما خطبه نزد نکاح هم ازین قبیل است و برای این غرض و خطبه آنحضرت در وقت نکاح با قاطمه
بثبوت پیوسته است و ابو شید گفته اند که هر گاه این خطبه که تکلفی در او از نظم وارد نیز آورده گفته تو بیاناست
شمار مان منسوبند که به خواهد بود باب ضرب الدف فی النکاح والولیمة در بیان اباحت دف زدن در وقت
عقد نکاح و زنها و نیز در وقت ولیمه نکاح استحباب آن گفته اند مراد از ولیمه عقد است نه ما بعد آن است قبل
دخول این مرد و ولیمة النکاح خاصه در غرب دف مشروع است نزد عقد نکاح و نزد دخول نیز و ولیمه داول
صحیح است اولی و مذهب دال تصحیح است و بعضی نیز خوانده اند محل ضرب الدف تا وقت الشوی المعمول
قال اخبرنا خالد بن ذکوان قال قالت الربیع بنت معوذ بن عفراء رضی الله عنها جاء النبی صلی الله علیه و سلم فدخل حین
بنی علیّ فجلس علی فراشی کمجلسک منی پس در آمد در خانه من هنگامی که زفاف کرده شد بر من یعنی زفاف من کرده شد پس نشست بر فراش من
چنانکه نشسته تو از من یعنی بس نزدیک و این قصه پیش
از نزول آیت حجاب بوده است یا محمول است بر جواز نظر نزد امن از فتنه یا آنکه آنحضرت را جایز بود
که این کلام کسی است که نظر یافته تحقیق جواب صحیح واقع آنست که از خصائص آنحضرت است جواز خلوت با اجنبیه
و نظر کردن بسوی آن چنانکه در قصه ام حرام است ثابت است و معلوم شد که آنحضرت را نکاح او تحریم بود
خواب کرد نزد او و مقرر است که میان آنحضرت و ام حرام محرمیتی نبود و جعلت جویریات لنا یضربن
بالدف و یندبن من قتل من آبائی یوم بدر و ندبه
میکردند و ذکر اوصاف آنهای نمودند کسی را که کشته شده است از پدران من روز غزوه بدر اذ قالت احداهن
و فینا نبی یعلم ما فی غد و گفتی یکی از آنها و در میان ما پیغمبر است که میداند آنچه که فردا خواهد بود فقال دعی هذا
و قولی بالذی کنت تقولین پس فرمود بگذار این را و بگو چیزی را که بودی تو که میگفتی از اشعار که متعلق است بقتال
و اهل شجاعت و مدح منع کردن آنحضرت از آنچه وی گفت آنست که مفاتیح غیب را نمیداند کسی غیر خدا و لیکن منع
از ذکر اوصاف و مداح آن باشد که در مجلس لهو لایق نبود که ذکر آن کنند از جمله فوائد این حدیث اباحت ضرب
دف در ایام عروس که مقصود شایع کردن حلال از حرام است و اعلان نکاح بدف و غنای مباح است و مشکر
این حدیث روایت کرده اند که تا ظرباحت است باب قول الله تعالی و آتوا النساء صدقاتهن نحلة این باب
در بیان آنست که از این آیت فهم میشود فرموده خدای تعالی بدهید زنان را مهرهای ایشان از روی عطا یا
عطا کنند عطا کردنی صدقات جمع صدقه است و کثرة المهر و در بیان لیاقة مهر و ادنی
ما یجوز من الصداق و بیان کثرت مهر که روا است از مهر و قوله تعالی و آتیتم احداهن قنطارا فلا تاخذوا منه شیئا
عطف است بر ما سبق یعنی در بیان این معنی است و داده اید یکی را از ایشان قنطار پس مگیرید از آن چیزی قنطار
یعنی مال کثیر است زمخشری گفته در تفسیر قنطار اقوال مختلف است بعضی گویند بمعنی هزار و دویست اوقیه
است و دیگر گویند هم اختلاف کرده اند قیل کیزار دو صد اوقیه است و قیل و ده هزار دینار

الجزء الثاني عشر

كتاب النكاح

وزن و لعض یک درم گا و پراز طلا است [illegible] … علیه وسلم [illegible] آیات دلالت دارد بر اکثریت مهر و حدیث [illegible]

اختلاف علما است نزد حنفیه ده درهم است بکسر الدین روایت است [illegible] جابر بن عبد الله روایت کرده که [illegible] عشرة [illegible] و حدیث علی بن ابی طالب [illegible]

اقل ما یستحل به الفرج عشرة دراهم ذکره البیهقی و ابو عمرو بن عبد البر [illegible]

عبد العزیز بن صهیب عن انس رضی الله تعالی عنه ان عبد الرحمن بن عوف [illegible] برابست از انس که عبد الرحمن بن عوف تزوج کرد زنی را بوزن یک [illegible]

و آن پنج درهم است فرأى النبي صلى الله عليه وسلم بشاشة العرس [illegible] می باشد مسئله پس پرسید آنحضرت او را که این چه حال است فقال انی تزوجت [illegible]

گفت من تزوج کرده ام زنی را از انصار بر وزن یک نواة [illegible]

[illegible]

[illegible]

جهار قیاس اصل این باب است و امام شافعی تمسک کرده بآن در روا داشتن گرفتن اجر بر تعلیم قرآن امام ابو حنیفه
و اصحاب او و امام مالک و لیث و مزنی گویند تعلیم قرآن مهر نمیشود نزد امام ابو حنیفه و اصحاب او گویند
اگر کسی تزویج کرد بر تعلیم قرآن نکاح جایز است و حکم آن ندارد و تسمیه مهر واقع نشده و مهر مثل لازم است
اگر دخول کرده و اگر دخول نکرده مر آن زن را متعه است و جواب از حدیث میگویند که ملکتکها
بما معک من القرآن از خواص آنحضرت است دیگر مراد [illegible] تعلیم قرآن [illegible] تملیک کند
[illegible] الله تعالی [illegible] مباح گردد [illegible] آنحضرت را و مباح گرده [illegible] جائز [illegible] کلام
[illegible] است خالصة لک من دون المؤمنین [illegible] آنحضرت را [illegible] مخصوص کرده خدا [illegible]
[illegible] آنحضرت [illegible] مهر زن [illegible] تعلیم [illegible]
[illegible] آن زن [illegible] در حدیث مذکور نیست [illegible]
[illegible] مشاورت کرده [illegible] آن زن گفته [illegible] آن حضرت صلی الله علیه وسلم [illegible]
[illegible] جواب داده اند [illegible] قول آنحضرت [illegible]
[illegible] القرآن [illegible] قرآن [illegible] روایت [illegible] مهر [illegible]
[illegible] مهر مذکور [illegible] مهر مثل [illegible] است بعضی گفته اند [illegible]
[illegible] احادیث [illegible]
[illegible] دینار [illegible]
[illegible] جواب [illegible] آنحضرت [illegible] صلی الله علیه وآله وسلم

باب المهر و [illegible] النکاح در بیان شرطها است که شرط کرده میشود در عقد نکاح و آن چند نوع است بعضی
[illegible] واجب است ایفای آن [illegible] حسن عشرت [illegible] سوال کند [illegible]
[illegible] است [illegible] طلاق [illegible] بعضی از آن [illegible] است [illegible]
[illegible] است این چار شرط [illegible] است [illegible] شرطهای مباح [illegible] شرط کنند
[illegible] دیگر یا نکاح نکند [illegible] دو قول است [illegible] لازم [illegible]
[illegible] ابن منذر [illegible] رضی الله عنه اگر مردی شرط کرد [illegible]
[illegible] واجب است [illegible] اشارت میکند قول [illegible] خطاب [illegible] مولف [illegible]
[illegible] مقاطع الحقوق عند الشروط یعنی [illegible] وجود شرطها است [illegible]
[illegible] وجوب است [illegible] شرط کرد [illegible]
[illegible] باشد [illegible] گفته [illegible]
[illegible] روایت کرده شده است از طاؤس [illegible] قول [illegible]
[illegible] حکایت کرده [illegible] ابن مسعود [illegible] قول دیگر آنست
[illegible] شوهر [illegible] الیه

الجزء الثاني [illegible] الاسلام

كتاب النكاح

[illegible] دنوی دحطا گفته اگر شرط کرد که نکاح نکند [illegible] نگیرد [illegible] نزار آرد [illegible]

علی ابن ابی طالب رضی الله عنه مانند این قول و قال مسور بن مخرمة سمعت النبی صلی الله علیه [illegible]

گفت مسور بن مخرمه شنیدم پیغمبر خدا را [illegible] دامادی را [illegible] فاثنی علیه فی مصاهرته [illegible]

کرد [illegible] مصاهرت [illegible] نیکو گفت [illegible] حدثنی فصدقنی [illegible] فرمود [illegible] کرد [illegible]

[illegible] کنایت از ابو العاص بن ربیع است شوهر زینب بنت رسول الله [illegible]

[illegible] آنحضرت [illegible] کرد [illegible] طلاق [illegible] زینب [illegible]

[illegible] بشارت آنحضرت [illegible] آنحضرت حدثنا ابو الولید هشام بن عبد الملک [illegible]

اللیث عن یزید بن ابی حبیب عن ابی الخیر عن عقبة رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

عقبه از پیغمبر خدا قال احق ما [illegible] فرمود [illegible]

ما استحللتم به الفروج [illegible]

باب الشروط التي لا تحل في النكاح

[illegible] در بیان شرطهایی که روا نیست در عقد نکاح [illegible]

[illegible]

بر روایت عبد الرحمن در اول کتاب بیع مطول و مفصل در فوح گذشته است حدثنا سلیمان بن حرب [illegible]

قال حدثنا حماد بن زید عن حمید الطویل عن انس بن مالک رضی الله عنه قال لما قدم علینا عبد الرحمن بن عوف [illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible] مهاجرین بن عوف آمده نزد رسول خدا و حالی انکه بود بر ایشان زردی [illegible]

از طیب بود که در آن زعفران داخل کرده بود و از رنگ جامه زردی رسیده بود [illegible] زعفران

حرام است نزد حنفیه و شافعیه [illegible] گویند روا است در جامه [illegible] پوشیده [illegible]

[illegible] حدیث [illegible] مذهب امام مالک است [illegible]

[illegible] روایات واقع شده [illegible] زعفران [illegible]

[illegible] زعفران [illegible]

اسلام [illegible] آنحضرت [illegible]

روایت واقع شده [illegible] نکاح کرده [illegible]

ودلیه [illegible] ابن عباس گفته [illegible] آنحضرت [illegible] ابن عبد

البر [illegible] ابو حنیفه و شافعی و اصحاب ایشان کرده

[illegible] کراهت تحریمی [illegible] زعفران [illegible] الصلوة [illegible]

[illegible] زعفران فسأله رسول الله صلی الله علیه وسلم فاخبره انه تزوج امرأة من الانصار [illegible] رسول الله [illegible]

[illegible] آنحضرت [illegible] قال کم سقت الیها [illegible]

قال زنة نواة من ذهب [illegible] قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اولم ولو بشاة [illegible]

رسول [illegible] ولیمه کن اگرچه یک شاة باشد [illegible] ولیمه [illegible]

[illegible] ولیمه [illegible]

باب [illegible] حدثنا [illegible] عن حمید عن انس قال اولم

النبی صلی الله علیه وسلم بزینب [illegible] رسول خدا [illegible] نکاح زینب [illegible]

[illegible] فاصبح [illegible]

[illegible] امهات المؤمنین [illegible]

[illegible] ازواج مطهره [illegible]

[illegible]

ولیمه [illegible] طعام عروس [illegible]

[illegible] وجوب [illegible] سنت است

[illegible] نکاح [illegible]

[illegible]

کتاب الجهاد

[illegible] زینب [illegible]

[illegible] زینب [illegible]

[illegible] آنحضرت [illegible]

[illegible] رسول الله [illegible] صلی الله

علیه وسلم [illegible]

[illegible]

الا الله

[illegible]

[illegible] ابن عباس [illegible]

[illegible]

دعا کرده شود و مشتمل است را ابن بطال گوید مقصود مؤلف رد است بر قول عامه

بالرفاء والبنین یعنی مقرون باد بالتیام و اجتماع و پسران لاکن در بعض احادیث

انتهی ... اعتبار کرده وقتی ازین دعا ازان است که این رسم جاهلیت بود

بنین موهم کراهت بنات است و این شیوه کفار و اهل جاهلیت است و دعای که آنحضرت

... است حدثنا سلیمان بن حرب قال حدثنا حماد هو ابن زید

عنه ان النبی صلی الله علیه وسلم رأی علی عبد الرحمن بن عوف اثر صفرة قال

امرأة علی وزن نواة من ذهب قال بارک الله لک اولم ولو بشاة ترجمه شرح

الله ...

الجزء الثانی عشر ... الاسلام

کتاب الجهاد

مکروه داشته آنرا عکرمه و ابن عباس و ابن

عبد العزیز ...

الجزء الثانی عشر من تیسیر القاری

بیان قول ... حدثنا قبیصة بن عقبة قال حدثنا سفیان عن هشام بن عروة عن عروة تزوج النبی صلی الله علیه وسلم عائشة ... ابیت ... مرویست از عروه بن زبیر که تزوج کرد پیغمبر خدا عائشه را و حال آنکه وی دختر شش ساله بود و بنا کرد بوی یعنی زفاف کرد بوی و حال آنکه دختر نه ساله بود و مکث کرد عائشه نزد آنحضرت نه سال باب البناء فی السفر یعنی بیان دخول کردن زوجه را در راه سفر حدثنا محمد بن سلام قال اخبرنا اسمعیل بن جعفر عن حمید عن انس قال اقام النبی صلی الله علیه وسلم بین خیبر والمدینة ثلثا گفت انس بن مالک اقامت کرد پیغمبر خدا هنگامیکه رجوع کرده بود از خیبر میان خیبر و مدینه سه روز ... بصفیه بنت حیی ... آنحضرت صفیه دختر حیی ... گفته شد ... خلوت بعروس ... خیمه ... خلوت میکرد ... زفاف و دخول ... ولیمه آنحضرت ... فما کان فیها من خبز ولا لحم ... پس نبود در ولیمه ... فالقی فیها من التمر والاقط والسمن ... فکانت ولیمته ... آنحضرت ... فقال المسلمون احدی امهات المؤمنین او ما ملکت یمینه ... یکی از ازواج است ... تردد افتاده بود ... آزادی و نکاح ... فقالوا ان حجبها فهی من امهات المؤمنین وان لم یحجبها فهی مما ملکت یمینه ... پس گفتند اگر پرده گرفت او را پس از امهات مومنان است و اگر پرده نگیرد ... فلما ارتحل ... پس وقتیکه کوچ کرد ... و کشید پرده میان صفیه و میان مردم این حدیث در کتاب نکاح ... باب البناء بالنهار بغیر مرکب ولا نیران ... عروس ... سواری ... زینت و افروختن چراغ ... روایت کرده است سعید بن منصور از عبدالله بن قرط ثمالی ... آنکه مردم ... از عروس خود بعد از آن ... خطبه ... فتح الباری ... نیران ... حدثنی فروة بن ابی المغراء قال حدثنا علی بن مسهر عن هشام عن ابیه عن عائشة قالت تزوجنی النبی صلی الله علیه وسلم فاتتنی امی فادخلتنی الدار ... عائشه تزوج کرد مرا پیغمبر خدا پس آمد مادر من و درآورد مرا در خانه ... رسول الله صلی الله علیه وسلم ضحی ... رسول خدا ... در وقت چاشت ... در ورق سابق گذشته ... باب الانماط ونحوها للنساء ... همزه و سکون نون ... است

الجزء الثانی عشر من تیسیر القاری

کتاب الجهاد

... چنانکه آنحضرت ... آلات و اسباب ... الحکمة ... در این باب حدیث ... اسلم ... آنحضرت ... آلات ... الاطلاق ... علی ان یکون له ... اسلام ...

وگو وی و دو گزند بی شور حیل ثنا قتیبه بن سعید قال حدثنا سعیان قال حدثنا محمد بن المنکدر عن جابر بن عبد الله قال لی رسول الله صلی الله علیه وسلم هل اتخذتم انماطا قلت وانی لنا انماط گفت جابر بن عبد الله گفت مرا رسول خدا آیا گرفته اید شما انماطا قلت یا رسول الله وانی لنا انماط گفتم ای رسول خدا کجا میسر است ما را قال انها ستکون فرمود تحقیق آن میسر خواهد شد تو وی گفته در این حدیث جواز گرفتن نمط است اگرچه حریر نباشد از آنکه آنحضرت منع نکرد پس گویا تقریر کرده است **باب** النسوة اللاتی یهدین المرأة الی زوجها و دعائهن بالبرکة دو دعا ء بر کار زنانی که می سپارند زنان را بسوی شوهر **حدثنا** الفضل بن یعقوب قال حدثنا محمد بن سابق قال حدثنا اسرائیل عن هشام بن عروة عن ابیه عن عائشة انها زفت امرأة الی رجل من الانصار مرادیست از عائشه که تحقیق وی سپرد زنی را بسوی مردی از انصار واین زن یتیمه بود در کنار عائشه دختر اسعد بن زراره و نام او فارعه است و در بعضی اقوال نحالفه روایت کرده اند فقال النبی صلی الله علیه وسلم یا عائشة ما کان معکم لهو فان الانصار یعجبهم اللهو پس فرمود پیغمبر خدا ای عائشه چه چیز بود با شما از سرود پس تحقیق انصار خوش می آید ایشان را سرود و در روایت شریک واقع شده فقال هل بعثتم جاریة تضرب بالدف وتغنی آیا فرستادید جاریه که میزد بدف و غنا میکرد نیز شرح توضیح نقل کرده اتفاق کرده علما بر جواز لهو در ولیمه نکاح مثل زدن دف و مانند آن از برای اظهار و اعلان نکاح تا منتشر شود و خبر آن و ثابت شود حقوق و حرمت آن از امام مالک گفته باک نیست بدف و کبر در ولیمه از آنکه سهل و سبک میدانم آنرا و خیر لیکن روا نیست و نقل مالک عن اللهو یکون فیه البوق قال ان کان کبیرا مشتهرا فانی اکرهه وان کان خفیفا فلا بأس براحیح گو و روا نیست غنا در ولیمه و در غیر ولیمه کما آنچه میگویند زنان انصار **باب** الهدیة للعروس صدقه فرستادن هدیه عروس را صباح شب زفاف و قال ابراهیم عن ابی عثمان واسمه الجعد عن ابی عثمان بفتح جیم و سکون عین حمله پسر دینار یشکری بصری است عن انس بن مالك قال مر بنا فی مسجد بنی رفاعة گفت ابو عثمان گذشت با انس در مسجد بنی رفاعه فسمعته یقول کان النبی صلی الله علیه وسلم اذا مر بجنبات ام سلیم پس شنیدم او را میگفت بود پیغمبر خدا وقتیکه میگذشت بنواحی خانه ام سلیم که خاله آنحضرت بود از نسب جنبات بفتح جیم و نون و با جمع جنبه بمعنی نواحی دخل علیها فسلم علیها و دخل علیها پس سلام کردی بر آن زن ثم قال کان النبی صلی الله علیه وسلم عروسا بزینب پس گفت انس بود پیغمبر خدا عروس بزینب بنت جحش فقالت لی ام سلیم لو اهدینا لرسول الله صلی الله علیه وسلم هدیة پس گفت ام سلیم مرا اگر هدیه فرستیم برای رسول خدا یک هدیه تو فقلت لها افعلی پس گفتم مرا او را بکن فعمدت الی تمر و سمن واقط فاتخذت حیسة فی برمة پس قصد کرد بسوی خرما و روغن و پنیر پس گرفت حیسه در دیگی حیسه تمی و سمن بود مخلوط در میان که نیم طعامی است فارسلت بها معی الیه پس فرستاد آنرا با من بسوی آنحضرت فانطلقت بها الیه پس بردم آنرا نزد آن حضرت فقال لی ضعها پس فرمود مرا بگذار و گفت ثم امرنی فقال ادع لی رجالا سماهم پس تر فرمود طلب کن برای من مردانرا که نام برد و شناخت وادع لی من لقیت و خوان برای من هر کسی را

الجزء الثاني عشر تيسير القاري

کتاب الجهاد

و ما کرا پس گفت ابو بکر این قبیله است رها کن ایشانرا اگر خواهی پس مشورت کرد عمر را گفت عمر قتل کن ایشانرا پس خدا گرفت از ایشان پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم پس نازل کرد خدای تعالی ما کان لنبی ان یکون له اسری حتی یثخن فی الارض الحدیث و کلام آیه منع مفادات است الا که اثخان قتل شده و شوکت مشرکان را باشد بعد از آن تخییر شد میان من و فدا حتی تضع الحرب اوزارها بعد ازان امر قتل شد حتی یعطوا الجزیة با صلاح کرد آن منسوخ گشت **باب** هل للاسیر ان یقتل ویخدع الذین اسروه حتی ینجو من الکفرة آیا هست جائز مر اسیر مسلمان را که بدست کفار گرفتار است اینکه بکشد یا فریب دهد آن کسانرا که او را قید کرده اند و اسیر کرده تا رهائی یابد از دست کافران تزد جمهور روا که هر گاه ایشان او را اگر بسته باشند تا آنکه گفته جائز نیست اینکه بگریزد از ایشان و حیله کند و او را اشهب گفت اگر برآید و دی کافر با مرد قتال کند لیکن میرسد مرا او را اینکه بکشد آن کافر را و گفت ابو حنیفه و اوزاعی و در هر دو از آن باطل است و جائز است مرا او را اینکه زنا کند با زنان ایشان و مانند آن اینست طبری و ثنا فی کرده جایز است که بگریزد امر و است آنها و جائز نیست که بگیرد مال کسان را از آنها و اگر نباشد میان ایشان عهدی جائز است دراورا که قتل ش و در آنجا سر ایشان که تواند اگرچه قتل شوند اعدا الی

الجزء الثاني عشر من شيخ الاسلام

كتاب الجهاد

... ادخلي بيتك ... فلما وضعوا الطعام جلس ... يا ايها الذين آمنوا لا تدخلوا بيوت النبي الا ان يؤذن لكم الى طعام غير ناظرين اناه ولكن اذا دعيتم فادخلوا فاذا طعمتم فانتشروا ولا مستأنسين لحديث ان ذلكم كان يؤذي النبي فيستحيي منكم والله لا يستحيي من الحق قال ابو عثمان ...

باب استعارة الثياب للعروس وغيرها

حدثنا عبيد بن اسمعيل قال حدثنا ابو اسامة عن هشام عن ابيه عن عائشة رضي الله عنها انها استعارت من اسماء قلادة ...

... فنزلت آية التيمم ... فقال اسيد بن حضير جزاك الله خيرا ...

... الا جعل الله لك منه مخرجا وجعل للمسلمين فيه بركة ...

باب ... المشرك المسلم ...

حدثنا معلى بن اسد ... عن انس بن مالك ... ان رهطا من عكل ثمانية قدموا على النبي ...

و این تاویل است چامه و تطاوه و تا رمساتر است که در عروسی باشد یا بعد عروسی [illegible]
انچه فهم میشود از ترجمه بسیار دور است در عروس تا بودن حاجیه یا نی است میگوید [illegible]
عروس باشد یا ترد مطابق میشود حدیث بترجمه انتهی قسطلانی از وی نقل این [illegible]
پوشیده نماند که ثیاب یعنی تمام تاویل و دیگر بجز یکه در فتح الباری گفته [illegible]
تعبیر عروس تمام حقی شود تا فهم کند که عروس صفت ثیاب باشد یعنی استعاره [illegible]
را نسبت می دهند و تعبیر راجح بثیاب باشد و قرآن چنین کرده است لیکن [illegible]
نحو اهم بود در این بیان است که مولف رحمه الله حکم در ترجمه ذکر میکند و حدیث موافق [illegible]
باب ما قیل فی الرجل اذا اتی اهله [illegible]
حدثنا سعد بن حفص قال حدثنا شیبان عن منصور عن سالم بن ابی الجعد [illegible]

[illegible]

الجزء الثانی عشر [illegible] الاسلام

کتاب الجهاد

[illegible]

اسماء الرجال

الجزء الثاني عشر شرح الاسلام

كتاب الجهاد

فقام النبي صلى الله عليه وسلم فخرج وخرجت معه لكي يخرجوا پس ايستاد پيغمبر خدا پس بر آمد بيرون
بيرون بر آمدم من با آنحضرت تا آنکه بيرون ... فمشى النبي صلى الله عليه وسلم ... پس رفت
پيغمبر خدا ... حتى جاء عتبة حجرة عائشة تا آنکه آمد آستان حجره عائشه را ثم ظن انهم خرجوا
... پس گمان کرد که آنها بدر رفته اند پس باز آمد و باز آمدم من با آن حضرت حتى اذا دخل على زينب
فاذا هم جلوس لم يقوموا پس ناگاه ديد که ايشان نشسته اند از جا بر نخاسته اند فرجع النبي صلى الله عليه
وسلم ورجعت معه پس باز آمد پيغمبر خدا باز آمدم من با آنحضرت حتى اذا بلغ عتبة حجرة عائشة وظن انهم خرجوا
... تا آنکه رسيد حجره عائشه را و گمان کرد که آنها بر آمده اند و ديد هنوز نشسته اند ... سخن ميکنند
فرجع ورجعت معه فاذا هم قد خرجوا پس ناگاه آنها بدر رفته بودند ... النبي صلى الله عليه وسلم بيني
وبينه بالستر پس پرده پيغمبر خدا ميان من و ميان خود ... وانزل الحجاب ... آيت حجاب
... است ... القول ان فد في القوم ... من الطعام ... طعام ... وليمه ... گفت ...
... است ... در حديث لفظ حق ... ثابت في الشرع است ... حق
... معلوم است **باب** الوليمة ولو بشاة يعني وليمه سنت است اگرچه بيک بز باشد **حدثنا** علي

... سفيان قال حدثني حميد انه سمع انسا قال سال النبي صلى الله عليه وسلم عبد الرحمن
بن عوف وتزوج امرأة من الانصار ... پرسيد پيغمبر خدا عبد الرحمن بن عوف را ... و گفت ...
... قال وزن نواة من ذهب ... گفت مقدار يک ...
... وعن حميد ... انسا قال لما قدموا المدينة نزل المهاجرون
على الانصار ... انس ... مهاجران ... فنزل عبد الرحمن
بن عوف على سعد بن الربيع پس نزول کرد عبد الرحمن بن عوف بر سعد بن ربيع فقال اقاسمك مالي
وانزل لك عن احدى امرأتي ... گفت سعد بن ربيع قسمت ميکنم ... خود را ... از دو زن خود
... بارك الله لك في اهلك ومالك گفت عبد الرحمن برکت کند خدا براى تو در اهل تو و در مال تو ...
... فخرج الى السوق فباع واشترى پس بيرون رفت بسوى بازار پس خريد و فروخت کرد فاصاب شيئا من اقط وسمن
... دريافت ... فتزوج فقال النبي صلى الله عليه وسلم ... کرد
... حاصل کرد ... پيغمبر خدا اولم ولو بشاة وليمه کن اگرچه بيک شاه باشد **حدثنا**

... بن ... عن ثابت عن انس قال ما اولم النبي صلى الله عليه وسلم على شيء من
نسائه ما اولم على زينب گفت انس وليمه نکرد پيغمبر خدا هيچ زنى از زنان خود چيزى که وليمه کرد بر زينب
اولم بشاة وليمه کرد بيک شاه ... زينب ... ذبح کرد ...
... قال حسن ... **حدثنا** مسدد ... عن عبد الوارث
عن شعيب عن انس ان رسول الله صلى الله عليه وسلم اعتق صفية وتزوجها وجعل عتقها صداقها ...
... انس بن مالک ... رسول خدا ... صفيه ... تزويج کرد ... عتقها صداقها

الجزء الثاني من صحيح الاسلام

[illegible]

... رسول الله صلى الله عليه وسلم ...

[illegible]

قرابتی دارد سکاییت که دیگری روایت کرده مدعا ثابت کند ولیمه وقت النبی صلی الله علیه وسلم یوماً و
دکاملیین وتعیین کرده پیغمبر خدا اشیا گفته ولیمه را که روز راست یا دو روز ما کیه نص مستحب داشته اند که تا
روز کند نووی گفته اگر ولیمه سه روز باشد روز اول اجابت واجب است وروز دوم مستحب وسیوم مکروه
کرده است **حدثنا** عبد الله بن یوسف قال اخبرنا مالک عن نافع عن عبد الله بن عمر رضی
الله عنهما ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال اذا دعی ازابن عمر که تحقیق رسول خدا فرموده اذا دعی
احدکم الی الولیمة فلیأتها وقتیکه دعوت کرده شود یکی از شما بسوی ولیمه پس حاضر شود گفته اند امر محمول
برای ایجاب است **حدثنا** مسدد قال حدثنا یحیی عن سفیان قال حدثنی منصور عن ابی وائل عن
ابی موسی رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم روایت کرده ابوموسی از پیغمبر خدا قال فکوا العانی
خلاص کنید اسیر را واجیبوا الداعی دعوت داده را وعودوا المریض واجابت کنید دعوت کننده را وعیادت کنید مریض را
اینجا مامور است که بولیمه باشد یا غیر آن جمهور برین اند که دعوت غیر ولیمه مستحب است ودعوتی که امر بران واقع شده ولیمه
است ازان که در روی اطلاق بتکلف است واطلاق منتشر در مصطلحات اسلامی است چنانکه مذکور شد **حدثنا**
الحسن بن الربیع قال حدثنا ابو الاحوص عن الاشعث عن معاویة بن سوید قال البراء بن عازب رضی الله
عنه امرنا النبی صلی الله علیه وسلم بسبع ونهانا عن سبع گفت براء بن عازب امر کرد ما را پیغمبر خدا بهفت چیز ومنع
کرد از هفت چیز امرنا بعیادة المریض واتباع الجنائز ومرا به پرسش بیمار وحاضر شدن جنازه وتشمیت العاطس
دعا کردن بخیر وبرکت عاطس را وابرار القسم در غیر روایت ابرار المقسم راست گرداندن قسم کسی که
قسم خورده است یعنی اگر کسی سوگند بخورد که تو این کار کنی باید کرد آن فعل اگر مقدور است تا قسم او راست گردد
ونصر المظلوم ویاری دادن مظلوم را وافشاء السلام وفاش کردن سلام بر هر کسی از مسلمانان واجابة
الداعی واجابت کردن داعی را پوشیده نماند که درین امور بعضی واجب اند چنانچه تشمیت عاطس ودعوت ولیمه پس امر
مستعمل است در یک استعمال در واجب وغیر واجب واین معنی نزد اصولیان روا نیست پس محمول بر عموم مجاز خواهد بود
ونهانا عن خواتیم الذهب وعن آنیة الفضة ومنع کرد ما را از پوشیدن انگشتری طلا واستعمال ظروف نقره وطلا
بطریق اولی خواهد بود وعن المیاثر جمع میثره است واین فرشی است خورد از حریر که بر زین می باشد وسوار می نشیند بر زین
ودرین والان این هم از نرمی که ازین معنی کنند تکلفهای اعاجم است که در آن وقت کافر بودند در روا داشته اند
وعن القسیة بفتح قاف وکسر مهمله وتشدید آن منسوب به قس جامه ای از حریر است والاستبرق
والدیباج استبرق جامه غلیظ است از حریر ودیباج ازو نرم است تابعه ابو عوانة والشیبانی عن اشعث
متابعت کرده ابو الاحوص را ابو عوانه وضاح بن عبد الله الیشکری وابو اسحق سلیمان شیبانی از اشعث
ابن ابی الشعثاء... نیز از اشعث بلفظ افشاء السلام روایت کرده اند
... السلام روایت کرده وآنچه در متابعت ابو عوانه ... مؤلف موصول ... در کتاب ... در باب
آنیة الفضة ومتابعت شیبانی را در کتاب الاستیذان **حدثنا** قتیبة بن سعید قال حدثنا عبد العزیز
بن ابی حازم عن ابی حازم عن سهل بن سعد رضی الله عنه قال دعا ابو اسید الساعدی رسول الله

الجزء الثانی عشر من تیسیر القاری

كتاب الجهاد

پس روان شد جریر بسوی آن جنی ... شکست آنرا وسوخت آنرا وبعث الی رسول الله پس روان فرستاد جریر بسوی پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم مردی را یکی را بمالیکه خبر دهد جریر آنحضرت را از آن والذی ... فقال رسول جریر والذی بعثک بالحق ما جئتک حتی ترکتها کانها جمل اجرب پس گفت فرستاده جریر با آنحضرت سوگند بآن کسی که فرستاده ترا بحق نیامدم ... مثل شتر گرگین ... اندود ... مرده گوشت دارد ... شتر گرگین ... سیاه باشد ... قال فبارک فی خیل احمس ورجالها خمس مرات ... برکت داد اسپان قبیله احمس ومردان ایشان پنج بار **حدثنا** محمد بن سلام قال اخبرنا سفیان ابن عیینة عن عمرو ... عقبة عن سالم عن ابیه ... قال حرق النبی صلی الله علیه وسلم نخل بنی النضیر سوخت آنحضرت ... خرماستانی بنی النضیر ... وکسر ... قبیله ... یهود ...

صلی الله علیه وسلم ... گفت ... [illegible]

... [illegible]

ابو اسید ... [illegible] ... آیات ... [illegible]

... [illegible] ... رسول الله ... [illegible]

آیا میدانید چه چیز ... رسول خدا ... [illegible]

من اللیل در آب انداخته بود آنحضرت را ... [illegible]

طعام ولیمه را ... باب من ترک ... [illegible]

دعوت را ... گناه کرده خدا را و رسول ... [illegible]

... مستحب است و ترک مستحب گناهی ندارد ... [illegible]

... [illegible]

[illegible]

حدثنا مسدد حدثنا ابو عوانة عن الاعمش عن ابي حازم عن ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لو دعيت الى كراع لاجبت ولو اهدي الي ذراع لقبلت

گفت پیغمبر اگر خوانده شوم من بسوی کراعی هر آئینه اجابت میکنم و اگر هدیه آورده شود بمن ذراعی هر آئینه قبول میکنم ... [illegible] ... مناسبت این باب در کتاب نکاح و ابواب ولیمه ظاهر نیست مگر آنکه این دعوت را دعوت ولیمه گیرند ... [illegible] ... بیان کمال تواضع و حسن خلق آنحضرت است ... باب اجابة الداعي في العرس وغيرها ... [illegible] ... طعام عروسی ... [illegible]

حدثنا علي بن عبد الله بن ابراهيم قال حدثنا حجاج بن محمد قال ابن جريج اخبرني موسى بن عقبة عن نافع قال سمعت عبد الله بن عمر رضي الله عنهما يقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

گفت نافع شنیدم عبد الله بن عمر را میگفت فرمود رسول خدا اجيبوا هذه الدعوة اذا دعيتم لها ... [illegible] ... آنحضرت ... قال وكان عبد الله يأتي الدعوة في العرس وغير العرس وهو صائم ... [illegible]

باب ذهاب النساء والصبيان الى العرس ... حدثنا عبد الرحمن بن المبارك قال حدثنا عبد الوارث قال حدثنا عبد العزيز بن صهيب عن انس بن مالك رضي الله عنه قال ابصر النبي صلى الله عليه وسلم نساء وصبيانا مقبلين من عرس ... [illegible] ... فقال اللهم انتم من احب الناس الي ... [illegible]

باب هل يرجع اذا راى منكرا في الدعوة ... [illegible] ... ورأى ابن مسعود صورة في البيت فرجع ... [illegible]

الجزء الثاني ... الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

الجزء الثانی من شرح الاسلام

کتاب الجهاد

در بعض نسخها ابو مسعود است و آن عقبه بدری انصاریست [illegible]

انصار را دعوت کرد در آن عمر ابا ایوب انصاری را پس دید ابو ایوب در خانه [illegible]

و انکار کرد فقال ... علیه فلیسکنها گفت ابن عمر طلبه کرد [illegible]

بر دیوار و قال ... احسن علیه ... احسن علیک و گفت ابو ایوب [illegible]

پس ... اگر ترسنده ... بر احدی ... قبل [illegible]

روایت ... توفیته ... لا اله الا ... [illegible]

یعنی ... قول ابن عمر [illegible]

او را ... ابو ایوب حدثنا [illegible]

عن القاسم ... حاجة ... النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

... عایشه ... [illegible]

... تصویر بود ... [illegible]

الله صلی الله علیه وسلم ... علی الباب ... [illegible]

درون خانه ... [illegible]

الله و الی رسوله ماذا ... [illegible]

چه گناه کرده ام فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

دو ... عایشه ... [illegible]

[illegible]

بر جواب ... [illegible]

[illegible]

الجزء الثانی فی شرح الاسلام

کتاب الجهاد

کتاب عمدة الله ... [illegible]

صلی الله علیه وسلم قال لا تمنوا لقاء العدو ... [illegible]

حدیث بحث است بدون تحقیق بمعنی سابقا ذکر یافت دعا النبی صلی الله علیه وسلم واصحابه دعوت کرد پیغمبر خدا را واصحاب آن حضرت را فما صنع لهم طعاما ولا قربه الیهم الا امرأته ام اسید پس نساخت برای ایشان طعام و نزدیک ایشان نیاورد مگر زن او که مادر اسید است بلت تمرات فی تور من حجارة من اللیل ترکرده خرما در سنگ بود رخسب فلما فرغ النبی صلی الله علیه وسلم من الطعام ... [illegible] تحفه بذلک ... آن حضرت ... [illegible] ... کذا قال العینی **باب** النقیع والشراب الذی لا یسکر فی العرس در بیان آنچه خرما ... نقیع و شرابی که مست نسازد در عروسی ... [illegible] ... **حدثنا** یحیی بن بکیر قال حدثنا یعقوب بن عبد الرحمن القاری عن ابی حازم قال سمعت سهل بن سعد رضی الله عنه ... از ابی حازم گفت شنیدم سهل را ان ابا اسید الساعدی دعا النبی صلی الله علیه وسلم لعرسه که ابا اسید ساعدی دعوت کرد پیغمبر خدا را ... فکانت امرأته یومئذ خادمهم وهی العروس پس بود زن او خادم مردم در آن روز و آن زن عروس او بود ... فقالت او قال ... ما انقعت لرسول الله صلی الله علیه وسلم ... چه چیز نقیع کردم برای رسول خدا انقعت له تمرات من اللیل فی تور ... [illegible] **باب** المداراة مع النساء در بیان نکوئی ومدارا کردن با زنان آنحضرت صلی الله علیه وآله وسلم فرموده مدارات الناس صدقة یعنی ثوابی دارد ... [illegible] ... وقول النبی صلی الله علیه وسلم انما المرأة کالضلع ... [illegible] ... ضلع بکسر ضاد معجمه وفتح لام ... روایت کرده ابن عباس رضی الله عنهما که حوا را از ضلع آدم پیدا کرده ... آدم علیه السلام ... [illegible] **حدثنا** عبد العزیز بن عبد الله قال حدثنی مالک عن ابی الزناد عن الاعرج عن ابی هریرة رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال المرأة کالضلع ان اقمتها کسرتها ... [illegible] ... اگر خواهی راست کنی ... [illegible] ... شکست ... [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني من تيسير الاسلام

كتاب الجهاد

دردل کی است ... درنتیج واو است ... روایت کرده ...

بر پا سیپا شده ... و در ... معاش می باشد ...

و ... در اسلام است ...

... است کما قال السیوطی ...

... است اگر ... و در حدیث ...

حدیث موافق ... است لیکن ... است از روی معنی ... روایات باید کرد ...

باب الوصاة بالنساء

... وصاة بفتح واو و صاد ...

حدثنا ... قال حدثنا ...

عن ابی حازم عن ابی هریرة رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم قال من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلا یؤذی جاره ...

ایمان است ... ایمان کامل است ...

... واستوصوا بالنساء خیرا ...

[illegible]

در کلام و صحبت کرسا [illegible] سعی کرد و دیگر دو ا [illegible] و در جمیع [illegible] نازل شود [illegible] النبی صلی الله علیه وسلم [illegible] المسلطان لیس [illegible] آں حضرت [illegible] اسمعوا واطیعوا [illegible] المستقیم قبل [illegible] احادیث ترجمه [illegible] تمام شود [illegible] در وصیت [illegible] **باب** [illegible]

[illegible] مضمون این آیت [illegible] **عـن ابن عمر** [illegible] قال قال النبی صلی الله علیه وسلم

کلکم راع وکلکم مسئول عن رعیته [illegible] فالامام راع وهو مسئول [illegible] امام و حاکم [illegible] راعی [illegible] مسئول [illegible] اصلاح [illegible]

والرجل راع علی اهله [illegible] مرد راعی است [illegible] وهو مسئول عنهم [illegible]

والمرأة راعیة علی بیت زوجها [illegible] مسئولة [illegible] راعی است [illegible] شوهر خود

[illegible] والعبد راع علی مال سیده [illegible] راعی است [illegible]

[illegible] مسئول [illegible] الا فکلکم راع وکلکم مسئول [illegible]

[illegible] داخل [illegible] اعضای او [illegible] جوارح [illegible]

[illegible] حافظ است [illegible] رسول الله

[illegible] عایشه [illegible] حضرت سلمان [illegible]

[illegible] اهل البیت [illegible] حقیقی است [illegible] امور

مذکوره [illegible] است [illegible] **باب ما علی الولاة من التیسیر**

[illegible] **الفصل الاول** [illegible]

[illegible] عن عایشه

[illegible] قالت [illegible] السلطان

[illegible] روایة الزبیر بن بکار [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] حدیث [illegible] حضرت عمر [illegible] مالک [illegible]

[illegible] حضرت [illegible] حدیث مرفوع [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الجزء الثانی من شرح شیخ الاسلام

[illegible]

الجزء الثاني من شرح الاسلام

کتاب النهایه

ابن انباری گفته این روا و مردود است از آنکه این زنان عهد کردند که از عیب و هنر شوهران [illegible] پنهان نکنند [illegible] اوصاف ذکر کرده [illegible] ذم و بعضی از او صاف و ذم او [illegible] ذکر کرده [illegible] گفته گویا اشارت بعدم رجولیت میکند یعنی دست در درون جامه [illegible]

[illegible] قالت السابعة زوجی عیایاء او غیایاء طباقاء کل داء له داء [illegible]

است [illegible] بیشی [illegible] است [illegible] عیسی بن یونس [illegible] گفته [illegible]

[illegible] گفته اند [illegible] است [illegible] نیست کل داء له داء [illegible]

[illegible] است [illegible] او فلّک [illegible] اگر سخن کنی [illegible]

[illegible] است [illegible] گویند [illegible] قالت الثامنة [illegible] المس مس ارنب

[illegible] شوهر من [illegible] است [illegible]

[illegible] وصف کرده است [illegible] گویند درخت

[illegible] است [illegible] الف و لام در المس [illegible] بدل [illegible] است

[illegible] قالت التاسعة [illegible] رفیع العماد [illegible]

[illegible] است [illegible] و ممتاز است [illegible] اصل [illegible]

ستون خانه [illegible] است [illegible] طویل النجاد [illegible]

است [illegible] عظیم الرماد [illegible] است [illegible]

[illegible] قریب البیت من الناد [illegible] نزدیک است خانه

[illegible] قالت العاشرة [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] المبارک [illegible] است [illegible]

[illegible] المسارح [illegible] است [illegible]

الجزء الثاني ع شرح الاسلام

كتاب الجهاد

اشارت است که اکثر اوقات در فنای خانه می باشند و هر وقت که [illegible]

آورده در جنگی [illegible] و قیل معنی آنست که ایشان مانند آتشند [illegible]

می باشند از آنکه بسیار می از ان کشته می شوند برای مهمانان [illegible]

و وجه تشبیه [illegible] برای مهمانان [illegible] لیکن میکنند [illegible]

و در بعض اشارت کرده که برای مهمانان آلات طرب [illegible]

[illegible]

یعنی بدرد[illegible] از یک شعله است ابن اعرابی گفته که مراد شمشیر است که کشیده شود از نیام و این معنی [illegible] کرده است در عرب مردان را بشمشیر تشبیه میکنند از جهت خشونت [illegible] و مهابت آن یا از جهت خوبی و رونق و کمال در خشندگی یا از جهت کمال صورت در اعتدال و [illegible] تشبیه [illegible] و شبیه میکنند [illegible] یک [illegible] بفتح جیم و سکون [illegible] یا بزرگ [illegible] او [illegible] باشد و صفت کرده [illegible] اکل [illegible] الی [illegible]

[illegible] الی [illegible] پس چیست [illegible] ایشان [illegible] نیست [illegible] کرده است [illegible] ایشان [illegible]

[illegible] یعنی [illegible] است [illegible] بفتح نون و کسر [illegible] بکسر میم و سکون [illegible] و معنی [illegible] است و در اصل لغت [illegible] و معنی آنکه [illegible] میکنند [illegible] بفتح [illegible] و سکون نون و ضم [illegible] یعنی [illegible]

[illegible] و تحقیق [illegible] اول [illegible] است [illegible] مذکور [illegible] از [illegible] و این چنین [illegible] آمده [illegible] است یعنی آنکه [illegible] از [illegible] دیگر [illegible] آمده که از جهت [illegible] از [illegible] انما [illegible] یعنی [illegible] تحقیق گفته [illegible] ابو [illegible]

[illegible] است [illegible] و ان الها لیس [illegible] بمنزلت [illegible] یعنی [illegible] است [illegible] یعنی [illegible] است [illegible] یعنی [illegible] از [illegible] روایت [illegible] گفته [illegible] است منسوب [illegible] میکنند [illegible] بفتح [illegible] منسوب [illegible] است

[illegible] است [illegible] هندی [illegible] بسیار آمده [illegible] و در اندر [illegible] بسیار [illegible] بفتح [illegible] روایات [illegible] بفتح نون [illegible] است [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني غشيتيخ الاسلام

کتاب الجهاد

واعطانی من کل رائحة زوجا ... و دادرا از هر چه راحت بخشنده است از غلام و برده و شب [illegible]
و نال کلی ... و گفت نیز دای ام زرع و بده باتباع بعلاء و مام خورد [illegible]
کل شی اعطانیه ما بلغ اصغر آنیة ابی زرع گفت ام زرع پس اگر جمع کنم هر چه داد و [illegible]
خورد ترین ظرفی را که ابوزرع داد ... قالت عائشة رضی الله عنها فقال رسول الله صلی الله علیه [illegible]
کنت لک کابی زرع لام زرع گفت عائشة پس فرمود رسول خدا بعد از شنیدن این افسانه زنان [illegible]
چنانکه ابوزرع برای ام زرع بود تشبیه در حق رضا مندی عائشه است از آن حضرت [illegible]
بود ابوزرع اگر گوی درین حکایت غیبت لیست از حاج است و آن حضرت انکار [illegible]
نیست اند آنکه بد گویان کسی نام نبرده اند و نیز این حکایت جماعتی مرد است که عائشه رضی الله [illegible]
ایشانه ذکر کرده است و از جمله فوائد این حدیث آنست که کنایات طلاق بی نیت واقع نمی [illegible]
آنحضرت تشبیه کرد خود را بابوزرع و از جمله احوال آنست که طلاق داد ام زرع را [illegible]
طلاق نگفت طلاق واقع نشد و در روایت دیگر آمده الا ان ابا زرع طلق ام زرع و انا لم [illegible]

عبد الله بن محمد قال حدثنا هشام قال اخبرنا معمر عن الزهری ... عن عائشة رضی الله عنها [illegible]
یلجون بحرابهم ... که بازی میکردند ... [illegible]
عمر رضی الله عنه اسلام آورد ... [illegible]
پادشاهی کرده اند و مدت سلطنت ایشان چهار صد سال بود ... شش صد سال ... [illegible]
... الانصاری ... [illegible]
آنحضرت ... النبا عشاء ... [illegible]
آمد بسوی وقت عشا پس زود در را زد زدنی سخت و قال اثم هو و گفت آیا هست [illegible]
پس ترسیدم پس بیرون آمدم نزد او و قال قد حدث الیوم امر عظیم گفت پیدا شد امر [illegible]
قلت ما هو اجاءت غسان ... پس گفتم کدام است آن امر آیا آمد غسان قال لا بل اعظم من ذلک [illegible]
گفت فی غسان نیامد بلکه عظیم تر از آن است ... طلق النبی صلی الله علیه [illegible]
طلاق داد آن حضرت زنان خود را چون آنحضرت جدا شده ... [illegible]
طلاق داده قلت خابت حفصة و خسرت ... [illegible]
... [illegible]
فصلیت صلوة الفجر مع النبی صلی الله علیه و سلم ... [illegible]
فدخل النبی صلی الله علیه و سلم مشربة له ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... رسول الله صلی الله علیه و سلم طلاق داده ... [illegible]

الجزء الثاني عشر تيسير الاسلام

كتاب الجهاد

پس قضا کرده حاجت را پس آمد پس ریختم من بر دو دست او آب از اداوه پس وضو کرد و گفتم له یا امیر المؤمنین من المرأتان من ازواج النبی صلی الله علیه وسلم پس گفت وعجبا لک یا ابن عباس

از ازواج پیغمبر هما اللتان قال الله تعالی ان تتوبا الی الله فقد صغت قلوبکما قال واعجبا لک یا ابن عباس گفت عمر عجب است مر ترا ای ابن عباس تعجب کرده از او که چگونه پنهان مانده بر تو این خبر با شهرتی که او را در تفسیر قرآن [illegible] صحابه وامهات المؤمنین [illegible] تنوین اسم فعل است بمعنی اعجب [illegible] تنوین [illegible] کرده اند یا را بالف کما ذکره السیوطی [illegible] و در اصل آنرا استعمال میکنند [illegible] در مطلق [illegible] استعمال [illegible] بعضی نحویان منع کرده اند استعمال آنرا در غیر [illegible] و این حدیث حجت است بر ایشان [illegible] عائشه و حفصه

[illegible] عائشه [illegible] مقصد است ثم استقبل عمر الحدیث یسوقه پس شروع کرد عمر تمام قصه [illegible] قال کنت انا وجار لی من الانصار فی بنی امیة بن زید [illegible] بودم من و همسایه که مرا بود از انصار در قبیله بنی امیه بن زید یعنی در محله و قبیله ایشان بودیم وهم من عوالی المدینه و این بنی امیه از جانب عوالی مدینه [illegible] وکنا نتناوب النزول علی النبی صلی الله علیه وسلم [illegible] نوبت داشتیم نزول بر پیغمبر

[illegible] یوما وانزل یوما پس نزول میکرد آن [illegible] الکلام [illegible]

[illegible] غلام [illegible] فقال قد اذن للشاء النبی صلی الله علیه وسلم [illegible] تحقیق [illegible]

[illegible] علی رسول الله صلی الله علیه وسلم پس در آمدم نزد رسول خدا [illegible] مضطجع [illegible] حصیر [illegible] آنحضرت تکیه کرده است بر بوریای [illegible] رمال [illegible]

[illegible] بمعنی منسوج [illegible] حصیر [illegible] رملت [illegible] ساعت [illegible] سیوطی [illegible] الحصیر [illegible]

[illegible] لیس بینه وبینه فراش قد اثر الرمال بجنبه [illegible] لیکن نیست

میان آن حضرت و میان حصیر فراشی [illegible] اثر کرده [illegible] آنحضرت [illegible] وسادة من ادم

حشوها لیف [illegible] تکیه کرده است بر بالشی که از چرم است و در میان آن برگهای خرما است فسلمت علیه پس

سلام کردم بر آن حضرت ثم قلت وانا قائم [illegible] استاده ام یا رسول الله اطلقت نساءک

فرفع الی بصره فقال لا ای رسول خدا آیا طلاق دادی زنان را پس برداشت بسوی من نظر را پس فرمود لا

[illegible] فقلت الله اکبر پس گفتم کلمه الله اکبر [illegible] تعجب [illegible]

[illegible] گمان خود [illegible] ثم قلت وانا قائم استانس [illegible] استاده ام

[illegible] رفع وحشت آن حضرت [illegible] یا رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم لو رایتنی ای رسول

[illegible] وکنا معشر قریش نغلب النساء [illegible] قریشیان [illegible]

[illegible]

احدیکم النبی صلی الله علیه وسلم الیوم حتی اقبس ... آیا در غضب می آید مگر از شنا ساخت پیغمبر خدا را تمام
ردندا ... قالت نعوذ بالله ... آری این چنین است پس گفتم رسول الله
... ان یغضب لغضب رسوله فیهلکنی ... اگر غضب کند خدا از جهت غضب رسول خود
پلاک شوی لا تسئلی النبی صلی الله علیه وسلم طلب زیادتی مکن پیغمبر خدا را ولا
... و مبالغت مکن در سخن آن حضرت را در پیش مکن و لا تهجریه وجدائی مکن
... و سوال کن مرا ... ولا یغرنک ان کانت جارتک هی اوضأ منک واحب الی النبی
و مغرور مساز ترا این جهت که همسایهٔ تو یا ضرهٔ تو احسن است از تو و محبوب تر است
... بفعل او که وی میکند آنچه نمیکنی ... نیکند
... پیغمبر خدا ... آن حضرت ... پس این قول علت نهی است
... قال عمر وکنا قد تحدثنا ان غسان تنعل الخیل لغزونا ...
... تحقیق حدیث ... غسان کیا ... بود در شام ... قال الکرمانی ...
نام آبی است که ... آن آب ... غسان می گفتند ... قبیله ...
برآمده اند ... سلطنت ... اول ایشان جفنه ...
علیه وسلم ...

[illegible]

[illegible] در پی آن قت ... که طلاق آزاد راست ... در الشریعة ... آنحضرت ... [illegible]

... آدم ... [illegible]

... حضرت ... النبی صلی الله علیه وسلم ... فقلت للغلام ... اسود ... پس آدم ... پیغمبر خدا بود پس گفتم ... [illegible]

... حضرت ... الغلام فکلم النبی صلی الله علیه وسلم ... [illegible]

[illegible]

قومى كه خار سكينه ايشانرا از زنان آنحا قسم النبى صلى الله عليه وسلم پس لب بستريت كرد رسول خدا [illegible]

اين سخن [illegible] يا رسول الله [illegible] و دخلت على حفصة [illegible] گفتم اى رسول خدا [illegible]

دور آمدم بر حفصه [illegible] الكانت [illegible] واحب [illegible] النبى صلى الله عليه وسلم

يريد عائشة قسم النبى صلى الله عليه وسلم [illegible] پس تبسم كرد پيغمبر خدا [illegible]

پس نشستم من [illegible] ديدم آن حضرت [illegible] پس [illegible]

آن حضرت [illegible] پس [illegible] سوگند [illegible]

[illegible] ديدم [illegible] آمده است و آن چرمى است [illegible]

نيز ميگويند [illegible] يا رسول الله ادع الله [illegible] پس گفتم اى رسول خدا دعا [illegible]

كند روزى [illegible] امت تو گفت [illegible] رعايت ادب [illegible] امت موجب [illegible]

فارس والروم [illegible] وسع عليهم [illegible] قوم [illegible] در ميان [illegible]

[illegible] الدنيا وهم لا يعبدون الله [illegible] دنيا [illegible]

[illegible] اين قول از عمر رضى الله عنه گويا [illegible] حال [illegible]

النبى صلى الله عليه وسلم وكان متكئا پس نشست پيغمبر خدا [illegible]

پس فرمود آيا [illegible] حال [illegible] اى پسر خطاب [illegible]

[illegible] اين قوم [illegible] كرده شده است [illegible] ايشان در حيات [illegible]

[illegible] يا رسول الله استغفر لى پس گفتم اى رسول خدا [illegible]

[illegible] ايشان [illegible]

[illegible] النبى صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] اشارت كرده [illegible] روايت كرده [illegible] آنحضرت على [illegible]

[illegible] عائشه [illegible] گفته بود [illegible]

[illegible] عائشه [illegible]

تسعا وعشرين ليلة [illegible] ماكان [illegible]

[illegible] آن حضرت [illegible]

[illegible]

وعشرين ليلة دخل على عائشة [illegible]

[illegible] عائشه يا رسول الله [illegible] آنحضرت را عائشه اى [illegible]

[illegible]

[illegible]

پس [illegible] بيست و نه شب [illegible]

كتاب الصيام

[illegible]

قالت عایشه [illegible] آیة التخییر گفت عایشه پس نازل کرد خدای برتر آیة التخییر را آن آیه اینست
[illegible] لازواجک ان کنتن تردن الحیوة الدنیا وزینتها الی قوله اجرا عظیما [illegible]
پس ابتدا کرد بتخییر را بمن نخستین [illegible] از زنان اولین [illegible] اختیار کردم من خدا را و رسول خدا را [illegible]
[illegible] پس تخییر کرد زنان خود را همه ایشان [illegible] مثل آنچه گفته بود عایشه [illegible]
[illegible] جزیل است [illegible] نیست [illegible] آنست که بذل مال بر دختر برای تمکین عشرت
[illegible] مستحب است [illegible] برای صیانت عرض دختر و بذل مال در تحصیل عرض و حفظ آن واجب است دیگر
[illegible] برای دختر خود [illegible] است دیگر [illegible] است [illegible]
[illegible] لازم آید دیگر [illegible] سنت خیرات عالم اگر [illegible] شود [illegible] خوش آید [illegible] دیگر بحث در علم
[illegible] و در حال [illegible] دیگر [illegible] و ترک [illegible] آنچه در حق مرد [illegible]
[illegible] دیگر [illegible] خلوت [illegible] اگرچه
[illegible] باشد [illegible] باشد [illegible] دیگر جواز [illegible]
[illegible] دیگر [illegible] است [illegible]
[illegible]

گروه شده اند بدوزخ و حمت على باب كفران العشير و كفر دون كفر وقول النساء واستادم بود در دوزخ

تا گاه و دیدم که بیشتر مردمی که در آمده اند در دوزخ زنان اند گویا مراد عصاة از زنان اسلام اند که بیشتر

از مردان مسلمانان بدوزخ میروند باب كفران العشير وهو الزوج وهو الخليط من المعاشرة

در بیان کفران زنان عشیر را و مراد از عشیر زوج است و نیز بمعنی خلیط آمده ماخوذ است از معاشرت

که آن گفته عشیر یعنی معاشر است و معاشر بمعنی خلیط است فيه عن ابي سعيد عن النبي صلى الله

عليه وسلم یعنی حدیث از ابی سعید از پیغمبر خدا نیز مرویست حدثنا عبد الله بن يوسف قال

اخبرنا مالك عن زيد بن اسلم عن عطاء بن يسار عن عبد الله بن عباس رضي الله عنهما انه قال خسفت الشمس على عهد

رسول الله صلى الله عليه وسلم مرویست از ابن عباس که تحقیق وی گفته گرفته شد آفتاب در عهد رسول خدا

خسوف و کسوف هر دو بیک معنی است و بعضی گفته اند خسوف عام است بر گرفتن ماه و آفتاب هر دو

اطلاق آمده و آنکه گفته خسوف گرفتن ماه است چنانکه کسوف گرفتن آفتاب در روایتهای این حدیث که

خسفت الشمس آمده ابطال آن میکند فصلى رسول الله صلى الله عليه وسلم والناس معه پس نماز گزارد

رسول خدا و مردم با آن حضرت فقام قياما طويلا نحوا من سورة البقرة پس قیام کرد آنحضرت قیامی دراز مانند

دراز خواندن سورهٔ بقره ثم ركع ركوعا طويلا پس رکوع کرد رکوعی دراز ثم رفع فقام قياما طويلا پس برداشت

سر از رکوع و ایستاد ایستادنی دراز وهو دون القيام الاول و این قیام از قیام اول کمتر بود

ثم ركع ركوعا طويلا وهو دون الركوع الاول پس رکوع دیگر کرد رکوعی دراز و آن کمتر از رکوع اول بود

این روایت موافق مذهب شافعی است یعنی حنفیه چون یک رکوع ثابت شده چنانکه در سایر نمازها انجا

پس سجده کرد و درین روایت کیفیت سجده مذکور نیست ذکر سجده است ثم قام قياما طويلا پس

ایستاد در رکعت دوم پس ایستادن ایستادنی دراز وهو دون القيام الاول و آن کمتر از قیام رکعت اول

بود ثم ركع ركوعا طويلا وهو دون الركوع الاول ثم رفع ثم قام قياما طويلا وهو دون القيام الاول ثم ركع ركوعا

طويلا وهو دون الركوع الاول ثم سجد ثم انصرف وقد تجلت الشمس پس برداشت سر از رکوع پس سجده کرد پس برگشت

از نماز در حالیکه بتحقیق روشن شده آفتاب فقال ان الشمس والقمر آيتان من آيات الله پس فرمود آفتاب

و ماه دو آیت است از آیات خدا لا ينخسفان لموت احد ولا لحياته گرفته نمی شوند از جهت موت کسی و نه از جهت

حیات کسی و اشاره است باین که در احادیث دیگر واقع شده که در روز خسوف ابراهیم پسر رسول الله فوت کرده

بود و مردم گفتند که این خسوف بجهت فوت ابراهیم است و آن حضرت رد این قول کرده است فاذا رأيتم ذلك

فاذكروا الله پس هرگاه ببینید آن را پس ذکر کنید خدا را و استغفار نمایید تا مبادا که دلهای شما تیره گردد قالوا

يا رسول الله رأيناك تناولت شيئا في مقامك گفتند حاضران ای رسول خدا دیدیم ترا که گرفتی چیزی را در جایی که بودی

ثم رأيناك تكعكعت پس دیدیم ترا که پس پا آمدی قال اني رأيت الجنة او اريت الجنة پس

فرمود تحقیق من دیدم بهشت را یا نموده شد مرا بهشت را شک راوی است فتناولت عنقودا پس گرفتم

از جنت خوشهٔ را ولو اصبته لاكلتم منه ما بقيت الدنيا و اگر میگرفتم آن را هر آینه میخوردید از آن مادام الدنیا

[illegible]

الجزو الثانی [illegible] الاسلام

[illegible]

رسول اللہ صلی [illegible]

[illegible]

[illegible]

... است ... [illegible]

و ... [illegible] ... است ... [illegible]

... الرجال قوامون على النساء بما فضل الله بعضهم على بعض ... [illegible]

... [illegible] ... تفصيل ... [illegible]

... [illegible] ... رسول الله صلى الله عليه وسلم ... [illegible]

[illegible]

بر بعضی از نساء خود و گیاه آن حلال است اسم رفتن و بسبب وحا بس هرگاه که گرفت مشیت در دوز نان اجتنبهن
روز از ده ماه در نه مان با تب دراه مدشک راولیست فقیل له یا نبی الله صلعت ان لا تدخل علیهن شهر
قال ان الشهر یکون تسعة وعشرین یوما حدثنا قتیبة حدثنا محمد بن عبد الله بن مقاتل حدثنا مروان بن معاویة قال
ابو یعفور قال تذاکرنا عند ابی الضحی گفت ابو یعفور مذاکره کردیم نزد ابی الضحی فقال حدثنا ابن عباس
رضی الله عنهما گفت ابو الضحی خبر داد ما را ابن عباس قال اصبحنا یوما ونساء النبی صلی الله علیه وسلم یبکین
گفت ابن عباس صباح کردیم روزی در حالی که زنان پیغمبر خدا گریه میکردند عند کل امرأة منهن اهلها
در حالی که نزد هر زن از ازواج مطهره مردم از جمیع اهلش بود فخرجت الی المسجد فاذا هو ملآن من الناس
بیرون رفتم بسوی مسجد پس ناگاه دیدم که مسجد پر است از مردم فجاء عمر بن الخطاب فصعد الی النبی
صلی الله علیه وسلم پس آمد عمر بن خطاب پس بر آمد بسوی پیغمبر صلعم و هو فی غرفة له فسلم
آنحضرت در غرفه است که مراو را بود فسلم فلم یجبه احد پس سلام داد عمر برای استیذان
سلام مرا داد و کسی جواب او را نداد پس در آمدن نیافت ثم سلم فلم یجبه احد یعنی سه مرتبه اذن
و جواب نیافت فناداه فدخل علی النبی صلی الله علیه وسلم پس خود نداکرد و پس در آمد بر پیغمبر خدا
سابق گذشت که بعد از آنکه سه مرتبه اذن نیافت دوم ایست نمودار عقب غلامی سیاه کرده رفت
بود و طلب اذن میکرد و فریاد کرد که عمر برای حضرت رخصت داد و پس عامل تا داده
سیوطی میگوید که در جمیع نسخ صحیحین ابن چنین است و آن فاعل بلال بوده است چنانکه تصریح یافته
در روایتی از مسلم و نسائی و اسمعیلی کذا ذکره القسطلانی و در روایت دیگر مسلم آمده است
از این بجهت که نام غلام رباح بوده است و در توفیق میان این دو روایت گفته اند که بلال نیز در آن
بوده است و رباح در چون آنحضرت رخصت دخول داد بلال آمده و رباح را گفت
نداکرد عمر را و شنیده باشد که از این تقریر معلوم شد که حامل ندا در حقیقت رباح بوده است
و در روایت دیگر که بلال واقع شده فقال اطلقت نساءک پس گفت عمر
طلاق دادی زنان خود را فقال لا پس گفت نه ولکن آلیت منهن شهرا ولکن
سوگند خورده ام بجدائی از ایشان یک ماه فمکث تسعا وعشرین پس درنگ کرد آن حضرت
بیست و نه روز ثم دخل علی نسائه پس آن حضرت در آمد بر زنان خود باب ما یکره من ضرب النساء و بیان
کرده است از زدن زنان و قوله تعالی واضربوهن و در بیان قول خدا که میزنید زنان را
ضربا غیر مبرح یعنی مراد از ضرب که در این آیت است ضربیست که مبرح نباشد
کسر را شده یعنی شدید الاذی است یعنی سخت آزار کننده و مراد در ترجمه کرده
بسیار ایذا نیابد است لیکن گفته اند که مکروه است کراهت تحریمی و جواز مطلق ضرب از جهت
آنست که گویند اختلاف کرده اند در ضرب از تقصیر خدمات مانند حیض کردن و
تال در جا ورب کردن در ثیبان و غیر آن و قیاس آنست هرگاه در امتناع از مباشرت ضرب باشد

[illegible] ماه مرور [illegible] تو دراتش جسم [illegible] لازم [illegible] شوهر [illegible] مذکوره
حدیث صحیح که فاطمه رضی الله تعالی عنها شکایت کرد به رسول خدا [illegible] کرد [illegible]
[illegible] انحضرت [illegible]
[illegible] نکاح علی مرتضی رضی الله عنه [illegible] فاطمه [illegible] حدیث [illegible]

[illegible] رضی الله عنه [illegible] النبی صلی الله علیه وسلم قال لا [illegible]
[illegible] علیه السلام [illegible] آخر الیوم [illegible]
[illegible] حدیث [illegible] داست [illegible] دو امر [illegible]
[illegible] آید [illegible]
باب لا تطیع المرأة [illegible] اطاعت [illegible] شوهر [illegible] گناه است [illegible]

[illegible] رضی الله عنها
[illegible] روایت [illegible] عائشه [illegible] است [illegible]
[illegible] النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]
[illegible] حضرت [illegible] تحقیق
[illegible] لا [illegible]
[illegible] تحقیق [illegible] حدیث
[illegible] شوهر [illegible]
[illegible] والد [illegible]
[illegible] اتفاق [illegible] حدیث معلوم [illegible]
[illegible] عائشه رضی الله عنها [illegible]
[illegible] آیت [illegible] عبد الرحمن
[illegible] است [illegible] مرد [illegible]
[illegible] طلاق [illegible] رسول الله [illegible]
[illegible] طلاق [illegible] تزویج [illegible]
[illegible] والله [illegible]
[illegible] است [illegible] گناه است
[illegible] مرد [illegible]

الجزء الثاني من شرح الاسلام

كتاب الجهاد

باب العزل

[illegible] بدرستیکه بر جواز عزل کردن [illegible] روایات صحیحه [illegible] جابر بن عبد الله [illegible] مذکور است [illegible] صحابه سعد بن ابی وقاص [illegible] وعثمان وعلی مرتضی وابن عمر [illegible] رضی الله عنهم [illegible]

قال كنا نعزل على عهد النبي صلى الله عليه وسلم [illegible] بر جواز عزل [illegible] حضرت [illegible]

[illegible] قال كنا نعزل على عهد النبي صلى الله عليه وسلم والقرآن ينزل [illegible]

[illegible] در حدیث جابر [illegible] یا رسول الله [illegible] قال كذبت اليهود [illegible] سالم بن عبد الله [illegible] حدیث جابر وابی سعید [illegible] حدیث جابر ناسخ حدیث جذامه است [illegible] العزل [illegible] حدیث [illegible]

[illegible]

[illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

یعنی هیچ صورت در قسم در آن دیدنی میگوید که مؤلف لطایف استفهام گفته و بیان کرده وکیفیت قسمت را گرم
ربه کیا حدثنا مالک بن اسمعیل قال حدثنا زهیر عن هشام عن ابیه عن عائشة رضی الله عنها ان سودة بنت
زمعة وهبت یومها ولیلتها لعائشة تحریلیت از عایشه که تحقیق سوده دختر زمعه بخشید روز نوبت خود را برای عایشه
مراد روز و شب است و آنچه که لیل واقع است مراد نیز روز و شب است وکان النبی صلی الله علیه وسلم
یقسم لعائشة یومها ویوم سودة پیغمبر خدا که قسمت میکرد برای عایشه روز او را که مقرر بود و روز
سوده که مقرر داشت یعنی اینچنان میشود که دو روز متصل برای عایشه قرار داده و بیان
معنی مطابق بیرد رمی ترجمه است و سوده دختر زمعه بفتح زای وسکون میم و بفتح آن قرشیه عامریه است که
کرده او را رسول خدا بعد از فوت خدیجه در مکه پیش از تزویج عایشه و هجرت کرده با آنحضرت و فوت کرده
در آخر خلافت عمر رضی الله تعالی عنه در احادیث صحیح واقع شده که چون سوده بسیار مسن شد ترسید که آنحضرت
او را از خود جدا کند نزد آن حضرت آمد و گفت یا رسول الله من روز خود را بعایشه میدهم مرا از خود جدا
مکن من میخواهم که روز قیامت در میان زنان تو بصورت شوهر را بن سعد یا سنادی که دارد آورده است که
آنحضرت او را طلاق داده بود وی بر سر راه آنحضرت آمد و نشست و گفت سوگند میدهم ترا بخدائیکه نازل کرد
بر تو قرآن را بحیا طلاق دادی مرا از دشمنی با خوشی که از من یافته فرمود نیافتم از تو چیزی پس گفت
سوگند میدهم ترا که رجوع کن و مرا ما بیشتر بر نمانده و من نوبت خود را بعایشه که محبوب تست دادم و آن حضرت
رجوع کرده و لکن روایت مخالف آنست که میگویند طلاق که ابغض مباحات است از آن سرور در دنیا
نشده است بدانکه بعضی از علما گفته اند که قسم زیاده بر یک شب و روز روا نیست اقتدا بالنبی صلی الله علیه
وسلم اما مرشافعی رحمه الله حمل کرده این را بر اولویت و استحباب و تخییص کرده که سه شب و روز هم رواست
و بعضی شافعیه نقل کرده اند که هفته هفته و ماه ماه و سال سال هم روا داشته اند من میگفته من نمی پسندم
شما را که از یک روز در گذشتن از سنت رسول خدا صلی الله تعالی علیه وسلم و تجیز نیست کسی را در تقسیم
فعل آن حضرت که باوجود ان **باب** العدل بین النساء در بیان برابری کردن میان زنان بقسم و
دیگر امور از نفقه و غیره رضای آنهاست اگر یکی را تفضیل دهند اما باید که بتجاسد و دشمنی نکشد ولن تستطیعوا ان
تعدلوا بین النساء الی قوله واسعا حکیما در مفهوم این دو آیت که ناطق است آنکه از عهده عدالت در میان
زنان نمی توانید بر آمد اگر کوئی بیان ترجمه که آن هم حدیث است در بیان آیت متمانع است که هم بظاهر
آیت این است که عدالت در میل باطن و محبت قلبی نمی توانید کرد که از اختیار شما بیرون است و هر تکلیف
نیست بانچه در آن قدرت و اختیار ندارد آن حضرت گفته فلا تلمنی فیما تملک ولا املک پس خدا و ندا اما اسم
مکن برانچه تو مالکی و من مالک نیستم یعنی در میل و محبت قلبی و در مود ملاطفه محبوب تر است نزد من از دیگر
زنان مؤلف و شارحان که در لفظ ائمه تعرض نکرده که عدالت در غیر محبت واجب است یا مستحب در کتب
فقه اختلاف کرده اند که نفقه باعتبار حال مرد است یا باعتبار حال زن و ظاهر می شود که قول اخیر راجح است
پس بدین تقدیر تسویه در میان زنان نخواهد بود درین باب گویا حدیث بشرایطی که دارد دنیا نبه **باب**

الجزء الثانی عشر شیخ الاسلام

کتاب الجهاد

پس خبر کرد آنحضرت یاران خود را خبر
یافته ما صبر و بلای که رسیده شده اند
[illegible] التفرش الی عاصم بن ثابت
ابوالاقلح [illegible] ورسانده جماعة مردم
از کفار قریش بسوی عاصم
[illegible] کشته شد
[illegible] و درو شوند
[illegible]
[illegible]
[illegible] فرستاد خدا [illegible]
بر عاصم مانند سایبان از زنبوران پس
باز داشت آن سایبان و حفظ نمود
او را از فرستادهٔ آنجا [illegible]
کرده شد عاصم [illegible] و دال
[illegible] وسکون [illegible]
[illegible] است و بعضی
[illegible] اند آنرا بکسر شهد مفرد
[illegible] آن دبور [illegible] جمع است
[illegible] اختلاف اقوال
[illegible]
پس ترا انست آن [illegible]
[illegible]
[illegible] گفته اند آنست که
[illegible] شهادت است و منزلت وقیمت

اذا تزوج البكر على الثيب ؛ باب حكم كسيكه تزوج كند دختر را بر زن ثيب كه بوده پيش او تزويج ؛ آن قول حضرت انس كه ازين ظاهر ميگردد حدثنا مسدد قال حدثنا بشر قال حدثنا خالد عن ابي قلابة عن انس رضي الله عنه

ولو شئت ان اقول قال النبي صلى الله عليه وسلم ولكن قال السنة ؛ ابي قلابه راست ميگويد اگر خواهم ميگويم فرموده است پيغمبر خدا يعني اگر خواهم رفع كنم اين حديث را كه صريح است در رفع قوله السنة اذا تزوج وذكر قال السنة

اذا تزوج البكر اقام عندها سبعا ليكن گفته است انس باين عبارت سنت پيغمبر خدا اينست كه چون تزويج كند كسي بكر را اقامت كند نزد او هفت شب وروز واذا تزوج الثيب اقام عندها ثلاثا وتزويج كند زن ثيب را اقامت كند نزد او سه روز بعد از آن از سر گيرد قسم را وحكمت اين سنت آنست كه چون بكر دختر

حياء وشرم بيشتر مي باشد وعادت كرده است به تنهائي محتاج بزيادت مهلت وصبر تا في در كم ميكند است

هيبت وحاصل شود تحمل ثيب كه با مردي خو كرده ولفرقي تماشا باشد باوجود آن چون صحبت تازه

پيش آمده سه روز ووي مراعات بايد كرد ظاهر آنست كه اين ايام اقامت مانع دخول نباشد مانند حيض **باب**

اذا تزوج الثيب على البكر وچنانكه تزويج كند ثيب را بر زني بكر يعني مردي زني بكر دارد وكرد و زن ثيب

ديگر بياورد درين ترجمه هم ذكر بود آنكرده ودر آن حديث را طريقي ديگر است بانديك اختلاف چنانكه معلوم شود

حدثنا يوسف بن راشد قال حدثنا ابو اسامة عن سفيان قال حدثنا ايوب وخالد عن ابي قلابة عن انس

رضي الله عنه قال من السنة اذا تزوج الرجل البكر على الثيب اقام عندها سبعا وقسم واذا تزوج الثيب على البكر اقام عندها ثلثا ثم

قسم يعني بعد ازين ايام هفت يا سه روز قسمت كند مانند ساير زنان كه يك روز ويك شب ميگيرد ودلها است كه از علماء

حنفيه است اين حديث را به طريق صحيح آورده وگفته قوي ما بين منه اند كه مرد خيار دارد كه هفت روز بعدها

اقامت كند دو چنانكه هفت روز براي ساير زنان اقامت كند واگر خواهد بيك روز چنانكه قسم داشت براي ديگر

زنان كند چنين گويد مراد ازين قوم ابراهيم نخعي وشعبي ومالك وشافعي است واحمد واسحق وابو عبيد وابو ثور

ست وكثا ف مستند وهمين قول را جماعه ديگر از علماء گفته اند اگر هفت روز نزد او اقامت كند به هر يك هفت روز

هر يك از زنان كند واين قول ابي حنيفه وابي يوسف ومحمد وحماد بن ابي سليمان وحكم بن عتبه است ووجه

ايشان حديث ام سلمه است چنانكه طحاوي آورده آنحضرت وقتيكه تزويج كرد او را فرمود اگر خواهي هفت روز

نزد تو باشم وهفت هفت روز پيش ساير زنان وامام احمد در مسند خود مطول آورده وآخراج كرده

اين حديث را مالك وابو يعلى وبيهقي طحاوي گويد وقتيكه آن حضرت اين ايام سه نزد ام سلمه بود گفتا گر

خواهي پيش تو باشم هفت روز وپيش هر يكي از زنان ديگر باشم ودلالت كند مقابل زنان شافعيه

ميكند حديث انس حجت است بر حنفيه ما ميگوئيم حديث ام سلمه حجت است مر شافعيه را كه اين حديث

ام سلمه را حديث عائشه كه گفته بود پيغمبر خدا كه ليلة بيكر ورد ميان زنان خود در قسم نكاه برابر مقتضي مساوات

ست مطلقا قال خالد ولو شئت قلت رفعه الى النبي صلى الله عليه وسلم وقال عبد الرزاق انبأنا سفيان عن ايوب

وخالد قال خالد ولو شئت قلت رفعه الى النبي صلى الله عليه وسلم ورد بود وتعليق ثبت اين قول خالد ونيز ظاهر شود آمده

ازين دو اين قول ولا تعارض مناب ... ابي قلابه موصولا بعد الكفاية ... در زنان خود يعني هر يك

حكم التقسيم تا تشتيد كان النعاني ابيص ... وقوت از عضو معني تر ووتني ... سقيم بودن سپاسي در اسيري ... ... كه از دست فلان ... ديگر نايد گرسنه با دعوت واللايمن ... پس ... بعصر قال حدثنا ... بعير ... وكسر را ... حرف ... قال قلت لعلي هل عندكم شيء من الوحي الا في كتاب الله قال الى جعفر گفتم مر علي بن ابي طالب را آيا هست نزد شما اهل بيت چيزي نوشته از وحي جز آنچه در كتاب خدا است كه قرآن است قال لا گفت نيست چيزي جز قرآن كتاب خدا والذي فلق الحبة وبرأ النسمة سوگند است بكسي كه شكافت دانه را در زمين وبرويانيد وبيافريد انسان را گويد اگر دلنس را وآدمي ... ما اعلمه الا فهما يعطيه الله رجلا في القرآن نميدانم چيزي را مگر فهمي در كتاب خدا كه دهد خدا مردي را در قرآن وما في هذه الصحيفة وچيزي كه درين صحيفه است اشارت بنوشته كرد كه در نيام شمشير خود داشت قلت وما في هذه الصحيفة گويد گفتم وچيست درين صحيفه قال العقل گفت ديت وفكاك الاسير ورها كردن گرفتار وان لا يقتل مسلم بكافر وآنكه كشته نشود مسلماني بعوض كافري وحديث در باب ... شرح گرد در باب ... كافران ... در ... باب ... حدثنا اسمعيل بن ابي اويس قال حدثنا اسمعيل ... وعقبة ...

بر يک غسل و بهتر است غسلي جدا نمايد ... [illegible] ... لا يلي به ... وقال [illegible]

[illegible] ... روايت ... [illegible]

... رسول الله صلى الله عليه وسلم كان يطوف على نسائه في الليلة الواحدة ... [illegible]

... زنان خود در يک شب و له يومئذ تسع نسوة ... [illegible]

... روايت ديگر يازده زن ... [illegible]

[illegible]

... السلام ... [illegible]

... عن هشام ... عن عائشة رضي الله عنها كان رسول الله صلى الله عليه وسلم ... [illegible]

... روايت از عائشه ... [illegible]

... باب اذا استأذن الرجل نساءه ... [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

تنتیب این خلاف آن بود وگردنکه مرها ای انفاس آن حضرت مسواک طلبید ودادیه ماکه بدندان خود نرم کرده بدو پس عائشه نرم کرده داد و آنحضرت مسواک کرد بعد قران و دیان **باب** حب الرجل بعض نسائه افضل من بعض بعضی ترجمه اوست وا نیست مردبعضی زنان خود را زیاده تر از بعضی حب در اینت خلاف نقض است قرینه عرف معنی میل قلب و توجه بسوی جیسے زیاد کردن بزبان و دل

حدثنا عبد العزیز بن عبد الله قال حدثنا سلیمان عن یحیی عن عبید بن حنین سمع ابن عباس رضی الله عنهما عن عمر رضی الله عنه دخل علی حفصة فقال یا بنیة روایت از عمر بن خطاب که درآمد بر حفصه گفت ای دختر لا تغرنک هذه التی اعجبها حسنها مغرور نسازد ترا این زنی که بعجب آورده است او را احسن او در بعضی حب رسول الله که گفت اعجبها تا ضمیر راجع باشد آنحضرت باشد معنی مرین لفظ یه آنست کرده حوش آورده آن حضرت را حسن او حب رسول الله صلی الله علیه وسلم ایاها یعنی دوستی رسول خدا او را معطوف است بر حسن مقتضه بر عرف عاطف نزد کسی که جایز داشته آنرا و در بعضی و حب رسول الله ایاها بعطف است یعنی گوید بدل است از ضمیر بروایت یعنی ایاها و این زن عائشه را قصد صفت علی رسول الله صلی الله علیه وسلم فتبسم عمر گوید پس حکایت کردم این قول را که مذکور شد بعدم بر رسول خدا پس تبسم کرد آنحضرت از غیرانین عمر که دختر او را مغرور و دوست میدارد یا از ذوق ذکر محبت عائشه **باب** المتشبع بما لم ینل وما ینهی من افتخار الضرة سوم آنرا گوید که خود را سیر نماید دروغ گرسنه باشد مراد اینجا این است که متزین باشد بزینتی که نداشته باشد و بیان معنی افتخار الضرة و در بیان منع کردن از افتخار رسول آن بر هم و شکسته دل کردن او را در شرح یعنی افتخار است بیاس افتخار

حدثنا سلیمان بن حرب قال حدثنا حماد بن زید عن هشام عن فاطمة عن اسماء رضی الله عنها عن النبی صلی الله علیه وسلم ح وحدثنی محمد بن المثنی قال حدثنا یحیی عن هشام قال حدثتنی فاطمة عن اسماء ان امراة قالت یا رسول الله ان لی ضرة فهل علی جناح گفت این زن یا رسول الله بتحقیق مرا ضره ایست آیا هست بر من گناهی ان تشبعت من زوجی غیر الذی یعطینی اگر ازو گمان در جانب شوهر خود بر آنکه میدهد مرا و افتخار کنم بآن بر ضره خود و گمان برساند او را، انفعال سی سوال پس فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم المتشبع بما لم یعط کلابس ثوبی زور خوپوشنده است با جامه دروغ کرده ولی اگر ... معنی متشبع آنست که اظهار کند سیر باشد و سیر نباشد تشبیه داد و تشبیع را بجامه و جامع درین تشبیه نیست کرچه هر دو کمی زالتشبیه تمثیلی باشد چنانکه در قول خدا تعالی فاذاقها الله لباس الجوع والخوف گفته درو تشبیه مبالغه است یعنی او را از سر تا پا گرفته تو دو گفته معنی آنست که متکبر ... قیست ... عدم است چنانکه کسی جامه عاریتی پوشد و مالک نباشد و توهم کند که معنی آن باشد که این تشبیه بانند کسی است که ... خود کرده چنانکه شاعرے در مدح گفته

کتاب النکاح

اگر دعوی کند که من فرستاده کافران درجام پیام قبول کرده شود را نزدے و ابوحنیفه و ابو یوسف و احمد گویند که قبول کرده نشود و ای باشد مرسلانرا و محمد گوید هرکسی راست که یافت او را

حدثنا ابو نعیم قال حدثنا ابو العمیس بضم عین و فتح میم و سکون یا و در آخر سین ابن عبد الله بن بلال عن ایاس بن سلمة بن الاکوع عن ابیه قال اتی النبی صلی الله علیه وسلم عین من المشرکین وهو فی سفر آمد بسوی آنحضرت را جاسوسی از مشرکان و حال آنکه آنحضرت در سفر بود فجلس عند اصحابه یتحدث نشست نزد یاران آنحضرت ثم انفتل گفت پس فقال النبی صلی الله علیه وسلم اطلبوه واقتلوه پس فرمود آنحضرت بجوئید و طلب کنید او را گویا در اول حالی در وهم او مانعت کرد پیدا نکرده پس از رفتن وی پیدا شد که جاسوس است ... بعد آمده پس امر بقتل شده ... پس کشتم او را ... سلبه ... و همچنین فنفلنی سلبه پس داد آنحضرت سلب او را ... سلب جامه ... سلاح آن جاسوس ... مقتول ... از ... کشتن جاسوس حربی است و بیعت است ... کفار ... جاسوس مسلمان یا ذمی پس گفت مالک ... خاصه

وخشکی کی بگرای ووادن میرود آن جا جها استعارت میکنند تا بیا شد کرد مرد سے عزیز درایں
است باب الغیرة بفتح الغين المعجمة وسكون الياء التحتية وفتح الراء قال صاحب الحكم غار
است از غار الرجل على امرأته والمرأة على بعلها وصفت مرد غیور آن است وجمع آن غیاری آمده
ونیز میگویند رجل غیور و جمع آن غیر است خلل بر سبیل رجل غایر نیز میگویند وبقال امرأة غیری
وغیور ومغیار یعنی شدید الغیرت است واستعمال غیرت اکثر در زنان و مرد است ودیدا اصل معنی
غیرت طلب دیجان غضب بسبب مشارکت در چیزی که بآن اختصاص دارد در اینجا از دو پیش با آنچه
محبت تریات غیر تنها است وغیرت که نسبت بالله تعالی میکنند مجاز است چنانکه معلوم میشود در
شرح حدیث وقال وراد عن المغيرة گفت وراد بفتح واو وتشدید راء مولی مغیرة است
کاتب او بود از مغیرة قال سعد بن عبادة لو رأیت رجلا مع امرأتی لضربته بالسيف غير مصفح گفت
سعد بن عباده اگر ببینم مردی را با زن خود هرآینه بزنم او را بالشمشیر در حالیکه مصفح غیر یعنی کمر تیغ
نیز نه بلکه بدم تیغ بزنم ولی بر زبانکه کشتم او را این حدیث اینجا مختصر آورده و در کتاب حدود بتطویل و تفصیل ذکر
کرده است تمام است فقال النبی صلی الله علیه وسلم اتعجبون من غیرة سعد پس فرمود پیغمبر خدا
آیا عجب میکنید از غیرت سعد تعجبون را گفته اند که بر سبیل استخبار یا استفهام انکاری است لانا اغیر منه
والله اغیر منی هرآینه من غیرت ناک ترم از سعد و خدا غیرت ناک تر از منست غیرت خدا این معنی است
که زجر کرده است از ارتکاب فواحش و حرام کرده آنرا ومنع شوند از آن چنانکه واقع شده ومن
غیرة حرم الفواحش ای منع منها اگرچه این حدیث تسلیم بلکه تصویب قول سعد است واستدلال کرده
بعض مالکیه باین حدیث که خون این مقتول هدر است دیت و قصاص ندارد و تحقیق این معنی در کتاب
حدود بوقوع خواهد پیوست حدثنا عمر بن حفص قال حدثنا ابی قال حدثنا الاعمش عن شقيق
عن عبد الله رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم قال ما من احد اغیر من الله
فرمود نیست هیچ کس غیرت ناک تر از خدا کلمه من زائد است در نفی سکلام تاکید آمده است و در
اینجا نصب کرده اند لفظ اغیر منصوب است ملت اهل حجاز و در لغت بنی تمیم مرفوع است
من اجل ذلک حرم الفواحش از جهت کمال غیرت حرام کرده است قباحت را از قول وفعل ظاهر و باطن جمیع فاحشه
یعنی خصلت قبیح است و بسیار است که گذشته یعنی زنا وما احد احب الیه المدح من الله ونیست
هیچ کس که محبوب تر است نزد او مدح از خدا اگر مایل گفته که این ترکیب از قبیل مسئله کحل است تا
دوست داشتن خدا مدح خود را از برای مصلحت بندگان است تا ثواب دهد ایشان را از انکه
بندگان ثنا کنند حق را خدا نیز ثنا میکند ایشان را در ملاء اعلی و گرنه وی نیاز است از مدح تقع
اورا مدح ایشان و ضرر نیکند ترک آن و از جمله مدح او است قول ایشان تسبیح و تهلیل و تکبیر و دیگر اذکار
و در این تنبیه است بر افضلیت این اذکار حدثنا عبد الله بن مسلمة عن مالک عن هشام عن ابیه عن عائشة
رضی الله عنها ان رسول الله صلی الله علیه وسلم روایت کرده است عروه بن زبیر از عائشه بلند هستیم

الجزء الثاني عشر من الاسلام

كتاب الجهاد

اگر نقض عهد تا عهد و حکم حرم و استحقاق گویا اسماء ذکر کرد مؤلف الرکن امر آن
تو سیدا لی یا لیهود و ابل قوم حصل ما
موسی بن اسمعیل قال حدثنا ابو عوانة عن
حصین عن عمرو بن میمون عن عمر رضی الله عنه
قال واوصیه بذمة الله وذمة رسوله ان
یوفی لهم بعهدهم گفت عمر رضی الله
عنه در حق شدن خود وصیت میکنم
خلیفه را که پس من باشد برعایت عهد
خدا و عهد رسول وی ایکه وفا کرده
شود مر اهل ذمه را بعهد ایشان وان
یقاتل من ورائهم واینکه قتال کرده
شود از طرف ایشان با کسی که بر اید به
ایشان آمده و لا یکلفوا الا طاقتهم و تکلیف
کرده نشوند مگر بقدر طاقت ایشان هر
در باب قبر الیس از کسب احکام گذشته
و در کتاب الجنائز باب الجوائز للوفد هل یستشفع الی اهل
جمع جائزه بمعنی عطا ...
و اکثر سکون ... داده ... رسول
آید نزد امیر باب هل یستشفع الی اهل
الذمة ومعاملتهم آیا شفاعت خواسته شود باهل
اهل ذمه برای ایشان ... تقدیر

اكرام القاري بتحقيق الإسلام

كتاب الجهاد

قال [illegible] الله [illegible] اخرجه [illegible] يعني [illegible] محمد [illegible]

[illegible] باب [illegible] الله [illegible] است [illegible]

[illegible] است [illegible] كتاب است [illegible]

[illegible] احوال [illegible] شده [illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] حديث كرده [illegible]

[illegible] رسول [illegible] الله [illegible]

[illegible] ابو هريرة [illegible] حديث كرده [illegible] رسول الله صلى الله

عليه وسلم [illegible] ابو هريرة [illegible] رسول [illegible] روايت كرده [illegible]

[illegible] ابو هريرة رضي الله عنه [illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] تحقيق [illegible] سعيد [illegible] ابو هريرة

[illegible] تحقيق [illegible] الله تعالى [illegible]

[illegible] حرام كرده [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] الايمان [illegible]

[illegible] حديث [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] نقل كرده [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] رسول الله [illegible]

[illegible]

[illegible]

رسول الله صلى الله عليه وسلم

[illegible]

[illegible] قال اخبرنا [illegible] عن [illegible] قال كان النبي

صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible] النبي صلى الله عليه وسلم

[illegible]

[illegible] النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني شيخ الاسلام

كتاب الجهاد

قال عمر بن الخطاب يا نبي الله [illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] في الجنة [illegible]

[illegible] از حديث ابن شهاب از سعيد بن المسيب [illegible]

[illegible] قال رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني شيخ الاسلام

كتاب الجهاد

الجزء الثاني [illegible] الاسلام

[illegible] است [illegible] ازینجا [illegible] مراست از [illegible]

[illegible] است [illegible] اصحاب [illegible]

در بیان [illegible] خلوت [illegible] مردی [illegible]

[illegible]

یعنی خلوت [illegible] شوهر [illegible]

است [illegible] مغیبة [illegible] بضم میم و کسر [illegible] سکون [illegible]

[illegible] ثابت [illegible] غائب [illegible]

آن حضرت قال ان الشیطان یجری من ابن آدم مجری الدم [illegible]

[illegible] عقبة [illegible]

الله صلى الله عليه وسلم قال [illegible] مرویست از عقبه بن عامر که تحقیق رسول خدا [illegible]

دور [illegible] خود [illegible] از دخول [illegible] است [illegible]

[illegible] حدیث [illegible] است [illegible] قال [illegible] یا رسول الله

پس گفت مردی [illegible] رسول خدا [illegible] خویش شوهر [illegible]

برادر [illegible] خلوت [illegible] روایت [illegible] قال الحمو [illegible]

[illegible]

[illegible] است [illegible] خلوت [illegible]

قال [illegible] ابن عباس رضی الله عنهما عن النبی صلی الله [illegible]

[illegible] محرم [illegible]

پس [illegible] گفت [illegible] رسول خدا [illegible]

[illegible] غزوه [illegible]

[illegible] حدیث [illegible]

[illegible] روایت [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني [illegible] الاسلام

[illegible]

[illegible]

صحیح [illegible] است از حدیث [illegible] معروف است [illegible] روایت کرده [illegible]

[illegible] این حدیث [illegible] دیگر [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر من الاسلام

كتاب الجهاد

الجزء الثاني عشر صحيح الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

تم الجزء الحادي والعشرون تيسير القاري ويتلوه الجزء الثاني والعشرون [illegible]

[illegible]

الولیمة

[illegible]

الجزء الثاني عشر شرح الاسلام

کتاب الجهاد

باب

كتابة الامام الى الناس [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] بالرجل الفاجر [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني حشية شيخ الاسلام

كتاب الجهاد

كتاب الطلاق

الجزء الثاني تشريح الاسلام

كتاب الجهاد

الجزء الثانی عشر الاسلام

کتاب الجهاد

[illegible]

الجزء الثاني في تشريح الاسلام

كتاب الجهاد

حدثنا ... علي بن احمد ... بن ... عن قتادة عن انس عن ابي طلحة عن النبي صلى الله عليه وسلم ...

كه حكمت در اين ... شوكت و قوت ... كردن دشمنان است باب ...

[illegible]

الجزء الثاني من تيسير الباري شرح صحيح البخاري

كتاب الجهاد

... ساعة ... بنت ... پس گفت ای رسول خدا ... طلاق داد ... قطع ... احتمال ...

و کیا ... ترجمه ... عبدالرحمن بن الزبير القرظي ... عبدالرحمن بن زبير قرظي ...

... رسول الله صلى الله عليه وسلم ...

... رسول خدا ...

... حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا يحيى عن عبيد الله قال حدثنا القاسم بن محمد ...

... طلاق ... رسول الله صلى الله عليه وسلم ...

[illegible]

الجزء الثاني من شرح شيخ الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

آیا طلاق نیست این تخییر [illegible] حق صلی الله علیه وسلم [illegible] طلاق [illegible]

[illegible]

مسلمانان [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني من شيخ الاسلام

كتاب الصلاة

[illegible]

تعلمون ... يا ايها الذين امنوا اذا نكحتم المؤمنات ثم طلقتموهن من قبل ان تمسوهن ... [illegible]

... طلاق ... [illegible]

قال ابن عباس جعل الله الطلاق بعد النكاح ... [illegible]

الجزء الثاني عشر من تيسير الاسلام

[illegible]

باب ... الطلاق ... [illegible]

[illegible] و پیغمبر خدا [illegible] اقرار کرد [illegible]

[illegible]

و گفت علی بن ابی طالب رضی الله تعالی عنه [illegible]

[illegible]

[illegible] حمزه بن عبد المطلب [illegible]

[illegible] رضی الله تعالی عنه [illegible]

[illegible] صلی الله علیه و سلم [illegible]

[illegible]

[illegible] صلی الله علیه و سلم [illegible]

[illegible]

[illegible]

طلاق [illegible] و گفت عثمان رضی الله تعالی عنه [illegible]

[illegible] ابن عباس [illegible] طلاق [illegible]

طلاق [illegible] و گفت عقبه [illegible] طلاق [illegible]

[illegible]

و گفت عطاء [illegible] طلاق [illegible]

طلاق [illegible]

[illegible] طلاق [illegible]

[illegible] طلاق [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الجزء الثاني من فتح الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

الجزء الثاني من صحيح الإسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

حدثنا مسلم بن إبراهيم قال حدثنا همام قال أخبرنا قتادة [illegible]

[illegible]

حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني من صحيح الاسلام

كتاب الجهاد

عن النبي صلى الله عليه وسلم [illegible] و اصحابه [illegible] کرده اند [illegible]

[illegible] و قول الله تعالى ولا جناح عليكم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر من شيخ الاسلام

كتاب الجهاد

[illegible]

الجزء الثانی من فتاوی شیخ الاسلام

کتاب الجهاد

[illegible]

[illegible]

باب خيار الأمة تحت العبد

حدثنا أبو الوليد قال حدثنا شعبة وهمام عن قتادة عن عكرمة عن ابن عباس قال رأيته عبدا يعني زوج بريرة

[illegible]

حدثنا عبد الأعلى بن حماد قال حدثنا وهيب قال حدثنا أيوب عن عكرمة عن ابن عباس قال ذاك مغيث عبد بني فلان يعني زوج بريرة كأني أنظر إليه يتبعها في سكك المدينة يبكي عليها

[illegible]

حدثنا قتيبة بن سعيد قال حدثنا عبد الوهاب عن أيوب عن عكرمة عن ابن عباس قال كان زوج بريرة عبدا أسود يقال له مغيث عبدا لبني فلان كأني أنظر إليه يطوف وراءها في سكك المدينة

[illegible]

کان عند الله [illegible] مسئلہ [illegible]

[illegible] صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible] صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible] صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible] شافعي [illegible] میان کہ حلال کردہ ما تزوج [illegible]

حدثنا قتيبة قال حدثنا ليث عن نافع ان ابن عمر كان اذا سئل عن نكاح النصرانية واليهودية قال ان الله حرم المشركات على المؤمنين [illegible]

ولا اعلم من الاشراك شيئا اكبر من ان تقول المرأة ربها عيسى وهو عبد من عباد الله [illegible]

[illegible] عیسی [illegible]

[illegible] قیاس [illegible]

[illegible]

باب نكاح من اسلم من المشركات وعدتهن

[illegible] بیان عدت [illegible] مسلمان [illegible]

[illegible] شوہر [illegible] حیض [illegible]

[illegible] قول شافعی و ابو یوسف و محمد و ابو حنیفہ [illegible] حیض [illegible] عدت

[illegible] اسلام [illegible] حدثنا ابراهيم بن موسى قال اخبرنا هشام عن ابن

جريج وقال عطاء عن ابن عباس كان المشركون على منزلتين من النبي صلى الله عليه وسلم والمؤمنين

عطاء از ابن عباس [illegible] مشرکان [illegible] مسلمانان كانوا مشركي

اهل حرب يقاتلهم ويقاتلونه [illegible] مشرکان اهل حرب [illegible] قتال [illegible]

[illegible] ومشركي اهل عهد لا يقاتلهم ولا يقاتلونه [illegible] مشرکان اہل عہد [illegible] حضرت

[illegible] وكان اذا هاجرت امرأة من اهل الحرب لم تخطب حتى تحيض وتطهر

[illegible] ہجرت [illegible] تزوج [illegible] حیض

[illegible] فاذا طهرت حل لها النكاح [illegible] حلال [illegible] نکاح [illegible] فان هاجر

زوجها قبل ان تنكح ردت اليه [illegible] ہجرت [illegible]

وان هاجر عبد منهم او امة فهما حران [illegible] آزاد [illegible] ولهما

ما للمهاجرين [illegible] مہاجران [illegible]

من اهل العهد مثل حديث مجاهد [illegible] عطاء [illegible] حدیث مجاہد [illegible]

[illegible] وان هاجر عبد او امة للمشركين اهل العهد [illegible] ہجرت [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] وقال عطاء عن ابن عباس كانت قريبة بنت ابي امية عند عمر بن الخطاب فطلقها

[illegible] ابن عباس [illegible] عمر بن خطاب [illegible]

[illegible] فتزوجها معاوية بن ابي سفيان [illegible]

الجزء الثاني عشر [illegible]

كتاب الجهاد

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible] ابو طلحة [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني من شرح تيسير القاري

[illegible]

عن عكرمة عن ابن عباس اذا اسلمت النصرانية قبل زوجها [illegible]

[illegible]

وقال مجاهد اذا اسلم في العدة يتزوجها [illegible]

لقوله تعالى لا هن حل لهم ولا هم يحلون لهن [illegible]

وقال الحسن وقتادة في مجوسيين اسلما [illegible]

[illegible]

حدثنا [illegible] قال حدثنا الليث عن عقيل عن ابن شهاب [illegible] وقال ابراهيم بن المنذر حدثني ابن وهب حدثني يونس قال ابن شهاب اخبرني عروة بن الزبير ان عائشة زوج النبي صلى الله عليه وسلم قالت كانت المؤمنات اذا هاجرن الى النبي صلى الله عليه وسلم [illegible] بقول الله تعالى يا ايها الذين آمنوا اذا جاءكم المؤمنات مهاجرات فامتحنوهن [illegible]

[illegible]

كتاب الجهاد

[illegible]

قال النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

حدثنا ابو عاصم [illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

كتاب فرض الخمس

[illegible] قالت عائشة فمن أقر بهذا الشرط من المؤمنات فقد أقر بالمحنة [illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] باب قول الله تعالى للذين يؤلون من نسائهم تربص أربعة أشهر [illegible]

[illegible] فإن فاءوا فإن الله غفور رحيم [illegible]

[illegible] باب حكم المفقود في أهله وماله [illegible]

[illegible]

كتاب فرض الخمس [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني والعشرون [illegible] تفسیر القادری

که مطلق حلف است [illegible]

سوره [illegible] را تفسیر کرده که در سوره دیگر واقع است [illegible]

[illegible] حدیث آورده [illegible] حضرت [illegible]

[illegible] حضرت [illegible] رسول خدا [illegible]

رسول الله [illegible]

[illegible]

[illegible]

اگر رجوع کرد بهتر و اگر نه طلاق رجعی شده وثابت کرده اند که جمهور صحابه کرام مانند عمر بن خطاب و عثمان بن عفان و علی بن ابی طالب و عبد الله بن مسعود و عبد الله بن عباس و عبد الله بن عمر و زید بن ثابت ...

باب حکم المفقود فی اهله و ماله ...

طلاق ... قال ابن المسيب اذا فقد فی الصف عند القتال ...

قال ابن مسعود ...

...

الجزء الثاني في عشر شيخ الاسلام

كتاب ...

[illegible]

قال سفیان فلم احفظ عنه شیئا غیر هذا

لقد رأیت حدیث یزید مولی المنبعث فی امر الضالة

[illegible]

[illegible] آورده [illegible]

[illegible]

[illegible] صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] صاحب [illegible]

[illegible]

[illegible] رسول خدا صلی الله علیه وسلم [illegible] رسول الله [illegible]

[illegible] الطلاق [illegible] گفت رسول خدا

[illegible]

[illegible] اثنا عشریه [illegible] اسلام

کتاب فقه النفس

کفارت ظهار پیش از وطی است آزاد کردن بنده ... باشد نزد ابی حنیفه ... [illegible]

باید که در رمضان و ایام منهیه نباشد و اطعام شصت مسکین نصف صاع ... [illegible]

صوم است اگر کسی ... [illegible] کفارت است ... [illegible]

اگر ... ظهار کرد ... [illegible] کفارت ... [illegible]

[illegible] کفارت استمتاع ... [illegible]

نیست نزد ابی حنیفه چنانچه حرام است وطی پیش از تکفیر حرام است ... [illegible]

نزد شافعی ... واجب نیست ... [illegible] کفارت ظهار ... [illegible]

[illegible] عود کردن ... لما قالوا آنست که عزم کند ... [illegible]

این است مذهب ابی حنیفه رحمه الله ... [illegible]

[illegible]

[illegible] نزد ابی حنیفه ... [illegible]

[illegible] لما قالوا ... [illegible]

قول ابن حزم آنست که این معنی محفوظ نیست از غیر ابی حنیفه ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

باب الاشارة فی الطلاق

[illegible] اصلاح [illegible] بیان حکم طلاق باشارت [illegible] مهم [illegible] اشاره [illegible] از طلاق و غیر آن حکم [illegible] پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم [illegible] فرمود [illegible] حکم فرمود [illegible] اشارت [illegible] اشارت کند بطلاق لازم میشود [illegible] اشارت معلوم شود در طلاق و نکاح و بیع و شرا [illegible] حکم کردن بآن [illegible] قیاس نیست بلکه استحسان است [illegible] اشارت [illegible] قول [illegible] امام ابو حنیفه که حکم [illegible] قیاس [illegible] استحسان است [illegible] باطل است [illegible] عمل باشارت استحسان است پس جواز حکم باشارت [illegible] کلام [illegible] صواب [illegible] حق [illegible] امام اعظم [illegible] اجتهاد رسیده [illegible] تحقیق [illegible] استحسان [illegible] امام [illegible] قیاس نیست [illegible] قیاس [illegible] استحسان [illegible] احکام [illegible] استحسان ثابت شده [illegible] قول [illegible] ابطال [illegible] امام برحق جزاه الله [illegible] ابی حنیفه [illegible] دلالت [illegible] پیغمبر خدا صلی الله علیه وآله وسلم حکم کرده [illegible] احکام باشارت [illegible] ابو حنیفه قائل [illegible] ابو حنیفه [illegible] اصحاب ابو حنیفه [illegible] اشارت [illegible] اخرس [illegible] طلاق و عتاق و بیع و شرا [illegible] احکام [illegible] زبان [illegible] اخرس [illegible] ابی حنیفه رحمه الله [illegible] وقت موت [illegible] اشارت [illegible] شهادت [illegible] اشارت کرده

[illegible] باشارت [illegible] قال ابن [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر من شرح الاسلام

كتاب التحميس

جشم برسیت ...

عن انس بن مالک قال عدا یهودی فی عهد رسول الله صلی الله علیه وسلم علی جاریة روایت از انس بن مالک
گفت تعدی کرد یهودی بود در زمان حیات رسول خدا فاخذ اوضاحا کانت علیها [illegible]
[illegible]
[illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]
وبها رمق وقد اصمتت [illegible] فقال لها رسول الله صلی الله
علیه وسلم من قتلک فلان لغیر الذی قتلها [illegible]
[illegible]
لرجل آخر غیر الذی قتلها [illegible]
[illegible]

[illegible]

حدثنا [illegible] رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible]

پس از تکلیف مطلق حرمت است **باب اللعان** در بیان احکام لعان است و لعان مصدر است از باب لاعن یلاعن

ملاعنة و لعانا مشتق از لعن بمعنی طرد و دور کردن از رحمت الهی و زن و مرد را ملاعن گویند و وزن را ملاعنة و تسمیه این قسم لعان

از آن است که در مرتبه خامس لعنت است بر کاذب و در معنی شرعی لعان شهادتهای موکده بایمان است که مقرون

بلعنت و غضب باشند نزد حنفیه ایشان شهادت شرط است پس جاری نیست مگر در میان دو مسلمان حر بالغ عاقل غیر محدود

بالقذف و نزد شافعیه ایمان شرط است پس جاری میشود در میان مرد مسلمان و زن کافره و در میان هر دو

کافر و میان عبد و غیره و هو با این قائل است مالک و احمد و وقتی که تعلیق کرد بعلت است بر لعان یعنی این باب در بیان

این آیت است والذین یرمون ازواجهم و لم یکن لهم شهداء الا انفسهم الی قوله من الصادقین و این آیت

نازل شده در شان عویمر عجلانی وقتیکه مراجعت کرده بود از غزوه تبوک در ماه شعبان نهم از هجرت و جمهور

اهل سیر گفته اند که نازل شده در شان هلال بن امیه و نکابت گو که صحیح آنست که قاذف عویمر است اما ابن عباس

ابن عمر و سهل بن سعد که شوهر عجلانی است نام کرد زن خود را اصحاب تا ریخ گفته و در این سخن نظر است زیرا که قصه

هلال و قذف او زوجه خود را بشریک ثابت است در صحیح بخاری و ابو داود و جامع ترمذی در باب شهادات والتفسیر و بیع

از انس بن مالک آورده که هلال بن امیه قذف کرد زن خود را بشریک بن سحما و روی اهل حدیث که ملاعنه

اول در اسلام بود بعضی گفته اند این دو قضیه است تعیین گویند آنچه دلالت دارد که یک قصه باشند و توقف آن حضرت ابو

تا آنکه آیت نازل شد دفعیا فیه فانه ما اذا اتی نیاء الا حرمن امراته پس وقتیکه دشنام کرد نگی زن خود را الخ

اشارت ادوا و ایماء معروف بعینه کالمتکلم به نوشتن یا اشارت یا بایا که شناخته میشود معنی این امور برنگویم

پس او مانند متکلم است یعنی در حکم ناطق است با آن فرق در اشارت و ایما آنست که ایما در رسومی نزدیک تر است

اشارت بدست است و ایما بسر و اجفان چشم است لان النبی صلی الله علیه و سلم اجاز الاشارة فی الفرض

از جهت آنکه پیغمبر خدا تحقیق روا داشت اشارت در فرض یعنی تا آنکه شخصی که تا در نماز بود و در نماز مر افعالی را که عرض

در آن نماز اشارت بکند پس در غیر احکام فرایض بطریق اولی معتبر باشد و هو قول بعض اهل الحجاز در مراد امام مالک

وقائلان او امام است و اهل العلم یعنی علمای دیگر غیر مالکیه اشارت است با ولو که موافق مالک است در این معنی

و قال الله تعالی فاشارت الیه پس اشارت کرد مریم بسوی متکلم و کسیست و معنی لعان از این اشارت فهمیده

چنانچه از تعلق این مسئله بس گفتند چگونه سخن گنیم الایة قالوا کیف نکلم من کان فی المهد صبیا گفتند چگونه سخن

کنیم کسی را که در گهواره است در حالیکه کودک است صبی اند که خبر داده باید و قال الضحاک الا رمزا

اشارة یعنی تفسیر کرده ضحاک رمز را که در قول خدا است ان لا تکلم الناس ثلثة ایام الا رمزا باشارت و قال بعض الناس

لا حد و لا لعان گفته اند بعضی مردم کنایت از ابی حنیفه و اصحاب او است که در قذف اخرس حد نیست و در لعان

یعنی اعتبار سبب قذف اخرس و لعان هم ثابت نشود و در هدایه آورده که قذف اخرس متعلق نمی شود بان لعان

از آنکه لعان بالقذف صریح متعلق میشود چنانکه حد در قذف متعلق بصریح است و طلاق اخرس واقع میشود از انکه

اشارت طلاق او معهود و متعارف است پس جایز کرده اند آن را در مقام عبادت برای رفع حاجت ثم زعم

ان الطلاق بکتاب او اشارة او ایماء جائز بیشتر گفته است آن بعض که تعلیق طلاق به نوشتن یا اشارت کرده

هذه تتمة رسالة منيفة مما عدتها في صفحة ٣٣ من الجزء الثاني لهذا الكتاب في تحقيق قول صاحب البخاري بقوله وقال بعض الناس هي هذه

[illegible]

حاشیه [illegible]

اسرار الرجال [illegible]

[illegible] ۱۵۵ [illegible]

[illegible] الطلاق [illegible] رجال [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] حدثنا [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] حدثنا علي بن عبد الله [illegible]

حدثنا سفيان [illegible] سهل بن سعد الساعدي صاحب رسول [illegible]

الجزء الثاني عشر [illegible] الاسلام

[illegible]

[illegible]

صلى الله عليه وسلم يقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم بعثت انا والساعة كهاتين [illegible]

بر انگیخته شده ام من و قیامت چنانکه این انگشت ازین انگشت [illegible]

و قریب است میان انگشت سبابه و انگشت میانه [illegible]

[illegible] زمان بعثت امروز که هزار و شصت و پنج سال هجرت است [illegible] ساعت هنوز [illegible]

خواهد بود [illegible] ساعت بعثت و ساعت قیامت [illegible] قرآن [illegible]

[illegible] عبارت خطابی [illegible]

مستقبل الزمان بالقياس الى [illegible]

الساعة مع [illegible] حاجت [illegible] نیست این [illegible]

[illegible] ظهور امارات ساعت متقرن بزمان بعثت است [illegible]

مقرب است [illegible] آن حضرت [illegible] آخر الزمان گفته اند [illegible]

[illegible] بعثت آن حضرت مقرون بزمان ساعت است [illegible]

شعبة قال حدثنا جبلة بن سحيم قال سمعت ابن عمر يقول قال النبي صلى الله عليه وسلم الشهر

وهكذا يعني ثلاثين اشارت فرمود بانگشت [illegible] ثم قال وهكذا

وهكذا يعني تسعا وعشرين يقول مرة ثلاثين ومرة تسعا وعشرين حدثنا محمد بن المثنى [illegible]

بن سعيد عن اسمعيل عن قيس عن ابي مسعود قال واشار النبي صلى الله عليه وسلم بيده [illegible]

ههنا [illegible] گفت ابو مسعود اشارت کرد پیغمبر [illegible] دست مبارک خود [illegible] یمن [illegible]

که ایمان اینجا است در حدیث دیگر واقع شده الایمان یمان [illegible]

این کلام [illegible] در میان آن حضرت و میان یمن [illegible]

[illegible] ایمان [illegible]

[illegible] ایمان [illegible] واقع شده [illegible]

وغلظ القلوب في الفدادين [illegible] تحقیق سختی و درشتی دلها [illegible]

[illegible] آواز [illegible] گفته [illegible] آواز [illegible]

زراعت [illegible]

الشيطان [illegible] طلوع میکند [illegible] شیطان [illegible] حدیث دیگر آمده که وقت طلوع آفتاب [illegible]

شیطان در جای طلوع آفتاب می ایستد [illegible] طلوع میکند [illegible] آفتاب [illegible]

[illegible] میکنند [illegible] مشهور است که [illegible] القلب [illegible]

عمرو بن زرارة قال اخبرنا عبد العزيز بن ابي حازم عن ابيه عن سهل قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

انا وكافل اليتيم في الجنة هكذا [illegible] سهل [illegible] رسول خدا [illegible]

[illegible] بالسبابة والوسطى وفرج بينهما شيئا [illegible]

الجزء الثانی عشر تيسير القاری شرح صحيح البخاری

كتاب الطلاق

... انگشت بهم بعد انگشت كه سبابه و ميانه انگشت هست و جدا كرد ميان هر دو انگشت چيزی كه ...

... اشارت ... ميوه ... اعضا و احادات ... ابن منذر ... حد ...

باب اذا عرض بنفی الولد ... يعنی ... كنايت كند بنفی ولد ... تعريض ...

... كنايات ... تعريض ... انگشت ... دلالت ميكند ...

حدثنا يحيى بن قزعة قال حدثنا مالك عن ابن شهاب عن سعيد بن المسيب عن ابی هريرة رضی الله عنه ان رجلا اتی النبی صلی الله عليه وسلم فقال يا رسول الله ...

... ابی هريره ... رسول خدا ... ولد لی غلام اسود ...

... قال هل لك من ابل قال نعم قال ما الوانها قال حمر ...

قال هل فيها من اورق قال نعم فرمود ... قال فانی ذلك ...

... قال لعله نزعه عرق ...

... عرق ... قول ... صواب ...

... قول آن حضرت صلی الله عليه وسلم ان امرأتی ولدت ... حضرت ...

... قياس ...

باب احلاف الملاعن ... يعنی ...

حدثنا موسى بن اسمعيل قال حدثنا جويرية عن نافع عن عبد الله ان رجلا من الانصار قذف امرأته فأحلفهما النبی صلی الله عليه وسلم ثم فرق بينهما ...

باب يبدأ الرجل بالتلاعن ... ابتدا كردن ... لعان ...

... قال ابن القاسم ...

حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا ابن ابی عدی عن هشام بن حسان قال حدثنا عكرمة عن ابن عباس ان هلال بن امية قذف امرأته فجاء فشهد ...

... والنبی صلی الله عليه وسلم يقول ان الله يعلم ان احدكما كاذب فهل منكما تائب ...

... شهادت ...

باب اللعان ومن طلق بعد اللعان ... در بيان لعان

و حکم کسیکه طلاق داد بعد از لعان [illegible] کرده است [illegible]

حاکم [illegible] از فراغ از لعان یا با اتفاع رجوع است [illegible] گوید تفرقت [illegible]

ایشان کرده بعض لعان حرمت [illegible] حاکم [illegible] گوید [illegible]

[illegible]

عن ابن شهاب ان سهل بن سعد الساعدی اخبره ان عویمر العجلانی [illegible]

سهل بن سعد [illegible] عویمر عجلانی آمد مرد عاصم [illegible]

[illegible] عاصم [illegible]

رسول [illegible] عاصم رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible]

تا داد تا قبل ان یأمره رسول الله صلی الله علیه وسلم پس طلاق داد عویمر آن [illegible]

قال ابن شهاب فکانت سنة المتلاعنین [illegible] طلاق [illegible]

باب التلاعن فی المسجد [illegible]

ابی حنیفه رضی الله عنه [illegible] ابی حنیفه [illegible] لعان [illegible]

[illegible]

[illegible] حدثنا [illegible]

[illegible]

عن الملاعنة گفت ابن جريج خبر داد مرا ابن شهاب از ملاعنه وعن السنة فيها واز سنت که در ملاعنه هست عن حديث
سهل بن سعد اخي بني ساعدة از حديث سهل بن سعد برادر بني ساعده ان رجلا من الانصار جاء الى النبي صلى
الله عليه وسلم مردي از قوم انصار آمد نزد پيغمبر خدا فقال يا رسول الله ارأيت رجلا وجد مع امرأته رجلا أيقتله
ام كيف يفعل گفت اي رسول خدا خبر ده حال مردي را که يافت با زن خود مردي را آيا بکشد او را يا چگونه کند
فانزل الله في شأنه ما ذكر في القرآن من امر المتلاعنين پس نازل کرد خدا در شان آن مرد آنچه که در قرآن
است از حال هر دو متلاعن فقال النبي صلى الله عليه وسلم قد قضى الله فيك وفي امرأتك پس فرمود پيغمبر خدا
تحقيق حکم کرده خدا در شان تو و شان زن تو قال فتلاعنا في المسجد وانا شاهد گفت سهل پس لعنت کردند هر دو زن
و مرد در مسجد و حال آنکه من حاضر بودم فلما فرغا قال كذبت عليها يا رسول الله ان امسكتها پس هرگاه فارغ شدند
لعنت گفت آن مرد دروغ گفته باشم بر آن زن اي رسول خدا اگر نگاه دارم اين را پس جدا خواهم بود فطلقها ثلاثا
قبل ان يأمره رسول الله صلى الله عليه وسلم پس طلاق داد آن زن را سه طلاق پيش از آنکه فرمايد رسول خدا
حين فرغا من التلاعن هنگامي که فارغ شدند از تلاعن ففارقها عند النبي صلى الله عليه وسلم فقال ذاك
تفريق بين كل متلاعنين پس گفت ابن شهاب اين تفريق است ميان هر دو متلاعن يعني بر عبارت سنت که طلاق بعد
از فراغ از ملاعنت تفريق است ميان زن و مرد قال ابن جريج قال ابن شهاب فكانت السنة بعدهما ان يفرق
بين المتلاعنين گفت ابن شهاب پس بود طريقه بعد از اين هر دو تفريق کرده شود ميان هر دو متلاعن وكانت
حاملا وكان ابنها يدعى لامه و بود آن زن در آن وقت حامل و بود پسر وي که خوانده مي شد بنام مادرش ثم
جرت السنة في ميراثها انها ترثه گفت ابن شهاب پس جاري شد طريقه در ميراث آن زن اينکه وارث مي شود آن
زن آن ولد را ويرث منها ما فرض الله له و وارث مي شود ولد از آن زن چيزي را که فرض کرده است خدا براي
او قال ابن جريج عن ابن شهاب عن سهل بن سعد الساعدي في هذا الحديث ان النبي صلى الله
عليه وسلم قال ان جاءت به احمر قصيرا كانه وحرة تحقيق پيغمبر خدا فرمود اگر آورد آن زن اين حمل
را [illegible] سرخ کوتاه گويا که وحره است وحره بفتح واو و حا و راء مهمله جانوري است سرخ که متصل [illegible]
[illegible] بفتح واو و کسر حا و سکون [illegible] گويند کرمي است که طعام را فاسد مي کند در قاموس [illegible]
[illegible] فلا اراها الا قد صدقت وكذب عليها پس گمان نمي کنم آن زن را مگر آنکه صادق است و آن مرد دروغ گفته بر او
وان جاءت به اسود اعين ذا اليتين واگر آورد آن پسر را سياه کشاده چشم کلان سرين
[illegible] فلا اراه الا قد صدق عليها پس گمان نمي کنم آن مرد را مگر راست گفته
بر آن زن فجاءت به على المكروه من ذلك پس آورد آن پسر را بر صفت مکروه از آن
[illegible] باب قول النبي صلى الله عليه وسلم لو كنت راجما بغير بينة در بيان [illegible]
[illegible] خواهد شد از آخر حديث مذکور حدثنا

سعيد بن عفير قال حدثني الليث عن يحيى بن سعيد عن عبد الرحمن بن القاسم عن القاسم بن محمد عن
ابن عباس انه ذكر التلاعن عند النبي صلى الله عليه وسلم روايت است از ابن عباس که تحقيق ذکر کرده شد

الجزء الثاني عشر من شرح الاسلام

كتاب فيض الحسن

الجزء الثاني از شرح شيخ الاسلام

[illegible]

[illegible] گوی این تزف بس تحقیق دخول کرده ازو استیفاء حق خود نموده در مقابل فرج زن لکنت [illegible] فذاک ابعد لك منها واگر دروغ گوی این تزف [illegible] حق کرد [illegible] [illegible] باختلاف [illegible] برخلاف این قول است

باب قول الامام للمتلاعنين ان احدكما كاذب فهل منكما تائب [illegible] از شما هر دو کاذب است آیا هست از شما توبه کننده [illegible] آنحضرت صلی الله تعالی علیه وآله وسلم [illegible] حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان قال عمرو سمعت سعيد بن جبير قال سألت ابن عمر عن المتلاعنين فقال قال النبي صلى الله عليه وسلم للمتلاعنين حسابكما على الله احدكما كاذب [illegible] لا سبيل لك عليها [illegible] قال مالي قال لا مال لك ان كنت صدقت عليها فهو بما استحللت من فرجها وان كنت كذبت عليها فذاك ابعد لك [illegible] قال سفيان حفظته من عمرو [illegible] سفيان بن عيينة [illegible] عمرو بن دينار وقال ايوب سمعت سعيد بن جبير قال قلت لابن عمر [illegible] ايوب [illegible] سعيد بن جبير [illegible] رجل لاعن امرأته فقال باصبعيه [illegible] سفيان بين اصبعيه السبابة والوسطى [illegible] سفيان [illegible] ابن عمر [illegible] فرق النبي صلى الله عليه وسلم بين اخوي بني العجلان وقال الله يعلم ان احدكما كاذب فهل منكما تائب ثلاث مرات [illegible] قال سفيان حفظته من عمرو وايوب كما اخبرتك [illegible] سفيان [illegible] علي بن عبد الله [illegible] سفيان [illegible]

باب التفريق بين المتلاعنين [illegible] حدثنا ابراهيم بن المنذر قال حدثنا انس بن عياض عن عبيد الله عن نافع ان ابن عمر اخبره [illegible] ان رسول الله صلى الله عليه وسلم فرق بين رجل وامرأة قذفها واحلفهما [illegible] رسول خدا [illegible] حدثنا مسدد قال حدثنا يحيى عن عبيد الله قال اخبرني نافع عن ابن عمر قال لاعن النبي صلى الله عليه وسلم بين رجل وامرأة من الانصار وفرق بينهما

باب يلحق الولد بالملاعنة [illegible] حدثنا يحيى بن بكير قال حدثنا مالك قال حدثني نافع عن ابن عمر ان النبي صلى الله عليه وسلم لاعن بين رجل وامرأته فانتفى من ولدها ففرق بينهما والحق الولد بالمرأة [illegible]

... است که روایت حدثنا عمرو بن علی قال حدثنا یحیی قال حدثنا هشام قال حدثنی ابی عن عائشة عن النبی صلی الله علیه وسلم ... قال وحدثنا عثمان بن ابی شیبة قال حدثنا عبدة عن هشام عن ابیه عن عائشة رضی الله تعالی عنها ان رفاعة القرظی تزوج امرأة ثم طلقها فتزوجت آخر ... پس ... گرفت این زن دیگر را یعنی عبد الرحمن بن زبیر را فاتت النبی صلی الله علیه وسلم فذکرت له انه لا یأتیها ... پس گفت ... لا ... حتی تذوقی عسیلته ویذوق عسیلتک ... [illegible]

کتاب العدة ... [illegible] ... کتاب ابن بطال ... [illegible]

باب واللائی یئسن من المحیض من نسائکم ان ارتبتم ... قال مجاهد ان لم تعلموا ... [illegible] ... اللائی قعدن عن الحیض ... [illegible] ... ثلاثة اشهر ... [illegible] ... حدیث ابی عثمان عمرو بن سالم ... ابی بن کعب گفت یا رسول الله ... [illegible] ... اسماعیل بن اسحق ... [illegible] ... علی بن ابی طالب ... ابعد الاجلین ... [illegible] ... ابن عباس ... [illegible]

باب واولات الاحمال اجلهن ان یضعن حملهن ... [illegible] ... حدثنا یحیی بن بکیر قال حدثنا اللیث عن جعفر بن ربیعة عن عبد الرحمن بن هرمز الاعرج قال اخبرنی ابو سلمة بن عبد الرحمن ان زینب ابنة ابی سلمة اخبرته عن امها ام سلمة زوج النبی صلی الله علیه وسلم ... ان امرأة من اسلم یقال لها سبیعة ... کانت تحت زوجها توفی عنها وهی حبلی ... فخطبها ابو السنابل بن بعکک فابت ان تنکحه ... فقال والله ما یصلح ان تنکحیه حتی تعتدی آخر الاجلین ... [illegible]

الجزء الثاني من شرح شیخ الاسلام

[illegible]

[illegible] قرآن و قتیکه نزدیک آید حیض یا ... [illegible] ... حیض و طهر آمده ... [illegible]

[illegible]

... ابو حنیفه و اصحاب او و احمد در اصح روایت ... [illegible]

... ابو بکر صدیق و عمر و عثمان و علی و ابو الدرداء و عبادة بن صامت و انس بن مالک ... [illegible]

... ابن عباس ... ابو موسی اشعری رضی الله تعالی عنهم ... [illegible]

[illegible]

... قصة فاطمة بنت قیس ... ذکر فاطمه بنت قیس است که شوهر او را طلاق داده بود ... [illegible]

... فاطمه بنت قیس ... روایت کرده ... [illegible]

... معاویه بن ابی سفیان و ابو جهم ... [illegible]

... رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم ... [illegible]

... فاطمه بنت قیس ... شوهر او را طلاق داد ... [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

كتاب فرض الخمس

گرده تحقیق عبد الرحمن منقبض گردید مر لیلی یعنی تبول نکرده گفت مروان قال القاسم بن محمد وما بلغك شان فاطمة

گفت قاسم بن محمد در روایت خود در جواب مروان عائشہ را ابن کلام آیا نرسید و بهت ترا حال فاطمه

مطلقه ثلثه را نفقه و مسکن نمی باشد. دوی عدت نگاهشید در خانه شوهر خود قالت لا یضرك ان لا تذكر

حدیث فاطمة گفت عائشہ بر وان ضرر نمیکند ترا اینکه ذکر نکنی حدیث فاطمه را یعنی قیاس نکنی بحال او

شوهر در عدت نگاه شید و سبب آن بود که جای او وحشتناک و ترسناک بود فقال مروان ان كان بك شر

پس گفت مروان بعائشه اگر هست ترا و تو شر یعنی بدی و ... فاطمه در جای او و آن سبب جواز انتقال از خانه شوهر

فحسبك ما بين هذين من الشر ... سبب ناخوشی که میان مرد و زن بهت از شر **حدثنا** محمد

بن بشار قال حدثنا غندر قال حدثنا شعبة عن عبد الرحمن بن القاسم عن ابيه عن عائشة انها قالت

ما لفاطمة الا تتقي الله تعني في قولها لا سكنى ولا نفقة ... گفت عائشه چه حال است فاطمه را آیا نمی ترسد خدا را

... نفقه نیست مطلقه ثلثه را ... **حدثنا** عمرو بن عباس قال حدثنا ابن مهدي قال حدثنا سفيان عن عبد الرحمن

بن القاسم عن ابيه قال عروة بن الزبير لعائشة ... گفت عروه بن زبیر مر عائشه

الم تري الى فلانة بنت الحكم ... طلقها زوجها

البتة فخرجت ... فقالت بئس ما صنعت

... در قول فاطمه

... ذكر هذا الحديث ...

... وزاد ابن ابي الزناد عن هشام عن ابيه

... روایت کرد عائشه ...

... وقالت ان فاطمة كانت في مكان وحش فخيف على ناحيتها ...

... صلى الله عليه وسلم ...

باب المطلقة اذا خشي عليها في مسكن زوجها ان يقتحم عليها ...

... **حدثنا** حبان قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا ابن جريج عن ابن شهاب عن عروة ان عائشة انكرت ذلك على فاطمة

باب ...

قول الله تعالى ولا يحل لهن ان يكتمن ما خلق الله في ارحامهن من الحيض والحبل ...

... **حدثنا** سليمان بن حرب قال حدثنا شعبة ...

الجزء الثاني عشر شرح الاسلام

كتاب في ...

بنت عبد الرحمن ان عائشة زوج النبي صلى الله عليه وسلم ...

[illegible]

الجزء الثاني عشر تاريخ الاسلام

[illegible]

از حیض خود فان اراد ان یطلقها فلیطلقها حین تطهر من قبل ان یجامعها پس اگر خواهد اینکه طلاق دهد او را پس گو طلاق بدهد هنگامی که پاک شود پیش از آنکه جماع کند او را فتلك العدة التی امر الله ان تطلق لها النساء پس این عدتی است که امر کرده خدا اینکه طلاق داده شود مر آن عدت را زنان آمده حدیث در اول کتاب طلاق گذشته و بیانی که باید کرده شده است وکان عبد الله اذا سئل عن ذلك قال لاحدهم ان كنت طلقتها ثلاثا فقد حرمت عليك وبود عبد الله بن عمر وقتیکه پرسیده و شدی از بن واقعه گفتی مر یکی از ایشان را اگر بوده طلاق داده سه طلاق پس تحقیق حرام بودی مر تو التفات است علیك بجای علی گفته حتی تنکح زوجا غیرك تا آنکه نکاح کردی شوهری دیگر را غیر از تو وزادنی فیه غیره عن اللیث و زیاده کرده است درین حدیث غیر قتیبه که شیخ مولف است از لیث حدثنی نافع قال ابن عمر حدیث کرد مرا نافع گفت ابن عمر لو طلقت مرة او مرتين اگر طلاق دادی یک طلاق یا دو طلاق خبر محذوف است یعنی بودی مر اهتر فان النبی صلی الله علیه وسلم امرنی بهذا گفت ابن عمر پس تحقیق پیغمبر خدا امر کرده مرا باین که گفتم باب مراجعة الحائض در بیان مراجعت کردن حائض را که طلاق داده شده است

حدثنا حجاج قال حدثنا یزید بن ابراهیم قال حدثنا محمد بن سیرین قال حدثنی یونس بن جبیر سالت ابن عمر فقال طلق ابن عمر امراته وهی حائض ابن سیرین گفت حدیث کرد مرا یونس بن جبیر که پرسیدم ابن عمر را پس گفت طلاق داد ابن عمر زن خود را وحال آنکه آن زن حائض بود فسال عمر النبی صلی الله علیه وسلم پس پرسید عمر بن خطاب پیغمبر خدا را ازین فعل ابن عمر فامره ان یراجعها ثم یطلق من قبل عدتها پس فرمود او را اینکه مراجعت کند او را و از پیش گذشتن عدت او گفتم قلت فتعتد بتلك التطليقة گفتم پس شمرده شود وقت استقبال العدة والشروع فيها اى يطلقها في الطهر قلت فتعتد بتلك التطليقة یونس گوید گفتم ابن عمر را پس اعتبار میکنی آن تطلیقه حیض را قال ارایت ان عجز واستحمق گفت آیا دیدی اگر عاجز باشد و فعل بجا بیارد گو یعنی حساب کرده میشود و عجز و حماقت مانع نمیشود استحمق الرجل اذا فعل فعل الحمقى فير تفع عنه الطلاق یعنی میگویند استحمق الرجل وقتیکه کرد فعل احمقان را پس دفع میکرده شود طلاق این همان حدیث سابق است مگر درین اسناد درین سوال بطریق اختصار آورده و باین ترجمه کرده باب تحد المتوفى عنها زوجها اربعة اشهر وعشرا یعنی میباید سوگ دارد از زینت کردن زنی که شوهرش مرده چهار ماه و ده روز حد بفتح حا و کسر جا جهله مضارع است از باب افعال یا ثلاثی اصل معنی منع است و مراد منع کردن اوست خود را از زینت و طیب و ذینت میکنند خطابی را از خطبه و طمع در وی قال الزهري لا ارى ان تقرب الصبية المتوفى عنها الطيب وگفته است زهری نمیدانم آنکه نزدیک میشود صبیه که مرده است از وی زوج خوشبوی را لان عليها العدة زیرا که بر وی عدت است اختلاف کرده اند درین صغیره که مرده است زوج او که ترک زینت کند یا نه نزد ابی حنیفه واجب نیست بر وی ترک زینت و نزد علمای ثلثه واجب است ظاهر آنست که زهری از روی اجتهاد گفته نه از روی روایت اجتهاد امام ابی حنیفه بر خلاف اجتهاد زهری است و اجتهاد دیگران موافق افتاده مسلم نمیشود که مراد صبیه

لیبود واقعه ستر عاسه سلم بود و ابو ابن خشم زرت عمل مشتغیر و عثمان تا آنکه اختیار و جله در بنها عثمان از رمیت رزی حدثنا عبد الله بن محمد قال حدثنا محمد بن عبد الله الاسدی ابو الزبیر قال حدثنا عیسی بن طهمان قال اخرج الینا انس نعلین جرداوین لهما قبالان گفت عیسی بر آورد بسوی ما انس دو پای افزار بیمون را که در آن دو نعل را دو دوال بود قبال النعل بالکسر دوال پیش نعل که میان انگشتان باشد کنه اسمه نعل جرد حدثنی ثابت البنانی بعد عن انس انهما نعلا النبی صلی الله علیه وسلم گوید پس حدیث کرد مرا ثابت بنانی بعد از آن که آورد انس نعلین را از انس که آن هر دو نعل پیغمبر اند صلی الله علیه وسلم حدثنی محمد بن بشار قال حدثنا عبد الوهاب قال حدثنا ایوب عن حمید بن هلال عن ابی بردة قال اخرجت الینا عائشة کساء ملبدا گفت ابو برده بن ابی موسی بر آورد بسوی ما عائشه چادری رقعها بر هم دوخته مانند لبد شده و گفت فی هذا نزع روح النبی و گفت درین چادر نزع کرده شده روح پیغمبر صلی الله علیه وسلم وزاد سلیمان عن حمید عن ابی بردة اخرجت الینا عائشة ازارا غلیظا مما یصنع بالیمن وکساء من هذه التی یدعونها الملبدة و بروایت ایوب از حمید از ابی برده که گفت بیرون آورد بسوی ما عائشه ازاری سطبر از آنچه ساخته میشود یمن و کساء من هذه التی تدعونها الملبدة و چادری از بن چادرها که بنمود آن را ملبده مشابه بنمد در سطبری و در لباس حادیه ذکر آن درین باب لنامد کرد نیل به استعمال الملبد حدثنا عبدان عن ابی حمزة عن عاصم عن ابن سیرین عن انس بن مالك ان قدح النبی صلی الله علیه وسلم انکسر تحقیق پیاله آن حضرت شکسته شد فاتخذ مكان الشعب سلسلة من فضة پس گرفت بجای شکاف زنجیری را از نقره شعب بالفتح شین معجمه شکاف در دو قره بهم آوردن آن قال عاصم رایت القدح وشربت فيه گفت عاصم دیدم آن قدح را و آشامیدم در آن باب شرب حدثنا سعید بن کثیر الجوهری

الجزء الثاني عشر من تيسير الباري

كتاب الطلاق

مقتل حسين بن علي در زمان شهادت حسين

بن علي رضي الله عنهما لقبه السيد [illegible]

[illegible] حدثنا عبد الله بن يوسف [illegible]

بن حزم عن حميد بن نافع عن زينب بنت ابي سلمة انها اخبرته هذه الاحاديث الثلاثة [illegible]

[illegible]

شرح النبي صلى الله عليه وسلم [illegible] ابو سفيان بن حرب [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر

كتاب الطلاق

[illegible]

باب الكحل للحادة

حدثنا آدم بن أبي إياس قال حدثنا شعبة قال حدثنا حميد بن نافع عن زينب بنت أم سلمة عن أمها أن امرأة توفي زوجها فخشوا عينيها فأتوا رسول الله صلى الله عليه وسلم فاستأذنوه في الكحل فقال لا تكحل قد كانت إحداكن تمكث في شر أحلاسها أو شر بيتها فإذا كان حول فمر كلب رمت ببعرة فلا حتى تمضي أربعة أشهر وعشر

[illegible]

وسمعت زينب بنت أم سلمة تحدث عن أم حبيبة أن النبي صلى الله عليه وسلم قال لا يحل لامرأة مسلمة تؤمن بالله واليوم الآخر أن تحد فوق ثلاثة أيام إلا على زوجها أربعة أشهر وعشرا

حدثنا مسدد قال حدثنا بشر قال حدثنا سلمة بن علقمة عن محمد بن سيرين قالت أم عطية نهينا أن نحد أكثر من ثلاث إلا بزوج

[illegible]

باب القسط للحادة عند الطهر

[illegible]

الجزء الثاني عشر من ... الاسلام

كتاب فرض الخمس

حدثنا عبد الله بن عبد الوهاب قال حدثنا حماد بن زيد

عن ايوب عن حفصة عن ام عطية قالت كنا ننهى ان نحد ... [illegible]

[illegible]

الا اذا اغتسلت احدانا من محيضها في نبذة من كست اظفار [illegible]

[illegible]

قال حدثنا عبد السلام بن حرب عن هشام عن حفصة عن ام عطية قالت قال النبي صلى الله عليه وسلم لا يحل لامرأة تؤمن بالله واليوم الآخر ان تحد فوق ثلاث الا على زوج فانها لا تكتحل

ولا تلبس ثوبا مصبوغا الا ثوب عصب ... [illegible]

[illegible]

سكتاب فرض الخمس ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

حدثنا [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

كتاب فرض الخمس

حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان عن الزهري [illegible]

عن ابي مسعود قال نهى النبي صلى الله عليه وسلم عن ثمن الكلب [illegible]

[illegible]

[illegible] ... واز مجموع آيات ثابت شد ... [illegible]

باب المتعة للتي لم يفرض لها

[illegible] ... لقوله تعالى لا جناح عليكم إن طلقتم النساء ما لم تمسوهن أو تفرضوا لهن فريضة ومتعوهن على الموسع قدره وعلى المقتر قدره متاعا بالمعروف حقا على المحسنين ... [illegible] ... وللمطلقات متاع بالمعروف حقا على المتقين كذلك يبين الله لكم آياته لعلكم تعقلون ... [illegible] ... ولم يذكر النبي صلى الله عليه وسلم في الملاعنة متعة حين طلقها زوجها ... [illegible]

حدثنا قتيبة بن سعيد قال حدثنا سفيان عن عمرو عن سعيد بن جبير عن ابن عمر أن النبي صلى الله عليه وسلم قال للمتلاعنين حسابكما على الله أحدكما كاذب لا سبيل لك عليها قال يا رسول الله مالي قال لا مال لك إن كنت صدقت عليها فهو بما استحللت من فرجها وإن كنت كذبت عليها فذاك أبعد وأبعد لك منها ... [illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم كتاب النفقات وفضل النفقة على الأهل

[illegible] ... وقول الله عز وجل ويسألونك ماذا ينفقون قل العفو كذلك يبين الله لكم الآيات لعلكم تتفكرون في الدنيا والآخرة وقال الحسن العفو الفضل ... [illegible]

حدثنا آدم بن أبي إياس قال حدثنا شعبة عن عدي بن ثابت قال سمعت عبد الله بن يزيد الأنصاري عن أبي مسعود الأنصاري فقلت عن النبي صلى الله عليه وسلم فقال عن النبي صلى الله عليه وسلم ... [illegible] ... قال إذا أنفق المسلم نفقة على أهله وهو يحتسبها كانت له صدقة ... [illegible] ... إلا أجرت عليها ... [illegible]

كتاب فرض الخمس

[illegible marginal commentary]

كتاب [illegible]

[illegible] حدثنا [illegible] ابن شهاب [illegible]

[illegible] حديث [illegible] ابن شهاب [illegible]

[illegible] عثمان [illegible] عبد الرحمن [illegible]

[illegible] عثمان بن عفان [illegible] عبد الرحمن بن عوف [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني ... شیخ الاسلام

[illegible]

قال حدثنا ابو الزناد عن الاعرج عن ابي هريرة

ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال اذا هلك

كسرى فلا كسرى بعده ...

[illegible]

پس گفت ای رسول خدا ابو سفیان مردی بخیل است ... [illegible]

... فقال لا الا بالمعروف ... [illegible]

حدثنا يحيى قال حدثنا عبد الرزاق عن معمر عن همام قال سمعت ابا هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم ...

وسلم قال اذا انفقت المرأة من كسب زوجها عن غير امره فله نصف اجره ...

[illegible]

باب عمل المرأة في بيت زوجها ... حدثنا مسدد قال حدثنا

يحيى عن شعبة قال حدثني الحكم عن ابن ابي ليلى قال حدثنا علي ان فاطمة عليها السلام ... النبي صلى الله عليه وسلم ...

[illegible]

[illegible]

[illegible] باب [illegible]

[illegible] حدثنا [illegible] سفيان قال حدثنا [illegible] طاوس عن ابيه [illegible] عن الاعرج عن [illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم قال خير نساء [illegible] الابل نساء قريش [illegible]

[illegible] قريش [illegible]

[illegible]

ذکر کرد عن معاویة وابن عباس عن النبی صلی الله علیه وسلم ذکر کرده شده است حدیث معاویه وابن عباس از پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم اخراج کرده آن را امام احمد باسناد قوی واز معاویه وابن عمر این حدیث ذکور را **باب کسوة** المرأة بالمعروف در بیان وجوب کسوت زن بر وجه متعارف چنانچه تراجم گفته معروف چیزی که مقتضای حال باشد مستثنا ذکر کرده از این حدیث از راضی بودن فاطمه رضی الله عنها بقطعه از حله از جهت عدم حال کردن در دست **حدثنا** حجاج بن منهال قال حدثنا شعبة قال اخبرنی عبد الملك بن میسرة قال سمعت زید بن وهب عن علی قال آتی الی النبی صلی الله علیه وسلم حلة سیراء آورد وفرستاد پیغمبر خدا حله که خطهای زرد در رشته بود در جامه پس پوشیدم آن را آنی بهمه است یعنی اعطی چون در ضمن آن معنی اهدا است تعدیه آن بالی کرده شده است در روایت نسفی بعثت و در فارسی آتی بقصر است بمعنی جای وآلی حرف جر است بغیر ضمیر متکلم و حله فاعل است پس لبستها حله سیراء بکسر سین وفتح یا ممدوده جامه ای مخطط است یعنی چادری که در وی خطهای زرد است یعنی خطهای حریر دارد و قلیل حریر مختص است فلبستها فرأیت الغضب فی وجهه پس پوشیدم آن را پس دیدم غضب در روی مبارک آن حضرت وسبب غضب آن حضرت شاید که نامشروع دانسته حریر بود یا خواسته بود دهد فشققتها بین نسائی پس پاره کردم آن را میان زنان فاطمه زهرا وفاطمه مادر مرتضی وفاطمه دیگر در عمدة القاری است که فاطمه از خویشان در حالی که در آسمان سر پوشش بود **باب** عون المرأة زوجها فی ولده در بیان مدد کردن زن شوهر خود را در حق فرزند شوهر **حدثنا** مسدد قال حدثنا حماد بن زید عن عمرو عن جابر بن عبد الله قال هلك ابی وترك سبع بنات او تسع بنات گفت جابر بن عبد الله شهید شد پدرم عبد الله وگذاشت هفت دختر یا نه دختر شک راوی است فتزوجت امرأة ثیبا پس تزویج کردم زنی ثیب غیر بکر را فقال لی رسول الله صلی الله علیه وسلم تزوجت یا جابر فقلت نعم پس گفت مرا تزویج کردی ای جابر گفتم آری فقال ابکرا ام ثیبا قلت بل ثیبا قال فهلا جاریة تلاعبها وتلاعبك پس چرا دختر را تزویج نکردی بازی میکردی با او و بازی میکرد او با تو وتضاحکها وتضاحكك وخنده می آوردی او را وخنده می آورد او ترا قال فقلت له ان عبد الله هلك وترك بنات گفت جابر گفتم بتحقیق عبد الله هلاک شده وگذاشته دختران وانی کرهت ان اجیئهن بمثلهن ومن گفتم به جواب وی که مکروه داشتم که بیارم مر دختران را مانند آنها در خورد سالی وبی تجربه کاری فتزوجت امرأة تقوم علیهن وتصلحهن پس تزویج کردم زنی را که قایم باشد بر سر آنها واصلاح کند فقال بارك الله لك او قال خیرا پس گفت برکت کند ترا خدا یا گفت خیر این حدیث جابر دلیل است بر آنکه ... وجه مطابقت حدیث بترجمه آن است که خواهران وی دختران پدرش بودند خصوصا که خورد سالی باشند **باب** نفقة المعسر علی اهله در بیان نفقه تنگدست بر اهل خود **حدثنا** احمد بن یونس قال حدثنا ابراهیم بن سعد قال حدثنا ابن شهاب عن حمید بن عبد الرحمن عن ابی هریرة قال اتی النبی صلی الله علیه وسلم رجل گفت ابو هریره آمد مردی پیش پیغمبر خدا فقال هلکت قال ولم قال وقعت علی اهلی فی رمضان پس گفت هلاک شدم فرمود چرا گفت افتادم ...

الجزء الثاني عشر شیخ الاسلام

کتاب فرض الخمس

شروع آن کتاب ... [illegible]

برتن خود یعنی جماع کردم در رمضان ... [illegible] قال هل تجد رقبة قال لیس ...
بنده را گفت نیست بنده ... [illegible] قال فهل تستطیع ان تصوم شهرین متتابعین قال لا استطیع فرمود ...
گفت نمی توانم دو ماه روزه گرفت قال فاطعم ستین مسکینا قال لا اجد فرمود ...
را گفت نمی یابم اینقدر طعام واتی النبی صلی الله علیه وسلم بعرق فیه تمر ...
بزرگ کرده ... [illegible] ... قال این السائل ...
انا ذا پس فرمود کجاست سائل ... [illegible] ... آن سائل وقال ...
صدقه کن این را فقال علی احوج منا یا رسول الله پس گفت صدقه کنم بر محتاج تر از خود ...
فوالذی بعثک بالحق ما بین لابتیها اهل بیت احوج منا سوگند بخدائی که ... [illegible]
میان دو طرف مدینه اهل خانه که محتاج تر است از ما فضحک النبی صلی الله علیه وسلم حتی ...
کرد پیغمبر خدا ... [illegible] ... ثم قال ...
پس شاید مستحق این صدقه ... در این وقت گفته اند که این تصدق کفارت مخصوص بود ... [illegible]
... دیگر مطابقت حدیث ترجمه آن است که آن حضرت تجویز کرد ... [illegible]
الوارث مثل ذلک ... [illegible]
وهل علی المرأة ... [illegible] ... استفهام انکاری است یعنی ...
... استدلال کرده است این قول خدا ضرب الله مثلا رجلین احدهما ابکم الی قوله ...
... [illegible]
موسی بن اسماعیل قال حدثنا وهیب قال حدثنا هشام عن ابیه عن زینب ابنة ابی سلمة عن ام سلمة قالت
[illegible]

[illegible]

[illegible] عن ابن شهاب عن ابی سلمة عن ابی هریرة ان رسول الله صلی الله علیه وسلم کان یؤتی بالرجل المتوفی علیه الدین [illegible]

[illegible]

باب [illegible]

[illegible]

حدثنا یحیی بن بکیر قال حدثنا اللیث عن عقیل عن ابن شهاب [illegible] عروة ان زینب [illegible] ابی سلمة [illegible] ام حبیبة زوج النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] ابو سفیان بن حرب [illegible] قالت قلت یا رسول الله [illegible]

[illegible]

[illegible] فقلت یا رسول الله [illegible]

[illegible] بنت ابی سلمة [illegible]

[illegible]

آنرا دکرد ... [illegible]

باب لا تحرموا طیبات ما احل الله لکم ... [illegible]

... من طیبات ما رزقناکم ... [illegible]

... سفیان عن منصور عن ابی وائل عن ابی موسی الاشعری عن النبی صلی الله علیه و سلم ... [illegible]

[illegible]

باب التسمية

[illegible]

الحديث الأول [illegible] بسم الله [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر تيسير الاسلام

كتاب فرض الخمس

[illegible]

حدثنا عبد العزيز بن عبد الله قال حدثني محمد بن جعفر عن [illegible]

[illegible] قال كنت يوما مع رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] فقال لي رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] حدثنا عبد الله بن يوسف [illegible]

[illegible] عن وهب بن كيسان [illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

اسحق بن عبد الله بن ابي طلحة [illegible] شنيده انس بن مالك [illegible]

قال انس ذهبت مع رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

در بيان عايشه [illegible] رضي الله تعالى عنها [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

آواز رسول خدا را شنيدم ضعيف ... گرسنگی را ... پس آيا هست نزد تو چيزی از طعام

... پس بيرون آورد قرصها از جو ... پس گرفت خماری را ...

... پس بردم آنرا پس يافتم رسول الله صلی الله عليه وسلم را در مسجد ... پس ايستادم بر سر ايشان پس گفت رسول الله صلی الله عليه وسلم

آيا فرستاده است ترا ابو طلحه گفتم آری فرمود برای طعام گفتم آری پس فرمود رسول خدا صلی الله عليه وسلم بآنانکه با وی بودند برخيزيد پس رفت و رفتم پيش ايشان تا آنکه آمدم ابو طلحه را ...

پس گفت ابو طلحه ای ام سليم بتحقيق آمد رسول خدا با مردم و نيست نزد ما آنچه طعام دهيم ايشانرا پس گفت الله و رسوله اعلم ... پس رفت ابو طلحه تا آنکه ملاقات کرد رسول خدا را ...

پس رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمود بيار ای ام سليم آنچه نزد تست پس آورد آن نان را ... و ام سليم عکه را فشرد پس آن نان خورش ساخت

پس گفت در وی رسول الله صلی الله عليه وسلم آنچه خواست خدا که بگويد پس گفت اذن ده ده کس را پس اذن داد ايشانرا پس خوردند تا سير شدند ...

... فاکلوا حتی شبعوا ثم خرجوا ثم قال ائذن لعشرة فاذن لهم فاکلوا حتی شبعوا ثم خرجوا ثم قال ائذن لعشرة ...

... و القوم سبعون او ثمانون رجلا ...

[illegible]

بلکہ نیست قال ما شئت ... گفت راوی عبد الرحمن بن ابی بکر ... [illegible]

پس فرو کردہ شد ... رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سواد البطن [illegible]

... بسم اللہ ... ما من الثلاثین ومائة الا [illegible]

... سواد بطنها ... [illegible]

... عائشة ... [illegible]

فاکلنا اجمعون ... [illegible]

... على البعير ... [illegible]

... عائشة قالت ... رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible] احتمال خورده بعد از نزول این آیت ابن جریج بر طرف شده و آنقدر الا استئناس علی الطعام و در روایت تنها السیعی [illegible] عبارت و ان خود [illegible] است [illegible] بکسر نون و سکون [illegible] دال [illegible] ابی [illegible] از شرح [illegible] از نقد [illegible] دیگر است

باب الخبز المرقق والاکل علی الخوان والسفرة

در بیان نان تنک است که آنحضرت خورده و آنرا نیز مرقق صیغهٔ اسم مفعول است از باب تفعیل بمعنی رقیق الصانع الخبز ای تنک و بمعنی رقیقا و رقاق نیز ای نان تنک را گویند که تنیده میشود والاکل علی الخوان والسفرة و در بیان خوردن طعام بر خوان و سفره و خوان بکسر خاء معجمه و بضم نیز لغت است و مشهور بکسر است میگویند که عجمی است یعنی در اصل لغت عرب نیست جوالیقی گفته تکلم کرده [illegible] ابن فارس گفته عجمی است قاضی عیاض گوید بمعنی [illegible] واست ما دامی که بر روی طعام نباشد و چون [illegible] است [illegible] خوردن بر خوان [illegible] داب مترفان و متکبران است سفره طعامی که بر [illegible] است [illegible] که در [illegible] طعام [illegible] [illegible]

حدثنا محمد بن سنان قال حدثنا همام عن قتادة قال كنا عند انس وعنده خباز له فقال ما اكل النبي صلى الله عليه وسلم خبزا مرققا ولا شاة مسموطة حتى لقي الله پس گفت انس نخورده است [illegible] نان تنک و نه بره بریان تا آنکه ملاقات کرد خدا را یعنی فوت کرد [illegible] مسموط بسین مهمله و طاء [illegible] است [illegible] آنحضرت [illegible] و عادت متنعمان است [illegible] گفته [illegible] و [illegible] آنحضرت ترک کرده [illegible] ترک تنعم و [illegible] خوردن طعام بر خوان [illegible] روایت کرده [illegible] بر خوان و بر میان خورده [illegible]

حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا معاذ بن هشام قال حدثني ابي عن يونس قال علي هو الاسكاف عن قتادة عن انس قال ما علمت النبي صلى الله عليه وسلم اكل على سكرجة قط گفت انس ندانستم [illegible] که خورده باشد بر کاسه خورد [illegible] سکرجه بضم سین و کاف و راء [illegible] مفتوح است [illegible] گفته [illegible] ولا خبز له مرقق قط [illegible] ولا اكل على خوان قط قيل لقتادة فعلى ما كانوا يأكلون قال على السفر گفته شد قتاده را [illegible] میگفت [illegible] [illegible] آنحضرت [illegible]

حدثنا ابن ابي مريم قال اخبرنا محمد بن جعفر قال اخبرني حميد انه سمع انسا يقول قام النبي صلى الله عليه وسلم يبني بصفية [illegible] پس گفت [illegible] دعوت کردم مسلمانان را

الجزء الثاني عشر من تيسير الاسلام

کتاب فرض الخمس

[illegible] بیع کرد آنرا عبد الله [illegible] هزار [illegible] برادر [illegible] گفت [illegible] یا [illegible] قال فقال [illegible] ابن الزبير [illegible] بیا تا [illegible] [illegible] آمد [illegible] ابن جعفر [illegible] گفت عبد الله [illegible] گفت ابن جعفر پس اگر خواهید شما [illegible] این [illegible] [illegible] گفت عبد الله [illegible] پس گفت عبد الله [illegible] گفت ابن جعفر پس [illegible] زمین [illegible] گفت عبد الله [illegible] گفت معاویه پس [illegible] عبد الله [illegible] [illegible]

الجزء الثاني من شيخ الاسلام

[illegible]

[illegible]

صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] باب الرفق

[illegible]

باب ما كان النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

۱۹۴

[illegible] ماتی [illegible] الحدیث

[illegible] نہ آمانی [illegible] جامع [illegible]

[illegible] سوال [illegible]

[illegible] رسول الله [illegible] سوال [illegible] رسول الله صلی [illegible]

[illegible] سوال [illegible]

[illegible] حرام [illegible] سوال [illegible] حرام [illegible]

[illegible]

[illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] سوال [illegible]

[illegible]

[illegible] روایت الفاظ ایں حدیث [illegible] کتاب [illegible]

[illegible] حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا عبد الصمد قال حدثنا شعبة عن واقد بن محمد عن نافع قال كان ابن عمر لا يأكل حتى يؤتى بمسكين يأكل معه [illegible] فأدخلت رجلا يأكل معه فأكل كثيرا فقال يا نافع لا تدخل هذا علي سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول المؤمن يأكل في معى واحد والكافر يأكل في سبعة أمعاء [illegible]

[illegible]

باب المؤمن يأكل في معى واحد [illegible] عن النبي صلى الله عليه وسلم حدثنا محمد بن سلام قال [illegible] عن عبيد الله عن نافع عن ابن عمر قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إن المؤمن يأكل في معى واحد وإن الكافر أو المنافق فلا أدري أيهما قال عبيد الله [illegible] يأكل في سبعة أمعاء [illegible] وقال [illegible] مالك عن نافع عن ابن عمر عن النبي صلى الله عليه وسلم بمثله [illegible]

[illegible] حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان عن عمرو قال كان أبو نهيك رجلا أكولا فقال له ابن عمر إن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إن الكافر يأكل في سبعة أمعاء فقال فأنا أؤمن بالله ورسوله [illegible]

[illegible] حدثنا إسماعيل [illegible] مالك عن أبي الزناد عن الأعرج عن أبي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يأكل المسلم في معى واحد والكافر يأكل في سبعة أمعاء [illegible] حدثنا سليمان بن حرب [illegible]

[illegible] صلى الله عليه وسلم

الجزء الثاني في شرح صحيح الاسلام

[illegible]

الجزء الثاني من شرح الاسلام

سی دیگر گردد سر آنجا [illegible]

[illegible]

حدثنا سعيد بن عفير قال حدثنا الليث عن عقيل عن ابن شهاب قال اخبرني محمود بن الربيع

الانصاري ان عتبان بن مالك وكان من اصحاب النبي صلى الله عليه وسلم ممن شهد بدرا من الانصار

انه اتى رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال يا رسول الله اني انكرت بصري وانا اصلي لقومي فاذا كانت الامطار سال

الوادي الذي بيني وبينهم لم استطع ان آتي مسجدهم فاصلي بهم

ووددت يا رسول الله انك تاتيني فتصلي في بيتي فاتخذه مصلى قال فقال له رسول الله صلى الله عليه وسلم ساافعل ان شاء الله

قال عتبان فغدا علي رسول الله صلى الله عليه وسلم وابو بكر

حين ارتفع النهار فاستاذن النبي صلى الله عليه وسلم فاذنت له فلم يجلس حتى دخل البيت

ثم قال لي اين تحب ان اصلي من بيتك قال فاشرت الى ناحية من البيت

فقام النبي صلى الله عليه وسلم فكبر فقمنا فصففنا

فصلى ركعتين ثم سلم قال وحبسناه على خزيرة صنعناها له

قال فثاب في البيت رجال من اهل الدار ذوو عدد فاجتمعوا

فقال قائل منهم اين مالك بن الدخيشن او ابن الدخشن

فقال بعضهم ذلك منافق لا يحب الله ورسوله

فقال النبي صلى الله عليه وسلم لا تقل ذلك الا تراه قد قال لا اله الا الله

يريد بذلك وجه الله

قال الله ورسوله اعلم

قال فانا نرى وجهه ونصيحته الى المنافقين

قال فان الله قد حرم على النار من قال لا اله الا الله يبتغي بذلك وجه الله

[illegible]

الجزء الثاني عشر شرح الاسلام

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر ... الاسلام

باب ما كان النبي صلى الله عليه وسلم واصحابه

حدثنا ... قال حدثنا ... عن ابي هريرة قال قسم النبي صلى الله عليه وسلم ...

حدثنا ...

الجزء الثانی من شرح الاسلام

[illegible]

بفتح ثاء مثلثه و کسر راء طعامی است متعارف عرب و بهترین طعمه نزد ایشان است که نان را ریزه ریزه کرده [illegible]
[illegible] گوشت حدثنا [illegible] قال حدثنا غندر قال حدثنا شعبة
عن عمرو بن مرة الجملی عن مرة الهمدانی عن ابی موسی الاشعری عن النبی صلی الله علیه وسلم قال کمل من الرجال
کثیر فرمود کامل شده اند از مردان بسیاری کمل [illegible] کذا فی القاموس ولم یکمل من النساء
الا مریم بنت عمران و آسیة امرأة فرعون [illegible] مریم دختر عمران مادر عیسی علیه السلام و
زن فرعون [illegible] وفضل عائشة علی النساء کفضل الثرید علی سائر الطعام و فضل عائشه بر همه زنان
فضیلت ثرید است بر همه طعامها این حدیث در کتاب الانبیاء در [illegible] ذکر مریم گذشته با استیفاء [illegible]
حدثنا عمرو بن عون قال حدثنا خالد بن عبدالله عن ابی طوالة عن انس عن النبی صلی الله علیه
وسلم قال فضل عائشة علی النساء کفضل الثرید علی سائر الطعام حدثنا عبدالله بن منیر

[illegible]

الجزء الثاني والعشرون من تيسير القاري

کتاب فرض الخمس

صلی الله علیه وسلم تحرم کیف شاء ... من اسیاعت پید ... رسول خدا ... بکار ... بزرگ
... خورده ... الی الصلوة مقام ... پس خوانده ... پس ...
... ولو ... پس ... باب ما کان السلف ... بیان ...
... التابعین ... من الطعام واللحم وغیره ذخیره ...
... زمان آینده ... در سفرهای خود از هر جنس طعام و گوشت ...
... که قصد مؤلف ازین کلام ... است ... ایشان ...
طعام ... است ... مؤمن کامل ایمان نیست ... زیاده باشد ...
خلاف این کند تحقیق ... تحقیق اخبار صحیحه آمده که ...
کرده ... در سفرها آن حضرت و صحابه ... نزدیکی گذشته که آن حضرت ...
بازواج مطهره داده است ... این فعل ... صلی الله علیه وسلم ...
... نقصان ... است ...
... سال ... ازواج ...
... رخصتی ... ازواج ...

[illegible]

درین سند ... مؤلف ... سفیان ... حدیث کرده ما را عبد الرحمن ... [illegible]

عبد الله بن محمد قال حدثنا سفیان عن عمرو عن عطاء عن جابر قال كنا نتزود لحوم الهدي ... [illegible]

الله علیه وسلم الی المدینة گفت جابر بن عبد الله بودیم ... [illegible]

در زمان پیغمبر ... [illegible] ... متابعت کرده ... [illegible]

ابن عیینه وقال ابن جریج قلت لعطاء ... حتى جئنا المدینة قال لا ... گفت ابن جریج ... [illegible]

جابر ... آمدیم مدینه را ... [illegible] ... باب الحیس [illegible]

بفتح حاء ... و سکون یاء ... [illegible]

اسمعیل بن جعفر عن عمرو بن ابی عمرو مولی المطلب بن عبد الله بن حنطب انه سمع انس ... [illegible]

رسول الله صلی الله علیه وسلم لابی طلحة التمس غلاما من غلمانكم يخدمني ... [illegible]

... طلب کن غلامی را از غلامان شما که خدمت کند مرا ... [illegible]

... فخرج بی ابو طلحة ... [illegible] ... ابو طلحة ... [illegible]

پس خود ... انس ... در آن وقت ده ساله بود ... [illegible]

رسول الله صلی الله علیه وسلم كلما نزل ... خدمت ... رسول خدا ... [illegible]

... اسمعه يكثر ان يقول ... [illegible] ... اللهم ... [illegible]

... [illegible] ... حزن ... [illegible]

... [illegible]

البخل والجبن وضلع الدين وغلبة الرجال ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

حقیقت ... [illegible] ... علی المدینة ... قال النعمان ... [illegible]

... حرام ... [illegible] ... مدینه ... [illegible]

... صاع اهل مدینه ... [illegible]

... رطل ... صاع ... باب الاکل فی اناء مفضض ...

... مفضض ... حرمت خوردن ... [illegible] ... قال ... مفضض ...

... ابی حنیفه ... موضع فضه ... مفضض ... ابو یوسف ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

حدثنا ابو نعیم قال حدثنا سیف بن ابی سلیمان قال سمعت مجاهدا یقول حدثنی عبد الرحمن بن ابی لیلی انهم کانوا عند حذیفة فاستسقی فسقاه مجوسی فلما وضع القدح فی یده رمی به وقال لولا انی نهیته غیر مرة ولا مرتین ... [illegible] ...

... سمعت النبی صلی الله علیه وسلم یقول لا تلبسوا الحریر ولا الدیباج ولا تشربوا فی آنیة الذهب والفضة ولا تاکلوا فی صحافها فانها لهم فی الدنیا ولنا فی الآخرة ...

... الذین یشربون فی آنیة الذهب والفضة ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... مفضض ... [illegible] ...

... [illegible] ...

[illegible]

أبو عوانة عن قتادة عن أنس ... عن أبي موسى الأشعري قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

[illegible]

رسول الله صلى الله عليه وسلم بعايشه ... درآمد رسول خدا و ديگ ... [illegible] على النار

[illegible] فقال الم ار البرمة فيها لحم [illegible] قالوا بلى يا رسول الله [illegible]

[illegible] ولكن ذلك لحم تصدق به على بريرة [illegible] قال هو صدقة عليها ولنا هدية [illegible]

[illegible] باب الحلواء والعسل [illegible]

[illegible]

حدثني اسحق بن ابراهيم الحنظلي عن ابي اسامة عن هشام قال اخبرني ابي عن عائشة رضي الله عنها قالت كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يحب الحلواء والعسل [illegible]

[illegible]

حدثنا عبد الرحمن بن شيبة قال اخبرني ابن ابي الفديك عن ابن ابي ذئب عن المقبري عن ابي هريرة رضي الله عنه قال كنت الزم النبي صلى الله عليه وسلم لشبع بطني [illegible] حين لا آكل الخمير ولا البس الحبير [illegible]

[illegible] وكنت الصق بطني بالحصباء [illegible] وان كنت لاستقرئ الرجل الآية وهي معي [illegible] كي ينقلب بي فيطعمني [illegible] وخير الناس للمساكين جعفر بن ابي طالب [illegible] ينقلب بنا فيطعمنا ما كان في بيته [illegible] حتى ان كان ليخرج الينا العكة ليس فيها شيء [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

كتاب فرض الخمس

[illegible]

عن انس رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

لمراں حضرت خوردہ ... [illegible]

[illegible]

حدثنا عبد الله بن مسلمة عن مالك عن إسحاق بن عبد الله بن أبي طلحة أنه سمع أنس بن مالك يقول إن خياطا دعا النبي صلى الله عليه وسلم لطعام صنعه ... [illegible] ... فرأيت النبي صلى الله عليه وسلم يتتبع الدباء من حوالي القصعة ... [illegible]

[illegible]

باب القديد حدثنا أبو نعيم قال حدثنا مالك بن أنس عن إسحاق بن عبد الله عن أنس قال رأيت النبي صلى الله عليه وسلم أتي بمرقة فيها دباء وقديد فرأيته يتتبع الدباء يأكلها

[illegible]

حدثنا قبيصة قال حدثنا سفيان عن عبد الرحمن بن عابس عن أبيه عن عائشة رضي الله عنها قالت ما فعله إلا في عام جاع الناس أراد أن يطعم الغني الفقير وإن كنا لنرفع الكراع بعد خمس عشرة وما شبع آل محمد صلى الله عليه وسلم من ... [illegible]

[illegible]

باب من ناول أو قدم إلى صاحبه على المائدة شيئا ... [illegible]

[illegible]

قال وقال ابن المبارك لا بأس أن يناول بعضهم بعضا ولا يناول من هذه المائدة إلى مائدة أخرى

[illegible]

حدثنا إسماعيل قال حدثني مالك عن إسحاق بن عبد الله بن أبي طلحة أنه سمع أنس بن مالك يقول إن خياطا دعا رسول الله صلى الله عليه وسلم لطعام صنعه قال أنس فذهبت مع رسول الله صلى الله عليه وسلم إلى ذلك الطعام فقرب إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم ... [illegible]

[illegible]

عن شعبة وهو ابنه دنّاء وقد تقيد قال انس فرأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم ...
القصعة فلم ازل احب الدباء من يومئذ وقال ثمامة عن انس فجعلت اجمع الدباء ...
حديث به ترجمه باب همين كلام اخيرست فافهم **باب الرطب بالقثاء** وزبان حوردن ...
راه رد است ملاحظ طعام خرمای پخته شیرین و قثاء بالفتح ناف ... و تشديد ...
بن عبد الله قال حدثنا ابراهيم بن سعد عن ابيه عن عبد الله بن جعفر بن ابي طالب ...
رأيت النبي صلى الله عليه وسلم ياكل الرطب بالقثاء گفت عبد الله بن جعفر ...
بن خيار **باب** الحشف ... بدترین خرما است ... حدثنا مسدد ...
عن عباس الجريري عن ابي عثمان قال تضيفت ابا هريرة گفت مهمان شدم با ابی هریره ...
و در آخر فاست ... ترددی کردم ... وراسیکو ... واصنيت ...
مثنا لیست ... که ... هو و امراته و خادمه يعتقبون الليل اثلاثا ...
او ... میکرد ... ثلث ... سر ... نه ...
میکرد ... ثلث ... بیدار میکرد ... این ... یعنی غلام ...
... رسول الله صلى الله عليه وسلم ...
... قسمت کرد رسول خدا میان یاران ... صحابی سبع ...
... منت ... نیست حشفه ... حدثنا محمد بن الصباح قال حدثنا ...
زكريا عن عاصم عن ابي عثمان عن ابي هريرة قسم النبي صلى الله عليه وسلم بيننا ...
قسمت کرد پیغمبر خدا میان ما خرما ... مرا ازان ... تمرات ...
ثم رأيت الحشفة هي اشدهن لضرسي ... حشفه را ... دشوار ترین ...
اگر گویی ... حدیث سابق ... واقع شده ... نیست ...
کرمانی ... میگوید ... متعدد باشد ... نقل کرده ...
دو حدیث ... اشارت است ... آمد ... دو حدیث ...
... کتاب حدیثی غیر صحیح واقع نشده است ... در اصطلاح ...
عدل تام الضبط متصل ... ثابت شود ...
حدیث ... تام الضبط نقصان ... آن ... حسن ...
وقوع این حدیث در کتاب بخاری که از نقصان ضبط راویست غیر صحیح ... باب ...
ذکر رطب و تمر و قول الله تعالى وهزي اليك بجذع النخلة تساقط عليك رطبا جنيا ...
استاد ... خود ... خرمای ...
واقع شده والحق ... قال محمد بن يوسف عن سفيان عن منصور ...
صفية حدثتني ... عن عائشة قالت توفي رسول الله صلى الله عليه ...

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

كتاب نهر الحيس

ارس ... مشرک ...
... قال ...
قل ... عليه ...
نعمت ...
...
...
ثم قال ...
... آن قول ...
... از من نعمت ...
فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم
مالك ... آن حضرت
...
يا ... عليه القصة
... کردم ... حضرت
... آن مشرک ...
...
نعمت ...
آن ...
... آن ...

الجزء الثاني عشر شیخ الاسلام

… آن فرص الخمس

عن سعید بن المسیب … حکیم بن حزام … [illegible]

گور روی … [illegible]

واقع … [illegible]

آن حضرت … [illegible]

[illegible]

قال حدثنا … [illegible]

علیه و سلم … [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر من شرح الاسلام

نهی عن القران يعنی پيغمبر خدا منع کرده است از قران وسبب اين منع تنگی عيش بود در آن وقت [illegible]

[illegible] که فراخی روی داد و حديث بريده آورده بود مرسن که حق ميکردم از قران [illegible]

و آن که توسعه شده است پس اگر خواهيد قران کنيد يقول الا ان يستاذن الرجل اخاه [illegible]

[illegible] قال شعبة الاذن من قول ابن عمر [illegible]

[illegible] کلام ابن عمر است موصول باسناد سابق [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] است که قول ابن عمر است **باب** القثاء در بيان خوردن قثاء حضرت **حدثنا**

اسمعيل بن عبد الله قال حدثني ابراهيم بن سعد عن ابيه قال سمعت عبد الله بن جعفر قال رايت النبي صلی الله

عليه وسلم ياكل الرطب بالقثاء [illegible] **باب** برکة النخل

در بيان برکت نخل خرما **حدثنا** ابو نعيم قال حدثنا محمد بن طلحة عن زبيد عن مجاهد قال سمعت ابن عمر

[illegible]

باب الكباث [illegible]

حدثنا سعيد بن عفير قال حدثني ابن وهب عن يونس عن ابن شهاب قال أخبرني أبو سلمة قال أخبرني جابر بن عبد الله قال كنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم بمر الظهران نجني الكباث فقال عليكم بالأسود منه فإنه أطيبه [illegible]

باب المضمضة بعد الطعام [illegible]

حدثنا علي بن عبد الله حدثنا سفيان قال سمعت يحيى بن سعيد عن بشير بن يسار عن سويد بن النعمان قال خرجنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم إلى خيبر فلما كنا بالصهباء دعا بطعام فما أتي إلا بسويق فأكلنا فقام إلى الصلوة فتمضمض ومضمضنا [illegible]

[illegible]

باب لعق الأصابع ومصها قبل أن تمسح بالمنديل [illegible]

حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان عن عمرو بن دينار عن عطاء عن ابن عباس أن النبي صلى الله عليه وسلم قال إذا أكل أحدكم فلا يمسح يده حتى يلعقها أو يلعقها [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شیخ الاسلام

کتاب الاطعمة

ز [illegible] فایده است که [illegible] برای شک [illegible] نیست بلکه برای [illegible]

مستحب است و آن در زمان [illegible] آن برای [illegible]

حمل کرده اند [illegible] انگشت است [illegible]

[illegible] انگشت است گفته اند سنت نیست و اگر به پنج انگشت [illegible]

[illegible] انگشت [illegible] آن حضرت [illegible]

ایمان [illegible] ضعف ایمان و نقصان انگشت و کشیدن [illegible] طعام [illegible]

از بین [illegible] احادیث صحیحه [illegible]

[illegible]

[illegible] باب المندیل [illegible]

[illegible]

[illegible]

حدثنا ابو نعیم قال حدثنا سفیان عن ثور عن خالد بن معدان عن ابی امامة [illegible]

صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible] ... باشد ... [illegible]

... حدثنا أبو عاصم عن ثور بن يزيد عن خالد بن معدان عن أبي أمامة أن النبي صلى الله عليه وسلم كان إذا فرغ من طعامه وقال مرة إذا رفع مائدته قال الحمد لله الذي كفانا وأروانا غير مكفي ولا مكفور ... [illegible]

... قال مرة الحمد لله ربنا غير مكفي ولا مودع ولا مستغنى عنه ربنا ... [illegible]

... اختلاف روايات ... [illegible] ... آنحضرت صلی الله علیه وسلم ... [illegible]

باب الأكل مع الخادم ... [illegible]

حدثنا حفص بن عمر قال حدثنا شعبة عن محمد هو ابن زياد قال سمعت أبا هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال إذا أتى أحدكم خادمه بطعامه فإن لم يجلسه معه فليناوله أكلة أو أكلتين أو لقمة أو لقمتين فإنه ولي حره وعلاجه ... [illegible]

باب الطاعم الشاكر مثل الصائم الصابر ... [illegible]

... این حدیث را ترمذی و ابن ماجه و حاکم ... [illegible] ... شکر ... [illegible] ... ثواب صائم ... [illegible]

فيه عن أبي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم ... [illegible]

الجزء الثاني عشر تيسير الاسلام

كتاب الاطعمة

باب الرجل يدعى الى طعام فيقول وهذا معى در بيان مردى كه دعوت كرده [illegible]

[illegible]

حدثنا [illegible] الاسود وائل حدثنا ابو اسامة قال حدثنا الاعمش قال حدثنا شقيق قال حدثنا ابو مسعود الانصارى قال كان رجل من الانصار يكنى ابا شعيب [illegible]

[illegible]

صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

باب اذا حضر العشاء فلا يعجل عن عشائه

[illegible]

کنف نماز را و تشویش شده بنماز شارحان در جواب گفته اند که ترجمه ماخوذ است از آنکه آن حضرت مشغول شد
بخوردن در وقت نماز تو شنیده نماز اگر مامور بهمین بود آن حضرت چرا انداخت و تمام نکرد و اکل را او معلوم
از تمام خوردن ما چه وقت می بایست اگر گوئی که در حدیث تخصیص به نماز عشا نیست از کجا تخصیص کرد به عشا
در جواب گفته اند که حمل کرده مطلق را بر مقید بقرینه حدیث دیگر که در این واقع شده انتهی از قول
اینجا معلوم میشود که تعجیل طعام از نماز مخصوص بطعام شب و نماز عشاست و ظاهر آنست که این حکم عمومی
همین ثابت. والله اعلم ثم قام فصلی ولم یتوضأ پس برخاست و نماز کرد و وضو نکرد بدین که حدثنا

معلی بن اسد قال حدثنا وهیب عن ایوب عن ابی قلابة عن انس بن مالک عن النبی صلی الله علیه وسلم قال اذا
وضع العشاء واقیمت الصلوة فابدؤا بالعشاء وقتی که نهاده شود طعام شب و بر پا کرده شود نماز پس
ابتدا کنید بطعام شب وعن ایوب عن نافع عن ابن عمر عن النبی صلی الله علیه وسلم نحوه وعن ایوب عن
نافع عن ابن عمر انه تعشی مرة وهو یسمع قراءة الامام و مرویست از ایوب از نافع از ابن عمر که تحقیق ابن عمر
طعام شب خورد در حالی که او می شنید خواندن امام را این چنین در قیس شده است وصحیح که الصحیح
و ظاهر آنست که میگفت عن نافع ان ابن عمر تعشی حدثنا محمد بن یوسف قال حدثنا سفیان عن هشام
بن عروة عن ابیه عن عائشة عن النبی صلی الله علیه وسلم قال اذا اقیمت الصلوة وحضر العشاء
فابدؤا بالعشاء وقال وهیب ویحیی بن سعید عن هشام اذا وضع العشاء یعنی بجای حضر العشاء
وضع العشاء نقل کرده اند **باب** قول الله تعالی فاذا طعمتم فانتشروا در بیان این آیت پس وقتی
که طعام خوردید پس بروید بجای خود تفسیر این آیت در کتاب التفسیر در سوره احزاب گذشته است
حدثنا عبد الله بن محمد قال حدثنا یعقوب بن ابراهیم قال حدثنی ابی عن صالح عن ابن شهاب
ان انسا قال انا اعلم الناس بالحجاب گفت من داناترین مردمم بسبب نزول آیه حجاب
کان ابی بن کعب یسألنی عنه بود ابی بن کعب می پرسید مرا از نزول آیه حجاب با آنکه از مقربان صحابه بود
اصبح رسول الله صلی الله علیه وسلم عروسا بزینب بنت جحش صباح کرد رسول خدا در حالی که عروس
بود بزینب بنت جحش وکان تزوجها بالمدینة و بود آن حضرت که تزوج کرده بود او را بمدینه فدعا
الناس للطعام بعد ارتفاع النهار پس دعوت کرد مردم را برای طعام ولیمه بعد از بلند شدن روز
فجلس رسول الله صلی الله علیه وسلم وجلس معه رجال پس نشست رسول خدا بر طعام و نشستند
با وی مردم با آن حضرت بعد ما قام القوم حتی قام رسول الله صلی الله علیه وسلم فمشی ومشیت
مردم تا آنکه برخاست رسول خدا فمشی ومشیت معه حتی بلغ باب حجرة عائشة پس رفت آن حضرت
و رفتم من با آن حضرت تا آنکه رسید در حجره عائشه ثم ظن انهم خرجوا پس گمان کرد آن حضرت
که این جماعت که مانده بودند بیرون رفتند فرجع ورجعت معه پس باز آمد آن حضرت و باز آمدم
من فاذا هم جلوس مکانهم پس ناگاه دیدم ایشان را نشسته اند بجای خود فرجع ورجعت معه
الثانیة حتی بلغ باب حجرة عائشة پس رفت آن حضرت و رفتم من با آن حضرت مرتبه دوم تا آنکه رسید

کتاب فرض الخمس

وسلم لما ظهر اراد اخراج الیهود منها ...
ترجمه ... انس بن عیاض ...
که آن حضرت ... زبیر را پاره زمین از اموال بنی النضیر
... گردانید و بود خالصه حدثنا احمد بن المقدام
قال حدثنا الفضیل بن سلیمان قال حدثنا
موسی بن عقبة قال اخبرنی نافع عن ابن عمر ان
عمر بن الخطاب اجلی الیهود والنصاری من ارض
الحجاز ابن عمر روایت میکند که امیر المؤمنین عمر
ولیس کرده بیرون آورد یهود و نصاری را از
زمین حجاز وکان رسول الله صلی الله علیه وسلم
لما ظهر علی اهل خیبر اراد ان یخرج الیهود منها
و بود آن حضرت وقتی که غالب آمد بر اهل خیبر خواست
که برآرد یهود را از خیبر وکانت الارض لما ظهر علیها
لله وللرسول وللمسلمین و بود زمین خیبر
که غالب آمد آن حضرت بران برای خدا و برای
رسول و برای مسلمانان فسأل الیهود
رسول الله صلی الله علیه وسلم ان یترکهم
پس درخواستند یهود از آن حضرت که بگذارد
ایشان را در خیبر و برقرار کند علی ان یکفوا العمل
ولهم نصف الثمر بدین شرط که کفایت کنند
یهود کار زمین را و مر ایشان را باشد از ثمرها
نصف میوه و حاصل زمین باشد و نصف دیگر
حاصل ... و نصف ... فقال رسول الله
پس فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم
نقرکم علی ذلک ما شئنا برقرار میداریم
شما را بر این شرط تا وقتی که خواهیم
قرار ... هرگاه خواستیم
فاقروا پس قرار داده شدند
حتی اجلاهم عمر الی تیماء واریحا ...
... از آنجا بیرون کرد ...
... تیماء ... سکون تحتیه ... قول
... از ...

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

كتاب العقيقة

باب [illegible]

[illegible]

الحزب الثاني عشر من الاسلام

كتاب [illegible]

[illegible]

[illegible]

... رسول الله صلی الله علیه وسلم ... [illegible]

... نعمان بن بشیر انصاری ... [illegible]

... قال حدثنا یزید بن هارون قال اخبرنا ... [illegible]

... انس بن مالک ... [illegible]

[illegible]

الحديث الثاني عشر من الاسلام

كتاب الحرية

[illegible]

الحديث الثالث والعشرون من تيسير القاري

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب الذبائح والصید

یا ایها الذین آمنوا لیبلونکم الله بشیء من الصید تناله ایدیکم ورماحکم لیعلم الله من یخافه بالغیب

یا ایها الذین آمنوا اوفوا بالعقود

الجزء الثانی عشر شیخ الاسلام

[illegible]

... قلت يا رسول الله انا نرسل الكلاب المعلمة ... قال كل ما امسكن عليك قلت وان قتلن قال وان قتلن ... [illegible]

... ما اصاب بالعرض ... [illegible]

[illegible]

... عبد الله بن يزيد قال حدثنا حيوة قال اخبرني ربيعة بن يزيد الدمشقي عن ابي ادريس عن ابي ثعلبة الخشني قال قلت يا نبي الله انا بارض قوم من اهل الكتاب ... افناكل في آنيتهم ... وبارض صيد اصيد بقوسي ... وبكلبي الذي ليس بمعلم وبكلبي المعلم ... فما يصلح لي قال اما ما ذكرت من اهل الكتاب ... [illegible]

[illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

حدثنا يوسف [illegible]

پس گفت هر آن [illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

من اقتنى كلبا ليس بكلب صيد او ماشية [illegible]

حدثنا موسى بن اسمعيل قال حدثنا عبد العزيز بن مسلم قال حدثنا عبد الله بن دينار قال سمعت ابن عمر عن النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

قال من اقتنى كلبا ليس بكلب [illegible] او ضارية [illegible]

[illegible] الصيد [illegible]

[illegible]

حدثنا المكي بن ابراهيم [illegible] قال سمعت [illegible]

[illegible] سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول من اقتنى كلبا [illegible]

[illegible]

حدثنا [illegible] الصيد [illegible]

[illegible]

كتاب الجزية

وشد روز بستر می باید [illegible] ... [illegible]

باب اذا وجد مع الصيد كلبا آخر **حدثنا** [illegible] حدثنا شعبة عن عبد الله [illegible]

بن حاتم قال قلت يا رسول الله اني ارسل كلبي واسمي فقال النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

فلا تأكل فانما امسك على نفسه قلت اني ارسل كلبي فاجد معه كلبا آخر [illegible]

فقال لا تأكل فانما سميت على كلبك ولم تسم على غيره [illegible]

اذا اصبت بعرضه فقتل فانه وقيذ فلا تأكل **باب** ما جاء في [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر من شيخ الاسلام

كتاب الجزية

[illegible]

کتاب الجزیة

رسول خدا صلی الله علیه وسلم ...

[illegible]

باب النصیحة علی الجبال

[illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شرح الاسلام

[illegible]

... عن عمرو انه سمع جابرا يقول غزونا جيش الخبط وامر ابو عبيدة ...

[illegible]

باب غزوة سيف البحر

[illegible]

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

كتاب الجزية

قلت يا رسول الله انا بارض اهل الكتاب فنأكل في آنيتهم [illegible]

[illegible]

[illegible] الذي ليس بمعلم فقال النبي صلى الله عليه وآله وسلم اما ما ذكرت انكم بارض اهل [illegible]

[illegible]

ذكرت انكم بارض صيد فما صدت بقوسك فاذكر اسم الله وكل وما صدت بكلبك المعلم [illegible]

فكل وما صدت بكلبك الذي ليس بمعلم فادركت ذكاته فكل حدثنا المكي بن ابراهيم [illegible]

عن سلمة بن الاكوع قال لما امسوا يوم فتحوا خيبر اوقدوا النيران [illegible]

[illegible] صلى الله عليه وسلم على ما اوقدتم هذه النيران [illegible]

[illegible]

[illegible]

باب قول النبي صلى الله عليه وسلم فليذبح على اسم الله حدثنا قتيبة

عن الأسود بن قيس عن جندب بن سفيان البجلي قال ضحينا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم

گفت جندب ذبح کردیم روز عید اضحی با رسول خدا [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر شرح شيخ الاسلام

كتاب [illegible]

[illegible]

قنا عندكم بها اصفونه حكان اين حديث در ورق سابق بترجمه گذشت **باب** ذبيحة المرأة والامة دربيان جواز

ذبح زن و امه **حدثنا** صدقة قال اخبرنا عبدة عن عبيد الله عن نافع عن ابن كعب بن مالك عن ابيه ان

امرأة ذبحت شاة بحجر يعني تحقيق زنى ذبح كرد شاة را بسنگ فسئل النبي صلى الله عليه واله وسلم عن ذلك فامر بأكلها

پس پرسيده شد پيغمبر خدا را از جواز اين ذبح پس امر كرد بخوردن آن ذبيحه قال الليث حدثنا نافع انه سمع رجلا من

الانصار يخبر عبد الله عن النبي صلى الله عليه واله وسلم ان جارية لكعب بمعنا الحديث ومروي است از انصار خبر ميداد

عبد الله بن عمر را از پيغمبر خدا اين حديث **حدثنا** اسمعيل قال حدثني مالك عن نافع عن رجل من الانصار عن

معاذ بن سعد او سعد بن معاذ اخبره ان جارية لكعب بن مالك كانت ترعى غنما بسلع فاصيبت شاة منها

فادركتها فذبحتها بحجر فسئل النبي صلى الله عليه واله وسلم فقال كلوها **باب** لا يذكي بالسن والعظم والظفر

دربيان آنكه ذبح كرده نشود بدندان و استخوان و ناخن [illegible]

[illegible]

بيان باشد **حدثنا** قبيصة قال حدثنا سفيان عن ابيه عن عباية بن رفاعة عن رافع بن خديج قال قال النبي

صلى الله عليه واله وسلم كل يعني ما انهر الدم الا السن والظفر **باب** ذبيحة الاعراب ونحوهم دربيان جواز خوردن

[illegible]

الجزء الثاني عشر صحيح الاسلام

كتاب الجزية

[illegible]

ابن ابی طالب [illegible] قول زهری و آنکه تقدیم کرد قول زهری را بر قول علی مرتضی [illegible]
صحت نرسیده است چنانکه فهمیده میشود از ذکر ابراهیم [illegible] قال الحسن و ابراهیم [illegible]
البصری و ابراهیم نخعی باکی نیست بخوردن ذبیحه [illegible] حدثنا ابو الولید [illegible]
هشام عن قتادة عن انس بن مالک [illegible] قصه خیبر گفت [illegible]
[illegible] لسان [illegible] فیه [illegible] پس انداخت مردی [illegible]
[illegible] آن [illegible]
قال النبی صلی الله علیه و آله وسلم [illegible]
[illegible] قال ابن عباس [illegible]
[illegible] باب ما ند من البهائم فهو بمنزلة الوحش [illegible]
وحشی است و حکم صید دارد [illegible] ابن مسعود [illegible]
[illegible] ابن عباس [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] حدثنا عمرو بن علی قال حدثنا
یحیی قال حدثنا سفیان [illegible] عبایة بن رفاعة بن رافع [illegible] قال قلت یا رسول الله انا
[illegible] ای رسول خدا [illegible]
[illegible] ما انهر الدم و ذکر اسم الله علیه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

الجزء الثانی عشر شیخ الاسلام

کتاب الجزیة

[illegible]

الجزء الثاني عشر شرح الاسلام

[illegible]

كتاب الجزية

[illegible]

لحوم حمر حدثنا مسدد قال حدثنا يحيى عن عبيد الله قال حدثني نافع عن عبد الله قال نهى النبي صلى الله عليه وآله وسلم عن لحوم الحمر الأهلية. [illegible] نافع [illegible] گوشت خران [illegible] سالم [illegible]

بابع [illegible] گرويت [illegible] بركت [illegible]

حدثنا عبد الله بن يوسف قال أخبرنا مالك عن ابن شهاب عن عبد الله والحسن ابني محمد بن علي عن أبيهما عن علي قال نهى رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم عن المتعة عام خيبر وعن لحوم الحمر الإنسية

نكاح متعه را در سال فتح خيبر و گوشت خران اهليه [illegible]

حدثنا سليمان بن حرب قال حدثنا حماد عن عمرو عن محمد بن علي عن جابر بن عبد الله قال نهى النبي صلى الله عليه وآله وسلم يوم خيبر عن لحوم الحمر ورخص في لحوم الخيل [illegible] حدثنا مسدد قال حدثنا يحيى عن شعبة قال حدثني عدي عن البراء وابن أبي أوفى قالا نهى النبي صلى الله عليه وآله وسلم عن لحوم الحمر. [illegible] حدثنا إسحاق قال أخبرنا يعقوب بن إبراهيم قال حدثنا أبي عن صالح عن ابن شهاب أن أبا إدريس أخبره أن أبا ثعلبة قال حرم رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم لحوم الحمر الأهلية تابعه الزبيدي وعقيل عن ابن شهاب [illegible]

وقال مالك ومعمر والماجشون ويونس وابن إسحاق عن الزهري نهى النبي صلى الله عليه وآله وسلم عن أكل كل ذي ناب من السباع [illegible]

[illegible] حدثنا محمد بن سلام قال أخبرنا عبد الوهاب الثقفي عن أيوب عن محمد عن أنس بن مالك أن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم جاءه جاء فقال أكلت الحمر [illegible] فأمر مناديا فنادى في الناس إن الله ورسوله ينهيانكم عن لحوم الحمر الأهلية فإنها رجس [illegible]

[illegible] آن حضرت [illegible] ديگها [illegible] گوشت خران [illegible]

حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان قال عمرو قلت لجابر بن زيد يزعمون أن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم نهى عن حمر الأهلية [illegible] فقال قد كان يقول ذاك الحكم بن عمرو الغفاري عندنا بالبصرة ولكن أبى ذاك البحر ابن عباس [illegible]

الجزء الثاني عشر شرح شيخ الإسلام

كتاب الذبائح

[illegible]

باب أكل كل ذي ناب من السباع

حدثنا عبد الله بن يوسف قال أخبرنا مالك عن ابن شهاب عن أبي إدريس الخولاني عن أبي ثعلبة الخشني أن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم نهى عن أكل كل ذي ناب من السباع. تابعه يونس ومعمر وابن عيينة والماجشون عن الزهري.

باب جلود الميتة

حدثنا زهير بن حرب قال حدثنا يعقوب بن إبراهيم قال حدثنا أبي عن صالح قال حدثني ابن شهاب أن عبيد الله بن عبد الله أخبره أن عبد الله بن عباس رضي الله تعالى عنهما أخبره أن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم مر بشاة ميتة فقال هلا استمتعتم بإهابها قالوا إنها ميتة قال إنما حرم أكلها.

حدثنا خطاب بن عثمان قال حدثنا محمد بن حمير عن ثابت بن عجلان قال سمعت سعيد بن جبير قال سمعت ابن عباس رضي الله عنهما يقول مر النبي صلى الله عليه وآله وسلم بعنز ميتة فقال ما على أهلها لو انتفعوا بإهابها.

باب المسك

حدثنا مسدد قال حدثنا عبد الواحد قال حدثنا عمارة بن القعقاع عن أبي زرعة بن عمرو بن جرير عن أبي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ما من مكلوم يكلم في سبيل الله إلا جاء يوم القيامة وكلمه يدمى اللون لون دم والريح ريح مسك.

حدثنا محمد بن العلاء قال حدثنا أبو أسامة عن بريد عن أبي بردة عن أبي موسى رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال مثل الجليس الصالح والسوء كحامل المسك ونافخ الكير فحامل المسك إما أن يحذيك وإما أن تبتاع منه وإما أن تجد منه ريحا طيبة ونافخ الكير إما أن يحرق ثيابك وإما أن تجد ريحا خبيثة.

باب الأرنب

حدثنا أبو الوليد قال حدثنا شعبة عن هشام بن زيد عن أنس رضي الله تعالى عنه قال أنفجنا أرنبا

الجزء الثاني عشر

كتاب الجزية

كتاب الهبة

حدثنا عبد الله بن مسلمة عن مالك عن ابن شهاب عن ابي امامة بن سهل عن عبد الله بن عباس عن خالد بن الوليد ... عليه واله وسلم بيت ميمونة ... فقال بعض النسوة اخبروا رسول الله صلى الله عليه واله وسلم ... فقلت احرام هو يا رسول الله قال لا ولكن لم يكن بارض قومي فاجدني اعافه قال خالد فاجتررته فاكلته ورسول الله صلى الله عليه واله وسلم ينظر

باب اذا اكل الآكل ... ص

[illegible]

[illegible]

حدثنا عبد العزيز بن عبد الله قال حدثني مالك عن ابن شهاب عن عبيد الله بن عبد الله عن ابن عباس عن ميمونة قالت سئل النبي صلى الله عليه وآله وسلم عن فارة سقطت في سمن فقال القوها وما حولها وكلوه

[illegible]

باب الوسم والعلم في الصورة

[illegible]

حدثنا عبيد الله بن موسى عن حنظلة عن سالم عن ابن عمر انه كره ان تعلم الصورة

[illegible]

حدثنا ابو الوليد قال حدثنا شعبة عن هشام بن زيد عن انس قال دخلت على النبي صلى الله عليه وآله وسلم باخ لي يحنكه

[illegible]

باب اذا اصاب قوم غنيمة

[illegible]

الجزء الثانی شرح الاسلام

کتاب الجزیۃ

نیست شریک بود در خیبر و لشکر و حدیث عن النبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم از بیت [illegible]

پیغمبر خدا روایت کرد و قال طاؤس علومۃ فی ذبیحۃ السارق المطرودۃ و گفت طاؤس [illegible]

در حق ذبیحہ دزد کہ بیند از دیگری [illegible] قول برای تائید ترجمہ مذکور آورد. حدثنا مسدد قال حدثنا

ابو الاحوص قال حدثنا سعید بن مسروق عن عبایۃ بن رفاعۃ عن ابیہ عن جدہ رافع بن خدیج قال قلت

للنبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گفت رافع بن خدیج [illegible]

[illegible]

ودر بعضی نسخ [illegible] گفت ابن عمر در

حدیث طویل کہ در غزوہ فتح [illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

كتاب الاضاحي

باب سنة الاضحية

الجزء الثاني في شرح تيسير الاسلام

[illegible]

کتاب الجزیة

براى عقيده خويش فقلت يا رسول الله ما كنت لي عنه غنية ...

فقال اتقوا بها ... آن را از این رخصت بود مخصوص ...

برادر رخصت فرموده ... باب الاضحية للمسافر والنساء ...

سفیان عن عبد الرحمن بن القاسم عن ابیه عن عائشة ان النبی صلی الله علیه وآله وسلم ...

از عائشه رضی الله عنها که پیغمبر خدا ...

بسم الله ... بسیار ... [illegible]

[illegible]

حدثنا محمد بن سلام [illegible] حدثنا عبد الوهاب [illegible] حدثنا أيوب عن محمد عن ابن أبي بكرة عن أبي بكرة

عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال إن الزمان قد استدار كهيئته يوم خلق الله السموات والأرض [illegible]

[illegible]

ذو القعدة وذو الحجة والمحرم ورجب مضر الذي بين جمادى وشعبان [illegible]

[illegible]

قال حدثنا عبيد الله عن نافع قال كان عبد الله [illegible]

ورسول قال عبيد الله يعني من النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] قال حدثنا الليث عن كثير بن فرقد عن نافع ان ابن عمر اخبره قال [illegible]

وسلم [illegible] المصلى [illegible] ابن عمر [illegible] نافع [illegible]

[illegible] باب في الضحية النبي صلى الله عليه [illegible]

[illegible]

قال [illegible] المسلمون [illegible]

[illegible]

كتاب الجزية

[illegible]

كتاب الجزية

[illegible]

خالكي جذعه از پيشتر است ... [illegible]

[illegible]

ذبح كردن جذعه ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

باب ... فقال حدثنا قتيبة بن سعيد قال حدثنا ... [illegible]

... النبي صلى الله عليه وسلم ... [illegible]

... [illegible]

الجزء الثاني عشر شيخ الاسلام

كتاب الجزية

كرده عيد ... باشد ... [illegible]

من اجل قول الناس الحج الاصغر

... [illegible] ... حج را اكبر برای

گفتن مردم عمره را حج اصغر ... [illegible]

... [illegible] ... ابوبكر الى الناس

في ذلك العام ... [illegible]

ابوبكر ... مردم در آن سال ... [illegible]

... [illegible] ... النبي صلى الله

[illegible]

الجزء الثاني ختم شيخ الاسلام

كتاب

[illegible]

[illegible]

حدثنا اسمٰعيل بن عبد الله ... عن ابن شهاب عن سالم عن عبد الله بن عمر ... رسول الله صلى الله عليه وسلم كلوا من الاضاحي ثلاثا وكان عبد الله يأكل بالزيت حين ينفر من منى من اجل لحوم الهدي

[illegible]

كتاب الاشربة

بسم الله الرحمن الرحيم وقول الله تعالى انما الخمر والميسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشيطان فاجتنبوه لعلكم تفلحون

[illegible]

حدثنا عبد الله بن يوسف قال اخبرنا مالك عن نافع عن عبد الله بن عمر ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال من شرب الخمر في الدنيا ثم لم يتب منها حرمها في الآخرة

[illegible]

حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري ... ان ابا هريرة ... رسول الله صلى الله عليه وسلم اتي ليلة اسري به بايلياء بقدحين من خمر ولبن ...

[illegible]

حدثنا مسلم بن ابراهيم قال حدثنا هشام ...

[illegible]

حدثنا احمد بن صالح قال حدثنا ابن وهب ... عن ابن شهاب ... قال ابو هريرة ان النبي صلى الله عليه وسلم قال ...

[illegible]

الجزء الثاني عشر من شرح الاسلام

كتاب الاشربة

[illegible]

الجزء الثاني عشر

كتاب الجزية

میگمی کردند میکنند ... مسلمان است یعنی مسلمان کامل است ...
... در آن وقت ... می برآید ...
... از مسلمانان ...
... المصدق ...
[illegible]

[illegible]

الجزء الثانی عشر تیسیر الاسلام

کتاب الجزیة

[illegible]

کریم میان مسلمانان است ... مشکل شده
... حل ... عقده ... علم کردن ... در ان
... مسلمانان است ...

[illegible]

باب ما جاء فيمن يستحل الخمر ويسميه بغير اسمه

[illegible]

بن يزيد بن جابر قال حدثنا عطية بن قيس [illegible]

مالك الاشعري والله ما كذبني سمع النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

ابو مالك شک راويست كه مالک گفت [illegible]

پيغمبر خدا [illegible]

ليكونن من امتي اقوام يستحلون الحر والحرير والخمر والمعازف [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر من تيسير الاسلام

كتاب الجزية

[illegible] قال العلاء عن ابي بكر بن [illegible]

[illegible] ابي بكر رضي الله عنهما [illegible]

[illegible] ما قال النبي پس گفت عمر [illegible]

[illegible] پيغمبر خدا را

[illegible] صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible] پس گفت ابو بكر [illegible]

[illegible]

حدثنا قتيبة بن سعيد [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر من شرح الإسلام

کتاب الجزیة

سفیان عن منصور عن سالم عن جابر قال نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم عن ...

[illegible]

کردان با مشترکان ... وقت معلوم ... حدثنا احمد ... بن دینار ابو عبد الله ... قال حدثنی ... قال حدثنا ... قال حدثنی ... النبی صلی الله علیه وسلم ...

[illegible]

الجزء الثاني عشر

كتاب الجزية

[illegible]

الجزء الثاني في حضرت شيخ الإسلام

كتاب الحرية

قال الحلوانی ابی عمر ... عن عمرو بن میمون عن ... صنعنا النبی صلی الله علیه وسلم ... سلمة وصرله ...

... تمر [illegible] جمع کرده وسو ومیان تمر و زبیب جمع کرده ... خلط ... را [illegible]
... نبیذ کرده ... گفته ... جمهور آنست ... جمع کردن
... است ... مالکیه گفته اند که حرام است ... گویند که کراهت ... نبیذ ...
... اگرچه مسکر نشود ... اسراف و معلوم است که ... اسراف حیح
... بسبب ... علل ... داکه سرد حدیث ... محمول ... است
... کراهت ... و تحریم ... آن کرده ... اسراف ...
... و قول الله تعالی ...
... حدثنا ... الله تعالی ...
... حدثنا ... عبدالله ... قال اخبرنا ابو ...
... عن ابی هریرة قال ... رسول الله صلی الله علیه وسلم ...
... و دوست رسول ... معراج ... کاسه ...
... حدیث ... حدثنا ... قال اخبرنا ...
... صلی الله علیه وسلم ...
[illegible]

... عن ابی ... عن ... النبی صلی الله علیه وسلم ... و ... الله علیه وسلم

[illegible] گفت اهل [illegible] بسیار [illegible] حدیث حدثنا [illegible]

عن ابی [illegible] سمعت [illegible] قال رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت ابوبکر صدیق [illegible]

رسول [illegible]

[illegible] رسول [illegible]

رسول [illegible] آن حضرت [illegible]

[illegible] آن حضرت [illegible] حدیث [illegible]

[illegible]

صلی الله علیه وسلم [illegible] حدیث [illegible]

[illegible]

الجزء الثاني عشر صحيح الاسلام

كتاب الجزية

[illegible]

تم الجزء الثاني عشر من صحيح الاسلام ويتلوه الجزء الثالث عشر بعون الله تعالى العزيز العلام

الجزء الثالث عشر صحيح الاسلام

بسم الله الرحمن الرحيم

كتاب بدء الخلق

[illegible]

اگر یوسف مرد [illegible] کہ مسافر [illegible] حدیث [illegible]

[illegible] آنحضرت [illegible]

[illegible] صلی اللہ علیہ وسلم [illegible] رسول [illegible]

[illegible] حرام است [illegible] حرام [illegible]

[illegible] قول [illegible] حرام [illegible]

[illegible] صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible] رضی اللہ عنہ [illegible]

[illegible]

حدثنا [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر

كتاب بدء الخلق

[illegible]

[illegible] ... وذكر كنيد نام خدا را ... [illegible]

حدثنا موسى بن إسماعيل قال حدثنا همام عن عطاء عن جابر عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال أطفئوا المصابيح إذا رقدتم وغلقوا الأبواب وأوكوا الأسقية وخمروا الطعام والشراب وأحسبه قال ولو بعود تعرضه عليه

[illegible]

باب اختناث الأسقية

حدثنا آدم قال حدثنا ابن أبي ذئب عن الزهري عن عبيد الله بن عبد الله بن عتبة عن أبي سعيد الخدري قال نهى النبي صلى الله عليه وسلم عن اختناث الأسقية يعني أن تكسر أفواهها فيشرب منها

[illegible]

حدثنا محمد بن مقاتل قال أخبرنا عبد الله قال أخبرنا يونس عن الزهري قال حدثني عبيد الله بن عبد الله أنه سمع أبا سعيد الخدري يقول سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم ينهى عن اختناث الأسقية قال عبد الله قال معمر أو غيره هو الشرب من أفواهها

[illegible]

باب الشرب من فم السقاء

حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان قال حدثنا أيوب قال لنا عكرمة ألا أخبركم بأشياء قصار حدثنا بها أبو هريرة نهى النبي صلى الله عليه وسلم عن الشرب من فم القربة أو السقاء وأن يمنع جاره أن يغرز خشبه في داره

[illegible]

حدثنا مسدد قال حدثنا إسماعيل قال أخبرنا أيوب عن عكرمة عن أبي هريرة نهى النبي صلى الله عليه وسلم أن يشرب من في السقاء

حدثنا مسدد قال حدثنا يزيد بن زريع قال حدثنا خالد عن عكرمة عن ابن عباس قال نهى النبي صلى الله عليه وسلم عن الشرب من في السقاء

باب النهي عن التنفس في الإناء

حدثنا أبو نعيم قال حدثنا شيبان عن يحيى عن عبد الله بن أبي قتادة عن أبيه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا شرب أحدكم فلا يتنفس في الإناء ...

[illegible]

باب الشرب بنفسين أو ثلاثة

حدثنا أبو عاصم وأبو نعيم قالا حدثنا عزرة بن ثابت قال أخبرني ثمامة بن عبد الله قال كان أنس يتنفس في الإناء مرتين أو ثلاثا وزعم أن النبي صلى الله عليه وسلم كان يتنفس ثلاثا

[illegible]

الجزء الثالث عشر ... الإسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

کرده بود و گفت ... آن حضرت صلی الله علیه وسلم ... [illegible] ... باب الاشربة ... [illegible]

[illegible] ... حدثنا ... [illegible]

[illegible]

قال ابو عبد الله صبي من الشهد في القطف اذ قال في اية القذمة ومنع الاشربة ... [illegible]

... وعن النبيذ والنقير ... [illegible]

[illegible]

حدثنا ... قال حدثنا عبد الرحمن ... [illegible]

... عن النبي صلى الله عليه وسلم ... [illegible]

باب الشرب من قدح النبي صلى الله عليه وسلم وآنيته ... [illegible]

... [illegible]

الجزء الثالث شرح تيسير القاري

كتاب بدء الخلق

[illegible]

الجزء الثالث عشر من ... الاسلام

كتاب بدء الخلق

... الشاربين ... قدح ... فسقيتهم ... پس آب ... ايشان ...

... حدثنا الحسن بن مدرك قال حدثني يحيى ...

عاصم الاحول قال رأيت قدح النبي صلى الله عليه وسلم عند انس بن مالك ...

... قال انس لقد سقيت رسول الله صلى الله عليه وسلم ...

... في هذا القدح اكثر من كذا وكذا ...

... رسول الله صلى الله عليه وسلم ...

... حدثنا ... جابر بن عبد الله ... النبي صلى الله عليه وسلم ...

... عن ابي الزناد عن الاعرج عن ابي هريرة قال قال النبي صلى الله عليه وسلم قال الله تعالى ...

[illegible]

[illegible]

كتاب الطب

[illegible]

باب ما جاء في الكفارة [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

حدثنا [illegible]

[illegible]

كتاب بدء الخلق

تا آنكه مى شكند آن را خدا وقتى كه خواهد **حدثنا** عبد الله بن يوسف قال اخبرنا [illegible]

بن عبد الرحمن بن ابى صعصعة انه قال سمعت سعيد [illegible] يقول قال رسول الله صلى

عليه وسلم من يرد الله به خيرا يصب منه فرمود رسول خدا كسيكه مى خواهد خدا [illegible]

يصب بفتح صاد و كسر هر دو خوانده اند [illegible] بمعنى مبتلا كرد به مصيبت [illegible]

المعنى در ذكر سختى بيمارى و مانند آن **حدثنا** قبيصة قال حدثنا سفيان عن الاعمش [illegible]

قال اخبرنا عبد الله [illegible] عن مسروق عن عائشة قالت ما رايت احدا الوجع [illegible]

رسول الله صلى الله عليه وسلم گفت عائشه رضى الله عنها نديدم [illegible]

رسول خدا **حدثنا** محمد بن يوسف قال حدثنا سفيان عن الاعمش عن ابراهيم [illegible]

عن عبد الله قال اتيت النبى صلى الله عليه وسلم فى مرضه وهو يوعك وعكا شديدا [illegible]

بيامدم نزد آنحضرت در مرض آنحضرت و حال آنكه او را [illegible] و تپ [illegible]

بمعنى درد بيمارى [illegible] از ضعف و الم [illegible]

وقلت انك لتوعك وعكا شديدا [illegible]

اين حال [illegible] قال اجل [illegible]

الا حات الله عنه خطاياه [illegible]

فطاير [illegible] ورق الشجر [illegible]

سخت ترين مردم [illegible] انبياء [illegible] عليهم السلام ثم الامثل فالامثل [illegible]

بزرگ [illegible] الامثل فالامثل [illegible]

[illegible]

اعتراضات عشرہ شیخ الاسلام

[illegible]

سعد بن عبادہ ... رسول خدا ... بیمار ... ابی صبر ...

قال هذا ... رحمه وضعها الله فی قلوب من یشاء ... سعد بن عبادہ ...

... عبداللہ بن عبادہ ...

باب عیادة الاعراب ... حدثنا معلی بن اسد ... حدثنا

... عن ابن عباس ان النبی صلی اللہ علیہ وسلم دخل علی اعرابی یعودہ ...

... پیغمبر خدا در آمد بر اعرابی ... عیادت میکرد ... قال وکان النبی صلی اللہ علیہ وسلم اذا دخل ...

... ابن عباس ... حضرت ... عیادت میکرد ...

... ان شاء اللہ ...

... قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم فنعم اذا ...

باب عیادة المشرک ... حدثنا سلیمان بن حرب قال حدثنا حماد ...

... عن انس ان غلاما لیہود کان یخدم النبی صلی اللہ علیہ وسلم ...

... النبی صلی اللہ علیہ وسلم یعودہ ... فقال اسلم فاسلم ... قال سعید بن المسیب عن ابیه ...

... النبی صلی اللہ علیہ وسلم ... ابوطالب ...

باب ... اذا عاد مریضا فحضرت الصلوة فصلی بهم جماعة ...

... عن عائشة رضی اللہ عنها ان النبی صلی اللہ علیہ وسلم ...

[illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر صحیح الاسلام

کتاب بدء الخلق

[illegible]

الجزء الثالث عشر شيخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

گفت آن مرد این چنین نیست بلکه تب است که می جوشد بر پیری کلان [illegible]

[illegible] قال النبي صلى الله عليه وسلم فنعم اذاً فرمود پیغمبر خدا آری چنین است [illegible]

باب عيادة المريض راكبا وماشيا [illegible] در بیان عیادت کردن بیمار در حال [illegible]

[illegible]

ما اعطاك الله من الخمس وهو تراه اجیری که داد در شرف و بزرگی که بالاتر از ان نباشد [illegible]

موضوع و تحقیق جمع شده مردم این ملک [illegible] نسخه بر دی تحریر و بوجه مصنوع [illegible]

میگویند [illegible] بجرت این [illegible] کیس بزرگ گیر و او را عطا کرد ذلك الحق الذی [illegible]

کیس هرگاه [illegible] گرد درست آن [illegible] که داد و تر اماند و همین شد پان فذلك الذی قتل [illegible]

اگر درست بسبب آن چیزی که [illegible] حدثنا عمرو بن عباس قال حدثنا [illegible]

هو ابن المنکدر عن جابر قال جاء الی النبی صلی الله علیه وسلم [illegible] گفت جابر [illegible]

میکند [illegible] باب قول المریض [illegible]

[illegible] تحقیق من [illegible] الفتح [illegible]

[illegible] گفتار [illegible] رخصت است [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

[illegible]

[illegible]

ومهم ... بقول ... رسول ... [illegible]

صلی الله علیه وسلم ... [illegible]

علیه وسلم ... [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر تیسیر القاری

کتاب بدء الخلق

[illegible] عن عبد الرحمن بن عوف [illegible] ابا هريرة قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول لن يدخل احدا عمله الجنة

گفت ابوهریره شنیدم رسول خدا را میفرمود نمیرسانید واحدی را عمل او در بهشت [illegible] حضرت [illegible] آن حضرت [illegible] بیان فرمود که آن عمل اسلام و نماز و روزه و زکوة و حج [illegible] ولا انت يا رسول الله قال ولا انا الا ان يتغمدني الله بفضل ورحمة [illegible]

[illegible] از جهت نقصان عمل [illegible] برای تحقیق این حال [illegible] اخلاص [illegible] الله بفضل ورحمة [illegible] الفضل و رحمت [illegible] بهشت [illegible] فضل و رحمت حق [illegible]

[illegible] کلام اشارت فرمود که عمل [illegible] حق عبودیت [illegible] ولا يتمنى احدكم الموت اما محسنا فلعله ان يزداد خيرا [illegible] واما مسيئا فلعله ان يستعتب [illegible]

[illegible] حدثنا عبد الله بن [illegible] قال حدثنا ابو اسامة عن هشام عن عباد بن عبد الله بن الزبير قال سمعت عائشة [illegible] صلى الله عليه وسلم وهو مستند الي [illegible] گفت عبد الله بن زبیر شنیدم عائشه را گفت عائشه شنیدم پیغمبر خدا را [illegible] اللهم اغفر لي وارحمني والحقني بالرفيق [illegible]

[illegible] مسلم [illegible] اختیار [illegible] آن حضرت [illegible]

باب دعاء العائد للمريض [illegible] عیادت کننده مر بیمار را وقالت عائشة [illegible] عن ابيها قال النبي صلى الله عليه وسلم اللهم اشف [illegible] فرمود پیغمبر خدا [illegible] عیادت [illegible] سعد را حدثنا موسى بن اسمعيل [illegible]

[illegible] ابو عوانة عن منصور عن ابراهيم عن مسروق عن عائشة ان رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] روایت است از عائشه رضی الله عنها [illegible] رسول خدا [illegible] عیادت بیمار [illegible] قال اذهب الباس رب الناس [illegible] واشف انت الشافي لا شفاء الا شفاؤك [illegible]

بقول [illegible] والشمس [illegible] آفتاب [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر تيسير الاسلام

كتاب بدء الخلق

انه كان يخبر عن النبي صلى الله عليه وسلم قال ان الشمس والقمر لا ينكسفان لموت احد ولا لحياته

قرسودتحقیق آفتاب و ماہتاب گرفته نمیشوند براے مردن ہیچ کسی و نہ براے زیستن ہیچ کسی چنانکه اہل جاہلیت گمان کنند ولکنهما آیتان من آیات الله

باب عيادة المريض

حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا غندر قال حدثنا شعبة عن محمد بن المنكدر قال سمعت جابر بن عبد الله يقول جاء رسول الله صلى الله عليه وسلم يعودني وانا مريض

الجزء الثالث عشر من شيخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

الجزء الثاني عشر تاريخ الاسلام

كتاب الحلق

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب الخلق

[illegible]

باب ... [illegible]

حدثنا ... [illegible]

ابن عباس قال احتجم النبی صلی اللہ علیہ وسلم وھو ... [illegible]

صائم ... [illegible] ... حجامت کرد ... [illegible]

... [illegible] ... النبی صلی اللہ علیہ وسلم ... [illegible]

... حضرت در سفر حجامت کرد ... [illegible]

... ابن عباس قال احتجم النبی صلی اللہ علیہ وسلم ... [illegible]

... باب الحجامة من الداء ... [illegible]

... حدثنا عبد اللہ قال اخبرنا حمید ... [illegible]

... رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ... [illegible]

... [illegible]

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب ... الحلق

باب ... [illegible]

[illegible]

عن جابر بن عبد الله قال سمعت النبي صلى الله عليه وسلم يقول ان كان في شيء من ادويتكم خير ففي شربة عسل او شربة محجم او لذعة من نار وما احب ان اكتوي ... اگر باشد در چیزی از دواها شفا پس درین سه چیز است ... داو است ... بالفقد او آن دو وجه ... ظاهر نیست ... باب الحلق من الاذى ... میان ... حالت موی ... حدثنا مسدد قال حدثنا حماد عن

ایوب قال سمعت مجاهدا عن ابن ابي ليلى عن كعب هو ابن عجرة قال اتى علي النبي صلى الله عليه وسلم زمن الحديبية وانا اوقد تحت برمة ... گفت کعب آمد بر من پیغمبر خدا در زمان صلح حدیبیه ومن آتش می افروختم زیر دیگ والقمل يتناثر عن راسي ... پس فرمود آیا آزار میکنند ترا گزندها تو گفتم آری قال فاحلق وصم ثلاثة ايام فرمود پس بتراش موی سر و روزه دار سه روزه او اطعم ستة يا طعام بده شش مسكين او انسك نسيكة ... قال ايوب ... گفت ایوب نمیدانم بکدام ازین ها ابتدا کرده گویا بیان ترتیب ... هست ... این حدیث آنست که هر چه آزار کند مسلمان را اگر چه کمتر باشد ... روا است دور کردن او

باب من اكتوى او كوى غيره وفضل من لم يكتو ... در بیان حال کسیکه داغ کرده خود را یا داغ کرده دیگری را در بیان فضیلت کسی که داغ نکرده ... ولو ... برای خود ... برای خود و برای غیر ... حدثنا ابو الوليد هشام بن عبد الملك قال حدثنا شعبة قال حدثنا عبد الرحمن بن الغسيل قال

حدثنا عاصم بن عمر بن قتادة قال سمعت جابرا عن النبي صلى الله عليه وسلم قال ان كان في شيء من ادويتكم شفاء ففي شرطة محجم او لذعة بنار وما احب ان اكتوي ... ابن بطال گفته درین حدیث اباحت داغ ... احادیث بسیار ... نهی ... درین حدیث ... حدثنا عمران بن ميسرة قال حدثنا ابن فضيل قال حدثنا حصين عن عامر عن عمران بن حصين قال

لا رقية الا من عين او حمة گفت عمران افسون نیست مگر بر چشم زخم و زهر عقرب یعنی ... افسون ... این حدیث موقوف بر عمران است ... بسوی پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم ... فذكرته لسعيد بن جبير

فقال حدثنا ابن عباس قال رسول الله صلى الله عليه وسلم عرضت علي الامم فجعل النبي والنبيان يمرون معهم الرهط ... فرمود رسول خدا ... پیغمبر ... دو پیغمبر ... والنبي ليس معه احد حتى رفع لي سواد عظيم ... سواد عظیم ... قلت ما هذا امتي هذه قيل بل هذا موسى وقومه ... گفتم چیست این سواد عظیم آیا است ... موسی است علیه السلام ... قيل انظر الى الافق ... گفته شد که نظر کن بسوی کرانه آسمان ... فاذا سواد يملأ الافق ثم قيل لي انظر ها هنا وها هنا في آفاق السماء ... گفته شد ... آسمان ... فاذا سواد قد ملأ الافق ... قيل هذه امتك ويدخل الجنة من هؤلاء سبعون الفا بغير

حدیث او ... روایت کرده ترمذی از حدیث ابی سعید ... وزیرین ... جبرئیل و میکائیل ... روایت کرده ... از انس ... آنحضرت صلی الله علیه وسلم ... جبرئیل ... میکائیل ... الحدیث ... اسرافیل ... داود ... در آن قرآن وقال انس قال عبد الله بن سلام للنبي صلى الله عليه وسلم ان جبريل عليه السلام عدو اليهود من الملائكة گفت عبد الله بن سلام ... جبرئیل دشمن یهود است ... چنانچه در باب الهجرة ... موصول ... وقال ابن عباس ... ابن عباس ... در تفسير ... لنحن الصافون ... الملائكة ... در خدمت ... حضور ... باقایم حدثنا هدبة بن خالد قال حدثنا همام عن قتادة ... باسناد دیگر قال لي خليفة بن خياط ابو عمرو ... قال حدثنا يزيد بن زريع ... قال حدثنا سعيد وهشام ... قال حدثنا قتادة

الجزء الثالث من شرح شیخ الاسلام

کتاب الحلق

[illegible] باب الكمأة شفاء للعين [illegible]

[illegible] حدثنا [illegible] قال سمعت سعيد بن زيد قال سمعت النبي صلى الله [illegible] يقول الكمأة من المن وماؤها شفاء للعين [illegible]

[illegible] باب اللدود [illegible]

حدثنا علي بن عبد الله [illegible] عن ابن عباس وعائشة ان ابا بكر رضي الله عنه قبل النبي صلى الله عليه وسلم وهو ميت [illegible]

[illegible]

باب حدثنا بشر بن محمد قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا معمر و یونس قال الزهری

ابن عبد الله بن عتبة ان عائشة زوج النبی صلی الله علیه وسلم قالت لما ثقل رسول الله صلی الله علیه

وسلم واشتد وجعه گفت عائشه وقتے که گران شد رسول خدا و سخت شد درد او

الجزء الثالث عشر شرح شیخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

باب الكهانة حدثنا ابو الیمان قال اخبرنا شعیب عن الزهری قال اخبرنی عبید الله بن عبد الله

باب الدواء بالعجوة للسحر

الجزء الثالث عشر تيسير الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

باب لا عدوى ولا هامة [illegible]

[illegible] قال رسول الله صلی الله علیه وسلم لا عدوی ولا صفر ولا هامة [illegible]

[illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر شرح شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

[illegible] رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible] رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible] رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible] النبی صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible] الطاعون [illegible]

[illegible] حفص بن عمر [illegible]

[illegible] اسامۃ بن زید [illegible] النبی صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible] عبد الرحمن بن عوف [illegible]

[illegible] ابن عباس [illegible]

الجزء الثالث عشر شيخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

... پس گردانید پروردگار ...

... ماند آن که آدم موسی را ...

... است ... مقدار را ...

تا پیران ... را که بیش از فتح هجرت کرده بودند فی عاهم فاستشارهم واخبرهم ... پس خواند ایشان را پس طلب مشورت کرد ایشان را و خبر داد ...

فقد وقع بالشام ... شده است بشام و صلاح چیست با دیدن ... فاختلفوا فقال بعضهم قد خرجت ... بعضی از ایشان ... برای امری عظیم ...

... رسول الله صلى الله عليه وسلم ... اصحاب رسول خدا ...

[illegible]

بارض وانتم بها فلا تخرجوا فرارًا منه يعنى وقتى كه واقع شود بزمينى وحال آنكه شما در آن زمين هستيد پس
بيرون نرويد از روى فرار از آن و درين قول اشارت است كه اگر بجهت كارى و حاجتى بيرون
رويد مانع نيست قال فحمد الله عمر ثم انصرف گفت ابن عباس پس حمد الهى گفت عمر بر سلامت
مسلمانان و بر موافقت راى خود بقول رسول خدا پس ترك گشت بسوى مدينه حدثنا
عبد الله بن يوسف قال اخبرنا مالك عن ابن شهاب عن عبد الله بن عامر ان عمر خرج الى الشام
فلما كان بسرغ بلغه ان الوباء قد وقع بالشام فاخبره عبد الرحمن بن عوف ان
رسول الله صلى الله عليه وسلم قال اذا سمعتم به بارض فلا تقدموا عليه واذا وقع بارض
وانتم بها فلا تخرجوا فرارًا منه ترجمه الفاظ مكرر شده است حدثنا عبد الله بن يوسف
قال اخبرنا مالك عن نعيم المجمر عن ابى هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم
لا يدخل المدينة المسيح ولا الطاعون فرمود رسول خدا نمى درآيد مدينه را مسيح دجال و طاعون
حدثنا موسى بن اسمعيل قال حدثنا عبد الواحد قال حدثنا عاصم قال حدثتنى حفصة
بنت سيرين قالت قال لى انس بن مالك يحيى بما مات گفت حفصه گفت انس بن مالك
يعنى پرسيد از من كه يحيى بن سيرين برادر تو بكدام مرض مرده است قلت من الطاعون قال قال
رسول الله صلى الله عليه وسلم الطاعون شهادة لكل مسلم گفت انس فرمود رسول خدا
مرگ طاعون شهادت است مر هر مسلمان را يعنى ثواب شهادت در راه خدا دارد حدثنا
ابو عاصم عن مالك عن سمى عن ابى صالح عن ابى هريرة عن النبى صلى الله عليه وسلم قال
المبطون شهيد فرمود آنكه به بيمارى شكم بميرد حكم شهيد دارد و آخر والمطعون شهيد
و آنكه بطاعون بميرد شهيد است اگرچه گريزد از جائى كه طاعون افتاده و بداند كه نمى رسد بهيچ بلا
مگر بتقدير الهى باب اجر الصابر فى الطاعون در بيان ثواب صبر كننده در طاعون حدثنا
اسحق قال اخبرنا حبان قال حدثنا داؤد بن ابى الفرات قال حدثنا عبد الله بن بريدة
عن يحيى بن يعمر عن عائشة زوج النبى صلى الله عليه وسلم انها اخبرته انها سالت
رسول الله صلى الله عليه وسلم عن الطاعون تحقيق عائشه خبر داد يحيى بن يعمر را كه تحقيق
پرسيد رسول خدا را از مرگ طاعون فاخبرها نبى الله صلى الله عليه وسلم پس خبر داد
عائشه را پيغمبر انه كان عذابا يبعثه الله على من يشاء بود طاعون عذابى كه مى فرستد
خدا بر كسى كه ميخواهد فجعله الله رحمة للمؤمنين پس گردانيد آن را خدا رحمت مسلمانان را
فليس من عبد يقع الطاعون فيمكث فى بلده صابرا پس نيست هيچ بنده مسلمان كه واقع
شود طاعون در شهر او پس درنگ ميكند در شهر خود در حالى كه صابر است يعلم انه لن يصيبه
الا ما كتب الله له در حالى كه ميداند كه شان اينست كه هرگز نميرسد او را مگر چيزى كه نوشته
است خدا مر او را الا كان له مثل اجر الشهيد مگر آنكه باشد مر او را مثل اجر شهيد

تسمیه بالمعوذتین داؤد دستال نسبه کرده است حبان بالفصر روایة دیعه جنانکه مثال
داؤد و مشه کرده وتفسیر ازداود روایت کرده است باب المعوذتین فی القرآن والمعوذتین
درسال اصول کرد آن القرآن المجید والمعوذات کرسورهٔ فلق وسورهٔ ناس است والعوذ
دوسوره المتعوذ است تفسیر کو سه سورهٔ اخلاص سره اهل است در معوذات الطرق ...
آن العمر راه و تسبیح تاب ... قرات حدثنی ابراهیم بن موسی قال اخبرنا
هشام عن معمر عن الزهری عن عروة عن عائشة ان النبی صلی الله علیه وسلم
کان ینفث علی نفسه فی المرض الذی مات فیه بالمعوذات فلما ثقل کنت انفث علیه
کرده مسکر ده مردات جود درسماریه که وفات یافت دران سوره تمامی معوذ ...
نقل کیف النفث ... پس مرگ گران ... که سیدیه
مالک حضرت مایل معوذات و ... لکن کتبها و ... سیکرد ومیت ...
آنحضرت از رحمت مرکب دستها وسالت الزهری کیف ینفث ...
... اصحکو ... بهاده طلب ... شهادت مهاکی ...
... سکرد ه مرده ودست خود پس مسح سکرده مرده ودست ... سارک خود
باب فضل فاتحة الکتاب ودلگر ... ابن عباس عن النبی صلی الله علیه وسلم
... ذکر کرده ... رقیه لفاتحه از ابن عباس که ... سکرد از سعید حدثنی
محمد بن بشار قال حدثنا غندر قال حدثنا شعبة عن ابی بشر عن ابی المتوکل
عن ابی سعید الخدری ان ناسا من اصحاب النبی صلی الله علیه وسلم ...
ابوعلی ... احیاء العرب ... روایت از ابی سعید خدری که جمعی از اصحاب ...
... قبیله ... قبیله ... عرب ... اهل آن ... کرده ...
... ذلک ... و ... بود ...
... مستقر ... گرید ... معکم ... واد ...
پس گفتند آیا هست ... دادر ... یا انسول ... اکر ...
... گفتند ... حتی ... ولی ... لا لعلی ...
... علاج تا آنکه ... امید ... اهم ...
... گرد ... مراثیان ... قطیع ... سراسیکر ...
... ام القرآن ... پس گشت ... سوره ...
... وآب دهان را ... سیکرد ... پس ...
... بارا ... رسول الله صلی الله علیه ...
... پس گفتند ... تا آنکه ... رسول ...

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

وقال مادرىك انها رقية پس پرسیدند آن حضرت را پس خنده کرد آن حضرت و فرمود چه چیز دانا گردانید ترا که فاتحه رقیه است سخن دعا و افسون است بگیرید آن را و تقسیم کنید برای من حصه گویا گفته ودر فوائد این حدیث آن است که معلم را حصه ایست از آنچه متعلم گرفته باشد

باب الشروط في الرقية بقطيع من الغنم در جواز شرط در رقیه بطائفه از بز

حدثنا سيدان بن مضارب ابو محمد الباهلي قال حدثنا ابو معشر البصري هو صدوق يوسف بن يزيد البراء قال حدثني عبيد الله بن الاخنس ابو مالك عن ابن ابي مليكة عن ابن عباس ان نفرا من اصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم مروا بماء فيهم لديغ او سليم مرویست از ابن عباس که جمعی از اصحاب پیغمبر خدا گذشتند بآبی که سکونت داشتند بران در میان ایشان مار گزیده بود یا سلیم شک راوی است لدیغ را سلیم هم میگویند برای تفاؤل فعرض لهم رجل من اهل الماء پس پیش آمد مر ایشان را مردی از اهل آب فقال هل فيكم من راق پس گفت آیا هست در شما از افسون خوانی ان في الماء رجلا لديغا او سليما تحقیق در این آب مردیست مار گزیده و یا سلیم فانطلق رجل منهم فقرأ بفاتحة الكتاب پس رفت مردی از صحابه پس خواند فاتحه کتاب را على شاء بر شرط بز چند پس برست آن لدیغ فجاء بالشاء الى اصحابه فكرهوا ذلك پس آورد بز را بسوی یاران خود پس کراهت کردند وقالوا اخذت على كتاب الله اجرا و گفتند گرفتی تو بر خواندن کتاب خدا حتى قدموا المدينة تا آنکه در آمدند در مدینه فقالوا یا رسول الله اخذ على كتاب الله اجرا پس گفتند بعض ایشان یا رسول خدا گرفت بر کتاب خدا مزد فقال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ان احق ما اخذتم عليه اجرا كتاب الله پس فرمود بتحقیق سزاوار ترین چیزیکه گرفتید شما بران مزد کتاب خدا است ودرین حدیث اباحت گرفتن اجر است بر تعلیم قرآن و بودن تعلیم قرآن مهر در نکاح

باب رقية العين افسون کردن چشم زخم را حدثنا محمد بن كثير قال اخبرنا سفيان قال حدثني معبد بن خالد قال سمعت عبد الله بن شداد عن عائشة رضي الله عنها قالت امرني رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم او امر ان يسترقى من العين گفت عائشه امر کرد مرا

کتاب الطب

…مرحم رحم حدثنا محمد بن خالد

قال حدثنا محمد بن وهب بن عطية الدمشقي قال حدثنا محمد بن

حرب قال حدثنا محمد بن الوليد الزبيدي قال اخبرنا الزهري

عن عروة بن الزبير عن زينب ابنة ابي سلمة عن ام

سلمة ان النبي صلى الله عليه وسلم رأى في بيتها جارية

في وجهها سفعة فقال استرقوا لها فان بها النظرة

[illegible]

تابعه عبد الله بن سالم عن الزبيدي وقال عقيل عن الزهري اخبرني عروة عن النبي

صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

باب العين حق

حدثنا اسحاق بن نصر قال حدثنا عبد الرزاق عن معمر عن همام عن ابي هريرة

عن النبي صلى الله عليه وسلم قال العين حق ونهى عن الوشم

[illegible]

باب رقية الحية والعقرب

حدثنا موسى بن اسمعيل قال حدثنا عبد الواحد قال حدثنا سليمان الشيباني قال حدثنا عبد الرحمن بن

الاسود عن ابيه قال سألت عائشة عن الرقية من الحمة

[illegible]

رخص النبي صلى الله عليه وآله وسلم الرقية من كل

ذي حمة [illegible]

[illegible]

تم الجزء الثالث والعشرون من تيسير الباري ويتلوه الجزء الرابع والعشرون ان شاء الله تعالى

الجزء الثالث عشر صحیح الاسلام

كتاب بدء الخلق

باب رقية النبي صلى الله عليه وسلم در بيان

رقیہ کہ آن حضرت بیمار را میکرد حدثنا مسدد قال حدثنا عبد الوارث عن عبد العزيز

قال دخلت انا وثابت على انس بن مالك فقال ثابت يا ابا حمزة اشتكيت گفت عبد العزیز در آمدم من

وثابت بر انس بن مالک پس گفت ثابت ای ابا حمزہ گفت انس است بیمار شدہ ام من فقال انس الا ارقيك

برقية رسول الله صلى الله عليه وسلم گفت انس آیا رقیہ کنم ترا برقیہ رسول خدا قال بلى گفت ثابت

آری بکن برقیہ رسول خدا قال اللهم رب الناس مذهب الباس گفت انس ای خدا ای پروردگار

مردمان دور کنندہ رنج اشف انت الشافي لا شافي الا انت شفاء لا يغادر سقما شفا دہ

توئی شفا دہندہ نیست شفا دہندہ مگر تو شفائی کہ ترک نکند و نگذارد بیماری را حدثنا عمرو بن علي

قال حدثنا يحيى قال حدثنا سفيان قال حدثني سليمان عن مسلم عن مسروق عن عائشة رضي الله عنها

ان النبي صلى الله عليه وسلم كان يعوذ بعض اهله بود آن حضرت کہ پناہ میداد بعض اہل خود را

يمسح بيده اليمنى یعنی مسح میکرد بدست راست خود و میگفت اللهم رب الناس اذهب الباس

واشفه وانت الشافي لا شفاء الا شفاؤك شفاء لا يغادر سقما قال سفيان حدثت به منصورا

فحدثني عن ابراهيم عن مسروق عن عائشة نحوه گفت سفیان حدیث کردم این حدیث منصور را پس

حدیث کرد منصور از ابراہیم از مسروق از عائشہ مانند آن حدثنا احمد بن ابي رجاء قال حدثنا النضر

عن هشام بن عروة قال اخبرني ابي عن عائشة رضي الله عنها ان رسول الله صلى الله عليه وسلم

كان يرقي يقول بود رسول خدا کہ رقیہ میکرد و فرمود کہ میگفت امسح الباس رب الناس دور کن رنج را

ای پروردگار مردم بيدك الشفاء لا كاشف له الا انت بدست تست شفا دور کنندہ نیست آنرا

مگر تو حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان قال حدثني عبد ربه بن سعيد عن عمرة عن عائشة

رضي الله عنها ان النبي صلى الله عليه وسلم كان يقول للمريض بود آن حضرت کہ میگفت بیمار را

بسم الله تربة ارضنا بريقة بعضنا بنام خدا این خاک زمین ماست و آب دہان بعضی ما است

یعنی کہ یک ولعاب دہان علاج میکرد و میگفت يشفى سقيمنا باذن ربنا شفا دادہ میشود بیمار ما

باذن پروردگار ما در بعضی نسخ يشفى بیمنا است حدثنا صدقة بن الفضل قال اخبرنا ابن عيينة

عن عبد ربه بن سعيد عن عمرة عن عائشة رضي الله عنها قالت كان النبي صلى الله عليه وسلم يقول

في الرقية تربة ارضنا وريقة بعضنا يشفى سقيمنا باذن ربنا بود آن حضرت کہ میفرمود در رقیہ این خاک

زمین ما است و آب دہان بعضی ما است شفا دادہ میشود بیمار ما باذن پروردگار ما

باب النفث في الرقية

در بیان دمیدن در رقیہ و تلف کردن آنست بفتح نون و سکون فا و بعد از فا ثا مثلثہ و آن

اندک تر است و کمتر از تفل یا التفل آب دہن یا با آب دہن حدثنا خالد بن مخلد قال حدثنا سليمان

عن يحيى بن سعيد قال سمعت ابا سلمة قال سمعت ابا قتادة رضي الله عنه يقول سمعت النبي

صلى الله عليه وسلم يقول الرؤيا من الله والحلم من الشيطان ابو قتادہ میگفت شنیدم پیغمبر

سفر موو در رؤیای صالحه از اجزای نبوت است و خوابی که رود که بالغ ببیند از طرف شیطان است فاذا رأی احدکم شیئا یکرهه پس وقتی که ببیند یکی از شما خوابی را که ناخوشی دارد آن را فلینفث حین یستیقظ ثلاث مرات ویتعوذ من شرها پس تف کند هنگامی که بیدار میشود سه بار و پناه جوید از بدی آن خواب فانها لا تضره پس تحقیق آن خواب ضرر نمیکند او را و اگر گوئی تعلق این حدیث به ترجمه نیست ذکر رقیه درین حدیث نشده است گوئیم تعوذ همین رقیه است و قال ابو سلمة وان کنت لا ری الرؤیا اثقل علی من الجبل و گفت ابو سلمه به تحقیق بودم من که میدیدم خوابی که گران تر بود بر من از کوه یعنی بغایت مکروه میداشتم آن را فما هو الا ان سمعت هذا الحدیث فما ابالیها پس نبود مگر شنیدم این حدیث پس باک نمیداشتم بدی آن را

حدثنا عبد العزیز بن عبد الله الاویسی قال حدثنا سلیمان عن یونس عن ابن شهاب عن عروة بن الزبیر عن عایشة رضی الله عنها قالت کان رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا اوی الی فراشه گفت عایشه بود رسول خدا وقتی که جای گرفتی بسوی جامه خواب خود نفث فی کفیه بقل هو الله احد وبالمعوذتین جمیعا در دمیدی در هر دو کف دست خود بعد از خواندن قل هو الله احد و هر دو سوره قل اعوذ برب الفلق و قل اعوذ برب الناس ثم یمسح بهما وجهه وما بلغت یداه من جسده پس مسح میکرد و بهر دو کف دست در روی خود و جائی را که میرسیدی هر دو دست آن حضرت از بدن او قالت عایشة فلما اشتکی کان یامرنی ان افعل ذلک به گفت عایشه رضی الله عنها پس وقتی که بیمار شد میفرمود مرا اینکه بکنم آن را بعنی مسح را آنحضرت قال یونس کنت اری ابن شهاب گفت یونس بودم من که میدیدم ابن شهاب را یصنع ذلک اذا اتی الی فراشه میکرد آنرا وقتی آمدی بسوی جامه خواب خود

حدثنا موسی بن اسمعیل قال حدثنا ابو عوانة عن ابی بشر عن ابی المتوکل عن ابی سعید رضی الله عنه ان رهطا من اصحاب رسول الله صلی الله علیه وسلم انطلقوا فی سفرة سافروها روایت از ابی سعید خدری که جمعی از اصحاب رسول خدا رفتند در سفری که مسافرت کردند حتی نزلوا بحی من احیاء العرب تا آنکه نزول کردند بقبیله از قبائل عرب فاستضافوهم فابوا ان یضیفوهم پس طلب کردند ضیافت ایشان را پس انکار کردند که ضیافت ایشان کنند فلدغ سید ذلک الحی پس گزیده شد از مار و عقرب سردار این قبیله فسعوا له بکل شیء لا ینفعه شیء پس سعی کردند برای او که دفع شود زهر او بهر چیزی در حالیکه نفع نمیکند او را چیزی فقال بعضهم لو اتیتم هؤلاء الرهط الذین قد نزلوا بکم پس گفتند بعضی از ایشان اگر بیائید شما آن گروه را که نزول کرده اند بشما لعله ان یکون عند بعضهم شیء شاید که باشد نزد بعضی آن گروه چیزی که نفع کند فاتوهم فقالوا یا ایها الرهط پس آمدند ایشان پس گفتند ای گروه ان سیدنا لدغ فسعینا له بکل شیء لا ینفعه شیء بتحقیق سردار قوم ما گزیده شده است پس سعی کردیم برای او بهر چیز نفع نمیکند او را چیزی فهل عند احد منکم شیء فقال بعضهم نعم پس آیا هست نزد یکی از شما چیزی پس گفت بعضی از ایشان آری والله انی لراق بخدا سوگند بتحقیق من افسون کننده ام ولکن والله لقد استضفناکم فلم تضیفونا ولکن

تحقيق طلب ضيافت كرديم شما را پس ضيافت نكرديد شما را فما انا براق لكم حتى تجعلوا لنا جعلا پس نسبتم
[illegible] كننده مر شما را تا آنكه گردانيد براى ما مزدى فصالحوهم على قطيع من الغنم پس مصالحه كردند ايشان
[illegible] گله بز در بعضى روايات سى بز مقرر كردند فانطلق فجعل يتفل ويقرأ الحمد لله رب العالمين
[illegible] كه تف ميكند آب دهن و ميخواند سوره فاتحه حتى لكانما نشط من عقال تا آنكه گويا خلاص كرده شد
[illegible] فانطلق يمشى ما به قلبة پس رفت راه ميرود و بحالى كه نيست بوى علتى قلبه [illegible]
[illegible] قال فاوفوهم جعلهم الذى صالحوهم عليه گفت راوى كه پس وفا كردند
[illegible] ايشان را پس فقال بعضهم اقسموا فقال الذى رقى لا تفعلوا
يعنى انا نها قسمت كنيد پس گفت كسى كه رقيه كرده بود قسمت مكنيد حتى ناتى رسول الله صلى الله
عليه وسلم [illegible] الذى كان تا آنكه بيائيم نزد رسول خدا پس ذكر كنيم مر آنحضرت را چيزى كه بود [illegible]
[illegible] پس بنگريم چه ميفرمايد ما را فقدموا على رسول الله صلى الله عليه وسلم فذكروا له پس قدوم
[illegible] بر رسول خدا پس ذكر كردند مر آنحضرت را ماجراى خود را فقال وما يدريك انها رقية پس فرمود
[illegible] كه فاتحه رقيه است اصبتم بصواب رسيديد كه فاتحه را رقيه ساختيد اقسموا واضربوا
لى معكم بسهم قسمت كنيد و بگردانيد مرا با خود حصه **باب** مسح الراقى الوجع بيده اليمنى مسح
كردن رقيه كننده جاى درد را بدست راست خود **حدثنى** عبد الله بن ابى شيبة قال حدثنا يحيى
عن سفيان عن الاعمش عن مسلم عن مسروق عن عائشة رضى الله عنها قالت كان النبى صلى الله
عليه وسلم يعوذ بعضهم يمسحه بيمينه گفت عائشه بود پيغمبر خدا كه تعويذ ميكرد بعضى مردم را مسح ميكرد
[illegible] راست خود با اين كلمات اذهب الباس رب الناس واشف انت الشافى لا شفاء الا شفاؤك
[illegible] لا يغادر سقما فذكرته لمنصور فحدثنى عن ابراهيم عن مسروق عن عائشة بنحوه [illegible]
[illegible] اين حديث را براى منصور پس حديث كرد منصور از ابراهيم از مسروق از عائشه مانند اين حديث **باب**
[illegible] الرجل در بيان رقيه كردن زن مرد را **حدثنى** عبد الله بن محمد الجعفى قال حدثنا هشام قال
اخبرنا معمر عن الزهرى عن عروة عن عائشة رضى الله عنها ان النبى صلى الله عليه وسلم كان ينفث
على نفسه [illegible] فى مرضه الذى قبض فيه بالمعوذات [illegible]
[illegible] سوره اخلاص وسوره فلق وسوره ناس فلما ثقل كنت انا انفث عليه [illegible]
[illegible] بيده نفسه لبركتها [illegible]
[illegible] فسالت ابن شهاب كيف كان ينفث [illegible]
[illegible] قال ينفث على يديه ثم يمسح بهما وجهه [illegible]
[illegible] **باب** من لم يرق [illegible]
[illegible] معلوم ومجهول [illegible] روايت است **حدثنا** مسدد قال حدثنا حصين بن نمير عن حصين
بن عبد الرحمن عن سعيد بن جبير عن ابن عباس رضى الله عنهما قال خرج علينا النبى صلى الله

[illegible]

شهاب عن عبيد الله بن عبد الله بن
عتبة بن مسعود عن ابن عباس قال
ان رسول الله صلى الله عليه وسلم
قال اقرأني جبرئيل على حرف فرمود
خواند مرا جبرئيل قرآن بر یک لغت یک
نوع قرأت فلم ازل استزيده ويزيدني حتى انتهى الى
سبعة احرف پس پیوسته بودم که طلب
زیادت میکردم جبرئیل را ... [illegible]
تا آنکه نهایت شد سبعة احرف [illegible]
اشارات و در فضائل قرآن بیاید [illegible]
[illegible] میکائیل بجانب [illegible] جبرئیل [illegible]
[illegible] آنحضرت بجانب میکائیل [illegible]
مشورت میکرد [illegible]
مشورت مینماید آنحضرت را [illegible]
[illegible] گفت [illegible]
و شانی [illegible] حدثنا محمد بن مقاتل
قال اخبرنا عبد الله بن مبارك قال اخبرنا
يونس عن الزهري قال حدثني عبيد الله
عن ابن عباس قال كان رسول الله صلى
الله عليه وسلم اجود الناس [illegible]
[illegible]
[illegible] وكان اجود ما يكون في رمضان
حين يلقاه جبرئيل عليه السلام و بود
[illegible] آنحضرت در رمضان
[illegible] جبرئيل وكان جبرئيل
يلقاه في كل ليلة من رمضان [illegible] آنحضرت
[illegible] جبرئيل [illegible] رمضان
[illegible] القرآن [illegible]
[illegible] رسول الله صلى الله
عليه وسلم حين يلقاه جبرئيل اجود
بالخير من الريح المرسلة [illegible] آنحضرت
[illegible] جبرئیل [illegible]
[illegible]
[illegible] کتاب گذشت

عليه وسلم [illegible] ابن عباس [illegible]

[illegible]

بن محصن فقال ادع الله ان يجعلني منهم قال انت منهم ثم جاء آخر فقال ادع الله ان يجعلني منهم فقال سبقك بها عكاشة پس برخاست عکاشه بن محصن [illegible] پس گفت آیا از ایشانم

ای رسول خدا قال نعم فرمود آری تو از ایشان هستی ثم قام آخر فقال یا رسول الله فقال سبقك

بها عكاشة پس برخاست دیگری پس گفت آیا من هم از ایشانم ای رسول خدا پس فرمود سبقت کرده بآن

دعوت عکاشه [illegible] یا مولف رحمه الله مختصر آورده [illegible] کرده شود با روایت دیگر حل نمیشود

پس بدان که در روایت دیگر این چنین است فقام عکاشة فقال ادع الله ان یجعلني منهم قال اللهم اجعله

منهم یعنی استاد عکاشه و گفت دعا کن خدا را اینکه بگرداند مرا از آنها فرمود خداوندا بگردان عکاشه را از آنها

گویا آنحضرت مامور شده بود که در حق یک کس دعا کنند و تخصیص نماید آنحضرت دعا کرد برای عکاشه ثم قام

رجل وقال ادع الله ان یجعلني منهم قال سبقك بها عكاشة بدین روایت درست آید فرمودن آنحضرت

سبقت کرد بآن دعا عکاشه چنانکه گفته اند که تخصیص عکاشه بآن دعا بوحی خفی معلوم آنحضرت شده بود

یا آنکه این مرد دیگر سعد بن عباده است که از خلص صحابه بود و بشارت یافته در بیعت رضوان بهشتی [illegible]

از کلام عکاشه درین روایت اگرچه بصورت استفهام است مراد طلب دعا است در حق خود و تحقیق کلام

مرد دیگر بصورت استفهام است مراد طلب دعا است در حق خود لهذا این روایت دیگر که هم از ابن عباس

روایت کرده بخاری و مسلم و غیر آن **باب** الطيرة در بیان فال شوم گرفتن بچیزی یعنی الطيرة بکسر طا یعنی

شوم گرفتن چیزی را و طیره اسم است **حدثنا** عبد الله بن محمد قال حدثنا عثمان بن عمر قال

اخبرنا یونس عن الزهري عن سالم عن ابن عمر رضي الله عنهما ان رسول الله صلى الله عليه وسلم

قال لا عدوى ولا طيرة تحقیق آنحضرت فرمود عدوی نیست یعنی بیماری یکی بدیگری سرایت نمیکند و طیره نیست

والشؤم في ثلاث في المرأة والدار والدابة و شوم در سه چیز میباشد در زن و در سرا و در چارپایه یعنی

گفته اند که شوم در زن آنست که نازا باشد یا بدخلق باشد و در سرا آنکه تنگ و بد همسایه بود و در چارپایه آنکه

بار ام نگیرد و [illegible] باشد [illegible] این حدیث نیست [illegible] آنست که [illegible]

نفی کرده اند درین سه ماده اثبات آنست **حدثنا** ابو اليمان قال حدثنا شعيب عن الزهري قال

اخبرني عبيد الله بن عبد الله بن عتبة ان ابا هريرة رضي الله عنه قال سمعت رسول الله

صلى الله عليه وسلم يقول لا طيرة گفت ابو هریره شنیدم رسول خدا را میفرمود طیره نیست

بوهم خود بدمی [illegible] وخيرها الفال و بهتر طیره فال است قالوا وما الفال گفتند و کدام است فال

قال الكلمة الصالحة يسمعها احدكم فرمود فال کلمه صالح است که می شنود آنرا یکی از شما و تفاؤل میگیرد

نیکوئی چنانکه روایت کرده اند که بنگام هجرت آنحضرت بریده اسلمی پیش آمد چون پرسید از وی نام او را

گفت بریده است فرمود تذکیر و امر ما الفتنه کدام قبیله است گفت اسلمی فرمود لسلامت انجامید حال

این قسم فال مستحسن است و بسیار واقع شده از آنحضرت پس آنکه طیره در اصل لغت عام تر است از فال بد

لیکن در عرف تخصیص یافته بمعنی **باب** الفال در بیان فال قال **حدثنا** عبد الله بن محمد

قال حدثنا هشام قال اخبرنا معمر عن الزهري عن عبيد الله بن عبد الله عن ابي هريرة رضي الله عنه

الجزء الثالث عشر تيسير الاسلام

کتاب بدء الخلق

عليه وسلم يا بن قطان ان جبرئيل كان

يعارضه القرآن تحقیق جبرئیل بود که عارض

میکرد با آنحضرت قرآن را یعنی بخواندن عرض

میکرد جبرئیل بر آنحضرت و آنحضرت بر جبرئیل

حدثنا قتيبة قال حدثنا ليث عن

ابن شهاب ان عمر بن عبد العزيز اخر العصر

شيئا تحقیق عمر بن عبد العزیز درنگ کرد

تاخیر نمود نماز عصر را از وقت مستحب اندکی

فقال له عروة اما ان جبرئيل قد نزل

فصلى امام رسول الله پس گفت عروه

عبد العزیز را عروه آگاه باش تحقیق جبرئیل

فرود آمد پس نماز گزارد پیش پیغمبر خدا

صلى الله عليه وسلم احتجاج و اعتراض

کرد عروه بحدیث امامت جبرئیل بر عمر بن

عبد العزیز در تاخیر کردن نماز از وقت معهود

فقال عمر اعلم ما تقول يا عروة پس گفت

عمر بن عبد العزیز بدان آنچه میگوئی

ای عروه استبعاد کرد امامت جبرئیل را

ظاهر نزد عمر علی الله امامت جبرئیل نبود یا [illegible]

کرد قال سمعت بشير بن ابي مسعود

يقول سمعت ابا مسعود يقول سمعت

رسول الله گفت عروه شنیدم بشیر بن ابی مسعود

الانصاری را میگفت شنیدم ابا مسعود را

میگفت شنیدم پیغمبر خدا را صلى الله عليه وسلم

يقول نزل جبرئيل فامني میفرمود فرود آمد

جبرئیل پس امامت کرد مرا [illegible]

پس نماز گزاردم با جبرئیل [illegible]

[illegible] نماز دیگر [illegible]

[illegible] نماز دیگر [illegible]

[illegible]

قال قال النبی صلی الله علیه وسلم لا طیرة وخیرها الفال قالوا وما الفال یا رسول الله قال الکلمة
الصالحة یسمعها احدکم گفت ابو هریره فرمود رسول خدا نیست طیره وبهتر طیره فال است گفتند چیست
فال ای رسول خدا فرمود آنحضرت فال کلمه صالحه است که میشنوند آن را یکی از شما و تفاول میگیرد بنیکوئی
حدثنا مسلم بن ابراهیم قال حدثنا هشام عن قتادة عن انس رضی الله عنه عن النبی صلی الله
علیه وسلم قال لا عدوی ولا طیرة فرمود عدوی و طیره هیچ نیست ویعجبنی الفال الصالح
الکلمة الحسنة وخوش می آید مرا فال نیکو که آن کلمه نیک است **باب** لا هامة ولا صفر و بیان
آنکه هامه و صفر چیزی نیست هامه آوازی که در شب می شنوند و بعضی گویند نام جانوریست که آوازش را
شوم میدانند و آن جانور بوم است و بعضی از اهل جاهلیت گویند که استخوان مرده است که هامه میگردد
و تسمانی [illegible] تا انتقام خود از ظالم میکشد [illegible] مولف رح از [illegible] حال صفر آنست که مرضی است در شکم [illegible]
میگیرد [illegible] و معانی صفر نیز است و آنکه ماه صفر را شوم میدانند حدثنا محمد بن الحکم قال [illegible]
قال اخبرنا اسرائیل قال حدثنا ابو حصین عن ابی صالح عن ابی هریرة عن النبی صلی الله علیه
وسلم قال لا عدوی ولا طیرة ولا هامة ولا صفر ترجمه الفاظ مکرر معلوم شده **باب** الکهانة
بیان کهانت کاهنان حدثنا سعید بن عفیر قال حدثنا اللیث قال حدثنی عبد الرحمن بن خالد
عن ابن شهاب عن ابی سلمة عن ابی هریرة ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قضی فی امرأتین
من هذیل اقتتلتا تحقیق رسول خدا حکم کرد در دو زن که از قبیله هذیل بودند [illegible]
فرمت احداهما الاخری بحجر [illegible] نزدیک انسان دو زن دیگر [illegible] فاصاب بطنها وهی حامل پس
[illegible] حمل داشت فقتلت ولدها الذی فی بطنها پس کشت فرزندی را که در شکم او بود
فاختصموا الی النبی صلی الله علیه وسلم فقضی ان دیة ما فی بطنها غرة عبد او امة پس حکم کرد
دیت چیزی که در شکم او بود یک غره است غلام باشد یا داه [illegible] در اصل [illegible] سفید است که در پیشانی اسپ
میباشد در اینجا مراد تمام بدن سفید است باطلاق جزو بر کل و بعضی گویند [illegible] غلام و داه [illegible]
فقال ولی المرأة التی غرمت پس گفت ولی زنی که غرامت کرده شده بود کیف اغرم یا رسول الله
من لا شرب ولا اکل ولا نطق ولا استهل [illegible] که آب ننوشیده و طعام نخورده
و سخن نکرده و نه آواز کرده تا معلوم شود که زنده بود [illegible] دیت [illegible]
فقال النبی صلی الله علیه وسلم انما هذا من اخوان الکهان فرمود پیغمبر خدا نیست این قائل مگر
برادران کاهنان آنحضرت از راه اعتراض فرمود و تشبیه داد [illegible] آنحضرت [illegible]
مانند کاهنان که [illegible] صدق و راستی خود [illegible] عبارت آرائی میکنند حدثنا قتیبة عن
مالک عن ابن شهاب عن ابی سلمة عن ابی هریرة رضی الله عنه ان امرأتین رمت احداهما الاخری
بحجر فطرحت جنینها فقضی فیه النبی صلی الله علیه وسلم مرویست از ابی هریره که دو زن [illegible]
کرد [illegible] سنگ یکی از آن دو زن دیگر را پس انداخت جنین او را پس حکم کرد [illegible]

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

اورولید تو بیک رتبق غلامی یا رای وعن ابن شهاب عن سعید بن المسیب ان رسول الله صلی الله علیه
وسلم قضی فی الجنین یقتل فی بطن امه مرویست از ابن شهاب از سعید بن المسیب که بتحقیق رسول خدا
حکم کرد در باب جنین که کشته میشود در شکم مادر او ان ترة عبد او ولیدة بدل است از غرة فقال الذی قضی علیه
کیف اغرم من لا اکل ولا شرب ولا نطق ولا استهل ومثل ذلک بطل و مانند این هدر کرده میشود
خون او فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم انما هذا من اخوان الکهان پس فرمود رسول خدا
نیست این قائل مگر از برادران کاهنان **حدثنا** عبد الله بن محمد قال حدثنا ابن عیینة عن الزهری
عن ابی بکر بن عبد الرحمن بن الحارث عن ابی مسعود رضی الله عنه قال نهی النبی صلی الله علیه وسلم
عن ثمن الکلب ومهر البغی منع کرد پیغمبر خدا از خوردن بهای سگ و مزد زن زانیه وحلوان الکاهن
واجرت کاهن بر کهانت **حدثنا** علی بن عبد الله قال حدثنا هشام بن یوسف قال اخبرنا معمر
عن الزهری عن یحیی بن عروة بن الزبیر عن عروة عن عائشة قالت سأل رسول الله صلی الله علیه
وسلم ناس عن الکهان گفت عائشه پرسیدند رسول خدا را جمعی از مردم از حال کاهنان فقال لیس بشیء پس فرمود
نیستند چیزی یعنی راست گوی نیستند فقالوا یا رسول الله انهم یحدثونا احیانا بشیء فیکون حقا پس
گفتند ای رسول خدا بتحقیق ایشان میگویند گاه گاه چیزی را پس میباشد آن حدیث راست و مطابق واقع فقال
رسول الله صلی الله علیه وسلم تلک الکلمة من الحق یخطفها من الجنی پس فرمود رسول خدا آن
یک کلمه از حق و راستی است میرباید آنرا جنی از ملائکه فیقرها فی اذن ولیه پس می اندازد آنرا در گوش های
دوست خود و یقرها بفتح یاء تحتیه وضم قاف و در روایات بکسر قاف و تشدید راء من القر یعنی ترویج کلام در گوش
مخاطب تا فهم کند فیخلطون معها مائة کذبة پس خلط میکنند با آن یک کلمه صد دروغ قال علی قال
عبد الرزاق مرسل الکلمة من الحق گفت علی بن عبد الله گفته است عبد الرزاق این قول الکلمة من الحق
مرسل است درین حدیث ثم بلغنی انه اسنده بعده یعنی پس رسیده مرا که تحقیق اسناد کرده است بعد از آن
با آن حضرت صلی الله علیه وسلم **باب** السحر در بیان سحر یا باعث یا از حرست و قول الله تعالی
ولکن الشیاطین کفروا یعلمون الناس السحر وما انزل علی الملکین ببابل هاروت وماروت الی من خلاق
وقوله تعالی ولا یفلح الساحر حیث اتی وقوله تعالی افتأتون السحر وانتم تبصرون وقوله یخیل الیه من سحرهم
انها تسعی وقوله ومن شر النفاثات فی العقد این آیتها است که در آن ذکر سحر است والنفاثات الساحرات
تسحرون تعمون **حدثنا** ابراهیم بن موسی قال اخبرنا عیسی بن یونس عن هشام عن ابیه عن عائشة
رضی الله عنها قالت سحر رسول الله صلی الله علیه وسلم رجل من بنی زریق یقال له لبید بن الاعصم
گفت عائشه سحر کرد رسول خدا را مردی از قبیله بنی زریق گفته می شد او را لبید بن اعصم حتی کان رسول الله صلی الله
علیه وسلم یخیل الیه انه یفعل الشیء وما فعله تا آنکه بود رسول خدا تخیل می شد مر او را که بتحقیق میکند چیزی
و حال آنکه نکرده است حتی اذا کان ذات یوم او ذات لیلة وهو عندی لکنه دعا و دعا تا آنکه بود روزی
یا شبی و آنحضرت نزد من بود ولیکن آنحضرت دعا کرد و دعا کرد یعنی متوجه من نبود ثم قال یا عائشة اشعرت

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

تعلق احادیثی که بعد ازین موصول آمده
بترجمه باب زسا قطاست لفظ باب در روایت
ابی ذر و برین تقدیر مرفوع میشود
مربوط نیست دیگر او اقال احکام
علیحده است باسناد و سابق
باب بسیار اسناد جدا ذکر میکرد
کرده فراغ از حدیث سابق
از اقوال و حکم احدیث دلالت
والملائکة ... آمیں
ازتمامین و گویند فرشتگان
معنی این کلمه طلب قبول
احد منهما الا اخوی تا ...
ازین دو کلمه کلمه دیگر
هر دو در یک زمان
آمر زیده میشود مراد از چیزی
از کاهنان **حدثنا** محمد بن سلام
قال حدثنا المخلدی ... قال
عن اسمعیل بن امیة ان ...

برین ... عن عائشة ...
النبی صلی الله علیه وسلم ...
الذی انا ... آنحضرت ...

ان الله افتانی فیما استفتیته فیه پس فرمود ای عایشه آیا دانستی به تحقیق خدا جواب داد مرا در آنچه طلب [illegible]
خدا را جواب در آن اتانی رجلان فقعد احدهما عند راسی والآخر عند رجلی [illegible] نزد من دو مرد [illegible]
یکی از آن دو نزد سر من و دیگری نزد دو پای من فقال احدهما لصاحبه ما وجع الرجل فقال مطبوب [illegible]
یکی از آن دو یار خود را چیست درد و بیماری این مرد گفت مسحور است لب یعنی سحر است یعنی کرده اند او را [illegible]
است قال من طبه قال لبید بن الاعصم [illegible] گفت کیست که سحر کرده او را قال لبید بن الاعصم گفت لبید بن اعصم قال فی ای شیء قال
مشط ومشاطة وجف طلع نخلة ذکر گفت در چه چیز سحر کرده است گفت در شانه و موی که جدا شده است
در شانه کردن و در روجای شگوفه نخل کرد ذکر است جف بفتح جیم و تشدید فا موحده [illegible] در بعضی نسخ جب [illegible]
پای سر حده و طلعه بجای شگوفه واقع است و ذکر در نخل و طلعه برای فرق است میان جنس و مرد مثل [illegible]
وابن هو قال فی بئر ذروان گفت کجاست آن گفت در چاه ذروان [illegible]
است بفتح همزه و سکون را و فانا ها رسول الله صلی الله علیه وسلم فی اناس من اصحابه پس آمد آن
چاه رسول خدا در جمعی از اصحاب خود در روایتی دیگر واقع شده است [illegible] شانه و موی [illegible]
یا عایشه کان ماءها نقاعة الحناء پس آمد آنحضرت و گفت ای عایشه گویا [illegible] که آب آن چاه [illegible]
نقاعه به تخفیف قاف و تشدید است وکان رؤس نخلها رؤس الشیاطین و گویا سر نخلهای آن [illegible]
شیاطین است قلت یا رسول الله افلا استخرجته گفتم ای رسول خدا آیا اخراج نکنی این ساحر را [illegible] قال
الله فکرهت ان اثور علی الناس فیه شرا فرمود تحقیق عافیت داد مرا خدا [illegible]
اشاعت کنم برو مردم ازین امر شر را [illegible] پس فرمود به دفن شانه و [illegible] دفن کرده شد [illegible]
که آنحضرت صلی الله علیه وسلم هرگز انتقام نکشیده از مرد [illegible] حضرت [illegible] تابعه ابو اسامة وابو ضمرة
وابن ابی الزناد عن هشام متابعت کرده اند ابن [illegible] عیسی بن یونس [illegible] هشام [illegible]
از هشام روایت کرده اینها نیز روایت کرده از وی و قال اللیث وابن عیینة عن هشام فی مشط ومشاقة
تعالیقه و گفت لیث و ابن عیینه از هشام در روایت خود در مشط و مشاقه یعنی این دو از هشام [illegible]
موافقت نکرده اند و مشاقه [illegible] اطلاعات [illegible] در شانه کردن جدا میشود و [illegible]
المشاطة ما یخرج من الشعر اذا مشط [illegible] مشاطه موی [illegible] بیرون می آید از شانه [illegible]
شانه کردن والمشاقة من مشاقة الکتان یعنی تارهای کتان [illegible] منقطع میشود از کتان [illegible]

باب الشرک والسحر من الموبقات در بیان شرک و سحر از جمله موبقات است [illegible]

حدثنا عبد العزیز بن عبد الله قال حدثنی سلیمان عن ثور بن زید عن ابی الغیث عن ابی هریرة
رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال اجتنبوا الموبقات اجتناب کنید [illegible]
الشرک بالله والسحر شریک ساختن است بخدا در عبادات و اجتناب کنید سحر کردن [illegible]
است و گناه **باب** هل یستخرج السحر وقال قتادة قلت لسعید بن المسیب رجل به طب [illegible]
یؤخذ عن امراته ایحل عنه او ینشر [illegible] گشاده شود [illegible]

الجزء الثالث من شرح الاسلام

کتاب بدء الخلق

[illegible] مبارک [illegible] و جن [illegible]
[illegible] الله قال ما یالحنة الوسادة
[illegible] حال این [illegible]
[illegible] وسادة [illegible]
[illegible] عایشه [illegible]
[illegible] لا تدخل [illegible] صورة [illegible]
[illegible] تحقیق فرشتگان [illegible]
[illegible] صورت است [illegible]
[illegible] برکت [illegible]
[illegible] وان من [illegible]
[illegible] یوم القیامة [illegible]
[illegible] **حدثنا** ابن مقاتل [illegible]
[illegible]

كتاب بدء الخلق

... است بفتح نون و سکون ... علاج مجنون ... قال لا بأس به ...

[illegible]

... حدثنا ... عن ابيه عن عائشة رضي الله عنها قالت كان رسول الله ...

... عائشه بود رسول خدا ... كان يرى انه ياتي النساء ولا ياتيهن ...

... قال سفيان وهذا اشد ...

[illegible]

الجزء الثالث تخريج الاسلام

كتاب الحلق

الجزء الثالث ... كتاب بدء الخلق

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] پس فرمود رسول خدا [illegible]

[illegible] ابا سلمة سمع اباهريرة [illegible] ابو سلمه [illegible] روايت كرده [illegible]

يقول قال النبي صلى الله عليه وسلم لا يوردن ممرض على مصح فرمود رسول خدا [illegible]

[illegible] وانكر ابو هريرة [illegible] الحديث الاول [illegible]

[illegible] حديث [illegible] تحقيق [illegible] پس گفت [illegible]

[illegible] حبشي [illegible]

[illegible] قال ابو سلمة فما رأيته نسي حديثا غيره [illegible] گفت ابو سلمه پس نديدم ابو هريره را كه فراموش [illegible]

باب لا عدوى [illegible]

[illegible] حدثنا سعيد بن عفير قال حدثني ابن وهب

[illegible] عن ابن شهاب قال اخبرني سالم بن عبد الله وحمزة ان عبد الله بن عمر رضي الله عنهما قال

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا عدوى ولا طيرة انما الشؤم في ثلاث في المرأة والفرس والدار

[illegible] حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري قال حدثني ابو سلمة

بن عبد الرحمن ان ابا هريرة قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول لا عدوى قال ابو سلمة

بن عبد الرحمن سمعت ابا هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لا توردوا الممرض على المصح

[illegible] وعن الزهري قال اخبرني سنان بن ابي سنان الدؤلي ان ابا هريرة

قال ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا عدوى فقام اعرابي فقال ارأيت الابل تكون في

الرمال امثال الظباء فيأتيها البعير الاجرب فتجرب قال النبي صلى الله عليه وسلم فمن اعدى الاول

حدثني محمد بن بشار قال حدثنا محمد بن جعفر قال حدثنا شعبة قال سمعت قتادة عن انس بن مالك

رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لا عدوى ولا طيرة ويعجبني الفأل [illegible]

[illegible] قالوا وما الفأل قال الكلمة الطيبة [illegible]

باب ما يذكر في سم النبي صلى الله عليه وسلم

[illegible] رواه عروة عن عائشة عن النبي صلى الله عليه وسلم

[illegible] حدثنا قتيبة قال حدثنا

الليث عن سعيد بن ابي سعيد عن ابي هريرة انه قال لما فتحت خيبر اهديت لرسول الله صلى الله عليه وسلم

شاة فيها سم [illegible]

فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم اجمعوا الي من كان ههنا من اليهود فرمود رسول خدا [illegible]

[illegible] فقال لهم رسول

الله صلى الله عليه وسلم [illegible] اني سائلكم عن شيء فهل انتم صادقي عنه [illegible]

[illegible]

[illegible] باب [illegible]

حدثنا عبد الله بن محمد قال أخبرنا سفيان عن الزهري عن أبي إدريس الخولاني عن أبي ثعلبة الخشني رضي الله عنه قال نهى رسول الله صلى الله عليه وسلم عن أكل كل ذي ناب من السباع [illegible]

وزاد الليث حدثني يونس عن ابن شهاب [illegible] هل نتوضأ أو نشرب ألبان الأتن أو مرارة السبع أو أبوال الإبل [illegible] قد كان المسلمون يتداوون بها فلا يرون بذلك بأسا [illegible] فأما ألبان الأتن فقد بلغنا أن رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] عن لحومها ولم يبلغنا عن ألبانها أمر ولا نهي وأما مرارة السبع قال ابن شهاب أخبرني أبو إدريس الخولاني أن أبا ثعلبة الخشني أخبره أن رسول الله صلى الله عليه وسلم نهى عن أكل كل ذي ناب من السباع [illegible]

باب إذا وقع الذباب في الإناء [illegible]

حدثنا قتيبة قال حدثنا إسماعيل بن جعفر عن عتبة بن مسلم مولى بني تيم عن عبيد بن حنين مولى بني زريق عن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال إذا وقع الذباب في إناء أحدكم فليغمسه كله ثم ليطرحه فإن في أحد جناحيه شفاء وفي الآخر داء [illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم كتاب اللباس

باب قول الله تعالى قل من حرم زينة الله التي أخرج لعباده [illegible]

وقال النبي صلى الله عليه وسلم كلوا واشربوا والبسوا وتصدقوا في غير إسراف ولا مخيلة [illegible] وقال ابن عباس كل ما شئت والبس ما شئت ما أخطأتك اثنتان سرف أو مخيلة [illegible]

حدثنا إسماعيل قال حدثني مالك عن نافع وعبد الله بن دينار وزيد بن أسلم يخبرونه عن ابن عمر رضي الله عنهما [illegible] أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا ينظر الله إلى من جر ثوبه خيلاء [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر من صحيح البخاري

كتاب الطب

[illegible]

باب من جر ازاره من غير خيلاء [illegible]

يونس قال حدثنا زهير قال حدثنا موسى بن عقبة عن سالم بن عبد الله عن ابيه رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من جر ثوبه خيلاء لم ينظر الله اليه يوم القيامة فقال ابو بكر [illegible] الله ان احد شقي ازاري يسترخي [illegible] گفت ابو بكر صديق رضي الله عنه [illegible]

[illegible]

حدثني محمد قال [illegible] عن يونس عن الحسن عن ابي بكرة [illegible] كنا عند رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible] گفت ابو بكره [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر من صحيح الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

بينما رجل يمشي في حلة تعجبه نفسه مرجل جمته فرمود پیغمبر خدا در میان آنکه می‌رفت مردی بود و خوش می‌کرد او را نفس او و شانه کرده است موی سر خود را اذ خسف الله به فهو يتجلجل الى يوم القيامة ناگاه برزمین فرو برد او را خدا پس وی می‌رود در زمین تا روز قیامت يتجلجل اسم فاعل است از باب تجلجل یعنی جنانیدن کننده موی را يتجلجل به جیم در میان لام و آخر لام دیگر یعنی حرکت و تنزل مضطرباً نما بر آنست که این مرد از امم سالفه است یعنی گویند قارون است و اختیار است از انچه واقع شده است و تجلجل که از زمین است باشد و اختیار است از انچه واقع خواهد شد **حدثنا** سعيد بن عفير قال حدثني الليث قال حدثني عبد الرحمن بن خالد عن ابن شهاب عن سالم بن عبد الله ان اباه رضي الله عنه حدثه روایت است از سالم بن عبد الله بن عمر که پدر سالم حدیث کرده او را ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال بينا رجل يجر ازاره اذ خسف به فرمود در اثنای آنکه مردی می‌کشید ازار خود را ناگاه خسف کرده شد او را فهو يتجلجل في الارض الى يوم القيامة تابعه يونس عن الزهري متابعت کرد عبد الرحمن را یونس از زهری ولم يرفعه شعيب عن الزهري و رفع نکرد این حدیث را شعیب که از زهری روایت کرد **حدثني** عبد الله بن محمد قال حدثنا وهب بن جرير قال حدثنا ابي عن عمه جرير بن زيد قال كنت مع سالم بن عبد الله بن عمر على باب داره گفت جریر بود من با سالم بن عبد الله بن عمر رضی الله عنهما بر در سرای او فقال سمعت ابا هريرة سمع النبي صلى الله عليه وسلم پس گفت سالم شنیدم ابا هریره را که شنیده پیغمبر خدا را نحوه مانند این حدیث **حدثنا** مطر بن الفضل قال حدثنا شبابة قال حدثنا شعبة قال لقيت محارب بن دثار على فرس گفت شعبه ملاقات کردم محارب بن دثار را که قاضی کوفه بود در حالی که سوار بود بر اسپ وهو ياتي مكانه الذي يقضي فيه و محارب می‌آمد جای خود را که حکم می‌کند در آنجا فسالته عن هذا الحديث پس پرسیدم او را ازین حدیث فحدثني قال سمعت عبد الله بن عمر رضي الله عنهما يقول قال رسول الله صلى الله عليه وسلم من جر ثوبه من مخيلة لم ينظر الله اليه يوم القيامة کسی که کشید جامه خود را از روی تکبر نظر رحمت نمیکند خدا بسوی او در روز قیامت فقلت لمحارب اذكر ازاره قال ما خص ازارا ولا قميصا گفت شعبه پس گفتم محارب را آیا گفته است ازار را گفت تخصیص نکرده ازار را و نه پیراهن را یعنی مطلق است و اینکه شامل است ازار را و پیراهن را تابعه جبلة بن سحيم وزيد بن اسلم وزيد بن عبد الله عن ابن عمر متابعت کرده است سالم را این سه نفر از ابن عمر عن النبي صلى الله عليه وسلم وقال الليث عن نافع عن ابن عمر مثله و گفته است لیث از نافع از ابن عمر مانند این حدیث وتابعه موسى بن عقبة وعمر بن محمد وقدامة بن موسى عن سالم عن ابن عمر عن النبي صلى الله عليه وسلم من جر ثوبه خيلاء متابعت کرده از زهری این سه نفر موسی بن عقبه و عمر بن محمد و قدامه بن موسی از ابن عمر از پیغمبر خدا باین لفظ کسی که کشید جامه خود را بحالی که متکبر است **باب** الازار المهدب بیان ازاری که هدب دارد و هدب ریزه که بر طرف جامه می‌باشد ويذكر عن الزهري وابي بكر بن محمد وحمزة بن ابي اسيد ومعاوية بن عبد الله بن جعفر انهم لبسوا ثيابا مهدبة گفته میشود ازین جماعه مذکور که تحقیق ایشان پوشیده اند جامه ریشه دار **حدثنا** ابو اليمان قال حدثنا شعيب عن الزهري قال اخبرني عروة بن الزبير ان عائشة

[illegible]

الجزء الثالث عشر من تيسير القاري

كتاب بدء الخلق

بن اسمعيل قال حدثنا محمد بن عبد الله الانصاري عن ابن عون قال انبانا القاسم ابن محمد بن ابي بكر صديق رضي الله عنه عن عائشة قالت من زعم ان محمدا راى ربه فقد اعظم گفت عائشه کسیکه گمان کرد و گفت که تحقیق محمد دیده پروردگار خود را پس تحقیق بزرگ افترا کرد و لكنه راى جبريل في صورته وخلقه سادا ما بين الافق ولیکن دید آنحضرت جبرئیل را در صورت خاصه وی که مشتمل بر ششصد بال است و صورت اصلی وی که مخلوق است بر آن بحالیکه بسته است تمام کرانه آسمان را **حدثنا** محمد بن يوسف قال حدثنا ابو اسامة قال حدثنا زكريا بن ابي زائدة

[illegible]

الجزء الثالث عشر [illegible]

کتاب بدء الخلق

[illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب الحلق

[illegible]

آسمان نمی تواند برآمد بر سینه که تشنه حاصل شود باب جیب القمیص من عند الصدر وغيره
در بیان آنکه گریبان پیراهن نزد سینه است و غیر آن حدثنا عبد الله بن محمد قال حدثنا
ابو عامر قال حدثنا ابراهیم بن نافع عن الحسن عن طاؤس عن ابی هريرة رضي الله عنه قال
ضرب رسول الله صلى الله عليه وسلم مثل البخيل والمتصدق گفت ابو هریره زده است
رسول خدا مثل بخیل و صدقه کننده را کمثل رجلين عليهما جبتان من حديد قد اضطرت ايديهما
که بر ایشان دو جبه است از آهن قد اضطرت ايديهما الى ثديهما وتراقيهما بحقیق
است بر دو دست بر دو ولیسوی پستانها ایشان و نزد استخوان چنبر گردن فجعل المتصدق
است بر کسی مرد و زن میگردیده و منذکر و سوخت آمده فجعل المتصدق كلما تصدق بصدقة
انبسطت عنه پس گشت متصدق هر باری که صدقه میکند کشاده میشود از وی حتی تغشي
انامله وتعفو اثره تا آنکه میپوشد انگشتهای پای او را و محو میکند آثار رفتن او را
فراخی و درازی دامن آن وجعل البخيل كلما هم بصدقة قلصت و گشت بخیل هر باری که قصد کند
بصدقه قلصت واخذت كل حلقة بمكانها پایان میگردد و پیوسته میشود و محکم میگیرد هر حلقه
جای خود را تا موجب تنگی او گردد قال ابو هريرة فانا رأيت رسول الله صلى الله عليه وسلم
يقول باصبعه هكذا في جيبه گفت ابو هریره پس من دیدم رسول خدا را اشارت میکرد بانگشت
خود همچنین در جیب خود و ابو هریره نیز بانگشت خود نموده است فلو رأيته يوسعها ولا تتوسع
پس اگر میدیدی تو او را که فراخ میکند و فراخ نمیشود و جواب لو محذوف است یعنی تعجب میکنی
تمنا که برای تمنا باشد یعنی کاش میدیدی این حال را تابعه ابن طاؤس عن ابيه متابعت کرد
حسن بن مسلم را ابن طاؤس از پدر خود وابو الزناد عن الاعرج في الجبتين و متابعت کرد حسن را ابو الزناد
از اعرج و در روایت جبتین و قال حنظلة عن الاعرج جنتان بنون یعنی یا موحده یعنی سپرتا و حنظله
سمعت طاؤسا سمعت ابا هريرة يقول جبتان باب من لبس جبة ضيقة الكمين في
در بیان حال کسی که پوشیده جبه تنگ آستین در سفر حدثنا قيس بن حفص قال حدثنا عبد
الواحد قال حدثنا الاعمش قال حدثني ابو الضحى قال حدثني مسروق قال حدثني المغيرة بن شعبة
رضي الله عنه قال انطلق النبي صلى الله عليه وسلم لحاجته گفت مغیره راهی شد پیغمبر خدا برای
قضای حاجت خود ثم اقبل فلقيته بماء پیشتر رسید کردیس ملاقات کردم آنحضرت را با آب
فتوضأ وعليه جبة شامية پس وضو کرد و حال آنکه بر وی جبه شامیه بود فمضمض
واستنشق وغسل وجهه پس آب در دهان و بینی کرد و شست روی خود را فذهب يخرج يديه
من كميه پس قصد کرد که بیرون آرد هر دو دست از آستین خود فكانا ضيقين فاخرج يديه من
تحت الجبة پس بود تنگ آستینها پس بیرون آورد از زیر جبه فغسلهما ومسح برأسه وعلى
خفيه پس شست دستها را و مسح کرد سر خود را و بر موزها باب لبس جبة الصوف في الغزو

الجزء الثالث عشر من شرح الاسلام

کتاب بدء الخلق

الجزء الثالث عشر من صحیح الاسلام

کتاب بدء الخلق

در بیان پوشیدن جبه صوف در وقت غزا حدثنا ابو نعیم قال حدثنا زکریا عن عامر عن عروة بن المغیرة عن ابیه قال کنت مع النبی صلی الله علیه وسلم ذات لیلة فی سفر گفت شعبه [illegible] بودم من با پیغمبر خدا یک شبی در سفر فقال امعک ماء قلت نعم پس فرود آمد از مرکب خود پس راهی رفت تا آنکه پنهان شد از من در سیاهی شب ثم جاء [illegible] علیه الاداوة پس فرا آمد پس ریختم بر آنحضرت آب را پس غسل وجهه ویدیه وعلیه جبة من صوف پس شست روی مبارک را و هر دو دست را و حال آنکه پوشیده بود جبه از صوف فلم یستطع ان یخرج ذراعیه منها پس نتوانست اینکه بیرون آرد بازو های خود را از آستین حتی اخرجهما من اسفل الجبة فغسل ذراعیه ثم مسح برأسه تا آنکه بیرون آورد دستها را از پایان جبه پس شست بازوی خود را پس مسح کرد بر سر خود را ثم اهویت لانزع خفیه پس افتادم برای آنکه بکشم موزه های او را فقال دعهما فانی ادخلتهما طاهرتین پس فرمود بگذار موزها را بتحقیق من در آورده ام در حالتیکه طاهر بودند پس مسح علیهما پس مسح کرد بر هر دو موزه

باب القباء وفروج حریر و ذکر قبا و قباهای حریر و فروج بفتح فاو ضم را و تشدید و رحیم وهو القباء فروج یعنی قبا است ویقال هو الذی له شق من خلفه و گفته میشود آن قبای است که مر او را شگافی از پس است و این آن قبای است که حدثنا قتیبة بن سعید قال حدثنا اللیث عن ابن ابی ملیکة عن المسور بن مخرمة رضی الله عنهما انه قال قسم رسول الله صلی الله علیه وسلم اقبیة ولم یعط مخرمة شیئا پس قسمت کرد رسول خدا قباها را و نداد مخرمه را چیزی فقال مخرمة یا بنی انطلق بنا الی رسول الله صلی الله علیه وسلم پس گفت مخرمه ای پسرک من راهی شو با من بسوی پیغمبر فانطلقت معه پس رفتم همراه وی فقال ادخل فادعه لی پس گفت در آی برای آنحضرت پس طلب کن آنحضرت را برای من قال فدعوته له فخرج الیه وعلیه قباء منها پس طلب کردم آنحضرت را برای او پس بیرون آمد آنحضرت بسوی او و حال آنکه بر آن حضرت قبای بود از آنها فقال خبأت هذا لك پس فرمود پنهان داشته بودم این را برای تو فنظر الیه فقال رضی مخرمة پس دید مخرمه بسوی آنحضرت پس فرمود راضی شد مخرمه حدثنا قتیبة بن سعید قال حدثنا اللیث عن یزید بن ابی حبیب عن ابی الخیر عن عقبة بن عامر رضی الله عنه انه قال اهدی لرسول الله صلی الله علیه وسلم فروج حریر فلبسه تحقیق گفت عقبه هدیه آورده شد برای رسول خدا قبای حریر پس پوشید ثم صلی فیه ثم انصرف فنزعه نزعا شدیدا کالکاره له پس نماز کرد در آن قبا پس برگشت [illegible] بشدت مانند کسیکه ناخوش دارد مر آنرا ثم قال لا ینبغی هذا للمتقین پس فرمود سزاوار نیست این برای پرهیزگاران [illegible] آنست که در وقت پوشیدن [illegible] حرام شده باشد [illegible] پرهیزگاران [illegible]

الجزء الثالث من شرح الاسلام

كتاب الحلي

[illegible]

الجزء الثالث عشر من تيسير القاري

كتاب بدء الخلق

در شب معراج موسى عليه السلام را مردى گندم گون طوال كأنه من رجال شنوءة ... جعد جسيم ...

ببالى ... وسلم ... قال النبي صلى الله عليه وسلم ...

عصا ... پيغمبر خدا بر سر خود طرف چادر را حدثنا ابراهيم بن موسى قال اخبرنا هشام

عن معمر عن الزهري عن عروة عن عائشة رضي الله عنها قالت ... الحبشة ناس من المسلمين

... حبشه ... از مسلمانان ... ابن ... بطاعت ... حق

... ابو بكر ... ابو بكر صديق درحالے كه هجرت كننده است فقال

النبي صلى الله عليه وسلم على رسلك فانى ... پيغمبر خدا بر حال خود باش ...

عليه ... اميد دارم كه اذن كرده شود مرا بهجرت قال ابو بكر ... قال

... ابو بكر رضي الله عنه آيا اميد دارى ... هجرت ... وآنے

... ابو بكر نفسه على النبي صلى الله عليه وسلم لصحبته ...

... پيغمبر خدا ... آنحضرت ... احدى ...

... چهار ماه ...

... كه ... ميگويند ...

... قالت عروة ... عائشة ...

... قال قائل لابي بكر هذا رسول الله

صلى الله عليه وسلم ... گفت گوينده ابا بكر را اين رسول خداست درحالے كه ...

... سر خود را ... آمده ...

... قال ابو بكر فدا له ابى وامى ...

... الساعة الا امر ... آنحضرت ... وقت غير معتاد

... امر ... النبي صلى الله

عليه وسلم فاستأذن فاذن له فدخل ... پيغمبر خدا ... اذن ...

... ابو بكر ...

... رسول خدا ...

... قال النبي صلى الله عليه وسلم ...

... قال ابو بكر ... رسول الله ... قال النبي صلى الله عليه وسلم

... پيغمبر خدا ...

سفر از طعام در امان نیست پس ... لیکن قطعة من النار پس باز گردد ... و شتر ...
خود فاذا قضى نهمته فليعجل الى اهله پس بست آن ... ان اتهان را ملد ذلك ... نات کنناں ...
اسما ء سید ... الطاق در روایتی ذات النطاقين ... صلى الله عليه وسلم
و ابو بكر بغار ثور ... است حبیب خدا و ابو بكر بغار ثور ... کمت ...
بمثل ثلاث ليال ... رنگ ... و در آن غار ... سعد ...
شب خواب میکرد نزد ایشان عبد الله پسر ابی بکر صدیق رضی الله عنهما و غلام ... نوجوان
بود ... تیز فهم ... یعنی تیز فهم ... میرفت ...
... ساحب فطنت ... باصطلاح ... مرد ...
وقت سحر ... مکه ... پس صباح میکرد ... با قریش بمکه ... شب ... بود
... لا يسمع امرا يكادان به الا وعاه ... پس ... شنید امری را که مکر میکردند آن ...
آنحضرت و ابو بکر ... یا تیهما بخبر ذلك حين يختلط الظلام ... آنکه ... بیرون
نزد ایشان ... روشن ... تیره گشت شب ... ویرعى عليهما عامر بن فهيرة مولى ابی بکر
منحة من غنم ... عامر بن فهيرة ... مولى ابی بکر ... ازشیر ... گوسفند ...
... آنحضرت ... صواب ... تمامیت ...
... پس شب میکردند در رسل ... رسل ...
... و هو لبن منحتهما ... عامر بن فهيرة ... میکرد ... گرد ...
يفعل ذلك كل ليلة من تلك الليالي الثلاث ... این کار ... هر شب از آن شبها ... باب

المغفر ... حدثنا ابو الوليد قال حدثنا مالك عن الزهري
عن انس بن مالك رضي الله عنه ان النبي صلى الله عليه وسلم دخل عام الفتح وعلى رأسه
المغفر ... از انس بن مالك ... در آمد ... سال فتح ... بر سر آنحضرت مغفر بود

باب البرود والحبرة والشملة ... بردهای ... برد ... است ...
... مردی ... که ... شکونا الی النبي
صلى الله عليه وسلم وهو متوسد بردة له ... شکایت کردیم ... پیغمبر خدا ...
آنحضرت ... زیر سر نهاده ... آنحضرت را ...
اسمعيل بن عبد الله قال حدثني مالك عن اسحق بن عبد الله بن ابي طلحة عن انس بن مالك رضي
الله عنه قال كنت امشي مع رسول الله صلى الله عليه وسلم گفت انس ... میرفتم ...
وعليه برد نجراني غليظ الحاشية ... آنحضرت ... درشت ...
فادركه اعرابي فجبذه بردائه جبذة شديدة پس ... دریافت آنحضرت را ... پس
... آنحضرت ... سخت ... نظرت الى صفحة عاتق رسول الله صلى الله عليه وسلم

الجزء الثالث مختصر شیخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

... پیدا کرد ... آفرید ...
... آیات و احادیث ... ستاره ...
... تفسیر ...

عليه وآله وسلم إذ ذهب بها كه نگاه كردم بسوى صعود و در شد آنحضرت را بچشمى مى گرد و است

بعد از آن ساكت شد الخ پس چون ديد آن زن كه حكمى نكرد در حق وى بنشست قال يا محمد ... ممن مالك

لي الي ... گفت آيا هست نزد تو چيزى گفت نه والله يا رسول الله ... فانظر هل تجد شيئا

... صلى الله عليه وسلم پس بازگرديد ... و رسول ... انظر ولو خاتما من حديد

... فجلس الرجل حتى اذا طال مجلسه ... حدثنا قتيبة بن سعيد حدثنا

... ابو حازم عن سهل بن سعد رضى الله عنه قال جاءت امرأة

... گفت سهل ... قال سهل هل تدرون ما البردة قالوا ... گفت سهل آيا ميدانيد چيست

برده قالوا نعم هى الشملة منسوج فى حاشيتها ... گفت ... چادريست كه ... منسوج است علم

در طرف آن ... يا رسول الله ... گفت اى رسول خدا ... تحقيق من

نافتها بيدى لاكسوكها ... پس ... رسول الله صلى الله عليه وسلم

پس گرفت آنرا رسول خدا ... محتاجا اليها ... كه احتياج داشت بسوى آن پس بيرون آمد الينا

... پس ... آن مرد ... آنحضرت ... كسى

... رواية ديگر معلوم شد كه آن مرد عبد الرحمن بن عوف بود

... يا رسول الله اكسنيها قال نعم پس گفت آن مرد اى رسول خدا بپوشان مرا اين برد

... فى المجلس ... لامه القوم ... كه خواست ... در مجلس ...

... ما احسنت ... پس ... بسوى آن

آن مرد ... القوم ما احسنت سألتها اياه ... سؤال كرد

آن را ... آنحضرت آن احتياج دارد ... لا يرد سائلا

... آنحضرت ... سائل ... والله

ما سألته اياه لالبسها ولكن سألته لتكون كفنى ... پس گفت آن مرد بخدا سوگند سوال نكردم آن را

آنحضرت را ... ساخته ... قال

سهل ... گفت سهل پس بود آن برد كفن او ... در كتاب الجنائز ...

... است حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهرى قال حدثنى سعيد بن

المسيب ان ابا هريرة رضى الله عنه قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول يدخل الجنة

من امتى زمرة هى سبعون الفا ... وجوههم اضاءة

القمر گروهى كه آن ... است ... تا ... مقرر شده است كه

عدد ... مراد عدد ... كه ...

... استاد عكاشة ...

... ادع الله

الخزائن لشرح شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

حدثنا

تر و ما عائشہ چادری و ازاری کستبر فقالت قبض روح رسول الله صلی الله علیه وسلم فی هذین
پس گفت قبض کردہ شد روح رسول خدا در ین دو جامہ حدثنا موسی بن اسمعیل قال حدثنا
ابراهیم بن سعد قال حدثنا ابن شهاب عن عروة عن عائشة رضی الله عنها قالت صلی
رسول الله صلی الله علیه وسلم فی خمیصة له نماز گذارد رسول خدا در خمیصہ کہ مر او را بود ولها
اعلام فنظر الی اعلامها نظرة پس نگاہ کرد [illegible] اعلام آن یک نظر
فلما سلم قال اذهبوا بخمیصتی هذه الی ابی جهم پس ہرگاہ سلام داد از نماز فرمود ببرید خمیص مرا
[illegible] بسوی ابی جهم [illegible] نام او عامر است پیری کہن سال بود و در کعبہ
[illegible] در وقت خورد سالی [illegible] بود [illegible]
[illegible] فانها الهتنی آنفا عن صلوتی پس تحقیق این خمیصہ
مشغول ساخت مرا [illegible] وائتونی بانبجانیة ابی جهم [illegible]
ابی جهم بن حذیفة بن غانم من بنی عدی بن کعب **باب** اشتمال الصماء در بر گرفتن مشتملی چادر را
حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا عبد الوهاب قال حدثنا عبید الله عن خبیب عن حفص
[illegible] عن ابی هریرة رضی الله عنه قال نهی النبی صلی الله علیه وسلم عن الملامسة والمنابذة
[illegible] در حدیث ثانی مذکور است [illegible]
[illegible] تطلع الشمس وبعد العصر حتی تغیب [illegible] نماز بعد از [illegible]
[illegible] کتاب الصلوة [illegible]
[illegible] یحتبی الرجل بالثوب الواحد [illegible] لیس علی فرجه منه
[illegible] بینه وبین السماء [illegible]
[illegible] حدثنا یحیی بن بکیر قال حدثنا اللیث عن
عقیل عن ابن شهاب قال اخبرنی عامر بن سعد ان ابا سعید الخدری رضی الله عنه قال نهی رسول
الله صلی الله علیه وسلم عن لبستین وعن بیعتین گفت ابو سعید خدری نهی کرد رسول خدا
[illegible] نهی عن الملامسة والمنابذة [illegible] نهی کرد از بیع ملامسہ و بیع منابذہ
والملامسة لمس الرجل ثوب الآخر بیده باللیل او بالنهار [illegible]
[illegible] ولا یقلبه الا بذلك [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ان ینبذ الرجل الی الرجل بثوبه [illegible]
[illegible]
[illegible]

الجزء الثالث [illegible] شرح الاسلام

كتاب بدء الخلق

است [illegible] بیشتیان [illegible]
[illegible]

الجزء الثالث عشر تيسير الاسلام

كتاب الطلاق

[illegible]

حدثنا اسمعيل قال حدثني مالك عن ابي الزناد عن الاعرج عن ابي هريرة رضي الله عنه

نهى رسول الله صلى الله عليه وسلم عن لبستين ان يحتبي الرجل في الثوب الواحد ليس على فرجه منه شيء وعن الملامسة والمنابذة

[illegible]

حدثنا يحيى بن بكير قال حدثنا الليث عن يونس عن ابن شهاب قال اخبرني عامر بن سعد ان ابا سعيد الخدري رضي الله عنه قال نهى النبي صلى الله عليه وسلم عن لبستين

[illegible]

حدثنا [illegible]

[illegible]

ابو طلحة قالت لي يا انس انظر هذا الغلام گفت مرا ام سليم اے انس ببين اين غلام را فلا يصيبن شيئا حتى تغدو به الى النبي صلى الله عليه وسلم يحنكه يس نرسد چيزے تا آنکه صباح ببري او را سوے پيغمبر خدا که تحنيك کند او را تحنيك آنست که خرما يا مانند آن خائيده در دهان طفل بمالند فغدوت به فاذا هو في حائط يس صباح بردم او را پس ناگاه آنحضرت در باغي بود وعليه خميصة حريثية و بر آنحضرت خميصه حريثي بود منسوب الى حريث بضم مهملة و فتح راء و سكون تحتيه مصغر حريث بمعنى زرع بمعنى فضاعة و در بعضي نسخ جونية است بجيم مفتوح و سكون واو و فتح نار منسوب بكاف بعضي ميگويند رجل جون يا سفير و در بعضي حواشي گفته صواب همين است و در بعضي نسخ حوتكية منسوب حوتك نام قبيلة او يا نسبت بجوت بمعنى مارس الحريث خطهاي در از كشيده است و در بعضي نسخ جونية بالجيم والنون منسوب بسوي قبيلة جون يا از جهت رنگ سياه و كذا خطها سفيد و سياه ميداد و در لغت مشترك است در رنگ سياه و سفيد كما في الكرماني وهو يسم الظهر الذي قدم عليه في الفتح و آنحضرت داغ ميكرد شتر را كه قدوم آورده بود بر وے سال فتح مكه داغ ميكرد از جهت امتياز بود است از ساير شتران

باب الثياب الخضر

استعمال كردن لباس سبز رنگ خضر بضم معجمه جمع اخضر است

حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا عبد الوهاب قال حدثنا ايوب عن عكرمة ان رفاعة طلق امرأته فتزوجها عبد الرحمن بن الزبير القرظي قالت عائشة رضي الله عنها وعليها خمار اخضر گفت عائشه آمد اين زن مطلقه و حال آنکه بروي دامني سبز رنگ بود فشكت اليها وأرتها خضرة بجلدها پس شكايت كرد بسوي عائشه و نمود او را سبز رنگے كه بر پوست او بود از زدوكوب يا از ضرب عبد الرحمن فلما جاء رسول الله صلى الله عليه وسلم والنساء ينصر بعضهن بعضا پس هرگاه آمد رسول خدا و زنان نيكو حاضر بودند يارى ميكرد بعضي مر بعضي را يعنى اين زنان شريك بودند درين شكايت باوى قالت عائشة ما رأيت مثل ما يلقى المومنات گفت عائشه نديدم مانند چيزے كه پيش مي آيد زنان مسلمان را از آزار لجلدها اشد خضرة من ثوبها هر آئنه پوست اين زن سخت تر بود از جامه او كه سبز رنگ بود قالت وسمع انها قد اتت رسول الله صلى الله عليه وسلم گفت راوى اين حديث و شنيد عبد الرحمن كه تحقيق اين زن آمده است نزد رسول خدا فجاء ومعه ابنان له من غيرها پس آمد عبد الرحمن و حال آنکه با وے دو پسر است مر او را از غير اين زن قالت والله ما لي اليه من ذنب گفت اين زن بخدا سوگند نيست مرا بوے گناهي الا ان ما معه ليس باغنى عني من هذه مگر آنکه چيزي كه با وے است يعنى آلت جماع نيست بي نيازكننده تر از من يعنى واقع شهوت من واخذت هدبة من ثوبها و گرفت طرفي از جامه خود كه ملاقه داشت فقال كذبت والله يا رسول الله پس گفت عبد الرحمن دروغ گفته است بخدا سوگند اى رسول خدا اني لانفضها نفض الاديم تحقيق من بجنبانم و را مانند جنبانيدن چرم كه نهايت جنبانيدن از كمال قوت خود كرده است

الجزء الثالث عشر شيخ الاسلام

كتاب اللباس الخلق

عبد الله الذي يلحق بالثياب سوداء و كثيرا ما يدري اذا لم يكن صغيرا بمعنى كهنه ساختن ورفع انسان در كريه در آنانان اعصر آنكه يعني جامهاي بسيار در سم گرو ماگر كهن وهي الكتيب دال سياه محيط جيزي كه چيزي سياه دار آن ريسمان اسود يست است مانند كسا يعني سوراخ دار

حدثنا احمد بن يونس قال حدثنا الليث عن نافع عن عبد الله بن عمر قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا مات احدكم فانه يعرض عليه مقعده بالغداة والعشي

حدثنا ابو الوليد قال حدثنا شعبة

[illegible]

الله صلى الله عليه وسلم فان كان ذلك [illegible]

[illegible]

باب الثياب البيض

[illegible] سعد رضي الله عنه قال رأيت بشمال النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر [illegible]

كتاب بدء الخلق

[illegible] صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

يا ابتهاج اهل بهشت بحصول درجات قرب خدا هم بود كما قال في النصوص وكان بالمؤمنين رحيما

بهذا قال ان عن منهم انه بعد قال ابو عبد الله هذا عند الموت او قبله اذا تاب وندم وقال لا اله الا الله غفر له

ابو عبد الله مولف اين حكم كه قائل اين كلمه داخل بهشت شود مراد آنست كه نزد موت يا پيش از آن

است وقتي كه تائب شود و ندامت كشد از آنچه ارتكاب كرده وقائل ميگويد كه اذا تاب الله عليه فكانه

نفس آمرزيده شود معصيتي كه مرا ورا بوده پيش از آن و اين تفسير مولف در حديث ذكر اذا تاب وندم

مخالف است مر ظاهر حديث را زيرا كه اگر توبه شرط مي بود نميگفت وان زنى وان سرق ومعني حديث

بر ظاهر خود آنست هر وقتي كه بمير در حقيقي بر حالت اسلام داخل بهشت شود و بهشت را پيش از دخول نار

يا بعد از دخول نار دو آنچه گفت در حقوق خداست باتفاق اهل سنت و جماعت اما در حقوق بندگان پس

لا بد است از رد آن نزد اكثر يا اينكه الله تعالى راضي ميكند صاحب حق را بهر سببي كه خواهد اما شخصي

كه مرده است و برعهده كه معتبر است بر گناه از غير توبه پس مذهب اهل سنت و جماعت اينست كه آن شخص

در مشيت خداست اگر خواهد عقاب كند او را و اگر خواهد عفو كند و بي سوال كرده خويش و انبيا بيشتر كه

بيكنند كذا في الفتح القسطلاني آخر قوله الحديث آنست كه گناه كبيره صاحب اسم ايمان را حبط طاعات نميكند

و صاحب آن اگر بيدو ترخ رود مخلد در آن نخواهد بود چنانكه بعضي از اهل زيغ و معتزله و خوارج با آن

رفته اند **باب** لبس الحرير وافتراشه للرجال وقدر ما يجوز منه در بيان پوشيدن حرير و گستردن

وي و فرش كردن آن براي مردان وقدري كه روا است استعمال آن **حدثنا** آدم قال **حدثنا**

شعبة قال **حدثنا** قتادة قال سمعت ابا عثمان النهدي قال اتانا كتاب عمر ونحن با اذربيجان آمد

براي ما نوشته عمر رضي الله عنه و نحن مع عتبة بن فرقد باذربيجان و ليو دیم ما با عتبة بن فرقد

با ذربيجان و ابن عتبة امير آن لشكر بود از جانب عمر بن خطاب ان رسول الله صلى الله عليه

وسلم نهى عن الحرير الا هكذا ايه تحقيق رسول خدا منع كرده است از استعمال حرير مگر اينقدر و اشار

باصبعيه اللتين تليان الابهام و اشارت كرد بدو انگشت خود كه متصل است با ابهام يعني انگشت

سبابه و وسطى را مراد آنست كه بايد دو انگشت متصل بهم استادت يعني حرير كرده و طول آن قدر يك شبر

باشد قال فيما علمنا انه يعني الاعلام گفت عمر در آنچه حاصل شده در علم ما كه تحقيق نبي خواسته باين

تجويز طلبهاي اطراف جامه را از طرازها و اعلام آذربيجان بفتح همزه ممدود و فتح ذال معجمه و سكون را

و كسر موحده و الف و نون است و ضبط كرده اند محدثان بدو وجه بفتح همزه بغير مد و اسكان ذال

معجمه و فتح را و كسر موحده و سكون تحتيه آذربيجان بهمزه ممدوده و فتح معجمه آذربيجان نام ولايت است

در ماوراء عرب **حدثنا** احمد بن يونس قال حدثنا زهير قال حدثنا عاصم عن ابي عثمان

قال كتب الينا عمر ونحن باذربيجان ان النبي صلى الله عليه وسلم نهى عن لبس الحرير

الا هكذا وصف لنا النبي صلى الله عليه وسلم وصف كرد بيد فاست دور روايت اين است

دو وصف نمود براي ما دو انگشت را تخفيف يعني اصبعيه و رفع زهير الوسطى والسبابة **حدثنا**

الجزء الثالث بحشر شيخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

عن ابي هريرة ... روايت كرده اند اين در راوي از ابي هريرة

شنيدن كرده بجاي آن كرد **حدثنا**

الحميدي قال حدثنا سفيان قال حدثنا

ابو الزناد عن الاعرج عن ابي هريرة قال

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

قال الله اعددت لعبادي الصالحين

ما لا عين رأت فرمود خداي تعالى آماده

كرده ام براي بندگان صالح خود چيزي كه

نديد چشم ذات آنرا و گوش نشنيد

و نه ميگرش صفات آنرا شنيد ولا خطر

على قلب بشر و نگذشته است خيال بر دل

هيچ آدمي و تواند كه مراد از دل صورتهاي

منسوب نه مراتب آنها و مراد دلكش و بيكانه

خاطرها خوش باشد واقرؤا ان شئتم

... بخواهيد گر بخواهيد تحقيق و تصديق اين

آيه را فلا تعلم نفس ما اخفي لهم من قرة

اعين ...

[illegible] قال حدثنا [illegible] عن أبي عثمان قال [illegible] عتبة فكتب إليه [illegible] آل عثمان
نهدي گفت بودیم ما با عتبة بن فرقد [illegible] بسوی عتبة عمر بن الخطاب أن النبي صلى الله عليه وسلم قال
لا يلبس الحرير [illegible] پوشید حریر را در دنیا إلا من لم يلبس [illegible] في الآخرة منه شيء [illegible]
[illegible] شد در آخرت از آن [illegible] وأشار أبو عثمان بإصبعيه المسبحة والوسطى [illegible]
[illegible] سابقه آنست که اشارت ابو عثمان بسوی [illegible] حدثنا [illegible]
قال حدثنا معتمر قال حدثنا أبي قال حدثنا أبو عثمان وأشار بإصبعيه المسبحة والوسطى [illegible]
حدثنا سليمان بن حرب قال حدثنا شعبة عن الحكم عن ابن أبي ليلى قال كان حذيفة [illegible]
فاستسقى گفت ابو لیلی بود حذیفه بمدائن پس طلب کرد آب خوردن ناگاه [illegible]
پس آورد او را دهقان آبی در ظرفی از نقره [illegible] دهقان بکسر دال است [illegible]
[illegible] پس انداخت حذیفه آب را [illegible] وقال إني [illegible]
[illegible] گفت حقیقت من نهی کرده بودم او را [illegible] قال [illegible]
عليه وسلم الذهب والفضة والحرير والديباج هي لهم في الدنيا ولكم في الآخرة [illegible]
ودیبا اینها برای کافرانست در دنیا و برای شما ای مسلمانان در آخرت خواهد بود حدثنا آدم قال
حدثنا شعبة قال حدثنا عبد العزيز بن صهيب قال سمعت أنس بن مالك رضي الله عنه قال
شعبة فقلت أعن النبي صلى الله عليه وسلم گفت عبد العزيز [illegible]
شعبه پس گفتم آیا از پیغمبر روایت کرده است انس فقال شديدا عن النبي صلى الله عليه وسلم
قال لبس گفت از روی شدت [illegible] یعنی [illegible]
[illegible] من لبس الحرير في الدنيا فلن يلبسه في الآخرة کسی که پوشید حریر در دنیا نخواهد پوشید [illegible]
در آخرت حدثنا سليمان بن حرب قال حدثنا حماد بن زيد عن ثابت قال سمعت ابن الزبير
رضي الله عنه يخطب يقول قال محمد صلى الله عليه وسلم من لبس [illegible]
[illegible] روایت لم است بجای لن [illegible] شاید از قبیل [illegible] باشد
[illegible] حدثنا علي بن الجعد قال أخبرنا شعبة عن أبي ذبيان [illegible]
[illegible] خليفة بن كعب قال سمعت ابن الزبير [illegible]
يقول سمعت عمر يقول قال النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]
[illegible] من لبس الحرير في الدنيا لم يلبسه في الآخرة [illegible]
[illegible] قال [illegible] حدثنا [illegible]
[illegible] عن عمران بن حطان [illegible]

الجزء الثالث عشر [illegible] شيخ الإسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

بن حطان خارجی درج کرده ابن طیبر رکه قاتل علی بن ابی طالب است لکن ثقه است که نه اتهام یا استطلاع
...بسیم عایشه را ابو پوشیدن حریر فقالت سل ابن عباس فسأله فقالت عایشه پا فرد ابن عباس
پس پرسید او را پس پرسید ابن عباس را فقال سل ابن عمر فسأله پس گفت پرسیدم ابن عمر را پس پرسیدم
او را فقال اخبرنی ابو حفص یعنی عمر بن الخطاب رضی الله عنه پس گفت ابن عمر خبر داد مرا ابو حفص یعنی عمر بن
الخطاب ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال انما یلبس الحریر فی الدنیا من لا خلاق له فی الآخرة
...پوشد حریر را در دنیا مگر کسی که نیست برای او نصیبی در آخرت یعنی نصیب حریر یا اصلا نصیبی و در غیر آخرت
...در ظاهر هو الاول فقلت صدق وما کذب ابو حفص علی رسول الله صلی الله علیه وسلم پس
گفتم راست گفته است ابو حفص و دروغ نگفته بر رسول خدا وقال عبد الله بن رجاء حدثنا حرب عن
یحیی حدثنی عمران وقص الحدیث مروی است از یحیی که حدیث کرد مرا عمران بن حطان و خواند تمام حدیث را

باب من مس الحریر من غیر لبس در بیان آنکه کسی مس کرد حریر را بی آنکه بپوشد ویروی
فیه عن الزبیدی عن الزهری عن انس عن النبی صلی الله علیه وسلم روایت کرده می شود
در این حدیثی از زبیدی از زهری از انس بن مالک از پیغمبر خدا **حدثنا** عبید الله بن
موسی عن اسرائیل عن ابی اسحق عن البراء رضی الله عنه قال اهدی للنبی صلی الله علیه
وسلم ثوب حریر ...هدیه آورده شد برای پیغمبر جامه حریر ... ابن بدیع ...
...فجعلنا نلمسه ونتعجب منه پس گشتیم ما که مس میکردیم آن را و تعجب میکردیم از آن تعجب از امری غریب
...باشد که نظیر آن در دنیا نه باشد فقال النبی صلی الله علیه وسلم اتعجبون من هذا قلنا نعم قال
...آیا عجب میکنید از این گفتیم آری قال منادیل سعد بن معاذ فی الجنة خیر من
هذا فرمود ... منادیل سعد بن معاذ در بهشت بهتر از این است مناديل جمع منديل بکسر است
یعنی دستمال ... بر ... تخصیص سعد ... آن است که این کلام ... انصار بود ...
... باب افتراش الحرير در بیان
... حریر ... وقال عبیدة هو کلبسه گفت عبیده ... فرش کسترده ...
... **حدثنا** علی قال حدثنا وهب بن جریر قال حدثنا ابی قال سمعت ابن
ابی نجیح عن مجاهد عن ابن ابی لیلی عن حذیفة رضی الله عنه قال نهانا النبی صلی الله علیه
وسلم ان نشرب فی آنیة الذهب والفضة وان ناکل فیها گفت حذیفه منع کرد ما را پیغمبر خدا
... که بیاشامیم در کاسهای طلا و نقره و اینکه بخوریم در آن وعن لبس الحریر والدیباج وان
نجلس علیه ... **باب** لبس القسی ...
... قال عاصم عن ابی بردة قال قلنا لعلی ما القسیة گفت عاصم ... ابی برده
گفتیم مر علی را که قسیه چیست قال ثیاب اتتنا من الشام او من مصر گفت جامهاست که آمده است
... مضلعة فیها حریر فیها امثال الاترج ... حریر است ...

الجزء الثالث عشر تیسیر القاری

کتاب بدء الخلق

بیان دیگر ... در ... آتش ... بهشت ...
است ... نیست ... درین ...
این ... که ... قول ... آتش ...
یا آتشی ... و ... احتراق
... محتمل است کما قال ... اسماعیلی ... باید
که این ... و ... اقتباس ...
بیان که بهشتیان ... مشهود ... و ...
در ... ایشان خوشتر از ... بلکه ...
... اهل دنیا ... نعیم اهل بهشت ...
و ... در ... ریزند ...
... گرسنگی و تشنگی ...
که آن ... ایشان ...
و ... ایشان ... باشد یعنی خوشبو ...
مشک و ...
هر یکی را از ایشان ... باشند ...
مراد بیان ... که ... ایشان
باشد ... و ... زنان دنیا ...
از ...
آنست که گفته شود ... از
حور عین ...
کما ... بعضی روایات ...
غالب در روایات آنست که بهشتیان را
... باشند از حور عین ...
... دنیا ...

كتاب [illegible]

[illegible]

پیوسته ای آنرا غیر خود را حدثنا ابو الیمان قال اخبرنا شعیب عن الزهری قال اخبرنی انس بن مالک
رضی الله عنه انه رأی علی ام کلثوم بنت رسول الله صلی الله علیه وسلم برد حریر سیراء گفت
زهری خبر داد مرا انس بن مالک که بتحقیق وی دید بر ام کلثوم دختر رسول خدا زوجه عثمان چادر حریر

باب ما کان النبی صلی الله علیه وسلم یتجوز من اللباس والبسط در بیان چیزی که بود پیغمبر
خدا صلی الله علیه وسلم تخفیف میکرد از لباس و بساط **حدثنا** سلیمان بن حرب قال حدثنا حماد بن زید
عن یحیی بن سعید عن عبید بن حنین عن ابن عباس رضی الله عنهما قال لبثت سنة و انا
ارید ان اسأل عمر عن المرأتین اللتین تظاهرتا علی النبی صلی الله علیه وسلم از دو زنی که غلبه کرده اند بر پیغمبر
و گوشه گرفته است آنحضرت از ایشان فجعلت اهابه پس گشتم من هیبت میکردم یعنی هیبت عمر نمیگذاشت
که بپرسم فنزل یوما منزلا فدخل الاراک پس فرود آمد روزی منزلی در راه مکه پس درآمد درخت
اراک را برای قضای حاجت فلما خرج سألته فقال عائشة و حفصة پس وقتی که بیرون آمد پرسیدم
عمر را پس گفت آن دو زن عائشه و حفصه بوده اند ثم قال کنا فی الجاهلیة لا نعد النساء شیئا پستر
گفت عمر بودیم در جاهلیت که شمار نمیکردیم یعنی اعتبار نمی کردیم زنان را چیزی فلما جاء الاسلام و ذکرهن
الله پس هرگاه که آمد زمان اسلام و ذکر کرد ایشان را تعالی رأینا لهن بذلک علینا حقا دیدیم مر ایشان را بآن
ذکر خدا بر خود حقی من غیر ان ندخلهن فی شیء من امورنا از غیر اینکه داخل کنیم ایشان را در چیزی از کارهای
خود و کان بینی و بین امرأتی کلام فاغلظت لی و بود میان من و میان زن من سخنی پس درشتی کرد بمن
فقلت لها و انک لهناک پس گفتم مر آنرا بتحقیق تو باشی اینجا و حضور من بباشی قالت تقول هذا لی
و ابنتک تؤذی النبی صلی الله علیه وسلم گفت تو میگوئی این حرف مرا و دختر تو ایذا میکند پیغمبر خدا را
فاتیت حفصة فقلت لها انی احذرک ان تعصی الله و رسوله پس آمدم حفصه را پس گفتم مر حفصه
را بتحقیق من میترسانم ترا از غضب الهی اینکه نافرمانی کنی خدا را و رسول خدا را و تقدمت الیها اذا ها
و رفتم اول بر حفصه پیش از رفتن بر غیر او در قصه ایذای پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم ثم اتیت
ام سلمة فقلت لها پس آمدم نزد ام سلمه پس گفتم آنچه گفتم حفصه را فقالت اعجب منک یا عمر گفت
عجب دارم از تو ای عمر تا دخلت فی امورنا بتحقیق در آمدی در هر کار ما فلم یبق الا ان تدخل
بین رسول الله صلی الله علیه وسلم و ازواجه پس نماند مگر اینکه دخل کنی در میان پیغمبر خدا
و زنان او فرددت پس تردید کرد ام سلمه یعنی مکرر گفت و کان رجل من الانصار اذا غاب عن
رسول الله صلی الله علیه وسلم و بود مردی از انصار وقتی که غائب شدی از حضور رسول خدا
وشهدته اتیته بما یکون و حاضر میبودم آمدمی او را خبر میکردم از اخبار و اذا غبت عن رسول
الله صلی الله علیه وسلم و شهده و وقتی که غائب بودمی از حضور رسول خدا و حاضر بودی آن مرد
انصاری اتانی بما یکون من رسول الله صلی الله علیه وسلم آمدی باخباری که میبود نزد رسول خدا

وحشی از وقت برگشتن آفتاب از استوا
تا آنکه فرو رود در زمین و انتظار او میکنم
مهره سنگ یاست میان این نام بعد
فصل گویا مؤلف شک کرد که لفظ مجاهد
تقرب است یا لفظ تغیب پس تلو و حشی
از تقرب این لفظ را یعنی گمان میبرم
مجاهد را که تغرب گفته و تغیب از مجاهد
تغیب موصولا آورده **حدثنا** محمد
بن ابی بکر المقدمی قال حدثنا فضیل
بن سلیمان عن ابی حازم عن سهل
بن سعد عن النبی صلی الله علیه
وسلم قال لیدخلن الجنة من امتی
سبعون الفا فرمود هر آئینه در آیند
البته بهشت را از امت من هفتاد هزار
او سبعمائة الف یا هفتصد هزار شک
راوی است لا یدخل اولهم حتی
یدخل آخرهم در نمی آید نخستین مردم
این گروه تا آنکه در آید واپسین مردم
این گروه یعنی اینقدر بیک وقت بهشت
در آیند پیش از گروه های دیگر و رفاقت
بیاید وجوههم علی صورة القمر لیلة
البدر روهای ایشان بر صورت ماه باشد
که شب چهاردهم بود **حدثنا** عبد الله
بن محمد الجعفی قال حدثنا یونس
بن محمد قال حدثنا شیبان عن
قتادة قال حدثنا انس بن مالک
قال اهدی للنبی صلی الله علیه
وسلم جبة سندس یعنی هدیه ساخته شد
برای آنحضرت جبه دیبا و کان ینهی عن
الحریر و بود آنحضرت که منع میکرد از پوشیدن

[illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible] رسول خدا از ملوک

وحکام حقیقی سوار و ریاست شده بود مر آنحضرت را [illegible]

[illegible] غسان [illegible]

[illegible]

[illegible] آن حادثه [illegible]

واد رسول خدا از زنان خود را [illegible] ذاد [illegible]

[illegible] زنان [illegible] آن داد النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

تحقیق [illegible] آنحضرت را [illegible]

از حوالی آنحضرت [illegible] استاذن [illegible]

پس اذن [illegible] در باب [illegible]

واد آنحضرت [illegible] النبی صلی الله علیه وسلم علی حصیر [illegible]

[illegible] آنحضرت [illegible]

[illegible] آنحضرت [illegible]

[illegible] و رساط فرموده اند [illegible]

[illegible]

[illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم

[illegible]

حدثنا عبد الله بن یحیی قال حدثنا هشام قال اخبرنا [illegible]

[illegible] رضی الله عنها قالت استیقظ النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] بیدار شد از خواب [illegible]

[illegible] آنحضرت [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] آنحضرت [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر [illegible] الاسلام

کتاب بدء الخلق

کرده شود والیه شود [illegible]

واصل آن از [illegible] است [illegible]

ذکر [illegible]

حدثنا مسدد قال حدثنا یحیی

بن سعید عن سفیان قال حدثنی

ابو اسحق قال سمعت البراء بن عازب

قال اتی النبی صلی الله علیه وسلم بثوب من

حریر [illegible] من حسنه ولینه

آورده شد آنحضرت [illegible]

[illegible]

آن فقال رسول الله پس فرمود پیغمبر

خدا صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] الجنة [illegible]

[illegible]

... ودر بیان آنکه اگر کودکی جیب ... بن ...

... کہ مقصود اشارت بسط ... حدیث ... است ... مطابقہ است ...

... باب ...

... تو ... ساان ... آنکه ... حدثنا ... و ...

حدثنا اسحق بن سعید بن عمرو بن سعید بن العاص قال حدثنی ابی قال حدثتنی ام خالد بنت خالد ...

... اسحق بن سعید ... سعید بن عمرو ... ام خالد بنت خالد بن سعید بن العاص قالت اتی رسول الله صلی الله علیه وسلم بثیاب فیها خمیصة

سوداء ... ام خالد ... رسول خدا ... چادری سیاه ... تعالیٰ ...

... فسکت القوم ... خاموش ...

... سکوت ... تکلم الرجل ... سکوت کرد ...

... کلام ... حدثنا ...

... النبی صلی الله علیه وسلم ... ام خالد ...

... خلقی ...

... علم الخمیصة ...

... ام خالد ... سنا یا ام خالد هذا سنا ... ام خالد ...

... ام خالد ... بلسان الحبشة الحسن ...

... قال ... ام خالد ... روایت کرده ...

... ولید ... مولف ... حدیث ...

... ام خالد ... صحابیات است ... ام خالد حدیث ...

... باب التزعفر للرجال ... در بیان ... زعفران ...

... حدثنا مسدد قال حدثنا عبد الوارث عن عبد العزیز

عن انس رضی الله عنه قال نهی النبی صلی الله علیه وسلم ان یتزعفر الرجل ... انس ...

... زعفران ... باب الثوب المزعفر ... زعفران ...

حدثنا ابو نعیم قال حدثنا سفیان عن عبد الله بن دینار عن ابن عمر رضی الله عنهما

... النبی صلی الله علیه وسلم ان یلبس المحرم ثوبا مصبوغا بورس او بزعفران ...

... باب الثوب الاحمر ... سرخ ...

... سرخ ... زعفران ...

... حدیث ...

الجزء الثالث عشر من الاسلام

کتاب بدء الخلق

... الربیع ...

... قال حدثنا سعید بن

ابی عروبة عن قتادة قال حدثنا انس

بن مالک عن النبی صلی الله علیه وسلم

قال ان فی الجنة شجرة یسیر الراکب

فی ظلها مائة عام لا یقطعها ...

...

... حدثنا

محمد بن سنان قال حدثنا فلیح بن

سلیمان قال حدثنا هلال بن علی

عن عبد الرحمن بن ابی عمرة ...

عن ابی هریرة عن النبی صلی الله علیه

وسلم قال ان فی الجنة لشجرة یسیر

الراکب فی ظلها مائة سنة واقرؤا

ان شئتم وظل ممدود ...

...

ابریشم پوشید و بود دیبه و چادر راست و تاراز آن حریر و آن نیمی است که تارهای سرخ غیر مصمت باشد تبیست
حلّه راست جامه ابریشم و حریرا تمام سرخ گرفته یا نیرست اباحت آن قائل شده اند و اکثر ضرر کرده
صواب نے اول است حدثنا ابو الولید قال حدثنا شعبة عن ابی اسحٰق سمعت البراء رضی الله
عنه یقول کان النبی صلی الله علیه وسلم مربوعا ... بود پیغمبر خدا میانه قد از احادیث
معلوم شده میانه قامت ... [illegible] ... تحقیق دیدم آنحضرت را
حلّه حمرا ... [illegible] ... در میان تارهای سرخ دارد ... [illegible]
نیکوتر از آن ... [illegible] ... آفتاب ... داخل اند در آن **باب** [illegible]
الحمرا ... در بیان ... تمام سرخ **حدثنا** قبیصة قال حدثنا سفیان عن اشعث عن معاویة
بن سوید بن مقرن عن البراء رضی الله عنه قال امرنا النبی صلی الله علیه وسلم بسبع امر کرد ما را پیغمبر خدا ... عیادة المریض ... بر سبیل ... اتباع الجنائز ... همراهی کردن جنازه و ...
و تشمیت العاطس ... دعا کردن ... [illegible] ... و این است اجابت داعی
قبول کردن دعوت طعام ... افشاء السلام و سلام کردن ... [illegible] ... المظلوم ...
حال ... [illegible] ... القسم ... [illegible] ... در وقت نقل حدیث
اجمالی بیان ... [illegible] ... معلوم ... بوده است و نهانا عن سبع عن لبس ...
کرده ما را ... [illegible] ... والقسی ... والاستبرق ... [illegible]
... ذکر آن گذشته ... استبرق ... [illegible] ... دیباست و استبرق
غلیظ است ... [illegible] ... لیکن ... [illegible]
والمیاثر الحمر جمع میثره است ... [illegible] ... **باب** [illegible]
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ... **حدثنا** سلیمان بن حرب قال حدثنا حماد بن زید
عن سعید بن ابی مسلمة قال سألت انسا رضی الله عنه اکان النبی صلی الله علیه وسلم یصلی
فی نعلیه قال نعم گفت سعید بن مسلمه پرسیدم انس بن مالک را آیا بود پیغمبر ... نماز میگزارد
در نعلین خود گفت آری ... [illegible] ... **حدثنا** عبد الله بن مسلمة
عن مالک عن سعید المقبری عن عبید بن جریج انه قال لعبد الله بن عمر رضی الله عنهما رأیت
از عبید بن جریج ... [illegible] ... عبد الله بن عمر را ... [illegible] ... من اصحابک
یصنعها ... [illegible] ... اصحاب پیغمبر ...
... [illegible] ... ابن عمر ... [illegible] ... قال رأیتک
لا تمس من الارکان الا الیمانیین ... [illegible] ... بیت الله

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

... طلعت علیه الشمس ... [illegible]
... [illegible] ...
... بهتر است از ... [illegible]
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
... [illegible] ...
حدثنا ابراهیم بن المنذر
قال حدثنا محمد بن فلیح قال حدثنا
ابی ... عن هلال بن علی
عن عبد الرحمن بن ابی عمرة عن ابی
هریرة عن النبی صلی الله علیه وسلم
قال اول زمرة تدخل الجنة علی
صورة القمر لیلة البدر ... [illegible]
... [illegible] ...
... [illegible] ... والذین
هم علی آثارهم کاحسن کوکب دری
فی السماء اضاءة ... [illegible]
... [illegible] ...
... [illegible] ...

کرد و رکن یمانی را دیدم ترا که می پوشی نعلهای چرمی که موی ندارد و دیدم ترا که رنگ میکنی جامه را یعنی موی ریش را برنگ زرد و ایضاً دیدم که اهل مکه احرام می بندند مردم وقتی که دیدند هلال ذی حجه را و تو احرام نمی بندی تا آنکه میباشد روز ترویه که هشتم ماه ذی حجه است و گفت ابن عمر اما الارکان فانی لم ار رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم یمس الا الیمانیین و اما النعال السبتیة فانی رایت رسول الله صلی الله علیه وسلم یلبس النعال التی لیس فیها شعر و یتوضأ فیها فانا احب ان البسها و اما الصفرة فانی رایت رسول الله صلی الله علیه وسلم یصبغ بها فانا احب ان اصبغ بها و اما الاهلال فانی لم ار رسول الله صلی الله علیه وسلم یهل حتی تنبعث به راحلته

حدثنا عبد الله بن یوسف قال اخبرنا مالک عن عبد الله بن دینار عن ابن عمر رضی الله عنهما قال نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم ان یلبس المحرم ثوبا مصبوغا بزعفران او ورس و قال من لم یجد نعلین فلیلبس خفین و لیقطعهما اسفل من الکعبین

حدثنا محمد بن یوسف قال حدثنا سفیان عن عمرو بن دینار عن جابر بن زید عن ابن عباس رضی الله عنهما قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من لم یکن له ازار فلیلبس السراویل و من لم یکن له نعلان فلیلبس خفین

الجزء الثالث عشر من تیسیر القاری

كتاب بدء الخلق

بکسر میم قال حدثنا شعبة قال ... ابن ثابت ... عن النبی ... علیه وسلم قال ان ابراهیم ... قال ان له مرضعا فی الجنة ... عبد الله قال حدثنی مالک عن صفوان بن سلیم عن عطاء بن یسار عن ابی سعید الخدری عن النبی صلی الله علیه وسلم قال ان اهل الجنة لیتراءون اهل الغرف من فوقهم ... الکوکب الدری الغابر فی الافق من المشرق او المغرب ...

الجزء الثالث عشر تيسير الاسلام

كتاب بدء الخلق

لمعاصل ما بينهم وابن اختلاف درجات جنتیان با اہل غرف براے تفاوت مراتب فضل است میان جنتیان بهم دگر قالوا گفتند صحابه یا رسول الله تلك منازل الانبياء لا يبلغها غيرهم این غرفها بلند منزلهای پیغمبران خواهند بود که غیر ایشان بآن منازل غیر پیغمبران قال گفت آری رسد آن منازل را غیر پیغمبران نیز بعنایت الٰہی و ما نشست غیر ایشان والذی نفسی بیده رجال آمنوا بالله وصدقوا المرسلين سوگند بکسی که ذات من بدست قدرت اوست میرسند آنرا مردانی که ایمان آوردند بخدا بالخصوص راست گو داشتند پیغمبران را حق و علامت آن امتثال و اتباع باعمال است والمفضل بیان است

سراویل و میان پیکن له نعلان فلیلبس خفین ... بخاری ... مراد ... العلمین ... بیس ... میسر ... تکبیر ... حدیث تجویز ... درخته ... راکه سراویل است ... بیکند ... مزید ... آنکه در احادیث دیگر واقع شده که قطع کند موزه را ... آنجا نیز ... مراد ... بسند با استعمال النعل در بیان آنکه ابتدا کرده میشود در پوشیدن پای راست **حدثنا** ... بن منهال قال حدثنا شعبة قال اخبرني اشعث بن سليم قال سمعت ابي يحدث عن مسروق عن عائشة رضي الله عنها قالت كان النبي صلى الله عليه وسلم يعجبه التيمن في طهوره وترجله وتنعله گفت عایشه بود پیغمبر خدا دوست میداشت ابتدا کردن بیمین در طهور و شانه کردن و در پوشیدن نعل **باب** ینزع نعل الیسری در بیان آنکه کشیده شود اول نعل پای چپ **حدثنا** عبد الله بن مسلمة عن مالك عن ابی الزناد عن الاعرج عن ابی هريرة رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال اذا انتعل احدكم فليبدأ باليمين واذا نزع فليبدأ بالشمال ... بتحقیق رسول خدا فرموده چون نعل پوشد یکی از شما پس باید که ابتدا کند بپای راست و چون کشد پس باید که ابتدا کند بپای چپ ... لتكن اليمنى اولهما تنعل وآخرهما تنزع تا باشد پای راست اول در حال پوشیدن و آخر در حال کشیدن **باب** لا یمشی فی نعل واحد راه نرود کسی در یک نعل **حدثنا** عبد الله بن مسلمة عن مالك عن ابي الزناد عن الاعرج عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لا يمشي احدكم في نعل واحدة ... فرمود راه نرود یکی از شما در یک نعل ... ليحفهما جميعا او لينعلهما جميعا باید که برهنه کند هر دو پای را یا بپوشد هر دو **باب** قبالان في نعل ومن رأى قبالا واحدا واسعا در بیان آنکه دو قبال در یک نعل باشد و در بیان حکم کسی که دید یک قبال نعل آن قسم که از میان انگشت ... **حدثنا** حجاج بن منهال قال حدثنا همام عن قتادة قال حدثنا انس رضي الله عنه ان نعل النبي صلى الله عليه وسلم كان لها قبالان بتحقیق نعل پیغمبر خدا ... **حدثنا** محمد قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا عيسى بن طهمان قال اخرج الينا انس بن مالك نعلين لهما قبالان گفت عیسی بن طهمان بیرون آورد ... انس ... که مر هر دو را ... فقال ثابت البناني هذه نعل النبي صلى الله عليه وسلم ... **باب** القبة الحمراء من ادم در بیان قبه سرخ ... **حدثنا** محمد بن عرعرة قال حدثني عمر بن ابي زائدة عن عون بن ابي جحيفة عن ابيه رضي الله عنه قال اتيت النبي صلى الله عليه وسلم وهو في قبة حمراء من ادم گفت ... نزد پیغمبر خدا و حال آنکه آنحضرت بود در قبه سرخ از چرم ...

ودر حدیث ... ابی سعید ... بود در روایت ترمذی ... ودیگر ... ابی سعید ... از علی رضی الله عنه مرفوعا ...

الله عليه وسلم و ديدم بلال را كه گرفته بود آب وضوء پيغمبر خدا را والناس يبتدرون ذلك الوضوء و مردم شتاب ميكردند در يافتن آب وضوء فمن اصاب منه شيئا تمسح به پس كسي كه رسيد ازان آب ماليد بر خود ومن لم يصب منه شيئا اخذ من بلل يد صاحبه وكسيكه نرسيد ازان چيزي را گرفتي از تري دست يار خود **حدثنا** ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري اخبرني انس بن مالك **ح** وقال الليث حدثني يونس عن ابن شهاب قال اخبرني انس بن مالك قال ارسل النبي صلى الله عليه وسلم الى الانصار وجمعهم في قبة من ادم فرستاد پيغمبر خدا براي طلب انصار وجمع كرد آنها را در قبه از چرم و اين جزء حديثي است كه در فتح كه آنحضرت بر اهل قريش براي تاليف قلوب اليشان اقسام كرد و بعضي از جوانان انصار شكايت كرده اظهار آزردگي كردند و آنحضرت بزرگان انصار را طلبيده دلجوئيها كرد اين حديث روايت كرده و كه از چرم سرخ بود و تسامح است كه مولف حديث بر يک جزوي آورده و اتبع آنست كه از چرم سرخ بوده ليكن اينجا تصريح بآن نكرده است **باب** الجلوس على الحصير و بر نشستن بر بوريا و مانند آن **حدثنا** محمد بن ابي بكر قال حدثنا معتمر عن عبيد الله عن سعيد بن ابي سعيد عن ابي سلمة بن عبد الرحمن عن عائشة رضي الله عنها ان النبي صلى الله عليه وسلم كان يحتجر حصيرا بالليل مرويست از عائشه كه بتحقيق پيغمبر خدا بود كه حجره ميگرفت براي خود از بوريا وقت شب ميگويند احتجر الارض اذا ضرب عليها منارا بمعنى گرفت وقتي كه زد بر آن زمين خيمه را كه منع ميكند از غير فيصلي ويبسطه بالنهار فيجلس عليه پس نماز ميكرد و ميگسترد بروز پس مي نشست بر وي فجعل الناس يثوبون الى النبي صلى الله عليه وسلم فيصلون بصلوته حتى كثروا پس گشتند مردم كه بسرعت مي آمدند نزد پيغمبر خدا پس نماز ميكردند بنماز آنحضرت تا آنكه بسيار شدند و هجوم كردند فاقبل فقال يا ايها الناس خذوا من الاعمال ما تطيقون پس روي كرد آنحضرت بجانب مردم و فرمود اي مردم بگيريد و اختيار كنيد از عملها چيزيكه طاقت داريد و بي تكلف دايم كنيد اعمال را فان الله لا يمل حتى تملوا پس بتحقيق خداوند سبحانه ملال نميگيرد تا آنكه ملال گيريد شما يعني قبول نميكند شما را از روي ملال كنيد وان احب الاعمال الى الله ما دام وان قل و بتحقيق محبوب ترين عملها نزد خدا چيزيست كه دايم باشد اگرچه كمتر بود **باب** المزرر بالذهب در بيان پوشيدن تكمه دار طلا وقال الليث حدثني ابن ابي مليكة عن المسور بن مخرمة ان اباه مخرمة رضي الله عنه قال له يا بني مرويست از مسور كه پدر او مخرمه گفت مر او را اي پسرك من انه بلغني ان النبي صلى الله عليه وسلم قدمت عليه اقبية فهو يقسمها بتحقيق رسيد مرا كه پيغمبر خدا آمده است برا آنحضرت قباها و آنحضرت قسمت ميكند بمردم آنها را فاذهب بنا اليه پس ببر ما را نزد آنحضرت فذهبنا فوجدنا النبي صلى الله عليه وسلم في منزله پس رفتيم يافتيم

كتاب بدء الخلق

من انفق زوجين دعي من ابواب الجنة و فرمود آنحضرت كسيكه خرج كند در راه خدا دو چيز را از يک جنس باشد يا از دو جنس خوانده شود روز قيامت از درهاي بهشت از بسكه در آنجا مخاطب باشد آن پاره حديثي است كه در بيان صيام و جهاد گذشت فيه عبادة عن النبي و درين باب روايت كرده عباده بن صامت از پيغمبر خدا صلى الله عليه وسلم شايد اشارتست بحديثي كه نزديک آورده آن را در ذكر عيسى از احاديث انبياء از حديث او كه در آن مذكور است ادخله الله من ابواب الجنة الثمانية ايها شاء **حدثنا** سعيد بن ابي مريم قال حدثنا محمد بن مطرف بضم ميم و فتح طاء و كسر راء مشدده و در آخر فا قال حدثني ابو حازم عن سهل بن سعد عن النبي صلى الله عليه وسلم قال في الجنة ثمانية ابواب در بهشت هشت در است فيها باب يسمى الريان در ميان آن دروازه ايست كه نام كرده ميشود ريان اندري سيراب لا يدخله الا الصائمون در نيايند از آن در مگر روزه داران و شرح آن در صيام گذشت **باب** صفة النار آتش نيران و نير بكسر نون و در هر دو القفاه فتح ياء مثلث ولفوره النار و نيار بالياء و بجماعت و تقالب آمده در زبان شرع بر دوزخ معنيها

پیغمبر خدا را در خانه آنحضرت فقال لی یا بنی ادع لی النبی صلی الله علیه وسلم پس گفت مادر من که
پسرک بخوان برای من پیغمبر خدا را فقلت ذلک لیس بعظیم دانستن آن را که بخوانم از خانه رسول خدا
فقلت ادعو لک رسول الله صلی الله علیه وسلم پس گفتم آیا بخوانم برای تو رسول خدا را
یعنی از ادب دور است که تکلیف کنم پیغمبر خدا را که از خانه بیرون آید فقال یا بنی انه لیس بجبار
پس گفت مخرمه ای پسرک نیست آنحضرت جبار و متکبر فدعوته فخرج وعلیه قباء من دیباج
مزرر بالذهب پس خواندم آنحضرت را پس بیرون آمد در حالیکه بر دوش آنحضرت یا بر
قبائی است از دیبا تکمه کرده شده بطلا فقال یا مخرمة هذا خبأناه لک پس فرمود ای مخرمه
این قبا نگاه داشته بودم آن را برای تو فاعطاه ایاه پس عطا کرد قبا بمخرمه اگر گوئی ابریشم
و دیبا سیما که تکمه آن از طلا باشد ممنوع است چنانکه احادیث بسیار درین معنی گذشت گوئیم
که آنحضرت بر دست گرفته یا بر دوش انداخته آورده و پوشیده نبوده است و بمخرمه عطا کرد
که برای فروختن داده و یا برای آنکه بر زنان خود بدهد و ممکن است که این قصه پیش از تحریم ابریشم بوده

باب خواتیم الذهب در بیان انگشتریهای طلا حدثنا آدم قال حدثنا شعبة قال
حدثنا اشعث بن سلیم قال سمعت معاویة بن سوید بن مقرن قال سمعت البراء بن عازب
رضی الله عنهما یقول نهانا النبی صلی الله علیه وسلم عن سبع میگوید براء بن عازب منع کرد ما را
پیغمبر خدا از هفت چیز نهانا عن خاتم الذهب او قال حلقة الذهب منع کرد از انگشتری طلا
یا از حلقه انگشتری که از طلا باشد شک راویست وعن الحریر والاستبرق والدیباج والمیثرة
الحمراء والقسی وآنیة الفضة وامرنا بسبع بعیادة المریض واتباع الجنائز وتشمیت العاطس
ورد السلام واجابة الداعی وابرار المقسم ونصر المظلوم در حدیث سابق آنچه متروک شده بود
از اوامر و نواهی درین حدیث تمام مذکور شده حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا غندر
قال حدثنا شعبة عن قتادة عن النضر بن انس عن بشیر بن نهیک عن ابی هریرة رضی الله
عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم انه نهی عن خاتم الذهب وقال عمرو اخبرنا شعبة عن
قتادة سمع النضر سمع بشیرا مثله این نیز حدیث سابق است و برای بیان سماع قتاده از نضر و
نضر از بشیر بوده بنابرین ذکر کرده حدثنا مسدد قال حدثنا یحیی عن عبید الله قال حدثنی
نافع عن عبد الله رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلم اتخذ خاتما من ذهب
مرویست از ابن عمر که بتحقیق رسول خدا گرفت انگشتری که از طلا وجعل فصه مما یلی کفه
وگردانید نگین آنرا جانبی که متصل بباطن کف دست را فاتخذه الناس پس گرفتند خاتم طلا را مردم
و دیگر فرمی به واتخذ خاتما من ورق او فضة پس انداخت آنرا و گرفت خاتمی از نقره یا از فضه
شک راویست گرفتن خاتم از طلا پیش از تحریم آن بوده باشد چون مردم هم گرفتند وحی
آمد آنحضرت خاتم طلا را از دست انداخت باب خاتم الفضة در بیان خاتم نقره حدثنا یوسف

الجزء الثالث عشر [illegible] الاسلام

کتاب بدء الخلق

باشد مراد از وی آب است که
از اهل دوزخ بعد تعالی گفته بیشود
عینه روان شد با شک بیترد
و تسنق الحیور روان شد
آب گشتکی او کان الغساق والعسیق
سلف گوید موافق قول ابن عمر
غساق یعنی مذکور و غسیق بروزن
یعنی شب که می پوشد تاریکی از
یعنی تاریکی شب که است
چنانکه تاریکی در میگیرد اشیا را
آب اهل دوزخ تیز و در میگیرد
ایشان را غسیق روایت ابی ذر
و در غیر او الغسق است یعنی
تفسیر کنند غساق را بنتن یعنی
در کریمه لا طعام الا من
غسلین مراد بآن غساله دوزخیان است
آب در کریمه بود تفسیر میکند
وفق کلام اهل بعید و در
[illegible]

حدثني يوسف بن موسى قال حدثنا ابو اسامة قال حدثنا عبيد الله عن نافع عن ابن عمر ان رسول الله صلى الله عليه وآله
وسلم اتخذ خاتما من ذهب او فضة تحقيق رسول خدا گرفت خاتمی از طلا یا از نقره شک راویست وجعل فصه
مما يلي كفه وگردانید نگین او را از طرفی که متصل است باطن کف دست را ونقش فيه محمد رسول الله ونقش
کرد در آن محمد رسول الله فاتخذ الناس مثله پس گرفتند مردم خاتم مانند خاتم آن حضرت از طلا فلما رآهم
قد اتخذوها پس چون دید مردم را که گرفتند خاتم را از طلا انداخت آن را از دست وقال لا البسه
ابدا گفت نمی‌پوشم آن را هرگز ثم اتخذ خاتما من فضة
فاتخذ الناس خواتيم الفضة پس گرفتند مردم خاتمها از نقره قال
ابن عمر فلبس الخاتم بعد النبي صلى الله عليه وآله وسلم ابو بكر ثم عمر ثم عثمان گفت ابن عمر پس پوشید
آن خاتم را بعد از پیغمبر خدا ابو بكر صديق پس عمر بن خطاب پوشید پس عثمان حتى وقع من عثمان في بئر
اريس تا آنکه افتاد از عثمان در چاه اریس **باب** بدون ترجمه است از غیر ترجمه و این باب مثل فصل است

از کلام سابق و بنا قط است لفظ باب در روایت ابی ذر **حدثنا** عبد الله بن مسلمة عن مالك عن عبد
الله بن دينار عن عبد الله بن عمر قال كان رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم يلبس خاتما
من ذهب گفت ابن عمر بود رسول خدا که می‌پوشید خاتمی از طلا فنبذه وقال لا البسه ابدا پس
انداخت آن را پس فرمود که نمی‌پوشم آن را هرگز فنبذ الناس خواتيمهم پس انداختند مردم خاتمها
حدثنا يحيى بن بكير قال حدثنا الليث عن يونس عن ابن شهاب قال حدثني انس بن مالك انه
رأى في يد رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم خاتما من ورق يوما واحدا تحقيق دید انس
در دست رسول خدا خاتمی از نقره یک روز ثم ان الناس اصطنعوا الخواتيم من ورق ولبسوها پس
مردم ساختند خاتمها از نقره و پوشیدند آن را فطرح رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم
خاتمه پس انداخت رسول خدا خاتم خود را فطرح الناس خواتيمهم پس انداختند مردم خاتمهای خود را
حضرت بضرورت پوشیده بود چنانکه معلوم شد که چون نامه این بسلاطین خواست بفرستد مردم
گفتند که اینها نامه قبول نمیکنند تا وقتیکه مهر کرده نشود خاتمها را بتبعیت آن حضرت پس برانداختن
بی ضرورت کردند خاتمهای نقره برای زینت پس آن حضرت انداخت از دست تا مردم کرده بتبعیت
پوشیده اند تابعه ابراهيم بن سعد وزياد وشعيب عن الزهري متابعت کرده است یونس را ابراهیم بن سعد و زیاد بن
سعد وشعيب در روایت از زهری یعنی چنانکه یونس از زهری روایت کرده اینها نیز از زهری روایت کرده اند وقال ابن مسافر عن الزهري ارى خاتما من ورق
و ابن مسافر از زهری گفت گمان میکنم که خاتم از نقره بود **باب** فص الخاتم یعنی در بیان نگین خاتم
حدثنا عبدان قال اخبرنا يزيد بن زريع قال اخبرنا حميد قال سئل انس
هل اتخذ النبي صلى الله عليه وآله وسلم خاتما گفت حمید پرسیده شد انس آیا گرفته است پیغمبر خدا خاتم
قال اخر ليلة صلوة العشاء الى شطر الليل گفت تاخیر کرد شبی نماز عشا را تا نیم شب تا اول

الجزء الثالث عشر من تيسير القاري

كتاب بدء الخلق

عليه الوجه ليس تر اقبال كرد برما بروى مبارك خود وگویا نظر است بسوى درخشندگى خاتم او و درخشندگى ليسيار است كه در نگين مى باشد و در حقيقت پس موافق است ترجمه باب را [illegible]

خاتم از عقب بود چنانكه در روايتهاى ديگر تصريح باين كرده اند فقال ان الناس قد صلوا و ناموا [illegible]

تحقيق مردم نماز گزاردند و خواب كردند الكم لم تزالوا فى الصلوة منذ انتظرتموها بتحقيق شما [illegible]

از وقت كه انتظار كرديد نماز را يعنى ثواب نماز يافتيد حدثنا اسحق قال اخبرنا معتمر قال سمعت حميدا

يحدث عن انس ان النبى صلى الله عليه وآله وسلم كان خاتمه من فضة وكان فصه منه

گفت معتمر شنيدم حميد را كه حديث ميكرد از انس بن مالك كه بتحقيق پيغمبر خدا بود خاتم او از نقره و بود نگين آن

از نقره وقال يحيى بن ايوب حدثنى حميد سمع انسا عن النبى صلى الله عليه وآله وسلم چون در روايت

اول يحدث عن انس بود احتمال تدليس داشت رفع اين احتمال كرد گفت حميد شنيده است انس را باب

خاتم الحديد يعنى در بيان خاتم آهن و جواز آن حدثنا عبد الله بن مسلمة قال حدثنا عبد العزيز بن ابى حازم

عن ابيه انه سمع سهلا يقول جاءت امرأة الى النبى صلى الله عليه وآله وسلم روايت است از حازم پدر

عبد العزيز كه بتحقيق وى شنيده سهل را ميگفت آمد زنے نزد پيغمبر خدا فقالت جئت اهب نفسى پس گفت

آمده ام كه ببخشم ذات خود را يعنى نكاح كنم بے مهر و اين روا بود كه زن هبه كند خود را به پيغمبر خدا الى مهر فقامت طو[illegible]

فنظر وصوب پس ايستاد آن زن زمانى دراز پس نظر كرد آن حضرت و بالا كرد بسوى خود را فلما طال مقامها

پس هرگاه دراز شد قيام او در مقام خود يعنى بسيار زمانى است فقال رجل يا رسول الله زوجنيها ان لم يكن لك بها حاجة

پس گفت مردے تزويج كن مرا اى رسول خدا اگر نيست مر ترا باين زن حاجتے قال عندك شئ تصدقها قال

آيا نزد تو چيزے است كه مهر كنے آن را قال لا قال انظر فذهب ثم رجع فقال لا والله ان وجدت شيئا

آن مرد گفت چيزے نزد من نيست گفت آن حضرت در او بنگر كه چيزے را اگر بدل مهر او باشد پس رفت پس باز آمد

گفت نيست بخدا سوگند نزد من چيزے اگر مى يافتم چيزے باشے آورده م قال اذهب فالتمس ولو خاتما

من حديد فذهب ثم رجع قال لا والله ولا خاتما من حديد

پس رفت و باز آمد گفت نيست بخدا سوگند چيزے و نيست خاتمے از آهن و عليه ازار ما عليه رداء

ازار وى ست بست بردى ردائے فقال اصدقها ازارى پس گفت مهر ميدهم او را ازار خود فقال النبى صلى الله

عليه وآله وسلم ازارك ان لبستها لم يكن عليك منه شئ فرمود ازار تو اگر پوشد آن زن

بر تو از آن چيزے وان لبستها لم يكن عليها منه شئ و اگر پوشے تو آن را نمى باشد بر آن زن چيزے

فتنحى الرجل فجلس فرآه النبى صلى الله عليه وآله وسلم پس يكسو شد آن مرد پس نشست پس ديد او را

مدبرا فامر به فدعى بجانب كه پشت دهنده است پس فرمود او را پس خوانده شد فقال ما معك من

القرآن پس فرمود چه چيز است با تو از قرآن قال سورة كذا وكذا گفت سورهٔ چنين و چنين [illegible]

مر سوره ها كه شمار ميكرد آن را قال ملكتكها بما معك من القرآن فرمود تمليك كردم ترا آن زن را به بدل آنچه

ترا با تست از قرآن چون آن زن هبه كرده بود خود را بآن حضرت تمليك كرد او را بآن مرد و اين حديث [illegible]

الجزء الثالث عشر من شيخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

الجزء الثالث عشر من فتح الاسلام

كتاب بدء الخلق

شانزدہست در چشم بزرگ دانستن نقش و آن مہر **باب** نقش الخاتم **حدثنا** عبد الاعلى قال حدثنا يزيد بن زريع قال حدثنا سعيد عن قتادة عن انس بن مالك ان نبي الله صلى الله عليه وآله وسلم اراد ان يكتب الى رهط او اناس من الاعاجم تحقيق پیغمبر خدا خواست که بنویسد بسوی قومے یا مردمے از عجم فقیل له انهم لا يقبلون كتابا الا عليه خاتم پس گفته شد مر آن حضرت را که ایشان قبول نکنند کتابے را مگر آنکه بر روے خاتم است فاتخذ النبي صلى الله عليه وسلم خاتما من فضة پس گرفت پیغمبر خدا انگشترے از نقره و نقشه محمد رسول الله فكاني بوبيص او ببصيص الخاتم في اصبع النبي صلى الله عليه وآله وسلم او في كفه گویا می بینم لمعان خاتم را در انگشت پیغمبر خدا یا در کف آن حضرت شک راوی است تحقیق بصیص چمک و لمعان هر دو یک معنی است **حدثنا** محمد بن سلام قال اخبرنا عبد الله بن نمير عن عبيد الله عن نافع عن ابن عمر رضي الله تعالى عنهما قال اتخذ رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم خاتما من ورق وكان في يده ثم كان بعد في يد ابي بكر ثم كان بعد في يد عمر ثم كان بعد في يد عثمان حتى وقع بعد في بئر اريس نقشه محمد رسول الله

باب الخاتم في الخنصر در ذکر پوشیدن خاتم در انگشت خورد **حدثنا** ابو معمر قال حدثنا عبد الوارث قال حدثنا عبد العزيز بن صهيب عن انس قال اصطنع النبي صلى الله عليه وآله وسلم خاتما قال انا اتخذنا خاتما ونقشنا فيه نقشا فلا ينقش عليه احد قال فاني لارى بريقه في خنصره راست کرد پیغمبر خدا خاتمی و فرمود که ما گرفتیم خاتم و نقش کردیم در وی نقشی پس نقش نکند بر روے او کسی گفت انس تحقیق من می بینم درخشندگی آن را در خنصر آن حضرت **باب** اتخاذ الخاتم ليختم به الشيء او ليكتب به الى اهل الكتاب وغيرهم در بیان گرفتن خاتم برای آنکه مهر کرده شود بآن چیزے یا برای آنکه نوشته شود بآن بسوے اہل کتاب وغیر ایشان **حدثنا** آدم بن ابي اياس قال حدثنا شعبة عن قتادة عن انس بن مالك قال لما اراد النبي صلى الله عليه وآله وسلم ان يكتب الى الروم گفت انس چون خواست پیغمبر خدا که بنویسد بسوے روم قيل له انهم لن يقرءوا كتابك اذا لم يكن مختوما گفته شد مر آن حضرت را که رومی نخوانند کتاب ترا وقتیکه نباشد مهر کرده شده فاتخذ خاتما من فضة ونقشه محمد رسول الله فكانما انظر الى بياضه في يده **باب** من جعل فص الخاتم في بطن كفه کسیکه گرداند خاتم را در جانب باطن کف خود **حدثنا** موسى بن اسمعيل قال حدثنا جويرية عن نافع ان عبد الله حدثه ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم اصطنع خاتما من ذهب وجعل فصه في بطن كفه اذا لبسه عبد الله بن عمر حدیث کرده نافع را که تحقیق پیغمبر خدا راست کرد خاتمی از طلا و گردانید نگین آن را در باطن کف خود وقتی که پوشیدی آن را فاصطنع الناس خواتيم من ذهب پس راست کردند مردم انگشترها از طلا فرقي المنبر فحمد الله واثنى عليه پس بر آمد آن حضرت منبر را و حمد گفت خدا را و ثنا کرد بر خدا فقال اني كنت اصطنعته واني لا البسه فنبذه فنبذ الناس پس فرمود تحقیق بودم من که ساخته بودم انگشتری را پس تحقیق من نمی پوشم آن را پس انداخت آن را از دست خود انداختند مردم قال جويرية

ولا يحسبه الا قال في يده الابيض كمان مردم [illegible] انگشت [illegible] دست [illegible]
گوید خاتم پوشیدن در دست چپ [illegible] این قول [illegible]
دست چپ برای اصلاح [illegible] آن [illegible]

باب قول النبي صلى الله عليه وآله وسلم لا ينقش على نقش خاتمه [illegible]
[illegible] نقش خاتم آن حضرت **حدثنا** مسدد قال حدثنا حماد عن عبد العزيز بن صهيب
عن انس بن مالك ان رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم اتخذ خاتما من فضة ونقش فيه محمد
رسول الله وقال اني اتخذت خاتما من ورق ونقشت فيه محمد رسول الله فلا ينقشن احد على
نقشه **باب** هل يجعل نقش الخاتم ثلاثة اسطر [illegible]
[illegible] عبد الله الانصاري قال حدثني ابي عن ثمامة عن انس ان ابا بكر رضي الله تعالى عنه [illegible]
[illegible] انس که تحقیق ابا بکر صدیق رضی الله عنه هرگاه خلیفه کرده شد [illegible]
[illegible] الی البحرين [illegible] كان نقش الخاتم ثلاثة اسطر [illegible] نقش خاتم [illegible]
[illegible] رسول سطر والله سطر [illegible] نقش نگین آن حضرت [illegible]
[illegible] احمد حدثنا الانصاري [illegible] گفت ابو عبد الله [illegible] احمد بن [illegible]
[illegible] الانصاری که محمد بن عبد الله [illegible] عبد الله بن انس [illegible]
ثمامة عن انس قال كان خاتم النبي صلى الله عليه وآله وسلم في يده وفي يد ابي بكر [illegible]
[illegible] انس بود خاتم پیغمبر خدا در دست آن حضرت و در دست ابی بکر بعد از آن حضرت [illegible]
[illegible] ابو بکر و در دست عمر بعد از ابی بکر [illegible] عثمان جلس على بئر اريس قال فاخرج الخاتم [illegible]
[illegible] هرگاه [illegible] عثمان خلیفه روزی نشسته بود بر سر چاه اریس [illegible]
[illegible] انگشت [illegible] خاتم [illegible] قال فاختلفنا ثلاثة ايام مع عثمان [illegible]
[illegible] **باب** الخاتم [illegible]
للنساء [illegible] خاتم [illegible] وكان على عائشة خواتيم ذهب [illegible]
[illegible] **حدثنا** ابو عاصم قال اخبرنا ابن جريج قال اخبرنا الحسن بن مسلم عن طاوس عن ابن عباس
قال شهدت العيد مع النبي صلى الله عليه وآله وسلم فصلى قبل الخطبة [illegible] ابن عباس [illegible]
[illegible] عید را با پیغمبر خدا [illegible] خطبه قال ابو عبد الله وزاد ابن وهب عن ابن جريج فاتى
النساء فامرهن بالصدقة فجعلن يلقين الفتخ والخواتيم في ثوب بلال [illegible] ابو عبد الله
[illegible] ابن وهب [illegible] ابن جریج [illegible] آن حضرت [illegible] بلال [illegible]
[illegible] **باب** القلائد والسخاب للنساء يعني قلادة من طيب وسك
سخاب بکسر سین [illegible] و خاء معجمه قلاده [illegible]

الجزء الثالث عشر من الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

و مشک در آن جمع کرده بشکل برای کودکان و زنان بر گردن گلو مسازند بنی طلادة من طیب ومسک تفسیر کرده

کرده است حدثنا محمد بن عرعرة قال حدثنا شعبة عن عدی بن ثابت عن سعید بن جبیر عن ابن عباس

رضی الله تعالی عنهما قال خرج النبی صلی الله علیه وآله وسلم یوم عید فصلی رکعتین لم یصل

قبل ولا بعد بیرون آمد پیغمبر خدا روز عید پس گزارد دو رکعت که نه پیش آن و نه بعد وی

بعد از این سوی النساء فوعظهن وامرهن بالصدقة میل کرد سوی زنان پس امر کرد ایشان را بصدقه

فجعلت المرأة تصدق بخرصها وسخابها پس گشتند زنان که صدقه میکردند گوشواره و سخاب

که در گلو داشتند ... باب استعارة القلائد

در بیان عاریه گرفتن قلاده حدثنا اسحاق بن ابراهیم قال اخبرنا عبدة قال حدثنا هشام بن

عروة عن ابیه عن عائشة رضی الله تعالی عنها قالت هلکت قلادة لاسماء گفت عائشه گم شد قلاده

که از اسماء عاریه گرفته بود فبعث النبی صلی الله علیه وآله وسلم فی طلبها

رجالا فحضرت الصلوة ولیسوا علی وضوء ولم یجدوا ماء فصلوا وهم علی غیر وضوء فذکروا ذلک للنبی صلی الله علیه وآله وسلم فانزل الله آیة التیمم زاد ابن نمیر عن هشام عن ابیه عن

عائشة استعارت من اسماء باب القرط للنساء ... گوشواره

قرط مخصوص برای زنان است ... وقال ابن عباس

رضی الله عنهما امرهن النبی صلی الله علیه وآله وسلم بالصدقة فرأیتهن یهوین الی آذانهن وحلوقهن

حدثنا حجاج بن منهال قال حدثنا شعبة قال اخبرنی عدی قال سمعت سعیدا عن ابن عباس

رضی الله تعالی عنهما ان النبی صلی الله علیه وآله وسلم صلی یوم العید رکعتین لم یصل

قبلها ولا بعدها ثم اتی النساء ومعه بلال فامرهن بالصدقة فجعلت المرأة تلقی قرطها باب السخاب

للصبیان ...

قال اخبرنا یحیی بن آدم قال حدثنا ورقاء عن عبید الله بن ابی یزید عن نافع بن جبیر عن

ابی هریرة قال کنت مع رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فی سوق من اسواق المدینة

فانصرف فانصرفت فقال این لکع ثلاثا ادع الحسن بن علی ...

فقام الحسن بن علی یمشی وفی عنقه السخاب ...

الجزء الثالث عشر من شرح الاسلام

کتاب ... الخلق

الحمد ...

حدثنا محمد بن یوسف قال حدثنا سفیان الثوری عن الاعمش عن ذکوان عن ابی سعید قال قال النبی صلی الله علیه وسلم ...

قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

باب المتشبهين بالنساء والمتشبهات بالرجال

قال حدثنا شعبة عن قتادة عن عكرمة عن ابن عباس قال لعن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم المتشبهين من الرجال بالنساء والمتشبهات من النساء بالرجال

ابن عباس لعنت كرد رسول خدا ...

تابعه عمرو ... [illegible]

باب اخراج المتشبهين بالنساء من البيوت

حدثنا معاذ بن فضالة قال حدثنا هشام عن يحيى عن عكرمة عن ابن عباس رضي الله تعالى عنهما قال لعن النبي صلى الله عليه وآله وسلم المخنثين من الرجال والمترجلات من النساء

... [illegible]

حدثنا مالك بن اسمعيل قال حدثنا زهير قال حدثنا هشام بن عروة ان عروة اخبره ان زينب بنت ابي سلمة اخبرته ان ام سلمة اخبرتها ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم ...

... [illegible]

الجزء الثالث عشر من صحيح الاسلام

كتاب بدء الخلق

... [illegible]

قياس ملكس ثانيث بر قاعده نحات آن اجود كنانيه ميكفت از آنكه مراد اطراف ست و واحد آن طرف ست گويا اين قاعده كليه نيست **باب قص الشارب** در بيان سنت بريدن موي شارب ولبست كردن آن وكان ابن عمر يحفي شاربه حتى ينظر الى بياض الجلد و بود ابن عمر بيست ميكرد و بريدن موي شارب را آنكه پيدا شود سفيدي پوست لب و ياخذ هذين يعني بين الشارب واللحية و ميگرفت دو طرف لبها يعني ازميان شارب و ريش ملتقاي هردو چنانكه عادت ست در قص شارب و تقطيع موها كه در كنج لبهاست وكيشي كه هردو طرف مشعر بودست **حدثنا** المكي بن ابراهيم عن حنظلة عن نافع قال اصحابنا عن المكي عن ابن عمر عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال گفته اند اصحاب ما يعني شيوخ حديث كه اين اسناد منقطع ست كه گفته اند حدثنا المكي عن ابن عمر و نام ساخته اند ذكر راوي كه ميان مكي و ابن عمرست قال من الفطرة قص الشارب فرموده از سنت قديم ست كه اختيار كرده اند همه انبيا و اتفاق دارند بران شريعتها گويا امري جبلي ست كه همه منظور انند بران **حدثنا** علي قال حدثنا سفيان قال الزهري حدثنا عن سعيد بن المسيب ضمير كرد قال ست راجع بسفيان ست و قول الزهري مبتدا ست و قوله حدثنا عن سعيد بن المسيب خبر است يعني گفت سفيان زهري حديث كرده مارا از سعيد عن ابي هريرة رواية يعني ابي هريرة از خود نگفته ست بلكه روايت كرده از پيغمبر صلى الله عليه وآله وسلم الفطرة خمس او خمس من الفطرة شك راويست يعني فطرت پنج چيزست الختان ختنه كردن والاستحداد استعمال حديد يعني آهن و تنتيف الابط بركندن موي بغل و تقليم الاظفار و قص الشارب و بريدن ناخنان و بريدن موي بروت گر باشد گفته ختنه كردن فرض ست از آنكه شعار دين ست مانند كلمه توحيد و بايد مشايخ سلمان اگر كافر و اگر فرض نمود كرده بود كشف عورت و نظر كردن بآن و چهار چيز ديگر همه سنت ست لبس حكم همه جمع كرده و يكسان آورده بحاوي مانعي نيست در جمع فرض و سنت چنانكه درين آيت كلوا من ثمره اذا اثمر وآتوا حقه يوم حصاده **باب تقليم الاظفار** در بيان بريدن ناخنان **حدثنا** احمد بن ابي رجاء قال حدثنا اسحاق بن سليمان قال سمعت حنظلة عن نافع عن ابن عمر ان رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم قال من الفطرة حلق العانة وتقليم الاظفار وقص الشارب **حدثنا** احمد بن يونس قال حدثنا ابراهيم بن سعد قال حدثنا ابن شهاب عن سعيد بن المسيب عن ابي هريرة سمعت النبي صلى الله عليه وآله وسلم يقول الفطرة خمس الختان والاستحداد وقص الشارب وتقليم الاظفار ونتف الآباط **حدثنا** محمد بن منهال قال حدثنا يزيد بن زريع قال حدثنا عمر بن محمد بن زيد عن نافع عن ابن عمر عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال خالفوا المشركين فرمود مخالفت كنيد مشركان را در صورت وفروا اللحى و احفوا الشوارب زياده كنيد ريشها را و تنك سازيد بروتها را وكان ابن عمر اذا حج او اعتمر قبض على لحيته و بود ابن عمر رضي الله عنه وقتي كه حج ميكرد يا عمره مشت ميزد بر ريش خود فما فضل اخذه پس آنچه زياده بود از مشت قطع ميكرد آن را **باب اعفاء اللحى** عفوا اي كثروا اعفوا كثرتها مشتق ست از عفا وقتي كه بسيار شد موي و ساير گويند عفوا كثروا [illegible]

كتاب بدء الخلق

الجزء الثالث شرح تيسير القاري

فرمود تب از دم دوزخ است پس سرد كنيد آن را بآب چنين نقل كرده ابن عباس ... الفاقي باشد كه در مكه بود و قال بماء زمزم يا شك آنحضرت فرمود بآب زمزم با اظهار تعلق امتي آب شك كرده همام در روايت خود در لفظ اين الفاظ مرفوع در غالب روايات الفاظ است ... **حدثنا** عمرو بن عباس قال حدثنا عبد الرحمن ... [illegible]

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

امور اطلاع ... کثرت اموال ... [illegible]

حدثنا اسمعیل ... عن نافع عن ابن عمر قال قال رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم ... [illegible]

[illegible]

حدثنا ... [illegible] ... قال سألت انس ... النبی صلی الله علیه وآله وسلم ... [illegible]

[illegible]

حدثنا سلیمان بن حرب قال حدثنا حماد بن زید عن ثابت قال سئل انس ... [illegible]

علیه وآله وسلم ... [illegible]

[illegible]

حدثنا مالک بن اسمعیل قال حدثنا اسرائیل عن عثمان بن ... [illegible]

[illegible]

حدثنا ... [illegible]

...صلى الله عليه وآله وسلم...

...عن ابن شهاب عن عبيد الله بن عبد الله عن ابن عباس رضي الله عنهما قال كان النبي صلى الله عليه وآله وسلم...

باب الخضاب

حدثنا الحميدي قال حدثنا سفيان قال حدثنا الزهري عن أبي سلمة وسليمان بن يسار عن أبي هريرة قال قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم إن اليهود والنصارى لا يصبغون فخالفوهم

باب الجعد

حدثنا إسمعيل قال حدثني مالك بن أنس عن ربيعة بن أبي عبد الرحمن عن أنس بن مالك أنه سمعه يقول كان رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ليس بالطويل البائن...

[illegible]

الجزء الثالث عشر من تيسير القاري

كتاب بدء الخلق

ثم اتفق او ذكره الكرماني حدثنا محمد بن يوسف قال الحميدي [illegible]

عمران رسول الله صلى الله عليه واله وسلم [illegible]

[illegible]

سمی است ابلیس [illegible]

[illegible]

وعلم يعني پيش از ملازمت آن حضرت وكان بسط الكفين وبود آن حضرت كشاده كف از روي خلقت وصورت قبل كشاده دست بعطا وجود و معنی اول اوفق است بمقام ودر بعضي نسخ بسيط بود نه بسيط

حدثني عمرو بن علي قال حدثنا معاذ بن هانئ قال حدثنا همام قال حدثنا قتادة عن انس بن مالك او عن رجل عن ابي هريرة گفت همام حديث كرد مرا قتاده از انس بن مالك يا از مردي كه از ابي هريره و اين تردد از قتاده مخل نيست در ضبط او يعني اگرچه روايت مجهول است قتاده از مردي كه نقل ميكند البته ثقه خواهد بود و در حديث ديگر از ابو هلال واقع شده و عن انس او جابر بن عبد الله نيز روايت دارد قال كان النبي صلى الله عليه وآله وسلم ضخم القدمين يعني غليظ و قوي بود كفهاي آن حضرت حسن الوجه لم ار بعده مثله نيكو روي بود نه ديدم بعد آن حضرت يعني بعد از آن حضرت مانند او وقال هشام عن معمر عن قتادة عن انس قال كان النبي صلى الله عليه وآله وسلم شثن القدمين والكفين وقال ابو هلال حدثنا قتادة عن انس او جابر بن عبد الله كان النبي صلى الله عليه وآله وسلم ضخم الكفين والقدمين لم ار بعده شبيها له حدثنا محمد بن المثنى قال حدثنا ابن ابي عدي عن ابن عون عن مجاهد قال كنا عند ابن عباس فذكروا الدجال مجاهد گويد بوديم ما نزد ابن عباس پس ذكر كردند دجال را فقال انه مكتوب بين عينيه كافر پس گفت كه بتحقيق نوشته شده ميان دو چشم او لفظ كافر قال ابن عباس لم اسمعه قال ذاك ولكنه قال ابن عباس نشنيده ام آن حضرت را كه فرمود آن را ولكنه قال اما ابراهيم فانظروا الى صاحبكم اما صورت و حليه ابراهيم عليه السلام اگر خواهيد پس نظر كنيد بسوي صاحب خود مراد نفس نفيس آن حضرت واما موسى فرجل آدم جعد اما موسى عليه السلام پس مرديست گندم گون گيسوي مجعد دارد على جمل احمر سوار بود بر شتر سرخ مخطوم بخلبة مهار كرده شده برسن ليف خلبه بضم خاء و لام و بسكون لام هر دو لغت است بمعني ريسمان كه بافته شده از ليف خرما و غير آن كاني انظر اليه اذا انحدر في الوادي يلبي چنانستي كه مي بينم بسوي او كه فرود آمده در وادي كه عبارت از ميانه است تلبيه ميكند و اين حال موسى كه در زمان حيات داشته مكشوف شده بود مر آن حضرت را

باب التلبيد

ملبد كردن محرم موي سر خود را تا پريشان نشود و گرد و غبار نگيرد حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري قال اخبرني سالم بن عبد الله ان عبد الله بن عمر رضي الله تعالى عنه يقول گفت ابن عمر شنيدم عمر را ميگفت من ضفر فليحلق كسيكه خواهد بافد موي سر پس گو تراشد ولا تشبهوا بالتلبيد و تشبيه مكنيد محرم را با فاعل موي سر بالتلبيد زيرا كه مكروه است غير محرم را و درست است محرم را و كان ابن عمر يقول لقد رايت رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ملبدا يعني در احرام حدثني حبان بن موسى واحمد بن محمد قالا اخبرنا عبد الله قال اخبرنا يونس عن الزهري عن سالم عن ابن عمر قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم يهل ملبدا گفت ابن عمر شنيدم رسول خدا را تلبيه ميكرد در حالي كه ملبد است يقول بيان تهليل است

لبيك اللهم لبيك لبيك لاشريك لك لبيك ان الحمد والنعمة لك والملك لاشريك لك
لا يزيد على هؤلاء الكلمات زياده نميكرد آن حضرت برين كلمها حدثنا اسمعيل قال حدثني
مالك عن نافع عن عبد الله بن عمر عن حفصة زوج النبي صلى الله عليه و
آله وسلم قالت قلت يا رسول الله ما شأن الناس حلوا بعمرة ولم تحلل انت من عمرتك
گفت حفصه گفتم اي رسول خدا چه حالست مردم را كه برآمدند از احرام بسبب عمره
تو از عمره خود قال اني لبدت رأسي وقلدت هديي فلا احل حتى انحر
و قلاده بستم هدي خود را پس حلال نميشوم تا آنكه نحر كنم

باب الفرق

در بيان فرق كردن در موي سر حدثنا احمد بن يونس
قال حدثنا ابراهيم بن سعد قال اخبرنا ابن شهاب عن عبيد الله بن عبد الله عن ابن
عباس قال كان النبي صلى الله عليه وآله وسلم يحب موافقة اهل الكتاب فيما لم يؤمر
فيه بشيء گفت ابن عباس بود پيغمبر خدا دوست ميداشت موافقت اهل كتاب در انچه امر
كرده نشده در ان چيزى از تعالى در حرام وكان اهل الكتاب يسدلون اشعارهم و
اهل كتاب فرو مي گذاشتند مويهاي خود را وكان المشركون يفرقون رؤوسهم و
مشركان فرق ميكردند سرهاي خود را فسدل النبي صلى الله عليه وآله وسلم ناصيته ثم فرق بعد
پس فرو گذاشت پيغمبر خدا موي پيشاني را پس فرق كرد بعد از ان حال پوشيده نماند كه فرق عادت مشركان
بود پس ازين وجه آنكه آن حضرت موافقت اهل كتاب دوست داشتي اجتناب از فرق و
شمائل النبي صلى الله عليه وآله وسلم ترمذي آورده كه آن حضرت بقصد فرق
آورده ان انفرقت عقيقته فرق والا فلا اگر بطور خود فرق ميشد مي فرق ميكرد

حدثنا ابو الوليد وعبد الله بن رجاء قالا حدثنا شعبة عن الحكم عن ابراهيم عن الاسود
عن عائشة قالت كاني انظر الى وبيص الطيب في مفارق النبي صلى الله عليه وآله وسلم
وهو محرم گفت عائشه گويا مي بينم رنگ طيب خوشبوي آن را در مفارق پيغمبر خدا و
آن حضرت محرم بود ... الطيب پيش از احرام كرده بود و مفارق جمع مفرق ...
است يعني وسط سر كه فرق ميكنند در انجا و جمع باعتبار انست كه هر جزو ...
وقال عبد الله في مفرق النبي صلى الله عليه وآله وسلم گفت عبد الله ...
كه روايت اين حديث كرده اند مفرق بصيغه واحد است

باب الذوائب

حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا الفضل بن عنبسة قال اخبرنا هشيم قال اخبرنا ابو بشر ح وحدثنا
قتيبة قال حدثنا هشيم عن ابي بشر عن سعيد بن جبير عن ابن عباس قال بت ليلة عند
ميمونة بنت الحارث خالتي گفت ابن عباس شب كردم يك شبي نزد ميمونه ام المؤمنين دختر
حارث خاله من وكان رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم عندها في ليلتها

الجزء الثالث شرح شيخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

...و در شب نوبت او قال فقام رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم یصلی من اللیل گفت ابن عباس پس استادم رسول خدا و رحالی که نماز میکرد از شب فقمت عن یساره پس استادم برابر او از جانب دست چپ او قال فاخذ بذؤابتی فجعلنی عن یمینه گفت ابن عباس پس گرفت گیسوهای من پس گردانید مرا از جانب دست راست حدثنا محمد بن عمر در بعضی نسخ عمرو بن محمد است بغدادی قال حدثنا هشیم قال اخبرنا ابو بشر بهذا و قال بذؤابتی او قال برأسی یعنی ابو بشر بغدادی باین حدیث روایت کرده و تردد نموده که سعید بن جبیر بذؤابتی گفته یا برأسی گفته باب القزع بفتح قاف و سکون زای و فتح آن در آخر عین مهمله یعنی تراشیدن بعضی موی سر و گذاشتن بعضی دیگر حدثنی محمد قال اخبرنی مخلد قال اخبرنی ابن جریج قال اخبرنی عبید الله بن حفص ان عمر بن نافع اخبره عن نافع مولی عبد الله انه سمع ابن عمر رضی الله تعالی عنهما یقول سمعت النبی صلی الله علیه وآله وسلم نهی عن القزع یعنی نافع شنیده ابن عمر را که میگفت شنیدم پیغمبر خدا را که منع میکرد از قزع قال عبید الله قلت و ما القزع گفت عبید الله گفتم من شیخ خود را که عمر بن نافع است چه چیز است قزع فاشار لنا عبید الله قال پس اشارت کرد برای ما عبید الله که گفت عمر ابن نافع اذا حلق الصبی و ترک ههنا شعر و ههنا و ههنا یعنی گاهی که تراشیده شود موی سر کودک و گذاشته شود اینجا موی و اینجا و اینجا فاشار لنا عبید الله الی ناصیته و جانبی رأسه پس اشارت کرد عبید الله برای ما بسوی ناصیه و دو طرف سر خود یعنی ههنا اول را اشارت کرد بسوی ناصیه و دو ههنای دیگر را به دو طرف سر قیل لعبید الله فالجاریة والغلام گفته شد مر عبید الله را او خترک و پسر برابر اند درین حکم قال لا ادری هکذا قال الصبی گفت عبید الله این چنین گفته است که حلق کرده شود صبی و لفظ صبی ظاهر در غلام است مگر آنکه گفته شود که صبی بفتح است برابر است در مذکر و مؤنث تا گویند مراد از صبی ذاتی که مردرا صاست قال عبید الله و عاودته گفت عبید الله دیگر پرسیدم عمر بن نافع را فقال اما القصة والقفا للغلام فلا باس بهما پس گفت اما موی پیشانی و موی قفا که مر غلام راست پس باک نیست در تراشیدن آنها قصه بضم قاف و تشدید صاد مهمله است و لکن القزع ان یترک بناصیته شعر و لیس فی رأسه غیره لیکن قزع این ست که گذاشته شود بر ناصیه او موی و حال آنکه نیست در سر او موی غیر این موی یعنی قصه و قفا غیر قزع ست که منع واقع شده در آن و نووی گفته که مذهب کراهت مطلق ست یعنی در مذهب شافعی و این قول مخالف ست که منقول ست از شافعی که اگر حدیث بر خلاف حکم من یابید مذهب من آن ست که حدیث با آن ناطق ست مگر آنکه گفته شود که این قول آن سر در نیست بلکه قول عمر بن نافع ظاهر آنکه این قول اجتهادی نیست که این تاویل کرده شود والله اعلم و کذلک شق رأسه هذا و هذا یعنی طرف سر او دست چپ باشد یا راست حدثنا مسلم بن ابراهیم قال حدثنا عبد الله بن المثنی بن عبد الله بن انس بن مالک قال حدثنا عبید الله بن دینار عن ابن عمر ان رسول الله صلی...

فبادا پس گفت یکی رو حبیب سحر کرده قال فی مشط المشط بضم و سکون شین ... آن گفت آن دیگر سحر کرده واست در شانه و مشاطة بضم میم و در موها که از شانه افتد و جف طلع ذکر در غلاف شکوفه نر جف بضم جیم و تشدید فا غلاف شکوفه و کمامه بفتح کاف و سکون لام شکوفه و آن برای نر و ماده هر دو می باشد و این جا شکوفه نر بود قال فاین هو گفت پس کجاست آن جا او قال فی بئر ذروان گفت در چاه ذروان که بفتح ذال معجمه و سکون را و مهمله نام چاهیست نحو بر الیهود پس برآمد سوی آن چاه پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم با جمعی از یاران خود و ... و جمع لیتر بازگشت از آن چاه فقال لعائشة حین رجع پس فرمود آنحضرت مر عائشه را وقتیکه بازگشت نخلها کانه رؤس الشیاطین درختان خرمای آن گویا که آن سرهای دیوان است ... که مراد بیان درختان گرد چاه است که تشبیه داده آن را برؤس الشیاطین ... در زشتی ... فقلت استخرجته پس گفتم آیا بیرون آوردی آن را فقال لا پس فرمود نه اما انا فقد شفانی الله اما من پس بتحقیق شفا داد مرا خدا و خشیت ان یثیر ذلک علی الناس شرا و ترسیدم اینکه برانگیزد بیرون آوردن آن بر مردم بدی و فساد ... ثم دفنت البئر پس ... دفن کردم و ... کلام ... حدیث ... حدثنا اسمعیل هو ابن ابی اویس قال حدثنی اخی عبد الحمید عن سلیمان بن بلال عن یحیی بن سعید عن سعید بن المسیب عن ابی هریرة ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال ...

علیه وآله وسلم بین الحل ... باب ... و حسامدی کیا و در بیان روایه در آن حرم

علیه ان تون شوه بوده بر دو دست خود حدثنا احمد بن محمد ابو الحسن اخبرنا عبد الله قال

اخبرنا یحیی بن سعید قال اخبرنا عبد الرحمن بن القاسم عن ابیه عن عائشة قالت طیبت

صلی الله علیه وآله وسلم بیدی گفت عائشه بالیدم طیب پیغمبر خدا را بهر دو دست خود وقت

احرام آن حضرت حرم بضم حا و سکون را و طیبته لحله قبل ان یفیض وطیب بالیدم

را در منی پیش از طواف افاضه کنند باب الطیب فی الرأس واللحیة در جواز بودن طیب در موی

سر و ریش حدثنا اسحاق بن نصر قال حدثنا یحیی بن آدم قال حدثنا اسرائیل عن ابی اسحاق

عن عبد الرحمن بن الاسود عن ابیه عن عائشة قالت کنت اطیب النبی صلی الله علیه وآله وسلم

باطیب ما یجد گفت عائشه بودم من طیب میکردم پیغمبر خدا را بخوبترین طیبی که می یافتم حتی

اجد وبیص الطیب فی رأسه ولحیته تا آنکه می یافتم روشنی طیب در سر و ریش آن حضرت باب

الامتشاط در بیان شانه کردن موی حدثنا آدم بن ابی ایاس قال حدثنا ابن ابی ذئب عن

الزهری عن سهل بن سعد ان رجلا اطلع من جحر فی دار النبی صلی الله علیه وآله وسلم و

مردی مطلع شد از سوراخی که در خانه پیغمبر خدا بود والنبی صلی الله علیه وآله وسلم یحک رأسه

بالمدری در حالیکه پیغمبر خدا خارش میکرد سر خود را باآهنی مدری بکسر میم وسکون دال مهمله و ...

آهنیست که ... شانه میکنند بآن موی سر جوهری گفته ... شانه کرده

میکنند قال ماشعر گیسوهای زن فقال ... المرأة ای سرحت شعرها فقال لو علمت انک تنظر لطعنت

بها فی عینک پس فرمود اگر دانستمی که تحقیق تو نظر میکنی هر آئینه میزدم باین مدری در چشم تو انما

جعل الاذن من قبل الابصار گردانیده شده است استیذان در شرع مگر از جهت ...

نشود دیدن یکی از شما عورت را که در خانه است قبل بکسر قاف یعنی جهت است الابصار بکسر همزه ...

فتح آن هر دو روایت است باب ترجیل الحائض زوجها در بیان جواز شانه کردن زن حائض

شوهر خود را حدثنا عبد الله بن یوسف قال اخبرنا مالک عن ابن شهاب عن عروة عن

الزبیر عن عائشة قالت کنت ارجل رأس رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم وانا حائض

گفت عائشه بودم من که شانه میکردم سر پیغمبر خدا را و حال آنکه من حائض بودم حدثنا

عبد الله بن یوسف قال اخبرنا مالک عن هشام عن ابیه عن عائشة مثله باب الترجیل

والتیمن در بیان شانه کردن موی خود را و ابتدا کردن از جانب دست راست حدثنا

ابو الولید قال حدثنا شعبة عن اشعث بن سلیم عن ابیه عن مسروق عن عائشة عن النبی

صلی الله علیه وآله وسلم انه کان یعجبه التیمن ما استطاع فی ترجله ووضوئه یعنی آن

حضرت بود که خوش می آمد آن حضرت را ابتدا کردن از جانب دست راست بقدر استطاعت

ولو ... در شانه کردن و وضو کردن باب ما یذکر فی المسک در آنچه ذکر کرده میشود در مشک

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

پس اگر بیدار شود و ذکر کند خدا را گشاده

شود یک گره وان توضأ انحلت عقدة

و اگر وضو کند گشاده گره دیگر وان صلی

انحلت عقدة کلها پس اگر نماز گذارد

گشاده شود همه گره ها ... فاصبح نشیطا

طیب النفس پس صبح میکند شادمان

و خوشدل و پاکیزه نفس ... برکت

عبادت والا اصبح خبیث النفس کسلان

و اگر نه صبح میکند پلید نفس کاهل ... تسلط شیطان

... الشیطان ...

... حدثنا عثمان بن ابی

شیبة قال حدثنا جریر عن منصور

عن ابی وائل عن عبد الله قال ذکر

عند النبی صلی الله علیه وآله وسلم رجل نام

لیلة حتی اصبح گفت عبد الله بن مسعود

ذکر کرده شد نزد آنحضرت مردی که خواب

کرده تمام شب تا آنکه صبح کرد قال ذاک

رجل بال الشیطان فی اذنیه ...

مردیست که شاشه کرده شیطان در دو گوش

حدثنا عبد الله بن محمد قال حدثنا هشام قال اخبرنا معمر عن الزهری عن سعید عن ابی هریرة عن النبی صلی الله علیه وآله وسلم قال کل عمل ابن آدم له الا الصوم ...

... بیان آنکه ... خاص برای خداست ... خلوف فم الصائم اطیب عند الله من ریح المسک ...

باب ما یستحب من الطیب

حدثنا موسی قال حدثنا وهیب قال حدثنا هشام عن عثمان بن عروة عن ابیه عن عائشة قالت کنت اطیب النبی صلی الله علیه وآله وسلم عند احرامه باطیب ما اجد ...

باب من لم یرد الطیب

حدثنا ابو نعیم قال حدثنا عزرة بن ثابت الانصاری قال حدثنی ثمامة بن عبد الله عن انس انه کان لا یرد الطیب ... ان النبی صلی الله علیه وآله وسلم کان لا یرد الطیب ...

باب الذریرة

حدثنا عثمان ... عن ابن جریج قال اخبرنی عمر بن عبد الله بن عروة سمع عروة والقاسم یخبران عن عائشة قالت طیبت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم بیدی بذریرة فی حجة الوداع ... للحل والاحرام ...

باب المتفلجات للحسن

حدثنا عثمان قال حدثنا جریر عن منصور عن ابراهیم عن علقمة عن عبد الله لعن الله الواشمات ...

الجزء الثالث عشر من شرح الاسلام

کتاب بدء الخلق

... اذا ... قال اللهم جنبنا الشیطان وجنب الشیطان ما رزقتنا ...

... قال رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم اذا طلع حاجب الشمس فدعوا الصلوة حتی تبرز واذا غاب حاجب الشمس فدعوا الصلوة حتی تغیب ولا تحینوا بصلوتکم طلوع الشمس ولا غروبها فانها تطلع بین قرنی شیطان ...

كتاب بدء الخلق

والمستوشمات لعنت عبد الله بن مسعود لعنت کرد خدا واغ کنند ها را بر بدن کسی و طلب داغ برخود
زخم خالدن سر سوزن و مانند آن در دست و روی و پر کردن آن بسرمه و مانند آن تا داغ سیاه
نمایان شود و خستیستام طلب زخم کردن والمتنمصات ولعنت کرده است متنمصات را
همه برکنند موی از سر و روی والمتفلجات للحسن ولعنت کرده است فلج کنندها را از برای
زیب و زینت المغیرات خلق الله تغییر دادگان خلق خدا را اشارت بسوی هر لعنت است متعلق است
بهمه صور تها مالی لا العن من لعن النبی صلی الله علیه وآله وسلم ... ام یعقوب گفت
ابن مسعود چرا لعنت میکنی تو این جنس زنان را گفت چه حال است مرا که لعنت نکنم کسی را که لعنت کرده
پیغمبر خدا اورا وهو فی کتاب الله وما آتاکم الرسول فخذوه وما نهاکم عنه فانتهوا این لعنت
پیغمبر خدا که درست در کتاب خدا کر این است و چیزی کرداده است شمارا رسول خدا پس بگیرید
کنید بر آن ولعنت کردن رسول داخل است در عموم وما آتاکم پس عمل کنید بر آن
که منع کرده شمارا از آن پس باز ایستید از آن و حاصل معنی آیت این است که لعنت کنند کسی را که لعنت کرده
رسول خدا اورا **باب** الوصل فی الشعر در حکم پیوند کردن موی بموی بهای سر حدثنا اسمعیل قال
حدثنی مالک عن ابن شهاب عن حمید بن عبد الرحمن بن عوف انه سمع معاویة بن ابی سفیان
رضی الله عنه عام حج وهو علی المنبر مرویست از حمید بن عبد الرحمن بن عوف که وی شنید معاویه
بن ابی سفیان را سالی که حج کرده و وی بر منبر بود و هو یقول وتناول قصة من شعر کانت بید
حرسی و معاویه میگفت و گرفته بود پاره از موی که بود در دست حرسی تصه بتثلیث قاف و تشدید صاد
مهمله یعنی قطعه از موی حرسی یعنی جندی است حرسی گفته حرس آن که حراست و پاسبانی میکنند
سلطان را و واحد حرس حرسی است یقول این علماءکم سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم ینهی عن
مثل هذه و گفت معاویه کجاند علمای شما شنیدم رسول خدا را که منع میکرد از مانند این یعنی از
وصل موی برای زینت سوال از جهت انکار است برمردم حاضر که اهمال میکردند در انکار این امر
ویقول انما هلکت بنو اسرائیل حین اتخذ هذه نساؤهم و میفرمود آن حضرت هلاک شده اند
بنو اسرائیل که هنگامی که گرفتند این وصل را زنان ایشان و روا داشتند مردان آن را با آنکه
حرام کرده شده بود بر آنها وقال ابن ابی شیبة حدثنا یونس بن محمد قال حدثنا فلیح عن زید
بن اسلم عن عطاء بن یسار عن ابی هریرة عن النبی صلی الله علیه وآله وسلم لعن الله الواصلة
والمستوصلة مرویست از پیغمبر خدا که لعنت کرده است خدا مر آن زن را که وصل میکند موی دیگری
و آن زن که میفرماید برای خود والواشمة والمستوشمة ولعنت کرده است خدا مر آن زن را که داغ
میکند برای دیگری و آن را که میفرماید داغ برای خود حدثنا آدم قال حدثنا شعبة عن
عمرو بن مرة قال سمعت الحسن بن مسلم بن یناق یحدث عن صفیة بنت شیبة عن عائشة رضی
الله تعالی عنها ان جاریة من الانصار تزوجت وانها مرضت فتمعط شعرها فارادوا ان

باآفتاب و با این تماشای ایستگی یا انا
بر سر برداشته بیا آمده و لشکر خود را
سیف بسته تا در بین حیرت زدگان و راه
گم کردگان با خدا و سوسه پرتش با این
کوکب و حرکت در عبادت راه ز مند لعله
اعلم و شیخ ابن حجر عسقلانی در بیان تقریب
در مغرب گفته که صحیح آنست که آفتاب
در فلک چهارم است و هفت آسمان
نزد اهل تشریح غیر افلاک است خلافا لاهل الهیئة
گفته است ابن حجر ابعدا اشارت و فیه شک
کسی که رد کرده سراپای بیان کرد قال الله تعالی
آفتاب در آسمان چهارم است و شیاطین
مشروح انما در آسمان آسمان اگر مرا
شیخ افتراق اصطلاحیین است حاصلش آنکه
که بیان بعنوان حق تحقیق نماید اگر مراد
اختلاف سی آسمان و فلک است دلیل
نیست بران او الشیطان بزبان قال
ولام لا ادری ای ذلک قال هشام
شک دارد سیان این دو لفظ و دیگر
در نیابم که کدام آن راگفت است هشام
حدثنا ابو معمر قال حدثنا عبد
الوارث قال حدثنا یونس عن حمید
ابن هلال عن ابی صالح عن ابی
سعید قال قال النبی صلی الله
علیه وسلم اذا مر بین یدی احدکم
شیء وهو یصلی فلیمنعه ... آنحضرت
چون گذرد پیش یکی از شما چیزی از جنس
مردم و جنس یا ساده ... آنکه آن نماز گزارد
پس باید که باز دارد آن چیز را ... کسی
ربوده که ممکن است در نماز قال ...
منعه پس اگر قبول نکند منع او را پس
دیگر باز منع کند قال ... فان ابی
آن باز قبول کند پس باید که کشش ...

که بر حضرت رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم رسید لیکن خطبه خواند از پس برای گرفت و تحقیق بیا رسید پس امام موی آوازه مرض یا بادوالی القصلوی عمر سائل النبی صلی الله علیه وآله وسلم فسئل پرسید که پیغمبر خدا از این وصل کردن موی بعدال لعن الله الواصلة والمستوصلة تابعه ابن اسحاق متابعت کرده است شعبه را ابن اسحاق عن ابان بن صالح عن الحسن عن صفية بنت شيبة عن عائشة حدثنا احمد بن المقدام قال حدثنا فضيل بن سليمان قال حدثنا منصور بن عبد الرحمن قال حدثتني امي عن اسماء بنت ابي بكر رضي الله تعالى عنهما ان امرأة جاءت الى رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فقالت اني انكحت ابنتي آمد زنی بسوی رسول خدا پس گفت من نکاح کرده ام دختر خود را ثم اصابها شكوى بیمار رسید ورا بیماری فتمرق رأسها پس برکنده شد موی سر وی فتمرق برآمد است از سر که خروج موی بیت از جای خود یا از رق ست یعنی تنک است و در صحیح مسلم از محمد نیز روایت کرده است وزوجها يستحثني بها و شوهرا و باعث است مرا یعنی برانگیختن بر کار وی أفأصل رأسها آیا پیوند کنم موی سر او را فسب رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم الواصلة والمستوصلة پس دشنام داد رسول خدا واصله و مستوصله را حدثنا آدم قال حدثنا شعبة عن هشام بن عروة عن امرأته فاطمة عن اسماء بنت ابي بكر قالت لعن النبي صلى الله عليه وآله وسلم الواصلة والمستوصلة حدثنا محمد بن مقاتل قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا عبيد الله عن نافع عن ابن عمر رضي الله تعالى عنهما ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال لعن الله الواصلة والمستوصلة والواشمة والمستوشمة قال نافع والوشم في اللثة نیز گوشتی که بر دندان برگرد آن میباشد یعنی اندرا و نافع حصر وشم بر لثه نیست بلکه اندکی است که بران جا باشد حدثنا آدم قال حدثنا شعبة قال حدثنا عمرو بن مرة سمعت سعيد بن المسيب قال قدم معاوية المدينة آخر قدمة قدمها گفت سعید بن مسیب آمد معاویه در ایام خلافت خود مدینه را آخر آمدن که آمده مدینه را فخطبنا فاخرج كبة من شعر قال ما كنت ارى احدا يفعل هذا غير اليهود پس خطبه خواند ما را پس بیرون آورد دسته از موی گفت نبودم من که گمان برم کسی که کند این را غیر از قوم یهود ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم سماه الزور يعني الواصلة في الشعر تحقیق پیغمبر خدا نامیده است آن را باطل یعنی وصل کننده در موی را

باب المتنمصات مشتق است از نمص یعنی زنانی که میکنند موی را از روی خود دیگر تنمص المتنمصة برای خود این فعل را حدثنا اسحق بن ابراهيم قال اخبرنا جرير عن منصور عن ابراهيم عن علقمة قال لعن عبد الله رضي الله عنه الواشمات والمتنمصات والمتفلجات للحسن المغيرات خلق الله عز وجل لعنت کرده است عبد الله بن مسعود این جنس زنان را که میکنند از برای حسن روی خود و تغیر کنندها اند آفرینش خدا را فقالت ام يعقوب ما هذا پس گفت ام یعقوب زنی از بنی اسد چه چیز است این لعنت قال عبد الله وما لي لا العن من لعن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم وفي كتاب الله گفت عبد الله چه چیز است که لعنت نکنم کسی را که لعنت کرده است آن را رسول خدا و واقع است لعنت او در کتاب خدا قالت والله لقد قرأت ما بين اللوحين فما

الجزء الثالث عشر من شرح الاسلام

كتاب بدء الخلق

وسلم بحفظ زکوة رمضان گفت ابو هریره سپرده و مفوض کرد مرا آنحضرت بنگاه داشتن زکوة ماه رمضان فاتاني آت فجعل يحثو من الطعام پس آمد مرا آینده پس گرفت که برداشت مشت از ان طعام زکوة فاخذته فقلت لارفعنك الى رسول الله گرفتم او را پس گفتم برآینه میبرم ترا نزد پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم فذكر الحديث پس ذکر کرد راوی این حدیث را تمام چنانچه بطول در باب اذا وكل رجلا گذشت فقال پس گفت آن آینده در آخر بار سوم که آمده اذا اويت الى فراشك فاقرأ آية الكرسي چون جای گیری بستر خواب خود پس بخوان آیة الکرسی را لن يزال عليك من الله حافظ همیشه پیوسته باشد از خدا بر تو نگهبانی ولا يقربك شيطان حتى تصبح و نزدیک نگردد ترا شیطانی تا آنکه صبح کنی فقال النبي صلى الله عليه وسلم صدقك وهو كذوب پس فرمود آنحضرت راست گفت این کلمه ترا آینده و حال آنکه وی دروغگوی است ذاك الشيطان آنکه می آمد ترا و گفت این کلمه را شیطان است حدثنا يحيى بن بكير قال حدثنا الليث عن عقيل عن ابن شهاب قال اخبرني عروة بن الزبير قال ابو هريرة قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يأتي

وعده که گفت آن زن بیننده که تحقیق خوانده ام درست آیتی که در میان دو لوح است پس نیافتم
آن را قال لئن كنت قرأتيه لقد وجدتيه وما آتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم عنه فانتهوا گفت
عبد الله بن مسعود اگر می خواندی کتاب الله را هر آینه می یافتی آن را یعنی این آیت را که ناظر در لعن است
در بعضی حواشی نوشته اند که تغییر کرده اند قول خدا را لا تبديل لخلق الله یعنی تبدیل نکنید خلق خدا را
و بر این تقدیر این آیت دلالت کننده بر حرمت آنچه ذکر کرده از آیت والله اعلم **باب الموصولة**
حدثني محمد قال حدثنا عبدة عن عبيد الله عن نافع عن ابن عمر رضي الله تعالى عنهما قال لعن
النبي صلى الله عليه وآله وسلم الواصلة والمستوصلة والواشمة والمستوشمة حدثنا الحميدي
قال حدثنا سفيان قال حدثنا هشام انه سمع فاطمة بنت المنذر تقول سمعت اسماء قالت سألت
امرأة النبي صلى الله عليه وآله وسلم فقالت يا رسول الله ان ابنتي اصابتها الحصبة فامرق شعرها
پس گفت ای رسول خدا بتحقیق دختر من رسیده است او را بیماری حصبه پس ریخته است موی او و [illegible]
[illegible] اصل آن امرق است موی [illegible] کرده شد [illegible] خام کرده شده [illegible]
تا امرق شد یعنی [illegible] و انی زوجتها و من تزویج کرده ام او را افاصل فيه
کنم در موی او فقال لعن الله الواصلة والمستوصلة حدثنا يوسف بن موسى قال حدثنا الفضل
بن دكين قال حدثنا صخر بن جويرية عن نافع عن عبد الله بن عمر رضي الله تعالى عنهما قال سمعت النبي
صلى الله عليه وآله وسلم او قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم لعن الله الواشمة والموتشمة
والواصلة والمستوصلة يعني النبي صلى الله عليه وآله وسلم حدثنا محمد بن مقاتل
قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا سفيان عن منصور عن ابراهيم عن علقمة عن عبد الله بن مسعود
رضي الله تعالى عنه قال لعن الله الواشمات والمستوشمات والمتنمصات والمتفلجات للحسن المغيرات
خلق الله ما لي لا ألعن من لعنه رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم وهو في كتاب الله [illegible]
یعنی لعنت کرده شده است در کتاب خدا **باب الواشمة** حدثنا يحيى قال حدثنا عبد الرزاق
عن معمر عن همام عن ابي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم العين حق فرمود رسول
اصابت عین یعنی چشم زخم ثابت است بر سبیل تقدیر الهی و بسیاری [illegible] و اقدری داده [illegible]
نسبت کرده او را بسوی سبب عادی بچشم زخم ونهى عن الوشم و منع کرده از وشم یعنی خال [illegible]
بیدن [illegible] کردن آن حدثنا ابن بشار قال حدثنا ابن مهدي قال حدثنا سفيان قال ذكرت
لعبد الرحمن بن عابس حديث منصور عن ابراهيم عن علقمة عن عبد الله قال سمعته
من ام يعقوب عن عبد الله مثل حديث منصور گفت سفیان ذکر کردم مر عبد الرحمن بن عابس را حدیث
منصور که از محمد بن مقاتل آورده پس گفت عبد الرحمن بشنیده ام من آن را از ام یعقوب که از عبد الله
مسعود نقل کرده مانند حدیث منصور حدثنا سليمان بن حرب قال حدثنا شعبة عن عون بن ابي جحيفة
قال رأيت ابي فقال ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم نهى عن ثمن الدم بتحقیق پیغمبر خدا منع کرده از [illegible]

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible] پروردگار [illegible] الله [illegible]
[illegible] چون [illegible] شیطان [illegible]
[illegible]

بهای حیّتین از آنکه نجس ست یا آنکه مجهول ست براجرت حجام و ثمن الکلب و اکل الربوا و مُئکله و منع کرده
ازبهای سگ خواه معلّم باشد یا غیر آن و خورنده ربا را و خوراننده آن را که سبب خوراندن ربا خورنده
و الواشمة و المستوشمة و منع کرده است واشمه و مستوشمه را **باب** المستوشمة **حدثنا** زهیر
بن حرب قال حدثنا جریر عن عمارة عن ابی زرعة عن ابی هریرة قال اُتِیَ عمر بامرأة تشم فقام
فقال انشد کم بالله من سمع من النبی ابو هریره که گفت آورده شد نزد عمر زنی که وشم میکرد فقال انشد کم بالله من سمع من النبی
صلی الله علیه و آله و سلم فی الوشم پس گفت عمر سوگند میدهم شما را بخدا کسی را که شنیده از
پیغمبر خدا در حکم وشم آنشد بفتح همزه و ضم شین معجمه و بضم همزه و کسر معجمه نیز لغت ست میگویند نشدتک
النشد یعنی سألتک بالله قال ابو هریرة فقمت فقلت یا امیر المؤمنین انا سمعت گفت ابو هریره
پس ایستادم من و گفتم ای امیر المؤمنین من شنیده ام از پیغمبر خدا قال ما سمعت گفت عمر چه شنیده
قال سمعت النبی صلی الله علیه و آله و سلم یقول لا تشمن و لا تستوشمن گفت شنیدم پیغمبر خدا
را میفرمود که وشم نکنید کسی را و نه طلب وشم کنید برای خود **حدثنا** مسدد قال حدثنا یحیی بن
سعید عن عبید الله اخبرنی نافع عن ابن عمر قال لعن النبی صلی الله علیه و آله و سلم الواصلة و
المستوصلة و الواشمة و المستوشمة **حدثنا** محمد بن المثنی قال حدثنا عبد الرحمن عن سفیان
عن منصور عن ابراهیم عن علقمة عن عبد الله قال لعن الله الواشمات و المستوشمات و المتنمصات
و المتفلجات للحسن المغیرات خلق الله ما لی لا العن من لعن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم
و هو فی کتاب الله معانی این عبارت مکرر گفته شده است اگر گوئی که چه ایراد این ابواب وشم و تنمص و
امثال آن در کتاب لباس چیست گوئیم غرض از لباس زینت ست چنانکه اشارت بآن ست در قول خدا
خذوا زینتکم عند کل مسجد بگیرید زینت خود را نزد هر نماز و ارتکاب این امور بقصد زینت ست لیکن
منع کرده شد این زینت ها از جهت تغییر خلق خدا و تحسین تصویر بقصد زینت میکنند و منع آن از جهت لزوم تغیّر
در فعل خدا و تشابه بآن ست پس این همه امور مذکوره شریک اند در قصد زینت و نهی از آن و آوردن وجه
مناسبت این بیکدیگر و مؤلف رح دور تر ازین وجوه رعایت کرده است فافهم **باب** التصاویر باب در
ذکر تصویر است و حرمت استعمال آن **حدثنا** آدم قال حدثنا ابن ابی ذئب عن الزهری عن عبید الله
بن عبد الله بن عتبة عن ابن عباس عن ابی طلحة رضی الله تعالی عنهم قال قال النبی صلی الله علیه
و آله و سلم لا تدخل الملائکة بیتا فیه کلب و لا تصاویر گفت پیغمبر خدا داخل در آیند فرشتگان خانه
را که در آن سگ است از جهت نجاست و بد فعلی آن و آزار مردم که در غالب احوال سگ را لیکن با
ملائکه فرشتهای رحمت غیر حفظه خواهد بود و نه خانه را که در آن صورتها است که موجب لعن و توبیخ
مصور است و قال اللیث حدثنی یونس عن ابن شهاب قال اخبرنی عبید الله سمع ابن عباس
قال سمعت ابا طلحة قال سمعت النبی صلی الله علیه و آله و سلم چون در اسناد اول بطریق عنعنه
بود تائید کرده باین اسناد که بطریق تحدیث ست **باب** عذاب المصورین یوم القیمة و بیان

کتاب الخلق

و آن محال ست و تحقیق ثابت کرده عقل
کرمورثات بفتح دال تعانی ان اهل لیس
اگر این قدرت محتاج بصورت دیگر کرده هر آینه
از ممکنات باشد تا انتهی و وسواس شیطانی
درین مقدمات بمنع درون و جبرا را ومی یابد
نجات از آن جز بجود الهی دهر نوبت نباشد
پس باید که کوشش کند در رد منع آن
باشتغال بغیر آن و توجه بخدا و پناه باسم
اری و برخاستن از مجلس و تغیر حالت
نیز فائده بخشد گفته اند چنانکه در حالت غضب
برای رفع و رفت ذهن آن آمده است
و بهانه کرشمه اراده و ارد و افساد دین و ...
این وسوسه سمی تبیین اهل در ترجمه مشکوة
می گردد اعلاسے اقسام استعاذه و اشتغال
بریاضت و تزکیه و برکت و تطهیر نفس
و نفس تعلقات و تصفیه قلب از تقوی بی اعانت
و مجرد استعاذه بزبان کافی نیست و لکین
این نیز بهر آن کار ست **حدثنا**
یحیی بن بکیر قال حدثنا اللیث
قال حدثنی عقیل عن ابن شهاب
قال حدثنی ابن ابی انس مولی التیمیین
مالک ابو سهیل مولی التیمیین
مولای بنی تیم ست باید که مراد مولا
موالاة ست اعتبار آنکه جد وی حلیف
آل تیم بود ان اباه حدثه انه سمع
ابا هریرة یقول قال رسول الله
صلی الله علیه و سلم اذا دخل
رمضان فتحت ابواب السماء
چون در آید رمضان گشاده میشود
درهای آسمان و غلقت ابواب جهنم
و سلسلت الشیاطین و بسته میشوند درهای دوزخ و زنجیر
الشیاطین و زنجیر در کرده میشوند
شیاطین و در باب ما جاء فی صفة ...

عذاب مصوران روز قیامت حدثنا الحمیدی قال حدثنا سفیان قال حدثنا الاعمش عن مسلم

قال کنا مع مسروق فی دار یسار بن نمیر فرأی فی صفته تماثیل فقال سمعت ... گفت مسلم بودیم با مسروق در خانهٔ یسار

بن نمیر پس دید مسروق در صحن سرای او صورتها فقال سمعت عبد الله قال سمعت النبی صلی الله

علیه وآله وسلم یقول پس گفت شنیدم عبد الله بن مسعود را گفت شنیدم پیغمبر خدا را میفرمود

ان اشد الناس عذابا عند الله یوم القیمة المصورون تحقیق سخت ترین مردم از روی عذاب

نزد خدا روز قیامت مصوران خواهند بود ... صورتها میکنند بتان را از برای عبادت ...

کافران اند و کافران ... سخت تر خواهد بود عذاب ایشان ... باعث ...

بتان باشد که از برای ... عذاب ... سخت تر باشد ...

حدثنا ابراهیم بن المنذر قال حدثنا انس بن عیاض عن عبید الله عن نافع ان عبد الله بن

عمر اخبره ان رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم قال ان الذین یصنعون هذه الصور

تحقیق کسانیکه میکنند این صورتها را یعذبون یوم القیمة عذاب کرده میشوند روز قیامت یقال لهم احیوا

ما خلقتم گفته میشود مر ایشان را زنده کنید چیزی را که پیدا کرده اید ...

کرده عذاب میکنند باب نقض الصور در بیان شکستن صورتها حدثنا معاذ بن فضالة قال

حدثنا هشام عن یحیی عن عمران بن حطان ان عائشة حدثته ان النبی صلی الله علیه وآله

لم یکن یترک فی بیته شیئا فیه تصالیب الا نقضه تحقیق عائشه حدیث کرد عمران ...

که نمیگذاشت در خانهٔ خود چیزی را که در وی صورتها بود مگر آنکه نقض کردی آن را ...

تصاویر ... صلیب ماخوذ از آن ... نقض ...

است حدثنا موسی قال حدثنا عبد الواحد قال حدثنا عمارة قال حدثنا ابو زرعة قال

دخلت مع ابی هریرة دارا بالمدینة گفت ابو زرعه در آمدم با ابو هریره در خانه ... فرأی اعلاها

مصورا یصور پس دید ابو هریره بالای دار که مصوری ... است که تصویر میکند قال سمعت رسول

الله صلی الله علیه وآله وسلم یقول گفت شنیدم رسول خدا را ... ومن اظلم ممن ذهب

یخلق کخلقی فلیخلقوا حبة ... ظالم تر از کسی که رفته است ... که خلق میکند ...

خلق کنند دانه ولیخلقوا ذرة و گو خلق کنند مورچه ثم دعا بتور من ماء ...

... برای وضو فغسل یدیه حتی بلغ ابطه پس شست ... تا آنکه رسید ...

فقلت یا ابا هریرة اشیء سمعته من رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم پس گفتم ای ابا هریره

شستن تا بغل چیزیست که شنیده از رسول خدا قال منتهی الحلیة گفت آن ... غسل

حلیه اشارت کرد ... حدیث تبلغ الحلیة حیث یبلغ الوضوء ... حلیه ...

... حلیه ... روز قیامت ... این امت ...

ما وطی من التصاویر باب در بیان چیزی که ... از صورتها حدثنا علی ...

قال حدثنا سفیان قال سمعت عبد الرحمن بن القاسم وما بالمدینة یومئذ افضل منه گفت شنیدم
عبد الرحمن بن قاسم گفت سفیان ونیست بمدینه امروز افضل از عبد الرحمن بن قاسم قال سمعت
ابی قاسم بن محمد بن ابی بکر است قال سمعت عائشة قدم رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم من سفر
گفت شنیدم عائشه را که قدوم آورد رسول خدا از سفرے وقد سترت بقرام لی علی سهوة لی
فیها تماثیل و حال آنکه پرده کردم پرده که مرا بود بر صفه [illegible]
[illegible] باشد سهوه بفتح سین مهمله و سکون ها و فتح واو چبوتره که در پیش خانها میباشد تماثیل مثل تصاویر
[illegible] فلما رآه رسول الله صلی الله علیه وسلم هتکه پس هرگاه دید آن را پیغمبر خدا پاره کرد و گفت
وقال اشد الناس عذابا یوم القیمة الذین یضاهون بخلق الله گفت سخت ترین مردم از روی
عذاب روز قیامت کسانی که تشبیه میکنند بخلق خدا قالت فجعلناه وسادة او وسادتین پس گردانیدیم
آن ستر را یک بالش یا دو بالش ازینجا معلوم میشد که بالش مصور پامال شده [illegible] در خانه میباشد
[illegible] آمدن فرشتها حدثنا مسدد قال حدثنا عبد الله بن داود عن هشام
عن ابیه عن عائشة قالت قدم النبی صلی الله علیه وآله وسلم من سفر گفت عائشه قدوم آورد
پیغمبر خدا از سفرے وعلقت درنوکا فیه تماثیل و آویختم پرده که در آن صورتها بود [illegible]
فامرنی ان انزعه پس امر کرد آنحضرت مرا به کندن آن پس دور کردم آن را و درنوک بفتح دال مهمله و سکون
[illegible] پرده است که [illegible] وکنت اغتسل انا والنبی صلی الله علیه
وآله وسلم من اناء واحد و بودم من و پیغمبر خدا از یک ظرف آب [illegible]
این جزء حدیث با جزء سابق تکلفها کرده اند از آنجمله آنکه شاید این پرده مصور بر در مغتسل بوده
[illegible] که درین وقت ذکر درنوک سائل پرسیده باشد و عائشه جواب داده و عروه یا هشام آنچه
شنیده تمام روایت کرده پوشیده نماند که مؤلف را ازین قسم احادیث بسیار می آید در چند جزء
در حدیث می آید که یک جزء مطابق ترجمه باشد و چون این جزء را بیک اسناد بعینه روایت
کرده اند [illegible] باب من کره القعود علی الصور در بیان کسیکه
مکروه داشته نشستن بر صورتها حدثنا حجاج بن منهال قال حدثنا جویریة عن نافع عن
القاسم عن عائشة رضی الله تعالی عنها انها اشترت نمرقة فیها تصاویر [illegible] به تحقیق
[illegible] نمرقه را که در وی صورتها بود نمرقه بضم نون وضم را [illegible]
[illegible] فقام النبی صلی الله علیه وآله وسلم بالباب فلم یدخل
پس ایستاد پیغمبر خدا بر در پس در نیامد درون خانه فقلت اتوب الی الله مما اذنبت پس گفتم توبه
میکنم و رجوع میکنم بسوی خدا ازانچه گناه کرده ام قال ما هذه النمرقة قلت لتجلس علیها و
تتوسدها [illegible] این نمرقه چیست [illegible] برای آنکه نشینی بر آن [illegible]
[illegible] قال ان اصحاب هذه الصور یعذبون یوم القیمة فیقال [illegible]

شیطان [illegible] حدثنا یحیی بن جعفر
قال حدثنا محمد بن عبد الله الانصاری
قال حدثنا ابن جریج قال اخبرنی
عطاء [illegible] عن جابر عن
النبی صلی الله علیه وسلم قال
اذا استجنح اللیل [illegible]
[illegible]
اول اللیل [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] واذکر اسم الله [illegible]
[illegible] واذکر اسم الله

عذاب کرده میشوند روز قیامت یقال لهم احیوا ما خلقتم گفته میشود برای تعجیز ایشان را زنده کنید چیزی را
که پیدا کرده اید مطابقت حدیث بترجمه همین که راضی نشد بجلوس بر آن نگاه ... تو سد بر حکم
جلوس دارد لیکن مخالف ست حدیث سابق را که گفت تحلان ... بر زبر
این ست که میان این هر دو حدیث تعارض واقع ست زیرا که از حدیث اول معلوم شد که بالای بعضی
باکی ندارد و با آنکه در خانه می باشد و مانع نخواهد بود از در آمدن فرشتها و از این حدیث معلوم شد که اگر
نمی در آیند خانه را که در وی صور تماثیل ست جواب آنکه تعارض وقتی واقع میشود که صورت بحال اصلی خود
باشد در حالتی که قطع کرده و شق کرده و قطع در وسط صورت واقع میشود پس ... بر آید از صورت
خود و بر صورت اصلی خود نمی ماند بنا برین بالش ساخته میشود آن را پس درین صورت مانع از دخول ملائکه
نمیشود وان الملائکة لا تدخل بیتا فیه الصور و تحقیق فرشتها در نمی آیند خانه را که در آن صورتها است

حدثنا قتیبة قال حدثنا اللیث عن بکیر عن بسر بن سعید عن زید بن خالد عن ابی طلحة صاحب
رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم روایت از ابی طلحه که یار رسول خدا است قال ان رسول الله
صلی الله علیه وآله وسلم قال ان الملائکة لا تدخل بیتا فیه صورة گفت ابو طلحه تحقیق فرمود پیغمبر
نمی در آیند ملائکه خانه را که در وی صورتی است قال بسر ثم اشتکی زید فعدناه گفت بسر پس بیمار شد زید
پس عیادت کردیم او را فاذا علی بابه ستر فیه صورة پس ناگاه دیدیم بر در او پرده که در وی صورت
فقلت لعبید الله ربیب میمونة زوج النبی صلی الله علیه وآله وسلم الم یخبرنا
گفتم عبید الله را که ربیب زوجه پیغمبر خدا ... همراه ربیب آمده بود الم یخبرنا زید عن الصور یوم الاول آیا خبر
نداده است ما را زید که ... بعیادت او رفته بودیم و این پرده ... ما را زید از صورتها روز اول ... که
حرام است و با وجود آن بر در او پرده کشیده است ... یوم الاول از قبیل اضافت موصوف بسوی صفت
فقال عبید الله الم تسمعه حین قال الا رقما فی ثوب پس گفت عبید الله در دفع اعتراض او بر زید آیا
نشنیدی او را وقتی که گفت مگر صورتی که نوشته باشد در جامها ... استثنا کرده است صورت
که بر جامه مرقوم باشد پس تناقض نیست درین فعل و کلام او رقم بفتح قاف و سکون آن بمعنی نقش و
کتابت ست ... آنکه تصویر کند اشکال حیوان جاندار را ... نقش کند اشکال درخت و کوه
غیر ذی الروح را و این ممنوع نیست اگر چه این هم تشابه بخلق خدا است وقال ابن وهب اخبرنا عمرو
هو ابن الحارث حدثه بکیر حدثه بسر حدثه زید حدثه ابو طلحة عن النبی صلی الله علیه
وآله وسلم باب کراهیة الصلوة فی التصاویر در کراهیت نماز در جامه که تصاویر دارد حدثنا
عمران بن میسرة قال حدثنا عبد الوارث قال حدثنا عبد العزیز بن صهیب عن انس قال کان
قرام لعائشة سترت به جانب بیتها فقال لها النبی صلی الله علیه وآله وسلم گفت انس بن مالک
بود چادری منقش مر عائشه را پوشیده بود بآن طرف خانه خود را پس فرمود او را ... امیطی عنا
امیطی عنی فانه لا یزال تصاویره تعرض لی فی صلوتی دور کن از من پس تحقیق ... نقشهای آن

عن علی بن حسین عن صفیة بنت حیی ...
اخبرنی قالت کان رسول الله ...
ام المؤمنین صفیه ... پیغمبر خدا صلی الله علیه
وسلم معتکفا ... اندر ...
... در مسجد ...
... زیارت ...
... کلام کردم ... ثم قمت فانقلبت
...
... آنحضرت ...
وکان مسکنها فی دار اسامة بن
زید ...
...
...
فلما ... النبی صلی الله علیه وسلم
...
... فقال النبی صلی الله علیه
وسلم علی رسلکما ...
...
... صفیة بنت حیی است ...
... سبحان الله یا رسول الله
... قال ان
الشیطان یجری من الانسان مجری
الدم ...
... شیطان ...
...
...

پیش می آید مرا و در نماز من یعنی موجب تفرقہ حضور تمام میگردد و ظاهر گشت که این تصاویر حیوان
نخواهد بود بلکه مجرد نقوش چنانکه از احادیث دیگر معلوم میشود هست که رد کرد چادری را که ابو جهم
آورده و نشر موردکه فیه تصاویره باب لا تدخل الملائکة بیتا فیه صورة حدثنا یحیی بن
سلیمان قال حدثنی ابن وهب قال حدثنی عمر هو ابن محمد عن سالم عن ابیه قال وعد النبی
صلی الله علیه وآله وسلم جبریل فراث علیه گفت پدر سالم که ابن عمر ست وعده کرد پیغمبر خدا
را جبریل پس درنگ کرد در آمدن بر آن حضرت حتی اشتد علی النبی صلی الله علیه وآله وسلم
یعنی سخت شد درنگ در انتظار جبریل بر پیغمبر خدا فخرج النبی صلی الله علیه وآله وسلم فشکا
الیه ما وجد پس برون آمد پیغمبر خدا از خانه پس ملاقات کرد جبریل آن حضرت را پس حکایت کرد آن
حضرت بسوی جبریل المی را که یافته بود در انتظار فقال له انا لا ندخل بیتا فیه صورة ولا کلب
پس گفت جبریل ما نمی در آئیم خانه را که در روی صورت ست و نه خانه را که در ان سگ ست و ظاهرا
درین خانه صورتی بوده ست و آن حضرت را این حال بعد ازین معلوم شده باشد. باب
من لم یدخل بیتا فیه صورة حدثنا عبد الله بن مسلمة عن مالک عن نافع عن القاسم
بن محمد عن عائشة زوج النبی صلی الله علیه وآله وسلم انها اخبرته انها اشترت نمرقة فیها
تصاویر [illegible] رضی الله عنها که وی خبر داد قاسم بن محمد را که وی رضی الله عنها خرید
نمرقه که در ان صورتها بود فلما رآها رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم قام علی الباب فلم یدخل
پس هرگاه دید آن را که در خانه انداخته ایستاد بر در خانه پس نه در آمد آن حضرت فعرفت فی وجهه
الکراهیة پس دریافت عایشه در روی آن حضرت کراهت را فقالت یا رسول الله اتوب الی الله
والی رسوله گفت ای رسول خدا توبه میکنم بسوی خدا و بسوی رسول خدا یعنی برضای خدا و رسول رجوع
میکنم ماذا اذنبت چیست آن گناه که کرده ام فقال ما بال هذه النمرقة فرمود چه حال ست این نمرقه را
که در خانه انداخته قالت اشتریتها لتقعد علیها و توسدها گفت خریده ام آن را تا بنشینی بر آن
و بالش سازی آن را فقال رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم ان اصحاب هذه الصور
یعذبون یوم القیامة ویقال لهم احیوا ما خلقتم وقال ان البیت الذی فیه الصور لا تدخله
الملائکة باب من لعن المصور حدثنا محمد بن المثنی قال حدثنا غندر قال حدثنا
شعبة عن عون بن ابی جحیفة عن ابیه انه اشتری غلاما حجاما [illegible] روایت است از ابی جحیفه که تحقیق
وی خرید غلامی حجام را که رگ میزد فقال ان النبی صلی الله علیه وآله وسلم نهی عن ثمن الدم
یعنی بتحقیق پیغمبر خدا منع کرد از بهای خون یعنی از مزد رگ زدن و خون گرفتن و بعضی
گفته اند که منع کرده از فروختن خون وثمن الکلب و از بهای سگ یعنی از فروختن سگ و کسب
البغیة [illegible] زن زانیه ست و این لفظ فعول ست [illegible] فعیل ست نزد
ابن جنی ولعن آکل الربوا وموکله و لعنت کرد خورنده ربا را و خوراننده آن را

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

صلی الله علیه وسلم و جبلان
[illegible] گفت سلیمان بودم نشسته
[illegible]
پس گرفت احدهما الحمر وجهه
وانتفخت اوداجه [illegible]
[illegible]
[illegible] فقال النبی
صلی الله علیه وسلم انی
لاعلم کلمة لو قالها لذهب عنه
ما یجد [illegible]
[illegible]
لو قال اعوذ بالله من
الشیطان ذهب عنه ما یجد
[illegible] فقالوا له ان
النبی صلی الله علیه وسلم قال
تعوذ بالله من الشیطان پس گفتند
[illegible] آنحضرت فرمود
پناه گیر بخدا از شیطان فقال وهل
بی جنون [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] حدثنا
آدم قال حدثنا شعبة قال حدثنا
منصور عن سالم بن ابی الجعد
عن کریب عن ابن عباس قال قال
النبی صلی الله علیه وسلم
لو ان احدکم اذا اتی اهله قال
[illegible]

در تقصیے آثار شاهد بر کاتب شما کت را نیز داخل کرده اند آخر حرمت بنده را بر آکل ربا ست و آکل ربو
ربا گرفته می خورد حرام نیست بروے اگرچه خبیث ست والواشمة والمستوشمة لعن
کرده و اشمه زن خال کوبنده و مستوشمه زن خال کوبانیده والمصور و ثبت کرده ست صورت گران را الذین یضاهون بخلق الله
مطابق ترجمه باب ست **باب** من صور صورة کلف یوم القیمة ان ینفخ فیها الروح و
لیس بنافخ دربیان آنکه کسے که تصویر کند صورت را تکلیف کرده شود روز قیامت آنکه بدمد
در آن صورت روح را و حال آنکه نیست دمنده روح و فتح آید از وی [illegible]
حدثنا عیاش بن الولید قال حدثنا عبد الاعلی قال حدثنا سعید قال سمعت النضر بن
انس بن مالک یحدث قتادة گفت سعید شنیدم نضر بن انس بن مالک را حدیث میکرد قتاده
ما کان آن ذی گفت و روایت کرده سعید یکبار از نضر و یکبار دیگر از قتاده [illegible]
نضر روایت میکرد و گاہے بیواسطه قتاده قال کنت عند ابن عباس وهم یسألونه گفت بودم
نزد ابن عباس و مردم می پرسیدند او را و لا یذکر النبی صلی الله علیه و آله و سلم [illegible]
ابن عباس پیغمبر خدا را تا آنکه سئل فقال سمعت محمدا صلی الله علیه و آله و سلم [illegible]
شد وقت دیگر پس گفت ابن عباس شنیدم محمد را صلی الله علیه و آله وسلم یقول من صور
صورة فی الدنیا کلف یوم القیمة ان ینفخ فیها الروح ولیس بنافخ **باب** الارتداف علی
الدابة دربیان ردیف ساختن کسے را برمرکبے **حدثنا** قتیبة قال حدثنا ابو صفوان عن
یونس بن یزید عن ابن شهاب عن عروة عن اسامة بن زید ان رسول الله صلی الله علیه
و آله وسلم رکب علی حمار علی اکاف علیه قطیفة فدکیة [illegible] رسول خدا سوار شد بر حمار [illegible]
که بر وی قطیفه فدکیه بود [illegible] و کان نام موضعی ست و اردف اسامة وراءه
ساخت اسامه را از پس خود مقصود از آوردن این حدیث درین باب جواز [illegible]
و ردیف ساختن کسے را **باب** الثلاثة علی الدابة دربیان سوار شدن سه کس بر یک ستور
حدثنا مسدد قال حدثنا یزید بن زریع قال حدثنا خالد عن عکرمة عن ابن عباس قال
لما قدم النبی صلی الله علیه و آله وسلم مکة روایت است از ابن عباس [illegible] چون قدوم فرمود
رسول خدا بمکه استقبله اغیلمة بنی عبد المطلب [illegible] آن حضرت را پسران اولاد
عبد المطلب که در مکه بودند فحمل واحدا بین یدیه و آخر خلفه پس برداشت یکی را از
پیش خود و دیگرے را از پس پشت اغیلمة تصغیر غلمة ست جمع غلام [illegible]
شاد [illegible] قیاس [illegible] مناسبت این باب بکتاب [illegible]
[illegible] حدیث سابق [illegible] **باب**
حمل صاحب الدابة غیره بین یدیه سوار کردن صاحب دابه غیر خود را پیش روی خود
و قال بعضهم صاحب الدابة احق بصدر الدابة الا ان یأذن له [illegible]

الجزء الثالث عشر [illegible] الاسلام

کتاب بدء الخلق

قال گفت عمر و حدثنا الاعمش
عن سالم عن کریب عن ابن عباس
مثله [illegible] مقصود آنست که
شهید این حدیث [illegible]
حدثنا محمود قال حدثنا
شبابة [illegible]
[illegible] قال حدثنا
شعبة عن محمد بن زیاد عن ابی هریرة
عن النبی صلی الله علیه وسلم انه
صلی صلوة فقال [illegible]
کار [illegible] ان الشیطان
عرض لی فشد علی لیقطع الصلوة علی
[illegible]
[illegible]
فامکننی الله منه [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] **حدثنا** محمد بن یوسف
قال حدثنا الاوزاعی عن یحیی بن
ابی کثیر عن ابی سلمة عن ابی هریرة قال
قال النبی صلی الله علیه وسلم اذا
نودی بالصلوة ادبر الشیطان
وله ضراط [illegible]

کرسی نشیند و اپ شنید الا ان یاذن له مگر آنکه اذن کند صاحب آن ایک بهد الشیند حدثنی محمد بن بشار قال
حدثنا عبد الوهاب قال حدثنا ایوب ذکر الاشر الثلثة عند عکرمة فقال عبد الوهاب
حدیث کرد مرا ایوب که ذکر کرده شد سه نفر اشر نزد عکرمه یعنی مرکب اینکه ذکر کرده شد نزد عکرمه که
سه نفر بر دابه سوار شوند شر و ظلم ست و مقدم اخر ست از مؤخر و انکار کرد عکرمه این معنی را
و استدلال کرد به برین رد فعل پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم عکرمه از ابن عباس اینکه و
پیغام گفت فقال قال ابن عباس رضی الله عنهما اتی رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم لیس گفت
عکرمه گفت ابن عباس آمد رسول خدا بمکه و بیش آمده بودند نزد آنحضرت قثم بن العباس آتاف و فتح مکه
پس عباس و فضل ابن عباس و قد حمل قثم بین یدیه و الفضل خلفه و ردیف برداشت آنحضرت
بر پیش قثم را و بر پیش و فضل را در خلف خود او و قثم خلفه و الفضل بین یدیه شک را لیت تا ایهم
شر یا ایهم اخیر کدام ایشان اشر اند و کدام اخیر گفته اند درین قول الاشر الثلثة و استعمال
و بیست لفظ اشر و شهور شر و خیر ست تا اخر و اخیر دوم اضافت بالام التعریف جواب آنست
که اشر و اخیر لغت فصیح ست و اضافت بالام التعریف از قبیل الحسن الوجه و الضارب الرجل است
باب ارداف الرجل خلف الرجل ردیف ساختن مرد را از پس خود الرجل الثانی از قبیل اعاده
معرفه بمعرفه است تو مرا و از مرد دیگر است در بعضی نسخ باب بغیر ان ترجمه است حدثنا هدبة
بن خالد قال حدثنا همام قال حدثنا قتادة قال حدثنا انس بن مالک عن معاذ بن جبل قال
بینا انا ردیف النبی صلی الله علیه و آله و سلم لیس بینی و بینه الا آخرة الرحل گفت معاذ در اثنا
آنکه من ردیف پیغمبر خدا بودم بحالی که نیست میان من و میان آن حضرت مگر پالان پالان
یعنی دیگر در میان نبود و آخرت بدر آن تا علت ست فقال یا معاذ قلت لبیک یا رسول الله
و سعدیک ایشان فرمود ای معاذ گفتم استاده ام در خدمت تو ای رسول خدا استادن بعد استادن
و سیکنم ترا وه دوی تا یم امدادی بعد امدادی این دو کلمه لبیک و سعدیک در جواب اجابت متعارف
بلفاست تحقیق آن در کتب نحو لو خوشه پیوسته است ثم سار ساعة بیشتر راه رفت زمانی ثم قال یا معاذ
قلت لبیک یا رسول الله و سعدیک ثم سار ساعة ثم قال یا معاذ بن جبل قلت لبیک یا رسول
الله و سعدیک قال هل تدری ما حق الله علی عباده بعد از اکه سه بار ندا کرده فرمود آیا میدانی
چیست حق خدا بر بندها ای او قلت الله و رسوله اعلم گفتم خدا و رسول خدا داناتر است قال حق الله
علی عباده ان یعبدوه و لا یشرکوا به شیئا فرمود حق خدا بر بندهای او این است که عبادت کنند
خدا را و شریک نسازند بخدا چیزی را در ذات و صفات و استحقاق عبودیت ثم سار ساعة ثم قال
یا معاذ بن جبل قلت لبیک یا رسول الله و سعدیک قال هل تدری ما حق العباد علی الله اذا فعلوه
فرمود آیا میدانی چیست حق بنده ها بر خدا که بمحض تفضل بر خود گرفته وقتی که کردند آنچه فرموده
قلت الله و رسوله اعلم قال حق العباد علی الله ان لا یعذبهم فرموده

باوکرد بشیطان احسان حتی لا یدری کم صلی مراد ازین آنکه در نمی یابد که رکعت
گذارده یا چهار رکعت قاله المهلب
ام اربعا سهو میکند فی التشهد چون
در نمی یابد که آیا سه رکعت گذارده یا چهار
رکعت سجده کند دو سجده سهو در باب
فضل التاذین گذشت حدثنا
ابو الیمان قال اخبرنا شعیب عن ابی الزناد
عن الاعرج عن ابی هریرة قال قال النبی
صلی الله علیه و سلم کل بنی آدم یطعن
الشیطان فی جنبیه باصبعیه حین یولد
هر فرزند آدم میزند شیطان در پهلو
وی باگشت خود وقتیکه زائیده میشود و آن
آدمی زاده در روایت ابی ذر و جرجانی
فی جنبه باصبعیه ... عیسی بن
مریم ذهب یطعن فطعن فی الحجاب
جز عیسی پیغمبر علیه السلام رفت شیطان تا
آنکه طعن کند بانگشت پس خلاف انگشت
که بازی حجاب باشد ... اسرار حطه
الیست ... در
در روایة دیگر ... ستا از مس شیطان نزد
ولادت چنانچه ... کلام در
انبیا باید الشاء الله تعالی حدثنا مالک
بن اسمعیل قال حدثنا اسرائیل عن ابی
بن ابی اسحق سبیعی عن المغیرة بن مقسم
یکتی فقر رحی عن ابراهیم عن علقمة قال
قدمت الشام گفت علقمه آمدم
شام را فقلت من ههنا قالوا ابو الدرداء
پس گفتم کیست اینجا آمده گفتند ابو الدرداء
قال افیکم الذی اجاره الله من
الشیطان علی لسان نبیه صلی الله علیه و سلم
آیا هست در میان شما المغیرة ... عراق

الجزء الثالث عشر تيسير الاسلام

کتاب بدء الخلق

حتی بنوا بخوابیست که عذاب نکند ایشان را عذاب مشرکان باب ارداف المرأة خلف الرجل ذی محرم
و جواز ردیف ساختن زن را عقب مردی که محرم باشد حدثنا الحسن بن محمد بن الصباح قال
حدثنا یحیی بن عباد قال حدثنا شعبة قال اخبرنی یحیی بن ابی اسحٰق قال سمعت انس بن مالک قال
اقبلنا مع رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم من خیبر وانی لردیف ابی طلحة وهو یسیر
آمدیم با رسول خدا از خیبر و من تحقیق هر آینه ردیف ابی طلحه بودم و ابوطلحه میرفت و بعض نساء
او را بخدمت آن حضرت آورده بود و خویشتن را آن حضرت را بیرفت و بعض نساء رسول الله صلی الله
علیه وآله وسلم ردیف رسول الله صلی الله علیه وآله
وسلم و بعض زنان رسول خدا همراه و ردیف آن حضرت بود و آن صفیه است که همه این غزوه
گرفته بنکاح در آورده بود اذ عثرت الناقة ناگاه لغزید شتر ناقه فقلت المرأة پس گفتم انها زن
در بعضی روایة المرأة برفع ست و در بعضی منصب ای وقعت المرأة وسقطت او الزم المرأة والحق
فقال رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم انها امکم پس فرمود آنحضرت پس فرمود رسول خدا
که این زن مادر شماست و این را از بود تا این را تذکیر کنند که واجب ست خدمت و تعظیم وی پاس خاطر
در خدمت گوشنده سوق کلام آنست که قائل این کلام انس باشد لیکن معلوم شده که انس در آن
وقت صغیر ده ساله بود و ظاهر آنست که ابوطلحه باشد فشددت الرحل وركب رسول الله صلی الله
علیه وآله وسلم پس بستم پالان شتر را و سوار شد رسول خدا از احادیث دیگر معلوم است که
آن حضرت صفیه را خود سوار گرد و چادری بروی کشید فلما دنا او رأی المدینة پس هرگاه نزدیک
شد یا دید مدینه را اتحک را ردیست قال آئبون تائبون عابدون گفت رجوع کنندگانیم این
هر سه لفظ یک معنی مستعمل ست لربنا حامدون مر پروردگار خود را ستایش کنندگانیم برسالت
و فتح و ظفر باب الاستلقاء ووضع الرجل علی الاخری در بیان خوابیدن بر قفا و نهادن
پای بر پای دیگر حدثنا احمد بن یونس قال حدثنا ابراهیم بن سعد قال حدثنا ابن شهاب
عن عباد بن تمیم عن عمه انه ابصر النبی صلی الله علیه وآله وسلم یضطجع فی المسجد رافعا
عم عباد بن تمیم دید پیغمبر خدا را در حالی که خوابیده در مسجد رافعا احدی رجلیه علی الاخری در حالی
که بردارنده است یکی از دو پای خود را بر پای دیگر این حدیث دلالت کرد بر استلقا از انکه
بحالی که برداشته پای را بر پای دیگر میسر نیست مگر در صورت استلقا و مناسبت این باب بکتاب
لباس از آن است که خوابیدن بایں صورت نخواهد بود مگر بلباس دگر نه کشف عورت میشود
و آن حضرت منع کرده که این چنین نخوابید مگر آنکه جامه و پیراهن فراخ داشته باشد

بسم الله الرحمٰن الرحیم

کتاب الادب

این کتاب در بیان ادب که در عرف شرع معتبر ست و آن اخذ ... بمکارم اخلاق
و استعمال آنکه ستوده شود از فعل و قول بعضی گفته اند ادب تعظیم ... [illegible]

صلی الله علیه وسلم که در
حدیث مذکور ست یعنی عمار
مراد میدارد ابو الدرداء از عمار
قال لعنت مولت و قال اللیث حدثنی
خالد بن یزید عن سعید بن ابی هلال
ان ابا الاسود اخبره عن عروة عن
عائشة عن النبی صلی الله علیه وسلم
قال الملائكة تحدث فی العنان
فرشتگان سخن میکنند در میان عنان والعنان
الغمام و عنان ابر ست بالامر
یکون فی الارض کلام میکنند با امری
که حادث میشود یا خواهد شد در زمین فتسمع
الشیاطین الکلمة پس میشنوند شیطانان
آن سخن را یعنی بعض آنرا پس میدهند آن
فتقرها فی اذن الکاهن پس میریزند
آن را شیاطین آن کلمه را در گوشهای کاهنان
القر بفتح قاف و ضم قاف ... [illegible]
... [illegible]
آواز در گوش ... [illegible]
... [illegible]
و دیگران ... بفتح قاف ... القارورة
چنانکه ... در شیشه آواز ... میشود
... بدست ... و قطعه ...
... آب ... [illegible]
فیزیدون معها مائة کذبة پس زیاده
میکنند و میگویند با همان یک کلمه صد دروغ
پس خبر ایشان اعتماد را نشاید حدثنا
عاصم بن علی قال حدثنا ابن ابی ذئب
عن سعید المقبری عن ابی هریرة
عن النبی صلی الله علیه وسلم
قال التثاؤب من الشیطان
خمیازه از شیطان ست چه آن موجب کسل

الجزء الثالث عشر من تيسير القاري

كتاب بدء الخلق

... و کسی در رفق و مهربانی ... دوست ... احسان ...

... اعمال و احلاق ... بعضی ... حدیث ...

... ترکیب ... جمع ... طعامی ... جمع کردن مردم

... طعامی ... سراى آن ... طعامی ... اگر ساخته ... براى ... دعوت ...

باب البر والصلة ... و در روایت ... الارحام و قول الله تعالى

ووصينا الانسان بوالديه ... و در میان این آیت و وصیت کردیم مردم را بنیکویی کردن با مادر و پدر ...

حدثنا ابو الوليد قال حدثنا شعبة قال الوليد بن العيزار اخبرني ... گفت شعبه ولید بن عیزار ...

قال سمعت ابا عمرو الشيباني يقول اخبرنا صاحب هذه الدار ... گفت ولید بن عیزار ... ابا عمرو

شیبانی ... صاحب این خانه ... واومأ الى دار عبد الله ... اشارت کرد ...

... عبد الله بن مسعود ... قال سألت النبي صلى الله عليه واله وسلم اي العمل احب

الى الله گفت عبد الله بن مسعود ... کدام عمل محبوب ترست بسوی خدا قال الصلوة

على وقتها ... اگر کوئی ... آنست ...

... استعمال ... حروف ... مقام ... و این ...

... کلام ... قال ثم اي ... ابن مسعود ... کدام عمل محبوب ... قال ثم بر الوالدين

... قال ثم اي قال الجهاد في سبيل الله ... گفت ...

... جهاد ... در راه خدا ... اعلای کلمة الله قال حدثني بهن ولو استزدته

لزادني گفت ابن مسعود ... رسول خدا صلى الله عليه وآله وسلم ...

... اگر طلب ... میکردم ... زیاده میکرد ... میان اعمال که محبوب ترست ...

باب من احق الناس بحسن الصحبة ... سزاوار ترین مردم ...

... حدثنا قتيبة بن سعيد قال حدثنا جرير عن عمارة بن القعقاع بن شبرمة

عن ابي زرعة عن ابي هريرة رضي الله تعالى عنه قال جاء رجل الى رسول الله صلى الله

عليه واله وسلم ... ابو هريره ... فقال يا رسول الله من احق الناس

بحسن صحابتي ... قال امك ... قال ثم من قال

... قال امك ... قال ثم من قال امك قال ثم

من قال ابوك ... پدر تو ...

... مادر ... حمل و فضل و تربیت

... حدیث ...

... وقال ابن شبرمة ويحيى بن ايوب حدثنا

... این حدیث

الجزء الثالث عشر شيخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

وقال هو اختلاس يختلس الشيطان من صلوة احدكم ... [illegible] ... شيطان از نماز ... [illegible] ... السلام ... حدثنا ابو المغيرة ... قال حدثنا الاوزاعي قال حدثنا يحيى بن ابي كثير عن عبد الله بن ابي قتادة عن ابيه عن النبي صلى الله عليه وسلم ... وحدثني سليمان بن عبد الرحمن قال حدثنا الوليد قال حدثنا الاوزاعي قال حدثني يحيى بن ابي كثير قال حدثني عبد الله بن ابي قتادة عن ابيه قال قال النبي صلى الله عليه وسلم الرؤيا الصالحة من الله والحلم من الشيطان ... [illegible]

باب لا يجاهد الا باذن الابوين

در بيان آنكه جهاد كرده نشود مگر باذن مادر و پدر حدثنا مسدد قال حدثنا يحيى عن سفيان وشعبة قالا حدثنا حبيب بن ابي ثابت ح قال وحدثنا محمد بن كثير قال اخبرنا سفيان عن حبيب عن ابي العباس عن عبد الله بن عمرو قال قال رجل للنبي صلى الله عليه وآله وسلم اجاهد گفت عبد الله بن عمرو گفت مردى پيغمبر خدا را آيا جهاد كنم ... قال الك ابوان قال نعم فرمود آيا هست ترا مادر و پدر پس گفت آرى قال ففيهما فجاهد فرمود پس در حق مادر و پدر يعنى در خدمت ايشان پس جهاد كن

باب لا يسب الرجل والديه

يعنى دشنام نكند مرد مادر و پدر خود را حدثنا احمد بن يونس قال حدثنا ابراهيم بن سعد عن ابيه عن حميد بن عبد الرحمن عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما قال قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم ان من اكبر الكبائر ان يلعن الرجل والديه گفت عبد الله بن عمرو فرمود پيغمبر خدا تحقيق از جمله كبائر است كه لعنت كند مرد مادر و پدر خود را قيل يا رسول الله وكيف يلعن الرجل والديه گفته شد اى رسول خدا و چگونه لعنت ميكند مرد مادر و پدر خود را قال يسب الرجل ابا الرجل فيسب اباه ويسب امه فيسب امه دشنام ميكند مردى پدر مردى را پس دشنام ميكند آن مرد پدر او را و دشنام ميكند مادر مردى را پس دشنام ميكند آن مرد مادر او را و همين سبب است ... باعث حكم ... دارد

باب اجابة دعاء من بر والديه

در مستجاب بودن دعاى كسى كه نيكوئى كرد با مادر و پدر خود را حدثنا سعيد بن ابي مريم قال حدثنا اسماعيل بن ابراهيم قال اخبرني موسى بن عقبة عن نافع عن ابن عمر رضي الله عنهما عن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم قال بينما ثلاثة نفر يتماشون اخذهم المطر فرمود در ميان آنكه سه كس راه ميرفتند درگرفت ايشان را باران فمالوا الى غار في الجبل پس رجوع كردند بسوى غارى كه در كوه بود فانحطت على فم غارهم صخرة من الجبل پس فرود افتاد بر دهان غار ايشان سنگى از كوه فاطبقت عليهم پس تمام پوشيد آن را بر ايشان فقال بعضهم لبعض پس گفت بعضى از ايشان بعضى را انظروا اعمالا عملتموها لله صالحة نظر كنيد عملهاى را كه كرده ايد محض براى خدا در حالى كه آن اعمال صالح است فادعوا الله بها لعله يفرجها بخوانيد خدا را بوسيله آن اعمال شايد كه خدا بگشايد آن را فقال احدهم اللهم انه كان لي والدان شيخان كبيران پس گفت يكى از ايشان اى بار خدايا تو ميدانى تحقيق بود مرا مادر و پدر پيران كلان سال ولي صبية صغار ... و مرا خوردان خورد سال بود كنت ارعى عليهم ... براى ايشان ... فاذا رحت عليهم فحلبت بدأت بوالدي اسقيهما قبل ولدي ... مادر خود پيش از فرزندان خود وانه ناى بي الشجر يوما وتحقيق دور افتاد ... فما اتيت حتى امسيت پس نيامدم تا آنكه شب كردم ... فوجدتهما قد ناما فحلبت ... پس يافتم والدين را كه تحقيق خواب كرده اند ... كما كنت احلب پس دوشيدم ... [illegible]

او بعد رسيدم بهر يك بر عادت خود ... والحلاب فشمت عنده يرو[illegible] پس قدم طلب شيرى كرده شنيده
بودم كه اسبعض محاورست ووقتى نيك بميعى ظرف شير باشد پس استادم نزد سرهاى والدين اكره ان
اوقظهما نوفهما ناخوش ميداشتم اينكه بيدار كنم آنها را از خواب استراحت واكره ان ادع الصبية
ميداشتم اينكه ابتدا كنم بتجويز توان در خورانيدن شير پيش از والدين والصبية يتضاغون
عند قدمى خوردان فرياد ميكردند نزد هر دو پاى من يتضاغون بغضا دو عين بر دو قدم مفتوحتين
فلم يزل ذلك دابى ودابهم پس پيوسته بود اين كار طريقه من وطريقه خوردان
من در اثنهم طريقه والدين وخواب ايشان هم داخل باشد حتى طلع الفجر تا آنكه طلوع كرد فجر
يعنى تمام شب اين چنين گذشت كه نزد سر والدين استاده بودم وانتظار داشتم كه خود بيدار شوند فان
كنت تعلم انى فعلت ذلك پس اگر ميدانى كه من كرده ام آن را ابتغاء وجهك فافرج لنا فرجة نرى
منها السماء پس بكشا براى ما يان فرجه نرى منها السماء كه ببينيم از آن آسمان را ففرج الله لهم
فرجة فرأوا منها السماء پس بكشاد خدا براى ايشان سوراخى تا آنكه ديدند از آن سوراخ آسمان
را وقص الحديث وذكر الحديث بطوله وذكر كرد حديث را تمام دراز عطف بيان قص الحديث است
وقال الثانى اللهم انه كانت لى بنت عم اى خدا بتحقيق بود مرا دخترى از عم احبها كاشد ما يحب الرجال
النساء دوست ميداشتم او را سخت ترين چيزى كه دوست ميدارند مردان زنان را فطلبت اليها نفسها فابت
حتى آتيها بمائة دينار پس طلب كردم بسوى او نفس او را پس ابا كرد تا آنكه بيارم او را صد دينار فسعيت
حتى جمعت مائة دينار پس سعى كردم تا آنكه جمع كردم صد دينار فلقيتها بها پس پيش آمدم او را با صد دينار
... كرده بود فلما قعدت بين رجليها پس وقتى كه نشستم ميان دو پاى او قالت يا عبد الله
اتق الله ولا تفتح الخاتم الا بحقه گفت آن دختر اى بنده خدا بترس خدا را و مكشاى مهر را پس استادم
[illegible] فان كنت تعلم انى قد فعلت ذلك ابتغاء وجهك پس اگر ميدانى تو كه ميدانى كه تحقيق من
كرده ام آن را براى طلب رضاى تو فافرج لنا فرجة منها پس بكشاى براى ما فرجه را از صخره فرج لهم
الثلثين پس بكشاد خدا مر ايشان را كشادى ديگر وقال الآخر اللهم انى كنت استاجرت اجيرا بفرق
من ذرة ... فرق بفتح فا وسكون را پيمانه ايست ... وقاف بياله ...
... رطل فلما قضى عمله قال اعطنى حقى پس وقتى كه تمام كرد كار خود را گفت بده مرا حق من فعرضت
عليه ... فرغب عنه پس عرض كردم بروى حق او را پس گذاشت آن را واعراض كرد از حق خود
فلم ازل ازرعه حتى جمعت منه بقرا وراعيها پس هميشه زراعت ميكردم به آن حق او را تا آنكه جمع كردم
از آن يعنى از حاصل زراعت او گاوى وچرانندهٔ آن را خريدم فجاءنى فقال اتق الله
ولا تظلمنى پس آمد مرا ... وگفت بترس خدا را وظلم مكن مرا بدهه حق مرا فقلت اذهب
الى ذلك البقر وراعيها پس گفتم برو بسوى آن گاو وچرانندهٔ آن بگير كه حق تست فقال اتق الله ولا
... پس گفت بترس خدا را ... فقلت انى لا استهزئ بك فخذ ذلك البقر وراعيها فاخذه

الجزء الثالث عشر من شيخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

عليه وسلم قال من قال فرمود آنحضرت
كسيكه بگويد اين كلمه لا اله الا الله وحده لا شريك
له له الملك وله الحمد يحيى ويميت
وهو على كل شىء قدير فى يوم مائة مرة
در روز صد بار كانت له عدل عشر رقاب
باشند اين كلمات صد بار مر آنكس را
برابر ده بنده كه آزاد كرده شود وثواب
وكتبت له مائة حسنة ونوشته شود
مر او را صد نيكوى ومحيت عنه مائة
سيئة ومحو كرده شود از وى صد بدى
وكانت له حرزا من الشيطان يومه
ذلك وباشند اين كلمات او را پناه
از شيطان در آن روز كه خواند
حتى يمسى تا آنكه شام كند ولم يات
احد بافضل مما جاء به الا احد عمل
اكثر من ذلك ونيارد هيچ كس عملى كه فاضلتر
باشد از آنچه آنكس آورده مگر كسى كه كرده
بيشتر از آنچه اول كرده حدثنا على بن
عبد الله قال حدثنا يعقوب بن ابراهيم
قال حدثنا ابى عن صالح عن ابن شهاب
قال اخبرنى عبد الحميد بن عبد الرحمن
ابن زيد ابن الخطاب برادر عمر بن خطاب
رضى الله عنهما ان محمد بن سعد بن ابى
وقاص اخبره ان اباه سعد بن
ابى وقاص قال استاذن عمر على
رسول الله دستورى خواست عمر رضى الله
عنه براى آمدن بر پيغمبر خدا صلى الله عليه وسلم
وعنده نساء من قريش يكلمنه
ونزد آنحضرت زنانى از قريش بودند كه
سخن ميكردند با آنحضرت و آن ازواج مطهره

دانطلی [illegible] گرفت [illegible] کسب [illegible] ذلك [illegible]

[illegible] الله عنهم باب [illegible] عن الولدين من الكبائر [illegible]

والله عبد الله بن عمرو عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم [illegible]

[illegible] كبيرة [illegible] حدثنا [illegible] عن حفص [illegible]

عن المسيب عن وراد [illegible] المغيرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال

حرم عليكم عقوق الامهات [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] حدثنا [illegible] عن الجريري عن عبد الرحمن بن ابي بكرة

عن ابيه قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم [illegible]

بالكبائر [illegible] قلنا بلى يا رسول الله [illegible]

الاشراك بالله وعقوق الوالدين [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

محمد بن الوليد قال حدثنا محمد بن جعفر قال حدثنا شعبة قال حدثني عبيد الله بن ابي بكر

قال سمعت انس بن مالك قال ذكر رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم الكبائر [illegible]

[illegible]

[illegible] الاشراك بالله وقتل النفس وعقوق الوالدين [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر [illegible]

كتاب [illegible]

[illegible] رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

[illegible]

حدثنا الحميدي قال حدثنا سفيان قال حدثنا هشام بن عروة قال اخبرني ابي قال اخبرتني اسماء بنت ابي بكر قالت اتتني امي راغبة في عهد النبي صلى الله عليه وآله وسلم گفت اسماء آمد تزد من مادر من در حالیکه رغبت کننده است در بر و صله من قبل منت آنحضرت که اعراض کننده است از دین اسلام نسألت النبي صلى الله عليه وآله وسلم آصلها پس پرسیدم پیغمبر خدا را آیا رعایت صله کنم مادر را و احسان کنم مر او را یا آنکه کافر است قال نعم فرمود آری احسان کن بوی قال ابن عيينة فانزل الله تعالى فيها لا ينهاكم الله عن الذين لم يقاتلوكم في الدين تمام آیت و لم يخرجوكم من دياركم ان تبروهم وتقسطوا اليهم معنی این است که منع نمیکند شما را احسان کردن از کسانیکه قتال نکرده اند شما را در کار دین و ملت و بیرون نیاورده اند شما را از خانهای شما از آنکه نیکوئی کنید با ایشان و آنکه عدل کنید یا الفرستید قسط و بهره خود به ایشان

باب صلة المرأة امها ولها زوج

در بیان آنکه صله دهد زنی مادر خود را و حال آنکه مر آن زن را شوهر است وقال الليث حدثني هشام عن عروة عن اسماء قالت قدمت امي وهي مشركة في عهد قريش ومدتهم گفت اسماء قدوم آورد مادر من و حال آنکه وی مشرکه بوده است در زمان عهد قریش و مدت صلح ایشان اذ عاهدوا النبي صلى الله عليه وآله وسلم چون که عهد کرده بودند پیغمبر خدا را مع ابيها آمد مادر من با پدر خود فاستفتيت النبي صلى الله عليه وآله وسلم پس طلب فتوی کردم پیغمبر خدا را فقلت ان امي قدمت وهي راغبة افاصلها پس گفتم تحقیق امی من قدوم آورده و حال آنکه مرغوب است از اسلام آیا رعایت صله کنم قال نعم صلي امك فرمود آری صله کن مادر خود را حدثنا يحيى قال حدثنا الليث عن عقيل عن ابن شهاب عن عبيد الله بن عبد الله ان عبد الله بن عباس اخبره ان ابا سفيان اخبره ان هرقل ارسل اليه فقال يعني النبي صلى الله عليه وآله وسلم ابو سفیان خبر داد ابن عباس را که هرقل فرستاد کسی را بسوی او پس گفت یعنی پیغمبر خدا ایام را بالصلوة والصدقة والعفاف والصلة که امر میکند ما را به نماز و صدقه و خواستن عفاف و صله

باب صلة الاخ المشرك

در بیان صله کردن به برادر مشرک حدثنا موسى بن اسمعيل قال حدثنا عبد العزيز بن مسلم قال حدثنا عبد الله بن دينار قال سمعت ابن عمر رضي الله عنهما يقول رأى عمر حلة سيراء تباع گفت عبد الله بن دینار شنیدم ابن عمر را که گفت دید عمر حله سیرا که فروخته میشد سیرا بکسر سین حله ایست از ابریشم که خطها می دارد و مانند می باشد و از حریر است فقال يا رسول الله ابتع هذه والبسها يوم الجمعة واذا جاءك الوفود بخر این حله را و بپوش آن را روز جمعه و وقتی که بیایند ترا ایلچیان قال انما يلبس هذه من لا خلاق له فرمود جز این نیست که بپوشد این را کسیکه نیست او را نصیبی در حلهای جنت فاتي النبي صلى الله عليه وآله وسلم منها بحلل پس آورده شد پیغمبر خدا از جنس آن حلها فارسل الى عمر بحلة پس فرستاد آنحضرت نزد عمر یک حله فقال كيف البسها وقد قلت فيها ما قلت پس گفت عمر چگونه بپوشم آن را تحقیق گفتی در حق آن چیزی که گفتی قال اني لم اكسكها لتلبسها ولكن تبيعها او تكسوها گفت تحقیق ندادم ترا آن را تا که بپوشی آن را و لیکن برای آنکه بفروشی آن را یا بپوشانی دیگری را آنگاه فرستاد بجا عمر

كتاب بدء الخلق

در اصل الفصل را اخراج آنحضرت نیز گوید در رشتی و سختی میکرد و بسبب الامر گفته و منافقین بکر میرا ایمان الحنبلی جاهد الکفار و المنافقین و اغلظ علیهم و غلظ و غلاظ گیست ذکر دراییتی تو سائی نیست این رشتی به طالک منافقان بر رحمت تمامست که کمال دارد و مشده از آنحضرت رحمة للعالمین است حتی بکف ار زیاده این رشتی بهر آنست که ایشان از باد یکفر و لا بر آمده با سلام مشرف شده بخارجی که سبب بفلاح ابدی گردند و این خود عین رحمت است و چون قبول نکردند این رحمت را و رحمت ابکه بجای آن اختیار کردند مخالف باشند بودن آنحضرت را رحمت فی نفسه و آنچه منفی است از آنحضرت در کرانه و تو گشت فظا غليظ القلب در شتی خوبیست که در دل نشسته و راسخ گشته تا در حق همه کس ظاهر شود اگرچه مسلمان باشند چه از نگاه حضرت رسالت پاک است از ان نه آنکه بیرون از آنحضرت نیز موصوف به غلظ القلب یعنی فظا الخلق موصوف گرچنانچه رشتی باشد محل و غیر محل را نباشد بلکه اگر باشد درشتی باید روان محل او باید بود و لهذا آنحضرت عمر را به این خطاب چنانچه در روایت دیگر آمده دیگر گوی چند زیاده کن در رشتی نه نی مخاطب کسیکه گفته که افعل التفضیل برای زیادت نیست بلکه بمعنی اصل فعل است چنانکه در قول وی تعالی هو اعلم بما في ظنکم گویا در نظر ندارد و لفظ من رسول الله را قال رسول الله فرمود پیغمبر خدا

صلى الله عليه وسلم الا انظر حتى اسأل دالقيامة النشطان تكتسا الكاب مشلا علي آمر نحني له سوگند انگشتی که ذات من بدست قدرت اوست بهشتی جای ترا استیطان هرگز نمی الکه ذره ... را راهی را اگر آنکه برود را هی را که غیر آن است آن تو تعظیم یعنی سبیل یست ... رابیم ...

الى ان له من اهل ماله تمالان ينشلقب برستادند آنرا ابراى برادرى كرفراون فيه بابا الكسيش باذا كم [illegible]

واين دليل ست حنفيه باكرة ازمكاتب بشرح فقت باب فضل صلة الرحم در بيان فضيلت صله رحم و ثواب آن حدثنا ابو الوليد قال حدثنا شعبة قال اخبرنى ابن عثمان قال سمعت موسى بن طلحة عن ابى ايوب قال قيل يا رسول الله اخبرنى بعمل يدخلنى الجنة گفت ابو ايوب گفته شد اى رسول خدا خبر ده مرا بعملى كه درآرد مرا به بهشت ح وحدثنا عبد الرحمن قال حدثنا بهز قال حدثنا شعبة قال حدثنا ابن عثمان بن عبد الله بن موهب وابوه عثمان بن عبد الله انهما سمعا موسى بن طلحة عن ابى ايوب الانصارى ان رجلا قال يا رسول الله اخبرنى بعمل يدخلنى الجنة گفت [illegible]

ابن عثمان بن عبد الله بن موهب بفتح ميم و سكون واو و فتح ها آخر با موحده و عبد راد عثمان بن عبد الله

تحقيق ابن پدر و پسر شنيده اند موسى بن طلحه از ابو ايوب انصارى كه تحقيق مردى گفت اى رسول خدا

خبر ده مرا بعملى كه درآرد مرا به بهشت فقال القوم ماله ماله پس گفتند مردم كه ما مرا اورا چه حال است

چه حال ست مرد را هست تمام ست و تكرار است براى تاكيد فقال النبى صلى الله عليه وآله وسلم

فرمود پيغمبر خدا ارب ماله حاجتى ست مرد را ارب بفتحتين يعنى حاجتى ست و بكسر را و سكون

و معنى آن تعجب است از زيركى او در حسن سوال او فقال النبى صلى الله عليه وآله وسلم [illegible]

در جواب اين مرد بعد از انكه ساكت شد قوم كه آن عمل اين ست تعبد الله لا تشرك به شيئا عبادت كنى

خدا را و انباز مكن ديگرى را در عبادت وتقيم الصلوة و برپا دارى نماز را وتؤتى الزكوة وتصل الرحم

و دهى زكات و صله كنى خويشاوندان را ذرها يگذار مهار شتر را قال كانه كان على راحلته گفت مولف

گويا بود آن مرد بر مركب خود يا بود آن حضرت بر مركب خود و آن مرد مهار شتر آنحضرت را گرفت باب

در بيان گناه كسى كه قطع رحم كند و قطع رحم نمايد حدثنا يحيى بن بكير قال حدثنا الليث عن عقيل عن

ابن شهاب ان محمد بن جبير بن مطعم قال ان جبير بن مطعم اخبره انه سمع النبى صلى الله عليه

وآله وسلم يقول لا يدخل الجنة قاطع محمد بن جبير خبر داده ابن شهاب را كه جبير بن مطعم خبر داده او را كه

وى شنيده پيغمبر خدا را كه ميفرمود نمى درآيد بهشت را كسيكه قاطع رحم ست و رعايت نكند اين وعيد

كافر ست يا كسيكه استحلال اين گناه كبيره ميكند يا نمى درآيد با سابقان و مقربان حضرت [illegible] باب

من بسط له فى الرزق لصلة الرحم در بيان حال كسيكه فراخ كرده شده است در روزى او از جهت

رعايت كردن او صله رحم را حدثنا ابراهيم بن المنذر قال حدثنا محمد بن معن قال حدثنى ابى عن

سعيد بن ابى سعيد عن ابى هريرة قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم يقول من سره

ان يبسط له فى رزقه گفت ابو هريره شنيدم من رسول خدا را ميفرمود كسيكه خوش دارد كه فراخ كرده شود

مر او را در رزق وان ينسأ له فى اثره فليصل رحمه و كسيكه خواهد اين را كه تاخير كرده شود در مرگ

او پس بايد كه صله كند رحم را اگر بنا صيت ذاتى موجب از دياد عمر ست بتقدير خدا و سببى [illegible]

عمرى ديگر ست آخر [illegible] كه دلالت ميكند بر وجه آن و تقييد ميكند آن را و مرا اينجا اجل [illegible]

الجزء الثالث عشر من تيسير الاسلام

كتاب بدء الخلق

عن النبى صلى الله عليه وسلم اذا استيقظ احدكم من منامه فتوضأ فليستنثر ثلاثا چون بيدار شود يكى از شما از خواب خود پس وضو كند پس بايد كه بينى افشاند سه بار فان الشيطان يبيت على خيشومه زيرا كه تحقيق شيطان شب ميكند بر بينى وى [illegible]

[illegible]

[illegible] حدثنا يحيى بن بكير قال حدثنا الليث عن عقيل عن ابن شهاب قال اخبرني انس بن مالك ان رسول الله صلى الله عليه واله وسلم قال من احب ان يبسط له في رزقه وينسأ له في اثره فليصل رحمه [illegible]

باب من وصل وصله الله [illegible]

حدثنا بشر بن محمد قال حدثنا عبد الله قال حدثنا معاوية بن ابي مزرد قال سمعت عمي سعيد بن يسار يحدث عن ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه واله وسلم قال ان الله خلق الخلق حتى اذا فرغ من خلقه [illegible] قالت الرحم هذا مقام العائذ بك من القطيعة [illegible] اما ترضين ان اصل من وصلك واقطع من قطعك [illegible]

[illegible] قال رسول الله صلى الله عليه واله وسلم فاقرؤا ان شئتم فهل عسيتم ان توليتم ان تفسدوا في الارض وتقطعوا ارحامكم [illegible]

حدثنا خالد بن مخلد [illegible] عن ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه واله وسلم قال ان الرحم شجنة من الرحمن [illegible] فقال الله من وصلك وصلته ومن قطعك قطعته [illegible]

حدثنا سعيد بن ابي مريم قال حدثنا سليمان بن بلال قال اخبرني معاوية بن ابي مزرد عن يزيد بن رومان عن عروة عن عائشة [illegible] عن النبي صلى الله عليه واله وسلم قال الرحم شجنة فمن وصلها وصلته ومن قطعها قطعته [illegible]

حدثنا عمرو بن عباس قال حدثنا محمد بن جعفر قال حدثنا شعبة عن اسمعيل بن ابي خالد عن قيس بن ابي حازم ان عمرو بن العاص قال سمعت النبي صلى الله عليه واله وسلم جهارا غير سر يقول ان آل ابي [illegible] ليسوا باوليائي انما وليي الله وصالح المؤمنين [illegible]

الجزء الثالث عشر من شرح الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

الجزء الثالث عشر من شرح الاسلام

کتاب بدء الخلق

واستعلى قلت مرات قال عبد الله صبيت حتى كي گفت عبد الله بن ابي ناقه ان براحس بركت دعا
آن حضرت تا آنكه گشت آن دلو شد و رنگ سياه و بروى انور و در لعيقتي حواشي نوشته وكن [illegible]

باب رحمة الولد وتقبيله ومعانقته در بيان مهرباني كردن ولد را و بوسه دادن او را و بكنار گرفتن

وقال ثابت عن انس اخذ النبي صلى الله عليه وآله وسلم ابراهيم فقبله وشمه روايت از انس
كرد كه گرفت پيغمبر خدا ابراهيم پسر خود را پس بوسه داد او را و بوئيد كرد او را الى آخره حدثنا موسى بن اسمٰعيل
قال حدثنا مهدي قال حدثنا ابن ابي يعقوب عن ابن ابي نعم قال كنت شاهدا لابن عمر وساله رجل عن
دم البعوض گفت ابن ابي نعم بودم من حاضر ابن عمر را پرسيد او را مردي از دم پشه كه محرم آن را كشته حيثيت
او چيست فقال ممن انت فقال من اهل العراق پس گفت ابن عمر كه از مردم چيستي گفت از اهل عراقم
گفت ابن عمر عربيست قال انظروا الى هذا يسالني عن دم البعوض گفت ابن عمر نظر كنيد بسوى اين مرد كه پرسد
مرا از خون پشه وقد قتلوا ابن ابنة النبي صلى الله عليه وآله وسلم و حال آنكه تحقيق كشته اند پسر دختر پيغمبر خدا
را صلى الله عليه وآله وسلم وسمعت النبي صلى الله عليه وآله وسلم يقول هما
ريحانتاي من الدنيا و شنيدم پيغمبر خدا را مي فرمود حسن و حسين هر دو گل خوشبوي من اند از دنيا رضي الله عنهما

حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري قال حدثني عبد الله بن ابي بكر ان عروة بن الزبير
اخبره ان عائشة زوج النبي صلى الله عليه وآله وسلم حدثته خبر داده عبد الله بن ابي بكر را
كه عائشه حديث كرده است عروه را قالت جاءتني امراة معها ابنتان گفت عائشه آمد مرا زني كه با او
دو دختر است تسالني فلم تجد عندي غير تمرة واحدة سوال ميكرد مرا چيزي پس نيافت نزد من چيزي
فاعطيتها فقسمتها بين ابنتيها پس دادم آن را بوي پس آن زن آن را تقسيم كرد آن زن ميان هر دو
دختر خود ثم قامت فخرجت پس برخاست و بيرون رفت فدخل النبي صلى الله عليه وآله وسلم فحدثته
پس در آمد پيغمبر خدا پس گفتم ايشان را اين ماجرا آن حضرت فقال من يلي من هذه البنات شيئا فاحسن
اليهن فرمود آن حضرت كسيكه گرفتار شد از اين بنات چيزي را پس احسان كرد بسوي دختران كن له سترا
من النار باشند دختران مر او را پرده از آتش دوزخ و در بعضي روايات آمده است و در بعضي ابتلي آمده است
و در بعضي شي ابتلاست [illegible] حدثنا ابو الوليد قال حدثنا الليث
قال حدثنا سعيد المقبري قال حدثنا عمرو بن سليم قال حدثنا ابو قتادة قال خرج علينا
النبي صلى الله عليه وآله وسلم وامامة بنت ابي العاص على عاتقه گفت ابو قتاده بيرون آمد بر ما پيغمبر
در حاليكه امامه دختر ابي العاص موجود بر دوش آن حضرت بود فصلى فاذا ركع وضعها واذا رفع رفعها
پس نماز گذارد پس وقتيكه ركوع ميكرد مي نهاد او را بر زمين و وقتيكه بر ميداشت سر از سجده بر دوش مي نهاد او را
ظاهر آنست اين نماز نفل بوده است شرح اين حديث در كتاب الصلوة جزو دوم از كتاب بتفصيل گذشته است حدثنا
ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري قال حدثنا ابو سلمة بن عبد الرحمن ان ابا هريرة رضي الله عنه
قال قبل رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم الحسن بن علي گفت ابو هريره بوسه داد رسول خدا

الجزء الثالث عشر من تيسير القاري

كتاب بدء الخلق

[illegible]

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

حسن بن علی را رضی الله عنهما و عنده الاقرع بن حابس التمیمی [illegible]

فقال الاقرع ان لی عشرة من الولد ما قبلت منهم احدا [illegible]

ثم نظر الیه رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم ثم قال [illegible]

بسوی اقرع [illegible]

روی رحمت نخواهد کرد بر قیامت حدثنا محمد بن یوسف قال [illegible]

عن عائشة رضی الله تعالی عنها قالت جاء اعرابی الی النبی صلی الله علیه و آله وسلم [illegible]

اعرابی نزد رسول خدا [illegible] الصبیان فما نقبلهم [illegible]

[illegible] الی قول اعرابی [illegible] اعتراض [illegible]

[illegible] النبی صلی الله علیه [illegible]

من قلبک الرحمة [illegible]

[illegible]

اخبرنا ابو غسان قال حدثنی زید بن اسلم عن ابیه عن عمر بن الخطاب [illegible]

صلی الله علیه و آله وسلم [illegible]

[illegible]

خود را بیست حدثنا الحکم بن نافع البهرانی قال اخبرنا شعیب عن الزهری قال اخبرنا سعید بن
المسیب ان ابا هریرة قال سمعت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم یقول گفت ابوهریره شنیدم
رسول خدا را میفرمود جعل الله الرحمة مائة جزء گردانید خدا رحمت را صد جزء فامسك عنده
تسعة وتسعين جزءا پس نگاه داشت نزد خود نود و نه جزء را وانزل فی الارض جزءا واحدا و فرستاد در
زمین یک جزء را فمن ذلك الجزء يتراحم الخلق پس از آن یک جزء رحم میکنند خلق یک دیگر را حتی ترفع
الفرس حافرها عن ولدها خشية ان تصيبه تا آنکه بر میدارد اسپ سم خود را از بچه خود از ترس آنکه
برسد سم آن بچه او را یعنی در حیوان است بهره از رحمت باب قتل الولد خشية ان يأكل معه
بیان کشتن فرزند را از ترس آنکه بخورد با او طعام را حدثنا محمد بن كثير قال اخبرنا سفيان عن
منصور عن ابي وائل عن عمرو بن شرحبيل عن عبد الله قال قلت يا رسول الله اي الذنب اعظم گفت
عبد الله بن مسعود گفتم ای رسول خدا کدام گناه عظیم‌تر است قال ان تجعل لله ندا فرمود عظیم‌ترین گناه
این است که گردانی خدا را شریکی وهو خلقك و حال آنکه خدا آفریده است ترا ثم قال ای پس گفت کدام گناه
عظیم است بعد از شرک قال ان تقتل ولدك خشية ان يأكل معك ثم قال ای پس گفت کدام گناه عظیم است
قال ان تزاني حليلة جارك فرمود دیگر آنست که زنا کنی بزن حلال همسایه خود را وانزل الله عز وجل تصديق
قول النبي صلی الله علیه وآله وسلم نیز فرستاد خدای بزرگ برتر از همه برای راست گویانیدن قول پیغمبر
خدا این آیت را والذين لا يدعون مع الله الها آخر کسانی که نمیخوانند با خدا خدای دیگر را تمام آیت این است
ولا يقتلون النفس التي حرم الله الا بالحق ولا يزنون و نمیکشند نفسی را که حرام کرده است خدا کشتن آنرا
مگر بحق شرعی مثل قصاص و زنا نمیکنند و درین آیت هم ذکر هر سه مذکور است و عموم قرآن داخل است باب
وضع الصبي في الحجر بیان گرفتن کودک را در کنار از مهربانی کردن بوی حدثنا محمد بن المثنی قال
حدثنا يحيى بن سعيد عن هشام قال اخبرني ابي عن عائشة رضي الله تعالی عنها ان النبي صلی الله علیه
وآله وسلم وضع صبيا في حجره یحنکه روایت است از عائشه رضی الله عنها که تحقیق پیغمبر خدا نشاند کودکی
را در کنار خود در حالیکه تحنیک میکرد او را و تحنیک خرما را و مانند آن خائیده در کام طفل انداختن فبال
علیه فدعا بماء فاتبعه پس بول کرد آن طفل بر کنار آن حضرت پس طلبید آبی را و ریخت بر جای بول ریخت آن را
خالی مکرر درین احادیث واقع است و شستن و نشستن مذکور نیست باب وضع الصبي على الفخذ بیان
ذکر نشاندن کودک بر ران حدثنا عبد الله بن محمد قال حدثنا عارم قال حدثنا المعتمر بن سليمان
يحدث عن ابيه قال سمعت ابا تميمة يحدث عن ابي عثمان النهدي يحدثه ابو عثمان عن اسامة
بن زيد رضي الله تعالی عنهما گفت سلیمان پدر معتمر شنیدم ابا تمیمه را که حدیث میکرد از ابی عثمان و حدیث
کرد حدیث میکرد او را ابو عثمان از اسامه بن زید قال كان رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم یاخذنی
فيقعدني على فخذه گفت اسامه بود رسول خدا میگرفت مرا پس می نشاند مرا بر فخذ خود ويقعد الحسن
على فخذه الاخرى و می نشاند حسن بن علی را رضی الله تعالی عنهما بر فخذ دیگر ثم يضمهما پس در بغل میکرد

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

رماران و کژدمان و دختران و گاوان و گوسفندان
و اسپان و اشتران و غیر آن ذکر کرده آنرا
سهیل گفت قاضی ابو یعلی و قدرت نیست
شیاطین را بر تغییر آفرینش خود و انتقال
در صور و جائز نیست مگر آنکه بیاموزد ایشان را
خدای تعالی کلمات و وجهی از انواع افعال
که چون بکند بدان و بکند آنرا منتقل گردد
...

الجزء الثالث عشر [illegible] الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible] ثم يقول اللهم ارحمهما فاني ارحمهما [illegible] ای خدا [illegible] مهربانی میکنم [illegible] رحمت از خدا رساندن خیر است [illegible]

وعن علي قال اخبرنا يحيى قال حدثنا سليمان عن ابي عثمان [illegible]

یحیی گفت حدیث کرد مرا سلیمان تیمی از ابی عثمان نهدی قال التيمي [illegible] تیمی حدیث کرد [illegible]

از ابی تمیمه از ابی عثمان نهدی [illegible] شنیدم از ابی عثمان [illegible] ابی عثمان سلیمان گوید [illegible] روایت کرده [illegible]

[illegible] احادیث بسیار [illegible] شنیده باشم از ابی عثمان [illegible]

پس [illegible] این حدیث [illegible] نوشته شده [illegible]

باب حسن العهد من الايمان [illegible]

حدثنا عبيد بن اسمعيل قال حدثنا ابو اسامة عن هشام عن ابيه عن عائشة رضي الله عنها قالت ما غرت على امرأة ما غرت على خديجة گفت عائشه [illegible]

[illegible] رضي الله عنها ولقد هلكت قبل ان يتزوجني [illegible] لما كنت اسمعه يذكرها [illegible] آن حضرت [illegible]

آن حضرت را [illegible] ذکر میکرد خدیجه را [illegible] امر کرد آن حضرت را پروردگار او [illegible] بشارت دهد او را [illegible]

وان كان رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ليذبح الشاة [illegible] ذبح میکرد [illegible] در دوستان [illegible]

[illegible]

باب فضل من يعول يتيما [illegible] ثواب [illegible]

[illegible] بن عبد الوهاب قال حدثني عبد العزيز بن ابي حازم قال حدثني ابي قال سمعت سهل بن سعد

عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال انا وكافل اليتيم في الجنة هكذا [illegible] در بهشت [illegible] وقال باصبعيه السبابة والوسطى [illegible]

[illegible] **باب الساعي على الارملة** [illegible]

[illegible] بن عبد الله قال حدثني مالك عن صفوان بن سليم يرفعه الى النبي صلى الله عليه وآله وسلم

قال الساعي على الارملة والمسكين كالمجاهد في سبيل الله [illegible]

[illegible] مسکین مانند مجاهد است [illegible] او كالذي يصوم النهار ويقوم الليل

یا مانند کسی ست که روزه میدارد و در روز و نماز میکند در شب و بعضی گفته که الذی ست احتمال دارد
که الف و تشر باشد لیکن ساعی بیوه با مانند مجاهد ست و ساعی مسکین با مانند صایم در روز و قایم در شب
یا هر یکی را ثواب دو صنف است حدثنا اسمعیل قال حدثنی مالک عن ثور بن زید الدیلی عن
ابی الغیث مولی ابن مطیع عن ابی هریرة عن النبی صلی الله علیه وآله وسلم مثله یعنی با ین مضمون
روایت کرده اند تفسیر بیا مانند حدیث مذکور **باب** الساعی علی المسکین حدثنا عبد الله بن
مسلمة قال حدثنا مالک عن ثور بن زید عن ابی الغیث عن ابی هریرة رضی الله تعالی عنه قال
قال النبی صلی الله علیه وآله وسلم الساعی علی الارملة والمسکین کالمجاهد فی سبیل الله و
احسبه قال یشک القعنبی وگمان می کنم که گفت است مالک شک میکند قعنبی درین قول کالقائم
لا یفتر وکالصائم لا یفطر یعنی مجاهد که را در سبیل الله این را گفت مانند قایم ست که فتور نمیکند
در قیام شب و مانند روزه دار ست که افطار نمیکند **باب** رحمة الناس والبهائم این باب در ذکر
رحمت کردن ست مردم را و چهار پایه را حدثنا مسدد قال حدثنا اسمعیل قال حدثنا ایوب
عن ابی قلابة عن ابی سلیمان مالک بن الحویرث یعنی ابا سلیمان کنیت مالک بن حویرث است قال
اتینا النبی صلی الله علیه وآله وسلم ونحن شببة متقاربون گفت مالک بن حویرث آمدیم بنزد
پیغمبر خدا در اول آمدن بمدینه بحال آنکه جوانان بودیم نزدیک بیکدیگر در سن فاقمنا عنده عشرین
لیلة فظن انا اشتقنا اهلنا پس اقامت کردیم نزد آن حضرت بیست شب پس گمان کرد که ما یان مشتاق
شده ایم اهل خود را وسألنا عمن ترکنا فی اهلنا فاخبرناه و پرسید ما را از کسانی که گذاشته ایم
در اهل و عیال خود پس خبر دادیم آن حضرت را وکان رفیقا رحیما و بود آن حضرت نرم دل و مهربان
فقال ارجعوا الی اهلیکم فعلموهم ومروهم پس فرمود باز روید بسوی اهل خود پس تعلیم کنید ایشان را
و امر کنید احکام دین و شریعت وصلوا کما رأیتمونی اصلی و نماز کنید چنانکه دیدید مرا که نماز میگزارم
فاذا حضرت الصلوة فلیؤذن لکم احدکم پس باید که حاضر شود وقت نماز پس گو اذان دهد مر شما را یکی
از شما ثم لیؤمکم اکبرکم پس باید امامت کند شما را کلان ترین شما چون این جماعت که آمده بودند همه افراد
احکام کرده بودند پس درین وقت امامت کلان تر را احکام داده شده و در ترجمه دو جزو دیگر از ایشان ترحم
مردم این حدیث مطابق این جزو بود و جزو دیگر از حدیث لاحق تطبیق یافته است چنانکه معلوم
خواهد شد حدثنا اسمعیل قال حدثنی مالک عن سمی مولی ابی بکر عن ابی صالح السمان
عن ابی هریرة ان رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم قال مروی است از ابی هریره که تحقیق
رسول خدا فرمود بینما رجل یمشی بطریق اشتد علیه العطش در اثنای آنکه مردی راه میرفت
بیک راهی سخت شد بروی تشنگی فوجد بئرا فنزل فیها فشرب پس دریافت چاهی را پس نزول
کرد در آن چاه پس خورد آب را ثم خرج فاذا کلب یلهث یاکل الثری من العطش پس بر آمد
از چاه پس ناگاه دید سگی را که زبان بیرون کشیده میخورد گل را از تشنگی کرد فقال الرجل لقد بلغ

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

چیزی از ایشان با خود مذهب جمهور ست
است گویند پیش از بعثت پیغمبر اسلام
وسلم که اتفاق مرا بر سلف از صحابه
و تابعین و ایشان شامل ست ثقلین بود
پیغمبران خطاب می کردند گروه خود را
که مبعوث می شدند ایشان و خطاب می کردند
جن را چنانکه خطاب کرده ایشان را پیغمبر ما
صلی الله علیه وسلم و تلبیه متوجه شده بسوی
ایشان دکلانان جن که ... بر ... دی
کلام حکمت القیام ... انس ... تبلیغ ...
آمر ایشان ... چنانکه ... حکایت قول ...
آمده انا سمعنا کتابا انزل من بعد موسی
... این کلانان در تبلیغ احکام با قوم خود
بمنزلهٔ رسول این جن باشند ... مبعوث
و مرسل ... از جانب خدا بسوی ایشان
... گفته و این ست ... که ... است
... مکلف از
... آنحضرت ... ایمان ...
... آمده در ...
... احکام ... ایشان ... مجلس شریف
آنحضرت ... اول ...
آنحضرت با ایشان ... آنحضرت
در حدیث لیلة الجن ثبوت ... چون
... ایشان آنحضرت را ...
ایشان قرآن ... ایشان قرآن را
... است این ...
... نماز کرد قرآن جزوی
... چنانکه ...
... کرده شد

شدة الكلب من العطش مثل الذي كان بلغ بي پس گفت مرد تحقیق رسیده است این سگ را
تشنگی مانند چیزی که رسیده بود مرا فنزل البئر فملأ خفه ثم امسكه بفيه پس فرو رفت آن مرد
چاه را پس پر کرد از آب موزه خود را پس نگه داشت آن را به دهان خود فسقى الكلب پس نوشانید
آب سگ را فشكر الله له فغفر له پس جزا داد خدا مر او را پس آمرزید او را قالوا يا رسول الله
صلى الله عليه وآله وسلم وان لنا في البهائم اجرا گفتند حاضران ای رسول خدا تحقیق
برادر بهائم ثواب است فقال في كل ذات كبد رطبة اجر پس فرمود در هر ذات جگری تری ثواب
گفته کبد مؤنث سماعی است رطبة بتا برای تانیث صفت آنست حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا
شعيب عن الزهري قال اخبرني ابو سلمة بن عبد الرحمن ان ابا هريرة قال قام رسول الله صلى الله
عليه وآله وسلم في صلوة وقمنا معه گفت ابو هريره ایستاد رسول خدا در نماز و ایستادیم همراه
حضرت فقال اعرابي وهو في الصلوة پس گفت اعرابی و حال آنکه آن حضرت در نماز بود اللهم
ارحمني ومحمدا ولا ترحم معنا احدا ای خدا رحمت کن مرا و محمد را و رحمت مکن با ما احدی را
فلما سلم النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال للاعرابي پس هرگاه سلام داد پیغمبر خدا فرمود
مر اعرابی را لقد حجرت واسعا تحقیق تنگ کردی چیزی را که فراخ ساخته آن را خدا یرید رحمة
الله میخواهد بدین امر وسیع رحمت خدا را رحمتي وسعت كل شيء حجرت بمعنی تحجیر منع شده
بمعنی منع میکند حجر القاضي عليه یعنی که منع کند از تصرف در آن حدثنا ابو نعيم
حدثنا زكريا عن عامر قال سمعته يقول سمعت النعمان بن بشير يقول قال رسول الله صلى الله عليه
وآله وسلم یعنی گفت نعمان بن بشیر فرمود رسول خدا ترى المؤمنين في تراحمهم وتوادهم وتعاطفهم
می بینی تو مسلمانان را در رحمت بیکدیگر و دوستی بیکدیگر و مهربانی بیکدیگر کمثل الجسد اذا اشتكى
عضوا مانند تن درستی که بیماری رسد یک عضو را تداعى له سائر جسده بالسهر والحمى
باقی اعضای تن به بیداری و بی آرامی و تب یعنی باید که مسلمانان شریک باشند در رنج و راحت یکدیگر
دوستان مسلمانی این است حدثنا ابو الوليد قال حدثنا ابو عوانة عن قتادة عن انس بن مالك
عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال ما من مسلم غرس غرسا فاكل منه انسان
او دابة فرمود نیست هیچ مسلمانی که نشاند درختی را پس خورد از آن آدمی یا دابه الا كان له
صدقة مگر آنکه باشد مر او را بسبب اکل آن صدقه و ثواب حدثنا عمر بن حفص قال
حدثنا ابي قال حدثنا الاعمش قال حدثني زيد بن وهب قال سمعت جرير بن عبد الله
عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال من لا يرحم لا يرحم فرمود کسی که رحم نکند رحم
کرده نمیشود از نزد خدا باب الوصاة بالجار در بیان وصیت کردن بهمسایه و تنها
وشرح آن اسم است از اوصیت للشيء وقول الله تعالى واعبدوا الله ولا تشركوا به شيئا الى قوله
احسانا الى قوله مختالا فخورا حدثنا اسمعيل بن ابي اويس قال حدثني مالك عن

الجزء الثالث عشر من صحيح الاسلام

كتاب بدء الخلق

عن يحيى بن سعيد الانصاري قال اخبرني ابو بكر بن محمد عن عمرة عن عائشة رضي الله تعالى عنها عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال ما زال جبرئيل يوصيني بالجار بود دائم جبرئيل وصيت ميكرد مرا بهمسايه يعني باحسان ورعايت همسايه حتى ظننت انه سيورثه تا آنكه گمان كردم كه تحقيق وارث خواهد كرد او را حدثنا محمد بن المنهال قال حدثنا يزيد بن زريع قال حدثنا عمر بن محمد عن ابيه عن ابن عمر رضي الله تعالى عنهما قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ما زال جبرئيل يوصيني بالجار حتى ظننت انه سيورثه باب اثم من لا يامن جاره بوائقه در بيان گناه كسيكه ايمن نباشد همسايه او از هلاك وشدت او بوائق جمع بائقه است يوبقهن يعني يهلكهن است موبقا مهلكا مصدر ميمي است حدثنا عاصم بن علي قال حدثنا ابن ابي ذئب عن سعيد عن ابي شريح ان النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال والله لا يؤمن والله لا يؤمن والله لا يؤمن سوگند بخدا مسلمان كه ايمان نمي آرد سه بار فرمود قيل ومن يا رسول الله گفته شد كيست اين كس اي رسول خدا كه در باره او ميفرمائي كه مومن نيست قال الذي لا يامن جاره بوائقه فرمود آن كسيكه ايمن نيست همسايه او از آزار و اهلاك او تابعه شبابة واسد بن موسى متابعت كرده است عاصم را شبابة واسد بن موسى بفتح ميم وخفت موحده است وقال حميد بن الاسود وعثمان بن عمر وابو بكر بن عياش وشعيب بن اسحق عن ابن ابي ذئب عن المقبري عن ابي هريرة باب لا تحقرن جارة لجارتها تحقير نكند و اندك نداند همسايه مر همسايه خود را حدثنا عبد الله بن يوسف قال حدثنا الليث قال حدثنا سعيد هو المقبري عن ابيه عن ابي هريرة قال كان النبي صلى الله عليه وآله وسلم يقول يا نساء المسلمات گفت ابو هريرة بود پيغمبر خدا ميفرمود اي زنان مسلمان لا تحقرن جارة لجارتها ولو فرسن شاة تحقير نكند همسايه مر همسايه خود را واگر چه پاچه بز باشد يعني اگر همسايه اينقدر چيزي فرستد آن را محتقر نداند كرماني گفت تحتانيه براي تعظيم است يا براي متعلق فرسن بكسر فا وسكون را وكسر سين مهمله ونون و در اسپ حافر گوسفند و در دواب ديگر فرسن باب من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فلا يؤذ جاره كسيكه ايمان مي آرد بخدا وروز آخرت پس ايذا نكند همسايه را حدثنا قتيبة بن سعيد قال حدثنا ابو الاحوص عن ابي حصين عن ابي صالح عن ابي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليكرم ضيفه كسيكه ايمان دارد بخدا وروز آخرت پس گرامي كند مهمان را ومن كان يؤمن بالله واليوم الآخر فلا يؤذ جاره ومن كان يؤمن بالله واليوم الآخر فليقل خيرا او ليصمت پس گويد نيك را يا گو خاموش شود حدثنا عبد الله

الجزء الثالث عشر من شرح الاسلام

كتاب بدء الخلق

گفته ... [illegible]

ن یوسف قال حدثنا اللیث قال حدثنی سعید المقبری عن ابی شریح العدوی
رضی الله عنه قال سمعت اذنای وابصرت عینای فقالت ابو شریح شنید
دو گوش من و دید دو چشم من حین تکلم النبی صلی الله علیه وآله وسلم
هنگامی که تکلم کرد پیغمبر خدا فقال من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیکرم جاره
پس گرامی دارد همسایه خود را ومن کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیکرم ضیفه
جائزته پس اکرام کند مهمان را جائزه او را یعنی عطای او را قال وما جائزته یا رسول الله
گفت ابو شریح وچیست جائزه او ای رسول خدا قال یوم ولیلة یعنی حق جوله
فرمود یک شبانروز است والضیافة ثلاثة ایام و حق ضیافت سه روز است فما
کان وراء ذلک فهو صدقة علیه پس آنچه ورای سه روز است پس آن صدقه است بر
مهمان شده است ومن کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیقل خیرا او لیصمت باب
حق الجوار فی قرب الابواب حق همسایگی در نزدیکی درها است یعنی اعتبار
همسایگی در نزدیکی درهاست نه در پیوسته بودن دیوارها حدثنا حجاج بن منهال قال
حدثنا شعبة قال اخبرنی ابو عمران قال سمعت طلحة عن عائشة قالت قلت
یا رسول الله ان لی جارین فالی ایهما اهدی گفت عائشه گفتم ای رسول خدا
مرا دو همسایه است پس بسوی کدام یکی از آن دو همسایه هدیه دهم قال الی اقربهما منک
بابا فرمود بسوی اقرب آن دو از تو از روی دروازه آنکه دروازه او نزدیک تر است از
تو باب کل معروف صدقة در بیان آنکه هر قول از دین و اسلام که نیکی خوانده شود
صدقه است که ثواب بر آن مترتب میشود حدثنا علی بن عیاش قال حدثنا
ابو غسان قال حدثنی محمد بن المنکدر عن جابر بن عبد الله رضی الله تعالی
عنهما عن النبی صلی الله علیه وآله وسلم قال کل معروف صدقة
حدثنا آدم قال حدثنا شعبة قال حدثنا سعید بن ابی بردة بن ابی موسی الاشعری
عن ابیه عن جده قال قال النبی صلی الله علیه وآله وسلم علی کل مسلم صدقة
فرمود پیغمبر خدا بر ذمه هر مسلمانی صدقه است صدقه در اصل عبادت مالی است و
مجازا بر قول و فعل نیکو اطلاق میکنند قالوا فان لم یجد گفتند حاضران پس اگر نیابد
کسی مالی قال فیعمل بیدیه فینفع نفسه فرمود پس عمل کند بدو دست خود پس
نفع رساند نفس خود را ویتصدق و تصدق کند از آنچه باقی ماند بعد از صرف
بحاجت خود و مصرف در حق عیال و ذوی الارحام پس صدقه است موجب
اجرهای جزیل چنانکه ناطق است بآن احادیث صحیحه قالوا فان لم یستطع او لم یفعل
گفتند اگر توانائی این قدر عمل ندارد یا نکرد قال فیعین ذا الحاجة الملهوف

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

کتاب بدء الخلق

از تسبیح و تقدیس چیزی که می باید آنرا
... بهشت ... در شراب چنانکه
... گفته ... بعضی ... اعراف باشند
... بهشت ... بعضی ... در بعض
... که آنجا باشند
... روم ...
... ایشان ... متوقف اند
... جواب این مسئله شیخ جلال الدین
سیوطی رساله ایست مسمی بالتکاملة ...
فی احکام الجان ... ذکر این مسائل و مباحث
بتفصیل نموده و مؤلف استدلال کرد
بر ثواب و عقاب جن بقوله برای قوله تعالی یا معشر الجن والانس الم یاتکم
رسل منکم یقصون علیکم آیاتی
ای گروه جن و انس آیا نیامد شما را
پیغمبران از شما که میخوانند بر شما آیات مرا
... رسولان ... از جنس ظاهر است
... رسولان ... یکی مراد گردد ...
... پیغمبران ...
... رسانیدند ... روز ...
لقاء یومکم هذا ... بترسانند شما را
... این روز شما را که قیامت است
و این دلالت بر ثبوت عقاب دارد ...
قوله تعالی ولکل درجات مما عملوا ...

تمر بود پس مدد کند محتاج درمانده را که این مدد هم ثواب دارد و در حکم صدقه است
قالوا فان لم يفعل گفتند پس اگر نکند این را قال فيامر بالخير او قال بالمعروف
فرمود امر کند بخیر یا فرمود امر کند بالمعروف بدست یا بزبان قال فان لم يفعل
گفت راوی پس اگر قدرت امر معروف هم ندارد قال فليمسك عن الشر فانه له
صدقة تمر بود پس نگهدارد خود را از شر پس تحقیق این نگهداشتن هم او را
صدقه است موجب ثواب باب طيب الكلام در ذکر خوش کلامی وقال ابو هريرة
عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم الكلمة الطيبة صدقة کلمه خوش موجب
ثواب است حدثنا ابو الوليد قال حدثنا شعبة قال اخبرني عمرو عن خيثمة
عن عدي بن حاتم قال ذكر النبي صلى الله عليه وآله وسلم النار فتعوذ منها
گفت عدی بن حاتم ذکر کرد پیغمبر خدا آتش دوزخ را پس پناه جست از آن واشاح
بوجهه اعراض کرد و بروی خود ثم ذكر النار فتعوذ منها واشاح بوجهه
پس ذکر کرد آتش دوزخ را و پناه جست از آن و اعراض کرد بروی خود قال
شعبة اما مرتين فلا اشك گفت شعبه اما دو بار بود این کلام را پس شک ندارم
ثم قال اتقوا النار ولو بشق تمرة پس فرمود بپرهیزید و بچسپانید آتش دوزخ را اگرچه پاره
از خرما باشد یعنی صدقه کنید اگرچه اندک باشد فان لم تجد فبكلمة طيبة پس اگر
نیابید چیزی را پس تصدق کنید بیک کلمه خوش و راضی کنید سائل را باب
الرفق في الامر كله در بیان نرمی در همه کار را حدثنا عبد العزيز بن عبد الله قال
حدثنا ابراهيم بن سعد عن صالح عن ابن شهاب عن عروة بن الزبير ان عائشة
رضي الله تعالى عنها زوج النبي صلى الله عليه وآله وسلم قالت دخل رهط
من اليهود على رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم گفت عائشه در آمد جماعتی
از قوم یهود بر پیغمبر خدا فقالوا السام عليكم پس گفتند السام علیکم سام که بمعنی
مرگ است بجای سلام گفتند قالت عائشة ففهمتها فقلت عليكم السام واللعنة
گفت عائشه پس فهمیدم قصد آنها را پس گفتم بر شما سام و لعنت خدا از آنکه اینها
مستحق لعنت شده بودند باین کلمه که به پیغمبر خدا گفتند قالت فقال رسول الله صلى الله
عليه وآله وسلم مهلا يا عائشة گفت عائشه پس گفت رسول خدا آهسته باش ای
عائشه ان الله يحب الرفق في الامر كله تحقیق خدا دوست میدارد نرمی در همه کارها
فقلت يا رسول الله ولم تسمع ما قالوا پس گفتم ای رسول خدا آیا نشنیدی چیزی
را که گفتند در بعض نسخها ولم تسمع است و در بعضی اولم تسمع قال رسول الله صلى الله
عليه وآله وسلم قد قلت وعليكم فرمود رسول خدا بتحقیق گفتم جواب آنها

الجزء الثالث عشر شيخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

والا رہتا یعنی مقتضای پس کسیکه ایمان می آرد
از ما بعد الیس ...
[illegible]

قال كفار قريش الملائكة بنات الله ...

[illegible]

وہر شما اگر گوئی واو عطف تنها ضمائر تشریک میکند ومستلزم قبول قول آنها بهت از هم
واو عطف نیست بلکه برای استیناف کلام است یا گوئیم تقدیر کلام این چنین است
علیکم ما تستحقونه واختیار این صیغه برای دفع ایہام است واز انکه قریب بهت برتی وحق
کہ برآن حضرت با آنہا شرکت در موت فی شبہ ہست وحضور جمع ندارد حدثنا عبدالله
بن عبد الوهاب قال حدثنا حماد بن زيد عن ثابت عن انس بن مالك رضي الله عنه
ان اعرابيا بال في المسجد فقاموا اليه مرویست از انس بن مالک کہ اعرابی پیشاب کرد در
مسجد پس بستادند مردم برای زجر او فقال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم
لا تزرموه گفت پس فرمود رسول خدا قطع مکنید بول او را تزرموا بالضم تزرمیں
وکسر را ورضم میم یعنی لا تقطعوا عليه بوله ثم دعا بدلو من ماء فصبت عليه پس طلب
از آب پس ریخت بر جای بول او وتحقیق این معنی در کتاب طہارت گذشته باب تعاون
المؤمنين بعضهم بعضا در بیان مدد کردن مسلمانان بعضے از ایشان بعضے را حدثنا محمد
بن يوسف قال حدثنا سفيان عن ابي بردة بن عبد الله بن ابي بردة قال اخبرني جدي ابو بردة
عن ابيه عن ابي موسى عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال المؤمن للمؤمن كالبنيان
يشد بعضه بعضا گفت مومن مسلمان مر مسلمان را مانند بنائی ہست کہ سخت میکند وقوی میسازد
بعضے اجزا بعضے را ثم شبك بين اصابعه پس تشبیک کرد درآورد میان انگشتان خود وانمود تشبیہ
اجزا بناء بہ تشبیک وكان النبي صلى الله عليه وآله وسلم جالسا اذ جاء
رجل يسأل او طالب حاجة گاه آمد مردی کہ می پرسید یا طالب حاجتی بود وسائل بود
اقبل علينا بوجهه فقال اشفعوا فلتؤجروا روی خود را اقبال کرد برما آن حضرت بروی خود پس فرمود شفاعت کنید
شفاعت کنید ثمن میگوئید حال این حاجتمند را پس اجر داده شوید بآن
ويقضي الله على لسان نبيه ما شاء وهر آنچه قضا میکند خدا بر زبان پیغمبر خود چیزی را که خواهد فقط

تم الجزء الرابع والعشرون تيسير القاري ويتلوه الجزء الخامس والعشرون بتوفيق البارئ

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

كتاب الخلق

المعروف ... قال له كنت ابو سعید
ابن عبد الرحمن ... اني اراك تحب الغنم
والبادیة ... بیشتر دوست
میداری ... صحرا را فاذا كنت في
غنمك وباديتك فاذنت بالصلوة
فارفع صوتك بالنداء پس بلند کن
... خود را ... پس ایمان
... آواز خود را بلند کن
فانه لا يسمع مدى صوت المؤذن جن
ولا انس ولا شيء الا شهد له يوم القيامة
... نہایت آواز مؤذن را
... شنود ... حیوانات ...
... گواہی میدہد برای مؤذن روز قیامت
بایمان وطاعت ... دلالت میکند بر وجود
... قال ابو سعيد سمعته من رسول الله
گفت ابو سعید شنیدم این حدیث را
از پیغمبر صلی الله علیه وسلم
باب رفع الصوت بالنداء از اذان گذشت
باب قوله عز وجل واذ صرفنا
اليك نفرا من الجن يستمعون القرآن
... گردانیدیم بسوی تو گروہی
از جن ... میشنیدند قرآن را
فلما حضروه قالوا انصتوا ...
... بعضی مر بعضی را
خاموش باشید ...
... بشنوید

نفرا من الجن ... الى قومهم منذرين
... گردانیدہ
... گردیده
... عذاب اليم

باب قول الله تعالى

مَن يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُن لَّهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا الی قوله مقیتا ایفل کردن آیت ست ومن یشفع شفاعة سيئة يكن له كفل منها نصيب است قال ابو موسى كفلين نصيبين اجرين بالحبشية لغت حبشه

حدثنا محمد بن العلاء قال حدثنا ابو اسامة عن بريد عن ابي بردة عن ابي موسى رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم انه كان اذا اتاه السائل بیعنی بود کہ حضرت وسلم چون آمد او را سائل او صاحب حاجة قال اشفعوا فلتؤجروا ويقضي الله على لسان رسوله ما شاء یعنی بگوید پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم باحتیاج دکا شفاعت کنید تا مزد داده شوید ... وحکم کند خدا بر زبان رسول خود آنچه خواهد

باب لم يكن النبي صلى الله عليه وآله وسلم فاحشا ولا متفحشا حدثنا حفص بن عمر قال حدثنا شعبة عن سليمان قال سمعت ابا وائل قال سمعت مسروقا قال قال عبد الله بن عمرو رضي الله عنه ح وحدثنا قتيبة قال حدثنا جرير عن الاعمش عن شقيق بن سلمة عن مسروق قال دخلنا على عبد الله بن عمرو حين قدم مع معاوية الى الكوفة گفت مسروق در آمدیم بر عبد الله بن عمرو هنگامی که در آمد آورده بود با معاویه بسوی کوفه پس ذکر رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم فقال لم يكن فاحشا ولا متفحشا ... وقال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ان من اخيركم احسنكم خلقا گفت عبد الله فرمود رسول خدا تحقیق بهترین شما نیکوترین شماست از روی خلق ...

حدثنا محمد بن سلام قال اخبرنا عبد الوهاب عن ايوب عن عبد الله بن ابي مليكة عن عائشة رضي الله تعالى عنها ان يهودا اتوا النبي صلى الله عليه وسلم فقالوا السام عليكم ... فقالت عائشة عليكم ولعنكم الله وغضب الله عليكم ... قال مهلا يا عائشة عليك بالرفق واياك والعنف والفحش ... قالت اولم تسمع ما قالوا قال اولم تسمعي ما قلت رددت عليهم فيستجاب لي فيهم ولا يستجاب لهم في ...

حدثنا اصبغ قال اخبرنا ابن وهب قال اخبرنا ابو يحيى هو فليح بن سليمان عن هلال بن اسامة عن انس بن مالك رضي الله عنه قال لم يكن النبي صلى الله عليه وآله وسلم سبابا ولا فحاشا ولا لعانا كان يقول لاحدنا عند المعتبة ...

الجزء الثالث عشر تيسير القاري

كتاب بدء الخلق

[illegible]

ما الهوى ترتب خيبة بود آن حضرت كه ميگفت مريكى اقرار اثر دعتاب بر دال است اوره قال الرد
باد جبين او رحدثنا عمرو بن عيسى قال حدثنا محمد بن سواء قال حدثنا روح بن القاسم عن
محمد بن المنكدر عن عروة عن عائشة رضي الله عنها ان رجلا استاذن على النبي صلى الله عليه
وسلم مرويست از عائشه كه مردى طلب اذن درآمدن كرد بر پيغمبر خدا فلما رآه النبي صلى الله عليه
وسلم قال بئس اخو العشيرة پس هرگاه ديد او را پيغمبر خدا فرمود بد برادر صحبت است او بئس ابن العشيرة
شك راوى است فلما جلس تطلق النبي صلى الله عليه وسلم في وجهه وانبسط اليه پس وقتى كه
نشست طلاقت كرد پيغمبر خدا در روى او و انبساط كرد بسوى او يعنى كشاده پيشانى سخن كرد و در
روى او تا از بدخلقى كرد اشت تند بر بدخلقى نكند فلما انطلق الرجل قالت له عائشة پس وقتى
كه رفت آن مرد گفت عائشه مرآن حضرت را يا رسول الله حين رأيت الرجل قلت له كذا وكذا اى
رسول خدا هنگامى كه ديدى آن مرد را گفتى تو چنين و چنين ثم تطلقت في وجهه وانبسطت اليه
پس طلاقت كردى در روى او و انبساط كردى بسوى فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم يا عائشة
متى عهدتني فحاشا پس فرمود رسول خدا اى عائشه كى مقرر كردى مرا فحاش ديدى گوى ان شر الناس
عند الله منزلة يوم القيامة بدترين مردم نزد خدا از روى درجه روز قيامت من تركه الناس اتقاء
شره كسى است كه بگذارد او را مردم از بهت شر او يعنى اگر من بوى بدخلقى ميكردم و جفا ميكردم او بود
صحبت ميداشتم و ديگرى آمد پيش من و اخذ علم و صلاح نيكرد اگر گوئى آنچه آن حضرت گفته بود در
او رسته دو غيبت بود چگونه از آن حضرت روا باشد گوئيم آن حضرت آنچه فرمود بصلاح حال مردم بود
كه بر حقيقت حال او مطلع شوند و بادى در نيفتند و متابعت نمايند گفته اند يعنى مقصود آن
حضرت تصحيح حال او بود تا غيبت باشد زياده برين توجيهى درين وقت دست نداده والله اعلم

در سر كرامل **باب حسن الخلق والسخاء وما يكره من البخل** در بيان حسن خلق و سخاوت و آنچه مكروه است
از بخل وقال ابن عباس كان النبي صلى الله عليه وسلم اجود الناس وگفت ابن عباس بود پيغمبر خدا
سخى ترين مردم واجود ما يكون في رمضان وجوادتر حال وى است كه مى بود در رمضان گفته اند
كه جبرئيل بر پيغمبر در ماه رمضان مى آمد و مدارسه قرآن آنچه در تمام سال آورده بود ميكرد
كمال آن حضرت مى شد وقال ابو ذر لما بلغه مبعث النبي صلى الله عليه وآله وسلم وگفت ابو ذر
هرگاه كه رسيد او را خبر برانگيختن پيغمبر خدا برسالت قال لاخيه اركب الى هذا الوادي گفت برادر
خود را سوار شو و برو بسوى اين وادى كه مكه معظمه است فاسمع من قوله پس بشنو از قول
پيغمبر خدا كه چه ميگويد فرجع فقال رأيته يأمر بمكارم الاخلاق پس رفت و باز آمد و گفت ديدم او را
كه ميفرمود باخلاق بزرگ كه مكارم الاخلاق اضافت صفت بموصوف است حدثنا [illegible]
قال حدثنا حماد هو ابن زيد عن ثابت عن انس رضي الله عنه قال كان النبي صلى الله عليه
وسلم احسن الناس واجود الناس واشجع الناس گفت انس بود پيغمبر خدا نيكوترين مردم [illegible]

الجزء الثالث من [illegible]

كتاب بدء الخلق

گر اشارت ست باين ترتيب در آفرينش
والسماء [illegible] در مسلم بروايت ابى هريره آمده
كه آفرينش [illegible] روز چهار شنبه است [illegible]
[illegible] تفسير بعض [illegible] باب در احوال [illegible]
[illegible] مذكور [illegible] قال ابن عباس
الثعبان الحية [illegible]
[illegible]

وبود نيكوترين مردم وشجاع ترين مردم ولقد فزع اهل المدينة ذات ليلة و بتحقيق ترسيدند و مدند اهل مدينه يك شبى وترسيدن فانطلق الناس قبل الصوت پس رفتند مردم جانب آواز دشمنان فاستقبلهم النبي صلى الله عليه وسلم وقد سبق الناس الى الصوت پس پيش آمد ايشانرا و اين مردم را بامعرضه كه بتحقيق سبقت كرده بود مردم را بسوى آوازه دشمنان و تحقيق آمده بود بتفحص حال و بمراجعت ميكرد و مردمان آمده و هو يقول لن تراعوا لن تراعوا و حال آنكه آن حضرت ميفرمود نترسيد نترسيد وهو على فرس لابى طلحة و آن حضرت برآمده بر اسپى بود كه ابى طلحه را بود و در روايتى ديگر واقع شده كه اين اسپ كند بوده عرى ما عليه سرج برهنه كه نبود برو زين في عنقه سيف در گردن آن حضرت شمشيرى بود فقال لقد وجدته بحرا او انه لبحر پس فرمود بتحقيق يافتم اين اسپ را دريا يعنى روان بادو و در رفتار مثل دريا است و اين خارق آن حضرت بود حدثنا محمد بن كثير قال اخبرنا سفيان عن ابن المنكدر قال سمعت جابرا يقول گفت ابن منكدر شنيدم جابر را كه ميگفت ما سئل النبي صلى الله عليه وسلم عن شيء قط فقال لا سوال كرده نشد آن حضرت از چيزى هرگز پس گفته باشد لا حدثنا عمر بن حفص قال حدثنا ابى قال حدثنا الاعمش قال حدثنى شقيق عن مسروق قال كنا جلوسا مع عبد الله بن عمرو رضي الله عنه يحدثنا گفت مسروق بوديم نشسته با عبد الله بن عمرو حديث ميكرد ما را اذ قال لم يكن رسول الله صلى الله عليه وسلم فاحشا ولا متفحشا و نمى گفت سخن بد و نبود رسول خدا بد گو و نه بتكلف بد گو و انه كان يقول ان من خياركم احاسنكم اخلاقا و تحقيق بود كه ميفرمود بدرستيكه از بهترين شما نيكوترين شما است در خلق حدثنا سعيد بن ابى مريم قال حدثنا ابو غسان قال حدثنى ابو حازم عن سهل بن سعد رضي الله عنه قال جاءت امرأة الى النبي صلى الله عليه وسلم ببردة گفت سهل آمد زنى بسوى پيغمبر خدا با بردى فقال سهل للقوم اتدرون ما البردة پس گفت سهل بقوم آيا ميدانيد كه برده چيست فقال القوم هي الشملة پس گفتند قوم آن برده شمله است در قاموس گفته شمله كسا است فقال سهل هي شملة منسوجة فيها حاشيتها پس گفت سهل آن شمله است كه بافته اند و دروى حاشيه باشد يعنى حاشيه داشت فقالت يا رسول الله اكسوك هذه پس گفت آن زن اى رسول خدا ميپوشانم ترا اين برده فاخذها النبي صلى الله عليه وسلم محتاجا اليها پس گرفت آنرا پيغمبر خدا در آن حال كه احتياج داشت آن فلبسها پس پوشيد آنرا فرآها عليه رجل من الصحابة پس ديد آنرا مردى از اصحاب پس حضرت ذكر در واقع شده كه اين مرد عبد الرحمن بن عوف بود فقال يا رسول الله ما احسن هذه فاكسنيها پس گفت اى رسول خدا چه نيكوست اين برد ابس بپوشان مرا آن فقال نعم گفت آرى فلما قام النبي صلى الله عليه وسلم لامه اصحابه پس وقتى كه برخاست آن حضرت

احسن الناس بها در كرم [illegible] و الاجود ما سبا الس [illegible] هرگز حمود [illegible] و كنايه است راجع گفت ... في الملكه و سلطانه در لصرت ... اوست ... ووحال ... معنى ... و النساء ... و ... باسم اهل بيت ... آخر ... نحمد ... بن عبد الله بن محمد قال حدثنا ابو يوسف قال حدثنا معمر عن الزهري عن سالم عن ابن عمر انه سمع النبي صلى الله عليه وسلم يخطب على المنبر يقول ... بعد ... ما ... ابر ... واحدا لطفيس ... قال ... و ... لعطا ... دست ... ان ... كه ... و آن ... علمين ... و ... كه ... اشتركه ... در ... سلطان ... و ... ميكنند ... بيارد ... حاجة الى ... آدم ... حافظ ...

لامت کرده آن را صحابه آن حضرت قالوا اما احسنت حلق [illegible]

احد ها اسماخا الیها الکبد میکو کردی هکامی کردیدی که سعد [illegible]

بوده آن هم سالمه اما جا سه سوال کردی حضرت رای [illegible]

سعنا تیمعة ... و ... که آن حضرت سوال کرده [illegible]

فدال دحوت ... احدی لیبیا البیی صلی الله علیه وسلم [illegible]

هکامی کر ... آن را ... صلی الله علیه وسلم تعالی [illegible]

حدثنا ابو الیمان قال اخبرنا شعیب عن الزهری قال حدثنی حمید بن عبد الرحمن

ان ابا هریرة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

هرج قالوا وما الهرج قال القتل القتل [illegible]

[illegible]

[illegible]

الهرج ... الهرج ... القتل [illegible]

بن اسمعیل قال سمع سلام بن مسکین قال سمعت ... یقول [illegible]

قال خدمت النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر من شرح الاسلام

كتاب [illegible]

[illegible]

حقیقی خدا دوست میں اور فلاں بندہ را پس دوست دار تو او را پس جبرئیل اس کو دوست رکھتا ہے
اور جبرئیل منادی کرتا ہے اہل السماء ان اللہ یحب فلانا فاحبوہ پس ہر ایک جبرئیل در
اہل سما ندا کرتا ہے [illegible] خدا دوست میدارد فلاں را پس دوست دارید او را فیحبہ اہل السماء
پس دوست میدارند او را اہل سما ثم یوضع لہ القبول فی الارض [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] باب الحب فی اللہ [illegible]
[illegible] حدثنا آدم قال حدثنا شعبۃ عن قتادۃ عن انس بن
مالک رضی اللہ عنہ قال قال النبی صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم [illegible]
[illegible] لا یجد احد حلاوۃ الایمان حتی یحب المرء لا یحبہ الا للہ [illegible]
[illegible]
[illegible] وحتی ان یقذف فی النار احب الیہ من ان یرجع الی الکفر [illegible]
[illegible]
[illegible] یکون اللہ ورسولہ احب الیہ مما سواہما [illegible]
[illegible] باب قول اللہ تعالیٰ یا ایہا الذین آمنوا لا یسخر قوم من قوم
عسیٰ ان یکونوا خیرا منہم الیٰ قولہ فاولئک ہم الظالمون حدثنا علی بن عبد اللہ قال حدثنا
سفیان عن ہشام عن ابیہ عن عبد اللہ بن زمعۃ رضی اللہ عنہ قال نہی النبی صلی اللہ علیہ وآلہ
وسلم ان یضحک الرجل مما یخرج من الانفس [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ہشام [illegible]
[illegible] حدثنا محمد بن المثنیٰ قال حدثنا یزید بن ہارون قال اخبرنا عاصم بن محمد
بن زید عن ابیہ عن ابن عمر رضی اللہ عنہما قال قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم بمنیٰ اتدرون
ای یوم ہذا قالوا اللہ ورسولہ اعلم [illegible]
[illegible]
[illegible] قالوا اللہ ورسولہ اعلم

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

كتاب بدء الخلق

و كو يد بار سر كوه ... [illegible]

[illegible]

عبد الله بن يوسف قال حدثنا مالك

عن ابى الزناد عن الاعرج عن ابى هريرة

ان رسول الله صلى الله عليه وسلم

قال راس الكفر نحو المشرق ... [illegible]

[illegible]

قال ... [illegible] الله ... [illegible]

[illegible]

بن حرب قال حدثنا شعبة عن منصور قال سمعت ابا وائل ... [illegible] عن عبد الله ... [illegible]

... [illegible] عبد الله بن مسعود ... [illegible] رسول الله صلى الله عليه

وسلم ... [illegible]

[illegible]

عبد ... [illegible] عن الحسن عن عبد الله بن ... [illegible]

... [illegible] رضى الله عنه ... [illegible] صلى الله عليه وسلم ... [illegible]

[illegible]

حدثنا ... [illegible] عن انس بن مالك رضى الله عنه قال ... [illegible] رسول الله صلى الله عليه و ... [illegible]

[illegible]

... [illegible] قال حدثنا ... [illegible]

ابى كثير عن ابى ... [illegible] عن ابن عباس رضى الله عنه ... [illegible]

رسول الله صلى الله عليه وسلم ... [illegible]

[illegible]

مسلمانی را بکفر پس حکم کشتن لازم باید و در عقوبت اخروی حیات حدثنا عمر بن حفص قال حدثنا ابی قال

حدثنا الاعمش قال حدثنی عدی بن ثابت قال سمعت سلیمان بن صرد رجلا من اصحاب النبی

صلی الله علیه وسلم قال استب رجلان عند النبی صلی الله علیه وسلم گفت دشنام کردند دو مرد

یکدیگر را نزد پیغمبر خدا فغضب احدهما فاشتد غضبه پس خشم کرد یکی ازان دو پس سخت شد خشم او

حتی انتفخ وجهه وتغیر تا آنکه آماسید روی او و متغیر گشت فقال النبی صلی الله علیه وسلم

انی لاعلم کلمة لو قالها لذهب عنه الذی یجد پس فرمود پیغمبر خدا هر آئینه میدانم کلمه را اگر

گفتی آن را هر آئینه رفتی از وی چیزی که می یابد از تندی غضب قال فانطلق الیه الرجل فاخبره بقول

النبی صلی الله علیه وسلم وقال تعوذ بالله من الشیطان گفت راوی این حدیث پس رفت آن

مرد بسوی آن مرد که متغیر شده بود از تندی غضب که کرد پس خبر داد او را بقول پیغمبر خدا و گفت پناه

بجو بخدا از شیطان و آن کلمه که اشارت کرده آن حضرت همین بود فقال اتری بی باس امجنون

انا اذهب گفت آن مرد غضبناک آیا دیده اثر شوریدگی و گمان کرده آیا دیوانه ام من پس برو در مرا

حدثنا مسدد قال اخبرنا بشر بن المفضل عن حمید قال قال انس حدثنی عبادة بن الصامت

رضی الله عنه گفت حمید گفت انس حدیث کرد مرا عبادة بن صامت قال خرج رسول الله صلی الله

علیه وسلم گفت عباده بیرون آمد رسول خدا لیخبر الناس بلیلة القدر برای آنکه خبر دهد مردم را

از شب قدر که کدام شب است فتلاحی رجلان من المسلمین پس نزاع کردند دو مرد از مسلمانان

فقال النبی صلی الله علیه وسلم خرجت لاخبرکم فتلاحی فلان وفلان فرمود پیغمبر خدا بیرون آمدم

برای خبر کنم شما را پس نزاع کردند فلان و فلان وانها رفعت وعسی ان یکون خیرا لکم و تحقیق

آن شب برداشته شد علم آن از حافظه من و شاید بهتر باشد مر شما را از جهت آنکه سعی کنید در یافتن

آن برای زنده داشتن شبها بعبادت فالتمسوها فی التاسعة والسابعة والخامسة پس طلب کنید

آن را در شب بیست و نهم و بیست و هفتم و بیست و پنجم در عشر آخر ماه رمضان چنانکه در روایتهای دیگر تصریح

حدثنا عمر بن حفص قال حدثنا ابی قال حدثنا الاعمش عن المعرور عن ابی ذر رضی الله عنه

قال رایت علیه بردا وعلی غلامه بردا گفت معرور دیدم بر ابی ذر ردائی و بر غلام او نیز ردائی فقلت

لو اخذت هذا فلبسته کانت حلة پس گفتم ابو ذر را اگر میگرفتی این رداء که بر غلام تست پس می پوشیدی

آن را بودی حله بر تو یعنی دو چادر بر تو بودی و اعطیته ثوبا آخر و میدادی غلام را جامه دیگر را

فقال کان بینی وبین رجل کلام پس گفت ابو ذر بود میان من و میان مردی گفتگوی مرد

بلال بود وکانت امه اعجمیة فنلت منها و بود مادر او غیر عرب پس طعن کردم در مادر او

دشنام داده فذکرنی الی النبی صلی الله علیه وسلم پس ذکر کرد مرا نزد پیغمبر خدا و اجرا را عرض

کرد بآن حضرت فقال لی اساببت فلانا قلت نعم پس فرمود مرا آن حضرت آیا دشنام دادی تو فلان

را گفتم آری قال افنلت من امه قلت نعم فرمود آیا طعن کردی از جهت مادر او گفتم آری قال انک امرؤ

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

کتاب الاخلاق

و تعنی سرامیان و حالا این تو حکایت کرده ابو بکر رستیانی آن را بتخفیف دال جیم قشر یعنی گاو دی که ران گشت کرده تقدیر مراد اهل خدا درین باشد اصل الیشم شتر و خرگوش و مانند آن کذا فی القاموس در حرب تغسیر میکنند باو جود را با اهل ... حقیر را با اهل مدر کما ذکره العسقلانی فی اهل العلم و برد باری و آرامی و آهستگی و فروتنی ... و تخصیص اهل حلم باین حال ... کما ایشان غالبا ... و مانند آن ... فراخی و افزونی ... سبب فخر و تکبر باشند ... کونی ... و تعدی ... و تکبر ... این اطلاق در اصحاب ... و غرور و تکبر ... اکرام کرده ... بخلاف ... و فروتنی ... اهل یمن ... بخلاف ...

حدثنا مسدد قال حدثنا یحیی بن سعید عن اسمعیل بن ابی خالد قال حدثنا قیس بن ابی حازم عن عقبة بن عمرو

كتاب بدء الخلق

بیک ساعلیه فرمود تحقیق تو مردی هستی که در تو صفت جاهلیت باقی است قلت علی ساعتی هذه من
کبر السن گفتم بر ساعت من که اینجا رسیده است از پیری یعنی من آنچنان کلان سال شده ام هنوز در من
صفت جاهلیت مانده است قال نعم هم اخوانکم جعلهم الله تحت ایدیکم فمن کان اخوه تحت یده
بندگان شما برادران شما اند برادری اسلام و شرف انتسابست گردانیده است آن را خدا زیر دست
شما قدر این نعمت نمی دانید و اهانت میکنید از این راه و از راه تکبر که صفتی است از صفات کافران
فلیطعمه مما یاکل پس باید که بخوراند او را از آنچه خود میخورد ولیلبسه مما یلبس و باید که بپوشاند او را از آنچه می پوشد و لا یکلفه
من العمل ما یغلبه و تکلیف نکند او را کاری چیزی که غالب آید او را و عاجز گرداند او را فان کلفه ما یغلبه
فلیعنه علیه پس اگر تکلیف کند او را چیزی که غالب آید بر قوت او پس مدد کند او را با ب
من ذکر الناس در بیان چیزی که روا است از ذکر مردم نحو قولهم الطویل والقصیر نسبت
کسی را بحالی که دارد و قال النبی صلی الله علیه وآله وسلم ما یقول ذو الیدین و فرمود پیغمبر خدا
چه میگوید ذو الیدین این لفظ کیست صحابی ست که میگفتند بسبب درازی که در دو دست او بود
و ما لا یراد به شین الرجل و آنچه اراده کرده نشود به آن عیب و نقصان مرد کردن
خوبست نمیشود و آن عیب مرد حدثنا حفص بن عمر قال حدثنا یزید بن ابراهیم قال حدثنا
عن ابی هریرة رضی الله عنه صلی بنا النبی صلی الله علیه وسلم الظهر رکعتین گفت ابو هریره
نماز گزارد با ما پیغمبر خدا ظهر را دو رکعت ثم سلم ثم قام الی خشبة فی مقدم المسجد پس سلام داد
پس برخاست بسوی چوبی که در پیش مسجد بود یعنی جانب قبله بود و وضع یده علیها و نهاد دست
بر آن خشبه در روایت این حدیث اختلاف در لفظ و معنی بسیار است و فی القوم یومئذ
ابو بکر و عمر فهاباه ان یکلماه و در مردم حاضر درین روز ابو بکر و عمر بودند پس هیبت آنحضرت مانع شد
سخن کنند آن حضرت را و خرج سرعان الناس فقالوا قصرت الصلوة و بیرون رفتند شتابکاران
مردم پس گفتند کوتاه شد نماز سرعان بفتحتین و بعضی گفته اند بسکون را اسب المسرعون الی الخروج
و فی القوم رجل کان النبی صلی الله علیه وسلم یدعوه ذا الیدین و درین مردم مردی بود که
حضرت میخواند او را ذو الیدین فقال یا نبی الله انسیت ام قصرت پس گفت آن مرد ای پیغمبر خدا
آیا فراموش کردی یا کوتاه شد نماز بحکم الهی فقال لم انس ولم تقصر پس فرمود فراموش نکردم
و کوتاه هم نشده است قال بل نسیت یا رسول الله گفت ذو الیدین اگر قصر نشده بلکه فراموش
کرده ای رسول خدا قال صدق ذو الیدین فرمود راست گفته است ذو الیدین که فراموش
کرده ام فقام فصلی رکعتین ثم سلم پس ایستاد و گزارد دو رکعت ثم سلم ثم کبر پس سلام داد پس
تکبیر گفت برای سجده سهو فسجد مثل سجوده او اطول پس سجده کرد مانند سجده نماز خود یا دراز تر
سجده ثم رفع راسه و کبر پس برداشت سر خود را از سجده و تکبیر گفت ثم وضع مثل سجوده

قبول کرد آن را بو تمیم در اول بدء الخلق
گذشت و آن برخلاف حال اهل شریعت
بمعنی نفی است ... مراد بیان است
... کرده اند ... گفته اند
در ... اشعار ... اثبات
... شده
... گویند
... دیگر
... جرم
... استعداد
اولی ست الا ان القسوة ... القلب
... اصول ... ناس
... تحقیق معنی ...
... گفتگان ...
دعای ... حال ایشان ...
... قسوة و غلظ ...
...
... انقیاد و آسانی ...
... قبول ...
... تنگ ...
...
... ترجمه
... قسوة
... الفاظ
...
... عدم قبول
... تطعم القلب
... شیطان
... ربیعة و مضر

ادا بول ثم رفع لامه فكر بستر نهاد سر خود را تا بسجده اول يا دراز تر بستر بر داشت سر خود را تكبير گفت **باب الغيبة** وقول الله تعالى ولا يغتب بعضكم بعضا در بيان غيبت و فرموده خدا غيبت نكند بعضى از شما بعضى را الى قوله رحيم **حدثنا** يحيى قال حدثنا وكيع عن الاعمش قال سمعت مجاهدا يحدث عن طاوس عن ابن عباس رضى الله عنهما قال مر رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم على قبرين فقال انهما ليعذبان گفت ابن عباس گذشت رسول خدا بر دو گور پس فرمود تحقيق هر آينه عذاب كرده ميشوند وما يعذبان فى كبير و عذاب كرده نميشوند در گناه كبيره اما هذا فكان لا يستتر من بوله اما صاحب اين گور بود كه پرده نميكرد از بول خود يعنى كشف عورت ميكرد يا در روايت ديگر لا يستنزه است يعنى پاك نميكرد از بول خود و اما هذا فكان يمشى بالنميمة و اما اين ديگر ميس بود كه سخن چينى ميكرد ثم دعا بعسيب رطب پس طلب كرد آن حضرت شاخ تر را فشقه اثنين پس پاره كرد بدو پاره فغرس على هذا واحدا وعلى هذا واحدا پس نشاند بر يك گور يك پاره و بر اين قبر ديگر پاره ديگر ثم قال لعله ان يخفف عنهما ما لم ييبسا پس فرمود شايد كه تخفيف كرده ميشود از اين هر دو صاحب قبر مادامى كه خشك نشوند اين دو شاخ محتمل است بر آنكه آن حضرت شفاعت كرده و جواب داده شد كه تا اين دو شاخ خشك نشوند تخفيف عذاب كرده ميشوند والله اعلم باسراره **باب قول النبى صلى الله عليه وسلم خير دور الانصار** در بيان قول پيغمبر خدا بهترين خانهاى انصار **حدثنا** قبيصة قال حدثنا سفيان عن ابى الزناد عن ابى سلمة عن ابى اسيد الساعدى رضى الله عنه قال قال النبى صلى الله عليه وسلم خير دور الانصار بنو النجار بهترين كلها انصار يعنى بهترين مردم انصار اولاد نجار اند كه خانهاى خود را دادند براى مسجد وكمال انقياد نمودند براى آن حضرت و صرف كردند براى اهل اسلام اموال خود را و ديگر صفات حميده كه آنحضرت از ايشان مشاهده كرده باشند **باب ما يجوز من اغتياب اهل الفساد والريب** در بيان جواز غيبت اهل فساد و تهمت و ريب بكسر را و فتح تحتيه بعد از آن باى موحده جمع ريبت است بمعنى تهمت **حدثنا** صدقة بن الفضل قال اخبرنا ابن عيينة قال سمعت ابن المنكدر سمع عروة بن الزبير ان عائشة رضى الله عنها اخبرته قالت استاذن رجل على النبى صلى الله عليه وسلم گفت عائشه طلب اذن كرد مردى براى درآمدن بر رسول خدا فقال ائذنوا له بئس اخو العشيرة او ابن العشيرة پس فرمود اذن دهيد مر او را كه در آيد بد برادر قبيله است يا بد فرزند قبيله است فلما دخل الان له الكلام پس هرگاه درآمد نرم كرد مر او را گفتار و ملايمت كرد با وى قلت يا رسول الله قلت الذى قلت گفتم اى رسول خدا گفتى چيزى كه گفتى ثم النت له الكلام پس نرم كردى مر او را كلام را قال اى عائشة ان شر الناس من تركه الناس او ودعه الناس اتقاء فحشه بود اى عائشه بدترين مردم كسى است كه ترك كنند او را مردم يا گذارند او را مردم براى اتقاى فحش او از تهمت پرهيز كردن بد زبانى و بد خلقى او و آن حضرت باين مفسد از اول آگاه كرده بود و ذكر فرمود بد بخش **باب النميمة من الكبائر**

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

كتاب الخلق

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

در بیان آنکه سخن چینی کہ موجب فساد گردد [illegible] جملہ کبائر [illegible]

[illegible] منصور عن مجاهد عن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما [illegible]

النبی صلی الله علیه وسلم من بعض حیطان المدینة [illegible]

[illegible]

ماقيل في ذي الوجهين در بيان حرى كه گفته شده است در حق كسى كه دو روى باشد و مردم را به رنگ
رنگ فريب دهد
حدثنا عمر بن حفص قال حدثنا ابى قال حدثنا الاعمش قال حدثنا ابو صالح عن
ابى هريرة قال قال النبى صلى الله عليه وسلم تجد من شر الناس يوم القيامة عند الله ذا الوجهين
الذى ياتى هؤلاء بوجه وهؤلاء بوجه
... بدترين مردم ... ذا الوجهين يعنى صاحب دو روى ... كه مى آيد جمعى را به يك روى و جمعى را به روى ديگر ... اگر ...
... اصلاح ... صاحب ... كه ...
... اگر اصلاح حال ... مردم ... خواهد بود ...

من اخبر صاحبه بما يقال فيه
حدثنا محمد بن يوسف قال حدثنا سفيان عن الاعمش
عن ابى وائل عن ابن مسعود رضى الله عنه قال قسم رسول الله صلى الله عليه وسلم قسمة فقال
رجل من الانصار والله ما اراد محمد بهذا وجه الله
... ابن مسعود ... رسول خدا ... فاتيت رسول الله صلى الله عليه وسلم فاخبرته فتمعر وجهه
وقال رحم الله موسى لقد اوذى باكثر من هذا فصبر ... موسى را ...
كرده ... زياده ازين ... صبر كرده است ...

ما يكره من التمادح
حدثنا محمد بن صباح قال حدثنا اسمعيل بن زكريا قال حدثنا
بريد بن عبد الله بن ابى بردة عن ابى بردة عن ابى موسى رضى الله عنه قال سمع النبى صلى الله
عليه وسلم رجلا يثنى على رجل ويطريه فى المدحة فقال اهلكتم او قطعتم ظهر الرجل
... ابو موسى اشعرى ...
... پس ... ظهر الرجل ...
... هلاك ...
...

حدثنا آدم قال حدثنا شعبة عن خالد عن عبد الرحمن بن ابى بكرة عن ابيه رضى الله
عنه ان رجلا ذكر عند النبى صلى الله عليه وسلم ... عبد الرحمن ... ابى بكرة ...
... فاثنى عليه رجل خيرا فقال النبى صلى
الله عليه وسلم ويحك قطعت عنق صاحبك يقوله مرارا ان كان احدكم مادحا
لا محالة فليقل احسب كذا وكذا ان كان يرى انه كذلك وحسيبه الله ولا يزكى على الله احدا ...
... ويحك ... كلمه ...

الجزء الثالث عشر من تيسير الباري

كتاب بدء الخلق

... عائشة ...
صلى الله عليه وسلم ...

یعنی ظلمن خواهد بود و حسیبه الله یعنی محاسبه میکند او را خدا بر عمل او که محیط است علم او بر حقائق احوال آنست که این ستایش او بر احوال و کمال باطن بود و اگر بر فضائل و نکوئیهای ظاهر است این معنی آنست او و قبول حق خواهد بود و لا یزکی علی الله احدا و باید که تزکیه نکند بر خدا احدی یعنی قطع نکند بر او و نه بر باطن او که یعنی نیست الیقین نکته که وی محسن است و قال وهیب عن خالد و یلک و لفظ ویح بجای ویک و یک فرق کرده اند در معنی این هر دو لفظ و یک کلمه رحمت است و ویل کلمه عذاب یعنی گویند هر دو بیک معنی ست کذا قال الکرمانی **باب** من اثنی علی اخیه بما یعلم در بیان جواز تیغ کردن کسی بر برادر خود بچیزی که میدانند و قال سعد ما سمعت النبی صلی الله علیه وسلم یقول لاحد یمشی علی الارض و گفت سعد نشنیدم پیغمبر خدا را که میگفت برای احدی که میرود بر زمین انه من اهل الجنة بتحقیق وی از اهل بهشت است الا لعبد الله بن سلام مگر عبد الله بن سلام را که از احبار یهود بود و بشرف کمال اسلام مشرف شده است اگر گوئی که مضمون این حدیث آنست که بهشتی بودن منحصر است در عبد الله بن سلام و این چنین نیست در حق عشره مبشره و غیر ایشان نیز خبر داده که بهشتی اند کرمانی جواب گفته که غایت این کلام آنست که سعد در حق غیر عبد الله نشنیده که آن حضرت فرموده باشند یا آنکه آن حضرت نه فرموده آن را در حق کسی از غیر عبد الله در حال مشی انتهی جواب اول خالی از تکلف نیست سعد که از عشره و اصحاب با آن همه قرب مجلس شریف آن حضرت بر دور است که حدیث عشره مبشره که بحد شهرت رسیده نشنیده باشد در جواب دوم که بظاهر قید مشی بر زمین تخصیص کرده نیز وجه تخصیص بمحوادث بلکه ناظر تعمیم است اگر گوئیم این قول بنسبت القوم موجود است که آن وقت زنده بود و نیز دور نخواهد بود حدثنا علی بن عبد الله قال حدثنا سفیان قال حدثنی موسی بن عقبة عن سالم عن ابیه رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلم حین ذکر فی الازار ما ذکر بتحقیق رسول خدا هنگامی که فرمود در حق ازار چیزی که فرمود اشارت بوعید است که در اسبال ازار فرموده قال ابو بکر یا رسول الله ان ازاری یسقط من احد شقیه گفت ابو بکر صدیق رضی الله عنه ای رسول خدا بتحقیق ازار من می افتد از یک جانب پیش و میگرد د از نصف ساق قال انک لست منهم فرمود نیستی از آن مردم که از روی تکبر زیاده میکنند مطابقت ترجمه همین است که این را در عرج آن بگیر فرموده **باب** قول الله تعالی ان الله یامر بالعدل و الاحسان الآیة و قوله انما بغیکم علی انفسکم و من بغی علیه لینصرنه الله و ترک اثارة الشر علی مسلم او کافر این باب را بسه آیت ترجمه کرده است اول باین آیت بتحقیق خدا امر میفرماید بعدل و احسان کردن و منع میکند از بدگوئیها و گناهان و دیگر این قول که یعنی و نافرمانی کردن شما نیست مگر بر ذاتهای شما بسبب آنکه کرده شود و بر وی هر آئینه یاری میدهد او را خدا و پوشیده نماند که لفظ قرآن این است ثم بغی علیه و آنچه در این نسخ آورده خلاف آنست که تلاوت کرده میشود و دیگر ترک کردن [illegible]

الجزء الثاني عشر من شرح الاسلام

کتاب بدء الخلق

امر را که اخراج نمود آن را احمد و ابن ماجه که آنحضرت خبر داد ما را که ابراهیم و قتیکه انداخته شد در آتش نمود در زمین دابه مگر آنکه فرو میافروخت آتش را بر ابراهیم آتش را مگر وزغ که میدمید در آتش لیس امر کرد آنحضرت بقتل ... الحدیث ... و که بیاع از صحابه است لیس قول ... خبر داد ما را و محمول است بر آنکه خبر داد وصی ... که قبیل وزغ ... سعد بن ابی وقاص ان النبی صلی الله علیه وسلم امر بقتله ... زهری گوید فالیا دگفت سعد بن ابی وقاص که آنحضرت امر کرد بکشتن وزغ

حدثنا صدقة بن الفضل قال حدثنا ابن عیینة سفیان قال حدثنا عبد الحمید بن جبیر بن شیبة عن سعید بن المسیب ان ام شریک اخبرته ان النبی صلی الله علیه وسلم امرها بقتل الاوزاغ خبر داد ام شریک ابن مسیب را که آنحضرت امر کرد ام شریک را بکشتن وزغها و وزغ نیز جمع وزغ است ... [illegible]

حدثنا عبید بن اسمعیل قال حدثنا ابو اسامة عن هشام بن عروة عن ابیه عروة عن عائشة رضی الله عنها قالت قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اقتلوا

وزیادت کردن آن بر سلطان دیگا فرمود در حدیث بعضی ازین معانی اشارتی کرده خواهد شد حدثنا
الحمیدی قال حدثنا سفیان قال حدثنا هشام بن عروة عن ابیه عن عائشة رضی الله عنها
قالت مکث النبی صلی الله علیه وسلم کذا وکذا گفت عائشه درنگ کرد پیغمبر خدا چندان
کنایت از روزها است یخیل الیه انه یاتی اهله ولا یاتی در خیال او می افتاد که نزدیکی کرده است اهل
خود را و نزدیکی نمیکرد قالت عائشة فقال لی ذات یوم گفت عائشه پس فرمود مرا روزی
یا عائشة ان الله افتانی فی امر استفتیته فیه ای عائشه تحقیق خدا جواب داد مرا در کاری
که طلب فتوی کرده بودم خدا را دران کار اتانی رجلان فجلس احدهما عند رجلی والآخر عند راسی
آمدند نزد من دو مرد پس نشست یکی آنها نزد پای من و دیگری نزد سر من تا برآنست که اینها
دو فرشته بودند بصورت مردان و تخیل کرده مرد غیبی باشند که بخواب آن حضرت درآمده اند
فقال الذی عند رجلی للذی عند راسی پس گفت کسی نزد پای من بود در آنکس که نزد سر من
بود ما بال الرجل قال مطبوب یعنی مسحور چه حال این مرد است گفت سحر کرده شده است تفسیر مطبوب
بمسحور از بعضی رواة است قال ومن طبه قال لبید بن اعصم گفت کیست که سحر کرده است
او را گفت لبید بن اعصم است قال فی ای شیء گفت در چه چیز سحر کرده است قال فی جف طلعة ذکر گفت در
وعای شگوفه که از نخل نر است جف بضم جیم و تشدید فاء مضاف است بطلعه یعنی وعای طلع فی مشط و
مشاقة در شانه و در تارهای کتان مشاطه بضم میم وسکون شین و طاء مهمله مشاقه بضم میم و شین معجمه و قاف
تحت رعوفة فی بئر ذروان زیر سنگی که در چاه ذروان است فجاء النبی صلی الله علیه وسلم
فقال هذه البئر التی اریتها پس آمد پیغمبر خدا بر سر آن چاه و پس فرمود این چاه است که نموده
شده ام من آن را در خواب سوال ساعی است در حقیقت آن البئر الذی واقع شد گویا در رؤیت سابق
مذکور تا بیشتر برده باشد کرده اند کان رؤس نخلها رؤس الشیاطین چنانستی که سرهای نخلها
او در آنجاست سرهای شیاطین است ذکر رؤس شیاطین مثل است در استقباح صورت وکان ماءها
نقاعة الحناء و چنانستی که آب آن چاه در رنگ آب حنا است فامر به النبی صلی الله علیه وسلم پس فرمود
ببرآوردن آن پیغمبر خدا فاخرج پس بیرون آورده شد قالت عائشة فقلت یا رسول الله فهلا
گفت عائشه پس گفتم ای رسول خدا چرا تنشرت یعنی تنشرت مقصود عائشه ازین قول که چرا
ظاهر نمیکنی در رسوائی سازی این ساحر را فقال النبی صلی الله علیه وسلم اما الله فقد شفانی
پس فرمود پیغمبر خدا آگاه باش که خدا بتحقیق شفا داد مرا واما انا فاکره ان اثیر علی الناس شرا
و آگاه باش که من ناخوشش دارم که برخیزانم بر مردم بدی را و آن حضرت صلی الله علیه وسلم هرگز
انتقام نکشیده است از بدی که کسی با آن حضرت کرده باشد قالت ولبید بن اعصم رجل من بنی زریق
حلیف لیهود گفت عائشه ولبید بن اعصم مردی بود از قوم بنی زریق هم سوگند مر یهود را باب ما ینهی
از بیان چیزی که منع کرده میشود من التحاسد از حسد کردن بر یکدیگر والتدابر و از پشت دادن

الجزء الثالث عشر شيخ الاسلام

كتاب بدء الخلق

[illegible]

عن النبي صلى الله عليه وسلم

[illegible]

برخوردہ تنها کہ ظاہر شود از وی چیزی کہ عیب کردہ شود حدثنا عبد العزیز بن عبد اللہ قال

حدثنا ابراهیم بن سعد عن ابن اخی ابن شهاب عن ابن شهاب عن سالم بن عبد اللہ قال سمعت

ابا هریرة رضی اللہ عنہ یقول سمعت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم یقول کل امتی معافی

الا المجاهرین میفرمود ہمہ امت من عفو کردہ میشود گناہ ایشان مواخذہ کردہ نمیشود مگر فاسق مجاہر

کہ ندارد و ظاہر کردن من المجانة ان یعمل الرجل باللیل عملا ثم یصبح و عدم مبالات وبیباکی است

کہ کاری میکند مردی در شب پس صباح میکند و ستر کردہ حق وتحقیق پوشیدہ است آن را خدا

فیقول یا فلان عملت البارحة کذا وکذا پس میگوید ای فلان کاری کردم دوش یعنی گناہ

کردم چنان و چنان و بتحقیق شب گذرانید و قد بات یسترہ ربه پروردگار وی آن را و بتحقیق شب کرد

آن را پروردگار او ویصبح یکشف ستر اللہ علیہ و صباح میکند حالی کہ دور میکند پردہ خدا را

کہ بر وی بود حدثنا مسدد قال حدثنا ابو عوانة عن قتادة عن صفوان بن محرز ان رجلا

سأل ابن عمر رضی اللہ عنہ مرویست از صفوان کہ مردی پرسید ابن عمر را کیف سمعت رسول اللہ

صلی اللہ علیہ وسلم یقول فی النجوی چگونہ شنیدہ رسول خدا را کہ می فرمود در نجوی نجوی عبارت

از رازیست و مراد اینجا از راز نهانی ست کہ واقع بشود میان خدا و میان بندہ مومن روز قیامت قال

یدنو احدکم من ربه حتی یضع کنفه علیه نزدیک میشود یکی از شما مسلمانان از پروردگار

خود تا آنکہ می نهد خدا بازوی خود را کنایت از رحمت است فیقول عملت کذا وکذا فیقول نعم

و یقول عملت کذا وکذا فیقول نعم پس میگوید خدا کردی کار چنین و چنین میشمارد پروردگار گناہ

کردہ است و دو بار بگوید از برای تاکید فیقول نعم پس میگوید آن مسلمان آری کردہ ام فیقرره

پس اقرار می آرد او را ثم یقول انی سترت علیک فی الدنیا وانا اغفرها لک الیوم پس میگوید

پروردگار بتحقیق پوشیدہ ام بر تو در دنیا و من می بخشم تہ را برای تو امروز **باب** الکبر در بیان کبر

قال مجاهد ثانی عطفه مستکبرا فی نفسه عطفه یعنی رقبته یعنی گردن خود را در حالی

کہ متکبر است در ذات خود صاحب کشاف گفتہ ثنی العطف عبارت از کبر و خیلاء است حدثنا

محمد بن کثیر قال اخبرنا سفیان قال حدثنا معبد بن خالد القیسی عن حارثة بن وهب الخزاعی

رضی اللہ عنہ عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم قال الا اخبرکم باهل الجنة فرمود پیغمبر خدا آیا

خبر ندهم شما را باهل بهشت کل ضعیف متضاعف ہر ناتوان ناتوان کردہ شدہ یا متواضع

ستذلل کرده لو اقسم علی اللہ لابره اگر سوگند بخورد بر خدا و اعتماد بر

کرم او کہ این کار واقع شود بر متی و اعتنای کہ او را تردد نماست ہر آئینہ راست گوید او را الا

اخبرکم باهل النار آیا خبر نکنم شما را باهل دوزخ کل عتل جواظ مستکبر **وقال** محمد بن عیسی

حدثنا هشیم قال اخبرنا حمید الطویل قال حدثنا انس بن مالک رضی اللہ عنہ قال کانت

الامة من اماء اهل المدینة لتاخذ بید رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم گفت انس بن مالک

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب بدء الخلق

پنج چیز اند از دواب کہ همه آنها بد حال اند کہ

در حرم باشند نیست گناہ بر کسی کہ بکشد الغراب

والفارة والکلب العقور والحدیاة

و اینها بر وزن عنبه بیر و حدیث در

باب ما یقتل المحرم من الدواب گذشت

حدثنا مسدد قال حدثنا حماد

ابن زید عن کثیر ابن شنظیر کسر شین

و ظاء و سکون نون در میان و کثیر

بعد از عجمه ثانیه و را در آخر ابو قره ازدی

بصری ست ابن معین گفتہ چیزی نیست و گوید

مراد آنست نیست او را حدیث چیزی

کہ اشتغال کردہ شود بیان و تحقیق گفتہ است

و نسائی ابن معین و دیگر کہ نیست

و انجان گفتہ است احمد و ابن عدی گفتہ امید

دارم کہ او را احادیث منکر نباشد و نیست او را

اگر پیروی دوست از رفاهی مردم مدینه هر آینه میگرفت دوست رسول خدا را اطلاق بصیغت شاید ست
پس بیرون آنحضرت جائی مکر نیست بیان تواضع و نرمی جانب آن حضرت ست باب الهجرة و بیان
ترک برادر مسلمان ست در روا نابودن این معنی ست در بیشتر زیاده است درین ترجمه و قول
النبی صلی الله علیه وسلم عطف بر هجرت ست لا یحل لرجل ان یهجر اخاه فوق ثلث لیال روا نیست
مرد مسلمان را اینکه ترک کند معاشرت و مصاحبت برادر خود زیاده بر سه شب حدثنا

ابو الیمان قال اخبرنا شعیب عن الزهری قال حدثنی عوف بن مالک بن الطفیل هو ابن الحارث و
هو ابن اخی عائشة زوج النبی صلی الله علیه وسلم لامها و حارث برادر زاده عائشه است از
جانب مادر کلابادی گفته که آن عوف بن حارث بن الطفیل ست ان عائشة رضی الله عنها
حدثت ان عبد الله بن الزبیر قال فی بیع او عطاء اعطته عائشة بتحقیق عائشه حدیث کرده
شد بتحقیق عبد الله بن زبیر گفت در بیعی یا در عطائی که داده بود او را عائشه والله لتنتهین
عائشة او لاحجرن علیها بحق سوگند هر آینه باز آید عائشه یا البته منع کنم بر عائشه فقالت اهو
قال هذا پس گفت آیا عبد الله بن زبیر گفته است این را قالوا نعم گفتند آری گفته است عبد الله
بن زبیر قالت هو لله علی نذر ان لا اکلم ابن الزبیر ابدا گفت عائشه شان این ست که مر خدا را بر من سوگند ست
اینکه سخن نکنم ابن زبیر را هرگز فاستشفع ابن الزبیر الیها حین طالت الهجرة پس طلب شفاعت
کرد ابن زبیر بسوی او هنگامی که دراز شد هجرت عائشه از وے فقالت لا والله لا اشفع فیه ابدا
ولا اتحنث الی نذری پس گفت عائشه شفاعت قبول نمی کنم درین باب و حانث نمیکنم خود را بسوی
نذرے که کرده ام یعنی قطع سوگند نمی کنم هرگز و حانث نمیشوم فلما طال ذلک علی ابن الزبیر پس
هرگاه دراز شد آن هجرت بر ابن زبیر الخ گوئی چرا هجرت کرد عائشه ابن زبیر را زیاده بر سه روز
با آنکه همه منع که درین باب واقع شده گوئیم مفتی هجرت ترک کلام ست نزد ملاقات عائشه ملاقات
نمیکرد تا اعراض از سلام بر وے کرده باشد و ابن زبیر نمی دید مگر بروقتی که اذن وقت نمی داد
حال از هجرت کذا قال الکرمانی و پوشیده نماند که قول عائشه که قبول شفاعت نمیکنم و حانث نمیشوم
به نذر منافی آنست که زیاده بر سه روز هجران نروا نیست پس چه توجیه است از عائشه که چنین قسم
دهد و میتوان گفت که هجرت عائشه از جهت گستاخی و اهانت وی بود و اهانت وی که از امهات
مومنین و از اهل علم بوده دخالت در سیاسات امر دین ست و هجران در امر دینی ممنوع نیست بعضی
در جواب گفته این قولی که از ابن زبیر صادر شده از قبیل عقوق بوده و هجرت او از برای تادیب
و تنبیه از بین معنی ست و هجرت از عاق مباح ست فکلم المسور بن مخرمة و عبد الرحمن
بن الاسود بن عبد یغوث سخن کرد و التماس آورد مسور بن مخرمه و عبد الرحمن و هما من بنی زهرة
و آن هر دو از قبیله بنی زهره اند و از اخوال آنحضرت صلی الله علیه وسلم وقال لهما انشدکما
بالله لما ادخلتمانی علی عائشة و گفت مر آن هر دو را سوگند میدهم شما را بخدا که البته در آرید مرا بر عائشه

الجزء الثالث عشر الاسلام

کتاب بدء الخلق

گفت سیدی محمود فراکرم حنفی برادر کرسنات یعنی وقت معین مگر از ابتدای وقت خلق کیفیت تعلق بهر این احتمال باشد و لکن مراد اول است

بلا ظاهر قول وے فان الجن انتشار خطفه زیرا که سرحوق بدلیه انگشت بدن کر ربود آن است که آن در اول شب باشد چون ساعتی از شب بگذرد باک نیست اگر رها کنند چنانکه در ابن حدیث در باب صفت ابلیس گذشت و مراد و پر چون صبیان ست را این مراتب نیست اگر بر تعلیل او توضیح باشد با هوشی مر خرد ایشان دیگر گردد و بازی راه ایشان را اگر در ترجمه المشکوة توان گفت که این قول تعلیل جمیع اوامر باشد بر تقدیر اعتبار رسا معنی فا در ترجمه اسمعیل در جمیع این اوامر راجع باعتبار اوامر ست که ظهور سلطان ایشان در شب بیشتر و غالب از روز است بجهت دیگر

در هشیاری مردم در روز و انهد و اطفئوا المصابیح عند الرقاد و در کشیده چراغها را نزد خواب فان الفویسقة ربما

اجترت الفتیلة فاحرقت اهل البیت زیرا که موش بسا باشد که بکشد فتیله را از چراغ پس بسوزد اهل خانه را ابو موشی را از نویسقه تصغیر فاسقه موش ست چنانکه در قاموس گفته زیرا که بیرون می آید از سوراخ خود بر ضرر آدمیان و این امر ادب و ارشاد ست بمصلحت و تحویل که بنا بر خوف بود حکم ما در مثل کسی که بکند از القسم

اشتمال امر قالا بن حجر ظهور صیبت

عن عطاء بیهقی روایت کرده

این حدیث را ابن ماجه و مسلم نیز از جابر لیکن لفظ ایشان در روایت خود گفته علما

تخفیف بہت دکلمہ مازاد است ونشد بیتر خواندہ اند یعنے الا چنانکہ درین قول خداست ان
کل نفس لما علیہا حافظ یعنے نیست ہیچ نفسے مگر آنکہ بروے حافظے ہست از ملائکہ و در حیا این معنے
است کہ نمے آئید مگر آنکہ در آئید مرا بر عائشہ حاصل آنکہ طلب میکنم از شما مگر در آوردن من
نا لا یحل لہما ان تنذرا قطیعتی این تحقیق روا نیست عائشہ را اینکہ نذر کند قطع من کہ از قطیعت
رحم ہست فاقبل بہ المسور و عبد الرحمن مشتملین بارديتہما پس پیش رفتند با وے این ہر دو در حالیکہ
پیچیدہ اند بردای خود حتی استاذنا علی عائشۃ تا آنکہ طلب اذن در آمدن کردند بر عائشہ
فقالا السلام علیک ورحمۃ اللہ وبرکاتہ پس گفتند سلام بر تو و رحمت خدا و برکات خدا
ادخل قالت عائشۃ ادخلوا آیا در آئیم گفت عائشہ در آئید قالوا کلنا قالت نعم ادخلوا کلکم گفتند ہمہ
در آئیم گفت در آئید ہمہ شما ولا تعلم ان معہما ابن الزبیر و ندانست عائشہ کہ تحقیق با ایشان ابن زبیر
ہست فلما دخلوا دخل ابن الزبیر الحجاب پس ہرگاہ در آمدند ایشان در آمد ابن زبیر پردہ را کہ عائشہ
دران بود فاعتنق عائشۃ وطفق یبکی پس در کنار گرفت عائشہ را و آغاز کرد گریستن
وطفق المسور و عبد الرحمن یناشدانہا الا ما کلمتہ وقبلت منہ وشروع کردند مسور
و عبد الرحمن سخن میکردند مگر حضرت کلام کرد عائشہ و قبول عذر ابن زبیر نمود و طلب میکردند
از روے دلیل ان النبی صلی اللہ علیہ وسلم نہی عما قد علمت من الہجرۃ فانہ لا یحل
لمسلم ان یہجر اخاہ فوق ثلث لیال میگفتند ہر دو تحقیق پیغمبر خدا منع کردہ از آنچہ تو تحقیق دانستہ از
ہجرت مسلمان و آنکہ روا نیست مسلمان را اینکہ ترک کند برادر خود را زیادہ بر سہ شب و سلام نکند
فلما اکثروا علی عائشۃ من التذکرۃ والتحریج پس ہرگاہ بسیار کردند بر عائشہ از یاد دادن
در فضل صلہ رحم و از افتادن در حرج طفقت تذکرہما و تبکی گشت بجا آوردہ یاد میکرد
ہر دو را و گریہ میکرد و تقول انی نذرت والنذر شدید و میگفت تحقیق من سوگند خوردہ ام در عادت
سوگند سخت و دشوار ہست فلم تزالا بہا حتی کلمت ابن الزبیر پس ہمیشہ بودند با عائشہ تا آنکہ سخن کرد با ابن زبیر
واعتقت فی نذرہا ذلک اربعین رقبۃ و آزاد کرد عائشہ در کفارت این نذر چہل بندہ وکانت
تذکر نذرہا بعد ذلک و بود عائشہ کہ ذکر میکرد نذر خود را بعد از ان فتبکی حتی تبل دموعہا خمارہا
پس گریہ میکرد تا آنکہ تر میکرد اشکہای او دوپٹہ او را حدثنا عبد اللہ بن یوسف قال اخبرنا مالک
عن ابن شہاب عن انس بن مالک رضی اللہ عنہ ان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قال لا تباغضوا
ولا تحاسدوا ولا تدابروا وکونوا عباد اللہ اخوانا ولا یحل لمسلم ان یہجر اخاہ فوق ثلث لیال ترجمہ این
کلمات مذکور شدہ حدثنا عبد اللہ بن یوسف قال اخبرنا مالک عن ابن شہاب عن عطاء
بن یزید اللیثی عن ابی ایوب الانصاری رضی اللہ عنہ ان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قال
لا یحل لرجل ان یہجر اخاہ فوق ثلث لیال یلتقیان فیعرض ہذا ویعرض ہذا پس ملاقات کنند پس
اعراض میکند این مرد و اعراض میکند آن مرد و بہترین این دو کسے است کہ ابتدا کند بسلام [illegible]

من عبد اللہ قال کنا مع النبی صلی اللہ علیہ وسلم فی غار یعنی گفت
عبد اللہ بن مسعود بودیم ما با آنحضرت در غار
کہ نزلت پس نازل شد والمرسلات
عرفا تمام سورہ و ما پس از این حالت
لنتلقاہا من فیہ پس تحقیق ما میگرفتیم
وحی آنرا از دہن مبارک آنحضرت
اذ خرجت حیۃ من جحرہا ناگاہ بر آمد مارے
از سوراخ خود فابتدرنا ہا
لنقتلہا پس شتافتیم بسوی او تا بکشیم او را
فسبقتنا پس پیشی کرد آن مار
فدخلت جحرہا پس در آمد بسوراخ خود فقال
رسول اللہ پس فرمود پیغمبر خدا صلی اللہ
علیہ وسلم وقیت شرکم کما
وقیتم شرہا نگاہ داشتہ شد
آن مار از شر شما چنانکہ نگاہ داشتہ شدید شما از شر او
وعن اسرائیل عن الاعمش
عن ابراہیم عن علقمۃ عن عبد اللہ
[illegible]
حدثنا قتیبۃ بن سعید [illegible]

وهو الذي يبدأ بالسلام و بهترین این هر دو کسیست که ابتدا میکند بسلام و قطع میکند تهاجر را

باب ما يجوز من الهجران لمن عصى در بیان آنکه رواست هجران مر کسی را که عصیان می ورزد خدا را وقال كعب حين تخلف عن النبي صلى الله عليه وسلم و گفت کعب بن مالک چون تخلف کرده بود از پیغمبر خدا و بغزا نبر آمده همراهی آن حضرت کرد ونهى النبي صلى الله عليه وسلم المسلمين عن كلامنا و منع کرد پیغمبر خدا مسلمانان را از سخن کردن با ما که سه نفر بودیم و ذکر خمسين ليلة و ذکر کرد پنجاه شب درین حال گذشته حدثنا محمد قال حدثنا عبدة عن هشام بن عروة عن أبيه عن عائشة رضي الله عنها قالت قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اني لأعرف غضبك ورضاك فرمود رسول خدا عائشه را تحقیق میشناسم غضب ترا و رضای ترا قالت قلت وكيف تعرف ذلك يا رسول الله گفت عائشه گفتم و چگونه میشناسی تو آن را ای رسول خدا قال انك اذا كنت راضية فرمود بتحقیق تو وقتیکه راضی هستی قلت لا ورب محمد میگوئی آری و سوگند بپروردگار محمد صلى الله عليه وسلم واذا كنت ساخطة قلت لا ورب ابراهيم و وقتیکه خشمناک میشوی میگوئی نیست این چنین سوگند بپروردگار ابراهیم علیه السلام قالت قلت أجل گفت عائشه گفتم آری لست اهاجر الا اسمك نیستم من ترک کننده مگر نام ترا قاضی عیاض گفته مغاضبه عائشه بود مگر از غیرت که عفو کرده شده است از زنان و این غیرت از فرط محبت بشوهر میباشد اگر گوئی چگونه مطابق است این حدیث بترجمه و درین هجران عاصی نیست جواب گفته اند شاید مؤلف برخ قیاس کرده هجران شخصی از جهت امری که مخالف شریعت است بر هجران نام او از جهت امری که مخالف طبیعت است یعنی هرگاه هجرت نام از جهت امری طبیعی روا باشد هجران عاصی بطریق اولی خواهد بود باب هل يزور صاحبه كل يوم أو بكرة وعشيا آیا روا است که زیارت کند یار خود را هر روز یا صباح و شام حدثنا ابراهيم بن موسى اخبرنا هشام عن معمر عن الزهري ح وقال الليث حدثني عقيل قال ابن شهاب فاخبرني عروة بن الزبير ان عائشة زوج النبي صلى الله عليه وسلم قالت لم أعقل أبوي الا وهما يدينان الدين گفت عائشه دانستم و یاد ندارم مادر و پدر خود را مگر آنکه دیندار بودند ولم يمر علينا يوم الا يأتينا فيه رسول الله صلى الله عليه وسلم و نمیگذشت بر ما روزی مگر آنکه می آمد نزد ما دران روز رسول خدا طرفي النهار بكرة وعشية در دو طرف روز صباح و شام فبينما نحن جلوس في بيت ابي بكر في نحر الظهيرة پس در میان آنکه نشسته بودیم در خانه ابوبکر در میان دو پهر قال قائل هذا رسول الله صلى الله عليه وسلم في ساعة لم يكن يأتينا فيها گفت گوینده این رسول خداست که آمده در ساعتی که نبود که می آمد در آن ساعت قال ابو بكر ما جاء به في هذه الساعة الا امر گفت ابوبکر نیاورده است او را درین ساعت غیر معتاد مگر امری عظیم قال اني قد أذن لي في الخروج فرمود بتحقیق من اذن داده شدم در خروج یعنی در هجرت

الجزء الثالث عشر ... الاسلام

كتاب بدء الخلق

ذكر ابليس قال حدثنا ... الاعلى قال حدثنا ... عن نافع عن ابن عمر عن النبي صلى الله عليه وسلم قال دخلت امرأة النار في هرة ربطتها در آمد زنی در دوزخ بسبب گربه که بسته داشت آن زن گربه را فلم تطعمها پس نخورانید گربه را ولم تدعها تأكل من خشاش الارض و نگذاشت و رها نکرد آن را که بخورد از حشرات زمین آنکه مرد گربه از گرسنگی خشاش بفتح حرکات حشرات زمین و گنجشکان و مانند آن کذا في القاموس قال ... حدثنا عبيد الله ذكره عن سعيد المقبري عن ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم ... حدیث ... از طریق سعید مقبری از ابی هریره نیز ... حدیث ذکر حدثنا اسمعيل بن ابي اويس قال حدثني مالك عن ابي الزناد عن الاعرج عن ابي هريرة ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال نزل نبي من الانبياء تحت شجرة فلدغته نملة ... پس ... و روایت کرده حکیم ترمذی ... موسی بود علیه السلام ... در حالی ... پس امر کرد آن پیغمبر ... ثم امر ... فاحرق بالنار ... آن ... [illegible]

باب الزيادة من الباب عمرو ما تطوع به عمرو در بیان زیارت کردن کسی را که ... کند جمع را پس طعام خورد ... سلمان الفارسی در حدیث تحمل النبی صلی الله علیه و آله وسلم و اکل ... زیارت کرد سلمان فارسی ابو الدرداء را در زمان حیات ...

حدثنا ... محمد بن بشار ... ابو احمد ... عن خالد الحذاء عن ابن سیرین عن انس بن مالک رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم زار قوما من الانصار فطعم عندهم طعاما فلما اراد ان یخرج امر بمکان من البیت ...

... ست ایکه مردی ... بساط فصلی علیه ودعا ... قرآن حضرت ... پاک کرد ... دعا کرد ... معلوم شد که این جامه ... از سلیم مادر انس ...

باب ما جاء فی تجمل رسول الله صلی الله علیه وسلم و بیان خوارکی ...

حدثنا عبد الله بن محمد ... قال حدثنا ... بن ابی اسحق قال ... سالم بن عبد الله ما الاستبرق ... سالم ... ما غلظ من الدیباج ...

... عمر رضی الله عنه ... سالم ... عبد الله ... وسلم ...

... رسول الله ... فقال یا رسول الله ... اشتر هذه ... فقال انما یلبس الحریر من لا خلاق له ... جامه ... حریر ...

... فلما ... بها ... ما الیه ... جبة ... ایاک ... علیه ...

... این حدیث ... الحکمة ... ما ... لم ... باب ...

... در میان ... عهد آن ... برای ...

... علیه وسلم ... سلمان ... ولکن الوجیه ...

... فارسی و ابی الدرداء ... عبد الرحمن ... الله ...

علیہ وسلم نے ان میں اور سعد بن ربیع کے درمیان بھائی چارہ کرا دیا تھا۔ سعد نے عبد الرحمن بن عوف سے کہا کہ میں انصار میں سب سے زیادہ مالدار ہوں۔ میرا آدھا مال لے لو اور میری دو بیویاں ہیں ان میں سے جسے تم پسند کرو میں اسے طلاق دے دوں گا اور جب اس کی عدت پوری ہو جائے تو تم اس سے نکاح کر لینا۔

قال حدثنا حمید عن انس رضی اللہ عنہ قال لما قدم علینا عبد الرحمن بن عوف فآخی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بینہ وبین سعد بن الربیع قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم اولم ولو بشاۃ

[illegible]

حدثنا محمد بن صباح قال حدثنا اسمعیل بن زکریا قال حدثنا عاصم قال قلت لانس بن مالک اَبلغک ان النبی صلی اللہ علیہ وسلم قال لا حلف فی الاسلام فقال قد حالف النبی صلی اللہ علیہ وسلم بین قریش والانصار فی داری

[illegible]

بیان کیا کہ فاطمہ رضی اللہ عنہا نے نبی صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible]

قال حدثنا عبد اللہ قال حدثنا معمر عن الزہری عن عروۃ عن عائشۃ رضی اللہ عنہا [illegible]

[illegible]

الحوالات تشریح الاسلام

کتاب ملاء الحاق

[illegible]

این رو به اشارت کرد بسوی حجره که گرفته از حیا در خود قال وابوبکر جالس عند النبی صلی الله علیه
وسلم وابن سعید بن العاص جالس بباب الحجرة و حال آنکه ابوبکر نشسته بود نزد پیغمبر خدا و ابن سعید
بن عاص نشسته بود بدر صحن خانهٔ حجره لیؤذن له برای آنکه اذن داده شود مراو را بدر آمدن حجره
فطفق خالد ینادی ابابکر پس گشت خالد که ندا میکرد ابابکر را یا ابابکر الا تزجر هذه عما تجهر به عند
رسول الله صلی الله علیه وسلم ای ابابکر آیا زجر نمیکنی این زن را از آنچه جهر میکند باّن نزد رسول خدا از روی
عیانی عما یزید رسول الله صلی الله علیه وسلم علی التبسم و زیادت نمیکرد رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم بر تبسم ثم قال
لعلك ترید ین ان ترجعی الی رفاعة پس فرمود مر این زن را شاید که میخواهی تو اینکه رجوع کنی
بسوی رفاعه لا حتی تذوقی عسیلته ویذوق عسیلتك فرمود روا نیست رجوع تو بسوی رفاعه
تا آنکه بچشی شهد که او را ای بچشد او شهد که ترا کنایت است از جماع است و اگر گویی چگونه میچشد شهد که ابدا
والت او مثل هدبه است گوییم تشبیه بهدبه در دقت و رقت است بر عدم حرکت و عدم سختی و بستوی
که این حال واقع شود و این حدیث مکرر روایت کرده شده است و مراد همین است که الت او ...
ندارد **حدثنا** اسمعیل قال حدثنا ابراهیم عن صالح بن کیسان عن ابن شهاب عن عبد الحمید
ابن عبد الرحمن بن زید بن الخطاب عن محمد بن سعد عن ابیه رضی الله عنه قال استاذن عمر بن
الخطاب رضی الله عنه علی رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم گفت سعد بن ابی وقاص طلب اذن
کرد عمر بن خطاب بر در آمدن بر رسول خدا وعنده نسوة من قریش یسئلنه و نزد آن حضرت زنان بودند
از قریش سوال میکردند آن حضرت را و اینها از ازواج مطهره بودند طلب نفقه میکردند و یستکثرنه
عالیة اصواتهن علی صوته و بسیار میکردند طلب سوال کرده بلند میکردند آوازهای خود را بر آواز
آن حضرت فلما استاذن عمر تبادرن الحجاب پس هرگاه طلب اذن کرد عمر رضی الله عنه گریختند پس فاذن له النبی
صلی الله علیه وآله وسلم پس اذن داد مر او را پیغمبر فدخل والنبی صلی الله علیه وآله
وسلم یضحك پس در آمد عمر در حالی که خنده میکرد رسول خدا فقال اضحك الله سنك یا رسول الله
پس گفت عمر خنده دارد خدا وندان ترا ای رسول خدا یعنی دائمی خوش باشی تو با پدر و مادرم من در
سبب خنده و پرسید فقال عجبت من هؤلاء اللاتی کن عندی پس فرمود عجب کردم از این زنانیکه
بودند نزد من لما سمعن صوتك تبادرن الحجاب وقتیکه شنیدند آواز ترا استتار کردند بپرده فقال
انت احق ان یهبن یا رسول الله پس گفت عمر تو سزاوارتری این را که هیبت خورند یعنی از تو ای
رسول خدا ثم اقبل علیهن پس رو کرد عمر برین زنان فقال یا عدوات انفسهن اتهبنني ولم تهبن
رسول الله صلی الله علیه وسلم پس گفت عمر ای دشمنان خود آیا ترس میکنید مرا و ترس نمیکنید
رسول خدا را فقلن انك افظ واغلظ من رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم پس گفتند همه زنان که تو
درشت خوئی و غلیظ تری از رسول خدا این زنان که خشمناک بودند درشتی و سختی باّن حضرت
درین وقت بصیغهٔ اسم تفضیل گفته اند ملاحظه نکرده که این قول منافی آیه کریمه است و در ان نفی

جناح البشر است و در یا تحرک ...
این باب ... زیاده آمده و این تقدیم
... تحقیق ... تقدیم
میکند ...
میکند پس ...
... روایت ...
...
...
...
و سیر ... طعام و شراب ...
باشد ...
... این تقدیم جناح ...
از ذباب بالطبیعت یا بالهام الهی ...
چنانکه الهام کرده ...
از صنایع و بدایع ...
توست ...
عقول ... **حدثنا**
الحسن بن صباح ...
قال حدثنا اسحق الازرق ...
... ابن یوسف ...
... قال حدثنا عوف
الاعرابی عن الحسن البصری و ابن سیرین
عن ابی هریرة عن رسول الله صلی الله
علیه وسلم قال غفر لامرأة مومسة
...
...
...
...
...
...
...
...
باب اذا وقع الذباب فی شراب احدکم
...
...
...

اصل معنی واقع شده ... قال الله تعالی وتقدس ... المفضول من ...

یا آنکه این صیغه بسیار است که بمعنی اصل فعل است آید ... قال رسول الله صلی الله علیه

وسلم ... یا ابن الخطاب گفت رسول خدا ... چیزی که تو بر آن هستی ای ابن خطاب ... بکسر همزه

وسکون یای تحتانیه وکسره ... آن نیز روایت است فعل است میگوید این کلمه را است ...

چیزی که می خواهی از کسی ... از قول ... وگروهی کنند ... منصوب ...

وسوگند که ذات من در دست قدرت اوست ما لقیک الشیطان سالکا فجا الا سلک فجا غیر فجک

ملاقات نکرد ترا شیطان در حالیکه رونده است ... یعنی ... بر ... دیگر ...

ازان راه ... حدثنا قتیبة بن سعید قال حدثنا سفیان عن عمرو عن ابی العباس عن عبد الله

بن عمر رضی الله عنهما قال لما کان رسول الله صلی الله علیه وسلم بالطائف گفت ابن عمر ... بود ...

طائف که از مضافات مکه است ... فتح مکه ... قال انا قافلون غدا ان شاء الله ... زود

تحقیق رجوع کنند ... اگر خواسته است خدا ... ناس من اصحابه ... سوی ...

... گفتند مردم از یاران پیغمبر ... نبرح او نفتحها فقال النبی صلی الله علیه وسلم ...

پس فرمود پیغمبر خدا ... صباح کنید بر جنگ قال ... فغدوا فقاتلوا ... گفت راوی پس صباح

کردند پس قتال کردند ... جراحات ... بسیار ... در ... قال رسول الله

صلی الله علیه وسلم انا قافلون غدا ان شاء الله ... پس فرمود رسول خدا ... اگر خواسته

است خدا ... فسکتوا ... رسول الله صلی الله علیه وسلم ... پس خاموش شدند مردم ...

که رسول خدا ... قال الحمیدی حدثنا سفیان ... گفت ... حدیث ...

سفیان تمام این حدیث در غزوه طائف ... حدثنا موسی بن اسمعیل ...

حدثنا ابن شهاب عن حمید بن عبد الرحمن ان ابا هریرة رضی الله عنه قال اتی رجل النبی صلی الله علیه

وسلم فقال هلکت وقعت علی اهلی فی رمضان ... آمد مردی نزد پیغمبر خدا پس گفت ... هلاک

شدم ... خود در رمضان ... روز ماه رمضان قال اعتق رقبة قال لیس لی

پس فرمود آزاد کن بنده ... پس گفت آن مرد نیست ... قال فصم شهرین متتابعین قال

لا استطیع ... فرمود روزه دار دو ماه پیوسته گفت نیست ... قال فاطعم ستین

مسکینا فرمود پس طعام ده شصت مسکین را قال لا اجد گفت نمی یابم ... طعام شصت

مسکین را ... پس آورده شد ... خرما ... وخرما ...

ابراهیم ... گفت ابراهیم ... بعضی روایات ...

... فرمود کجاست سائل ...

... آیا بر فقیر تر از من ... ما بین لابتیها ...

... نیست میان دو طرف ... مردم ...

الجزء الثالث من تیسیر القاری

کتاب الخلق

... حدثنا ... حدثنا سفیان بن عیینة ...

... عن ابی الزناد ...

... نیست ...

... عن عبد الله ...

... عن ابن عباس ...

... صلی الله علیه وسلم قال ...

... الملائکة ...

... عن ...

... رسول الله

صلی الله علیه وسلم ... الکلاب

...

علیه وسلم حتی بلغ تو احل فیس حمده کرد وستمر جدا اما که طاهر سد و اما شک که مماں اخو
ورماعیہ امدنا دیگر فرمود پس ما درین حال سرا وارتر بد بحوید دل آن قرس حسن حسه
حبر سبد کولدمن آن راه که میلے اگر طاهر ست این قدر حسر اشست مسکین را کما سد میکرد دیگر
بردل او آمد کعارت لود این حرا ارحر دل لود و هست یا نہا این مرد و لعوے که احکام معوص
سرای آن حضرت لوده ارس اسکال ما تقصی حاصل مسود حدثنا عبد العزیز بن عبد الله الاویسی
قال حدثنی مالک عن اسحق بن عبد الله بن ابی طلحة عن انس بن مالک رضی الله عنه قال کنت
امشی مع رسول الله صلی الله علیه وسلم وعلیه برد نجرانی گفت انس بن مالک بودم من که میرفتم
با رسول خدا در حالیکه برد بس آن حضرت چادری بود بحرانی منسوب بلده ارین غلیظ الحاشیه
درشت بود کناره آن فادرکه اعرابی پس بدریافت ملازمت آن حضرت را اعرابی فجبذه
بردائه جبذة شدیدة پس کشید بردای آن حضرت کشیدن سخت قال انس فنظرت الی صفحة
عاتق النبی صلی الله علیه وسلم گفت انس پس نظر کردم بسوی صفحه دوش پیغمبر خدا
وقد اثرت بها حاشیة الرداء من شدة جبذته یعنی اثر کرده بود در وی حاشیه ردا از شدت کشیدن
بطرف رد ثم قال یا محمد مرلی من مال الله الذی عندک فالتفت الیه ثم امر له بعطاء
من که بدهند مرا از مال خدا که نزد تست فالتفت الیه فضحک ثم امر له بعطاء پس التفات کرد
بسوی او پس خنده کرد الحق و تحمل او پس فرمود برای او بعطیه حدثنا ابن نمیر قال
حدثنا ابن ادریس عن اسمعیل عن قیس عن جریر رضی الله عنه قال ما حجبنی النبی صلی الله علیه
وسلم منذ اسلمت گفت جریر منع نکرده مرا پیغمبر خدا از در آمدن مجالسی که مخصوص مردان بود دائم
نکرد از عطایی که سوال کردم از آن حضرت از ابتدای زمانیکه اسلام آوردم ولا رآنی الا تبسم فی
وجهی و هیچ ندید مرا مگر آنکه تبسم کرد در روی من در این جمله رحمت سابق ولقد شکوت الیه
انی لا اثبت علی الخیل و تحقیق گله کردم ازحال خود که من محکم نمیتوانم نشست بر اسب پس ضرب
بیده فی صدری وقال اللهم ثبته پس زد بدست خود بر سینه من و گفت خدا او را ثابت دار
واجعله هادیا مهدیا و بگردان او را هدایت کننده و هدایت یافته حدثنا محمد بن المثنی قال
حدثنا یحیی عن هشام قال اخبرنی ابی عن زینب بنت ام سلمة عن ام سلمة ان ام سلیم قالت
یا رسول الله ان الله لا یستحیی من الحق گفت ام سلیم ای رسول خدا تحقیق خدا شرم نمیکند از اظهار
حق پس نیز ما را شرم نمیکند از گفتن حق آن را پس بپرسم ازین مسئله اکنون خدا فرموده است
هل علی المرأة غسل اذا احتلمت آیا بر زن غسل لازم است وقتی که احتلام کند یعنی بخواب مثل مرد
عام کرده است کسی قال نعم اذا رأت الماء فرمود آری غسل واجب است وقتی که ببیند آب را
یعنی آب منی را که خارج شده است از فرج او فضحکت ام سلمة فقالت اتحتلم المرأة پس خنده کرد
ام سلمه پس گفت آیا احتلام میکند زن و آب منی میباشد او را فقال النبی صلی الله علیه وسلم فبم

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

کتاب الحلق

[illegible]

نشبه القول لقرآن مود واگر آسمان ابر دیس بچه چیز مشابه می باشد و لرزه او ریشه
تمهید بیجای و موجود مناسبت حدیث بر ترجمه باب التبسم بمعنی ضحک است ام سلمه را رفیقه و حدثنا
یحیی بن سلیمان قال حدثنی ابن وهب قال اخبرنا عمرو ان ابا النضر حدثه عن سلیمان بن یسار
عن عائشة رضی الله عنها قالت ما رأیت النبی صلی الله علیه وسلم مستجمعا قط ضاحکا
مروی است از عائشه که گفت ندیدم پیغمبر خدا را مجتمع از روی خنده یعنی جمع کرده و بسته جوارح
برای خنده مستجمع یعنی مجتمع است وضاحکا تمیز است حتی اری منه لهواته انما کان
حضرت کام او را انما کان یتبسم نبود مگر آنکه تبسم میکرد حدثنا محمد بن محبوب قال حدثنا
ابو عوانة عن قتادة عن انس بن مالک ح وقال لی خلیفة حدثنا یزید بن زریع قال حدثنا
سعید عن قتادة عن انس رضی الله عنه ان رجلا جاء الی النبی صلی الله علیه وسلم یوم الجمعة
مرویست از انس تحقیق مردی آمد نزد پیغمبر خدا روز جمعه و هو یخطب بالمدینة وقال
خطبه میخواند بمدینه فقال قحط المطر گفت آن مرد حبس شد باران فاستسق ربک
کن پروردگار خود را فنظر الی السماء وما نری من سحاب پس نظر کرد آن حضرت بسوی آسمان
نمی بینیم در آسمان سحاب را فاستسقی فنشأ السحاب بعضه الی بعض پس طلب کرد باران را
پس پیدا شد ابر در حالیکه بعض آن میرود بسوی بعضی دیگر ثم مطروا حتی سالت مثاعب
المدینة پس ترباران داده شدند تا آنکه روان شد جویهای مدینه مثاعب جمع مثعب است
میم و ثاء مثلثه و عین مهمله در آخر بر وزن مفعل سیل و مجرا است فما زالت الی الجمعة المقبلة
دایم روان بود تا جمعه آینده و ما تقلع یعنی کم نمیشد از سیلان آن فاقلع
کف ثم قام ذلک الرجل او غیره پس برخاست آن مرد که طلب باران کرده بود یا مرد دیگر
والنبی صلی الله علیه وسلم یخطب وقال آنکه پیغمبر خدا خطبه میخواند قال
غرقنا پس گفت غرق شدیم پس دعا کن پروردگار خود را که حبس کند باران را
ثم قال اللهم حوالینا ولا علینا پس خنده کرد آن حضرت بعد فرمود ای بار خدا
برگردان باران را بر اطراف ما و بر ما مگردان دو بار یا سه بار فجعل السحاب یتصدع عن المدینة
یمینا وشمالا پس گشت ابر که پاره پاره میشد از مدینه جانب چپ و راست یمطر ما حوالینا ولا یمطر
فیها منه شیء باریده میشد اطراف ما و هرگز در مدینه چیزی یریهم الله کرامة نبیه
صلی الله علیه وسلم و خدا کرامت پیغمبر خدا و اجابة دعوته و روا ای دعای آن حضرت
باب قول الله تعالی یا ایها الذین آمنوا اتقوا الله وکونوا مع الصادقین و ما ینهی عن الکذب
ای برادر ای آنکه ایمان آورده اید بترسید از خدا و باشید با راستگویان
در راست گرداران و ما ینهی عن الکذب و در بیان منع از دروغ گفتن حدثنا عثمان بن
ابی شیبة قال حدثنا جریر عن منصور عن ابی وائل عن عبد الله رضی الله عنه عن النبی

الجزء الثالث عشر من الاسلام

کتاب بدء الخلق

[illegible]

[illegible]

صلی اللہ علیہ وسلم قال ان الصدق یهدی الی البر وان البر یهدی الی الجنة ... [illegible]
... نیکوئی در ہمہ کارہا ... صالح ...
... ان الرجل لیصدق حتی یکون صدیقا ... تحقیق ...
است ... صدیق ... اسم ...
... مرتبہ صدیقیت ... مقربان درگاہ است ...
... اسوة العارفین ... الوحدة الوجود ...
دو مرتبہ ... مرتبہ ... عرفان گفتہ ...
... مقام صدیقیت ...
والعیاذ ... وان الکذب یهدی الی الفجور وان الفجور یهدی الی النار ...
... وان الرجل لیکذب حتی یکتب عند اللہ
کذابا ... [illegible]

باب ... حدثنا ... سلیمان ... اسمعیل بن جعفر عن ابی سهیل نافع بن مالک بن ابی عامر عن ابیه عن ابی هریرة رضی
اللہ عنه ان رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم قال آیة المنافق ثلث اذا حدث کذب ... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... صفات ... [illegible]

موسی بن اسمعیل قال حدثنا جریر قال حدثنا ابو رجاء عن سمرة بن جندب رضی اللہ عنه قال قال النبی
صلی اللہ علیہ وسلم رأیت اللیلة رجلین اتیانی ... [illegible]
... الکذاب ... [illegible]
... [illegible]
... یوم القیمة ... [illegible]
... حدیث ... [illegible]

حدثنا اسحق بن ابراهیم قال قلت لابی اسامة حدثکم الاعمش قال سمعت شقیقا قال سمعت حذیفة
رضی اللہ عنه یقول ان اشبه الناس دلا وسمتا وهدیا ...
... [illegible]
... [illegible]
... [illegible]
... رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ... [illegible]
... عبد اللہ بن مسعود ...

[illegible]

من حضرت جوج من سه الے وجع له

لسوی ها لا تندری ما تصنع هاله

جل شانه تو لوليا لی جل ساسته

رنا حس لحی ساکاب ته گیسه شعد

و حس الملک الهادی محمد صلی الله علیه وسلم

باب

لعض علی ... رسول الله عز وجل

دل خدای ... ورنگ ... مسعود

سال ... حرای ...

صلی الله علیه وسلم

هو ... صابر ...

مو ... سکر تعالی حس من الانصا

صلی الله علیه وسلم

صلی الله علیه وسلم

صلی الله علیه وسلم

علیه السلام

باب من لم يواجه الناس بالعتاب (بیان حال کسے کہ روبرو نہ دید مردم را بعتاب) حدثنا عمر بن حفص قال حدثنا ابي قال حدثنا الاعمش قال حدثنا مسلم عن مسروق قال قالت عائشة رضي الله عنها صنع النبي صلى الله عليه وسلم شيئا فرخص فيه (گفت عائشہ کار کرد پیغمبر خدا چیزے پس رخصت داد مردم را در آن) فتنزه عنه قوم (پس پرہیز کردند از آن قومے) فبلغ ذلك النبي صلى الله عليه وسلم فخطب فحمد الله ثم قال ما بال اقوام يتنزهون عن الشيء اصنعه فوالله اني لاعلمهم بالله واشدهم له خشية

حدثنا عبدان قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا شعبة عن قتادة قال سمعت عبد الله هو ابن ابي عتبة مولى انس عن ابي سعيد الخدري رضي الله عنه قال كان النبي صلى الله عليه وسلم اشد حياء من العذراء في خدرها فاذا رأى شيئا يكرهه عرفناه في وجهه

باب من كفر اخاه بغير تأويل فهو كما قال (بیان حال کسے کہ کافر خواند برادر مسلمان را بے تأویل پس او چنان است کہ گفت)

حدثنا محمد واحمد بن سعيد قالا حدثنا عثمان بن عمر قال اخبرنا علي بن المبارك عن يحيى بن ابي كثير عن ابي سلمة عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال اذا قال الرجل لاخيه يا كافر فقد باء به احدهما

وقال عكرمة بن عمار عن يحيى عن عبد الله بن يزيد سمع ابا سلمة سمع ابا هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم (ذکر این حدیث مذکور را باسناد دیگر آورده)

حدثنا اسمعيل قال حدثني مالك عن عبد الله بن دينار عن عبد الله بن عمر رضي الله عنهما ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال ايما رجل قال لاخيه يا كافر فقد باء بها احدهما

حدثنا موسى بن اسمعيل قال حدثنا وهيب قال حدثنا ايوب عن ابي قلابة عن ثابت بن الضحاك

كتاب الانبياء

رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وآله وسلم قال من حلف بملة غیر الاسلام کاذباً [illegible]
قال فرمود کسی سوگند خورد بملتی که غیر ملت اسلام است یعنی گوید اگر این [illegible]
یا گر یهودی باشم یا نصرانی اگر این کار کرده باشم و در حالی که کاذب است [illegible]
آنچنان است که گفته است یعنی در دین یهود و دین نصاری است و خارج [illegible]
و اسلام مقید کرده است بکذب و اگر صادق باشد بطریق اولی خارج از [illegible]
برا راستی خود این سوگند برگزیده و حق رانسته و تعظیم کرده با وجود آنکه [illegible]
و من قتل نفسه بشیء عذب به فی نار جهنم و کسی که کشت نفس خود را [illegible]
عذاب کرده میشود بهمان چیز در آتش دوزخ یعنی با وجود آنکه [illegible]
عمل او میکنند و لعن المؤمن کقتله و لعنت کردن مسلمان مثل قتل او است [illegible]
یا در دوری از رحمت [illegible] لعنت موجب تبعید از رحمت است [illegible]
از حیات دنیوی است و من رمی مؤمنا بکفر فهو کقتله و کسیکه نسبت کفر کرد [illegible]
مانند قتل است زیرا که نسبت کفر موجب قتل است پس [illegible]
قتل کرده او را باب من لم یر اکفار من قال ذلک متأولا او جاهلا در بیان [illegible]
را اعتقاد نکرد تکفیر کسی که گفته مسلمانی را کافر است در حالی که [illegible]
[illegible] ذکر اسلام است [illegible] عمر بن خطاب رضی الله عنه [illegible]
کرده بود مشرکان را از توجه آن حضرت [illegible] منافق است گردن [illegible]
[illegible] حدیث [illegible] این است که مولف [illegible]
صلی الله علیه وسلم [illegible] لعل الله قد اطلع علی اهل بدر [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
عبد الله رضی الله عنهما ان معاذ بن جبل رضی الله عنه کان یصلی مع النبی صلی الله علیه
وسلم [illegible] معاذ بن جبل [illegible] صلوة [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] معاذ [illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

پس گفت ای رسول خدا انا قوم نعمل بایدینا ونسقی بنواضحنا مردی ستم کرد عمل میکنیم بدستها خود و آب میدهیم بشتران آب کش و ان معاذا صلی بنا البارحة فقرأ البقرة وتحقیق معاذ نماز گزارد با ما امشب پس خواند سورهٔ بقره را فتجوزت فزعم انی منافق پس تخفیف کردم در نماز پس گفت که من منافقم فقال النبی صلی الله علیه وآله وسلم یا معاذ أفتان انت ثلاثا پس فرمود پیغمبر خدا ای معاذ آیا فتنه انداز هستی مردم را [illegible] میان مسلمانان سه بار فرمود و مقصود آن حضرت این بود که این مرد را منافق نبایستی گفت اگرچه متاول بود درین قول تیمان آنکه [illegible] منافق است اقرأ والشمس وضحاها وسبح اسم ربك الاعلی ونحوها بخوان این دو سوره ومانند آنها این حدیث مکرر است شرح و بیان گذشته حدثنا اسحق قال حدثنا ابو المغیرة قال حدثنا الاوزاعی قال حدثنا الزهری عن حمید عن ابی هریرة رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم من حلف منكم فقال فی حلفه باللات والعزی گفت ابو هریره فرمود رسول خدا که یک سوگند خورد از شما مسلمانان پس گفت در سوگند خود سوگند بلات و عزی نام بتان است فلیقل لا اله الا الله پس گو تجدید کلمهٔ شهادت کند و تدارک نماید بکلمهٔ توحید کفارت این سوگند که موجب کفر است همین است ابن بطال گفته درین حدیث تجویز حلف بلات و عزی نیست بلکه مراد آنست که اگر از روی نسیان یا از روی جهل بر زبان آورد پس کفارت آن بجاید که بکلمهٔ توحید ولعن آنها باطل کند ومن قال لصاحبه تعال اقامرك فلیتصدق وکسی گفت بیار بازم قمار پس صدقه دهد که کفارت این قول است فرمان قمار بذکر فرمان از اتباع قول ست که فرمود انما الخمر والمیسر والانصاب والازلام رجس من عمل الشیطان حدثنا قتیبة قال حدثنا اللیث عن نافع عن ابن عمر رضی الله عنهما انه ادرك عمر بن الخطاب فی ركب وهو یحلف بابیه مرویست از ابن عمر که تحقیق وی دریافت عمر بن خطاب را در لشکر سواران حال آنکه سوگند میخورد به پدر ظاهر این است که ضمیر راجع بعمر است در سوگند بپدر متعارف اهل جاهلیت و گرد ... گنجایش داد که سوگند خورد عمر بنام پدر که از جاهلیت اسلام خارج بود فناداهم رسول الله صلی الله علیه وسلم الا ان الله ینهاكم ان تحلفوا بآبائكم پس ندا کرد ایشان را پیغمبر خدا آگاه باشید که خدا منع کرده است این را که سوگند خورید به پدران خود فمن كان حالفا فلیحلف بالله والا فلیصمت پس کسی که حالف باشد یعنی ضرورتی پس گو که سوگند خورد بخدا و گرنه ضرر باشد پس گو خاموشی کند باب ما یجوز من الغضب والشدة لامر الله در بیان آنچه رواست از خشم و درشتی کردن برای خدا وقال الله تعالی جاهد الكفار والمنافقین واغلظ علیهم ... در بیان قول خدا ... حدثنا یسرة بن صفوان قال حدثنا ابراهیم عن الزهری عن القاسم عن عائشة رضی الله عنها قالت دخل علی النبی صلی الله علیه وآله وسلم وفی البیت قرام فیه صور گفت عائشه درآمد بر من پیغمبر خدا در حال آنکه در خانهٔ من پرده بود که دران صورتها بود فتلون وجهه پس رنگین شد روی

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

كتاب الانبياء

بعض نعظمات بزرگ ... محرابا اشعار است ... مجاهد ... گفتن سبحان الله ... وقال ابو العالیة وگفت ابو العالیه ... ابن مهران ... اسلام آورده ... مروی ... عمر بن خطاب ... روایت کرده ... تفسیر کلمات ... قوله ان کلمات

قول آدم است ربنا ظلمنا انفسنا

... ابن جبیر و حسن بصری ... ذکر کرده ... آیات ... وقال ... فازلهما الشیطان ... یعنی ... الشیطان ... تفاسیر ... ابو العالیه ... ابن عباس ...

آن حضرت از دیدن آن وغضب کرد ثم تناول الستر فهتکه پس گرفت آن پرده را و پاره کرد و گفت
وقالت قال النبی صلی الله علیه وآله وسلم و گفت عائشه فرمود پیغمبر خدا ان من اشد
الناس عذابا یوم القیمة بتحقیق از سخت ترین مردم از روی عذاب در روز قیامت الذین یصورون
هذه الصور کسانی هستند که تصویر میکنند این صورتها را یعنی صورتهای حیوانات و آدمیان که
ایام جاهلیت مصوران کافران بودند تصویر میکردند برای عبادت و صورت معبودان خود
واین نیز کذا است حدثنا مسدد قال حدثنا یحیی عن اسمعیل بن ابی خالد قال حدثنا قیس بن ابی
حازم عن ابی مسعود رضی الله عنه قال اتی رجل النبی صلی الله علیه وسلم گفت ابن مسعود آمد مردی
نزد پیغمبر خدا فقال انی لاتأخر عن صلوة الغداة پس گفت بتحقیق من تاخیر میکنم از نماز بامداد
من اجل فلان مما یطیل بنا از جهت فلان مرد از جهت آنکه دراز میکند در نماز با ما قال فما رأیت رسول
الله صلی الله علیه وسلم قط اشد غضبا فی موعظة منه یومئذ گفت ندیدم رسول خدا را هرگز
سخت تر از روی غضب در پند و نصیحت از آن حضرت که امروز دیدم قال فقال یا ایها الناس ان منکم
منفرین گفت ابو مسعود پس فرمود آن حضرت ای مردم بتحقیق بعضی از شما گریزانند مردم
را از اجتماع و التیاق در عبادت فایکم ما صلی بالناس فلیتجوز پس هر کدام از شما امامت کند مردم را
گو و آن بگذرد و مختصر کند در نماز فان فیهم المریض والکبیر وذا الحاجة پس بتحقیق در میان مردم
بیماران و سالخوردگان طاقت استادن کمتر دارند و اهل حاجت است که اضطراب دارند در پی حاجت خود
حدثنا موسی بن اسمعیل قال حدثنا جویریة عن نافع عن عبد الله بن عمر رضی الله عنهما قال بینا النبی
صلی الله علیه وآله وسلم یصلی گفت عبد الله بن عمر در میان آنکه پیغمبر خدا نماز میکرد دید در قبلة
المسجد نخامة فحکها بیده دید در جانب قبله مسجد آب بینی پس پاک کرد آن را بدست خود فتغیظ پس خشم گرفت
ثم قال ان احدکم اذا کان فی الصلوة فان الله حیال وجهه پس فرمود بتحقیق یکی از شما چون
باشد در نماز در روی بقبله دارد پس خدا مقابل روی او است حیال بکسر حاء و فتح یاء
یعنی مقابل است فلا یتنخمن حیال وجهه فی الصلوة پس آب بینی نیندازد مقابل روی خود در
نماز حدثنا محمد قال اخبرنا اسمعیل بن جعفر قال اخبرنا ربیعة بن ابی عبد الرحمن عن یزید مولی
المنبعث عن زید بن خالد الجهنی رضی الله عنه ان رجلا سأل رسول الله صلی الله علیه
وسلم عن اللقطة مرویست از زید بن خالد که مردی پرسید رسول خدا را از لقطه یعنی آنکه
راه در راه افتاده باشد بردارد آن را فقال عرفها سنة پس فرمود شناسا کن آن را یک سال
ثم اعرف وکاءها وعفاصها پس بشناس بند سر آن را و کیسه آن را یعنی بهر که حاضر شود بگو
بند سر آن چیست و کیسه آن چه رنگ داشت و از چرم یا غیر چرم اگر کسی نشان دهد ثم استنفق
بها پس صرف کن فان جاء ربها فادها الیه پس اگر بیاید صاحب آن لقطه پس بده
که از دست پس بده آن را بوی قال یا رسول الله فضالة الغنم گفت آن مرد ای رسول خدا

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب الانبیاء

او را بچه حال وا ر د قال خلها فاملک بها او لاخیک فرمود بگیر پس آن نیز برای تست اگر بیابد ایشان آنرا یا برای برادر تست یعنی مالک آن اگر پیدا نشد او الذئب یا برای گرگ است اگر نگیری تو آن را قال یا رسول الله فضالة الابل گفت ای رسول خدا پس در گم شده اشتر چه میفرمایی قال فغضب رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت پس غضب کرد رسول خدا حتی احمرت وجنتاه او احمر وجهه تا آنکه سرخ شد هر دو رخساره آن حضرت او احمر وجهه یا سرخ شد روی مبارک او شک راوی است ثم قال مالک ولها معها حذاؤها وسقاؤها پس فرمود چه کار است مر ترا و اشتر را با او پایها او و شکم او است اگر تشنه و گرسنه شود میرود و در میان صحرا آب را اخذا بکسر مهمله و بهمزه اخفا است حتی یلقاها ربها تا آنکه بیابد او را مالک او یعنی یک روز اگر آب و دانه خورد برای چند روز کافی است

قال المکی حدثنا عبد الله بن سعید ح و حدثنی محمد بن زیاد قال حدثنا محمد بن جعفر قال حدثنا عبد الله بن سعید قال حدثنی سالم ابو النضر مولی عمر بن عبید الله عن بسر بن سعید عن زید بن ثابت رضی الله عنه

ابو النضر سالم مولای عمر بن عبید الله است عن بسر بن سعید عن زید بن ثابت رضی الله عنه قال احتجر رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم حجیرة مخصفة او حصیرا گفت زید بن ثابت حجره گرفت پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم در مسجد در حال که حجره خصف بود یا از حصیر بود و مخصف بضم میم و فتح خا و تشدید صاد مهمله است یعنی حجره از چوب و برگ خرما بود یا از بوریا فخرج رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم یصلی فیها پس بیرون آمد رسول خدا از خانه در حالی که نماز میکرد در آن حجره قال فتتبع الیه رجال وجاؤوا یصلون بصلاته پس از پی او آمدند مردان که نماز میکردند بنماز آن حضرت ثم جاؤوا لیلة فحضروا پس آمدند شب دیگر و حاضر شدند و ابطأ رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم عنهم فلم یخرج الیهم و درنگ کرد رسول خدا از ایشان فلم یخرج الیهم پس برنیامد بسوی این مردم که حاضر شده بودند فرفعوا اصواتهم وحصبوا الباب پس بلند کردند آوازها و کوفتند در را بسنگریزه فخرج الیهم مغضبا پس بیرون آمد آن حضرت بجانب مردم در حالی که غضبناک بود و سبب غضب آن حضرت بملاحظه همین بود که فرض کرده شود و از عهده آن همه مردم بر نیایند پس این غضب شفقت بود و گویند که سبب آن بلند کردن آوازها و کوفتن در بسنگ باشد که خلاف ادب بود و آن حضرت در حالی بوده باشد که این عمل مردم محل بوده است فقال لهم رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم پس فرمود ایشان را رسول خدا ما زال بکم صنیعکم حتی ظننت انه سیکتب علیکم دائم است بیتابی شما تا آنکه گمان کردم که فرض کرده شود این نماز بر شما یعنی عادت آنست که عمل کرده اید فرض کرده میشود بر شما و دشوار آید فعلیکم بالصلوة فی بیوتکم پس لازم گیرید این نماز در خانه‌های خود فان خیر صلوة المرء فی بیته الا الصلوة المکتوبة پس تحقیق بهترین نماز مرد در خانه او است مگر نماز فرض که بهتر است در مسجد پوشیده نماند که این نماز نماز تراویح است چنانکه در احادیث صحیح مذکور است و همین نماز را عمر بن خطاب رضی الله عنه در وقت خلافت خود بجماعت در مسجد مقرر کرده

آن سبب منع درین وقت نبود و ثواب جماعت زیاده برین است که قطع نماز از آن قرآن کرد این حکم
در عهد خلافت عثمان و علی رضی الله عنهما مستمر بود **باب الحذر من الغضب** در بیان ترسیدن از غضب و غضب
از جوشیدن خون دل است نزد ارادهٔ انتقام از کسیکه آزرده باشد از وی لقوله تعالیٰ والذین یجتنبون
کبائر الاثم والفواحش و آن کسانیکه اجتناب می کنند گناهان کبیره را و فواحش یعنی سائر زشتها را و اذا ما
غضبوا هم یغفرون و وقتیکه غضب کنند ایشان را می بخشند یعنی انتقام نمیکشند الذین ینفقون فی
السراء والضراء و آنکسانیکه انفاق میکنند در اوقات نیک و بد والکاظمین الغیظ والعافین عن الناس
و اما که غضب مغفور شده و در انتقام نمی باشند و عفو کننده از تقصیرات مردم والله یحب المحسنین و خدا دوست
میدارد نیکوکاران را **حدثنا** عبد الله بن یوسف قال اخبرنا مالک عن ابن شهاب عن سعید بن المسیب عن
ابی هریرة رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم قال مرویست از ابی هریره که رسول خدا فرمود
لیس الشدید بالصرعة نیست سخت و قوی بکشتی کردن بر دم افگندن و بر زمین زدن او مردم را یعنی پهلوانی که کشتی میکند بر دمان و بسیار است درین کار بلکه رجل ... ای یصرع الناس انما الشدید الذی
یملک نفسه عند الغضب نیست شدید یعنی پهلوان مگر کسیکه مالک است خود را در غضب بکار
حق در این وقت تمیکند و از جادهٔ عقل و شرع بیرون نمیرود **حدثنا** عثمان بن ابی شیبة قال حدثنا
جریر عن الاعمش عن عدی بن ثابت قال حدثنا سلیمان بن صرد رضی الله عنه قال استب رجلان عند
النبی صلی الله علیه وآله وسلم و نحن عنده جلوس گفت سلیمان بن صرد دشنام کردند دو مرد نزد پیغمبر
خدا و حال آنکه مایان نزد آن حضرت نشسته بودیم فاحدهما یسب صاحبه مغضبا قد احمر وجهه پس یکی
از ایشان هر دو دشنام کرد یار خود را در حالیکه خشمناک بود بتحقیق سرخ شده بود روی او فقال النبی صلی
الله علیه وآله وسلم انی لاعلم کلمة لو قالها لذهب عنه ما یجد پس فرمود پیغمبر خدا بتحقیق من میدانم
کلمه را اگر گفتی آن را هر آئینه رفتی از وی چیزیکه می یابد از غضب لو قال اعوذ بالله من الشیطان الرجیم
بیان آن کلمه است اگر گفتی پناه میجویم بخدا از شیطان سنگسار کرده شده که این حال از اغوای
شیطان است و این کلمه کرامیست هر بد فعل شیطان میکند اگر حکم کرده بودی باین حال نرسیدی فقالوا
للرجل الا تسمع ما یقول النبی صلی الله علیه وآله وسلم پس گفتند یاران مجلس بآن مرد آیا نمی
شنوی آنرا که میفرماید پیغمبر خدا قال انی لست بمجنون گفت آن مرد بتحقیق من نیستم دیوانه که نشنیدم آنرا
یعنی شنیدم آن را و بکار بستم و ظاهر هم از اصحاب این است که گرد ایل غضب چیزی نبایست صادر
شود و برکت صحبت آن حضرت زود مستنبه شوند **حدثنی** یحیی بن یوسف قال حدثنا ابو بکر
هو ابن عیاش عن ابی حصین عن ابی صالح عن ابی هریرة رضی الله عنه ان رجلا قال للنبی
صلی الله علیه وآله وسلم مرویست از ابی هریره که بتحقیق مردی گفت پیغمبر خدا را اوصنی قال
لا تغضب وصیت کن مرا فرمود که غضب مکن فردد مرارا قال لا تغضب پس رد کرد آن مرد چند بار
فرمود که غضب مکن گویا آن مرد غضبناک بود و میدانست اخلاق و احکام شرعیه را ...

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب الانبیاء

قال فرمود آنحضرت و خلق ابن ... ستون ذراعا علی صورة آدم پس برکس
که در آید بهشت را بر صورت آدم باشد
بقامت در از شصت ذرع و بوجهه
کمال حسن و جمال که آدم داشت
بر صورتی که بود آنکس را در دنیا
برنگ سیاه و غیر آن از علامات و نقایص
کذا ذکره بعض ... فلم یزل الخلق
ینقص حتی الان پس همیشه آفرینش
یعنی قد های اولاد آدم کوتاه میشد
در هر قرن تا این وقت که این قامت
می شود در اول ... بسیار
حدثنا قتیبة بن سعید قال
حدثنا جریر عن عمارة ... بضم
عین ابن القعقاع بفتح دو قاف
و سکون ... از ... ابی زرعة عن

لائق حال او نمی‌باشد که عیب کرده است او را. پس چون انگه در باب الحیاء آمده است

که ما راه بسوی تو می‌برد [illegible] حسن خوی که عیب کرده بیشود با شاید این حال باشد و قال حدثنا

شعبة عن قتادة عن ابی السوار العدوی قال سمعت عمران بن حصین رضی الله عنه قال قال النبی

صلى الله عليه وسلم الحیاء لا یاتی الا بخیر گفت عمران فرمود پیغمبر خدا حیا نمی‌آید مگر به نیکوئی پس ترک

آن نیکوئی است در دنیا و آخرت فقال بشیر بن کعب مکتوب فی الحکمة ان من الحیاء وقارا گفت بشیر

بن کعب نوشته شده در کتابهای حکمت که تحقیق از حیا ناشی است وقار و ان من الحیاء سکینة و تحقیق از

حیا است سکینه یعنی این درجه کمال کرد وقار و سکینه است حاصل از حیا

[illegible] که حیا در دلیست دو گونه و قار گران باری و آرمیدگی حاصل در عادات و شتاب زدگی کم و

صفات سبکی است پیشینه [illegible] در کار واقع شده که عادات از سبکی است [illegible]

رحمی است فقال له عمران احدثک عن رسول الله صلى الله عليه وسلم وتحدثنی عن صحیفتک

پس گفت عمران با بشیر که حدیث میکنم ترا از رسول خدا و تو در برابر حدیث میکنی از صحیفه خود که

نوشته از کتب حکمت و معتبر نزد اهل حق اصحاح است رسول در طریقه آن حضرت صلی الله

علیه وسلم حدثنا احمد بن یونس قال حدثنا عبد العزیز بن ابی سلمة قال حدثنا ابن شهاب

عن سالم عن عبد الله بن عمر رضی الله عنهما قال مر النبی صلى الله عليه وآله وسلم علی رجل

وهو یعاتب فی الحیاء گذشت پیغمبر خدا بر مردی و حال آنکه آن مرد عتاب میکرد

برادر خود را در حیا که داشت و ملامت میکرد و میگفت او را یقول انک لتستحیی

[illegible] [illegible] تحقیق تو بسیار حیا میکنی حتی کانه یقول قد اضر بک تا آنکه گویا میگفت

تحقیق ضرر کرده است حیا ترا فقال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم دعه فان الحیاء

من الایمان پس فرمود رسول خدا بگذار او را و ملامت مکن او را تحقیق حیا از ایمان است و سبعة [illegible]

ایمان است [illegible] باب اذا لم تستحی فاصنع ما شئت حدثنا احمد بن یونس قال حدثنا شعبة

عن قتادة عن مولی انس قال سمعت ابا سعید یقول کان النبی صلى الله عليه وآله وسلم اشد

حیاء من العذراء فی خدرها [illegible] [illegible] بود پیغمبر خدا سخت تر از روی حیا از دختر در پرده ما شد

[illegible] [illegible] مولی انس [illegible] ابو عبد الله مولف نام او [illegible] [illegible] [illegible]

باب اذا لم تستحی فاصنع ما شئت [illegible] [illegible] [illegible]

قبائح و معاصی [illegible] [illegible] [illegible] حیا ندارد

حدثنا احمد بن یونس قال حدثنا زهیر قال حدثنا منصور عن ربعی بن حراش

قال حدثنا ابو مسعود رضی الله عنه قال قال النبی صلى الله عليه وآله وسلم ان مما ادرک الناس

من کلام النبوة الاولی اذا لم تستحی فاصنع ما شئت گفت ابو مسعود فرمود پیغمبر خدا تحقیق از آنکه

دریافته اند مردم رسیده است بایشان از کلام نبوت اولی [illegible] [illegible] [illegible]

الجزء الثالث عشر من تیسیر القاری صحیح الاسلام

کتاب الانبیاء

ونزد ما اهل شریعت معلوم نیست . و منسوخ شده است در شریعت ما این است و نیست که حیا از داری پس نیکو نیست

در این باب ما لا يستحيا من الحق للتفقه في الدين در میان چیزی که شرم کرده نمیشود از حق برای دانستن احکام دین

علم در دین حدثنا اسمعیل قال حدثنی مالك عن هشام بن عروة عن ابیه عن زینب بنت ابی سلمة

عن ام سلمة رضی الله تعالی عنها قالت جاءت ام سلیم الی رسول الله صلی الله علیه واله وسلم فقالت یا رسول الله

پیغمبر خدا فقالت یا رسول الله ان الله لا یستحیی من الحق فهل علی المراة غسل پس گفت ای رسول خدا بتحقیق

خدا شرم نمیدارد از اظهار حق آیا هست بر زن غسل اذا احتلمت قال نعم اذا رأت الماء و تبسم کرد و جواب داد

ایشان را چون که دید زن آب پس واجب است بر وی غسل ... پس گفت ... از آن آب را دیدنی

بیرون شده است حدثنا آدم قال حدثنا شعبة قال حدثنا محارب بن دثار قال سمعت ابن عمر رضی الله

عنهما یقول قال النبی صلی الله علیه واله وسلم مثل المؤمن کمثل شجرة خضراء لا یسقط ورقها ولا یتحات گفت محارب شنیدم

ابن عمر را میگفت فرموده پیغمبر خدا مانند مسلمان مانند درختی است سبز لا یسقط ورقها ولا یتحات که ساقط

نمیشود برگ آن و نمی ریزد بر زمین ... از باب تفاعل است بتشدید ... فقال القوم هی شجرة کذا

کذا آن حضرت پرسید از حاضران کدام است آن درخت که تشبیه داده اند آن را بمسلمان پس گفتند

درخت چنان است آن درخت چنان است ... فاردت ان اقول هی النخلة پس خواستم من که گویم آن درخت

نخل خرما است و انا غلام شاب ... اکنون خورد سال ... رسیده بود فاستحییت پس شرم کردم ... و

که حاضر بودند بگو فقال هی النخلة ... آن نخل خرما است این حدیث مکرر گذشته است ... تفصیل

شعبة قال حدثنا خبیب بن عبد الرحمن عن حفص بن عاصم عن ابن عمر مثله وزاد فحدثت به عمر ...

... این اسناد ... پس گفتم آن را بعمر بن خطاب فقال لو کنت قلتها لکان احب الی من کذا وکذا پس گفت عمر اگر بودی تو

بگفته ... محبوب تر ... ثابت ...

... حدثنا مسدد قال حدثنا

مرحوم قال سمعت ثابتا انه سمع انسا رضی الله عنه یقول جاءت امراة الی النبی صلی الله علیه واله وسلم تعرض

علیه نفسها میگفت انس بن مالک آمد زنی نزد رسول خدا در حالی که عرض میکند بر آن حضرت نفس خود را

... فقالت هل لك حاجة فی پس گفت آن زن آیا هست ترا حاجتی در من فقالت ابنته ما

اقل حیاءها پس گفت دختر انس ... کم است حیا این زن فقال هی خیر منك پس گفت انس ...

بهتر است از تو عرضت علی رسول الله صلی الله علیه وسلم نفسها عرض کرد خود را بر رسول خدا ...

که از امهات المؤمنین گردد ... سعادت ... حیا ...

او این شرافت ... باب قول النبی صلی الله علیه

وسلم یسروا ولا تعسروا ... در میان ... پیغمبر خدا ... آسان گیرید ... دشوار ...

وکان یحب التخفیف والیسر علی الناس ... آن حضرت که دوست داشتی آسانی را بر مردم در امور دین

حدثنا آدم قال حدثنا شعبة عن ابی التیاح قال سمعت انس بن مالک رضی الله عنه قال قال النبی صلی الله علیه

الجزء الثالث عشر ... الاسلام

كتاب الانبياء

ان الله لا یستحیی من الحق ... شرم ... را ...

... فهل علی المراة الغسل

اذا احتلمت پس آیا هست واجب

بر زن غسل اگر احتلام کند یعنی بخواب

... قال نعم اذا رأت

الماء ... آری ... اگر ببیند

آب منی را ...

... فقالت ام سلمة فقالت

... المراة ... پیام ...

بطریق استفهام احتلام میکند زن ...

آب را قال رسول الله صلی الله علیه

وسلم فلم یشبهها الولد ...

آنحضرت اگر نباشد ... آب پس

... مانند ...

در کتاب الغسل گذشت ... روایت

... حدثنا

ابن سلام قال حدثنا الفزاری

... مروان بن معاویه

عن حمید الطویل عن انس قال بلغ عبد الله بن

سلام مقدم رسول الله صلی الله علیه وسلم

المدینة رسید عبد الله بن سلام را

که از احبار یهود بود خبر ... آنحضرت

... فقال انی سائلك عن

ثلث لا یعلمهن الا نبی پس ...

عبد الله بن سلام آنحضرت را ... گفت

بتحقیق من پرسنده ام ترا ...

... قال ما اول

اشراط الساعة ...

الجزء الثالث عشر تیسیر القاری

کتاب الادب

علیه وسلم گفت … دلا تعسرا آسان گیرید و دشوار مگیرید بر مردم و سکوت دهید و نگریزانید ایشان را از میان جماعت

مسلمانان حدثنا اسحق قال اخبرنا النضر قال اخبرنا شعبة عن سعید بن ابی بردة عن ابیه عن جده

رضی الله عنه گفت نضر خبر داد و مرا شعبه رسید بن ابی بردة و ابی بردة و گوئی ابی بردة پسر است از جده

ابو موسی اشعری است قال لما بعثه رسول الله صلی الله علیه وسلم و معاذ بن جبل گفت ابو موسی است هرگاه

فرستاد او را رسول خدا و معاذ بن جبل را قال لهما یسرا ولا تعسرا فرمود بهر دو را که آسان گیرید بر مردم

و دشوار مگیرید و بشرا ولا تنفرا و بشارت دهید و مترسانید … و مگریزانید مردم را از جماعت

وتطاوعا و موافقت کنید یکدیگر در کارها قال ابو موسی یا رسول الله انا بارض یصنع فیها شراب من العسل

یقال له البتع … یا رسول الله بار سیبی … میوه … شراب …

میشود … فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم کل مسکر حرام …

… حرام است ظاهر آنست که هر چه … آن مسکر است … این مسئله

تفصیل گذشته است فلیتدبر حدثنا عبد الله بن مسلمة عن مالک عن ابن شهاب عن عروة عن

عائشة رضی الله عنها انها قالت ما خیر رسول الله صلی الله علیه وسلم بین امرین قط الا اختار ایسرهما

عائشه … رسول خدا میان دو چیز … مگر آنکه … آسان بوده

… ما لم یکن اثما فان کان اثما کان ابعد الناس منه … اگر گناه …

… اگر گوئی … رسول خدا … گناه بودی …

… اگر این تخییر از خدا … بودی مراد

آنست که … گناه … است …

… آن حضرت … هرچه … گناه است …

… مردم …

… شفقت که آن حضرت …

… رسول الله صلی الله علیه وسلم لنفسه فی شیء قط و

… رسول خدا … الا ان تنتهک حرمة الله فینتقم لله بها

… حدثنا ابو النعمان قال

حدثنا حماد بن زید عن الازرق بن قیس قال کنا علی شاطیء نهر بالاهواز …

… است …

[illegible]

وگذاشت اسب خود را فانطلقت الفرس تترك صلوته تبعت [illegible]
اسب او پس ترک کرد نماز در پی اسب رفت تا آنکه دریافت اسب [illegible]
تقضی صلوته پس آمد و قضا کرد نماز خود را وفینا رجل له دانی [illegible]
بود رای خوارج فاقبل یقول انظروا الی هذا الشیخ پس پیش آمد [illegible]
ترک صلوته من اجل فرس گذاشت نماز خود را از جهت اسبی [illegible]
پس پیش آمد آن شیخ پس گفت دشواری مکرده مرا احدی [illegible]
علیه وسلم از وقتی که جدائی کرده ام رسول خدا را [illegible]
آن مرد نزدیک دراز خود است فلو صلیت حتی ترکتها لو آت اهلی الی اللیل [illegible]
آمد مردم خود را تا شب و ذکر انه صحب رسول الله صلی الله [illegible]
صحبت داشته رسول خدا را فرأی من تیسیره کسی دیده است [illegible]
سلیمان قال اخبرنا شعیب عن الزهری وقال اللیث حدثنی یونس [illegible]
عبدالله بن عتبة ان اباهریرة قال اخبره ان اعرابیا بال فی [illegible]
عبدالله که ابوهریره نقل کرده که در مسجد فثار الیه الناس لیقعوا به [illegible]
و را فقال لهم رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم پس فرمود رسول [illegible]
علی بوله ذنوبا من ماء بگذارید او را و بریزید بر بول او دلوی از آب [illegible]
ذنوب دلو آنست که ذنوب الیغ ذال معجمه یعنی دلو پر آب است [illegible]
راوی شک کرده است در ذنوب و سجل که ابوهریره کدام یکی را [illegible]
پس بتحقیق فرستاده است شما را خدا آسان کنندگان و نه دشوار گیرندگان [illegible]
او را زجر میکنید جامه او و بدن او ملوث میشود و مبادا قطع شود [illegible]
این تعلیم که در گذشته دربیان دانستن که سعی نمایند که آب بر آن بریزند [illegible]
برود و آن پاک نمیشود و این حدیث مشعر است بر آن باب الانبساط [illegible]
الی الناس مردم را در حرف و حکایت و قال ابن مسعود خالطوا الناس [illegible]
دینک و دین خود را یعنی محافظت کن دین خود را [illegible]
گفتگو می با شایسته بالدعابة مع الاهل [illegible]
موجب انبساط و تکلم کرد حدثنی آدم قال حدثنا شعبة قال [illegible]
رضی الله عنه یقول ان کان النبی صلی الله علیه وآله وسلم لیخالطنا [illegible]
اختلاط میکرد با ما حتی یقول لاخ لی صغیر یا ابا عمیر ما فعل النغیر [illegible]
[illegible]
[illegible] صلی الله علیه وآله وسلم

[illegible]

ای رجل حکیم عبدالله بن سلام کرام مردمست میان شما [illegible]
این سلام و نیکوترین ماست قالوا اعلمنا وابن اعلمنا گفتند بود عبدالله داناترین [illegible]
ما است و پسر داناترین او اخیرنا وابن اخیرنا و نیکوترین ما است
و پسر نیکوترین ماست فقال رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم [illegible]
پس فرمود پیغمبر خدا اسلام آورد [illegible]
وسلم را [illegible] آیا اگر عبدالله بن سلام [illegible]
و [illegible] گفتند [illegible]
بگوید [illegible] قالوا اعاذه الله من ذلک
[illegible] گفتند
[illegible] عبدالله
[illegible] عبدالله
[illegible] گفت اشهد ان لا اله
الا الله و اشهد ان محمدا رسول الله
فقالوا [illegible]
[illegible]
[illegible]
حدثنا بشر بن محمد
[illegible] قال اخبرنا عبدالله
[illegible] قال احمد بن [illegible]
عن [illegible]
صلی الله علیه و [illegible]
[illegible] بنی اسرائیل
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

كنت عائشه بودم من بازی میکردم با دختران نزد پیغمبر خدا وكان لی صواحب يلعبن معی و بود مرا یاران که بازی میکردند با من فكان رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا دخل يتقمعن منه پس بود رسول خدا وقتی که در آمدی در خانه جدا میشدند و می رفتند در خانه از ترس آن حضرت فيسربهن الی فيلعبن معی پس میفرستاد آنها را بسوی من پس بازی میکردند با من يتقمعن مشتق است از قمع یعنی انفصال و دخول در خانه و تسریب از تسریب است بمعنی ارسال و تسریح است

باب المداراة مع الناس یعنی مدارا در گذشتن و مسامحه کردن با مردم ويذكر عن ابی الدرداء انا لنكشر فی وجوه اقوام و ذکر کرده میشود از ابی الدرداء بتحقیق با خنده میکنیم در روی مردم و بشاشت می نمائیم وان قلوبنا لتلعنهم و بتحقیق دلهای ما لعنت میکند آنها را کشر بفتح کاف و سکون شین معجمه یعنی [illegible]

حدثنا قتيبة بن سعيد قال حدثنا سفيان عن ابن المنكدر حدثه عروة بن الزبير ان عائشة رضی الله عنها اخبرته انه استاذن علی النبی صلی الله علیه وآله وسلم رجل عائشه خبر داده است عروه را که بتحقیق طلب اذن کرد برای در آمدن بر رسول خدا مردی فقال ائذنوا له فبئس ابن العشيرة او بئس اخو العشيرة پس فرمود اذن دهید مر او را پس بد اهل صحبت است ابن عشیره و اخ عشیره یک معنی است راوی شک کرده است فلما دخل الان له فی الکلام پس وقتی که در آمد نرمی کرد او را در کلام و ملائمت کرد با وی فقلت له یا رسول الله قلت ما قلت پس گفتم مر آن حضرت را ای رسول خدا گفتی تو چیزی که گفتی در حق او پس از آن نرمی کردی ثم النت له فی القول پس نرمی کردی مر او را در گفتار فقال ای عائشة ان شر الناس منزلة عند الله من فرمود ای عائشه بتحقیق بدترین مردم است از روی مرتبه نزد خدا من ترکه او ودعه الناس اتقاء فحشه کسیکه بگذارند مردم او را از جهت پرهیز کردن از بد زبانی او **حدثنا** عبد الله بن عبد الوهاب قال حدثنا ابن علية قال اخبرنا ایوب عن عبد الله بن ابی مليكة رضی الله عنه ان النبی صلی الله علیه وسلم اهديت له اقبية من ديباج مزررة بالذهب بتحقیق پیغمبر خدا هدیه آورده شد بر آن حضرت قباها از دیباج در حالی که تکمه کرده شده بطلا فقسمها فی ناس من اصحابه پس قسمت کرد آن قباها را در مردمان از اصحاب خود وعزل منها واحدا لمخرمة و جدا کرد از آن قباها یکی را برای مخرمه فلما جاء قال قد خبأت هذا لك پس وقتی که آمد مخرمه فرمود بتحقیق نهان کرده بودم این قبا را برای تو قال ایوب بثوبه گفت ایوب این عبارت متشابه حال است از لفظ خبأته یعنی فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم نهان کرده بودم این قبای مذهب برای تو و آن قبا ملتصق بود بثوب او وانه یریه ایاه یعنی رسول خدا می نمود مخرمه را تکمه های آن که از طلا بود مقصود خوشنود کردن دل او بود وكان فی خلقه شیء و بود در طبیع مخرمه درشت خوئی رواه حماد بن زيد عن ايوب روایت کرد این حدیث را حماد بن زید از ایوب وقال حاتم بن وردان حدثنا ایوب عن ابن ابی مليكة عن المسور قدمت علی النبی صلی الله علیه وسلم اقبية [illegible]

كتاب الانبياء

[illegible]

حدثنا ابو کریب و موسی بن حزام [illegible] حدثنا حسين بن علی [illegible] عن زائدة عن ميسرة الاشجعی عن ابی حازم عن ابی هريرة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم استوصوا بالنساء خيرا [illegible]

الجزء الثالث عشر شيخ الاسلام

كتاب الانبياء

... بن مروان ابى اسناد باين عبارت درمت اثبته باب لا يلدغ المؤمن ...

مسلمان از یک سوراخ دو بار یعنی آزار بکه مسلمان را از جائی رسید ...

نرسد وقال معاوية لا حلم الا بتجربة و گفت معاویه بردباری نی ...

در بعضی نسخ لا حكيم الا ذو تجربة و در نسخه دیگر لا علم الا الذي تجربة ...

نزدیک هم المحل حدثنا قتيبة قال حدثنا الليث عن عقيل عن الزهري عن ابن المسيب عن ابي هريرة

رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم انه قال لا يلدغ المؤمن من جحر واحد مرتين باب

حق الضيف حدثنا اسحق بن منصور قال اخبرنا روح بن عبادة قال حدثنا حسين عن يحيى بن

ابي كثير عن ابي سلمة بن عبد الرحمن عن عبد الله بن عمرو رضي الله عنهما قال دخل علي رسول الله صلى الله

عليه وسلم فقال الم اخبر انك تقوم الليل وتصوم النهار گفت عبد الله بن عمرو آمد بر من رسول ...

پس فرمود آیا خبر داده نشده ام من یعنی خبر داده اند مرا که بتحقیق تو قیام ...

همه روز را قلت بلى گفتم آری شبها نماز میکنم و روزها روزه میدارم قال ...

فرمود پس مکن قیام کن و خواب کن و روزه دار و افطار کن فان لجسدك ...

[illegible]

فان من حسبك ان تصوم من كل شهر ثلاثة ايام ...

[illegible]

قال فشددت فشدد علي ... قلت واني اطيق غير ذلك ...

... صوم نبي الله داود ... روزه پیغمبر خدا داود ...

نبي الله داود ... قال نصف الدهر ...

[illegible]

ونصف سال افطار قال ابو عبد الله يقال هو زور ...

[illegible]

ومانان خورد و میاه خوشیدنی همچنین کلمه خور مصدر است صفت واحد و تثنیه و جمع در واقع میشود قال الخولا
الجابر لا شاله الذی که یعنی خور بهشت نماز هم آمد یعنی آنی فرو رفته که در گرانی ساله با کالشی فرقت فیه فهو
عمارة تر از دریعنی ثقیل است من الزود ما خوذ است از زور الاذرب الامیل و ازور یعنی المیل است و بعضی
حواشی آورده که این عبارت از کلام قال ابو عبد الله تا آخر باب در غیر روایت فربری و مستملی ساقط
است **باب** اکرام الضيف و خدمته ایاه بنفسه در بیان گرامی داشتن مهمان و خدمت کردن او را بذات
خود و بقوله ضیف ابراهیم المکرمین و در بیان این قول که در کلام مجید واقع شده اشارت میکند که
ابراهیم اکرام میکرد مهمانان را **حدثنا** عبد الله بن یوسف قال اخبرنا مالک عن سعید بن ابی سعید
المقبری عن ابی شریح الکعبی رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال من کان یؤمن بالله و
الیوم الآخر فلیکرم ضیفه ترجمه هر کسی که هست که ایمان می آرد بخدا و روز آخرت پس گو که اکرام کند
مهمان خود را جائزته یوم و لیلة عطای او یک شب و روز است یعنی حق ضیافت او یک شب و روز است
والضیافة ثلثة ایام و مهمانی او سه روز است یعنی ضیافت او بطریق لزوم یک شب و روز است و سه روز
بطریق استحباب است فما کان بعد ذلک فهو صدقة پس چیزی که بعد از سه روز است پس آن از قبیل
صدقه است ولا یحل له ان یثوی عنده حتی یحرجه و روا نیست مهمان را اینکه اقامت کند نزد میزبان تا آنکه
در حرج اندازد او را ثوی بیای مثلثه است تحتیه و سکون ثاء مثلثه و کسر واو یعنی مقیم **حدثنا** اسمعیل
قال حدثنی مالک مثله حدیث کرد مرا اسمعیل گفت حدیث کرد مالک مانند این حدیث و زاد من کان یؤمن
بالله والیوم الآخر فلیقل خیرا او لیصمت و زیاده کرده است درین حدیث جزو حدیث را پس گو بگوید سخن
نیک یا خاموشی گزیند **حدثنی** عبد الله بن محمد قال حدثنا ابن مهدی قال حدثنا سفیان عن ابی حصین
عن ابی صالح عن ابی هریرة رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم قال من کان یؤمن بالله والیوم الآخر
فلا یؤذ جاره پس ایذا نکند و رنج ندهد همسایه را و من کان یؤمن بالله والیوم الآخر
فلیکرم ضیفه و من کان یؤمن بالله والیوم الآخر فلیقل خیرا او لیصمت **حدثنا**
قتیبة قال حدثنا اللیث عن یزید بن ابی حبیب عن ابی الخیر عن عقبة بن عامر رضی الله عنه انه قال قلنا
یا رسول الله انک تبعثنا فننزل بقوم فلا یقروننا تحقیق گفت عقبه بن عامر گفتیم ای رسول خدا تحقیق
تو می فرستی ما را پس نزول میکنیم بقومی پس مهمانی نمیکنند ما را فما ترى پس چه می بینی این را و مهمانی
نمیکنند فقال لنا رسول الله صلی الله علیه وسلم ان نزلتم بقوم فامروا لکم بما ینبغی للضیف اگر نزول
کنید شما بقومی پس گفتند مر شما را چیزی که میرسد و سزاوار است مر مهمان را فاقبلوا پس قبول کنید یعنی
از ایشان طلب نکنید فان لم یفعلوا فخذوا منهم حق الضیف الذی ینبغی لهم پس اگر ضیافت نکنند
پس بگیرید بزور از ایشان حق مهمانی که میرسد مر آنها را گفته اند در اوائل اسلام هنگامی که اوقات ترحیب
بود در مسلمانان واجب بود ضیافت پس وقتی که درآمد اهل اسلام مستغنی شد ضیافت مستحب بود و
حدثنا عبد الله بن محمد قال حدثنا هشام قال اخبرنا معمر عن الزهری عن ابی سلمة عن ابی هریرة

الجزء الثالث عشر شيخ الاسلام

كتاب الانبياء

رحم با در دست چل بود نمکال نقله بقول
تیر از دراز است رمح تا آنکه بستد سیخ زد
نسار او خون را بستر گرد دو سیب کرد
حلقه مستل د لاک بیشتر است
و درست کرد آن خون سینه اند و آن زمان
توریکی نه مضغه مستل دال
بستری باشد گوشت پاره مانند آن نشر
ست الله الیه ملکا با رسم کلمات
بستری و رسته شد امی نبسته الیه سری روح
فرشته را نوشتن چار چیز میکند علامه
پس می نویسد فرشته حسب الحکم ازل
این آفرید ما که چه خواهد کرد و از سبب کی روزی
و اجل و مدت عمر او و را باوقت مرگ او
و شقاوت و نیکبختی او و را در سعید
و اگر این بهشت است یا که بهشت است
الذی و حواسیر رسیدی سعی و دو روزی
مدون ترجمه بعضی روایات و سعیدان روح

رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال من كان يؤمن بالله واليوم الآخر فلا يؤذ جاره ومن كان
يؤمن بالله واليوم الآخر فليصل رحمه پس گو كه بكند صلهٔ رحم و رعايت آنها ومن كان يؤمن بالله واليوم الآخر
فليقل خيرا او ليصمت باب صنع الطعام والتكلف للضيف در بيان ساختن طعام و تكلف كردن براى
مهمان حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا جعفر بن عون قال حدثنا ابو العميس عن عون بن ابي جحيفة عن ابيه
رضي الله عنه قال آخى النبي صلى الله عليه وسلم بين سلمان و ابي الدرداء برادرى داد
پيغمبر خدا ميان سلمان و ابي الدرداء فزار سلمان ابا الدرداء فرأى ام الدرداء متبذلة پس زيارت
كرد سلمان ابا الدرداء را پس ديد مادر درداء را كه پوشيده است جامهاى كهنه
پوشش فقال لها ما شأنك پس گفت سلمان مر مادر ابي الدرداء را چه حال است ترا قالت اخوك ابو الدرداء
ليس له حاجة في الدنيا گفت برادر تو ابو الدرداء نيست مر او را حاجتى در دنيا فجاء ابو الدرداء
فصنع له طعاما فقال كل فاني صائم پس آمد ابو الدرداء پس ساخت براى سلمان ...
بتحقيق من روزه دارم قال ما انا باكل حتى تاكل فاكل گفت نيستم من خورنده ...
تو پس خورد ابو الدرداء فلما كان الليل ذهب ابو الدرداء يقوم ...
كه نماز شب بگذارد قال نم فنام ثم ذهب يقوم فقال نم پس گفت سلمان ...
بستر باز رفت كه نماز بگذارد پس گفت خواب كن فلما كان من آخر الليل قال سلمان قم الآن قال
فصليا پس چون بود آخر شب گفت سلمان برخيز حالا پس گذاردند ...
ان لربك عليك حقا ولنفسك عليك حقا ولاهلك عليك حقا ...
مر پروردگار ترا بر تو حقى است و مر نفس ترا حقى است بر تو و ...
كنيز و مر زن ترا بر تو حقى است كه عشرت كنى با وى فاعط كل ذي حق
حقه فاتى النبي صلى الله عليه وآله وسلم پس آمد ابو الدرداء ...
پس ذكر كرد چيزى را كه گفته بود مر او را سلمان مر پيغمبر خدا را فقال النبي صلى الله عليه وسلم
صدق سلمان پس فرمود پيغمبر خدا صلى الله عليه وسلم راست گفته است سلمان باب ما يكره
من الغضب والجزع عند الضيف در بيان چيزى كه ناخوش است از خشم ...
حدثنا عياش بن الوليد قال حدثنا عبد الاعلى قال حدثنا سعيد الجريري عن ابي عثمان
عن عبد الرحمن بن ابي بكر رضي الله عنهما ان ابا بكر الصديق رضي الله عنه تضيف رهطا
از عبد الرحمن بن ابي بكر كه ابو بكر صديق مهمان گرفت جمعى را فقال لعبد الرحمن دونك اضيافك
پس گفت مر عبد الرحمن را بگير و لازم كن مهمانان را ... فاني منطلق
الى النبي صلى الله عليه وسلم پس تحقيق من رونده ام بسوى پيغمبر خدا فافرغ من قراهم قبل ان اجيء
پس فارغ شو از مهمانى ايشان ... فانطلق عبد الرحمن فاتاهم بما عنده
رفت عبد الرحمن پس آورد ايشان را ... فقال اطعموا پس گفت بخوريد

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

كتاب الانبياء

اهل الجنة فيدخل الجنة پس مى
كند بر وى سرنوشت پس كار كند
بكار اهل بهشت پس مى در آيد بهشت را
وان الرجل ليعمل بعمل اهل
الجنة حتى ما يكون بينه وبينها
الا ذراع و تحقيق مرد مر آينه كار مى كند
بكار اهل بهشت تا آنكه نمى باشد ميان وى
و ميان بهشت مگر يك ذراع ...
الكتاب فيعمل بعمل اهل النار
فيدخل النار پس پيشى مى كند بر وى
سرنوشت پس كار مى كند بكار اهل دوزخ
پس مى در آيد دوزخ را ...
حدثنا ابو النعمان
قال حدثنا حماد بن زيد عن
عبيد الله بن ابي بكر بن انس عن
انس بن مالك عن النبي صلى الله
عليه وسلم قال ان الله وكل
في الرحم ملكا تحقيق خداى تعالى
گماشته است در رحم فرشته را
فيقول پس مى گويد آن فرشته يا رب
نطفة اى پروردگار من مطلوب من
نطفه است ...
يا رب علقة اى پروردگار من مطلوب
من علقه است تا آنكه مى گردد از نطفه در رحم
علقه يا رب مضغة اى پروردگار من
مطلوب من گوشت پاره است تا آنكه مى گردد از
...
چون مى خواهد خداى تعالى كه بيافريند ...
...
... قال مى گويد آن فرشته يا رب
اذكر اى پروردگار من آيا نر است
ام انثى آيا ماده است

[illegible]

قالوا این رب منزلنا پس گفتند مهمانان کجاست صاحب منزل یا رب منزل ما ترکیب ازقبیل حب زید است قال المطعم گفت عبد الرحمن طعام بخورید قالوا ما نحن بآکلین حتی یجیٔ رب منزلنا گفتند نمی‌خوریم تا آید صاحب منزل ما قال اقبلوا عنا قراکم گفت قبول کنید از ما مهمانی خود را فانه ان جاء ولم تطعموا لنلقین منه یعنی اگر آمد ابوبکر و شما نخورده بودید هر آئینه می‌رسد ما را از وی ایذاء و چیزی که ناخوش است ما را فابوا پس ابا کردند و نخوردند فعرفت انه یجد علی پس دانستم که تحقیق ابوبکر غضب میکند بر من فلما جاء تنحیت عنه پس چون آمد ابوبکر یکسو شدم از وی فقال ما صنعتم فاخبروه گفت چه کردید پس خبر دادند او را فقال یا عبد الرحمن فسکت ثم قال یا عبد الرحمن فسکت پس گفت ای عبد الرحمن پس خاموش شدم فقال یا غنثر اقسمت علیک ان کنت تسمع صوتی لما جئت فخرجت پس گفت ای جاهل اگر تو میشنوی آواز مرا پس نمی‌خواهم مگر آنکه بیائی پس بیرون آمدم غنثر بضم معجمه و نون ساکن و مثلثه مفتوحه و راء مضموم بمعنی جاهل و قبیل بمعنی لئیم است و روایت کرده اند بمهمله مفتوحه و زای و تاء مثناة فوقانیه و مکسور نون بمعنی مگس خرد و مگس کبود و آمده در قول لما جئت بمعنی الا استثنائی است فقلت سل اضیافک فقالوا صدق اتانا به پس گفتم بپرس مهمانان خود را که تقصیر در خدمت نکرده ام پس گفتند راست گفت آورده بود نزد ما مهمانی را قال فانما انتظرتمونی گفت ابوبکر این است جز این نیست که انتظار کرده بودید مرا والله لا اطعمه اللیلة بخدا سوگند نمی‌خورم امشب فقال الآخرون والله لا نطعمه حتی تطعمه پس گفتند دیگران بخدا نمی‌خوریم تا آنکه تو خوری قال لم ار فی الشر کاللیلة گفت ابوبکر ندیده ام در بدی مانند امشب ویلکم مالکم لا تقبلون عنا قراکم وای شما را نمیشنید شما را چه حال گردید که قبول نمی‌کنید از ما مهمانی خود را هات طعامک بیار طعام خود را پس آورد آن را فوضع یده فقال بسم الله الاولی للشیطان پس نهاد دست خود را پس گفت بخورم بنام خدا و گفت حالت اول یعنی حالت غضب بود از شیطان را فاکل واکلوا پس خورد طعام را و خوردند مهمانان باب قول الضیف لصاحبه لا آکل حتی تاکل در بیان حرام گفتن مهمان مر صاحب خود را اگر میزبان است که نمی‌خورم تا آنکه تو خوری فیه حدیث ابی جحیفة عن النبی صلی الله علیه وآله وسلم در این معنی حدیث ابی جحیفه است که در باب ماضی گذشت یعنی قول آخی النبی صلی الله علیه وسلم بین سلمان وابی الدرداء حدثنی محمد بن المثنی قال حدثنا ابن ابی عدی عن سلیمان عن ابی عثمان قال قال عبد الرحمن بن ابی بکر رضی الله عنهما جاء ابوبکر رضی الله عنه بضیف له او باضیاف له گفت ابو عثمان گفت عبد الرحمن بن ابی بکر آورد ابوبکر مهمانی را از برای خود یا مهمانان را برای خود فامسی عند النبی صلی الله علیه وسلم پس شب کرد نزد پیغمبر خدا و بجا نیامد فلما جاء قالت امی پس هرگاه آمد بخانه گفت او را مادر من احتبست عن ضیفک او عن اضیافک اللیلة [illegible] خود یا از مهمانان خود امشب یعنی خبر آنها نگرفتی قال ما عشیتهم گفت طعام شب نخورانیدی تو آنها را فقالت عرضنا علیه او علیهم فابوا پس گفت عرض کردیم بر مهمان یا بر مهمانان فابوا او فابی پس ابا کردند و نخوردند [illegible] ابا کرد و نخورد [illegible] پس غضب کرد ابوبکر و سب و جدع و دشنام داد و [illegible]

قوله و جواب آن مشهور و از بن مسعود [illegible] گرده است [illegible] اسعیده [illegible] که بخیر [illegible] است [illegible] در باب [illegible] از کتاب الحیض گذشت و تتمه در کتاب القدر مذکور میشود الشنا الحدیث حدثنا عیاش بن الولید حدثنا معتمر بن سلیمان عن ابیه حدثنا ابو عثمان انه حدثه عبد الرحمن بن ابی بکر [illegible]

قال حدثنا شعبة عن ابی عمران عبد الملک بن حبیب الجونی [illegible] [illegible] هم انس بن مالک [illegible] این حدیث در [illegible] اسناد [illegible]

[illegible] قال انی اخذ تحقیق [illegible] آسمان [illegible] اهل در فرح [illegible] لو ان لک ما فی الارض من شیٔ اکنت تفتدی به [illegible] ما هو اهون من هذا [illegible] فی صلب آدم ان لا تشرک بی [illegible]

[illegible]

دو دیگر [illegible] و تیری حج [illegible] شد و [illegible] گفت [illegible]

مردی [illegible] و سوگند [illegible] خوردم [illegible]

[illegible] گفت [illegible] لا [illegible]

[illegible] ابو بکر [illegible] الا [illegible] ولا یطعموا [illegible]

[illegible] ابو بکر کان [illegible] من الشیطان پس [illegible]

و این سوگند [illegible] از اغوای شیطان است [illegible] الطعام [illegible] و کلوا [illegible]

و خوردند [illegible] من اسد [illegible]

اکنون زیاده شد [illegible] یا اخت بنی فراس [illegible] پس [illegible]

[illegible] این حال [illegible]

[illegible] فراس [illegible]

وقالت [illegible] الآن [illegible] پس گفت [illegible] سوگند [illegible]

[illegible] زیاده [illegible] آن حضرت [illegible]

و بعث بها الی النبی صلی الله علیه و آله و سلم [illegible]

پس [illegible] آن حضرت [illegible] برکت [illegible]

[illegible] الکبیر [illegible]

الکبر [illegible] و پرسش حال [illegible]

[illegible] ابی حثمة [illegible]

و محیصة بن مسعود [illegible] خیبر [illegible]

این [illegible] عبد الله بن سهل و محیصة بن مسعود [illegible]

در بستان [illegible] عبد الله بن سهل [illegible] عبد الرحمن [illegible]

حویصة و محیصة ابنا مسعود [illegible] عبد الرحمن بن سهل و حویصة و محیصة [illegible]

[illegible] النبی صلی الله علیه و سلم [illegible]

[illegible] عبد الرحمن و کان اصغر القوم فقال النبی صلی الله علیه و سلم [illegible]

پس [illegible] عبد الرحمن بن سهل [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر من صحیح الاسلام

کتاب الانبیاء

[illegible]

[illegible]

گفتند ای رسول الله این حکمی ست که اعتقاد نداریم با آن پس چگونه سوگند دهیم ایشان را فقال
فتبرئكم يهود بأيمان خمسين منهم پس خلاص میکنند شمارا یهود در سوگند پنجاه کس از یهود قالوا
يا رسول الله قوم كفار گفتند ای رسول خدا یهود مردمان کافر اند اعتبار ندارد سوگند ایشان فعقله
رسول الله صلى الله عليه وسلم من قبله پس بدل داد یعنی دیت داد رسول خدا از پیش خود یعنی
از بیت المال بأيمان خمسين در هر دو جا تنوین خوانده اند و در بعضی روایات باضافت ست
و این روایت موافق مذهب حنفیه ست که اعتبار کرده قصد در مردم نفرین قال سهل
فأدركت ناقة من تلك الإبل فدخلت مربدا لهم فركضتني برجلها گفت سهل پس دریافتم
من ناقه را از آن شتران دیت پس در آمد موضعی که می بودند شتران پس زد بپای مرا مقصود
از این کلام اظهار ضبط حدیث ست و حفظ آن حفظ بلیغ مربد بکسر میم و سکون را و فتح موحده
موضعی که جمع میکنند در او شتران را وقال الليث حدثني يحيى عن بشير عن سهل قال يحيى حسبت
أنه قال مع رافع بن خديج یعنی بجای عن رافع مع رافع گفته وقال ابن عيينة حدثنا يحيى عن بشير عن
سهل وحده حدثنا مسدد قال حدثنا يحيى عن عبيد الله قال حدثني نافع عن ابن عمر رضي الله عنهما
قال قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم أخبروني بشجرة مثلها مثل المسلم تؤتي أكلها
خبر دهید مرا درختی که مانند آن مانند مسلمان ست تؤتي أكلها كل حين بإذن ربها میدهد میوه خود
یعنی حاصل در هر هنگام بحکم پروردگار خود ولا تحت ورقها و ساقط نمیشود برگهای آن فوقع في نفسي
أنها النخلة پس افتاد در نفس من که درخت خرماست فكرهت أن أتكلم وثم أبو بكر وعمر پس ناخوش
داشتم اینکه تکلم کنم در حالی که اینجا ابو بکر و عمر ست فلما لم يتكلما قال النبي صلى الله عليه وسلم
هي النخلة پس هرگاه سخن نکردند هر دو گفت پیغمبر خدا که آن درخت خرماست فلما خرجت
مع أبي قلت يا أبتاه وقع في نفسي النخلة قال ما منعك أن تقولها پس هرگاه بیرون آمدم با پدر
خود گفتم ای پدر افتاده بود در نفس من که این درخت درخت خرماست گفت چه چیز
منع کرد ترا از آنکه بگوئی آن را لو كنت قلتها كان أحب إلي من كذا وكذا اگر بودی تو میگفتی آن را
بود محبوب تر نزد من از چنان و چنان اشارت کرده باموال دنیوی چنانکه در احادیث دیگر
آورده اند با شارت بشتران سرخ موی که عزیز ترین اموال نزد عرب ست قال ما منعني
إلا أني لم أرك ولا أبا بكر تكلمتما فكرهت گفت ابن عمر منع نکرده مرا مگر آنکه تحقیق من ندیدم ترا
و ابا بکر را که تکلم کردید شما پس کراهت داشتم و ناخوش داشتم که من تکلم کنم باب ما يجوز من الشعر
والرجز والحداء وما يكره منه در بیان روا بودن خواندن از جنس شعر و رجز که در معرکه جنگ خوانند
و حدا که در وقت گرم کردن شتران در وقت راندن آنها میخوانند و چیزی که مکروه است از
هر یک از این امور مذکوره وقوله تعالى والشعراء يتبعهم الغاوون إلى قوله ينقلبون قال ابن عباس
في كل لغو يخوضون گفت ابن عباس در تفسیر قوله تعالی في كل واد يهيمون در هر لغو میخوضند

كتاب الانبياء

پس فرود آمد آتشی از آسمان پس خورد
و قبول کرد قربان هابیل را و قابیل را
و این سبب فساد میان ایشان
و تحریر این قصه بیاید ان شاء الله تعالی
باب الأرواح جنود مجندة
ذکر این ترجمه که لفظ حدیث است در کتاب
گویا اشارت است که آدم و ذریت وی
مرکب از ارواح و اجسام اند و قال الليث
موصول آورده مؤلف این تعلیق
در ادب مفرد و از یحیی بن سعید
الليث عن يحيى بن سعيد الانصاري
عن عمرة بنت عبد الرحمن
عن عائشة قالت سمعت النبي
صلى الله عليه وسلم يقول الأرواح
جنود مجندة ارواح لشکرهای جمع
کرده شده اند از سبب اصل خلقت
پیش از اجساد بعضی مناسب اند در شدت
و لطافت و بعضی در کدورت و کثافت
و بعضی در نور و ظلمت و بعضی در طهارت و خباثت
و بعضی در نیک و بد و بعضی در صلاح و بعضی در فساد
و اجسام پس از آن متفرق گردانیدند
از هم و ارواح را به آن مناسبت تعلق ساختند
فما تعارف منها ائتلف پس آنچه
که آشنا بودند بعد از تعلق مستو...
و مناسب در صفات متفق و مجتمع
گشتند و با هم مربوط گشتند
بعد از تعلق به آن جسم ها وما تناكر
منها اختلف و آنچه ناآشنا بودند
و بیگانه بودند در اصل ایشان
دور و جدا گشتند و از اینجاست که نیکان
با نیکان الفت و محبت داشتند
و بدان با بدان و اگر بعضی جوانب
و اسباب قضیه برخلاف این اتفاق
افتد باشد و در آخر حال مرجع آن گردد
که اصل ست و ظاهرا اتفاقا که گفت
که ملاقات میکرد ارواح پیش از اجساد
بعضی بعضی را و بعضی دیگر ...

نرویم ... حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري قال اخبرني ابو بكر بن عبد الرحمن ان مروان بن الحكم اخبره ان عبد الرحمن بن الاسود بن عبد يغوث اخبره ان ابي بن كعب رضي الله عنه اخبره ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال ان من الشعر حكمة تحقیق رسول خدا فرمود بتحقیق بعضے از شعر حکمت است یعنی قولی است صادق مطابق حق و صواب و نافع است منع میکند از جهل و سفاهت حدثنا ابو نعيم قال حدثنا سفيان عن الاسود بن قيس قال سمعت جندبا رضي الله عنه يقول بينا النبي صلى الله عليه وسلم يمشي گفت اسود بن قیس شنیدم جندب را میگفت در اثنای آنکه پیغمبر خدا راه میرفت اذ اصابه حجر فعثر ناگاه رسید آن حضرت را سنگی پس لغزید آن حضرت فدميت اصبعه پس خونین شد انگشت آن حضرت فقال پس خواند این شعر را

هل انت الا اصبع دميت وفي سبيل الله ما لقيت آیا نیستی تو مگر انگشتی که خون شده و در راه خدا است چیزی که پیش آمده ترا این شعر رجز است که در اثنای کارزار خوانده شد ... از خفتن ... که رجز شعر نیست ... این حکایت از شعر دیگری است انتهى ... مقصود آنست که آنچه مقرر شده که آن حضرت شعر نگفته باین معنی است که ایشان شعر نکرده است نه آنکه شعر نخوانده و بعضے گفته اند که انا النبي ... از آن حضرت بصورت شعر واقع شده موزون ... شعر نادر ... شعر اگر باستشهاد نخوانده موزون ... نمیباشد ... صحت نرسیده که آن حضرت باستشهاد خوانده باشند حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا ابن مهدي قال حدثنا سفيان عن عبد الملك قال حدثنا ابو سلمة عن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال النبي صلى الله عليه وسلم اصدق كلمة قالها الشاعر كلمة لبيد گفت ابو هریره ... پیغمبر خدا صادق ترین کلمه که گفته است آن را شاعر کلمه لبید است یعنی از کلمات که شعرا گفته اند صادق ترین آن کلمات این کلمه است الا كل شيء ما خلا الله باطل آگاه باش که هر چیزے که غیر خدا است باطل است یعنی حقیقتے ندارد و مضمحل است در جنب حقیقت حق لا شیء محض وجودی و تحققے در نفس الامر ندارد یا در جنب ... که غیر او فنا پذیر است ... نفی ندارد که وكاد امية بن ابي الصلت ان يسلم و نزدیک بود ... امية بن ابي الصلت که از شعرای جاهلیت بود مسلمان شود ... در حق او ... بوده است آنچه شعره ... بگذر ... حقائق مسلمانان آورده ... قلبی نداشت حدثنا قتيبة بن سعيد قال حدثنا حاتم بن اسمعيل عن يزيد بن ابي عبيد عن سلمة بن الاكوع رضي الله عنه قال خرجنا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم الى خيبر فسرنا ليلا گفت سلمة بن الاكوع بر آمدیم با رسول خدا بسوی خیبر پس رفتیم شب فقال رجل من القوم لعامر بن الاكوع پس گفت مردی از قوم مر عامر بن الاكوع را ... الا تسمعنا من هنيهاتك آیا نمی شنوانی ما را از کلمات و چیزهای خرد خود هنيهات ... تصغیر ... الف ... اضافت کرده ... خطاب ... مصغر ... قال وكان عامر رجلا شاعرا ... عامر مردی شاعر ...

الجزء الثالث عشر ...

كتاب الانبياء

باب قول الله عز وجل ولقد ارسلنا نوحا الى قومه ... روایت ... واقع شده ... از شرح ... رکوع ... انا ارسلنا نوحا الى قومه ان انذر قومك من قبل ان يأتيهم عذاب اليم الى آخر السورة ... باب ذکر بعثت نوح ... و قوله ... ملک بفتح لام و سکون ... کاف ... ادریس علیه السلام ... کتاب ... ذکر ... آدم ...

[illegible] ... برخالی که جدا خواهد و میگفت اللهم لولا انت ما اهتدینا ای بار خدا اگر نبودی تو

... ولا تصدقنا ولا صلینا و نه صدقه میکردیم و نه نماز میگزاردیم فاغفر فداء لک ما ابقینا

... مر ترا یعنی رسول ترا چیزی که متابعت کردیم گرایشی از بعضی از اهل لغت

... میگوید که فداء لک در خطاب خدا استعمال نتوان کرد از آنکه این کلام در استعمال

... حلول آن برای شخصی پس اختیار میکند شخصی دیگر را که حلول کند آن

... است که ذات او مبرا است برای رضای تو

... واقع شده باشد ... کلام ... ولا قینا و ثبت اقدام

... و القین سکینة علینا و القا کن آرام بر ما انا اذا صیح بنا ابینا

[illegible]

ما را فرشتگان ... فتح ... اهل خیبر ... [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

کتاب الانبیاء

[illegible] پس عبد الرحمن قال [illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] رجوع کرد [illegible] الوحی [illegible] رسول [illegible]

[illegible] مالک [illegible] حال [illegible]

[illegible] کرد [illegible]

[illegible] قال من قاله [illegible]

[illegible] گفت [illegible] گفت [illegible]

قال رسول الله صلی الله علیه واله وسلم کذب من قاله [illegible]

[illegible] گفت [illegible] آن [illegible] لا احد من جمیع من [illegible]

جمع کرد [illegible] تحقیق [illegible]

[illegible] وطاعت [illegible]

[illegible]

عن ابن [illegible] صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

و در شعر مرآة البقا رو و وجه تشبيه ظاهر نيست و حق آنست كه اين كلام در غايت حسن و سلامت است ... در استعارت شهرت كرده و اند كه وجه تشبيه در نظر طبع جلي باشد بالذات جلاء آن ... نزاكت بحسب طبع وجه تحمل بار ورزد و شكست يا لعق ... در زبان و تشبيه بر ظاهر است

باب هجاء المشركين در بيان جواز هجو كردن مشركان را حدثنا محمد قال حدثنا عبدة قال اخبرنا هشام بن عروة عن ابيه عن عائشة رضي الله عنها قالت استاذن حسان بن ثابت رسول الله صلى الله عليه وسلم گفت عائشه طلب اذن كرد حسان بن ثابت الانصاري از رسول خدا في هجاء المشركين در هجو كردن مشركان فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم فكيف بنسبي پس گفت رسول خدا پس چگونه باشد حكم نسب من كه من هم از مشركان هستم يعني ... و از هجو تو با ايشان در نسب من خلل آيد فقال حسان لاسلنك منهم كما تسل الشعرة من العجين گفت حسان هر آئينه ميكشم نسب ترا از ميان مشركان چنانكه كشيده ميشود موي از خمير ... اصلا چيزے نمانده از آلودگي خمير ... بيرون مي آيد ... مشتق از سل است وعن هشام بن عروة عن ابيه قال ذهبت اسب حسان عند عائشة ... رفتم كه دشنام دهم حسان را كه در قصه افك با منافقان همراه بود نزد عائشه فقالت لا تسبه فانه كان ينافح عن رسول الله صلى الله عليه وسلم پس گفت عائشه دشنام مكن او را بتحقيق بود كه دفع ميكرد مشركان را بجواب هجو از جانب رسول خدا حدثنا اصبغ قال اخبرني عبد الله بن وهب قال اخبرني يونس عن ابن شهاب ان الهيثم بن ابي سنان اخبره انه سمع ابا هريرة رضي الله عنه في قصصه بتحقيق هيثم بن سنان خبر داده ابن شهاب را كه بتحقيق وي شنيد ابا هريره را در قصه خواندن او ... قاف مصدر است بمعني قصه خواندن و بكسر قاف جمع قصه است و هر دو مرويست يذكر النبي صلى الله عليه وسلم در حاليكه ذكر ميكرد پيغمبر خدا را يقول ان اخا لكم لا يقول الرفث يعني بذلك ابن رواحة ... بتحقيق برادرے كه مر شما راست نميگويد ... قول فحش مراد ابن برادر ابن رواحه را قال گفت ابن رواحه ابن بيت ... و فينا رسول الله يتلو كتابه و در ميان ما رسول خداست كه ميخواند كتاب خدا را اذا انشق معروف من الفجر ساطع ... آن وقت فجر و آن روشن و درخشنده است اذا اراني الهدى بعد العمى ... ازانكه هست پس ... فقلوبنا به موقنات ان ما قال واقع پس دلهاي ما به او يقين كننده است ... بتحقيق آنچه فرموده است واقع است ... يبيت يجافي جنبه عن فراشه ... ميكند در حاليكه ... است پهلوي او از جامه خواب او اذا استثقلت بالكافرين المضاجع ... گرانی كرده است ... خوابگاه آنها گفته اند در بيت اول اشارت بعلم رسول خداست و در بيت سيوم اشارت بعمل آن حضرت يعني كامل است ... در بيت دوم اشارت بتكميل آن حضرت ديگران را پس كامل است و مكمل تابعه عقيل عن الزهري

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

كتاب الانبياء

بيغمبر ... نازل كرد ... كتاب پس ... الحجر نازل كرد ... خبر ... و كذلك جعلناكم امة وسطا لتكونوا شهداء على الناس ... گردانيد شما را امتي نيك و عادل تا باشيد گواهان ... ويكون الرسول عليكم شهيدا و باشد پيغمبر بر شما گواه يعني بر عدالت شما پس آنحضرت ... باين شهادت باشيد ... الوسط العدل ... است بمعني عدل ... حدثنا اسحاق بن نصر ... عن ابي صالح عن ابي سعيد ...

الخاتمة ... [illegible]

الجزء الثالث عشر صحيح الاسلام

كتاب الانبياء

[illegible] کرد یونس [illegible] الزهري عن سعيد [illegible]

[illegible] سعید بن مسیب [illegible] ابی هریره [illegible]

[illegible] کرد [illegible] حدثنا [illegible]

[illegible] عن [illegible] حدثنا اسمعیل [illegible] عن سلیمان عن محمد بن [illegible]

[illegible] عن ابی سلمه بن عبد الرحمن بن عوف [illegible] حسان [illegible]

ابا هریره [illegible] ابی سلمه عبد الرحمن بن عوف [illegible]

[illegible] ابا هریره [illegible]

ابا هریره [illegible] سمعت رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] رسول [illegible] یا حسان [illegible] رسول الله صلی الله علیه [illegible]

[illegible] رسول [illegible]

[illegible] حسان [illegible] الروح القدس [illegible]

[illegible] ابو هریره [illegible]

[illegible] رسول [illegible] صلی الله علیه [illegible] وسلم حدثنا [illegible]

[illegible] رضی الله عنه [illegible] النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

حسان [illegible] حسان [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] علی الانسان [illegible]

[illegible]

[illegible] حدثنا [illegible]

حنظله عن سالم عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] رسول [illegible]

حدثنا عمر بن حفص [illegible] حدثنا ابی [illegible] حدثنا الاعمش [illegible]

عنه [illegible] النبی صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible]

الجزء الثالث عشر من تيسير القاري

كتاب الانبياء

...سید قوم او بود و ابی سعید مال اسماء را شوهری که برایشان [illegible] و در تفسیر عقری و حلقی

[illegible] ای عقری و حلقی مثال **حدثنا** یحیی بن بکیر قال حدثنا اللیث عن عقیل عن ابن شهاب

عن عروة عن عائشة رضی الله عنها قالت ان افلح اخا ابی القعیس استاذن علی بعد ما نزل الحجاب

[illegible] برادر ابی القعیس طلب دخول کرد بر من پیشتر حجاب [illegible]

[illegible] فقلت والله لا آذن له حتی استاذن رسول الله صلی الله علیه وسلم فان

[illegible] رسول خدا [illegible] آن حضرت [illegible]

[illegible] ابی القعیس شیر نداده است مرا ولکن ارضعتنی امرأة

ابی القعیس [illegible] شیر داده است [illegible] ابی القعیس فدخل علی رسول الله صلی الله علیه وسلم

[illegible] الرجل لیس هو ارضعنی [illegible] رسول خدا [illegible] رسول الله

[illegible] برادر ابی القعیس شیر نداده است [illegible] ارضعتنی امرأته

[illegible] قال ائذنی له فانه عمک تربت یمینک [illegible]

[illegible] قال عروة فبذلک کانت عائشة تقول [illegible]

[illegible] من الرضاعة ما تحرمون من النسب [illegible] شیر [illegible]

حدثنا آدم قال حدثنا شعبة قال حدثنا الحکم عن ابراهیم عن الاسود عن عائشة رضی الله عنها

قالت اراد النبی صلی الله علیه وسلم ان ینفر [illegible] عائشه [illegible]

[illegible] صفیة علی باب خبائها کئیبة حزینة [illegible]

[illegible] لانها حاضت [illegible] فقال عقری حلقی لغة لقریش [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] الکتب [illegible] الطواف [illegible]

[illegible] قالت فلا اذا [illegible]

[illegible]

[illegible]

حدثنا عبد الله بن مسلمة عن مالک عن ابی النضر مولی عمر بن عبید الله ان ابا مرة

مولی ام هانئ بنت ابی طالب اخبره [illegible] انه سمع ام هانئ بنت ابی طالب تقول

[illegible] رضی الله عنها [illegible] ذهبت الی رسول الله صلی الله

علیه وسلم عام الفتح فوجدته یغتسل وفاطمة

ابنته تستره [illegible] حضرت [illegible]

[illegible] فسلمت علیه فقال من هذه فقلت انا ام هانئ [illegible]

الجزء الثالث عشر صحیح الاسلام

کتاب الانبیاء

[illegible]

وقطعی گوید که خدا این چنین هست اگرچه باطن او را ولا ایکی علی الله احد ان کان یلکو در ترکیب
المنیر بر نظر خدا احدی را یعنی نگوید که در علم خدا این چنین هست ان کان الکلام متعلق هست بقول آن حضرت

لنبا احسب حدثنی عبد الرحمن بن ابراهیم قال حدثنا الولید عن الاوزاعی عن الزهری عن ابی سلمة والضحاك عن ابی سعید الخدری رضی الله عنه قال بینا النبی صلی الله علیه وسلم یقسم ذات یوم قسما

گفت ابو سعید خدری در میان آنکه پیغمبر خدا قسمت میکرد در روزی قسمت غنایم فقال ذو الخویصرة رجل من بنی تمیم پس گفت ذو الخویصره که مردی بود از بنی تمیم یا رسول الله اعدل ای رسول خدا عدالت کن درین قسمت قال ویلك من یعدل اذا لم اعدل پس فرمود وای بر تو که هرگاه من عدل نکنم پس کی عدل میکند فقال عمر ائذن لی فلاضرب عنقه پس گفت عمر بن خطاب اذن کن مرا پس بزنم گردن او را قال لا ان له اصحابا یحقر احدکم صلوته مع صلوتهم فرمود در روایتست که تحقیق مر او را اصحابی که حقیر می پندارد یکی از شما نماز خود را با نمازهای ایشان و صیامه مع صیامهم و روزه خود را با روزه های ایشان یعنی بالفعل مسلمان هستند و بسیار میکنند نماز و روزه را یمرقون من الدین کمروق السهم من الرمیة یعنی برآیند از دین مانند برآمدن تیر از شکار ینظر الی نصله فلا یوجد فیه شیء نظر کرده میشود به پیکان او که تیر تند پس یافته نمیشود در آن چیزی از خون و غیر آن ثم ینظر الی رصافه فلا یوجد فیه شیء پس نظر کرده میشود بسوی پی که بر پیکان تیر بندند پس یافته نمیشود در آن چیزی ثم ینظر الی نضیه فلا یوجد فیه شیء بفتح نون و کسر ضاد معجمه و تشدید تحتیه چوب تیر را تراشیده ثم ینظر الی قذذه فلا یوجد فیه شیء قذذ بضم قاف و فتح ذال معجمه در آخر هم ذال معجمه جمع قذه بمعنی پر تیر سبق الفرث والدم گذشته است آن تیر سبقت نموده بر سرگین و خون آیتهم رجل اسود احدی یدیه مثل ثدی المرأة او مثل البضعة تدردر یخرجون علی حین فرقة من الناس بر آیند بر هنگام جدائی از مردم نشان ایشان این هست که در میان آنها مرد سیاه است که یکی از دو دست او مانند پستان زن هست یا مثل البضعة تدردر یا مانند گوشت پاره و اینست که حرکت میکند تدردر بدالین مهملتین و فتح ذال مهمله و سکون راء و دال مهمله و راء دیگر در آخر این بر دیا میرود و میرسد وا اینها را از میان این جماعه فروشد این چنین هست اینها را خوارج میگویند و خروج کردند بر امیر المؤمنین علی بن ابی طالب رضی الله عنه در ایام حکومت او بجهت قبول تحکیم ... جمع شدند در نهروان که نزدیک بغداد است قال ابو سعید اشهد لسمعته من النبی صلی الله علیه و آله و سلم گفت ابو سعید گواهی میدهم که تحقیق شنیده ام این را از پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم و اشهد انی کنت مع علی رضی الله عنه حین قاتلهم و گواهی میدهم که تحقیق بودم من با علی مرتضی هنگامی که مقاتله کرد با ایشان فالتمس فی القتلی فاتی به علی النعت الذی نعت النبی صلی الله علیه و سلم پس طلب کرده شد در کشتگان پس آورده شد آن مرد بر صفتی که وصف کرده بود پیغمبر خدا آن را یعنی آورده شد مانند صفتیکه آن حضرت فرموده بود

حدثنا محمد بن مقاتل ابو الحسن قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا الاوزاعی قال حدثنی ابن شهاب عن حمید بن عبد الرحمن عن ابی هریرة رضی الله عنه ان رجالا اتی رسول الله صلی الله علیه وسلم

الجزء الثالث عشر من صحیح الاسلام

کتاب الانبیاء

و تحقیق الیاس از فرستاده شده گان است که گفت مر قوم خود را آیا نمی ترسید از خدا اتدعون بعلا و تذرون احسن الخالقین آیا می پرستید بعل را که بتی بود در زمین بک از شام و میگذارید از خوبی نیکو آفریننده گان را که تحقیق آفریننده و ... آفریننده اند بحقیقت الی قوله ... فی الآخرین و سالاست ... و لفظ ... از روایت ابی ذر ... آمده و ذکر ... ابن اسحق گفته است که ... ابن فنحاص بن العیزار ... و این از انبیاء بنی اسرائیل ... ذکر کرده و هب ... الیاس ... صورت ... و بوده ... است ... از حدیث ...

مرویست از ابی هریره که بتحقیق مردی آمد نزد رسول خدا فقال یا رسول الله هلکت پس گفت ای
رسول خدا هلاک شدم من فقال ویحک پس فرمود وای بر تو چه حال است قال وقعت علی اهلی
فی رمضان گفت افتادم بر زن خود یعنی جماع کردم در روزه ماه رمضان قال اعتق رقبة قال
ما اجدها فرمود آزاد کن بنده را برای کفارت گفت نمی یابم بنده را قال فصم شهرین متتابعین قال
لا استطیع گفت فرمود پس روزه دار دو ماه پیوسته یعنی افطار مکن در میان گفت قدرت ندارم
دو ماه پیوسته روزه دارم قال فاطعم ستین مسکینا قال ما اجد فرمود پس طعام ده شصت مسکین
را گفت نمی یابم اینقدر طعام را فاتی بعرق فقال خذه فتصدق به پس آورده شد زنبیل از خرما که
شصت مسکین را سیر کرده شود فرمود بگیر این را پس تصدق کن بدین فقال اعلی غیر اهلی
علی فقرا اهلی پس گفت ای رسول خدا آیا بر غیر اهل خود تصدق کنم فوالذی نفسی بیده
که بحق کسی که نفس من بدست قدرت اوست ما بین طنبی المدینة احوج منی
محتاج تر از من تثنیه طنب و مراد تمام شهر مدینه است فضحک النبی صلی الله
علیه وسلم حتی بدت انیابه پس خنده کرد پیغمبر خدا تا آنکه ظاهر شدند دندانهای نیش او قال
خذه فرمود بگیر و صرف کن بر اهل خود در حدیث گذشته که کفارت
نسبت با وست یا آنکه کفارت را موقوف بر وقت دیگر داشته
تابعه یونس عن الزهری متابعت کرده است اوزاعی را یونس از زهری
بن خالد عن الزهری ویلك و گفته است عبد الرحمن بن خالد از زهری
سلیمان بن عبد الرحمن قال حدثنا ابو الولید قال حدثنا ابو عمرو الاوزاعی قال حدثنی ابن شهاب
الزهری عن عطاء بن یزید اللیثی عن ابی سعید الخدری رضی الله عنه ان اعرابیا قال مرویست
از ابی سعید خدری که بتحقیق بادیه نشینی گفت یا رسول الله اخبرنی عن الهجرة قال رسول خدا خبر ده
مرا از ثواب هجرت از وطن مالوف بمدینه مطهره فقال ویحك ان شان الهجرة شدید پس فرمود
وای بر تو کار هجرت و شان آن سخت دشوار است فهل لك من ابل قال نعم پس فرمود آیا ترا شتر است
گفت آری قال فتعطی صدقتها قال نعم فرمود آیا ادا میکنی صدقه آن
آن میدهی گفت آری قال فاعمل من وراء البحار فرمود پس عمل کن
وطن او بطرف دریا بود فان الله لن یترك من عملك شیئا پس بتحقیق خدا ترک نمیکند
ثواب عمل ترا چیزی مقصود ازین کلام آنست که قیام بحق هجرت دشوار است
باشی از انکه ... که ادای حق فرایض کرده پس باک نیست که در وطن مقیم باشی اگر چه دوری
از مدینه حدثنا عبد الله بن عبد الوهاب قال حدثنا خالد بن الحارث قال حدثنا شعبة عن
واقد بن محمد بن زید قال سمعت ابی عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه
وسلم قال ویلکم او ویحکم مرویست از پیغمبر خدا که فرمود

الجزء الثالث عشر ... الاسلام

كتاب الانبياء

گفت سحر شکر و سیج او دانسته بی مهر کرآنا فرمود بعضی مراد ملکر او دیگر لا رجوانه تی که تا فعلی و
سر بودانگ دیده بعد بر ریس ذکر معانی کرکه افراید حضرت نفسکو رون بے تعیین مسر مرد فصی از سما گردن فعنی ا
حدثنا آدم عن شعبة ریجکو قال عمرو بن مرة عن سه و تکلم اذکر و بعکو حدثنی ثنا تعلیم جاصم ل
حدثنا همام عن قتادة عن انس رضی الله عنه ان رجلا من اهل البادیة اتی النبی صلی الله علیه
وآله وسلم روایت از انس بن مالک که مردی از اهل بادیه آمد بعضی جما تعالی یا رسول الله
متی الساعة قائمة بیس گفت ای رسول خدا کدام وقت ساعت قیامت قائم شود پس فرمود وای در دلک رما
اعددت لها فرمود چه چیز آماده کرده ساعت قیامت را از بیکی که انتظار آن داری قال ما
اعددت لها الا انی احب الله و رسوله گفت آماده نکرده ام برای قیامت از بیکی مگر آنکه حقیقت من
دوست میدارم خدا را و رسول خدا را قال انک مع من احببت فرمود تحقیق تو با کسی باشی که دوست
میداری تو و آن حضرت ساعت را و این عاقبت و کمال قربت معلوم علی بکلمات تا که تعریف تستد
خاطر ان اهل اصحابه و با هم چنین خوانده تو که چون دوست میدارم خدا را و رسول خدا را ما هم با رسول اوام
حو هم بود فرمود ترک ایمان جمیع سبب دعجب بودند محاسن ما الیس عرق حال است تم در بی سود را لسا
مرده فرحت محبت راوبان فقط ملائکه عرفه درکار بیس ای سرای جا بی گدشت ملائس جو سال کو مر سیده
را او بود و دکو دا بیساله ان من قول انس بیست دمال بان اخر هذا انس قسر مود اگر تا خیر کرده سه بی غلام
پس اگر عمر دو بی صحیح و علم به که فطر و جمع ندوم الساعة یس در باید در امیری تا آنکه قائم شود
ساعت دامت یعنی پس اینکه وی پیر شود و قیامت قائم شود آمد دانست که قیامت مهر ساعت است
تصوری و کبرے و ترتیب مراد انقاد است ته ایست تمر کی است در بین قول پس راسد و علامت قیامت و قیامت کبری
معلوم محال است و بسیط نیست که از اول کمال و هم مردمان که در بعض احادیث داخ شده که
هرکه در بی وقت تو حوان آمد در صد سال رنده بجواهد بود و در بی حدیث اشارت باش قیامت وسطی است
که با نواب سیده یعنی که سون کلام ارس ست ۱۱ ابر دست و دسائل سوال از بی قیامت نیست مر
فرمودن آنحضرت ما اعددت لها ظاهر با طرف قیامت کبری است و در روایت مسلم عن قتادة
سمعت انسا عن النبی صلی الله علیه وسلم و اختصار کرده است شعبه از قتاده در بی اسما گفته
است یعنی الیس مرد ربیعیر حدا تا باب علامة الحب فی الله درمیان نشان دوستی از جهت خدا که
خدا لقوله ان کنتم تحبون الله فاتبعونی یحببکم الله ارجهت فرموده خدا اگر هستید شما که دوست
میدارید خدا را پس متابعت کنید مرا که دوست دارد شما را خدا یعنی علامت دوستی خدا اتباع
رسول الله است معز خدا کنید و در اینجا آورده رصدا حدثنا بشر بن خالد قال حدثنا محمد بن جعفر
عن شعبة عن سلیمان عن ابی وائل عن عبد الله رضی الله عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم
قال المرء مع من احب روایت کرد عبد الله بن مسعود از پیغمبر که تحقیق فرمود مهر
آدمی در بهشت با کسی ... در درجه ... که دوست دارد او را

حدثنا قتيبة بن سعيد قال حدثنا جرير عن الاعمش عن ابي وائل قال قال عبد الله بن مسعود رضي الله عنه جاء رجل الى رسول الله صلى الله عليه وسلم گفت عبد الله بن مسعود آمد مرد
نزد رسول خدا فقال يا رسول الله كيف تقول في رجل احب قوما ولم يلحق بهم پس گفت اے
رسول خدا چه میفرمائی در حال کسیکه دوست دارد قومی را و لاحق نشده است بایشان در عمل
فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم المرء مع من احب یعنی وی در زمرهٔ آن قوم است که دوست
دارد گویا گفت درکلام اشعار است که توقع لحوق در اعمال و کردار با آنها دارد ورنه وی
مرتبهٔ آنها کند انکه هر مرد حکم آن دارد که نیت میکند تابعه جرير بن حازم و سليمان بن قرم و ابو
عوانة عن الاعمش عن ابي وائل عن عبد الله عن النبي صلى الله عليه وسلم حدثنا ابو نعيم
قال حدثنا سفيان عن الاعمش عن ابي وائل عن ابي موسى رضي الله عنه قال قيل للنبي صلى الله
عليه وسلم الرجل يحب القوم ولما يلحق بهم قال المرء مع من احب تابعه ابو معاوية ومحمد
بن عبيد حدثنا عبدان قال اخبرنا ابي عن شعبة عن عمرو بن مرة عن سالم بن ابي الجعد
عن انس بن مالك رضي الله عنه ان رجلا سأل النبي صلى الله عليه وسلم متى الساعة يا
رسول الله روایت است از انس بن مالک که تحقیق مردی پرسید پیغمبر خدا را که کی خواهد شد قیامت
ای رسول خدا قال ما اعددت لها قال ما اعددت لها من كثير صلوة ولا صوم ولا صدقة ولكني
چه آماده کرده برای ساعت قیامت را یعنی چه آماده کرده برای قیامت که کدام چیز مهیا کرده
که موجب نجات تو دران روز باشد گویا میگوید این جواب بر اسلوب حکیم است یعنی از وقت
رسیدن قیامت چه می پرسی از ان بپرس که موجب نجات تو دران روز باشد گفت آماده
نکرده ام مرآن را از بسیاری نماز و نه صوم و نه صدقه یعنی از کثرت عبادت
نه دارم ولكني احب الله ورسوله ولیکن من دوست دارم خدا را و رسول او را
قال انت مع من احببت گفت تو همراه کسی هستی که دوست داری یعنی مرتبهٔ تو

باب قول الرجل للرجل اخسأ گفتن مردی مردی را دور شو
است میگویند خسأ الكلب ای طرده وزجره میگویند خسأ الكلب

حدثنا ابو الوليد قال حدثنا سلم بن زرير قال سمعت ابا رجاء قال حدثنا ابن عباس رضي الله
عنهما قال رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم لابن صياد قد خبأت لك خبيئا
فما هو پس صیاد را تحقیق پنهان کرده ام برای تو چیزی را
گفت پنهان کرده شده در دل تو دخ است قال اخسأ این حدیث
است در حدیث لاحق بر خے از ان مذکور است
بث و کم جبر ... از وی ظاهر میشد و مضمرات دلها را بیان میکرد
که دجال خواهد بود آن حضرت حدیث را در دل پنهان کرده بودند و سورهٔ دخان را

الجزء الثالث عشر من شيخ الاسلام

كتاب الانبياء

... شرح بهمال كرده بايد ... است كه تمام كند ... لطيفه كلمات را احتشاب ميكردند **حدثنا** ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري قال اخبرني سالم بن عبد الله ان عبد الله بن عمر رضي الله عنهما اخبره ان عمر بن الخطاب رضي الله ... سالم پسر عبد الله بن عمر كه عتيق عبد الله بن عمر ... انطلق مع رسول الله صلى الله عليه وسلم في رهط من اصحابه قبل ابن صياد حتى وجده يلعب مع الغلمان في اطم بني مغالة ... ابن صياد يومئذ الحلم ... رسول الله صلى الله عليه ... ابن صياد ...

[illegible]

الجزء الثالث عشر ... الاسلام

كتاب الانبياء

باب النبي الصالح ... الصالح ...

... من هذا ... قال هذا عيسى ...

مرحبا بالنبي الصالح والاخ الصالح ...

قلت من هذا قال هذا ابراهيم ...

[illegible]

... ادخل رسول الله صلى الله عليه وسلم ... رسول الله صلى الله عليه وسلم ...

... ابن صياد ... ابن صياد ... ابن صياد ...

... ابن صياد ... فرمود ...

وابن صياد مضطجع ... في قطيفة له فيها رمرمة او زمزمة ...

خواب ... قطيفه ...

... روايت ...

فرأت ام ابن صياد النبي صلى الله عليه وآله وسلم ...

[illegible]

خلت لكم خبيئا ... قال هو الدخ ...

[illegible]

... قال النبي صلى الله عليه وسلم ...

[illegible]

... عن ابن عباس رضي الله عنهما ...

[illegible]

گفت ابن عباس وقتی که قدوم آوردند ایلچیان قوم عبد القیس بر پیغمبر صلعم گفت مرحبا بالوفد الذین جاءوا
فرمود مرحبا بوفدی که آمده اند غیر خزایا ولا ندامی در حالی که رسوا نه شده و پشیمان نیستند فقالوا یا
رسول الله انا حی من ربیعة پس گفتند ای رسول خدا ما جماعتیم از قبیله ربیعه وبیننا وبینک
مضر و در میان ما و میان تو قوم مضر اند که با ما عداوت دارند وانا لا نصل الیک الا فی الشهر الحرام
نمی توانیم آمد بسوی تو مگر در شهر حرام که جنگ نمیکنیم بیکدیگر در آن شهر فمرنا بامر فصل ندخل به الجنة
پس امر کن ما را بامری که فاصل باشد حق را از باطل و مشتبه نبود که ما بدان عمل کرده آن بهشت
و ندعوا به من وراءنا و دعوت کنیم بآن کسانی را که ورای ما اند فقال اربع واربع پس فرمود چهار چیز است
که عمل باید کرد و چهار چیز است که باز دارید خود را از ارتکاب آن اقیموا الصلوة بر پا دارید نماز را بر دوام
واتوا الزکوة و بدهید زکوة اموال را وصوموا رمضان و روزه گیرید در ماه رمضان واعطوا خمس
ما غنمتم و بدهید پنجم حصه از آنچه غنیمت یابید از کفار ولا تشربوا فی الدباء والحنتم والنقیر والمزفت و آبخوره
درین چهار ظرف که مخصوص بودند بمیخواران وقت بود با آنها این حدیث مکرر بشرح و بیان گذشته باب
ما یدعی الناس بآبائهم در بیان خواندن مردم روز قیامت بنام پدران آنها و درین قول رد است بر کسی که گفته
که خوانده نمیشوند مردم روز قیامت مگر بنام مادران گفته اند که این قول از جهت حرمت عیسی است علیه السلام
و دور نیست که گفته شود از جهت تمیز الست اولاد زنا است که چیزی ندارند حدثنا مسدد قال حدثنا یحیی عن
عبید الله عن نافع عن ابن عمر رضی الله عنهما عن النبی صلی الله علیه وسلم قال الغادر یرفع له لواء یوم
القیمة فرمود غدر کننده بلند کرده میشود مر او را روز قیامت علمی تا ممتاز و نمایان باشد در میان مردم
یقال هذه غدرة فلان بن فلان گفته میشود این نشان غدر فلان بن فلان است گویند در ایام جاهلیت
دغدر میکرد در موسم اجتماع مردم لوائی نزد او بر پا میکردند برای رسوائی او تا بشناسند مردم او را این
فعل شنیع و احتراز کنند از آن فعل حدثنا عبد الله بن مسلمة عن مالک عن عبد الله بن دینار عن ابن
عمر رضی الله عنهما ان رسول الله صلی الله علیه وسلم قال ان الغادر ینصب له لواء یوم القیمة فیقال
هذه غدرة فلان بن فلان درین حدیث بعد از اختلاف در بعضی رجال سند چندین قدر فرق است که
در حدیث سابق یرفع بود و درین حدیث ینصب است و هر دو بیک معنی است باب لا یقل خبثت
نفسی در بیان آنکه سزاوار نیست که گفته شود خبثت نفسی یعنی پلید شد نفس من نسبت خبث بخود نباید کرد اگر چه معنی
آن صحیح است حدثنا محمد بن یوسف قال حدثنا سفیان عن هشام عن ابیه عن عائشة رضی الله عنها
عن النبی صلی الله علیه وسلم قال لا یقولن احدکم خبثت نفسی یعنی قسم بود باید که نگوید یکی از شما خبثت
نفسی ولکن لیقل لقست نفسی ولیکن بگوید لقست بفتح لام و کسر قاف و سین بمعنی شوریده
دل است و خبثت نیز بهمین معنی است و منع از جهت کراهت این لفظ است که لفظ خبث که حرام است
بر مسلمان نیز می آید و در حدیث صحیح واقع شده که چون در خواب کسی میباشد گره میزند شیطان بر
سر او سه گره و پس صباح میکند خبیث النفس و کاهل حدثنا عبدان قال اخبرنا عبد الله عن یونس

الجزء الثالث عشر تيسير القاري ... كتاب الادب ٤٣٦

عن الزهري عن ابي امامة بن سهل عن ابيه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لا يقولن احدكم
خبثت نفسي ولكن ليقل لقست نفسي تابعه عقيل متابعت كرده يونس بن يزيد را عقيل بن خالد
در تسمية ... باسناد سابق و اين متابعت ساقط است از نسخه ابي ذر **باب** لا تسبوا الدهر
آنكه پيغمبر خدا فرموده دشنام مكنيد زمانه را **حدثنا** يحيى بن بكير قال حدثنا الليث عن يونس
عن ابن شهاب قال اخبرني ابو سلمة قال قال ابو هريرة رضي الله عنه قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم قال الله يسب بنو آدم الدهر گفت خدا دشنام ميكنند ابن آدم زمانه را و انا الدهر و حال
آنكه منم دهر يعني مدبر و صاحب دهر يا متصرف در ان و تا حاصل آنكه اين دشنام راجع بمن ميشود
و حال آنكه بر ان دشنام ميكنند فعل من است بيدي الليل والنهار بدست من است شب و روز
در بعضي نسخ مروي الدهر بر ا عقب ... **حدثنا** عياش بن الوليد ... عبد الاعلى حدثنا
معمر عن الزهري عن ابي سلمة عن ابي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لا تسموا
العنب الكرم نام منهيد عنب را كرم كه از اوصاف آن سخي است و لا تقولوا خيبة الدهر فان الله هو
الدهر و مگوئيد زيان زدگي دهر را پس تحقيق خدا است دهر يعني او را ساني آن دهر است و دهر بيا گردانيده
شده است **باب** قول النبي صلى الله عليه وسلم انما الكرم قلب المؤمن و
قال انما المفلس الذي يفلس يوم القيامة در بيان آنكه فرموده پيغمبر خدا نيست كرم مگر دل مسلمان و
تحقيق فرموده نيست مفلس گرسنه گشته است مفلس روز قيامت كه هيچ چيز ... و آنجا اسناد
ميكوئيد ... انما الصرعة الذي يملك نفسه عند الغضب چنانكه فرموده نيست
پهلوان مگر كسي كه غالب باشد ... خود ... غضب ...
در پهلواني ... غلبه ميكنند نفس خود پهلوان آنست چنانكه گفته است ...
... كقوله لا ملك الا الله ... فرموده نيست مالك ملك مگر ...
... باتهام ... ملك ...
... نيست ... آنست ...
... اطلاق ... انگور ...
ملك ... اطلاق ... بر ... ميكنند ...
... تحريم ... نام آن ...
آن ... گفت ... مومن ... ايمان ... ذلك الملوك ايضا
فقال ان الملوك اذا دخلوا قرية افسدوها و اين كلام ... در ترجمه اين باب آورده ...
... مشهور ... آن ... آوردن اين كلام ... ترجمه باب ...
... ترجمه باب ... نيست ...
در اين حصر حقيقي نيست بلكه ادعائي است ... اطلاق ... طريق مجاز ميكنند ...

الجزء الثالث عشر تيسير القاري ... **كتاب الانبياء**

ملوک حجازی بکنند وسببے که داخل میشوند قریه را افساد میکنند آن را و شاید که مدعو قریش و حالی سبب
بیرون آمدن آنست نزد ایشان والله اعلم بالصواب حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان
قال حدثنا الزهري عن سعيد بن المسيب عن ابي هريرة رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه
وسلم ويقولون الكرم گفت ابوهریره رضی الله عنه که پیغمبر خدا میگویند کرم یعنی انگور است وانما
الكرم قلب المؤمن ونیست کرم مگر دل مسلمان مقصود منع از این تسمیه است مر انگور را باب
قول الرجل فداك ابي وامي در جواز گفتن مر کسی را که فدای تست پدر من و مادر من فدا و فدی که
بی باشد قصر و مد مقصور و ممدود آمده اگر بفتح خوانند مقصور است وفيه الزبير عن النبي
صلى الله عليه وسلم در روایت این حدیث زبیر است که از پیغمبر خدا روایت کرده حدثنا
مسدد قال حدثنا يحيى عن سفيان قال حدثني سعد بن ابراهيم عن عبد الله بن شداد عن
علي رضي الله عنه قال ما سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يفدي احدا غير سعد سمعته
از علی بن ابی طالب گفت نشنیدم از رسول خدا که فدا میکرد احدی را یعنی میگفت که پدر
ومادر من فدای تو غیر از سعد بن ابی وقاص را سمعته يقول ارم فداك ابي وامي شنیدم آنحضرت
را که میفرمود بینداز تیر را فدای تو باد پدر و مادر من اظنه يوم احد گمان میکنم آن حضرت
را که روز غزوه احد میگفت از بعضی روایات غزوه خندق معلوم شده باب قول الرجل جعلني الله
فداك در بیان گفتن مرد مر کسی را که دوست میدارد آن را عالم باشد یا غیر عالم مگرداند
مرا خدا فدای تو و قال ابو بکر رضي الله عنه للنبي صلى الله عليه وسلم فديناك بآبائنا
وامهاتنا و گفته است ابوبکر مر پیغمبر خدا را فدا کردیم ترا به پدران خود و مادران خود
حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا بشر بن المفضل قال حدثنا يحيى بن ابي اسحاق عن انس بن مالك
رضي الله عنه انه اقبل هو وابو طلحة مروی است از انس بن مالک که تحقیق وی و ابوطلحه انصاری می آمدند
مع النبي صلى الله عليه وسلم ومع النبي صلى الله عليه وسلم صفية مردفها على راحلته
و با پیغمبر خدا صفیه بود در حالیکه ردیف کرده او را بر شتر سواری خود فلما كان ببعض الطريق
عثرت الناقة پس وقتیکه بود در بعضی از راه لغزید ناقه فصرع النبي صلى الله عليه وسلم
والمرأة پس افتاد پیغمبر خدا و زن صفیه که ردیف آن حضرت بود وان ابا طلحة قال احسب قال اقتحم
عن بعيره و تحقیق ابوطلحه گفت گمان میکنم که گفت انداخت ابوطلحه خود را از شتر خود این قول
انس است فاتى رسول الله صلى الله عليه وسلم پس آمد نزد رسول خدا فقال يا نبي الله جعلني الله
فداك پس گفت ای پیغمبر خدا بگرداند مرا خدا فدای تو هل اصابك من شيء آیا رسیده ترا از
درد و الم قال لا فرمود نرسیده است ولكن عليك بالمرأة ولیکن لازم است بر تو محافظت زن
فالقى ابو طلحة ثوبه على وجهه پس انداخت ابوطلحه بر روی خود جامه تا نبیند صفیه را فقصد قصدها فالقى ثوبه
عليها پس انداخت جامه خود را بر صفیه فقامت المرأة فشد لهما على راحلتهما پس ...

الجزء الثالث عشر من شيخ الاسلام

كتاب الانبياء

[illegible]

پس ما برایت ابو طلحه برای آن حضرت و مصفیه ترک کیا فسا فرنا الیٰ سوار شد و سیر کرد و نیز و را
کرفت حتی اذا کانوا باظهر المدینة ۶ وقتیکه نزدیک شدند بر پشت مدینه او قال اشرفوا على المدینة یافت
مشرف شدند بر مدینه شک راوی است قال النبی صلی الله علیه وسلم آئبون تائبون گفت پیغمبر
کلمات را بر روی مدینه را بعون است عابدون لربنا حامدون در حالیکه عبادت کننده ایم خدا را و ستایش
کننده ایم فلم یزل یقولها حتی دخل المدینة پس دایم میگفت این کلمات را تا آنکه در آمد مدینه را باب
احب الاسماء الی الله درباره محبوب ترین نامها نزد خدا او قول الرجل لصاحبه و در بیان گفتن مرد مر
یار و مصاحب خود را یا بنی ای پسرک من این قول در شرع واقع است و حدیثی در این باب قرض یا نیت
قول مرا ار و حدثنا صدقة بن الفضل قال اخبرنا ابن عیینة قال حدثنا ابن المنکدر عن جابر رضی
الله عنه قال ولد لرجل منا غلام فسماه القاسم گفت جابر بن عبد الله انصاری زاده شد مر مردی را
از ما پسری پس نام نهاد او را قاسم فقلنا لا نكنيك ابا القاسم ولا كرامة پس گفتیم آن مرد را کنیت
نمیکنیم ترا ابا القاسم و بزرگی نمیدهیم ترا بدین کنیت یعنی از این وجه که تو پسر کرده ای قاسم و کنیت تو مر آن
کنیت آن حضرت است تنبیه حقیقه جمع متکلم است از باب تفعیل فاخبر النبی صلی الله علیه وسلم فقال
سم ابنك عبد الرحمن پس خبر داد آن مرد آن حضرت را از گفتار صحابه پس فرمود نام کن پسر خود را
عبد الرحمن مطابقت حدیث به ترجمه خالی از تکلف نیست از انکه معلوم شده که عبد الرحمن احب الاسماء
است شاید گفته در روایتی آمده که احب الاسماء الی الله عبد الله و عبد الرحمن و تیز گفته احب یعنی محبوب است
فی الوجیز من التکلف باب قول النبی صلی الله علیه وسلم سموا باسمی ولا تکتنوا بکنیتی بیان
قول پیغمبر خدا نام کنید فرزندان را بنام من که محمد است و کنیت نکنید بکنیت من که ابو القاسم است
از آنکه در آن وقت کنیت کسی ابو القاسم نبود و بجای محمد را احمد پس کنیت ابو القاسم موجب
اشتباه است بعضی گفته اند مراد آنست که محمد ابو القاسم نام نکنید مرا و پیش آنست که مردی ام
است یکی از زید کنیت مر گفته اند که این منع در زمان حیات آن حضرت بوده است ذکره انس عن
النبی صلی الله علیه وسلم حدثنا مسدد قال حدثنا خالد قال حدثنا حصین عن سالم عن
جابر قال ولد لرجل منا غلام فسماه القاسم فقالوا لا نكنيه حتى نسأل النبی صلی الله علیه وسلم
پس گفتند مردم کنیت نمیکنیم او را ابو القاسم تا آنکه بپرسیم پیغمبر خدا را فقال سموا باسمی ولا تکنوا
بکنیتی گفت نام نهید بنام من و کنیت مکنید بکنیت من حدثنا علی بن عبد الله قال حدثنا سفیان
عن ایوب عن ابن سیرین قال سمعت ابا هریرة قال قال ابو القاسم صلی الله علیه وسلم سموا باسمی
ولا تکتنوا بکنیتی حدثنا عبد الله بن محمد قال حدثنا سفیان قال سمعت ابن المنکدر قال سمعت
جابر بن عبد الله رضی الله تعالى عنهما قال ولد لرجل منا غلام فسماه القاسم فقالوا لا نكنيك
بابی القاسم ولا ننعمك عينا یعنی نگوئیم ترا ابو القاسم و خنک نمیداریم چشم ترا خود بست
این قول از قول ایشان انعم الله بك عينا ای اقر الله عينك یعنی خنک کناد خدا چشم ترا ...

که دوست میداری او ترا کنایت از فرزند میدارد فاتی النبی صلی الله علیه وآله وسلم فذکر ذلك
پس آمد نزد پیغمبر خدا پس ذکر کرد انچه پیش گفته بود فقال اسم ابنك عبد الرحمن پس فرمود نام
پسر خود را عبد الرحمن گفته اند که اگر تغیر نام بسبیل وجوب نبوده است از انکه در نام معانی
کو تلخی باشد بلکه نام برای تمیز مسمی است لیکن نام خوب برای تفاول میکنند چنانکه از
حدیث باب لاحق معلوم شده **باب** اسم الحزن در تغیر نام حزن که بمعنی زمین سنگلاخ است
بغیر داده **حدثنا** اسحق بن نصر قال حدثنا عبد الرزاق قال اخبرنا معمر عن الزهری
عن ابن المسیب عن ابیه ان اباه جاء الی النبی صلی الله علیه وسلم فقال ما اسمك قال حزن
تحقیق پدر مسیب آمد نزد پیغمبر خدا پس فرمود چیست نام تو گفت نام حزن است قال انت
سهل فرمود نام تو سهل است قال لا اغیر اسما سمانیه ابی گفت تغیر نمی کنم نامی که نامیده است
آن را پدر من قال ابن المسیب فما زالت الحزونة فینا بعد گفت ابن مسیب همیشه بود درشتی
و بدی در ما بعد ازین حال **حدثنا** علی بن عبد الله ومحمود قالا حدثنا عبد الرزاق قال
اخبرنا معمر عن الزهری عن ابن المسیب عن ابیه عن جده بهذا یعنی این حدیث باین سند دیگر
نیز رسیده است **باب** تحویل الاسم الی اسم احسن منه در بیان گردانیدن نام بجانب دیگر که آن
نیکو تر از آن باشد **حدثنا** سعید بن ابی مریم قال حدثنا ابو غسان قال حدثنی ابو حازم عن سهل
قال اتی بالمنذر بن ابی اسید الی النبی صلی الله علیه وسلم حین ولد گفت سهل آورده شد پسر
ابی اسید نزد پیغمبر خدا در هنگامی که زاده شد فوضعه علی فخذه وابو اسید جالس
پس نهاد آن پسرک را بر ران خود و ابو اسید نشسته بود فلهی النبی صلی الله علیه وسلم بشیء
بین یدیه پس مشغول بود پیغمبر خدا بچیزی که در پیش آنحضرت بود فامر ابو اسید بابنه فاحتمل
من فخذ النبی صلی الله علیه وسلم پس امر کرد ابو اسید به پسر خود پس برداشته شد از ران آنحضرت فاستفاق النبی صلی الله
علیه وسلم پس فارغ شد پیغمبر خدا فقال النبی صلی الله علیه وسلم این الصبی پس فرمود پیغمبر کجا است صبی
فقال ابو اسید اقلبناه یا رسول الله پس گفت ابو اسید باز بردیم او را بخانه ای رسول خدا
قال ما اسمه قال فلان فرمود چیست نام او گفت اسید فلان نام دارد قال ولکن اسمه
المنذر فسماه یومئذ المنذر لیکن نام او منذر است پس نامید او را امروز منذر **حدثنا**
صدقة بن الفضل قال اخبرنا محمد بن جعفر عن شعبة عن عطاء بن ابی میمونة عن ابی رافع عن
ابی هریرة ان زینب کان اسمها برة مرویست از ابی هریره رضی الله عنه بتحقیق زینب بنت جحش
بجیم و سکون حا و آخرش شین معجمه است یا در موسیان ان یا بنت ابی سلمه ربیبه آن حضرت صلی الله
علیه وسلم چنانچه روایت کرده این را ابن مردویه در تفسیر سوره حجرات بود نام او بره بفتح موحده
فقیل تزکی نفسها پس گفته شد مر او را پاک میگرداند و می ستاید نفس خود را باین نام اگر
... مستحق است از برهما فسماها رسول الله صلی الله علیه وسلم زینب پس نامید آن را پیغمبر خدا

الجزء الثالث عشر فتح الاسلام

کتاب الانبیاء

مطلع تر باشد ...
ابا ... اللہ علی اهل الارض ...
آیا ... مقصود ...
در عایت ایشان ...
تمام ... پس سوال کرد
آنحضرت ...
اخبث ... خالد بن الولید ...
دادم آن مرد سائل را که خالد بن ولید بود ...
روایتی دیگر آمده که گفت عمر او ...
اورا ... پس ارداشت آنحضرت ...
صحابی ... قال ...
هرگاه ...
... اهل ...
...
...
قوما یقرؤن القرآن لا یجاوز حناجرهم
تحقیق ...
باشد ...
...
...
...
...
من الدین ... من الرمیة ...
...
...
...

رتبته ... اهل الاسلام
ویدعون اهل الاوثان ...

الجزء الثالث عشر تيسير الاسلام

كتاب الانبياء

صلی اللہ علیہ وسلم زینب وتحقیق واقع است این تسمیہ مر جویریہ بنت حارث را مانند [illegible]
عنہا روایت کرد این را مسلم وابوداؤد و تو روایت کرد بخاری در ادب مفرد از ابن عباس
این لفظ کہ بود اسم جویریہ برہ پس گردانید آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم نام او را و این نام
نہاد آن را جویریہ زیرا کہ مکروہ داشت آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم این را کہ گفتہ شود برآمد
نزد او برہ کذا فی التسہیل حدثنا اسحٰق بن موسی قال اخبرنا ہشام ان ابن جریج اخبرہم
قال اخبرنی عبد الحمید بن جبیر بن شیبة قال جلست الی سعید بن المسیب فحدثنی ان جدہ حزنا
قدم علی النبی صلی اللہ علیہ وسلم فقال ما اسمک گفت عبد الحمید نشستم نزد سعید بن مسیب
پس حدیث کرد مرا کہ جد او کہ حزن نام داشت قدوم آورد بر رسول خدا پس فرمود آنحضرت چیست
نام تو قال اسمی حزن قال بل انت سہل گفت نام من حزن است فرمود از روی عنایت بلکہ تو
سہل ہستی قال ما انا بمغیر اسما سمانیہ ابی گفت نیستم من تغیر کنندہ نامی را کہ نامیدہ است
آن را پدر من قال ابن المسیب فما زالت فینا الحزونة بعد گفت ابن المسیب پس ہمیشہ ماند
درشتی احوال بعد از آن **باب** من سمی باسماء الانبیاء در بیان حال کسی کہ نامید فرزندان خود را
بنام انبیاء وقال انس قبل النبی صلی اللہ علیہ وسلم ابراہیم یعنی ابنہ گفت انس بوسہ داد پیغمبر خدا
ابراہیم را یعنی پسر خود را کہ ابراہیم نام داشت حدثنا ابن نمیر قال حدثنا محمد بن بشر قال
حدثنا اسمعیل قلت لابن ابی اوفی رأیت ابراہیم ابن النبی صلی اللہ علیہ وسلم گفت اسمعیل
مر ابن ابی اوفی را آیا دیدہ بودی تو ابراہیم پسر پیغمبر خدا را کہ چگونہ بود قال مات صغیرا ولو
قضی ان یکون بعد محمد صلی اللہ علیہ وسلم نبی گفت آری دیدہ ام او را و [illegible] ابن منذر [illegible]
گفت آری بود [illegible] شبیہ تر برسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم ولیکن فرد مرد در اوان صغر و اگر قضا بود
اینکہ باشد پس از محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پیغمبری [illegible] ابنہ ولکن لا نبی بعدہ [illegible] زندہ بودی
ولیکن نیست پیغمبری بعد از آن حضرت یعنی سزاوار بود کہ پیغمبر شود پسر آن حضرت کسی پیغمبر
نمیکردند ولیکن آنحضرت خاتم انبیاء است حدثنا سلیمان بن حرب قال حدثنا شعبة عن عدی بن ثابت
قال سمعت البراء قال لما مات ابراہیم علیہ الصلوٰۃ والسلام قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
ان لہ مرضعا فی الجنة گفت براء بن عازب وقتی کہ مرد ابراہیم فرمود رسول خدا تحقیق مر او را شیر
دہندہ ایست در بہشت کہ تمام میکند رضاع او را [illegible] حدیث بلاغت کہ بعد از [illegible]
در آوردہ بود [illegible] قبر را بہشت تفسیر کردہ [illegible] حدثنا
آدم قال حدثنا شعبة عن حصین بن عبد الرحمن عن سالم بن ابی الجعد عن جابر بن عبد اللہ الانصاری
قال قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم تسموا باسمی ولا تکتنوا بکنیتی فرمود پیغمبر خدا نام کنید فرزندان را
بنام من کہ محمد است و کنیت مکنید بکنیت من فانما انا قاسم اقسم بینکم [illegible] قسمت کنندہ
میان شما [illegible] سزاوار نیست یعنی تقسیم مال [illegible]

حدثنا خالد بن یزید قال حدثنا
اسرائیل بن یونس عن ابی اسحق
سمع عن الاسود قال سمعت عبد اللہ
ابن مسعود قال سمعت النبی صلی اللہ
علیہ وسلم [illegible] آنحضرت
[illegible] مشہور است در [illegible]
[illegible] در قصہ نوح **باب**
قصہ یاجوج وماجوج و آن دو [illegible]
یافث بن نوح علیہ السلام کہ از اولاد ایشان
[illegible] از بعضی [illegible]
ابن یافث وبعضی [illegible]
[illegible] کہ تمام [illegible] ایشان
[illegible] وبعضی از ترک [illegible]
[illegible] ترک و یاجوج [illegible]
[illegible] گردید
از ایشان [illegible]
ایشان [illegible] ذو القرنین [illegible]
پس [illegible] ترک [illegible]
و آن [illegible]
[illegible] وقول اللہ تبارک وتعالی
ان یاجوج وماجوج مفسدون
فی الارض تحقیق یاجوج وماجوج [illegible]
[illegible] نقل کردہ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

می آید پس اسحاق با بن قتیبه ستم و روایت انس عن النبی صلی الله علیه وسلم در روایت کرده انس بن مالک انتهی خلاف این حدیث مذکور را **حدثنا** موسى بن اسمعيل قال حدثنا ابو عوانة قال حدثنا ابو حصين عن ابي صالح عن ابي هريرة رضي الله عنه عن النبي صلى الله عليه وسلم قال تسموا باسمي ولا تكتنوا بكنيتي ومن رآني في المنام فقد رآني فان الشيطان لا يتمثل في صورتي وکسیکه دید مرا در خواب بصورتیکه من دارم پس بتحقیق دیده است مرا بتحقیق شیطان تمثیل نمیکند در صورت من یعنی الهی برین رفته است که ویرا قدرت نداده که بصورت من خود را نماید این حدیث تفصیل وارد و مکرر گذشته و بسط مذکور شده است و من كذب علي متعمدا فليتبوأ مقعده من النار وکسیکه دروغ گوید بر من دیده و دانسته پس گو جا کند خود را از آتش دوزخ این حدیث بجزو اول مطابق ترجمه باب است و دو جزو دیگر طفیلی است مناسب حال حافظان واقع شده است

حدثنا محمد بن العلاء قال حدثنا ابو اسامة عن بريد بن عبد الله بن ابي بردة عن ابي بردة عن ابي موسى قال ولد لي غلام فاتيت به النبي صلى الله عليه وسلم گفت ابو موسی زاده شد مرا پسر پس آوردم او را نزد پیغمبر خدا فسماه ابراهيم پس نام کرد او را ابراهیم فحنكه بتمرة پس تحنیک کرد او را بخرما تحنیک یعنی داخل کردن بست خرما بعد از خائیدن در حلق صغیر ودعا له بالبركة ودفعه الي و دعا کرد ویرا ببرکت و باز داد او را بسوی من وكان اكبر ولد ابي موسى و بود آن پسر کلان ترین فرزندان ابی موسی **حدثنا** ابو الوليد قال حدثنا زائدة قال حدثنا زياد بن علاقة سمعت المغيرة بن شعبة قال انكسفت الشمس يوم مات ابراهيم گفت زیاد بن علاقه شنیدم مغیره بن شعبه را میگفت گرفته است آفتاب روزی که مرد ابراهیم رواه ابو بكرة عن النبي صلى الله عليه وسلم **باب** تسمية الوليد **حدثنا** ابو نعيم الفضل بن دكين قال حدثنا ابن عيينة عن الزهري عن سعيد عن ابي هريرة قال لما رفع النبي صلى الله عليه وسلم رأسه من الركعة گفت ابو هریره هرگاه بر داشت پیغمبر خدا سر خود را از رکوع قال اللهم انج الوليد بن الوليد وسلمة بن هشام وعياش بن ابي ربيعة گفت ای خداوند نجات کن ولید بن ولید را و سلمه بن هشام را و عیاش بن ربیعه را والمستضعفين بمكة و بیچارگان را که در قید کفار اند اللهم اشدد وطأتك على مضر خداوندا سخت گیر خود را بر مضر اللهم اجعلها عليهم سنين كسني يوسف خداوندا بگردان وطأه خود را بر ایشان قحطها مانند قحط یوسف یعنی هلاک کن ایشان را بگرسنگی در باب سابق حدیثی صحیح در همین کتاب مذکور است که قحطی سخت در مکه واقع شد چنانکه کافران قریش از گرسنگی مردند چون داشته بودند که از دعای آن حضرت است ابو سفیان آمد نزد آن حضرت و بعد شکستگی عرض کرد که یا ابا القاسم تو ما را امیر کرده بصله رحم و این قوم که از گرسنگی می میرند ذوی الارحام تو اند دعا کن که این بلا دور شود و برطرف گردد آن حضرت بحال زار ابو سفیان رحم آورده دعا کرد و این ابتلا برطرف شد این همه

اعطا کردم او را اسباب هر چیز وطریقی پس در پی رفت سببی را تا که رسید او را بآخر حرارت در جانب مغرب تا آنکه چون رسید بمغرب آفتاب یافت آنرا که فرو میرود در چشمه گرم با گل و یافت نزدیک آن چشمه قومی را گفتیم ای ذو القرنین یا آنکه عذاب کنی این قوم را و یا آنکه طریق نیکی گیری یا آنکه بگیری در باره ایشان کوئی یعنی اگر گرفتار کنی گفت ذو القرنین لیکن کسیکه ظلم کند بر نفس خود بعدم اطاعت پس البته عذاب میکنیم او را عذاب سخت و دنیا و بعد از آن گردانیده شود بسوی پروردگار خود پس عذاب خواهد کرد او را عذاب سخت و اما کسیکه ایمان آورد و عمل شایسته کرد پس او راست پاداش نیکو و البته می گوییم او را از کار ما آسانی را باز پیروی کرد سببی دیگر را تا که شرق رسید تا چون رسید مطلع آفتاب را دید آنرا که طلوع می کند بر سر قومی که نگردانیدیم برای ایشان از این طرف آفتاب پوششی یعنی از لباس و عمارت در میان ایشان و آفتاب حجاب گفت و کذا و ما القرنین و حال آنکه احاطه داشتیم بعلم بآنچه نزد او بود باز پیروی کرد سببی دیگر را تا بسان تا و ابسته ترجمه آیات الی قوله آتونی زبر الحدید ابن ست... تفسیر کرد این لفظ را بطریق... آیات دیگر... از بنی القرنین... ذو القرنین آیات ... الحدید

آتوني زبر الحديد ... گفت مولف ...

الجزء الثالث عشر من صحیح الاسلام

کتاب الانبیاء

سعادتمند علم الهی است نگردند در ضلالت و گمراهی آمده باب من دعی صاحبه فنقص من

اسمه ترجمه در بیان آنکه خواند کسی صاحب و یار خود را پس کم کرد از نام او حرفی را

عن ابی هریرة قال قال النبی صلی الله علیه وسلم یا ابا هر [illegible]

پس کم کرد [illegible] است از تصغیر رایت [illegible] تکسیر و تذکیر [illegible]

حدثنا ابو الیمان قال اخبرنا شعیب عن

الزهری قال حدثنی ابو سلمة بن عبد الرحمن ان عائشة رضی الله تعالی عنها زوج النبی

صلی الله علیه وسلم قالت قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یا عائش هذا جبریل

یقرئک السلام [illegible] است [illegible] اسلام [illegible] قالت علیه

السلام و رحمة الله [illegible] صحیح [illegible]

منقول است قالت وهو یری ما لا اری گفت عائشه [illegible]

بروایت حضرت [illegible]

حدثنا موسی بن اسمعیل قال حدثنا وهیب قال حدثنا ایوب عن ابی قلابة عن انس [illegible]

تعالی عنه قال کانت ام سلیم فی الثقل [illegible]

[illegible] مناع [illegible] النبی صلی الله علیه وسلم

سوق [illegible] و [illegible]

[illegible] تعالی النبی صلی الله علیه وسلم یا انجش

ای انجش آهسته [illegible] باب الکنیة

و [illegible] للصبی [illegible]

[illegible] حدثنا مسدد قال حدثنا عبد الوارث

عن ابی التیاح عن انس قال کان النبی صلی الله علیه وسلم احسن الناس خلقا

[illegible] و کان لی اخ یقال له ابو عمیر [illegible]

[illegible] ابو عمیر [illegible] حضرت

قال احسبه فطیما [illegible] الوعمیر [illegible]

ما فعل النغیر [illegible] حضرت [illegible]

[illegible]

[illegible] الصلوة [illegible]

[illegible] حضرت [illegible] بالبساط [illegible]

حضرت [illegible]

وتقوم خلفه فیصلی بنا [illegible] حضرت [illegible]

باب التكنّي بابي تراب وان كانت له كنية اخرى در بیان کنیت کردن بابوتراب واگرچه بوده باشد او را کنیت دیگر حدثنا خالد بن مخلد قال حدثنا سليمان قال حدثني ابو حازم عن سهل بن سعد قال ان كان احب اسماء علي رضي الله تعالى عنه اليه لابو تراب گفت سهل بن سعد بتحقیق بود محبوب ترین نامها علی بن ابی طالب نزد او ابوتراب وان كان ليفرح ان يُدعى بها وتحقیق بود که خوش میشد اینکه خوانده شود بان وما سمّاه ابا تراب الا النبي صلی الله علیه وسلم و نامیده بود او را ابوتراب مگر پیغمبر خدا غاضبت يوما فاطمة رضي الله عنها غضب کرده بود روزی فاطمه را فخرج فاضطجع الى الجدار في المسجد پس بیرون رفت بسوی مسجد پس پهلو نهاد بسوی دیواری که در مسجد بود فجاءه النبي صلی الله علیه وسلم يتبعه پس آمد او را پیغمبر خدا در حالی که میطلبید او را فقال هو ذا مضطجع في الجدار پس گفت یکی او اینک صاحب پهلو نهنده است در دیوار فجاءه النبي صلی الله علیه وسلم وامتلأ ظهره ترابا پس آمد نزد او پیغمبر خدا و حال آنکه پر بود پشت او از خاک فجعل النبي صلی الله علیه وسلم يمسح التراب عن ظهره پس گشت پیغمبر خدا پاک میکرد خاک را از پشت او ويقول اجلس يا ابا تراب و میفرمود برخیز ای ابوتراب و از آن وقت این نام گشت او را رضی الله عنه باب ابغض الاسماء الى الله در بیان مبغوض ترین نامها نزد خدا حدثنا ابو اليمان قال حدثنا شعيب قال حدثنا ابو الزناد عن الاعرج عن ابي هريرة قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم اخنى الاسماء يوم القيامة عند الله گفت ابوهریره فرمود رسول خدا خوارترین نامها روز قیامت نزد خدا و صاحب این نام است یعنی روز قیامت صاحب این نام رسواتر و خوارتر خواهد شد اخنى بهمزهٔ مفتوح و خای معجمه ساکن و نون در آخر بمعنی تحتیه است و در بعضی نسخ اخنع آخره عین بهمان معنی نزدیک یکدیگر است رجل تسمّى ملك الاملاك مردی است که نامیده شود پادشاه پادشاهان کرامانی گفته که معنی ملک الملوک است حدثنا علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان عن ابي الزناد عن الاعرج عن ابي هريرة رواية از ابی هریره است که روایت میکند از پیغمبر خدا قال اخنع اسم عند الله و در بعضی نسخ قال سفيان غير مرة اخنع الاسماء عند الله رجل تسمى بملك الاملاك قال سفيان يقول غيره تفسيره شاهان شاه و شهنشه مرکب مضاف الیه بر مضاف مقدم است عادت اهل عجم باب كنية المشرك در بیان کنیت مشرک وقال المسور سمعت النبي صلی الله علیه وسلم يقول الا ان يريد ابن ابي طالب گفت مسور شنیدم پیغمبر خدا را میگفت مگر آنکه بخواهد ابن ابی طالب این را فرموده است آن حضرت هنگامی که خواست علی که نکاح کند دختر خود یعنی دختر ابوجهل را برای علی بن ابی طالب و آن حدیث بتفصیل گذشت در آخر باب نکاح که چون شنید آن حضرت که علی رضی الله عنه اراده کرده که دختر ابی جهل را به نکاح خود در آرد آن حضرت خطبه خواند که منع میکنم علی بن ابی طالب را اگر نکاح کند دختر ابوجهل را تا فاطمه را طلاق دهد خدا راضی نخواهد بود که دختر دشمن خدا و دختر دوست خدا در یک جا جمع کند الحدیث حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن الزهري ح وحدثنا اسمعيل قال

الجزء الثالث عشر صحیح الاسلام

کتاب الانبیاء

[illegible] ابی عن سلیمان عن محمد [illegible] ابی عیسیٰ عن [illegible]

[illegible] کہ [illegible] او را [illegible] رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم [illegible]

[illegible] حسن رسول [illegible]

[illegible] آن حضرت [illegible]

[illegible] در حال [illegible] سعد بن عبادہ [illegible]

[illegible]

[illegible] عبد اللہ [illegible] اسلام [illegible]

[illegible] اسلام آوردن عبد اللہ بن ابی [illegible]

[illegible] ہست [illegible]

[illegible]

[illegible] مجلس [illegible] المسلمین والمشرکین [illegible]

[illegible] مجلس [illegible] مسلمانان و مشرکان [illegible]

[illegible] مسلمانان [illegible]

مجلس [illegible] آن حضرت [illegible]

[illegible]

صلی اللہ علیہ وسلم [illegible] اسلام [illegible]

مسلمانان را [illegible] اللہ [illegible] آن حضرت [illegible]

[illegible] ایشان را [illegible] اسلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] رسول [illegible] اصلاح [illegible]

[illegible] المسلمین والمشرکین [illegible]

[illegible]

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم [illegible] رسول [illegible]

تا وقتی که خاموش شد در حتم رکب رسول الله صلی الله علیه وسلم دابة فسار پس سوار
شد رسول خدا مرکب خود را و راه گرفت حتی دخل علی سعد بن عبادة تا آنکه در آمد بر سعد بن عبادة
فقال رسول الله صلی الله علیه وسلم ای سعد الم تسمع ما قال ابو حباب پس فرمود رسول خدا ای
سعد آیا نشنیدی چیزی را که گفت ابو حباب یرید عبد الله بن ابی قال کذا و کذا یعنی اراده کرد ابو حباب
عبد الله بن ابی منافق را که گفت چنان و چنان قال فقال سعد بن عبادة گفت راوی این حدیث
پس گفت سعد بن عبادة ای رسول الله اعف عنه واصفح ای رسول خدا عفو کن [illegible]
[illegible] و درگذر فوالذی انزل علیک الکتاب لقد جاء الله بالحق پس سوگند
[illegible] که نازل کرده بر تو کتاب را بتحقیق آورد خدا حق را الذی انزل علیک صفت حق است لقد
اصطلح اهل هذه البحیرة علی ان یتوجوه و یعصبوه بالعصابة و بتحقیق اتفاق کرده بود مردم این
بلده بر آنکه تاج نهند او را و عصابه بندند بر سر او یعنی سردار خود کنند فلما رد الله ذلک
بالحق الذی اعطاک الله پس هرگاه رد کرد آن را خدا بسبب حقی که داده ترا شرق بذلک غصه خورد بآن
سبب فذلک فعل به ما رأیت پس آن حال کرده بوی چیزی که دیدی تو [illegible] بی اختیار
ساخته او را بر عداوت و انکار فعفا عنه رسول الله صلی الله علیه وسلم پس عفو کرد از وی
رسول خدا و کان رسول الله صلی الله علیه وسلم واصحابه یعفون عن المشرکین واهل
الکتاب و بود رسول خدا و یاران او عفو میکردند از مشرکان و اهل کتاب کما امرهم الله
و یصبرون علی الاذی چنانچه امر کرده است ایشان را خدا و صبر میکردند بر آزار قال الله تعالی
ولتسمعن من الذین اوتوا الکتاب من قبلکم الآیة تمام آیت این است ومن الذین اشرکوا اذی
کثیرا [illegible] هر آینه بشنوید از کسانی که داده شده اند کتاب پیش از شما و از کسانی
که شرک آوردند آزار بسیار و قال ود کثیر من اهل الکتاب تمام آیت این است لو یردونکم
من بعد ایمانکم کفارا دوست دارند بسیاری از اهل کتاب رد کنند شما را از بعد ایمان شما کافران
حسدا من عند انفسهم من بعد ما تبین لهم الحق از روی حسد کردن از پیش خود پس از آنکه ظاهر شده
مر ایشان را حق فاعفوا واصفحوا حتی یأتی الله بامره پس عفو کنید و درگذرید تا آنکه بیاید
خدا با امر خود وکان رسول الله صلی الله علیه وسلم یتأول فی العفو عنهم پس بود رسول خدا تأویل
میکرد آیه [illegible] عفو کردن از کافران ما امره الله به حتی اذن الله فیهم چیزی که امر کرده بود
او را خدا به آن تا آنکه اذن داد [illegible] در آن حضرت را در حق کافران فلما غزا رسول الله صلی الله
علیه وسلم بدرا فقتل الله بها من قتل من صنادید الکفار وسادة قریش پس هنگامی که غزا
کرد رسول خدا غزوه بدر را پس کشت خدا در آن غزوه کسی را که کشت از کلانان کافران و بزرگان
قریش صنادید [illegible] جمع صندید است یعنی مهتر و شجاع و سادة جمع سید است فقفل
رسول الله صلی الله علیه وسلم واصحابه منصورین غانمین پس مراجعت کرد رسول خدا و اصحاب او

[illegible] مسلمان [illegible] ذو القرنین [illegible]
[illegible] تفسیر [illegible]
[illegible] اسکندر [illegible] ذو القرنین
[illegible] فیلقوس [illegible]
[illegible] و آداب [illegible]
صاحب ارسطو [illegible]
[illegible] قرآن [illegible]
[illegible] اسکندر [illegible]
[illegible] صاحب ارسطو [illegible]
[illegible]

قصه [illegible] صلی الله علیه وسلم [illegible]
[illegible] حدثنا
یحیی بن بکیر قال حدثنا اللیث
عن عقیل [illegible] عن ابن شهاب
عن عروة [illegible] زینب بنت
ابی سلمة حدثته عن ام حبیبة

بمالی کرنصرت یافته شده اند و غنیمت گرفته اند منهم اساری من صنادید الکفار وسادة
قریش بجائے کہ اینهان اسیران اند از کافران کافران حمتران قریش قال ابن ابی ومن معه من
من معه من مشرکین عبادة الاوثان گفت ابن ابی سلول و کسے که با وی بودند از مشرکان
بت پرست هذا امر قد توجه این یعنی اسلام محمدی تحقیق پیش آمده و بزرگی یافته
توجه الشیخ ابی کبر فبایعوا بس بیعت کنید فبایعوا رسول الله صلی الله علیه وسلم على الاسلام فاسلموا پس بیعت
کردند رسول خدا را بر اسلام پس قبول کردند اسلام را و بظاهر مسلمان شدند حدثنا
موسى بن اسمعيل قال حدثنا ابو عوانة قال حدثنا عبد الملك عن عبد الله بن الحارث بن نوفل
بن عبد المطلب قال یا رسول الله هل نفعت ابا طالب بشیء گفت عباس ای رسول خدا
کردی ابا طالب را بچیزے فانه کان یحوطك و یغضب لك پس تحقیق وی نگهبانی میکرد ترا
و خشم میکرد برای تو بر دشمنان تو قال نعم فرمود آری نفع کرده ام او را هو فی ضحضاح من
نار ضحضاح بر وزن خضخاض بضاد اول مفتوح است و دو حاء مهملہ اول ساکن و در اصل بمعنی آب تنک
که کعبین رسد و استعارت کرده برای آتش که تا کعبین باشد و در حدیث دیگر آمده که آتش
را که تا گوشت می خورد و دماغ پس بر آوردم او را تا ضحضاح لولا انا لكان فی الدرك الاسفل من
واگر نمی بودم من هر آئنه بودی در درک پایان تر از نار **باب** المعاريض مندوحة عن الكذب
در بیان آنکه سخن را بگوشه گفتن فراخی و دوری است از کذب وقال اسحق سمعت انسا قال
مات ابن لابی طلحة فقال كيف الغلام قالت ام سليم هدأ نفسه وارجو ان قد استراح گفت
ام سلیم مادر او آرام گرفته نفس او و امیدوارم که تحقیق راحت یافته وظن انها صادقة وگمان کرد ابو طلحه
که تحقیق ام سلیم راست گفته است و ام سلیم بطریق تعریض گفته که آرام یافت از اضطراب جان کندن
و راحت یافته از بلاهای دنیوی این حدیث باز بادتی گذشته است در ترکی حدثنا آدم قال
حدثنا شعبة عن ثابت البنانی عن انس بن مالك قال كان النبی صلی الله علیه وسلم فی مسیر له
فحدی الحادی گفت انس بن مالک بود پیغمبر خدا در سفری که مر او را بود پس خواند مر
حدی خوانی فقال النبی صلی الله علیه وسلم پس فرمود پیغمبر خدا ارفق یا انجشة ویحك
بالقوارير در این کلام تعریض است بزنان بقول او القوارير حدثنا سليمان بن حرب قال حدثنا
حماد عن ثابت عن انس وایوب عن ابی قلابة عن انس رضی الله عنه ان النبی صلی الله علیه وسلم
کان فی سفر وکان له غلام يحدو بهن يقال له انجشة مروی است از انس که پیغمبر خدا
بود در آن حضرت را غلامی که حدی میگفت شتری را که زنان بر روی سوار بودند گفته میشد
آن غلام را انجشه فقال النبی صلی الله علیه وسلم رويدك يا انجشة سوقك بالقوارير قال
ابو قلابة يعنی النساء گفت ابو قلابه میخواهد از قوارير زنان را حدثنی اسحق قال اخبرنا
حبان قال حدثنا همام قال حدثنا قتادة قال حدثنا انس بن مالك قال كان النبی صلی الله علیه وسلم

الجزء الثالث عشر تيسير الاسلام

كتاب الانبياء

قال نعم اذا كثر الخبث مر بود آنكه ملك مى شويد اگرچه مسلمانان بسيار باشند وقتيكه بسيار شود فسق و فجور و خبث اهل خانه و سكون باشد و محققين تفسير خبث كرده اند مراد معاصى است حدثنا مسلم بن ابراهيم قال حدثنا وهيب قال حدثنا ابن طاؤس عن ابيه عن ابى هريرة عن النبى صلى الله عليه وسلم قال فتح الله من ردم يأجوج ومأجوج مثل هذا وعقد بيده تسعين يعنى گشاد حق تعالى ردم يأجوج و مأجوج را اين قدر و عقد كرد ... راوى كو بود دست خود عقد نود را كه در عقد انامل صورتش است كه نهد سر سبابه را در ... گشاده دارد مسبحه را و سبابه را بر انگشت ... و اين بظاهر مخالف مسعود روايت سابق را كه تحليق بابهام و مسبحه است ... كه چون مقصود آنحضرت بيان تحليق ... است بمقدار ... حاصل مى شود ... بر انگشت ... انگشت ... مسبحه و وسطى ... تحقيق اهتمام نكرده ... انگشتان ... وسطى و مقصود ظاهر است حدثنا اسحق بن نصر قال حدثنا ابو اسامة عن الاعمش حدثنا ابو صالح عن ابى سعيد الخدرى عن النبى صلى الله عليه وسلم قال يقول الله تبارك وتعالى يا آدم فيقول لبيك وسعديك والخير فى يديك ... حق تعالى روز قيامت ... يا آدم ... لبيك ... ايستاده ام بر در تو ... و اطاعت ... پروردگار ... ايستاده ... و خير ... در دو دست تست ... آدم ...

حاجة لهان له لمشيه گفت انس بود مر پيغمبر خدا را اسود احوالى گفته مى شد مر او را انجشه و كان حسن الصوت بود خوش آواز فقال له النبى صلى الله عليه وسلم ويحك يا انجشة لا تكسر القوارير اى انجشه مسكن شيشه هارا يعنى با آواز تو شتران گرم و تيزرو مى شوند و آزار مى رسد زنان را تعبير درين سخن چنين تعرير ميكنند كه كس آواز تو را زنان در فتنه مى افتند قال قتادة يعنى ضعفة النساء يعنى اراده ميكند زنان ضعيف حدثنا مسدد قال حدثنا يحيى عن شعبة قال حدثنى قتادة عن انس بن مالك قال كان بالمدينة فزع فركب النبى صلى الله عليه وسلم فرسا لابى طلحة روايت از انس بن مالك كه بود ترسى بمدينه عو غائى و هراسى پس سوار شد رسول خدا اسپى را كه مر ابى طلحه را بود و اين اسپ كودن و گمراه بود فقال ما رأينا من شئ پس چون سوار آنحضرت و تفتيش ... رفته بودند ديديم ما چيزى را از انچه مردم ترسيده بودند ... يافتيم اين اسپ را مانند دريا در كشاده رفتار باب قول الرجل للشئ ليس بشئ وهو ينوى انه ليس بحق يعنى مردى مر چيزى را هيچ نيست و او نيت دارد كه حق نيست وقال ابن عباس قال النبى صلى الله عليه وسلم للقبرين يعذبان بلا كبير وانه لكبير وقت ابن عباس ... گفت پيغمبر خدا اهل دو قبر را كه عذاب كرده ميشوند بغير گناه كبيره و حال آنكه است و تحقيق كبيره است عذاب اهل اين حديث در كتاب الوضوء باين عبارت گذشته مر تقرير قال انهما يعذبان وما يعذبان فى كبير ظاهر است كه اين حديث داخل ترجمه است حدثنا محمد بن سلام قال اخبرنا مخلد بن يزيد قال اخبرنا ابن جريج قال ابن شهاب اخبرنى يحيى بن عروة انه سمع عروة يقول قالت عائشة گفت ابن شهاب خبر داد مرا يحيى بن عروه كه تحقيق وى شنيده عروه را ميگفت گفته است عائشه سأل اناس رسول الله صلى الله عليه وسلم عن الكهان پرسيدند يعنى مردم رسول خدا را از كاهنان فقال لهم رسول الله صلى الله عليه وسلم ليسوا بشئ پس فرمود مر سائلان را رسول خدا نيستند چيزى كه اعتبارى داشته باشند در آنچه ميگويند قالوا يا رسول الله فانهم يحدثون احيانا بالشئ يكون حقا گفتند اى رسول خدا تحقيق ايشان حديث ميكنند گاه چيزى كه مى باشد آن حق و واقع فقال رسول الله صلى الله عليه وسلم تلك الكلمة من الحق پس فرمود رسول خدا آن كلمه كه راست مى بوده از حق است يخطفها الجنى ميربايد آن كلمه را جنى از واقع فيقرها فى اذن وليه قر الدجاجة پس آواز ميكند آن كلمه در گوش دوست خود كاهن است مانند آواز كردن مرغ در بعضى نسخ بدل دجاجه زجاجه است بمعنى شيشه بضم زا و فتح قاف و تشديد را و مكسور است فيخلطون فيها اكثر من مائة كذبة پس خلط ميكنند كاهنان درآن بيشتر از صد دروغ بدانكه مكرر گذشته است در بعضى روايات واقع شده كه شياطين پيش از ولادت آن حضرت صلى الله عليه وآله وسلم تا آسمان مى رفتند و دار و قايع كه در آسمانها مذكور مى شد استراق سمع ميكردند و بعد از ولادت آن حضرت چون رجم ... در كرده شده اند

باد چه وآن یکان کلمه استراق کرده بکاهنان میرسانند باب فی رفع البصر الی السماء در بیان بلند کردن چشم بسوی آسمان و قوله افلا ینظرون الی الابل کیف خلقت والی السماء کیف رفعت در بیان فرموده خدا آیا نمی بینید بسوی شتر که چگونه پیدا کرده شده و بسوی آسمان چگونه بلند کرده شده تمام آیت اینست والی الجبال کیف نصبت و نمی بینید بسوی کوهها که چگونه نصب کرده شده و بر زمین که والی الارض کیف سطحت و بسوی زمین که چگونه فرش کرده شده مقصود بیان آیتهای عظیمه قدرت الهی است و حکمتهای که مندرج است و بعد از کلمات بیان آن عنوان در حدیث تحریر آورده وقال ایوب عن ابن ابی ملیکة عن عائشة رفع النبی صلی الله علیه وسلم راسه الی السماء مروی است از ام المؤمنین عائشه رضی الله عنها که برداشت پیغمبر خدا سر خود را بسوی آسمان و دید جبرئیل را که در میان زمین و آسمان برتخت نشسته حدثنا یحیی ابن بکیر قال حدثنا اللیث عن عقیل عن ابن شهاب قال سمعت ابا سلمة بن عبد الرحمن یقول اخبرنی جابر بن عبد الله انه سمع رسول الله صلی الله علیه وسلم یقول ثم فتر عنی الوحی مروی است از ابن شهاب که گفت خبر داد مرا جابر بن عبد الله انصاری که بتحقیق او شنیده رسول الله را میفرمود و بعد فتور که دراز شد وحی بعد از آنکه جبرئیل در غار حرا آمده و خوانده بود اوائل سوره اقرا را چنانکه در اوائل کتاب در باب بدء الوحی تمام ذکر یافته قبینا انا امشی سمعت صوتا من السماء فرفعت بصری الی السماء پس در آن اثنای که من راه میرفتم شنیدم آوازی از جانب آسمان پس برداشتم نظر خود را بسوی آسمان فاذا الملک الذی جاءنی بحراء قاعد علی کرسی بین السماء والارض پس ناگاه دیدم فرشته را که آمده بود نزد من در غار که وی نشسته است برکرسی در میان آسمان و زمین حدثنا ابن ابی مریم قال اخبرنا محمد بن جعفر قال اخبرنی شریک عن کریب عن ابن عباس رضی الله عنهما قال بت فی بیت میمونة والنبی صلی الله علیه وسلم عندها گفت ابن عباس خواب کردم در خانه میمونه در حال آنکه پیغمبر خدا نزد میمونه بود فلما کان ثلث اللیل الآخر او بعضه قعد فنظر الی السماء پس هرگاه بود سیوم حصه آخر شب یا بعض آن شب یک را ولیست از خواب برخاسته نشست آنحضرت پس نظر کرد بسوی آسمان فقرا ان فی خلق السموات والارض الی قوله لآیات لاولی الالباب پس خواند این آیت را تا قول او اولی الالباب باب من نکث العود بین الماء والطین در بیان حال کسیکه زد چوب را میان آب و گل حدثنا مسدد قال حدثنا یحیی عن عثمان بن غیاث قال حدثنا ابو عثمان عن ابی موسی انه کان مع النبی صلی الله علیه وسلم مروی است از ابی موسی اشعری که تحقیق وی بود با پیغمبر خدا فی حائط من حیطان المدینة در باغی از باغهای مدینه وفی ید النبی صلی الله علیه وسلم عود یضرب به بین الماء والطین و در دست پیغمبر خدا چوبی بود میزد بآن چوب میان آب و گل فجاء رجل یستفتح بیامد مردی که طلب میکرد کشادن در آن باغ یعنی اذن در آمدن میکرد فقال له النبی صلی الله علیه وسلم افتح له وبشره

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب الانبیاء

این حکم در این حال بپیر میگردد خورد سال قصع کل ذات حمل حملها یعنی افگند پیرزان باردار بار خود را این عبارت مثل بوفرط هول و شدت مقام است و اگر حقیقة باشد کلام بشدت نزول قیامت و محنت آنگاه غیر مبعوث شده پیر گردد در زمانی که حامله مبعوث شده حمل بیفگند در زمین تا چه مراد باشد و تری الناس سکاری و ما هم بسکاری و تو بینی تو ای مخاطب در آن حال مردم را مست مانند و نیستند ایشان مستان ولکن عذاب الله شدید و لیکن عذاب خدا سخت کرد بیهوش ایشان را قالوا یا رسول الله وایّنا ذلک الواحد گفتند اصحاب یا رسول الله کدام از ما باشد آن یک از هزار که در بهشت برود قال ابشروا فرمود شادمان شوید و خوش وقت باشید فان منکم رجلا ومن یاجوج وماجوج الف پس بتحقیق از شما یک مرد است و از یاجوج و ماجوج هزار یعنی یاجوج و ماجوج بقدری کثیر اند که در دوزخیان یکی از شما و هزار از ایشان باشند و لفظ کثیر را شامل میگردد ثم قال ابشر فرمود در بیان کثرت ایشان در بهشت با وصف اکثریت امم سابقه از ایشان در وجود و زمان ستة

پس فرمود مرا که در را بگشا و بشارت ده او را به بهشت فجئت فاذا ابو بکر رضی الله عنه پس رفتم که بگشایم ناگاه دیدم که آن مرد ابو بکر است رضی الله عنه ففتحت له وبشرته بالجنة پس کشادم در را برای او و بشارت دادم او را به بهشت ظاهر آنست که درین وقت بوحی معلوم کرده بود
ثم استفتح رجل آخر پس طلب فتح کرد مردی دیگر فقال افتح له وبشره بالجنة فاذا عمر رضی الله عنه ففتحت له وبشرته بالجنة ثم استفتح رجل آخر وکان متکئا فجلس پس طلب فتح کرد مردی دیگر و بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم تکیه کرده پس نشست برد و گفت افتح له وبشره بالجنة علی بلوی تصیبه او تکون پس فرمود بگشای برای او و بشارت ده او را به بهشت بر بلائی که برسد او را یا باشد او را شک از راوی است فذهبت فاذا عثمان رضی الله عنه پس رفتم که بگشایم پس ناگاه دیدم که عثمان است ففتحت له وبشرته بالجنة پس کشادم در برای او و بشارت دادم او را به بهشت واخبرته بالذی قال وخبر دادم او را به چیزی که فرموده بود آنحضرت قال الله المستعان گفت عثمان خداست طلب یاری داده شده درین ابتلا و صبر بران **باب** الرجل ینکت الشیء بیده فی الارض در بیان حال مردی که میزند چیزی را بدست خود در زمین نکت بفتح نون و سکون کاف بمعنی زدن بچوب و غیر آن زمین را چنانکه اثر کند دران **حدثنا** محمد بن بشار قال حدثنا ابن ابی عدی عن شعبة عن سلیمان ومنصور عن سعد بن عبیدة عن ابی عبد الرحمن السلمی عن علی رضی الله عنه قال کنا مع النبی صلی الله علیه وسلم فی جنازة گفت علی بن ابی طالب بودیم با پیغمبر خدا در جنازه فجعل ینکت فی الارض بعود پس گشت آنحضرت که میزد در زمین بچوبی فقال لیس منکم من احد الا وقد فرغ من مقعده من الجنة والنار فرمود نیست احدی از شما مگر آنکه بتحقیق فارغ شده است از جای خود از بهشت و دوزخ یعنی مقرر شده است در ازل که بهشتی است یا دوزخی فقالوا افلا نتکل پس گفتند آیا اعتماد نکنیم بر همان که مقرر شده و نقب و رنج تکلیف قال اعملوا فکل میسر فرمود عمل کنید پس هر کس آسان کرده شده است بر آنکه در تقدیر الهی رفته یعنی بر علم تکیه نکنید و آن را جزای حق عبودیت ندانید موجب بهشت نه انکار ید فاما من اعطی واتقی الایة این آیت خبر میدهد از مقام عبودیت و وعده تیسر حصول همه مطالب دنیوی و اخروی **باب** التکبیر والتسبیح عند التعجب در بیان الله اکبر و سبحان الله گفتن نزد تعجب و مشاهده امری غریب و عجیب وقال ابن عباس عن عمر قلت للنبی صلی الله علیه وآله وسلم گفت ابن ابی ثور از ابن عباس از عمر رضی الله عنهم قلت للنبی صلی الله علیه وآله وسلم گفتم مر پیغمبر خدا را اطلقت نساءک قال لا قلت الله اکبر آیا طلاق دادی زنان خود را فرمود نه گفتم الله اکبر و تعجب از حال صحابه که این سخن دروغ شنیده بران حضرت ثابت شده و این امر که التفخص بیانات ست نسبت کردند با آنحضرت **حدثنا** ابو الیمان قال اخبرنا شعیب عن الزهری قال حدثتنی هند بنت الحارث ان ام سلمة رضی الله عنها قالت گفت

الجزء الثالث عشر من شیخ الاسلام

کتاب الانبیاء

قلت اهل الجنة امید دارم که باشید شما ستریک اهل بهشت فکبرنا پس از تکبیر گفتیم قال ارجو ان تکونوا نصف اهل الجنة فرمود امید دارم که باشید شما نیمه اهل بهشت فکبرنا پس تکبیر گفتیم فقال ما انتم فی الناس الا کالشعرة السوداء فی جلد ثور ابیض فرمود نیستید شما در میان مردم در قلت مگر مانند یکی موی سیاه در پوست گاو سفید او کشعرة بیضاء فی جلد ثور اسود یا مانند یکی موی سفید در پوست گاو سیاه تنویع است از آنحضرت و تشبیه یک را ولیست و درین اشعار است باکثریت اهل نار بجدی که نسبتی نیست آنها را با اهل بهشت

باب قول الله تعالی در بیان قول خدای تعالی در فعل با ابراهیم علیه السلام واتخذ الله ابراهیم خلیلا و گرفت خدای تعالی ابراهیم را دوست جانی خلیل از خلت است بالضم بمعنی دوستی و محبت که از سیاه دل باشد و بعضی از خلت بالفتح گویند یعنی حاجت بجهت قصر وی حاجت خود را بر خدا و ابراهیم در سریانی بمعنی اب رحیم است یعنی پدر بسیار مهربان و وی ابن آزر نام آزر تارح ست بفوقیه و راء مفتوحه و حاء مهمله ابن ناحور بنون و حاء مهمله مضمومه و راء ابن شارخ بشین معجمه و راء مضمومه و خاء معجمه آخر ابن ارغو بفتحین معجمه ابن فالغ بفاء و لام مفتوحه معجمه ابن عابر بمهمله و موحده و بعضی عابر گویند ابن شالخ بمعجمتین ابن ارفخشد ابن سام ابن نوح علیه السلام عسقلانی گوید مختلف نیستند جمهور اهل نسب و اهل کتاب دران مگر در تلفظ

كتاب الانبياء

زهری روایت کرد ... دختر حارث که تحقیق ام سلمه که از ازواج مطهره است گفت [illegible]

النبی صلی الله علیه وسلم بیدار شد شبی پیغمبر خدا فقال سبحان الله ماذا انزل من الفتن

انزل من الفتن پاک است خدا و شبیه ... چه چیزها از فتنه‌ها ... و چه چیزها نازل کرده شد [illegible]

که بکشف یا بوحی درین شب معلوم فرموده نزول خزاین و فتنه که از [illegible]

برید و رامن یوقظ صواحب الحجر یرید به ازواجه کیست که بیدار کند [illegible]

میکنند می‌خواهد ازین صواحب ازواج مطهره را حتی یصلین تا نماز [illegible]

این کلام ناظر در آن است که این واقعه همین شب است آن حضرت [illegible]

شوند خبردار این رحمت الهی را و دست نه گردند از ابتلای فتنه [illegible]

بسا جامه پوشش اند در دنیا برهنه تن اند در آخرت یعنی بسیار مردم [illegible]

و خوار و رسوا خواهند بود در نشاء اخروی که مفلس باشند از اعمال [illegible]

قال اخبرنا شعيب عن الزهري ح وحدثنا اسمعيل قال حدثني اخي عن سليمان [illegible]

عن ابن شهاب عن علي بن الحسين ان صفية بنت حيي زوج النبي صلى [illegible]

از ابن شهاب که روایت کرده از امام زین العابدین ابن امام حسین [illegible]

تحقیق صفیه دختر حیی زوجه پیغمبر خدا اخبرته انها جاءت رسول [illegible]

خبر داد علی بن حسین را که تحقیق وی آمده بود نزد رسول خدا [illegible]

و هو معتكف في المسجد في العشر الغوابر من رمضان و آن حضرت معتکف [illegible]

اخیر از رمضان فتحدثت عنده ساعة من العشاء پس سخن کرد [illegible]

عشا ثم قامت تنقلب فقام معها النبي صلى الله عليه وسلم [illegible]

بجانب که میگردد و استاده بود پیغمبر خدا بجانبی که میگرد [illegible]

عند مسكن ام سلمة تا وقتی که رسید در مسجد برابر کنج [illegible]

صلى الله عليه وسلم مر بهما رجلان من الانصار گذشتند [illegible]

از انصار پس سلام کردند بر رسول الله صلى الله عليه وسلم [illegible]

پس گذشتند فقال نفذوا مفتوح ... یعنی میگوید [illegible]

فقال لهما رسول الله صلى الله عليه وسلم پس فرمود [illegible]

على رسلكما ... انما هي صفية بنت حيي [illegible]

... آن حضرت گمان کرد که ... [illegible]

... وقت خود ... فرمود که [illegible]

قالا سبحان الله يا رسول الله ... گفتند [illegible]

... [illegible]

الجزء الثالث عشر تيسير القاري

كتاب الانبياء

باشند قال ان الشيطان يبلغ من الانسان مبلغ الدم فرمود تحقيق شيطان ميرسد از مرد بجائ
خون را در وي كنايت از كمال تصرف واتصال اوست در باطن دالي خشيت ان يقذف في
قلوبكما شيئا وتحقيق من ترسيدم اين راكه بيفگند او در اين وسوسه در دلهاي شما باب
النهي عن الخذف خذف بخا وذال هر دو معجمه بمعني انداختن سنگريزه بانگشتها دربيان منع ا
از خذف حدثنا ادم قال حدثنا شعبة عن قتادة قال سمعت عقبة بن صهبان الازدي يحدث
عن عبد الله بن مغفل المزني قال نهى النبي صلى الله عليه وسلم عن الخذف گفت عبد الله بن مغفل
منع كرده است پيغمبر خدا از خذف وقال انه لا يقتل الصيد ولا ينكأ العدو وفرمود نميكشد صيد
را ونميكشد دشمن را وانه يفقأ العين ويكسر السن وتحقيق آن كور ميكند چشم را وميشكند دندان
را يعني بجز ضرر كاري نميكشايد باب الحمد للعاطس دربيان حمد گفتن مر عطسه كننده
حدثنا محمد بن كثير قال اخبرنا سفيان قال حدثنا سليمان عن انس بن مالك قال عطس
رجلان عند النبي صلى الله عليه وآله وسلم گفت انس بن مالك عطسه زدند دو مرد نزد
پيغمبر خدا فشمت احدهما ولم يشمت الاخر پس تشميت كرد يعني يرحمك الله گفت يكي را و تشميت
نكرد ديگري را فقيل له پس گفته شد مر آن حضرت را كه چرا تشميت كردي يكي را و تشميت
نكردي ديگري را فقال هذا حمد الله وهذا لم يحمد الله پس فرمود اين مرد حمد گفت خدا را مستحق
تشميت شد واين ديگر حمد نگفت ومستحق تشميت نگشت تشميت يعني يرحمك الله گفتن
بعض از الشماتة اعداست وبعد از عطسه كه موجب تفريح مزاج وصحت وصفاي دماغ است
شكر الهي تبارك وتعالى از سنن داشته اند وبر مسلمانان سامع دعا كردن مرآنكه ساختن در
مستحق اين عطيه الهي شده واز واجبات حقوق اسلام است باب تشميت العاطس اذا
حمد الله دربيان يرحمك الله گفتن عاطس را وقتي كه الحمد گفت فيه ابو هريرة روايت اسناد
اين حديث ابو هريره است حدثنا سليمان بن حرب قال حدثنا شعبة عن الاشعث بن
سليم قال سمعت معاوية بن سويد بن مقرن عن البراء بن عازب قال امرنا النبي صلى
الله عليه وسلم بسبع ونهانا عن سبع گفت براء بن عازب امر كرد ما را رسول خدا بهفت چيز
ومنع كرد از هفت امرنا بعيادة المريض واتباع الجنازة امر نمود ما را بپرسيدن بيمار و همراهي
جنازه وتشميت العاطس واجابة الداعي ورد السلام وقبول كردن دعوت كسي را كه بخواند
براي طعام بشرطي كه در مجلس منكر ونامشروعي نباشد و سماع مزامير وملاهي وامثال آن نبود
ودر خانه ظالم ومبتدع ومتكبر ومتفاخر نبود واين دعوت مسنون نيست وجواب دادن
سلام كسي را كه بر وي سلام كند ونصر المظلوم وياري دادن مظلوم را وابرار المقسم
وراست كردن سوگند كسي كه سوگند خورده كه اين كار ميكنم وعاجز باشد در كردن آن كسي
كه قدرت دارد بر تحصيل آن كار نپسندد كه وي حانث شود وپوشيده نماند كه درين اوامر

الجزو الثالث عشر من شرح الاسلام

کتاب الانبیاء

القول مثل بعضے گراں واجب است چنانکه تشمیت عاطس نزد بعض مردو تقویت آنرا جنازه هیست از
واجبات است اگر ولی میت رخصت نکند و دیگر از ممانی است آنکه درین حدیث یک چیز ذکر نکرده
شاید که وجوب آن از حدیثے دیگر معلوم کرده باشد و نهانا عن سبع نهانا عن خاتم الذهب وقال حلقة
الذهب از انگشترین طلا یا از حلقه طلا انگشت مراد است اگرچه حلقه عام است نسبت با انگشتری پس
لبس الحریر و ریشمین جامه ابریشم والدیباج والقسی و المیاثر و میاثر وسندس ایں هر دو
از اصناف ابریشم است والمیاثر و از استعمال میاثر جمع میثره است که آنچه بر زین اسپ اندازند
لازم باشد زیر سرین منع اینها همه از جهت عادت متکبران است آنچه مذکور شده درین حدیث
از منهیات هفت چیز است و دو دیگر است که در باب لباس آورده قیسے وادانی فضه قابیه ابراز این
حدیث فراموش کرده قیس زده کمان کرده گوی اسپ می بندند و تقویه جیران می است
نیست اجلال وزرگشت که در گوی اسپ می آورند مراوه باشد مگر مذکور شده که تخصیص یا
چند دی مانع نیست که زیاده بر آن نباشد لیکن تخصیص بر بعضے با آنکه سوای آن بسیار است
وجه میطلبد باب ماشمت من العطاس وما یکره من التثاؤب عطاس بضم عین و کسر آن
در میان چیزے که در وست و دستہ شده است از عطسه و آنچه ناخوش است از خمیازه
بد است بقول اصح وقیل انواع حدثنا آدم بن ابی ایاس قال حدثنا ابن ابی ذئب قال حدثنا
سعید المقبری عن ابیه عن ابی هریرة رضی الله تعالی عنه عن النبی صلی الله علیه وسلم قال ان الله
یحب العطاس ویکره التثاؤب [illegible]

[illegible]

باب لا يشمت العاطس اذا لم يحمد الله تشميت كرده نميشود عاطس وقتى كه حمد نكرد خدا را حدثنا آدم بن ابى اياس قال حدثنا شعبة قال حدثنا سليمان التيمى قال سمعت انس بن مالك رضى الله تعالى عنه يقول عطس رجلان عند النبى صلى الله عليه وسلم گفت انس عطسه زدند دو مرد نزد پيغمبر خدا فشمت احدهما ولم يشمت الآخر پس تشميت كرد يكى از آن دو كس را و تشميت نكرد ديگرى را فقال الرجل يا رسول الله شمت هذا ولم تشمتنى پس گفت مردى كه تشميت نكرده بود او را اى رسول خدا تشميت كردى تو اين مرد را و تشميت نكردى مرا فقال ان هذا حمد الله ولم تحمد الله پس فرمود تحقيق اين مرد حمد گفت خدا را و تحميد نكردى تو خدا را باب اذا تثاوب فليضع يده على فيه وقتى كه خميازه كند دو بايد كه بنهد دست خود را بر دهان خود بر دهان را حدثنا عاصم بن على قال حدثنا ابن ابى ذئب عن سعيد المقبرى عن ابيه عن ابى هريرة عن النبى صلى الله عليه وسلم قال ان الله يحب العطاس ويكره التثاوب فاذا عطس احدكم وحمد الله كان حقا على كل مسلم سمعه ان يقول له يرحمك الله واما التثاوب فانما هو من الشيطان فاذا تثاوب احدكم فليرده ما استطاع فان احدكم اذا تثاوب ضحك منه الشيطان

كتاب الاستئذان

بسم الله الرحمن الرحيم

استئذان طلب كردن اذن است در در آمدن بجاى كه مالك نيست مستاذن آن محل را باب بدء السلام حدثنا يحيى بن جعفر قال حدثنا عبد الرزاق عن معمر عن همام عن ابى هريرة عن النبى صلى الله عليه وسلم قال خلق الله آدم على صورته فرمود پيغمبر خدا پيدا كرد خدا آدم را عليه السلام بر صورتيكه وارد شده بود كه از خوردى كلان شده باشد طوله ستون ذراعا درازى قامت او شصت ذراع بود وظاهر اين است كه ذراعى كه در اين وقت متعين بعض گفته اند كه مراد ذراع آدم است فلما خلقه قال اذهب فسلم على اولئك نفر من الملائكة جلوس پس هرگاه كه پيدا كرد او را خدا گفت برو پس سلام كن برين جماعت فرشتها كه نشسته اند فاستمع ما يحيونك فانها تحيتك وتحية ذريتك پس بشنو چيزى را كه فرشتها تحيت كنند ترا پس تحقيق آن تحيت تست و تحيت ذريت تو فقال السلام عليكم پس گفت آدم ملائكه را السلام عليكم فقالوا السلام عليك ورحمة الله پس گفتند فرشتها السلام عليك ورحمة الله فزادوه ورحمة الله پس زياده كردند فرشتها اين كلمه را فكل من يدخل يعنى الجنة على صورة آدم پس هر كه مى درآيد بهشت را بر صورت آدم خواهد بود يعنى بقامت شصت ذراع فلم يزل الخلق ينقص بعد حتى الآن پس دائم بود پيدا شدن اولاد آدم كم كم تا اين زمان كه كم شده باب قول الله تعالى يا ايها الذين آمنوا لا تدخلوا بيوتا غير بيوتكم الى قوله وما تكتمون اين باب در بيان قول خدا است يا ايها الذين

الشموا تا قول خدا و بالمکتون یعنی تا آخر این سر آیت و قال سعید بن ابی الحسن للحسن و گفت سعید
بن حسن برادر حسن بصری مر حسن البصری را ان نساء العجم یکشفن صدورهن و رؤسهن یعنی
زنان ملک عجم برهنه میکنند سینهای خود را و سرهای خود را و بیرون می آیند باین حال
قال اصرف بصرك عنهن گفت حسن بصری بگردان از جانب آنها چشم خود را و نظر مکن در ایشان
و قول الله عز و جل قل للمؤمنين يغضوا من ابصارهم و يحفظوا فروجهم و جای شو
و در بیان این قول خدا است عز و علا بگو مر مسلمانان را که بپوشند نظر های خود را و نگهدارند
فرجهای خود را و قال قتادة عما لا يحل لهم گفت قتاده بپوشند نظر از زنانی که حلال نیست
مر آنها را و قل للمؤمنات يغضضن من ابصارهن و يحفظن فروجهن و بگو مر زنان مسلمان را
که بپوشند ابصار خود را و نگهدارند فرجهای خود را از نامحرمان خائنة الاعين يعني
النظر الى ما نهي عنه یعنی نظر کردن بسوی چیزی که منع کرده شده است از آن و قال
الزهري في النظر الى التي لم تحض من النساء و گفته است ابن شهاب زهری در بیان
نظر کردن بسوی زنی که حیض نکرده است از میان زنان لا يصلح النظر الى شيء منهن ممن
يشتهى النظر اليه مقول قول زهری است میگوید نا سزا است نظر کردن بسوی جائی از بدن
آنها از زنی که خوشش می آید دیدن آن و مائل میکند نظر را بسوی آن تا آنکه دیده
هر جزوی از اجزای بدن که شهوت می آرد روا نداشته اند و ان كانت صغيرة و اگر چه
خورد سال باشد و کره عطاء النظر الى الجواري التي يبعن بمكة و مکروه گفته عطا نظر
کردن بسوی جوار که فروخته میشوند در بازار که الا ان يريد ان يشتري مگر بخر دارد و خرید
آن یعنی در وقت خریداری که نظر کند بجز ضرورت جز در حل حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا
شعيب عن الزهري قال اخبرني سليمان بن يسار قال اخبرني عبد الله بن عباس رضي الله
تعالى عنهما قال اردف رسول الله صلى الله عليه وسلم الفضل بن عباس يوم النحر خلفه
گفت عبد الله بن عباس ردیف ساخت رسول خدا فضل بن عباس را روز نحر
پس پشت خود على عجز راحلته بر سرین شتر خود یعنی بر رحل نشانده بود و كان الفضل
رجلا وضيئا و بود فضل مردی خوش روی وضيئا ابیضا و سفید است فوقف النبي
صلى الله عليه وسلم للناس يفتيهم پس ایستاد پیغمبر خدا برای مردم در حالی که فتوی
میداد مردم را از آنچه می پرسیدند از احکام فاقبلت امرأة من خثعم وضيئة پس آمد زنی
از قبیله خثعم که خوش روی بود تستفتي رسول الله صلى الله عليه وسلم در حالی که طلب
فتوی میکند رسول خدا را فطفق الفضل ينظر اليها و اعجبه حسنها فالتفت النبي صلى الله
عليه وسلم والفضل ينظر اليها پس شروع کرد و حال آنکه فضل می بیند بسوی آن زن
فاخلف بيده فاخذ بذقن الفضل پس دراز کرد دست خود را بجانب پشت و گرفت

الجزء الثالث عشر من تيسير القاري

كتاب الاستيذان

قال يلقى ابراهيم اباه آزر يوم القيامة
و على وجه آزر قترة و غبرة [illegible]
[illegible]

رسول خدا نقل را صدق دیجه من اقتطر الیها پس زکر داند مر وی فضل را از نظر کردن بسوی آن زن

قالت یا رسول الله ان فریضة الله فی الحج علی عباده پس گفت ای رسول خدا بتحقیق فریضه خدا

بر همه بندگان در حج ادرکت ابی شیخا کبیرا لا یستطیع ان یستوی علی الراحلة دریافت

پدر مرا در حالی که پیر کلان سال است و نمی تواند اینکه بنشیند بر پشت مرکب خود فهل یقضی

عنه ان احج عنه قال نعم آیا جائز است از جانب پدر اینکه حج گذارم از جانب او فرمود آری روایت

حدثنا عبد الله بن محمد قال حدثنا ابو عامر قال حدثنا زهیر عن زید بن اسلم عن عطاء بن

یسار عن ابی سعید الخدری رضی الله تعالی عنه ان النبی صلی الله علیه وسلم قال ایاکم والجلوس

بالطرقات مرویست از ابو سعید خدری که از عشره مبشره است بتحقیق پیغمبر خدا فرموده دور دارید

خود را از نشستن بر سر راهها فقالوا یا رسول الله ما لنا من مجالسنا بد نتحدث فیها پس گفتند

ای رسول خدا نیست ما را از نشستن چاره که بیکدیگر حدیث کنیم در آنجا قال فاذا ابیتم الا المجلس

فرمود پس وقتی که ابا کنید از همه چیز مگر نشستن فاعطوا الطریق حقه پس بدهید راه را حق آن

قالوا وما حق الطریق یا رسول الله گفتند و چیست حق راه ای رسول خدا قال غض البصر وکف

الاذی فرمود بستن چشم از نامحرم و باز داشتن اذی از مردم و تنگ کردن راه بر راهروان

نصح جا بر زنان و اطلاع بر احوال مردم از آنچه ناخوش دارند اظهار آن و رد السلام

و جواب سلام دادن والامر بالمعروف والنهی عن المنکر و امر کردن بمعروف شرعی و باز

داشتن از منکر یعنی اگر احیای این کارها دوست دهید الحق نیست باب السلام اسم من اسماء الله

تعالی در بیان آنکه سلام نامی از نامهای خدا است قوله عز وجل واذا حییتم بتحیة فحیوا باحسن

منها او ردوها وقتی که تحیت کرده شوید بتحیتی پس تحیت کنید به نیکوترین از تحیت او یا رد کنید آن را یعنی

بمثل آن جواب دهید مراد از تحیت سلام است و حسن سلام آنست که گفته شود السلام علیکم

ورحمة الله وبرکاته حدثنا عمر بن حفص قال حدثنا ابی قال حدثنا الاعمش قال حدثنی شقیق

عن عبد الله قال کنا اذا صلینا مع النبی صلی الله علیه وسلم گفت عبد الله بن مسعود بودیم

ما وقتی که نماز میگزاردیم با پیغمبر خدا قلنا السلام علی الله قبل عباده گفتیم السلام علی الله پیش از سلام

علی عباده و در بعضی نسخ من قبل بکسر قاف و فتح موحده یعنی آنکه سلام بر خدا از جانب بندگان

السلام علی جبرئیل السلام علی میکائیل السلام علی فلان ظاهر آنست که فلان کنایت از

ملائکه باشد فلما انصرف النبی صلی الله علیه وسلم اقبل علینا بوجهه پس وقتی که تمام

کرد پیغمبر خدا نماز روی کرد بر ما بوجه خود فقال ان الله هو السلام پس فرمود بتحقیق خدا

اوست سلام و سلام کردن بر خدا لغو است فاذا جلس احدکم فی الصلوة پس وقتی که

بنشیند یکی از شما در نماز فلیقل التحیات لله والصلوات والطیبات پس گوید همه عبادتهای

قولی و فعلی و مالی مر خدا راست و دیگری در آن عبادتها شرکت ندارد السلام علیک

ایها النبی و رحمة الله و برکاته شیخنا الاوحد ابو المجید قدس الله باسراره میفرمودکه
در ین کلام خطاب بحقیقت محمدیست که ساریست در جمیع حقائق ونصب العین عاشقان
والده مطرح انظار عارفان آگاه است السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین سلامت
باد بر ما از جمیع نقائص و مکاره و بر همه بندهای حق که صلاح دارند اگر گوئی که رسول برحق
و شفیع مطلق هنگام حصه سلام بزرگان صلحا را با خود یاد فرموده و اهل فسق و فجور را
که نظر بر قصور خویش غیر از شفقت شفاعت او دستاویزی ندارند بیاد نیاورد گوئیم
که رسول رحمت عالمیان و دستگیر عاصیان فاسقان را در قول السلام علینا یعنی سلام
است بادا بر ما با خود جمیع فرموده و بعد از ان صلحا را بسلامتی یاد نموده است ولهذا قال فانه
اصابت کل عبد صالح فی السماء والارض یس بحقیق که هر بنده گفت این دعا رسید هر بنده نیکوکار را
که در آسمان و زمین است اشهد ان لا اله الا الله گواهی میدهم که هیچ کس از صمیم قلب
اینکه نیست سزاوار پرستش احدی مگر خدای واجب الوجود واشهد ان محمدا عبده
ورسوله و گواهی میدهم که بتحقیق محمد بنده اوو رسول اوست ثم یتخیر بعد من الکلام
ما شاء آنچه خواهد مختار است بعد ازین دعا هرچه خواهد بخواند از دعاهای ماثوره **باب** تسلیم القلیل
علی الکثیر در بیان سلام کردن خورد سالان بر کلان سالان **حدثنا** محمد بن مقاتل ابو الحسن
قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا معمر عن همام بن منبه عن ابی هریرة عن النبی صلی الله
علیه وسلم قال یسلم الصغیر علی الکبیر فرموده باید که سلام کند خورد بر بزرگ والمار
علی القاعد و راه رو بر نشسته در بعضی نسخ ماشی بدل مار است والقلیل علی الکثیر
و قلیل بر کثیر یعنی صغیر بر کبیر سنت و بهتر آن بود که در ترجمه صغیر و کبیر میگفت **باب** یسلم
الراکب علی الماشی و ماورت کند بسلام سوار بر پیاده **حدثنا** محمد بن سلام قال
اخبرنا مخلد قال اخبرنا ابن جریج قال اخبرنی زیاد انه سمع ثابتا مولی ابن زید انه سمع
ابا هریرة یقول قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یسلم الراکب علی الماشی والماشی
علی القاعد والقلیل علی الکثیر **باب** یسلم الماشی علی القاعد **حدثنا** اسحق
بن ابراهیم قال اخبرنا روح بن عبادة قال حدثنا ابن جریج قال اخبرنی زیاد ان ثابتا اخبره وهو
مولی عبد الرحمن بن زید عن ابی هریرة رضی الله عنه عن رسول الله صلی الله علیه وسلم
انه قال یسلم الراکب علی الماشی والماشی علی القاعد والقلیل علی الکثیر **باب** یسلم
الصغیر علی الکبیر وقال ابراهیم بن طهمان مولف رح بجای حدثنا بلفظ قال گفته از آن
سبب نموده است که ابراهیم شیخ اوست در مقام مذاکره نه در مقام تحمیل و تحدیث
عن موسی بن عقبة عن صفوان بن سلیم عن عطاء بن یسار عن ابی هریرة رضی الله
عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یسلم الصغیر علی الکبیر والمار علی القاعد

الجزء الثالث عشر من تیسیر القاری

کتاب الانبیاء

قال حدثنا عبید الله بن سعید قال
حدثنی سعید بن ابی سعید عن ابیه
المقبری عن ابی هریرة قال قیل یا رسول الله
من اکرم الناس گفت پرسیده شد ای
رسول خدا اکیست گرامی ترین مردم قال اتقاهم
فرمود اکرم پرهیزگارترین ایشان است
فقالوا لیس عن هذا نسالک پس
گفتند پرسیدگان سوال از کرامت
فرمود فقال فیوسف نبی الله ابن
نبی الله ابن نبی الله ابن خلیل الله
فرمود پس کریم تر از روی نسب گرامی
یوسف پیغمبر خدا است پسر پیغمبر یعقوب پسر
پیغمبر اسحاق پسر خلیل اسحاق ابراهیم است
قالوا لیس عن هذا نسالک
گفتند سوال از کریم تر از روی قوم اکرم است قال
فعن معادن العرب تسالونی از روی
قبائل کان حالی عرب که شریف ترین
قبائل عرب که نشان کنند مردم بانتساب
...
فخیارکم فی الجاهلیة خیارکم فی الاسلام
اذا فقهوا بهترو شریف ترین مردم در جاهلیت
بهتر و شریف ترین ایشانند در اسلام

والقليل على الكثير **باب** افشاء السلام در بيان اظهار كردن سلام بر مسلمان آشنا و ناآشنا

حدثنا قتيبة قال حدثنا جرير عن الشيباني عن اشعث بن ابي الشعثاء عن معاوية بن سويد بن مقرن عن البراء بن عازب رضي الله تعالى عنهما قال امرنا رسول الله صلى الله عليه وسلم بسبع گفت براء بن عازب امر كرد ما را رسول خدا بهفت چيز بعيادة المريض واتباع الجنائز بپرسيدن بيمار و همراه رفتن بجنازه وتشميت العاطس و دعا برحمت كردن صاحب عطسه را ونصر الضعيف وعون المظلوم و يارى دادن عاجز و مدد كردن مظلوم را وافشاء السلام و ظاهر كردن سلام بر مسلمان هر كه باشد وابرار المقسم و راست گو ساختن كسے را كه سوگند خورده بود بر قدرت او نيا شد كه خود را است گند در انچه سوگند خورده و نهى عن الشرب في الفضة و منع كرده از آب و طعام خوردن در كاسه نقره ونهى عن تختم الذهب و منع كرده از انگشترين طلا وعن ركوب المياثر و منع كرده از سوارى مياثر كه در زير ران انداخته بران سوار شوند وعن لبس الحرير والديباج والقسي والاستبرق و منع كرده از پوشيدن حرير و ديباج و قسى بفتح قاف و كسر سين جامه شده و رشته حرير با جامه بهم كرده و از لباس استبرق كه نوعے از حرير ست

باب السلام للمعرفة وغير المعرفة سلام كردن بر مسلمانے از جهت معرفت و غير معرفت

حدثنا عبد الله بن يوسف قال حدثنا الليث قال حدثني يزيد عن ابي الخير عن عبد الله بن عمرو ان رجلا سأل النبي صلى الله عليه وسلم بتحقيق پرسيد مردى پيغمبر خدا را اي الاسلام خير كدام اسلام بهتر ست يعنى كدام صفت مسلمان بهتر ست قال تطعم الطعام وتقرأ السلام على من عرفت وعلى من لم تعرف فرمود بهترين صفات مسلمان طعام خورانيدن و خواندن سلام بر كسيكه مى شناسى و بر كسى كه نمى شناسى **حدثنا** علي بن عبد الله قال حدثنا سفيان عن الزهري عن عطاء بن يزيد الليثي عن ابي ايوب رضي الله تعالى عنه عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم قال لا يحل لمسلم ان يهجر اخاه فوق ثلث روايت كرده ابو ايوب از پيغمبر خدا كه فرمود روا نيست مر مسلمان را اينكه ترك كند سلام و اختلاط برادر خود را كه اخوت اسلامى دارد زياده بر سه روز يلتقيان فيصد هذا ويصد هذا ملاقات ميكنند ليكن اعراض ميكنند از يكديگر و خيرهما الذي يبدأ بالسلام و بهترين از ين دو كسے ست كه ابتدا ميكند بسلام و ذكر سفيان انه سمعه منه ثلاث مرات و ذكر كرده است سفيان كه بتحقيق وى شنيده از زهرى اين را سه بار **باب** اية الحجاب در بيان نزول آيت حجاب ازواج مطهره **حدثنا** يحيى بن سليمان قال حدثنا ابن وهب قال اخبرني يونس عن ابن شهاب قال اخبرني انس بن مالك انه كان ابن عشر سنين مقدم رسول الله صلى الله عليه وسلم المدينة گفت ابن شهاب خبر داده مرا انس بن مالك كه بتحقيق بود وى ابن ده ساله در زمان قدوم پيغمبر بمدينه در قول انه كان الغلام ست الا كلمه لغيبت بخدمت رسول الله صلى الله عليه وسلم عشر حياته

عن عبيد الله عمر عن سعيد عن ابي هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم درين طريق واسطه نيست ميان سعيد و ابي هريره كه ابو سعيد مقبرى بود در طريق سابق **حدثنا** موسى بن اسمعيل ابن هشام بصرى برادر اسماعيل بن علية قال حدثنا اسمعيل هو ابن علية عن ابي حيان عوف قال حدثنا ابو رجاء قال حدثنا سمرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اتاني الليلة آتيان انس سوى آنحضرت آمدند امشب دو آينده يعنى در خواب چنانچه در حديث طويل در آخر كتاب الجنائز گذشت فاتينا على رجل طويل لا اكاد ارى راسه طولا پس آمديم بر مردى دراز كه سر او بسبب درازى نمى ديدم وانه ابراهيم عليه السلام **حدثنا** بيان بن عمرو ابو محمد بخارى قال حدثنا النضر قال اخبرنا ابن عون عن مجاهد انه سمع ابن عباس وذكروا الدجال مكتوب بين عينيه كافر شنيد مجاهد از ابن عباس و ذكر كردند مردم نزد او دجال را كه نوشته شده بين عينيه كافر او ك ف ر قال لم اسمعه ولكنه قال اما ابراهيم فانظروا الى صاحبكم واما موسى ... ولكنه قال ... فرموده ست در احوال ابراهيم اما ابراهيم فانظروا الى صاحبكم ...

کتاب الانبیاء

پس خدمت کردم رسول خدا را ده سال در حیات آن حضرت وکنت أعلم الناس بشأن الحجاب
حین أنزل وبودم من داناترین مردم بشأن آیت حجاب هنگامی که نازل شده وکان أبي
بن کعب یسألني عنه وتحقیق بود ابی بن کعب باآنکه از مقربان اصحاب بود می‌پرسید مرا از
نزول آیت حجاب وکان أول ما نزل في مبتنی رسول الله صلی الله علیه وسلم بزینب بنت جحش
وبود نخستین اوقاتی که نازل شد در زفاف رسول خدا بزینب دختر جحش بن رئاب
مرتضی از بنات ... اصبح النبي صلی الله علیه وسلم بها عروسا
پیغمبر خدا بزینب در حالی که عروس بود فدعا القوم فأصابوا من الطعام پس دعوت
کرد مردم را پس رسیدند از طعام ثم خرجوا ... بیرون رفتند وبقي منهم رهط عند
رسول الله صلی الله علیه وسلم وباقی ماندند جمعی نزد رسول خدا فأطالوا المکث پس دراز
کردند بودن خود را فقام رسول الله صلی الله علیه وسلم فخرج وخرجت معه لکي یخرجوا
پس بیرون رفت آن حضرت وبیرون رفتم با آن حضرت تا بیرون روند آن مردم فمشی
رسول الله صلی الله علیه وسلم ومشیت معه پس راه رفت رسول خدا وراه رفتم
با آن حضرت حتی جاء عتبة حجرة عائشة تا آنکه آمد آستان حجره ...
رسول الله صلی الله علیه وسلم أنهم خرجوا ... گمان کرد رسول خدا که تحقیق بیرون رفتند
فرجع ورجعت معه حتی دخل علی زینب فإذا هم جلوس لم یتفرقوا پس بازآمد آن حضرت
وبازآمدم من تا آنکه درآمد بر زینب پس ناگاه دید که آنها نشسته اند ...
رسول الله صلی الله علیه وسلم ورجعت معه حتی بلغ عتبة حجرة عائشة ...
فرجع ورجعت معه فإذا هم قد خرجوا فأنزل آیة الحجاب فضرب بیني وبینه ستراً پس فرستاد الله
آیة حجاب را پس زد آن حضرت میان من ومیان خود پرده حدثنا أبو النعمان قال حدثنا
معتمر قال أبي حدثنا أبو مجلز عن أنس رضي الله تعالی عنه قال لما تزوج النبي صلی الله
علیه وسلم زینب گفت انس چون که تزوج کرد پیغمبر خدا زینب را دخل القوم فطعموا ثم
جلسوا یتحدثون درآمدند مردم پس خوردند طعام را پس نشستند در حالی که سخن میگفتند فأخذ
کأنه یتهیأ للقیام پس گرفت آن حضرت یعنی شروع کرد گویا آماده میشد
برای قیام فلم یقوموا پس برنخاستند ...
فلما رأی ذلک قام فلما قام قام پس هرگاه دید آن حضرت را ایستاد آن حضرت برخاست ...
من قام من القوم وقعد بقیة القوم ایستاد کسی که ایستاد از مردم ...
صلی الله علیه وسلم جاء لیدخل فإذا القوم جلوس وتحقیق پیغمبر خدا آمد تا درآید
پس دید مردم را که نشسته اند ثم إنهم قاموا فانطلقوا فأخبرت النبي صلی الله علیه وسلم
پس تحقیق این مردم ایستادند پس رفتند پس خبر کردم پیغمبر خدا را فجاء حتی دخل فذهبت أدخل

... الوادي بکسر ...
... حدثنا
ابی عبدالرحمن ... عن ابی الزناد
عن الاعرج عن ابی هریرة قال قال
رسول الله صلی الله علیه وسلم
احق ابراهیم ... صلی الله علیه
وسلم ...
... ابراهیم علیه السلام
... مغیره ... الرحمن
ابو اسحق عن ابی الزناد وتابعه
... ابی الزناد ...

پس آمد آن حضرت تا آنکه درآمد پس رفتم من و قصد کردم که درآیم تا لقی الحجاب بینی و بینه پس

انداخت پرده در میان من و میان خود و نازل الله تعالی یا ایها الذین امنوا لا تدخلوا بیوت النبی

الآیه و فرستاد خدا این آیت را و آورد یعنی سیح نزد باد ... آورد و این کلام مراوات قال ابو عبد الله فیه

من الفقه انه لم یستاذنهم گفت مؤلف ابو عبد الله درین حدیث از فقه یعنی مسئله فقهی اینست

که تحقیق آن حضرت اذن نخواست ایشان را که نشسته با مشغول حین تا مردم خروج هنگامی که ایستاد

و بیرون شد و فیه انه تهیأ للقیام و هو یرید ان یقوموا حدثنی اسحق قال اخبرنا یعقوب قال

حدثنی ابی عن صالح عن ابن شهاب قال اخبرنی عروة بن الزبیر ان عائشة زوج النبی صلی الله

علیه و سلم قالت کان عمر بن الخطاب یقول لرسول الله صلی الله علیه و سلم احجب نساءک

تحقیق عائشه زوجه پیغمبر خدا گفت بود عمر بن خطاب که میگفت مر رسول خدا را پرده کن زنان

خود را قالت فلم یفعل گفت عائشه پس عمل نکرد به پرده و نگرفت و کان ازواج النبی صلی الله

علیه و سلم یخرجن لیلا الی لیل و بودند زنان پیغمبر خدا بیرون میرفتند وقت شب قبل المناصع

جانب موضع بروز و خرجت سودة بنت زمعة و بیرون آمد سوده دختر زمعه که از جمله ازواج

مطهره است و کانت امرأة طویلة و بود زنی دراز قامت فرآها عمر بن الخطاب و هو فی المجلس

پس دید او را عمر بن خطاب رضی الله عنه و حال آنکه بود عمر در مکان و مجلس مردم فقال عرفتک

یا سودة حرصا علی ان ینزل الحجاب پس گفت بشناختم ترا ای سوده این گفت عمر رضی الله عنه از جهت

کمال خواهش بود بدین که نازل شود حکم پرده مر ازواج مطهره قالت فانزل الله الحجاب گفت عائشه

پس نازل کرد خدا آیت حجاب را **باب** الاستئذان من اجل البصر در بیان طلب اذن از جهت

بصر یعنی از این جهت که واقع نشود نظر بر عورت اهل بیت و از آن جهت که اطلاع نیابد بر احوال

آنها حدثنا علی بن عبد الله قال حدثنا سفیان قال الزهری حفظته کما انک ههنا گفت

یاد گرفتم من این حدیث را یقین چنانکه تحقیق که تو اینجایی عن سهل بن سعد قال اطلع رجل

من جحر فی حجر النبی صلی الله علیه و سلم گفت سهل بن سعد مطلع شد مردی از سوراخی

که در حجره های پیغمبر خدا بود و مع النبی صلی الله علیه و آله و سلم مدری یحک به راسه

و با پیغمبر خدا آهن پاره بود که راست می کرد بآن موی سر یا مدری بکسر میم و سکون دال

و راء چیزیست که از شانه میباشد که بآن اصلاح کرده میشود گیسو فقال لو اعلم انک تنظر

پس فرمود اگر دانستمی که تو می بینی لطعنت به فی عینک هر آئینه میزدم بآن در چشم تو انما

جعل الاستئذان من اجل البصر مشروع شده طلب اذن در درآمدن گهرا از جهت آنکه واقع

نشود نظر بر مردم بیگانه و مطلع شدن بر عورات اهل خانه حدثنا مسدد قال حدثنا حماد بن زید

عن عبید الله بن ابی بکر عن انس بن مالک ان رجلا اطلع من بعض حجر النبی صلی الله علیه و سلم

مرویست از انس بن مالک که تحقیق مردی مطلع شد از بعضی حجرهای پیغمبر خدا فقام النبی صلی الله

الجزء الثالث عشر من تیسیر الاسلام

کتاب الانبیاء

این روایت جزیری زیر اید ابتقدیر مقدار عمر او ست و آمده در آخر کتاب الفصل الشیخ از طرق اوزاعی مرفوعا که آدم دوباره کرده کردن از مقدار این هشتاد سال بر سن تقدیر عمری دو صد سال باشد و تو وی که بعد آن مکتوب است ... اسلم حدثنا

ابو الیمان قال اخبرنا شعیب قال

اخبرنا ابو الزناد و قال گفت ابو الزناد در حدیث مذکور بالقاف و مخففة تخفیف

دال است در قرائت شده در بعضی نسخ تقدیر این روایت بر نسبات و معتمد آنچه ان است

انضباط کرده شده حدثنا سعید بن

تلید بفتح فوقیه و کسر لام و سکون تحتیه آخر

مهله ابو عثمان البصری الرعینی بضم راء و فتح عین

مهمله و سکون تحتیه و نون ... اما بابت

انسان از دو امت ... قال اخبرنی ابن وهب

قال اخبرنی جریر بن حازم عن ایوب

عن محمد ابن سیرین عن ابی هریرة قال

قال رسول الله صلی الله علیه و سلم

فرمود پیغمبر خدا لم یکذب ابراهیم

الا ثلاث ... نکرده ابراهیم ... بار

... اسناد دیگر حدثنا

محمد بن محبوب ابو عبد الله البصری قال

حدثنا حماد بن زید عن ایوب

عن محمد عن ابی هریرة مرفوع

آورد این حدیث را بطریق اول موقوف

آورد و بطریق ثانی ... کرده این حدیث

مرفوع است و لیکن نقل ... راوی آن ...

[illegible]

عليه وسلم مشقص او بمشاقص پس استاد پیغمبر خدا به یکانے یا بیکانها تا شخص [illegible]
ویرا از کجائی النظر الیه میگوید انس چنانستی که من می بینم بسوئے آن حضرت یختل الرجل
طلب میکند آن مرد را تا نیزه زند او را و یختل بروزن یضرب بجای معجمه یعنی [illegible]
از آنجاکه نه داند وی قرین حدیث جواز قصد ناظر بسوئے اہلیا نه غیر خود است و دلیل آورد
این حدیث را کسیکه که نمی بیند قصاص بر آنکه کور گرداند چشم کسے را مانند این ناظر و دیگر دانند
آن را ہدر **باب** زنی الجوارح دون الفرج در بیان زنا جوارح غیر فرج **حدثنا**
الحمیدی قال حدثنا سفیان عن ابن طاؤس عن ابیه عن ابن عباس رضی الله عنه قال لم
ار شیئا اشبه باللمم من قول ابی هریرة گفت ابن عباس ندیدم چیزے را مشابه تر
بلمم از قول ابی هریره لمم چیزے که میرسد بآن شخص از شهوات نفس قلیل یعنی مقاربت از
معاصی قلیل یعنی گناه صغیره است و مفهوم از کلام ابن عباس گشت که نظر و نطق
و تمنی است **وحدثنی** محمود قال اخبرنا عبد الرزاق قال اخبرنا معمر عن ابن طاؤس عن ابیه عن
ابن عباس قال ما رأیت شیئا اشبه باللمم مما قال ابو هریرة عن النبی صلی الله علیه وسلم ان الله
کتب علی ابن آدم حظه من الزنا بتحقیق خدا نوشته بر ابن آدم نصیب او را از زنا ادرک ذلک لا محالة
در یابد آن را البته فزنی العین النظر پس زنای چشم نظر کردن است بسوی محرم فزنی اللسان
النطق و زنای زبان نطق است بزنا والنفس تمنی و تشتهی والفرج یصدق ذلک کله او یکذبه و نفس
آرزو و میل میکند و فرج تصدیق میکند یعنی موافقت میکند این را تمامی این را یا تکذیب میکند
و بر خلاف او میباشد **باب** التسلیم والاستئذان ثلاثا در بیان سلام و طلب اذن در آمدن
سه بار **حدثنی** اسحق قال اخبرنا عبد الصمد قال حدثنا عبد الله بن المثنی قال حدثنا ثمامة [illegible]
عن انس ان رسول الله صلی الله علیه وسلم کان اذا سلم سلم ثلاثا روایت است از انس [illegible]
بتحقیق رسول خدا بود وقتیکه سلام کردی سلام کردی سه بار یعنی در اکثر اوقات [illegible]
که یک سلام در [illegible] کردی و سلام دیگر بعد از در آمدن و سیوم وقت برآمدن گویند [illegible]
حدیث را اخراج کرده [illegible] لیکن مراد آن خصوص است چنانکه اشارت کرده [illegible]
واذا تکلم بکلمة اعادها ثلاثا و وقتیکه تکلم کردے به یک کلمه اعاده کردی آن را سه بار [illegible]
اهتمام برداشتی در تفهیم آن **حدثنا** علی بن عبد الله قال حدثنا سفیان قال حدثنا یزید بن خصیفة
عن بسر بن سعید عن ابی سعید الخدری قال کنت فی مجلس من مجالس الانصار گفت ابو سعید [illegible]
بودم من در مجلسے از مجلسهای انصار اذ جاء ابو موسی کانه مذعور ناگاه آمد ابو موسی
اشعری چنانستی که هولناک است [illegible] تفسیر مذعور است چون پرسید خدا از حال ابو موسی
فقال استأذنت علی عمر ثلاثا فلم یؤذن لی فرجعت پس گفت طلب اذن کردم [illegible]
[illegible] باز گشتم بمنزل خود قال ما منعک گفت [illegible] چه چیز منع کرد ترا [illegible]

الجزء الثالث عشر من [illegible] الاسلام

كتاب الانبياء

[illegible] ... مرضی او رضای دوست ... بخلاف میوه ... ذات خود است ... نفس خود ... روایات ... قول ... علیه السلام ... [illegible]

[illegible]

توان گفت از راه و اعتراض باشد که او را بر خلافت اعتراض کردی بایں معنے تا ظاہر ست کلام را حق قلت

استأذنت ثلاثا فلم یؤذن لی فرجعت گفتم پس طلب اذن کردم سه بار پس اذن داده نشد مرا پس

بازگشتم وقال رسول الله صلی الله علیه وسلم اذا استأذن احدکم ثلاثا فلم یؤذن له فلیرجع

و فرموده است رسول خدا ہر گاہ طلب اذن کرد یکے از شما سه بار پس اذن داده نشد

مر او را پس باید که بازگردد فقال والله لتقیمن علیه بینة پس گفت عمر بخدا سوگند هر آئینه قائم ساز

بیکنی برین سخن گواه امنکم احد سمعه من النبی صلی الله علیه وسلم آیا از شما کسے ہست که

شنیده باشد آن را از پیغمبر خدا فقال ابی بن کعب والله لا یقوم معک الا اصغر القوم پس گفت ابی بن کعب

بخدا سوگند قائم نشود با تو مگر اصغر قوم فکنت اصغر القوم فقمت معه پس بودم من خورد ترین

مردم پس قیام نمودم با او فاخبرت عمر ان النبی صلی الله علیه وسلم قال ذلک پس خبر دادم

عمر بن خطاب را که تحقیق پیغمبر خدا فرموده است آن را وقال ابن المبارک اخبرنی ابن عیینة

حدثنی یزید بن خصیفة عن بسر بن سعید قال سمعت ابا سعید بهذا قال ابو عبد الله مراد

عمر التثبت گفت مؤلف ابو عبد الله خواسته بود عمر تثبت برین معنے لا ان لا یجیز خبر

الواحد یعنی آنکه روا نمی داشت خبر واحد را چه ازین قبل ابو موسی اشعری که از اعیان صحابه بود

باب اذا دعی الرجل فجاء هل یستأذن وقتیکه خوانده شود مردے پس آمد آیا طلب اذن

کند یا نه قال سعید عن قتادة عن ابی رافع عن ابی هریرة عن النبی صلی الله علیه وسلم قال هو

اذنه روایت کرده ابی هریره از پیغمبر خدا که گفت همین دعوت اذن اوست حدثنا

ابو نعیم قال حدثنا عمر بن ذر ح وحدثنا محمد بن مقاتل قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا عمر

بن ذر قال اخبرنا مجاهد عن ابی هریرة قال دخلت مع رسول الله صلی الله علیه وسلم

فوجد لبنا فی قدح گفت ابو هریره در آمدم با رسول خدا در خانه آن حضرت پس یافت

آن حضرت شیرے در قدحے فقال یا ابا هر الحق اهل الصفة فادعهم الی پس فرمود ای

ابا هریره لاحق شو فقرای اهل صفه را پس بخوان آنها را نزد من قال فاتیتهم فدعوتهم فاقبلوا

گفت ابو هریره پس آمدم نزد آنها پس خواندم آنها را پس پیش آمدند فاستأذنوا فاذن لهم

فدخلوا پس طلب اذن کردند پس اذن دادم ایشان را پس در آمدند اگر گوئی این حدیث

دلالت کرد برینکه مدعو را نیز استیذان ضرورست و حدیث سابق صریح است درانکه همین

دعوت اذن است حاجتے باستیذان ندارد و از مهلب در توفیق این دو حدیث نقل کرده اند

اگر مدعوے بمهلت اجابت کرد و رسید همین دعوت اذن است یا بجائی که دعوت کرده باشند

مدعوی دیگر را اذن در آمده باشد درین صورت هم اذن درکار نیست در غیر این دو صورت

اذن لازم ست باب التسلیم علی الصبیان در بیان سلام کردن بر خورد سالان حدثنا

علی بن الجعد قال حدثنا شعبة عن سیار عن ثابت البنانی عن انس بن مالک انه مر علی صبیان

[illegible] مرویست از انس بن مالک که بتحقیق گذشت بر کودکان پس سلام کرد بر ایشان و قال کان النبی صلی الله علیه وسلم یفعله و گفت بود آن حضرت میکرد آن را [illegible] میکرد بر کودکان و این از خلق عظیم آن حضرت بود در تن تواضع بود در تعلیم سنت و ادب تا تابع شوند [illegible]

باب تسلیم الرجال علی النساء والنساء علی الرجال در بیان سلام کردن مردان بر زنان و سلام کردن زنان بر مردان [illegible] گفته سلام کردن مردان بر زنان جائز است کر بر زنان جوان از آنکه ترس فتنه است [illegible] باشد [illegible] میگویند روا نیست وقتی که در میان آنها محرم نباشند [illegible] **حدثنا** [illegible] مسلمة قال حدثنا ابن ابی حازم عن ابیه عن سهل قال کنا نفرح بیوم الجمعة گفت سهل بودیم ما خوشحال می‌بودیم بروز جمعه قلت [illegible] ولم گفتم از برای چه خوشحال بودید قال کانت لنا عجوز [illegible] الی بضاعة [illegible] قال ابن مسلمة نخل بالمدینة [illegible] نخلی است بمدینه [illegible] فتأخذ من اصول السلق [illegible] فتطرحه فی قدر و تکرکر حبات من شعیر [illegible] پس می‌انداخت بیخ سلق را در دیگ و طحن میکرد [illegible] بعد [illegible] صلینا الجمعة انصرفنا [illegible] در حالی که سلام میکردیم بر او [illegible] فتقدمه الینا [illegible] آن طعام [illegible] و کنا نتمنی یوم الجمعة لطعامها ذلک وما کنا نقیل ولا نتغدی الا بعد الجمعة [illegible] بعد فراغ از نماز جمعه **حدثنا** ابن مقاتل قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا معمر عن الزهری عن ابی سلمة بن عبد الرحمن عن عائشة رضی الله تعالی عنها قالت قال رسول الله صلی الله علیه وسلم یا عائشة هذا جبریل یقرأ علیک السلام [illegible] ای عائشه این جبریل است [illegible] سلام قالت قلت وعلیه السلام ورحمة الله [illegible] بر وی سلام و رحمت خدا تری ما لا نری [illegible] رسول الله صلی الله علیه وسلم [illegible] تابعه شعیب [illegible] متابعت کرده معمر را شعیب و قال یونس والنعمان عن الزهری وبرکاته [illegible] یونس و نعمان از زهری [illegible]

باب اذا قال من ذا فقال انا در بیان آنکه [illegible] گفت کسی کیست [illegible] در جواب نام خود نگفت [illegible] کلمه انا [illegible] **حدثنا** ابو الولید هشام بن عبد الملک قال حدثنا شعبة عن محمد بن المنکدر قال سمعت جابرا یقول اتیت النبی صلی الله علیه وسلم فی دین کان علی ابی گفت محمد بن منکدر [illegible] جابر بن عبد الله [illegible] فدققت الباب فقال من ذا فقلت انا [illegible]

الجزء الثالث عشر [illegible] الاسلام

کتاب الانبیاء

[illegible] حق [illegible] جمال کردی [illegible] در الف [illegible] آن بود که [illegible] ابراهیم علیه السلام [illegible] ان ابراهیم لحلیم اواه منیب [illegible]

فارسل الیها [illegible] پس فرستاد [illegible]

[illegible] حلیمه [illegible]

[illegible] عیسی [illegible] گرفته شد [illegible] روایت [illegible] گردیده [illegible] اختلاف روایات [illegible] واردست [illegible] فقال ادعی الله لی ولا اضرک [illegible] پس گفت ساره [illegible] خدای تعالی [illegible]

نیست ابن پس گفت ثلاثا فقال الا الا کانه کره ما یس فرمود ما گفتن چه معنی دارد گویا ناخوش آمد این کلمه که در عرف جواب نیست یا پسندی میگفت الا بجابر بعضے گفته اند کراهت از آن جهت بود که استیذان با پسندی انجام میکردند بگوفتن در باب من رد السلام فقال علیک السلام کسیکه رد سلام کند پس گوید علیک السلام یعنی در جواب زیاده بر علیک السلام نگوید وقالت عائشة وعلیه السلام ورحمة الله وبرکاته وقال النبی صلی الله علیه وسلم ردت الملائکة علی آدم السلام علیک ورحمة الله یعنی بهتر آنست که در رد جواب زیاده گوید اقتصار بر السلام علیک نکند حدثنا اسحق بن منصور قال اخبرنا عبد الله بن نمیر قال حدثنا عبید الله عن سعید بن ابی سعید المقبری عن ابی هریرة رضی الله تعالی عنه ان رجلا دخل المسجد ورسول الله صلی الله علیه وسلم جالس فی ناحیة المسجد مروی است از ابی هریره که مردی در آمد در مسجد و رسول خدا نشسته بود در گوشه مسجد فصلی ثم جاء فسلم علیه پس نماز گزارد و بعد از آن آمد پس سلام کرد بر آن حضرت فقال له رسول الله صلی الله علیه وسلم وعلیک السلام ارجع فصل فانک لم تصل پس فرمود مر او را رسول خدا ارجع و باز گرد و نماز گزار پس بتحقیق تو نماز نکرده فرجع فصلی ثم جاء فسلم فقال وعلیک السلام فارجع فصل فانک لم تصل فقال فی الثانیة او فی التی بعدها علمنی یا رسول الله پس گفت آن مرد در مرتبه دوم یا در مرتبه که بعد دوم بود بیاموز مرا ای رسول خدا فقال اذا قمت الی الصلوة فاسبغ الوضوء پس فرمود که چون قصد کنی که ایستاده شوی بسوی نماز تمام کن وضو را چون آن حضرت دید که در نماز مسامحه کرده است در وضو هم میکرده باشد تعلیم وضو هم کرد ثم استقبل القبلة فکبر پس رو کن جانب قبله پس تکبیر گو و تحریمه بند ثم اقرأ بما تیسر معک من القرآن پس بخوان هر چه که آسان باشد با تو از قرآن از این تعلیم آن حضرت معلوم شد که فاتحه فرض نبوده است و ذکر نشد و رد حنفیه بر ما فرمود چون اکثر از مردم نا مشتاق و امثال آنها واجبات بوده ذکر آن نشده بود ثم ارکع حتی تطمئن راکعا پس رکوع کن تا آرام گیری در حال رکوع ثم ارفع حتی تستوی قائما پس سر بردار تا آنکه راست شوی ایستاده ثم اسجد حتی تطمئن ساجدا ثم ارفع حتی تطمئن جالسا ثم اسجد حتی تطمئن ساجدا ثم ارفع حتی تطمئن جالسا پس سر بردار تا آرام گیری در حالیکه نشسته و درین قول اشارت است بجلسه استراحت ثم افعل ذلک فی صلاتک کلها وقال ابو اسامة فی الاخیر حتی تستوی قائما و گفت ابو اسامه در لفظ اخیر یعنی بعد از سجده ثانی که گفته ثم ارفع حتی تطمئن جالسا درین قول یکه جلسه استراحت اشارت نیست حدثنا محمد بن بشار قال حدثنا یحیی عن عبید الله قال حدثنی سعید عن ابیه عن ابی هریرة قال قال النبی صلی الله علیه وسلم ثم ارفع حتی تطمئن جالسا باب اذا قال فلان یقرئک السلام یعنی کسی گفت که فلان میخواند ترا سلام را حدثنا ابو نعیم قال حدثنا زکریا قال سمعت عامرا یقول حدثنی ابو سلمة بن عبد الرحمن ان عائشة رضی الله تعالی عنها حدثته ان النبی صلی الله علیه وسلم قال لها ان جبریل یقرئک السلام ... تحقیق عائشه حدیث کرده ابو سلمه را که پیغمبر خدا فرمود عائشه را که تحقیق جبرئیل

الجزء الثالث عشر من تیسیر الاسلام

کتاب الانبیاء

پس از ... [illegible]

[illegible]

یقرء علیک السلام میخواند بر تو سلام را قالت وعلیه السلام ورحمة الله پس گفت عائشه بر وی باد سلام و رحمت خدا باب التسلیم فی مجلس فیه اخلاط من المسلمین والمشرکین باب سلام کردن در مجلسی که در ان اجتماع مردم هست از مسلمانان و مشرکان حدثنا ابراهیم بن موسی قال اخبرنا هشام عن معمر عن الزهری عن عروة بن الزبیر قال اخبرنی اسامة بن زید ان النبی صلی الله علیه وسلم رکب حمارا علیه اکاف تحته قطیفة فدکیة گفت عروه بن زبیر خبر داد مرا اسامه بن زید بتحقیق رسول خدا سوار شد حماری که بر وی پالان بود که در زیر پالان قطیفه بود منسوب بفدک واردف وراءه اسامة بن زید پس ردیف ساخت پس پشت خود اسامه پسر زید را وهو یعود سعد بن عبادة فی بنی الحارث بن الخزرج در حالیکه عیادت آن حضرت عیادت کند سعد بن عباده را که در قبیله بنی الحارث بن خزرج بود وذلک قبل وقعة بدر این واقعه پیش از غزوه بدر بود حتی مر فی مجلس فیه اخلاط تا آنکه گذشت آنحضرت در مجلسی که در ان مردم از هر قسم بود فیه من المسلمین والمشرکین عبدة الاوثان والیهود از مسلمانان و مشرکان بت پرست و قوم یهود و فیهم عبد الله بن ابی ابن سلول و در این جماعت عبد الله بن ابی ابن سلول رئیس منافقان بود وفی المجلس عبد الله بن رواحة و در این مجلس عبد الله بن رواحه از مسلمانان بود فلما غشیت المجلس عجاجة الدابة پس هرگاه که پر کرد مجلس را غبار دابه که آنحضرت سوار بود بر ان خمر عبد الله بن ابی انفه بردائه پوشید عبد الله بن ابی بینی خود را بردای خود ثم قال لا تغبروا علینا پس گفت عبد الله بن ابی گرد مکنید بر ما فسلم علیهم النبی صلی الله علیه وسلم پس سلام کرد بر آنها پیغمبر خدا ثم وقف فنزل فدعاهم الی الله پس ایستاد آنحضرت پس فرود آمد پس دعوت کرد آنها را بسوی خدا یعنی باسلام خواند آنها را وقرأ علیهم القرآن و خواند بر ایشان قرآن مجید را فقال عبد الله بن ابی ابن سلول پس گفت ابن منافق ایها المرء لا احسن من هذا ان کان ما تقول حقا ای مرد آدمی نیکوتر از این نیست اگر باشد آنچه میگوئی تو حق و راست فلا تؤذنا به فی مجالسنا پس آزار مکن ما را باین قول در میان جماعت یعنی سخن منافقانه بیشتر از عدم قبول و انقیاد در میان منکران دارجع الی رحلک فمن جاءک فاقصص علیه و باز گرد بسوی خانه خود پس هر کسی که آید نزد تو از ما پس بخوان قصه خود را بر وی اگر حقانیت آن بر وی ظاهر میشود و قبول میکند و گر دشمن شده نیشود قال ابن رواحة اغشنا فی مجالسنا فانا نحب ذلک گفت عبد الله بن رواحه که از اهل اسلام در ان مجلس بود بیا در مجلسهای ما پس بتحقیق ما دوست میداریم آمدن ترا غشنا مجالسنا حرمت از این باب عرضیه عرضنا اذا فاستب المسلمون والمشرکون والیهود پس دشنام کردند یکدیگر را مسلمانان و مشرکان و یهود و یهود عطف است بر مشرکان و ظاهر از فحوای انست که یهود هم او مشرکان خواهند بود و در دشنام مسلمانان حتی هموا ان یتواثبوا تا آنکه قصد کردند که یکدیگر

در روایت ابن سکن میمنوس و آورده ... بشارت ... کرد پدر ... زینب خبر ... مالک ... از ملکات ... کشی الکالی ... العاص ... گفت ساره ... گردانید خدای تعالی ... روا ... در ... کرد در ... روی بیان ... نقل ... گویا اشارت ... عرب ... گردان ... آمد ... باشد ... است ... گویند ... هر ... بالسل ... رسید ... هاجر ... کرد ... راه ... وذکر کرده ... هشام ... گر ... خدای تعالی ... او ... سیاحت ... کرد ... از بیرون ... گوشت ساره ... کلام ... قال ابو هریرة تلک امکم یا بنی ماء السماء گفت ابو هریره آن هاجر مادر شما است ای پسران آب آسمان خطاب کرد بر اهل عرب ... بنسبت میکنند ... آب باران ... میکنند ... دلیل است بر کسی ... که زعم کرده تمام عرب از اولاد اسمعیل ... از ... خود گفته ... از اولاد اسمعیل ... اسمعیل ... ما را ... آب زمزم ... از آب آسمان ... نسب ایشان ... آب آسمان ... آب زمزم ... خدای تعالی ... بیرون ... چشمه زمزم ... ایشان ... کوه ... اهل ... اولاد ... باعتبار ... که ایشان اولاد ...

سوید نابود لنبی صلی الله علیه وسلم مخصص پس بود و بود معر حد ما میدشد شکر
مگر سان اسم ... دخل علی سعد بن عباده ... سو سعد آن حضرت
... سعد بن عباده ... سعد ...
قال ... پس ... سعد آنا شهید ... که گفت صحابه و دخل عبد الله ...
... فانکد ... گفت ... قال ...
سول الله ... صلی ... سول ... مد ...
... الله ... پس ... عطا کر ... عطا کر
... اصطفی اهل هذه ... العاق کرد ... علی ...
... معارف
... آن
... والحول
... کرد ...
... حال کر ...
... النبی صلی الله علیه وسلم ...
... کرد ... سلام ...
... سلام ...
... کرد ...
... ظاهر ... صاحب ...
... عبد الله ... علی ...
... کعب ... سلام ... حدثنا ...
عن عقیل عن ابن شهاب عن عبد الرحمن بن عبد الله بن عبد الله بن کعب قال سمعت کعب
بن مالک ... تخلف عن تبوک ... کعب بن مالک ...
... رسول الله صلی الله علیه وسلم
کلامنا ... رسول الله صلی الله علیه وسلم
واسلم علیه ... رسول ... سلام ... حضرت ...
... السلام ... حضرت ...
... سلام ... حضرت ...
... تعالی ...
... خمسون لیلة ... حال ...

[illegible]

واذى النبي صلى الله عليه وسلم بثوبه انه عليه احين حمل النجم [illegible]

قوله در [illegible] باب كيف يرد على اهل الذمة السلام [illegible]

سلام [illegible] حدثنا ابو اليمان قال اخبرنا شعيب عن

الزهري قال اخبرني عروة ان عائشة رضي الله عنها قالت دخل رهط من اليهود على رسول الله

صلى الله عليه وسلم فقالوا السام عليك ففهمتها پس گفتند السام عليك يعني مرگ بر

عليكم السام واللعنة گفت عائشه پس فهميدم آن را پس گفتم بر شما باد مرگ و لعنت فقال

رسول الله صلى الله عليه وسلم مهلا يا عائشة [illegible] رسول خدا [illegible]

يحب الرفق في الامر كله پس تحقيق خدا دوست ميدارد نرمي را در همه كارها فقلت يا رسول الله اولم

تسمع ما قالوا پس گفتم اي رسول خدا آيا نشنيدي [illegible] قال رسول الله صلى الله عليه

وسلم قد قلت عليكم [illegible] رسول خدا پس تحقيق گفتم عليكم [illegible]

[illegible] حدثنا عبد الله بن يوسف قال اخبرنا مالك عن عبد الله

بن دينار عن عبد الله بن عمر رضي الله تعالى عنهما ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال اذا سلم

عليكم اليهود فانما يقول احدهم السام عليك فقل وعليك [illegible] گفت [illegible]

يعني وعليكم الموت [illegible] حدثنا

عثمان بن ابي شيبة قال حدثنا هشيم قال اخبرنا عبيد الله بن ابي بكر بن انس قال حدثنا انس بن مالك

قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذا سلم عليكم اهل الكتاب فقولوا وعليكم باب من

نظر في كتاب من يحذر على المسلمين ليستبين امره در بيان حال كسے كه نظر كرد در كتاب كسے كه

ترسانيده ميشود بر مسلمانان تا واضح شود امر او حدثنا يوسف بن بهلول قال حدثنا ابن ادريس

قال حدثني حصين بن عبد الرحمن عن سعد بن عبيدة عن ابي عبد الرحمن السلمي عن علي رضي الله

عنه قال بعثني رسول الله صلى الله عليه وسلم والزبير بن العوام وابا مرثد الغنوي [illegible]

گفت علي بن ابي طالب فرستاد مرا رسول خدا و زبير بن عوام را و ابا مرثد غنوي [illegible]

بود [illegible] فقال انطلقوا حتى تاتوا روضة خاخ پس فرمود برويد تا آنكه بيائيد روضه خاخ را

موضع است ميان مكه و مدينه فان بها امرأة من المشركين معها صحيفة من حاطب بن ابي بلتعة الى

المشركين پس تحقيق آن موضع زنے از مشركان است كه با وي نامه ايست از حاطب بن ابي بلتعه

بسوي مشركان مكه [illegible] آن حضرت صلى الله عليه وسلم بوحي معلوم [illegible]

قال فادركناها تسير على جمل لها حيث قال لنا رسول الله صلى الله عليه وسلم گفت [illegible]

دريافتيم آن زن را [illegible] كه [illegible]

قلنا اين الكتاب الذي معك [illegible] گفتيم كجاست كتابي كه با تست قالت ما معي كتاب [illegible]

[illegible] فانخنا بها فابتغينا في رحلها فما وجدنا شيئا [illegible]

الجزء الثالث عشر [illegible]

كتاب الانبياء

[illegible]

پس شتافتیم در رحل آن پس نیافتیم چیزی را قال صاحبها ما معی کتاب فقلنا لتخرجن الکتاب او
امرا آن من بی بیستم هیچ کتابی را قال قلت لقد علمت ما کذب رسول الله صلی الله
علیه وسلم گفت علی مرتضی گفتم تحقیق دانستم من دروغ نگفته است رسول خدا
والذی یحلف به لتخرجن الکتاب او لاجردنک و سوگند کسیکه سوگند خورده میشود بوی اورا
البته بیرون آر کتاب را یا برهنه میکنم ترا قال فلما رأت الجد منی گفت علی مرتضی رضی الله
عنه پس چون دید آن زن کوشش از من اهوت بیدها الی حجزتها فقصد کرد بدست خود
بسوی حجزه خود یعنی بجای بستن ازار از زیر ناف وهی محتجزة بکساء و حال آنکه
آن زن بر بسته بود بجای بستن ازار گلیمی را فاخرجت الکتاب پس بیرون آورد کتاب را از
حجزه خود قال فانطلقنا به الی رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت پس رفتیم بآن نامه
نزد آن حضرت فقال ما حملک یا حاطب علی ما صنعت پس فرمود چه چیز باعث
شد ترا ای حاطب برین کار که کردی قال ما بی الا ان اکون مؤمنا بالله ورسوله
گفت نیست مرا حاملی مگر آنکه باشم مؤمن بخدا و رسول خدا قوله الا ان اکون احتمال کسر همزه
دارد و فتح آن دارد اکثر روایات بکسر است برای استثنا وما غیرت ولا بدلت و تغییر ندادم
و تبدیل نکردم حال خود را اردت ان یکون لی عند القوم ید خواستم که باشد مرا نزد
مردم مکه دستی و منتی یدفع الله بها عن اهلی ومالی که دفع کند بسبب آن منت
از مردم من و مال من ولیس من اصحابک هناک الا وله من یدفع الله به عن اهله وماله
و نیست از یاران تو آنجا احدی مگر آنکه دفع میکند خدا بوی آفت را از اهل او و مال او
قال صدق فلا تقولوا له الا خیرا فرمود راست گفت پس نگوئید مر اورا مگر نکوئی قال
فقال عمر بن الخطاب انه قد خان الله ورسوله والمؤمنین گفت علی بن ابی طالب پس گفت
عمر بن خطاب تحقیق او خیانت کرده است خدا و رسول خدا را و مسلمانان را فدعنی
فلاضرب عنقه پس بگذار مرا پس باید بزنم گردن اورا از روی سیاست تا مردم دیگر
چنین جرأت نکنند قال فقال یا عمر وما یدریک لعل الله قد اطلع علی اهل بدر
گفت علی مرتضی پس فرمود پیغمبر خدا ای عمر و چه دانی شاید خدا مطلع شده است بر اهل
بدر فقال اعملوا ما شئتم فقد وجبت لکم الجنة پس فرموده خدا بکنید هرچه خواهید
موافقه نمیکنم شما را هرگز تحقیق واجب شده است بر شما بهشت قال فدمعت
عینا عمر گفت پس ریخت اشک در چشم عمر از مسرت این فرد که شامل است اورا و غیر اورا
وقال الله ورسوله اعلم و گفت خدا و رسول خدا داناتر است باستحقاق این حال یعنی
بوجوب جنت با وجود تقصیرات **باب** کیف یکتب الکتاب الی اهل الکتاب در بیان
آنکه بچه طرز نوشته شود نامه باهل کتاب برای دعوت باسلام حدثنا محمد بن مقاتل

الجزء الثالث عشر شیخ الاسلام

کتاب الانبیاء

می‌گیرند امروز ابراهیم را تا شفاعت کند پس
می‌گویند تو پیغمبر خدائی و دوست یافته خدائی
در زمین از میان اهل زمین اشفع لنا
الی ربک شفاعت کن برای ما نزد پروردگار خود
بعقولی پس میگوید ابراهیم و ذکر کرد یا یاد
و یاد کرد آنحضرت دروغهای ظاهری ابراهیم را اشارت
است بقول ابراهیم سقیم و بل فعله تا آخر قول ابراهیم
نفسی نفسی یعنی محتاج است بشفاعت
نفس من اذهبوا الی موسی بروید بطلب
شفاعت نزد موسی و ذکر شفاعت پیغمبر ما صلی الله
علیه وسلم درین حدیث در باب انا ارسلنا نوحا
عنقریب گذشت و حدیث شفاعت بسیاق تمام
در کتاب الرقاق بیاید انشاء الله تعالی تا بعه
متابعت کرده ... و روایت کرده است
انس عن النبی صلی الله علیه وسلم یعنی در توحید
در آن باب حدثنا احمد بن سعید
ابو عبد الله ... قال حدثنا
وهب بن جریر عن ابیه عن ایوب عن
عبد الله بن سعید بن جبیر عن ابیه
عن ابن عباس عن النبی صلی الله
علیه وسلم قال یرحم الله ام اسمعیل
لولا انها عجلت لکان زمزم عینا معینا
... رحمت کند خدا مادر اسمعیل را اگر شتاب
نکرده بودی آنکه وی است ...
زمزم چشمه جاری ... ظاهرست
بقصه ... مذکور شود
... ظاهر
و جاری ...
... وقال الانصاری
محمد بن عبد الله ... عن
انس ... حدثنا
ابن جریج قال گفت ابن جریج اما کثیر
بن کثیر ... قال
گفت کثیر بن کثیر انی و عثمان بن ابی سلیمان
... سعید بن جبیر فقال ...

ابو الحسن قال اخبرنا عبد الله قال اخبرنا يونس عن الزهري قال اخبرني عبيد الله بن عتبة
ان عبد الله بن عباس اخبره ان ابا سفيان بن حرب اخبره ان هرقل ارسل اليه في نفر
من قريش عبد الله بن عباس خبر داد او را که تحقیق ابو سفیان پدر معاویه خبر داده که هرقل
ملک روم فرستاد کسے را بسوے او در جماعتے از قریش وکانوا تجارًا بالشام و بودند اهل
قریش بازرگانان بملک شام فاتوه فذکر الحدیث پس آمدند ایشان نزد هرقل پس ذکر
کرد این حدیث را چنانکه تمام در اول کتاب گذشته قال شهد نا کتاب رسول الله صلی الله
علیه وسلم گفت ابو سفیان پیش طلبید نامه رسول خدا صلی الله علیه وسلم پس خوانده شد واذا فیه
پس ناگاه در آن کتاب بود بسم الله الرحمن الرحیم من محمد عبد الله ورسوله الی هرقل
عظیم الروم السلام علی من اتبع الهدی اما بعد مقصود بیان عنوان نامه است که از ذکر او در مکاتبات
ناه صادر است باب بمن یبدأ فی الکتاب در بیان آنکه بنام که ابتدا کرده شود در نامه
وقال اللیث حدثنی جعفر بن ربیعة عن عبد الرحمن بن هرمز عن ابی هریرة عن رسول الله
صلی الله علیه وسلم انه ذکر رجلا من بنی اسرائیل روایت کرده ابو هریره از رسول خدا
که تحقیق ذکر کرده آن حضرت مردے را از بنی اسرائیل اخذ خشبة فنقرها فادخل فیها الف
دینار وصحیفة منه الی صاحبه گرفت چوبے را پس کاوید میانه آن را پس در آورد درآن
چوب هزار دینار و صحیفه از خود بسوی یار خود وقال عمر بن ابی سلمة عن ابیه سمع ابا هریرة
قال النبی صلی الله علیه وسلم نجر خشبة فجعل المال فی جوفها گفت ابو هریره گفت پیغمبر
خدا خالی کرد چوبے را پس گردانید مال را در میان آن وکتب الیه صحیفة من فلان
الی فلان ونوشت بسوی قرضخواه نامه را باین عنوان از فلان بسوی فلان این حدیث
بتفصیل مکرر گذشته است باب قول النبی صلی الله علیه وسلم قوموا الی سیدکم برخیزید
بسوی کلان خود حدثنا ابو الولید قال حدثنا شعبة عن سعد بن ابراهیم عن ابی امامة
ابن سهل بن حنیف عن ابی سعید ان اهل قریظة نزلوا علی حکم سعد مرویست از ابو سعید
که اهل قریظه که متحصن شده بودند فرود آمدند بر حکم سعد که حلیف آنها بود تا هر حکم
در باب آنها گوید قبول نمایند فارسل النبی صلی الله علیه وسلم الیه فجاء پس فرستاد
پیغمبر خدا کسے را بطلب وی پس آمد فقال قوموا الی سیدکم پس فرمود برخیزید
بسوی مهتر بهترین خود او قال خیرکم یا گفت مرد بسوی بهترین خود شک راوی است
فقعد عند النبی صلی الله علیه وسلم پس نشست نزد پیغمبر خدا ابن بطال گفته استدلال
کرده اند باین حدیث بر استحباب قیام نزد وی آمدن بزرگے وافضلی در مجلس تحقیق آنست
که این سعد مجروح بود نشسته بود بر دراز گوش و او را از مرکب چنانکه آزار نرسد اور ا
فرود آرید که معنی عبارت آنست که از روی تعظیم برخیزید فقال هؤلاء نزلوا

ہمانکہ روایت کردہ آنرا فاکہی از طرق ابن ابی
از عبد الرزاق ما فعلت بك احدیث
ابن عباس ہمچنین حدیث کردہ راوی
ولکنہ قال ولکین ابن عباس گفت
اقبل ابراهیم باسمعیل وامه
وهی ترضعه معها شنة پیش آمد
ابراهیم با اسمعیل با والدہ او هاجر
در حالیکہ شیر میداد ہاجرہ اسمعیل را
بادہ مشکے بود خشک و مجتمع شده
بود مشک خشک یا کہنہ
رفع کردہ این حدیث را ابن عباس
تا آنحضرت در بعضی نسخ این تسلیق
از روایت آمده حدثنا عبد الله
ابن محمد قال حدثنا عبد الرزاق
قال اخبرنا معمر عن ایوب السختیانی
وکثیر بن کثیر بن المطلب بن ابی وداعة
ملا زهما یقول حدثنا سلام بن ابی وداعة
نفع راوی این حدیث زیادة احدهما
علی الآخر زیاده کرده یکی از ایشان
ومشیغ معمر روایت بعضی الفاظ این
حدیث بر دیگری سعید بن جبیر
ازین طریق میان ایوب و سعید
ابن الکہ در طریق اول بود عبد الله بن سعید
ونکتہ این است زیرا که سماع دارد ایوب
از سعید بن جبیر عن ابن عباس
قال اول ما اتخذ النساء المنطق من
قبل ام اسمعیل گفت ابن عباس
نخستین چیزی که گرفتند زنان کمربند را
از جانب ام اسمعیل است منطق بکسر میم
وسکون نون و فتح طا کمربند روایت
ابن جریر نقل آمده است چیست منطق
اتخذت منطقا لتعفی اثرها علی سارة
گرفت ام اسمعیل کمربند را تا پوشیده گرداند
نشان خود را از ساره در تفسیر این
آمده است که ساره بخشید هاجر را
ابراهیم علیه السلام پس باردار شد

تحکیمك الملك پس نزد سعد این جماعت شد و آمد و از بر حکم تو درانتی اند به آنچه نشر سطے
قال فانی احکم ان تقتل مقاتلتهم گفت پس تحقیق حکم میکنم من اینکه کشته شوند جماعت مردان
جنگی و تسبی ذراریهم و بند کرده شوند اولاد و زنان ایشان قال لقد حکمت بما حکم به الملك
پس فرمود آن حضرت بتحقیق حکم کردی بچیزے که حکم کرده آن ملک یعنی خدا الملک تعالی
او ملک که آمده است امر وحی آورده اند یعنی جبرئیل علیه السلام قال ابو عبد الله
افهمنی بعض اصحابی عن ابی الولید گفت ابو عبد الله مولف فهمانیده اند مرا بعضی
یاران من از اسب الولید من قول ابی سعید الی حکمك یعنی بعضی بجای حرف علی
است فهمانیده اند بحرف الی که انتهائیه است **باب المصافحة**
در بیان استحباب مصافحه است وقال ابن مسعود علمنی النبی صلی الله علیه وسلم
التشهد گفت ابن مسعود تعلیم کرد مرا پیغمبر خدا التشهد را وکفی بین کفیه
مرا میان دو کف خود یعنی مصافحه کرد با من صحبت وقال کعب بن مالك دخلت
المسجد فاذا برسول الله صلی الله علیه وسلم و گفت کعب بن مالک در آمدم مسجد
را پس ناگاه رسیدم برسول خدا فقام الی طلحة بن عبید الله یهرول حتی
صافحنی وهنأنی پس ایستاد جانب من طلحه بن عبید الله کرد و به سیر رفت
مصافحه کرد مرا و تهنیت کرد مرا حدثنا عمرو بن عاصم قال حدثنا همام عن
قتادة قال قلت لانس گفت قتاده گفتم مر انس بن مالک را اکانت المصافحة فی اصحاب
النبی صلی الله علیه وسلم آیا بود مصافحه در اصحاب پیغمبر خدا قال نعم گفت آری
بود است حدثنا یحیی بن سلیمان قال حدثنی ابن وهب قال اخبرنی حیوة قال
حدثنی ابو عقیل زهرة بن معبد سمع جده عبد الله بن هشام قال کنا مع النبی
صلی الله علیه وسلم گفت عبد الله بن هشام بودیم با پیغمبر خدا وهو آخذ بید
عمر بن الخطاب و آن حضرت گرفته بود دست عمر بن الخطاب بدست خود بمصافحه
باب الاخذ بالیدین در بیان گرفتن دست بهر دو دست وصافح حماد بن زید ابن
المبارك بیدیه و مصافحه کرده است حماد بن زید با ابن مبارک بهر دو دست خود مقصود
بیان مجیئ مصافحه است حدثنا ابو نعیم قال حدثنا سیف قال سمعت
مجاهدا یقول حدثنی عبد الله بن سخبرة ابو معمر قال سمعت ابن مسعود یقول
گفت عبد الله بن سخبره شنیدم ابن مسعود را مے گفت علمنی النبی صلی الله
علیه وسلم وکفی بین کفیه التشهد تعلیم کرد پیغمبر خدا مرا در حالے که
کف دست من میان دو کف آن حضرت بود تشهد را کما یعلمنی السورة من
القرآن چنانکه تعلیم میکرد مرا سوره را از قرآن التحیات لله والصلوات

الجزء الثالث عشر من صحیح البخاری

کتاب الانبیاء

الجزء الثالث عشر شرح الاسلام

كتاب الانبياء

[illegible]

ملائکة [illegible] رحمه الله [illegible]

[illegible]

[illegible] الله [illegible]

لا اله الا الله [illegible]

[illegible] محمد [illegible]

[illegible] مسلمان [illegible]

[illegible] صلی الله علیه وسلم [illegible]

[illegible] صلی الله علیه وسلم [illegible]

خاتمة الطبع

الحمد لله [illegible] والصلوٰة والسلام علی [illegible]

[illegible] علی آله [illegible]

[illegible] تیسیر القاری [illegible]

[illegible] صحیح بخاری [illegible]

[illegible] الاسلام [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] نواب محمد [illegible]

[illegible] مطبع علوی [illegible]

[illegible]

اشتہار

اظہر من الشمس ہے کہ کتب مستطاب ہادی صراط مستقیم اسلام مقبول عام
مسمی تیسیر القاری شرح فارسی صحیح بخاری معہ شرح دیگر مسمی منح الاسلام و اسماء رجال
مطبع علوی لکھنؤ میں [illegible] واسطے [illegible] چھاپنے میں [illegible] محمد [illegible]
سامان [illegible] با ہتمام مہتمم سابق جلد اول سے [illegible] چھپ کر شائع ہو [illegible]
آخر جلد یعنی پارہ [illegible] چھپکر تیار ہو چکی تھی کہ ایک سانحہ [illegible]
ہو گیا [illegible] طبع ہو گیا [illegible] مطبع علوی کو [illegible]
[illegible] متعلقہ مطبع وارثان مہتمم سابق سے خرید [illegible] مکمل خرید لیا اور [illegible]
اجرائے مطبع مذکور [illegible] میں گذرا [illegible] محرم الحرام [illegible] ہجری [illegible]
اس مطبع قدیم کو جاری کیا تا کہ [illegible]
[illegible]
[illegible] التماس ہے [illegible]
[illegible]

الراقم
سید محمد [illegible] علی [illegible] مولوی سید [illegible] علی [illegible] مطبع [illegible] لکھنؤ